

מאיר העץ חלק ד'

			שער כב שער מוחין דקטנות
3	מוחין דקטנות הם בחי' הדינים בבחי' שם אלקים מבחי' חיצונית נה"י דאימא	פרק א	
8	גידול צדיקים כדרך גידול ז"א, ענין משה שמואל ומצות מילה	פרק ב	
14	כניסת המוחין בגדלות דז"א, וממילא ירידת מוחין דקטנות למטה	פרק ג	
			שער כג מוחין דצלם
18	בחי' צ' ל' מ' דצלם דז"א שיררד לו מאימא	פרק א	
22	מהיכן נעשה בחי' הכתר	פרק ב	
25	איך נעשה הכתר מנה"י דתבונה	פרק ג	
27	ירידת והשתלשלות הנה"י של תבונה החדשים מאחורי ז"א	פרק ד	
31	פרטים בענין מוחין דז"א	פרק ה	
35	גידול ז"א מו"ק לי"ס	פרק ו	
37	ג' חלקי ז"א: כתר מוחין וגוף	פרק ז	
39	כתר ודעת דז"א	פרק ח	
			שער כד שער פרקי הצלם
42	גידול ז"א מטיפה עד מוחין	פרק א	
45	גידול ברוחב (עובי – עור בשר גידים עצמות) דוגמת גידול באורך	פרק ב	
48	כניסת חב"ד בז"א	פרק ג	
49	עוד בג' פרקין שהם ט' בחינות	פרק ד	
49	צל"מ בצלם בעובי	פרק ה	
52	המשך הנ"ל	פרק ו	
54	כל ספירה וספירה כלולה מכל הקו שלה בלבד ולא מכל הי"ס	פרק ז	
			חלק ב'
			שער כה דרושי הצלם
55	מוחין דגדלות דז"א ואיך הם בבחי' צל"ם. וצל"ם בחי' יה"ו וחב"ד. ובחי' דמות	פרק א	
70	סדר ירידת דעת התחתון דז"א הכולל ה"ח וה"ג	פרק ב (א)	
76	סדר (אותיות) מנצפ"ך כפולות פתוחות וסתומות, וה' מוצאות הפה, ואיך כל מוצא כלול באות א' של מנצפ"ך	פרק ב (ב)	

מאיר העיץ חלק ד'

80	סדר ירידת חו"ג והתפשטותם תוך ז"א ¹	מ"ב	
84	י"ח כללי חסדים וגבורות	כללי חו"ג	
98	יציאת הצלם מתבונה בשנים מגיל ו' עד י"ג	פרק ג'	
108	קיצור כל הנ"ל	פרק ד'	
112	סיבת למה כתר דז"א נעשה משליש אחרון דת"ת דתבונה	פרק ה'	
118	צ' דצלם שנעשית מנה"י דתבונה הג'	פרק ו'	
122	אופן אחר בענין צלם דז"א	פרק ז'	
124	כניסת מוחין דז"א מטיפת או"א כצל"ם וגידולו	פרק ח'	
			שער כו שער הצלם
130	צלם הוא בחי' אמצעי בין אור נר"נ לגוף, ורמות שונות בעולמות ובנשמת האדם	פרק א'	
133	עצמות וכלים הנחלקים לב' שהם ד' וביחס לצלם	פרק ב'	
138	קבלת מוחין דזו"ן מאו"א	פרק ג'	
141	עוד בענין מוחין דזו"ן שמקלבים מאו"א	פרק ד'	
			שער כז עיבור יניקה ומוחין
142	ג' פרקין בכל ספירה פרטי	פרק א'	
144	עוד בענין הנ"ל ואיך נעשו על ידי עיבור יניקה ומוחין וענין מח לב כבד	פרק ב'	
147	איך כל בחי' נחלקת לג' וכן ל"י	פרק ג'	
148	איך כל הט"ס דז"א הם הצ' דצלם נכללים בנה"י ול' דצלם בחג"ת ומ' דצלם בחב"ד	פרק ד'	
			שער כח העיבורים
150	ע"י עיבור במעי אימא ז"א הופך מבחי' רה"ר לרה"י ועי"מ בפנמיות (נשמות) וחיצוניות (עולמות)	פרק א'	
152	עיבור י"ב חדשים ויניקה וגדלות	פרק ב'	
157	עיבור פנימיות מוחין דז"א בז' חדשים	פרק ג'	
158	פרטים בענין עיבורים	פרק ד'	
162	גידול מוחין על ידי יניקה ואח"כ	פרק ה'	

¹ זה חזרה על פרק ב' (א), ולכן הלומד המתחיל יכול ללגו.

מאיר העץ חלק ד'

שער כב פרק א מ"ק²

שער הששי שער מוחין דקטנות ויתחלק לג' פרקים

ענין מוחין דקטנות. דע כי האדם נוצר בצלם אלהי"ם, ומבשרי אחזה אלור"ה (איוב יט כו). והנה דוגמת האדם שהוא טפה א' יוצאת ממוח האב ונכנס בבטן האשה, שם נתהווה ונעשה צורה. וכבר ביארנו (אנ"כ א') ענין ג' ימים לקליטת הזרע, וענין מ' יום ליצירת הולד, וענין היותו בן ג' חדשים הכרת העובר. אמנם, עתה נדבר אחר גמר [הכרת] העובר לגמרי מה מוחין יש לו, וכן אח"כ כשנולד, וכן אח"כ כשנגדל. וג' זמנים אלו הם שאנו קורין תמיד עיבור ויניקה ומוחין. והנה באמת שאנו רואים שהקטן אין בו דעת שלם והוא אטום בשכלו, ועכ"ז אנו רואים בעינינו שיש לו מוחין ממש כמו הגדול³, וא"כ מה ענין זה. והנה כבר ביארנו ענין זה, כי הקטן הוא אל"ם מאלהי"ם וע"ש⁴ (שער כח פרק ה). והסוד הוא, כי הקטן הוא לעולם בבחי' דין, כי הלא ז"א נקרא קטן בערך אבא הנקרא סבא⁵, ולכן אבא יותר רחמים מן הבן, וכן למעלה עתיק יומין הוא יותר רחמים מן אבא⁶.

² שעה"ק ע"א ע"ד, ע"ב ע"א ודף לג ע"ד, מב"ש מ"ב ע"ב.

³ פיזי.

⁴ והענין בקיבור גדול, כי אמת שכל שלש זמנים הנז' יש בחי' י"ם, בין לעובר, בין לתינוק היונק, ויש להם גוף מו"ק וראש בג' מוחין. אך הענין, כי בהיותו בזמן העיבור הא' אנו רואים שכל שיעור העיבור אינו זולתו כשיעור ג' תחתונות לבד, וכן התלת מוחין שלו הוא כאבן דומם בלי דעת כלל, וכאלו אין בו מוחין. ואח"ך בזמן היניקה. הו"ק שלו מתארכים יותר, וגם התלת מוחין שבו הם מתעוררים קצת להיות בהם הזנה לדברים המוכרחים שלו, לבכות כשאינו יונק, ולשאלו מאמו ע"י זכייחו ורמיזותיו מה שהוא צריך. וכן הוא הולך וגדל ממדרגה למדרגה. אך עדיין שכלו אטום, ואין בו גילוי דעת. ואחר שיונק אז מתחיל לאכול חמטה, ומתגלה בו הדעת, כמש"ל על אינן שאכל אדם הראשון חטה היתה, ולכן נקרא עץ הדעת, ואז מתחיל הדעת להתגלות בו ולהתנואץ עד היותו בן י"ג שנים ויום א', ואז נק' איש גמור ודעתו כשאר בני אדם, אלא שעדיין אין לו כ"כ ישוב הדעת, וע"י המשך הזמן מתגלה בו הדעת וניתוסף בו להיותו מיושב בדעתו.

והנה דברים תמוהים הם, מאחר שיש דעת ויש לו מוחין אפי' בימי עיבורו, איך הוא משתנה בדעתו בכל הזמנים הנז' כנז'. אך סוד הענין הוא, כי הקטן כל זמן שהוא קטן הוא תכלית הגבורות והדינים, כמו שג' בחוש הראות כי הקטן הוא אכזרי ובעל חמה יתירה וכעס הרבה, וכל מה שהולך וגדל מתיישב בדעתו, ומתבטל ממנו הכעס והחמה והאכזריות והדין. והוא טעם למה נקרא ז"א בשם זעיר, ואו"א נק' זקנים, ואריך עתיקא דעתיקין, בסוד השגיבה הגדולה מהזקנה. והטעם, כי הנה אריך הוא תכלית הרחמים, וכמ"ס באדר"א דקכ"ט לית שמאלא בהאי עתיקא כלל ימינא ורחמי בגו רחמי ולית ביה דינא כלל, ואו"א יש בהם גילוי מועט מאד אל הדינים, ונק' זקנים אך לא עתיקין, וז"א להיותו בחי' דינים וגבורות המתגלים בו להיות ביה ימינא ושמאלא וכמה גבורין סומקיס אחפסטו בה, ואפי' צריטיה כנז' באדרת נשא, לכן נמשל לקטן ונקרא ז"א. הרי נתבאר כי הקטנות גורם אל הדינים, והזקנה והשגיבה מורה רחמים. והנה ז"א בעלמו יש בו מדרגות, ובהיותו תחלה תכלית הקטנות, שהוא זמן העיבור, אז כולו דינים גמורין, ואף המוחין שבו שהם שלש הראשונות שבו, שהם יותר רחמים משאר הו"ק כנודע, הנה גם הם דינים גמורים, לכן הוא אכזרי ובעל חימה, ואין בו ישוב הדעת, כי הדין מאש יאל, והאש אינה שוקעת כי היא אוכלת ושורפת כל אשר תמלא, ואינה נחה במקום א', וכן מעשי הקטן בלתי ישוב וכולם דינים (מב"ש פ').

⁵ עי' תיקו"ז מא ע"ב וגר"א מא ע"ג שזה שם לכל הו"ק אחרי התקיון ולא"א לפני כן

⁶ ולכן נקרא סבא דסבין (אד"ר קכח ע"ב)

מאיר העין חלק ד'

והכלל הוא כי סוד הזקנה והשיבה בו תלוי הרחמים, והקטנות הוא אכזריות, ונראה זה בחוש העין. וכבר הודעתך (שער התיקון פרק ה') כי המוחין הם משלימין את הז"א להיותו בן י"ס שלימות, כי בסוד היניקה אינו רק ו"ק לבד, ובעיבור בסוד ג' כליל בג' לחודייהו⁷. וזה ראייה אל הנ"ל, כי הלא ביארנו שבהיות בית המקדש קיים והרחמים גוברים בעולם, אז היה זו"ן כל אחד שלם מי"ס, ובחורבנו שהדין גובר בעולם אז הוא בן ו"ק שהוא סוד היניקה, ובזמן החורבן ממש היה ג' גו ג'⁸, ולכן תבין מזה כי היות הקטנות מורה על הדין.

והנה בימי העיבור ויניקה הם סוד דינין, ויש להם מוחין ג"כ והם סוד אלהי"ם⁹, ולפי שסוד המוחין הם עיקרם רחמים, כי הלא הם באים להשלים הזו"ן לי"ס, א"כ צריכים שיהיו רחמים שהם סוד הויר"ת, ולכן מוחין דגדלות הם הויר"ת, ומוחין דקטנות שהם עיבור ויניקה הם אלהי"ם¹⁰, ולכן אינם נקרא מוחין ממש רק אותן דגדלות¹¹, אך של קטנות אין אנו קורין אותן מוחין רק עיבור ויניקה. וענין זה תבין ממה שהודעתך (שער מ פרק ט) מסוד האדם שהוא עשוי בצלם אלקים ובצלם הויר"ת, רק שזה פנימי וזה חיצון. ולהיות כי שם אלקים הוא חיצון, לכן כשמתחיל הקטן מתחיל ממטה למעלה, ומתחיל להיות לו חלק¹² מוחין מצד החיצוניות שהוא אלהי"ם היינו בחי' הקרומות¹³, והם תמיד אף {קג ע"ד} בקטנות, ואח"כ עולה למעלה לשם הויר"ת, ויש לו מוחין דהויר"ת ודאלקים ודוגמת מ"ש בס"ה {ח"א ע"א ע"א} בענין ערלה גם בענין הקטן הנמול לח'. כי בתחלה מתחיל ממטה למעלה שהוא בשני הערלה שהוא החיצוניות והקליפות, ואח"כ נכנס בקטנות שהוא קדושה מועטת, עד שעולה מקדושה לקדושה עד היותו גדול¹⁵. וז"ס (שמואל א' ב יט) ומעיל קטן תעשה לו אמו, וכמ"ש¹⁶ בענין משה ושמואל.

⁷ עי' שער הולדת או"א וזו"ן פרק ג'.

⁸ עי' מבר"ש שער ה' ח"א פרק יב וטו (לש"ו)

⁹ כלומר שהם מאירים בהארה מוטעת וכל בחי' חיצונית נקראת אלקים (פת"ש ז"א לד).

¹⁰ עי' פרקי הצלם פרק ב' ובעיבורים פרק ה' (לש"ו)

¹¹ עי' דע"ה ח"א פה ע"א שהו"ק הוא כלל הקומה, וזה כולל אפילו הראש, שכל בחי' הג"ר היא רק המוחין שבראש שהרי בתינוק יש ראש ורק חסר לו מוחין [עי' ראייה לזה רע"מ נשא קכג ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו – הקדו"ש לח ע"ג]]
¹² תחלה (לש"ו).

¹³ לפי שאז המוחין ההם צאים מזווג או"א צנחי' החיצוניות והאמנעיות שלהם, כי כל זה נקרא חונויות בערך הפנימית הגמור (שנה"ק עב ע"א).

¹⁴ עי' לקמן פרק ב' ונלע"ד (וכן עי' הקדו"ש שער ג פרק ד') שכל מוח כאשר האדם גודל הוא הופך להיות קרום חדש*##

¹⁵ מוחין דקטנות, ר"ל שאינם רק במציאות, אבל אין פועלים פעולתם בגילוי גמור רק נשאר כמוסים ונעלמים, והם קטנים מאוד בעיבור, שנגד עיקר המוחין שבאים בקטנות אינם רק קרומי ולבושי המוחין לבד, והם נקראים מוחין דאלקים, אבל בגדלות הם מוחין דהויר"ת וכו' ונמצא, שבבחינה זו נוכל לומר שבעיבור שאין השכל וחכמה ניכר כלל במוחו, רק שהוא בחינת הכנה לחכמה ובינה שלו שיתגלה אח"כ, הם בבחינת קרומות של המוחין, ר"ל שהם שומרי החכמה ובינה שלו לזמן שאח"כ, שאז יתגלה כחם, וכמו כן הוא בפרטי מדרגות של המאורות דז"א שבעיבור הוא, ר"ל בזמן שכחות שלהם אין פועלים רק בצמצום וסילוק השלמות בעולם התחתון וכדי ליתן רק קיום של ישראל בעולם כפי ההכרח אז. (פת"ש ז"א ל)

עי' פת"ש ז"א לא וז"ל, אבל בגדלות הוא באופן אחר, שנכנס עיקר הרוחניות בכלים שהם הנר"ן, ואז באים לו מוחין דהויר"ת, אחרי שהם רוחניות גמור שנמשכים מהמוחין דאו"א עצמם, וגם ממדרגות שהם יותר למעלה שהם א"א ועתיק עצמם, והם הנקראים בכ"מ מוחין דגדלות ר"ל הנשמה ורוחניות שבהם, ר"ל שבעת שהעולמות הם בגמר ותכלית תיקונם האמיתי ע"י שלמות העבודה של ישראל, אז נשפע השפע ממדרגות יותר עליונות מסודר הנסדר בו' ימי בראשית שהוא כפי ניהוגי הטבעי, אלא הוא מתנהג ומתפעל במדרגה גבוה יותר שהם נקראים ג"ר, שהם למעלה מו' ימי בראשית, והוא נמשך ממדרגות שאין פגם וקלקול וקטרוג הסט"א נמצא שם, שהם או"א ועולמות שלמעלה, והם כחות

מאיר העיץ חלק ד'

ואמנם לעולם המוחין דז"א בין בקטנות בין בגדלות כולם באים מלובשים בנה"י דאמא כנודע¹⁷, רק שכמו שהמוחין דקטנות באים מזווג החיצונים דאו"א, לכן גם הלבוש שלהם שהם הנה"י דאמא הוא החיצוניות שלהם¹⁸. ולכן דע, שג' בחי' יש לכל ספירה כמבואר אצלנו בסוד פנימי ואמצעי וחיצון, וכל זה בבחי' או"פ, כי גם כנגדן בסוד אור מקיף יש ג' בחי' אלו. ולכן תראה מ"ש בענין ק"ש, כי יש מוחין דעיבור פנימי עם המקיף שלהם, וכן ביניקה יש מוחין פנימים ומקיפים, וכן בגדלות יש מוחין פנימים ומקיף. אמנם מזווג לבושים החיצונים דאו"א נעשין מוחין לזו"ן בחי' פנימי ומקיף בהיותו בבטן אמא שהוא נקרא אצלנו עיבור¹⁹, וכן הלבוש שלהם הם נה"י דאו"א החיצוניות גם ביניקה, המוחין שלהם מזווג או"א בבחי' אמצעית שלהם, וכן הלבוש שלהם הוא מנה"י דאו"א האמצעית, וגם בגדלות המוחין הוא מזווג או"א בבחי' פנימי שלהם, וכן הלבושים שלהם מנה"י דאו"א הפנימית. ולכן המוחין דעיבור ויניקה הם שמות אלקים, כי ב' בחי' אלו הם מן החיצוניות ואמצעים דאו"א כנ"ל, אך המוחין דגדלות הם מפנימיות או"א, לכן הם היוו"ת דוגמת מ"ש בסוד האדם היותו בצלם אלהים ובצלם הוי"ה, רק שזה חיצון וזה פנימי.²⁰ אמנם יש חילוק א' מעיבור אל יניקה ומוחין, והוא שבעיבור לא יש לקטן ג' מוחין דקטנות רק ב' לבד, והם מוח חו"ב, אך מוח הדעת אין לו²¹, לכן אין דעת לקטן, כי אע"פ שיש לו חו"ב אינן מועילין לו, כי הלא חו"ב סתומים הם ולא אתגליין רק ע"י הדעת. והואיל ואין לו דעת לא אתגליין, ולכן הקטן נמשל כבהמה, ואין זה רק בעיבור²². אך ביניקה יש לו שבח על עיבור והוא שיש לו ג' מוחין חב"ד, אך לפי שאין לו מוחין רק מבחי' אלהים, לכן אין לו דעת שלם, כי אין לו מוחין רק מחיצוניות ולא מפנימיות. אך עכ"ז מועיל לו אל השייך לו, לכן אחר שהתחיל הקטן לינק יש לו כבר איזה מציאות הדעת, והולך וגדל. וגם הדעת שלו הולך וגדל כל זמן היניקה, אך עדיין אין זה נקרא דעת. אבל אחר היניקה מתחיל הגדלות, וגם המוחין דגדלות יש בהם זמנים שונים כמשרז"ל (גיטין נט ע"א) הפעוטות מקחן מקח וממכרן במטלטלין וכו' ע"ש. נמצא כי בעיבור יש לו ב' מוחין והם כפולים, ב' דאבא וב' דאמא. וביניקה ג' מוחין כפולים ג' דאבא וג' דאמא.

ההרגשה שנקראים מוחין דז"א שמקבל מלמעלה שהם המוחין האמיתיים, שאז נתגלה יחודו ותכלית רצונו בעולם, ונתגלה חכמתו של כל הבריאה בפנימיותו, והוא סוד הנבואה והשגת התורה בשלמותה לישראל שהוא הפנימיות, ומתבטל הטבע לפרקים ע"י נסים ונפלאות שמגלה בעולמו, והם המוחין שמקבל מאו"א שהם חסדים גמורים, ואין ההשגחה באה בצמצום וכיסוי כמו שהוא עתה, והוא עיקר גילוי שמו ית' כמ"ש (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו', וכמ"ש (ישעיה סו יד) ונודע יד ה' וגו', (יחזקאל לח כג) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי וגו', (ירמיה טז כא) וידעו כי שמי ה', עכ"ל.

¹⁶ לקמן פרק ב' (לש"ו).

¹⁷ עי' שער מ פרק ג' שיש גרסא שתוך מוחין אלו מתלבשים נה"י דאימא, אמנם עי' שער כו פרק ב ז"ל, אלו המוחין לא יכנסו אלא בבחי' לבוש נה"י דאמא כנודע, ואלו לבושים נקראים צלם אלא שהם דקטנות ועליהם נאמר (בראשית טו ו) כי בצלם אלהים וגו'

¹⁸ צ"ע על ההסבר הלז הרי אמר בז"א ספ"ב ובאו"א פ"ח כי בכל נתינת מוחין הנה נעשו או"א עם ישו"ת לאחד ועולה אז בחג"ת דכללות כי הגדלות הא' הוא נה"י והב' הוא חג"ת וכמ"ש בכוונת פסח וכן באו"א פ"ג ובמוחין פ"ד וי"ב וא"כ אין צורך לטעמים ולהסברים כלל אמנם הנה בדרוש הצלם דרוש ח' מבואר כי מה שנעשו לאחד הוא רק בזווג אשר לצורך המוחין אבל אח"כ הם חוזרים ומתחלקים והנה נתינת המוחין הוא לעולם ע"י הנה"י דישו"ת כשהם בפני עצמם וע"ז אמר דעכ"ז הנה בעת אשר מקבל ז"א המוחין דאו"א עילאין מנה"י דישו"ת הנה מתגדל הכתר שלו בת"ת דתבונה עד החזה שבה והוא בהסבר הטעם שאמר (לש"ו). צ"ע אם עיקר מקומו כאן הוא או בשער כא פרק ג.***

¹⁹ כלומר כאן בחי' טיפה הזרעית (ביאורים ח"א טז ע"ב) עי' לעיל הערה Error! Bookmark

.not defined.

²⁰ מכו"ס מג ע"א, שעה"ק עב ע"א.

²¹ ר"ל שלא ניכר בו כמ"ש בספר ש"ש ממבו"ש שער ה' ח"ב פ"ו (לש"ו)

²² שאז היה רק בבחי' נפש לבד (ביאורים ח"ב כו ע"א).

מאיר העיץ חלק ד'

והגדלות ג' ככפולות ג' דאבא וג' דאמא. אך של עיבור ויניקה הם סוד אלקים ושל הגדלות הויו"ת, הרי בעיבור יש לו ד' שמות אלקים וביניקה ו' שמות אלקים, ובגדלות ו' הויות²³.

23 והנה ב' מוחין הנק' חו"צ לכלם לאימא הם סתומים תוך הנו"ה של התבונה, וכן חו"צ לכלם לאבא הם סתומים תוך נ"ה לאבא. אמנם הדעת הוא תוך בחי' היסוד לאבא ולאימא, ולכן הוא נגלה ויולא משם בסוד החסדים שיואלוין משם ומתפשטין בז"א ומגדילין אותו, וגם הם מגדילים את תרין המוחין הסתומים שהם חו"צ כנז' באורך בח"ג. ונמצא, כי עיקר הארת וגילוי המוחין באדם הוא ע"י הדעת, והוא הנותן בו ידיעה, ולכן העובר שעדיין לא נתגלה בו מוח הדעת כלל, וגם התרין מוחין דחו"צ הם סתומי' כנז', לכן העובר אין בו דעת כלל, והוא כאבן דומם. משא"כ בזמן היניקה, שכבר יש לו קצת דעת למה שצריך לו כנ"ל צפי"צ. ואמנם הגורם בזה הוא שני דברים: א', בענין העובר הזה בעלמא. ואחד, מפני התבונה אמו. הא' מהם הוא, כי העובר בזמן העיבור הוא דינין גמורים כנ"ל צפי"ג, ואז יש גם אחיזת החימונים מאד, יען הם בחי' דינין והם כלים חימונים דז"א, בחי' חימונים מכל הג'.

והנה עיקר אחיזת החימונים הוא בחסדים המגולים של הדעת, כמבואר אצלנו בסוד ועץ הדעת טוב ורע. ולכן לא ניתן בו עדיין בחינת הדעת, שלא יהא אז אל החימונים בו אחיזה יותר מדאי. גם טעם ב', כי הנה עיקר מוח הדעת הוא לצורך הזיווג, כי משם באה ונמשכת הטיפה, בסוד וידע אדם את חוה אשתו, וידע אלקנה כו', ולכן עד שיוול ויהיה לו בחי' נקבה אז יתגלה בו הדעת.

עוד טעם אחר ג' בעבור התבונה, והוא כי נתבאר בח"צ פ"ח, וגם נתבאר לעיל פי"ג, כי הכלם הזה דמוחין דז"א בא מלובב תוך התבונה, ובחי' ל' לכלם שהם המוחין הפנימיים הם מתלבבין תוך נה"י של התבונה. ונמצא, כי הדעת מתלבב ביסוד התבונה. והנה מצינו כי התבונה בכלים החימונים שלה אין בה בחי' יסוד, כי הנה ג' בחי' כלים יש בכל ספי' כנז' צפי"ג. והנה ביסוד התבונה יש ג' כלים, והם עור ובשר, ובשר יותר פנימי בפנימיות הרחם. והנה עור החימונים אין שפתותיו נושקות ודבקות זו בזו, כי פה היסוד שלה הוא רחב שם. אמנם ב' בחי' הבשר הם שפתותיהם נושקות זו בזו וסוגרים פי הרחם שלה. ולכן בזמן העיבור, שהמוחין שלו הם מלובבים בכלים החימונים של התבונה, ואין שם בחי' יסוד כנז' להעלות בחי' לבוש להתלבב בו מוח הדעת, לכן לא ניתן הדעת בעובר.

ועתה צריך ליתן טעם למה בתחלה היה כן היסוד של התבונה. והענין, כי נודע הוא שכל אחיזת החימונים אינו אלא בנוק', כי היא מבחי' הגבורות והדינין, ובפרט ביסוד שבה. שם קבוץ הגבורות והדינין שהם בחי' המיין נוק' כמבואר בצ"ו. וכל חשקם ותאותם לבא על חוה, ולהטיל בה זיהומא, וליינק ולקח משם כל השפע הנמצא שם ביסוד שלה, כי שם הוא בית קיבול וקבוץ כל השפע העליון, והוא המקור שמשם נשפע השפע אל כל העולמות, בסוד מה רב טובך אשר לפנת כו'. ובפרט בבחינת החימונים של הכלים, שהם בודאי דינין גמורים, ושם יש אחיזה גדולה מאד אל החימונים. ואם היה שם בחי' יסוד, היו נאחזים שם החי' במאד מאד ויונקי' כל השפע אשר שם, ולכן לא נתהוה שם בחי' יסוד. ואמנם בב' בחינות של הכלי, שהם האמצעי והפנימי, אין שם אחיזה כ"כ אל החימונים, כי אינן דינין גמורים כמו הכלי החימונים מכולם, ואינן יכולין להתאחז שם. ולכן נעשה שם בחי' יסוד. ונמצא כי כיון שהיסוד אין שם בבחי' החימונים, גם דעת אין שם, בסוד אין אין דעת אין בינה. והנה גם בכלם דמוחין דמאד אבא לא היה שם דעת.

וא"ת והרי אין זה אלא ביסוד של הנקבה, שאין בה בחי' יסוד רק ב' בחינות האמצעי והפנימי לבד, אך היסוד של הזכר יש בו כל הג' הבחינות, יען גם שיתאחזו בו החימונים בסוד הערלה והפריעה כמ"ש בדרוש המילה ע"ש. עכ"ז אין אחיזתם גדולה שם כ"כ, כמו אם היה בנקבה, שהיו נאחזים בה יותר מדי, וא"כ למה לא היה דעת בבחי' המוחין בכלם לאבא. והטעם, כי הנה נתבאר לעיל פי"ג, כי הכלם לאבא

מאיר העיץ חלק ד'

ונלע"ד שכמו שבגדלות על האמת הם ד' מוחין²⁴, וא"כ הם ח' הוי"ת, ד' דאבא וד' דאמא שהם חו"ב חו"ג, כן ביניקה הם ח' אלקים, כי גם הדעת כלול מחו"ג גם שהוא מקטנות. אך כמו שבגדלות נקרא ג' ע"ש היותן מלובשים בנה"י שהם ג', כן הוא ביניקה כנלע"ד, ופשוט הוא. אך

זא מתלבש תוך כלם דאימא, כי אבא טמיר וגניז גו אימא תדיר, וכיון שאין בחינת יסוד אל אימא בחיאוניותה, איך יתלבש שם היסוד לזבא, ונמצא שגם שם אין דעת אל העובר.

גם ט"א כי הלך מוחין אלו מזיווג אור"א הם זכאים, ואין אבא מזריע טיפת לובן עד שתחלה תעלה אי' טיפת מ"ן, וכיון שאימא לא העלית מ"ן הנמשכין מן מוח הדעת שבה לצורך מוחין אלו דז"א, לטעם הנזכר שאין לה יסוד להלבישו, גם אבא לא הוריד טיפת מ"ד מן בחי' מוח הדעת שבו. ונמצא עתה מזבאר למה העובר אין בו רק תרין מוחין שהם חו"ב, אך מוח הדעת (אינינו) ואינינו] בו עדיין, לא כללם אבא ולא כללם אימא, אך חו"ב יך לו כפולים כללם אבא וכללם אימא.

[פט"ו] וכו' וריך שתדע, כי מלבד ההפרש שיש בין העיבור אל היניקה והגדלות בענין הדעת כנ"ל, כן יך חילוק בנייהם ענין התרין מוחין אחרים, כי אע"פ שישנם בו אינם שלימים, יען כי חסר מהם אור הדעת המגדיל אותם, ולכן מוח החכמה לא ניכרו בו עדיין התפשטות ל"ב נתיבות חכמה, ובמוח הזינה לא ניכרו בו התפשטות י' שערי זינה, וגם הדעת לא נחלק לאכסדרין ואדרין הנז' באדרת נשא דף קל"ז. אמנם כל בחי' אלו היו אז עדיין זכח ולא פועל ובפרטות, ולכן היה בהם ג"כ שינוי אחר במוחין דחו"ב אלו דעיבור ממוחין דחו"ב דיניקה, כי אע"פ שכולם הם שמות אלקים כנ"ל בפ"ג, עכ"ז אלו האלקים לא נתגלו כולם לגמרי זולתי שלשה אותיות מהם, והם אל"ם מאלהים, אך ז' אותיות י"ה מאלהי"ם לא נתגלו בו עדיין, ואמנם ענין י"ה מאלהי"ם מה ענינם ית' בענין היניקה כי אז נתגלו.

והנה זהו הטעם שהעובר אינו מדבר כלל, כי הוא צסוד אל"ם מאלהים, ולכן הוא אלם בלי דיבור. וז"ס או מי יקום אלם, כי עתה אלו המוחין המתלבשים בחיאוניות אימא הנק' מ"י כנודע, וחסר משם בחינת היסוד והדעת, זה גרם שהעובר יהיה עדין צסוד אל"ם מאלהים, ולא נתגלה כל השם. ונמצא, כי האדם שהוא הז"א עשאתו מ"י אל"ם. והענין, כי הז"א נקרא אדם על שם מ"ה דמילוי אלפין שיש בו כנודע, ואם תחבר עמו חשבון אותיות הפשוטות שהם כ"ו, יהיה הכל בגי' אלם. הרי איך מ"י עשה אל"ם לאדם להורות זה. והענין, כי לא נתגלה בו רק אל"ם מאלהים. גם אם תמלא ז' אותיות מ"ה, מ"ם ה"א, יהיו בגי' אלהים כנז' בתיקון ל"א ול"ח דע"ח, כי משם הם שלשה אותיות אל"ם הנז'.

ודע, כי אין זה אלא בתחלת האלימות, אמנם אחר שכבר ראשונה נכנסו בו מוחין דעיבור ודיניקה ודגדלות, אע"פ שאח"ך מחמת פגם התחתונים חוזר ז"א לבחי' עיבור א', כמו בעת גלות מצרים, ובעת חרבן ז"ה בעו"ה כנ"ל פי"ב, אין בחי' היניקה מסתלקת ממנו. אמנם כל שם אלהים נשאר שם, רק שאותיות י"ה לאלהים אינן מגלים הארתם ויושבים סתומים שם, ואינם מתגלים רק אותיות אל"ם, וז"ס נאלמתי דומיה החשתי מטוב, כי אז נשארתי אל"ם ונאלמתי, אך ז' אותיות י"ה נשארו דוממין, וזהו דומיה, דו"ם י"ה. אך לא נסתלקו לגמרי, וכמ"ס בכונת הק"ש, ע"ש איך בחי' היניקה הנשארת, ואיך אנו מתקנים אז י"ה של אלהים במילת ישראל שפסוק שמע ישראל כו', וכן בכונת הקדיש.

ונבאר ענין הראש של העובר מה עניינו, כי הנה הראש הוא הכלים של המוחין, צסוד חללי גולגלתא כנ"ל בפ"ג. והנה אמרנו שאין בו עדיין רק ז' מוחין, שהם ז' אלהים. ונודע כי אלהים לחכמה הוא במילוי יודין, שהוא בגי' ש'. ואלהים דזינה הוא בבחי' אחריים פשוטים דשם אלהים, כזה: א' אל"ל אל"ה אלהי"ם, שהוא בגימטריא ר', כמ"ס בענין היניקה בפ"ח ח"ב, ואלו השתי בחינות הם ש"ר מן רא"ש, וא' יתירה היא כללות'. אמנם בחי' דעת אין בו עדיין כנ"ל (מזב"ש).

²⁴ כלומר או שהדעת נחלק לשנים או בתופסת הארה מהמור"ס, ואפ"ל שהם אותו דבר *מקור.

מאיר העיץ חלק ד'

עכ"ז עדיין צריכין אנו למודעי, לכן עיין במ"ש²⁵ בסוד השרשים שלי בסוד האמוראים שהם מקטנות דאלקים, ותנאים הם מגדלות {קד ע"א} דהויו"ת, ושם בארנו כי אין בדעת דיניקה רק שם א' דאלקים, כי אפי' החסד²⁶ שלו כיון שהוא שם אלקים נקרא הכל גבורה, א"כ אין שם חו"ג רק גבורה לבדה והדבר מסופק, וצ"ע.

שער כב פרק ב מ"ק²⁷

ונחזור לענין, כי הלא בדוגמא מ"ש בז"א, כן הוא בצדיקים שהולכים וגדלים. ותחלה יש להם נשמה ומוחין דאלקים דעיבור, ואח"כ דקטנות, ואח"כ דגדלות, וכל זה בסוד הנוקבא. ואח"כ גדלים עד"ז הנזכר בז"א, ואח"כ גדלים עד"ז באמא, ואח"כ באבא, ואח"כ בא"א, ואח"כ בעתיק וכו', וכ"ז בעשיה. וכעד"ז ביצירה, ואח"כ בכריאה, ואח"כ באצילות. והדבר מובן מאליו וא"צ להאריך לפרט פרטי הדברים.

וז"ס משה, שבעת לידתו נקרא משה, והוא ע"ש שהיו שלימים בו כל ד' אלקים של מוח עיבור ונולד שלם עמהם, ולכן משה גימ' ד' אלקים. אמנם בגדלות, נקרא משה ע"ש יסוד דאו"א דגדלות שהם קפ"ד וקס"א שהם גימטריא משה כמבואר אצלינו²⁸. ועכ"ז מצינו לו ז' שמות, וזה ע"ש סדר המעלות שלו. וז"ס (שמות ז א) ראה נתתיך אלקים לפרעה, כי מן סוד אלקים הוא. ומבחי' ההוא דקטנות ניתן אלקים לפרעה, ובפרט שאז בגלות מצרים היה ז"א ג' גו ג', שהוא סוד העיבור כמבואר אצלינו בסוד ליל פסח (שעה"כ דרושי הפסח דרוש א'). ובפרט שגם פרעה נמשך מג' אלקים אלו דקטנות, כמבואר (שעה"כ שס) בסוד חלום שר המשקים ושר האופים ע"ש.

גם בשמואל מצינו ענין זה, שאמר הכתוב (שמואל א' ב יט) ומעיל קטן תעשה לו אמו, והענין בסוד (שמואל א' כז יג) ראיתי אלקים עולים מן הארץ, והוא (שס יד) עוטה מעיל. והענין סוד נפלא, דע, כי ראינו כי הבעלת אוב העלתה את שמואל, וראוי לפקוח עיניך איך אפשר שאיש גדול כשמואל הנביא שהיה שקול כמשה ואהרן ובעלת אוב תעלה אותו בכשפיה ובטומאתה להמשיך נפשו אל הטומאה ולהעלותו במציאות אובי טמא²⁹, וזה תבין במ"ש כי הצדיק עולה במדרגות הנשמות הנ"ל, ותחלה כשהיה בן ב' שנים עשתה לו אמו מעיל קטן, וכבר ידעת כי בהיותו בן ב' שנים העלתה אמו והורה הוראה, כמארז"ל (ברכות לא ע"ב) שעלי היה רוצה להרגו על שהורה בפני רבו, ומזה תבין רוב חכמתו, כי בהיותו בן ב' שנים זכה אז להורות הוראה, להיות לו מוחין דקטנות שלימים³⁰, וזהו מעיל קטן וגו'. שכל סוד הקטנות הוא מוחין דאלקים, וכנ"ל בסוד יוסף שהוא סוד ג' אלקים פשוט ומילוי ומילוי דמילוי שהם ב"ן אותיות, וג"פ ב"ן גימטריא קנ"ו כמנין יוסף. וג' אלקים עצמן בכללות הוא גימטריא קטן, ולכן יוסף נקרא ג"כ קטן³¹, כי הלא ג' אלקים אלו ברדתו אל היסוד כמ"ש אז נקרא קטן, ועיין למטה. ונחזור לענין, כי סוד הקטנות הוא היניקה, כי כן שמואל השלים לו אז ב' שנים של היניקה, והיה לו סוד הקטנות {קד ע"ב} ההוא, וז"ס ומעיל קטן וגו', כי סוד מעיל זה הוא סוד שאנו קורין חלוקא דרבנן³², אמנם לא היה מכסה את הראש רק הגוף לבד, וזהו פי'

²⁵ שער כוה"ק (שעה"ק).

²⁶ עיטרא לחסד (שעה"ק).

²⁷ שעה"ק דף לג ע"ד, דף ע"ד ודף עד ע"א.

²⁸ שעה"פ דף נו ע"ג ופ"ה סע"ב ולק"ת ויקרא (לש"ו)

²⁹ עי' רש"י שבת קנב ע"ב וז"ל אובא טמא - בעלת אוב שמשמש בעצמות, טמא בלשון ארמי עצמות, וכן פירש רב האי בפירושו של טהרות בית שהוא מלא טמא מלא עצמות:

³⁰ עי' בגר"א בת"ז נ' ע"ג וז"ל, בתרין שוקין ששם הוא הליכה, נק' הלכה, ובתרין דרועין שם מקום הקבלה, נקרא קבלה, עכ"ל, אם כן קטנות שייך לנה"י ולכן שייך להלכה וזה הוראה

³¹ ##*

³² עי' ב"ע רט ע"א ז"ל, כל ענין האדם בתורה ומצות לתקן מלבושים לנשמה וע"ז אמרו הני מאני דרבנן דבלו כו' הני ברכי דשלהי כו' שכל אחיזתם [של הסט"א] בהוד וכו' ולכן הם רוצים להתאחז

מאיר העץ חלק ד'

מעיל, כי הוא לבוש אל הגוף שהוא ו"ק. נמצא שהוא סוד היניקה שאין לז"א אז רק ו"ק, וז"ס ומעיל קטן. ואמו הוא סוד אמא עלאה אשר היא מתפשטת נה"י שלה ונכנסת ברישא דז"א עם המוחין דקטנות כנ"ל, וזהו תעשה לו אמו. וכבר ידעת (פע"ח שער ר"ח חנוכה ופורים פרק ד') ענין חנה אָם שמואל, שהיא סוד אמא עלאה, כי כן חנה גימ' ס"ג שהוא שם הבינה, ושמואל נגד ז"א. וז"ס ומעיל קטן על נכון. והנה מעיל גימטריא קנ"א, שהוא אהי"ה דההי"ן, שהוא סוד נה"י של בינה המלבשת את המוחין ונקרא אהי"ה דההי"ן³³. ואמנם אח"כ, שמואל עלה במדרגה עליונה יותר והיה שקול כמשה ואהרן (תענית ה ע"ב), וג' אותיות שמ"ו משמואל גימט' משה ע"ה, ולהיותן מוחין דקטנות וגם הם סוד אלקים, לכן כל אחיזת החיצונים וקיומם הם במוחין אלו דקטנות, ולכן הסט"א נקרא בשם אלהים אחרים.

והנה כמות הצדיק, הנר"ן שלו מצד אצילות עולין אל אצילות, ונשמה שלו דכריאה עולה לג"ע העליון, ורוח דיצירה בג"ע הארץ, ונפש דעשיה נשארת בקבר³⁴. וכשמתעכל הבשר עולה גם הנפש ההיא למעלה³⁵, ונשארת ההוא הבל דגרמי על אינון גרמי דאשתארו בקברא, כנזכר פרשה שלח (קסח ע"ב³⁶). וסוד הענין, כי הנפש שהיא סוד מוחין דגדלות שבעשיה, היא עולה למעלה אחר עכול הבשר, אבל הבל דגרמי שהוא סוד מוחין דקטנות מצד אלקים דעשיה, שהוא הנפש מצד אלקים, וזה נקרא הבל דגרמי, נשאר תמיד עד עת התחיה בקבר, כי להיותה סוד דינין, יש בו תמיד אחיזת הקליפות ואינו יכול להפרד מן הגוף לעלות למעלה. ובעלת אוב לא יכלה להעלות משמואל

בלבושי הצדיקים בסט' דנצח שיהיו להם ב' גלגלים וזה הי' עניינו של אדה"ר שאבד מלבושים דילי' ונטלם הנחש ע"כ. וכן עי' ב"ע רכ ע"ב ז"ל כי ידוע כי זה ההפרש בין קדושה לסט"א כי בסט"א וכו' אין להם מלבושים כמ"ש והנחש הי' ערום כו' ולכן תאותם אל [זה], עכ"ל. וביתר ביאור, כל חג"ת קדושים הם, ואין מקום לתפיסת הסט"א אלא בנה"י שהם לבר מגופא, ולכן שם הוא עיקר מקום העבודה. לכן מקום התיקון של ת"ח היא דווקא בבגדיהם, הרי הוא לבר מגופייהו.

³³ עי' &##* לגבי מילוי א' י' וה' שי' הוא ג"ר א' הוא ו, ק ו"ה"ה הוא נוק'.

אימא נה"י דילה מקננין בג' עלמין ב"ע שהם נחלקין לג' דרגין, שחיצוניות נה"י שלה הם בסוד שם אהי"ה דההי"ן גימטריא נע"ל שהוא בעקב, והוא בעולם העשיה ששם עיקר סדור הקליפות וסט"א (פת"ש ז"א לה)

³⁴ והנה, האדם אחרי מותו נשמה שלו עולה לג"ע עליון דכריאה בסוד מלבושין דקדושה דיליה, ורוחו בג"ע הארץ, ונפשו נשאר בקבר³⁴ כל זמן שלא נתעכל הבשר, והם מצד החטאים הדבוקים בנפש בהמיית שלו, מצד שהנחש כרוך בעקבו בנעל דעשיה, ולכן כ"ז שהגוף קיים, אז הנפש ג"כ קשור בו בסוד (איוב יד כב) ונפשו עליו תאבל, ואחר י"ב חודש וכשנתעכל הבשר ונזדכך הסיגים הדבוקים בו שהוא סוד חיבוט הקבר, גם נפשו מתברר ועולה למעלה, והוא כמ"ש למעלה (פתח כה) שבגדלות אז נתגדל גם הנפש ונכנס בו נשמה דנפש, והוא שאז גם נפש הבהמיית שלו היסודי הקשור בגוף מתקדש, ואינו כרוך אחרי תאוות הגוף ע"י הטהרה שנשפע עליו מן הנשמה עליונה, ולכן גם היא עולה למעלה אחר התיקון, ולא נשאר רק בחינה תחתונה שלה נפש דנפש שהוא הבלא דגרמא על העצמות בקבר, להיות קשור בגוף מצד איזה פגם הנשאר דבוק בחטא אדה"ר שגרם מיתה לכל באי עולם עד זמן התחיה, שאז יהיה תיקון כללי לכל הנשמות ויוגמד הברור בכל סטרא דקדושה, וביער רוח הטומאה מן הארץ³⁴, אז יקום בתחיה, ויתקן גם נפש דנפש הנ"ל להתקשר במדרגות עליונות של הנר"ן, ויאירו כולם בגוף הקדוש שיזדכך ויקום בתחיה (פת"ש ז"א לה)

עי' זהר ח"א רכ"ד ע"ב וז"ל, תאנא אלף וחמש מאה ריחין סלקין בכל יומא מגנתא דעדן דמתבשמי בהו אינון לבושי יקר דההוא עלמא דמתעטרין מן יומין דבר נש, אמר רבי יהודה כמה לבושין אינון, אמר רבי אליעזר טורי עלמא בדא פליגו אבל תלתא אינון חד דמתלבש ביה רוח דבגנתא דעדן דארעא, וחד דמתלבש ביה נשמתא בגו צרורא דחיי בין פורפירא דבי מלכא, וחד לבושא דלבר דקאים ולא קאים, אתחזי ולא אתחזי, בהאי מתלבשת ביה נפשא, ואזלא ושטא בעלמא, ובכל ריש ירחא ושבתא אזלת ואתקשרת ברוחא דגנתא דעדן דבארעא דקיימא בין פרגודא יקירא, ומיניה אוליק ידע מה דידיע ושאיט ואודע ליה בעלמא, עכ"ל.

³⁵ ג"כ בג"ע הארץ כמ"ש בשעה"פ שמואל קל ע"ד (לש"ו)

##*³⁶

מאיר העץ חלק ד'

רק אותה בחי' דהבל דגרמי³⁷, וז"ס בזוהר פ' שלח (שס) על הבל דגרמי³⁸, ודא איהו אוב להעלות מן הארץ ע"ש, כי הוא סוד הבל דגרמי שהוא סוד הקטנות, יש כח בקליפות להתאחז בו, לכן ראתה את שמואל שהיה עוטה במעיל דימי קטנותו, לרמז כי לא יכלה להעלות רק אותו סוד מעיל קטן לבר. וז"ש (שמואל א' כח יג) ראיתי אלקים עולים מן הארץ, כי לא ראתה רק סוד הקטנות שהם מוחין דאלקים. גם בדוד המלך מצינו שנקרא קטן, ודוד הוא הקטן (שמואל א' יז יד), והוא ע"ד הנ"ל. גם יעקב נקרא קטן, בנה הקטן (בראשית כו ו), והוא מוחין דעיבור כנ"ל, כי הוא ב' אלקים שבו (של העיבור) הם מוחין, רק שהם כפולים, אמנם ב' אלקים הם גימטריא עק"ב, ועם י' אותיותיהן גימטריא יעקב. ועיין מ"ש בפסוק (בראשית כה כו) וידו אוחזת בעקב עשו.

³⁹ונחזור לענין, כי הלא אין בקטנות בזמן העיבור רק ב' אלקים, כי אין לו בחי' הדעת, וטעם הדבר הוא עם מה שכתבתי, כי בחי' מוחין דעיבור הם מתלבשין בנה"י דחיצוניות של בינה, ומבשרי אחזה אלר"ה (איוב יט כו), והענין כי בסוד הרחם של האשה, שהוא מקום היסוד שלה, יש בו ג' בחי', א' של עור, ב' {קד ע"ג} בשר, ג' יותר פנימי בפנימית הרחם. ועור החיצון אינו סתום ודבוק אלא הוא פתוח מאד, כי אינם משיקים צידי העור זה ע"ז, אך הב' שהם סוד הבשר הם סוגרים הרחם ונושקים שפת הרחם זה עם זה, ואין להאריך במקום שאמרו לקצר. ואמנם בסוד העיבור אין לו מוח של דעת, כי אין מקום קיבוצו אלא ביסוד החיצון, שהוא העור. ולפי שאותו העור הוא פתוח ואינו יכול לקבל ולסתום בתוכו הדעת, כי אין בו בית קיבול לקבלו, לכן אין הדעת נמצא בקטן בעת העיבור⁴⁰. אמנם, טעם הדבר בעצמו למה אין שם בחי' יסוד סתום כמו בב' בחי' הפנימי, הטעם הוא,

³⁷ שמצד שדבוק איזה ניצוץ מן הסט"א בבחינה תחתונה שבנפשו ע"י חטא אדה"ר דאטיל בה זוהמא, ובחטא (תהלים נא י) יחמתני אמי וגו', הוא לבוש כתנות עור³⁷ הדבוק בעקב בסוד נע"ל בשם אה"ה דהה"י³⁷, שהוא ג"כ סוד מע"ל שהוא מלבוש שבו דבוק החטא למעול במקום, והוא בסוד מוחין דקטנות דאלקים.

וכן הוא למעלה למעלה בסוד השורש, שמצד זה גם בעת הגדלות שנדחים הדינים ממאורות של ז"א וכמ"ש אח"ז בס"ד, מ"מ, בסופם של המאורות הנ"ל במדרגה תחתונה שבהם נשאר איזה אחיזה לסט"א, שהרי עדיין לא נגמר תיקון הבריאה עד אלף השביעי ולא נתבטל הסט"א מכל וכל, רק שבגדלות אין לו שליטה והוא במצולת ים³⁷ [בסופא] [סופא] דכל דרגין בעקב דקדושה, כמו כלב הקשור בשלשלת ומוכן לכך באם יגרום החטא שיהיה ניתר משלשלא דפרזלא דיליה ויגרום קלקול, שעדיין הבחירה מסורה, ולכן נשאר איזה בחינה ממוחין דקטנות שהם באים מסוד נה"י החיצוניות דאימא, שהוא המדרגה המניח איזה צד אחיזה לדינים בסופא דדרגין כמ"ש (זהר ח"א ר"כ ע"א³⁷) שדינין מתערין מינה, ולכן כתיב ומע"ל קטן תעשה לו אמו, שגם ביניקה שהם ר"ק כ"ז שלא באו מוחין גדולות האמיתיים, אז עדיין קרוב האדם לחטוא, שהוא בסוד ט"ר דיצירה כמ"ש למעלה (בפתח הקודם) ולכן גם הם בסוד מעיל קטן שהוא הלבוש לר"ק הגוף, אבל עיקר המע"ל הוא בסוד קטנות דעיבור בעקב העשיה כמ"ש בסוד נע"ל.

והנה הבעל אוב המעלה את המת, ענינו להעלות הנפש הנשאר על הגוף בקבר שהוא כ"ז שעדיין דבוק קצת זוהמא בנפשו שלא נזדכך עדיין לגמרי, ואז יכול לדבר עמו מצד רוח הטומאה הדבק באחוריים דקדושה, להודיע מה שנשמע מאחורי הפרגוד, והוא מה שאמרה לו בעלת אוב, (שמואל א' כח יג) אלקים ראיתי עולים מן הארץ שהוא מאחורי אלקים דקדושה ממוחין דקטנות, והוא עוטה מע"ל סוד שם אה"ה דהה"י בסוד הנע"ל, וז"ס מ"ש רז"ל (סנהדרין ס"ה ע"ב) שבעל אוב אינו עולה כדרכו ואינו עולה בשבת, כי הוא בסוד אחוריים דקדושה ומתחיל מן העקב ממטה למעלה בהיפוכא דקדושה, ובשבת שאז נר"ן עולים למעלה, כי גם הפרצופים עולים במדרגה גדולה, שז"א עולה לאר"א ולא"א ששם הוא למעלה מאחיזת הסט"א, שהוא מקום מנוחה מדרגא דעוה"ב כמ"ש במקום אחר (בית עולמים רנ"ט ע"א) לכן גם הנפש הנשאר בקבר יש לו עליה שהוא עולה מגלותא, לכן אין הבעלת אוב יכול להדבק בה, והבן כל זה מאד, וזה ג"כ סוד הכתוב (ישעיה כט ד) והיה כאוב מארץ קולך וגו', שאין בו כח הדיבור כ"כ בשלמותו, שהוא בסוד אל"ם דאלקים כמ"ש. (פת"ש ז"א לו)

³⁸ עי' לעיל טנת"א ה' והערה. **Error! Bookmark not defined.**

³⁹ טעה"ק עב ע"ב.

⁴⁰ וזה בגלל שכל בנינו אז מנה"י ואין שם דעת (דע"ה ח"ב ד ע"ד), שרק היו אז בבחי' נפש (ביאורים ח"ב כו ע"א)

מאיר העיץ חלק ד'

שכבר ידעת כי הסט"א כל אחיזתן הוא בנוקבא⁴¹, ובפרט כל חשקם ותאותן הוא לבא⁴² לינק מן היסוד שלה⁴³, כי שם מוצא כל השפע והקדושה. והיא⁴⁴ בחי' חיצון (נ"א שהוא בחי' החיצון) והם דינין גמורים, ואם היה שם עור שלם ויסוד שלם, היו נאחזין שם החיצונים לינק מן אותו היסוד החיצוני, לכן לא ברא שם הש"י בחי' היסוד, כדי שלא יהיה מקום יניקה לחיצונים. אך בב' בחי'⁴⁵ הפנימים אין חשש אם ינקו משם, כי אין להם שם אחיזה ולא יוכלו להניק⁴⁶. אמנם באיש אינו כן, אפילו עור החיצון שלו הוא מכסה את בחי' היסוד שלו לגמרי, ובזה תבין סוד הערלה שבאיש ולא באשה. ואדרבה, שלכאורה היה נראה שיותר היה ראוי שתמצא הערלה בנקבה מדכורא, שכל שליטת ויניקת החיצונים בנוקבא הוא לעולם, אך היה הדבר להיפך, כי באיש אין חשש כ"כ אם יינקו החיצונים משם, כי חסדי הזכר דוחין את החיצונים, אבל אם היו יונקים מנוקבא היו מחריבין את העולם⁴⁷.

⁴¹ זה בדווקא כשהיא בקטנות (דע"ה ח"ב קלד ע"א)

⁴² על חוה (נוסף זכת"י הגז"י וכן הוא במזו"פ).

⁴³ שהוא הפתח שממס יולא ונולד כל השפע וזהו סוד זא נחש על חוה כי כל תשוקתם הוא לקבל השפע היוולד מן היסוד של הנקבה (שעה"ק).

⁴⁴ והנה (לש"ו).

⁴⁵ כלים (שעה"ק).

⁴⁶ חבל ז' הכלים הפנימיים הם יותר רחמים, ואין לקליפות כ"כ אחיזה בהם, ולכן אין חשש אם יתאחזו גם וינקו מהם, כי אין להם שם אחיזה רבה, ולכן הם כלים שלימים, כדי לקבל האור שבתוכם, ואין חשש שינקו מן האור ההוא.

משא"כ בזכר, שהיסוד שלו יש לו ג' כלים שלימים וסתומים, שאין לקליפות כ"כ אחיזה בזכר, כמו בנקבה, לפי שהוא חסדים. והם עור חלון שכורתיים, הנקרא ערלת המילה. ועור האמלעי, שפורעים אותו, הנקרא פריעה. והבשר הפנימי. וכמו שנתבאר במלות המילה וע"פ (שעה"ק).

והענין, כי נודע הוא, שכל אחיזת החיצונים אינו אלא בנוק', כי היא מבחי' הגבורות והדינין, ובפרט ביסוד שבה, שם קבוץ הגבורות והדינין, שהם בחי' המין כמבואר בשער ו'. וכל חשקם ותאותם לבא על חוה ולהטיל בה זוהמא, וליינק וליקח משם כל השפע הגמלא שם ביסוד שלה, כי שם הוא בית קיבול וקבוץ כל השפע העליון. והוא המקור שממס נשפע השפע אל כל העולמות, בסוד מה רב טובך אשר לפנת כו'. ובפרט בבחינת החילונה של הכלים, שהם בודאי דינין גמורים, ושם יש אחיזה גדולה מאד אל החיצונים, ואם היה שם בחי' יסוד היו נאחזים שם החי' במאד מאד, ויונקי' כל השפע אשר שם, ולכן לא נתהוה שם בחי' יסוד. ואמנם בז' בחינות של הכלי, שהם האמלעי והפנימי, אין שם אחיזה כ"כ אל החיצונים, כי אינן דינין גמורים כמו הכלי החיצון מכולם, ואינן יכולין להתאחזו שם. ולכן נעשה שם בחי' יסוד. ונמלא כי כיון שהיסוד אין שם בבחי' החילונה גם דעת אין שם, בסוד אין אין דעת אין בינה (מזו"פ).

⁴⁷ עי' פת"ש ז"א לג וז"ל, ידוע כי נגד אורות אימא אין שם אחיזה לרע, כי היא למעלה ממדרגת התחתונים שהם ו' ימי בראשית, ואדרבא ע"י שמגלה אור דילה מתבטלים כל החיצונים שהיא בסוד התשובה שמכפר כל העונות ומסיר כל הסיגים, אבל אין זה אלא בפנימיות של אימא, משא"כ בבחינה היותר תחתונה שבה, אם היה שם קצת סיתום, היה ג"כ אחיזה נגדם, ובסיום יסוד שבה הוא מקור שנפתחים שם ומתקבצים כל המדרגות הנמצאים בפרצוף, שכן הוא לעולם בכל יסוד⁴⁷, ולכן, אם היה להם שם אחיזה, היה הדבר מקלקל מאד וקשה לבטלם, ושיער חכמתו של יוצר בראשית שהסט"א יהיה קשור ככלב בשלשלת, שלא יהיה לו שליטה גמורה לבטל כח הקדושה ח"ו, לכן אותו בחינה תחתונה של יסוד דאימא, להיותו קרוב למדרגת ז"א, לא המציא שם סיתום בהארתו החיצונה אלא נשאר פתוח, ר"ל שיהיה האור שבו גלוי, ועי"ז לא יוכלו החיצונים להסתכל ולהאחזו שם, וז"ש הרב ז"ל שהאור החיצון של יסוד דאימא הוצרך להיות פתוח, משא"כ במדרגות הפנימיים של יסוד, שהם

מאיר העיץ חלק ד'

ובזה תבין סוד פריעת ערלה בזכר⁴⁸, הוא שמתחלה כורתים עור החיצון, והוא סוד הערלה שמשם אחיזת החיצונים, ואח"כ פורעים עור הבחי' האמצעי שגם הוא סוד אלקים דיניקה, והוא דינא אבל אין חותכין ומשליכין אותה, רק כונתינו לפרוע כדי שיתגלה הבחי' הג' הפנימי שהוא יסוד האמיתי קדשי קדשים ומתגלה, דאז אין כח בחיצונים להדבק שם. ובזה תבין למה לא נברא האדם מהול אלא ערל, כי הוא מוכרח להיות בו ג' בחי' הנ"ל, אמנם בהולדו שאז מגיע זמן היניקה, אז אין לו צורך בסוד עיבור וכורתין אותו ומשליכין אותו, להורות שאין זמן אחיזת החיצונים ויניקתן מן הדכורא רק בהיותו בסוד עיבור. אך מן זמן יניקה ואילך אין להם אחיזה בו, ולכן אפילו בזמן היניקה שהוא סוד אלקים ג"כ, כדי שלא ינקו משם פורעין אותו, כדי שיתגלה הפנימי, ומאורו יברחו כל החיצונים, כי אינם יכולים לסובלו. הרי בארנו מצות מילה בקיצור.⁴⁹

ונחזור לענין, שכיון שבנוקבא אין בה בחי' זו⁵⁰, ולכן אין לו בז"א בקטנות בסוד עיבור רק ב' מוחין⁵¹ ג"כ. ואע"פ שבאבא יש בחי' יסוד⁵² אפילו בעיבור {קד ע"ד} כנוכר⁵³, אינה קושיא, כי הלא יסוד דאבא לעולם הוא טמיר וגניז באמא (אד"ז דף רצ"א ע"א), ואם האמא אין לה יסוד, איך יתגלה יסוד דאבא בלתי היות לו מחיצות יסוד אמא, לכן ליתא אפילו יסוד דאבא תוך ז"א. וגם הטעם, שכיון שאין יסוד אמא בחיצוניותיה, אם כן כאשר יזדווג עמה לאפקא מוחין דעיבור אל הז"א, אם לא תקדים היא להעלות טפת מ"נ מסוד הדעת שבה, גם אבא לא יוריד טפת הדעת שלו,

מרוממים וגבוהים יותר מכל מדרגות ז"א, אין חשש אם נמצא שם סיתום והעלם האור, שבלא"ה לא יהיה להם אחיזה שם.

ולסיבה זאת לא היה יכול הדעת להתגלות בז"א בעיבור, שאז הכלים ומדרגות שלו במדרגה קטנה מקבל רק מהארה חיצונית של אימא, ונמצא שאם היה נמצא בו מאור הדעת מאיר, היה נצרך לו לבוש מאימא, שהמאורות ומוחין של ז"א להיותם באים ממדרגה גדולה ממנו שהם מאימא, אין יכולים להתגלות בלי לבוש ומחיצה שאימא עושה להם מאורות החיצונים שלה, וכאן שהוצרך להיות פתוחה להארת חיצונית היסוד דידה, לא היה הדעת יכול להמצא בלי לבוש ומחיצה, שאינו בערך ז"א, שאין יכול לקבל הארה זאת במדרגתו מגולה כפי מדרגתו העליונה העצמיית, לכן אין הדעת נמצא בו כלל, רק ביניקה וגדלות שאז המאורות שלו מקבלים הארה מפנימיות המדרגות של אימא ושם יכול להיות סיתום שבלא"ה אין החיצונים יכולים להגיע שם בקטרוגם, יכול הדעת להמצא בו ולהאיר בו ע"י מסך ומחיצה שעושה לו אימא.

אמנם כל זה הם במוחין שמצד חלק אימא שקרובה יותר למדרגת ז"א, שהרי היא קיימא לשאלה⁴⁷, משא"כ הארת אבא שהם מדרגה יותר גדולה, והוא טמיר ונעלם בסוד המחשבה לבד, אפילו יהיה שם סיתום בבחינה התחתונה של יסוד שלו, אין החיצונים יכולים להגיע קטרוגם נגד מאור הזה, לכן שם גם בחינה תחתונה שלו הוא סתום, ומצד זה יכול הדעת בבחינת המאור שמצד אבא הנכלל בו, יכול להמצא גם בעיבור, ומ"מ, אין אנו חושבין אז רק ב' מוחין ג"כ מצד אבא, כי אורות אבא אין יכולים להתגלות כי אם ע"י אורות אימא, כי אין המחשבה כלליית מתגלה, כי אם ע"י ציור המחשבה בפרטות, וכיון שאין נמצא ציור נגדו ליתן לו גבול ושיעור ומדה, אין יכול לגלות מדרגתו בז"א, שעיקר פרטי מאורות שלו אין יכולים להיות בלי גבול ושיעור וקו המדה שקדם לו מאימא, ונמצא שמצד זה גם מצד אבא אין הדעת יכול להמצא בו, ולכן אין בו רק ג' מוחין גם מצד אבא.

⁴⁸ עי' זהר בראשית ל"ב ע"א: תנינו, מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל, בגין דתרין דרגין אינון, מילה ופריעה, זכור ושמור, צדיק וצדק, דכר ונוקבא, אות ברית דא יוסף, וברית דא רחל, ואצטריך לחברא לון, ע"כ. ועי' בהגר"א על ת"ז פו ע"ד ד"ה עלייהו שהם ז"נ דסט"א.
⁴⁹ עי' שעה"ק בהערה 28.

⁵⁰ והנה מוח הדעת מתלבש תוך היסוד לתבונה והנה הוא כלי פתוח שאין יכול לקבל צחוכו אור מוח הדעת (שעה"ק).

⁵¹ וכנגדם מלד אבא יש לו ב' מוחין ג"כ ואע"פ שצאמא (נ"א שצאיש) יש בחי' יסוד דאבא אילו (נוסף בכת"י הגוב"י).

⁵² כלומר התגלות יסוד דאז"א עליו. ##ואיך האר"י מתרץ את זה.

⁵³ וא"כ היה לו להיות בו דעת מלד אבא שהוא זכר (שעה"ק).

מאיר העין חלק ד'

ולכך גם ב' הדעות אין בהם⁵⁴. ונמצא, שאין לקטן בסוד העיבור רק ב' מוחין דאבא וב' מוחין דאמא, הם ד' מוחין שהם ד' אלקים. אמנם ביניקה יש לו ג' מוחין דאבא וג' מוחין דאמא⁵⁵, הם ו' פעמים אלקים. והנה הקטן, מזמן העיבור כבר יש לו ראש, אך סוד הראש הזה נמשך מב' מוחין הנ"ל, שהם ב' אלקים, א' אלקים דימיני, והוא לוקחו בבחי' מילוי יודי"ן גימטריא ש', והב' דשמאל לקחו בבחי' אחוריים שלו והוא גימטריא ר', הרי ר"ש של ראש וא' הוא כללות שם אלקים. ונלע"ד ששמעתי, שגם ביניקה יש⁵⁶ ראש על שם מה שקדם לו בעיבור, כי לעולם נשאר ראש זה, רק נתוסף בו תוספת וגדלות, לכן נקרא ראש גם אחר הגדלות⁵⁷. אמנם לפענ"ד ששמעתי שגם ביניקה נקרא ראש כנגד ג' אלקים שיש בו, והוא ג' אותיות ראש, ר' מוח בינה, ש' מוח חכמה, א' מוח דעת, כי בדעת אינו ניכר רק כללות א' לבד, שהרי בעיבור לא היה ניכר כלל גם שהוא מלא באלפי"ן⁵⁸, כנודע שאלקים של דעת הוא מלא באלפי"ן, וזהו א' של ראש. ועיין מ"ש בסוד ג' ימים של קליטת הזרע, ומ' יום של יצירת הולד, ושם בארנו איך אלקים של מוחין נעשין ראש וגלגלתא, אח"כ נעשין קרומים למוחין דגדלות. והנה לא כל ימי היניקה שוין, כי בתחלה אינו מדבר כלל, ואחר כך מתחיל לדבר מעט מעט, והענין הוא כפי מ"ש בסוד הקדיש וגם בסוף הדרוש של אלם מאלקים, כי תחלה אינן ניכרים בו רק ג' אותיות אלם⁵⁹, ואח"כ נכנסין בו אותיות י"ה מאלקים, ואז מתחיל לדבר, ואז יש בו תוספת אחר שמתמלאים אלו השמות של אלהים, זה ביודי"ן, וזה בההי"ן, וזה באלפי"ן, כי אין ימי הקטנות שוין, שהרי גם המוחין דגדלות נכנסין בו מעט מעט, כמבואר אצלנו (שנר המלכים פרק ו') בסוד (גיטין נט ע"א) פעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין כו'. אמנם סוד הפסוק (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה הנזכר שם בענין המוחין⁶⁰, כי הלא בכריאת עולם

⁵⁴ עי' לעיל הערה 23.

⁵⁵ כלומר רק דעת דגבורות ולא דחסדים עי' סוף פרק הקודם, ועי' פת"ש ז"א לב שב' בחי' דעת האלה הם א' דעת שבראש וא' דעת המתפשט, ועי' ש"ו ז"ל, והנה אנו רואים באדם התחתון, שגם בעת שהוא בבטן אמו כבר יש לו מוחין בראשו, אבל הם שובתים ואין פועלים הרגש בגוף כלל, וכשנולד אז מתחיל להתחכם, אף כשנולד אז (איוב יא יב) עיר פרא אדם יולד, מ"מ ע"י היניקה אז מתחכם וניכר הרגשו ג"כ בגוף, אבל הוא בצמצום מאד, ולכן נקרא הכל עטרת דגבורה לבד אף שבאמת יש בו כח הרכבה של החו"ב, מ"מ, כיון שאין פועל רק בצמצום כמו ענין הגבורות, נקרא הכל עטרה אחת, ואחר היניקה אז נתוסף בו הדעת, ומתחיל להתפשט בהרגש הגוף בהדרגה, עד שנשלם גידולו ומגיע לכלל איש בפרטות השנים, ע"כ. ועי' עוד שהגילוי של זה בהנהגה היא שאין הנהגה של אמת ויושר אלא הרשעים שולטים ואין דעת אלקים בארץ (הושע ד א).

⁵⁶ נקרא (שעה"ק).

⁵⁷ עי' לעיל הערה 11.

⁵⁸ ##*

⁵⁹ כלומר בעיבור יש רק לו של אל"ם (פת"ש פרצוף ז"א לב) ועי' עוד וז"ל, והענין בזה סוד עמוק, כי שם אלהים מורה על כלל המדרגות של כל הי"ס של כל סדר הנהגה כמו סוד שם הוי"ה שכולל הכל, כי י"ה דאלקים הם חו"ב סוד י"ה, ואותיות מל"א הם סוד ו' של שם הוי"ה שהם הו"ק, וכלל ה' אותיות דאלקים הוא ה' אחרונה שהוא הכולל מה שנכלל בג' אותיות יה"ו כמ"ש רבינו בפל' לתיקונים (פ"ג ע"ג) ונמצא שבעיבור שאז אין החו"ב מתגלים כמ"ש, לכן נשאר רק אותיות אל"ם לבד שהם הו"ק, וביניקה שאז מתגלה קצת שלמותו יותר בעולם, אבל אין מתגלה בפנימיות רק בדברים טבעיים, ואין נבואה ורוה"ק בעולם, אז ניכר בסוד שם אלקים לבד, אבל הדעת מתחיל להתגלות קצת בעולם, ורק אין הדעת בשלמות עד הגדלות, שאז גם עטרת דחסדים שבו מתגלה לנביאים בהארה והשפעה מרובה, וגם [שביניקה] (ביניקה) הדינים שולטים בעולם, והוא ע"י הדעת שעטרת דגבורה מתפשט בו ימי בראשית שהם ו"ק, אבל בגדלות מתגלה ההנהגה שלמה בב' דרכים כמ"ש, והבן מאד, עכ"ל.

⁶⁰ עי' שער טנתא פרק ג: נתבאר בזה מ"ש ב' משפטים (דף קכג ע"א) דעת גניז בפומא דמלכא, כי הגבורה⁶⁰ של דעת נגנזו בפה בסוד ה' מוצאות הפה כנ"ל, וכללות הפה נעשה מהם והם נגנזו שם. גם אמרו גנזו הוא כי ברצונה מוציא גניזת האותיות הנ"ל בסוד קול ודבור מהפה ולחוץ, וכשרוצה נשארים גנזות בפנים בסוד (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה.

מאיר העין חלק ד'

אצילות, הז"א בתחלת אצילותו היה על דרך הנ"ל, אבל עתה האלקים כבר הם שם. ואע"פ שלפעמים הם בסוד אלם, אינם לבדם, כי סוד האלקים כולם כבר הם שם, רק שאינם מתגלים, ועומדים שני אותיות י"ה דוממות שם, ואינן מתגלין הארתן.

{ קה ע"א }

שער כב פרק ג מ"ק⁶¹

אמנם כשבאין ימי גדלות, אז נכנסים המוחין דגדלות שהם הויו"ת, ומתפשטין בכל הז"א כנודע, ואז יורדין כל המוחין של אלקים למטה עד היסוד⁶². ואמנם סדר ירידתן אינו בפעם אחת, רק כפי סדר כניסת המוחין דגדלות, כך סדר ירידת אלקים דקטנות⁶³. כיצד, הרי בארנו בברכת אבות שאין מוחין דגדלות נכנסין יחד, רק תחלה נכנסים בק"ש ו"ק תחתונים דאמא⁶⁴ הג"ת⁶⁵ נה"י בתחלה, ואח"כ נכנסין חג"ת, ובברכת אבות נכנסין ג"ר דאמא, ואח"כ נכנסין נה"י דאבא, ואח"כ חג"ת דאבא, ואח"כ ג"ר⁶⁶, כי אין המוחין דאבא נכנסים עד שיכנסו המוחין דאמא כולם. ובק"ש, שעדיין לא נכנסו רק ו"ק המוחין דאמא, אין בהם כח לדחות ולהוריד המוחין דקטנות, לפי שו"ק אלו, אע"פ שהן מוחין, אינם מוחין ממש, רק אותן ג' ראשונות, שהם ממש מוחין בראש ז"א, אך⁶⁷ אלו התפשטותן הם בגופא. אך מה שאנו קורין אותן מוחין, הוא לפי שהתפשטותן נמשך מן המוחין, וגם לפי שהמוחין של המלכות נמשכין מהם, כנודע שמן התפשטות המוחין דנה"י דכורא, מתמן אתפשט נוקבא מאחוריים⁶⁸, ומשם נעשה לה מוחין. רק עיקר המוחין הם ג"ר, ולכן אין כח בו"ק לדחות המוחין דקטנות. ועוד סבה אחרת, כי אלו הם מוחין דאמא דמינה דינין מתערין (זוהר פ"ב טו ע"א), ובפרט היותן בחי' ו"ק, שיש בהן תערובות דין, לכך אינם דוחין האלקים דקטנות שהם דין, אך כשמתחילין לרדת ג"ר דאמא עד תשלום כניסת מוחין דאבא, אז הוא ירידת מוחין דקטנות, כי גם ו"ק דמוחין דאבא הם דוחין האלה"ם דקטנות, להיותן בסוד מוחין דאבא, שאין בהם שום דין כלל כנודע. ובפרט אחר שכבר נכנסו ג"ר מוחין דאמא.

ועי'

⁶¹ קעה"ק עג ע"ג.

⁶² נ"ל שזה עילוי שהרי הארת המוחין דקטנות מאירים יותר ויותר למטה אמנם עי' פת"ש ז"א לח וז"ל, כל מה שהמוחין דקטנות יורדים, הם מתמעטים ונשקעים יותר וכו' כאשר מתחילים לירד אז מתמעטים, והיינו, שהדינים עצמם כמה מדרגות יש בהם, שכל מדרגה היותר עליונה שבהם יכולה בעצמה להתהפך לרחמים וכו' שהדברים עצמם שגורמים עונשים הם ישמשו הטוב, ולכן בעת שירדו אל הגרון, אז לא נשאר במדרגות הדינים רק שליש התחתון שלהם, וב' שלישי העליונים הם עצמם יצאו מן החושך אל האור, וכמ"ש בזוהר (ח"א ד' ע"א) מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא כו'. ואח"כ כשיורד ליסוד דז"א, גם שם נעשה הביורור יותר עד שגם המחצה עליונה שבהם נבררו ונהפכו לרחמים⁶³ בכ"מ המוחין הם המנהיגים כל הפרצוף, ולפי השורש המסודר במוחין שלו, כך הם המאורות של ו"ק שלו שהם עיקר הגוף, מדות ההנהגה, ולכן, בעת הקטנות שאז המאורות פועלים בצמצום שהם דינים וסילוק הארה, גם המוחין שלו הם בסוד אלקים, אכן, בעת שבא זמן הגדלות שיאירו המאורות בהארה מרובה ואז הרחמים מתפשטים, אבל התפשטותם הוא בהדרגה הכל לפי ערך העבודה שפועל ג"כ בהדרגה, בסוד (תהלים פד ח) ילכו מחיל אל חיל וגו' (פת"ש ז"א לז).

⁶⁴ כנראה שזה ישו"ת וצ"ע*##

⁶⁵ נמחק כקעה"ק.

⁶⁶ לאבא (קעה"ק).

⁶⁷ אבל אלו הו"ק שלהם אינם רק התפשטותם הנמשך מהם (קעה"ק).

⁶⁸ אד"ר קמא ע"ב ז"ל, בהאי אדם שארי ותקין כללא דדכר ונוקבא כד אתתקן דיוקנא בתקונו ושארי לאחורוי מחדוי מבין תרין דרועין באתר דתליין שערי דדיקנא דאתקרון תפארת ואתפשט האי תפארת ותקין תרין חדין ואשתלף לאחורוי ועבד גולגלתא דנוקבא כלא סתימא מכל סטרוי*##

מאיר העין חלק ד'

ועתה נבאר הסדר כשנכנסין ג"ר דמוחין דאמא אז מורידין את המוחין דקטנות למטה בגרון דז"א⁶⁹. נמצא, שירדו ג"ר דקטנות בגרון דז"א, אח"כ בכניסת ג' תחתונות דמוחין דאבא, יורדין מן הגרון אל חג"ת דז"א עד שליש עליון דת"ת דז"א המכוסה, ששם הוא סיוס יסוד אמא בת"ת דז"א כנודע, ושם הוא תחלת בנין הנוקבא משם ולמטה. וכשנכנסין ג' אמצעים (דאבא), אז יורדין בב' שלישי ת"ת דז"א המגולים, וכשנכנסין ג"ר דאבא אז יורדין מב' שלישי ת"ת אל נה"י דז"א, ומתקבצים שם כולם ביסוד דז"א, ועומדין שם. ואחר כך, ע"י זוג, הם יורדין אל הנוקבא כסדר הנ"ל. אמנם לא כל אדם זוכה לזה, ודע כי יש מי שבידו כח במעשיו להוריד האלקים דקטנות מרישא דז"א עד הגרון, ויש מי שיוכל לדחותן עד החזה, וכן כפי סדר כל המדרגות הנ"ל. והנה כל כח שכחה שיש באדם נמשך לו ממוחין דקטנות אלו⁷⁰, ומי שיוכל להורידן ע"י מעשיו למטה, ע"י שימשיך מוחין דגדלות וידחה אלקים דקטנות, ויסלקם מז"א לגמרי, אז יהיה לו זכירה נפלאה בתורה ויבין כל רזי התורה, כי כל זכור הוא בדכורא, רק אלקים דקטנות מונע ההארה דדכורא, בסוד זכור. ואמנם מי שיורידם גם מנוקבא עד הבריאה, זהו ודאי לא יהיה שום שכחה לו, ויתגלו לו רזי התורה כתקונן.

ונבאר עתה סדר ירידתן, דע, כי בהיותן תחלה ברישא דז"א, אז הם ג' שמות אלקים בג' מוחין דז"א. וכבר ידעת, כי כל תיבה בת ה' אותיות בונה ק"ך בתים⁷¹, והנה ק"ך צירופים יש בשם אלקים, ואמנם הם ג' פעמים אלקים ג"פ ק"ך הם ש"ס, וה' אותיות אלקים עצמן הרי שס"ה, ומכאן {קה ע"ב} הם שס"ה ימות החמה. ועיין מ"ש בביאור פטום הקטורת בסוד שס"ה מנים כו', ושם ביארנו פי' אחר, וגם זה שבכאן אמיתי. אח"כ, ברדתן אל גרון דז"א, שם מתמעטין. והענין, כי כל דבר עליון כאשר יורד, אין כולו יורד רק מתמעט ומתברר, והיותר מובחר שבו נשאר למעלה כי אינו יכול לירד למטה, והשאר נופל ויורד למטה. וכן בכאן, היותר מובחר וזך ורחמים נשאר למעלה עם המוחין דגדלות, והשאר יורד למטה. והנה ברדתן למטה בגרון (נ"א מן הגרון) אז נתמעטו, והם בין כולם שם א', והוא צירוף א' שהוא ק"ך צירופי אלקים לבדם, שהוא השליש ממה שהיה למעלה.

אח"כ, ברדת המוחין דקטנות ביסוד דז"א, אז שם מתמעטין ואין שם רק חציים, והם ס', והם סוד (שיה"ש ז) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה, כי אלו הם ס' אלקים מצד הגבורות, ונקראו ס' גבורים⁷². וכבר ידעת איך המלכות היה אחורי ז"א נגד נה"י, והה"ג שלה הם בדעת שלה כנגד היסוד דז"א. ונמצא שהס' גבורים אלו הם נגד מטתו שלשלמה, והם מגבורי ישראל, שהוא ז"א, הנקרא ישראל ולא יעקב, והם גבורים מסטרא דדכורא ולא מסטרא דנוק', ומשם שומרים מטת שלמה שהיא הנוק' ומאירין בה. אמנם, כל ו"ק הם מציאות אחת, כי הכל נקרא גופא, ולכן אינם ב' מעוטים דאלהים א' בג' אמצעית וא' בג"ת כי הכל גופא, ולא יש רק מיעוט א' שהוא אחרי רדתן אל היסוד סיומא דגופא.

אח"כ נדחין יותר ונכנסין ברישא דנוקבא, ושם מתמעטין חציין ונשארים ל', והם סוד שלשים מעלות שהמלכות נקנית בהם (אבות פ"ו מ"ו). והטעם שבכל המדרגות אינם מתמעטין רק חציין, ובגרון דז"א לא נשארו רק שלישי א', כי הוא מקום צר מאד.

ואח"כ יורדין אל יסוד נוקבא, ואינם על דרך ירידת ז"א שיורדין ומתמעטים מיעוט א' בגרון כו', אך סדר הירידה מג"ר לגרון, ומשם לג' אמצעיות, ומשם לג"ת נוקבא. ואפשר דהוי ע"ד דכורא

⁶⁹ כלומר לכת הדיבור שלו (פת"ש ז"א לז)

⁷⁰ והוא מ"ש הרב ז"ל שכח השכחה בא מצד מוחין דקטנות, כי השכחה הוא ע"י סיתום המוחין, והוא סוד סילוק הקדושה, וכן הוא בהנהגה, כ"ז שהדינים שולטים ומתמעט השפע וע"ז הרשעים מצליחים והצדיקים שפלים, הסט"א משכח מן האדם השגחתו וכבודו ית' בסוד (דברים לב יח) צור ילדך תשי ותשכח וגו', והם בסוד אחוריים דשמות דאור"א גימטריא תשכ"ח (לעיל שער השבירה פרק ב') (פת"ש ז"א לח)

⁷¹ ס"י פ"ד מט"ז

⁷² הטעם שלא נתמעטו בירידתם לחזה, לפי שהגוף מדרגה אחת שהם ו"ק כלל ו' ימי בראשית ומקושרים בקשר אחד, לכן כ"ז שהיו הדינים שולטים בגוף, לא היה כח כ"כ שיתהפכו מדין לרחמים, עד שנדחו בסוף המדרגות שהוא ביסוד שבו (פת"ש ז"א לח)

מאיר העיץ חלק ד'

ידיים של ז"א מן מוחין דאלקים, ואז ה' אצבעות היד מה' אותיות אלהי"ם, גם י"ד פרקין של אצבעות הם מילוי שם אלקים, והם י"ג אותיות⁷⁹, ובהם כללות השם, כנגד י"ד פרקין, והזרוע כולו כנגד השם אלקים עצמו, ולכן שורש הדינין בזרועות, כי הם סוד מנצפ"ך כפולות בימין ושמאל. והנה הדינין יש להם {קה ע"ג} ה' מקומות כנזכר באדרא (קלז ע"ב⁸⁰). וא' מהם הוא הזרוע, וזהו הטעם שהקליפות נאחזות שם תמיד, וז"ס נטילת ידיים.

ודע, כי האלקים שיורדין עד היסוד אינם רק מג' מוחין, כי התפשטות של המוחין דקטנות בו"ק דז"א נשארין במקומם, באופן שיורדין ג' אלקים דמוחין ביסוד⁸¹, וז"ס (בראשית כא ח) ביום הגמל את יצחק, ודרז"ל (תוס' שבת קל ע"א ד"ה שש אנכי) שהוא סוד ה"ג מ"ל. והענין, שכבר בארנו איך ביסוד דז"א יש ח' גבורות, וזהו ה"ג מ"ל, כי ה"ג הם ח' גבורות שביסוד הנקרא מלכות, ואמנם הם נחלקות לשתי חלוקות ה' ג', כיצד, ה"ג מנצפ"ך דגדלות, וג' אלקים דקטנות, הרי (שה') גבורות (הם) ה' וג' משתי הבחי'. וזהו את יצחק, כי יצחק הוא שורש הגבורות כמבואר.

אמנם קשה, איך אפשר שירדו שלשה מוחין ונשאר הו"ק⁸² במקומן, כי הלא אלו מלובשים בנה"י דתבונה, ואם כן איך ירדו שלשה פרקין עלאין דנה"י לתתא, ונשאר ב' שלישי נה"י התחתונים למעלה, וזהו אין השכל סובלו. והענין הוא, כי הרי כבר בארנו שהיסוד דאמא מסתיים בחזה דז"א, והנה המוח דחכמה דז"א מתפשט בג"ס דז"א שהם קו ימין חח"ן, ומוח בינה דז"א מתפשט בקו שמאל בג"ה, ומוח דעת אינו עד"ן, לפי שנו"ה דאמא הם סתומות ומתפשט המוח מלובש בתוכם בב' הקוין ימיני ושמאלי, אך מוח דעת בא מלובש ביסוד דאמא. ואמנם, עד מקום סיום יסוד דבינה בא הדעת הנ"ל מוגבל ומלובש בתוכו, אך בהסתיים יסוד דבינה הוא נגלה ויוצא לחוץ⁸³, ושם אין מי שיגבילנו, ולזה הטעם מתפשטים ה"ח של הדעת לכל הגוף דז"א⁸⁴, ומתפשטין בחג"ת נה"י כמבואר אצלינו, כי אם יסוד הבינה היה ארוך גם הדעת שבו היה מתפשט דרך קו אמצעי ביושר כמו שאר הב' קוין. נמצא, כי האמת הוא שג' מוחין עלאין אלו דאלקים דרישא הם המוחין המתפשטין בחג"ת נו"ה, תוך נו"ה דאמא, כולם נופלין למטה ביסוד, כי כשנופלין נה"י דאמא ביסוד, נופלין שלימים לא למחצה, וכן גם המוחין שבתוכם נופלין. אך דעת המתפשט בגופא, בגלוי בו"ק אין מי שיגבילהו, ולכן נשאר במקומו ואינו יורד עם השאר אל היסוד. ונמצא, שכל המוחין שבחו"ב, אפילו המתפשטים בו"ק, הכל נופל, וכן הדעת בחי' קיבוצו במקומו ברישא נופל, אך בחי' התפשטות הדעת בו"ק נשאר שם תמיד, ואפילו בזמן היות שם מוחין דגדלות. אמנם ז"ס (ב"ב י ע"ב) עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה הנזכר ברב יהודה תלמידו של מר שמואל, וסוד הדבר שכל האמוראים הם מבחי' אלקים דקטנות, ומי שהוא מאלקים דקטנות דרישא נופל הוא למטה ביסוד, ומי שהוא מן התחתונים שהוא מהתפשטות ו"ק הוא למעלה, והבן זה. ואמנם בחי' זו אינה נמצאת רק באלו המוחין דקטנות כי הם אלקים דינין, והשורש שלהם, שהם המוחין נכפין, וצריך להורידם אל היסוד לכופם, אבל הו"ק שאינם רק התפשטות שלהם, א"צ להורידם, וכמו שמצינו שבה"ח {קה ע"ד} דגדלות יורדין ה"ח המגולין ביסוד וחוזרין ועולין למעלה כדי להגדיל ז"א. כן עד"ן האלקים שבמקומות המגולים נופלין ביסוד וחוזרין ועולין עם החסדים הנ"ל, וז"ס (בראשית כח יב) סולם מוצב ארצה שראה יעקב, שהוא סוד היסוד הנקרא סולם

⁷⁹ אל"ף למ"ד ה"א י"ד מ"ם.

⁸⁰ מראה מקום מהלש"ו, וז"ל ותאנא חמש גבוראן אינון בהאי זעיר אנפין ואסתלקו לאלף וארבע מאה גבוראן ומתפשטאן בחוטמוי בפומא בדוועוי בידין באצבעין ובג"כ כתיב (תהלים קו) מי ימלא גבורות יי' גבורת

⁸¹ כלומר דתבונה עי' הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁸² דאימא

⁸³ כלומר המוחין שבתוכו מאירים לחוץ

⁸⁴ ואינו יורד ביושר שצקו חמלעי כרחוי לו כמו קיורל הדעת ליסוד לחצא (נוסף בצעה"ק).

מאיר העץ חלק ד'

מוצב, שבו ראה אלקים עולין ויורדין בו על דרך הנ"ל. וז"ס (שמואל א' כח יג) אלקים ראיתי עולים מן הארץ, הנזכר בשמואל.

וכבר הודעתך לעיל איך יעקב ושמואל היו תחלה מסוד אלקים דקטנות. גם אמרו ראיתי אלהים עולים באופן אחר, והוא כי האשה בעלת אוב תמהה מאד ונחרד לבה על דבר זה. והענין, כי עליית אלקים, שהם בחינת התפשטות המגולה של אלקים, אין ניכר בעלייתן כלל, כי הם מתמתקים ע"י החסדים דגדלות, אך החרדה שלה היה באופן אחר, והוא, כי הלא בארנו, כי ע"י הורדת המוחין דגדלות, מורידין ג' מוחין דקטנות לתתא ביסוד ואתכפיין תמן, אז יורדין יותר למטה כנ"ל. אמנם כשיש ח"ו רוגז בעולם מחמת פגם עבירות, אז מסתלקים המוחין דגדלות שבו שהיו כופין המוחין דקטנות, ואז עולין אלו האלקים למעלה ברישא דז"א, ואז יש רוגז גדול ח"ו. ולכן אמר שמואל (שם) למה הרגזתני לעלות, שהיה מתיירא מן הדין, וז"ש (שם) ראיתי אלקים עולים מן הארץ.

ונחזור לענין, דע, כי בירידת מוחין דאלקים אל הגרון דז"א, כבר בארנו זה בסוד חלום יוסף עם שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים ועם פרעה, כי כולם מסוד אלו האלקים ואלו הג' שרים הנ"ל, הם הג' מוחין דאלקים ומקום חנייתן בקנה ובושט ובוורדין שבגרון⁸⁵, וכן גרון גימטריא ג' אלקים עה"כ.

שער כג פרק א מ"ת⁸⁶

השער השביעי שער מוחין דצלם ויתחלק לח' פרקים

ועתה נבאר ענין ג' בחינת שיש בזעיר אנפין, ושלשתן נכללין בשם מוחין⁸⁷, ושלשתן נקראו צלם, בסוד (בראשית א' כו) נעשה אדם בצלמינו. ושלשתן נכללין בג' אותיות צלם מתתא לעילא. כי אות צ' דצלם הם המוחין הנכנסין בפנימיות זעיר אנפין, ואותיות ל' ס' הם בחי' אורות מקיפים שיש

⁸⁵ עי' לעיל הערה 74

עי' בהג"א בסד"צ י"א ע"ד וז"ל, ולכן אורחא דחויא זנבא מחא ורישא כפיף כו' והם זנב הקדושה, כמ"ש בזהר על פסוק קולה כנחש ילך דבגלות זנבא דקדושה מנהיג את העולם, ולכן או"ה עכשיו בגדולה ששם אחיזתם ורישא דקדושה בגלות כפיף לעפרא, ולכן ישראל בתכלית השפלות לעפר יגיע, ולכן כל יניקתם של הס"א מהעורף כידוע בסוד פרעה הערף, ומצרים במצר הגרון, וסוד שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים, הכל בגרון בסוד התנין כמ"ש על פרעה, הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול כו' (יחזקאל כ"ט) ולכן התחלת המופתים לפני פרעה היה בתנינים כמ"ש בזהר, וז"ש ה' למשה ואחוז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו שהיה לעץ יבש, ובזה נחלש כח פרעה ולכן אמר לו לאחוז בזנבו ששם אחיזת פרעה ורמז לו שבידו יחלש פרעה, שכל המופתים היה בשליחת ידו וכאן התחיל להתחלש, עכ"ל.

שבכמה מקומות הסט"א לעומת הקדושה שבאותו הזמן, ואז היה מדרגת משה בקדושה סוד הדעת בפנים ובהתפשטו בגרון, ונגדו הסט"א באחוריים בעורף שהוא סוד (יחזקאל כט ג) התנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו וכו' ותחילת גילוי הזה היה במשה רעה"ש שורש העליון מהתפשטות הקדושה, שע"י יצא מחשבה לגילוי, והוא בגרון בין הראש לגוף, ונגדו היה תגבורת הסט"א שהיה רוצה לקטרג ולבטל דבר זה שלא יתגלה שמו בעולם, כמ"ש פרעה, (שמות ה' ב) מי ה' אשר אשמע וגו', לא ידעתי את ה' וגו' (פת"ש ז"א לט)

המשך פת"ש ז"א לט: וג' שרים שלו נגד ג' מוחין, שר האופים בשמאלא תנור בוערה מאופה (הושע ז ד) ושר המשקים בימינא מוזג במים, ושר הטבחים בחו"ג דדעת שהוא כבישול שלהם באש ומים, כמ"ש רבינו בפי' לתיקונים תיקון סט (קכז ע"ב ד"ה חד אופה) וכו' נקראים המוחין שרים, שהם המושלים בכל אברי הגוף ומסדרים כל פרטי המדרגות שבו, וז"ס החלום של שר האופים ושר המשקים ושר הטבחים, כולם נצרכו בשביל יוסף שעלה לגדולה ע"י, כי יוסף הוא ששה הוי"ת שהם מוחין דגדלות מאימא ומאבא, וירידת יוסף למצרים היה הכנה לגדולתם של ישראל שיוכלו לצאת משם, שכל ענין גלות מצרים היה בסוד התיקון והביור ממלכין קדמאין וכו' וענין החלום⁸⁵ הוא בליה בעת סילוק המוחין למעלה, שאז נשאר הנפש בקטנות שהוא א' מס' במיתה (ברכות נ"ז ע"ב) שלכן אז זמן שליטת הקליפות הסובבים לנפש הנשאר בגוף במדרגות הקטנות

⁸⁶ או"ת, שעה"ק לך ע"ג.

⁸⁷ ושלשתן נכללין צלם מוחין (מוסגר באו"ת).

מאיר העיץ חלק ד'

על ראשו, התחתון ל', והעליון ס', ואלו יתבאר לקמן בע"ה. ואמנם עתה נדבר איך נעשו אלו מבחי' אמא, ונבאר בפרטות ג' בחינות אלו, ונאמר, כי הנה נכללין באופן אחר, והוא כי המוחין דז"א שהם נקראו חב"ד שלו, ובכללין נכללו כל מה שלמטה מהם עד תשלום פרצוף ז"א, הרי זו בחי' א'. הב', הוא בחי' כתר דז"א שהוא ע"ג מוחין הנ"ל. הג', הוא בחי' הב' מקיפים שלו שהם הנקרא ל"ם דצלם כנ"ל.

והנה ג' בחי' אלו נעשין לז"א מפאת ג' בחי' שיש כנגדן בתבונה כדלקמן בע"ה, כי אלו המוחין הם בתבונה, ויש יותר { קו ע"א } עליונים מהם שהם מן אמא עילאה. ונדבר עתה באלו של התבונה, ונאמר כי יש בה ג' בחי', א' הוא נה"י שלה הראשונים⁸⁸ שנתלבשו בז"א להיות לו בסוד מוחין, הב' הוא בחי' חצי ת"ת⁸⁹ ונה"י שלה החדשים שנתפשטו בה מחדש כדי שתהיה שלימה ב"ס גמורות להזדווג עם אבא כנ"ל, הג' הוא בחי' שאר קומתה שהוא מן מחצית העליון דת"ת שלה עד למעלה עד ראשה. וג' בחי' אלו מכוונות עם ג' בחי' אחרות באופן זה, והענין כי הנה נת"ל כי בעת לידתו, עלו אלו האורות של הכלים של נה"י דתבונה למעלה בחצי תחתון של הת"ת שלה, ונתרוקנו אלו הכלים מן האורות שלהם עצמן, ולא נשאר בהם שום חיות כלל ועיקר, בסוד (שבת פג ע"ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה⁹⁰. ואז בהיותן כלים ריקים נכנסו לתוכן המוחין דז"א⁹¹, שהם מן החכמה⁹² שבו עד למטה, שהם ט"ס ונתלבשו בט' פרקין שיש בנה"י של התבונה, ואח"כ נתלבשו כולם תוך ז"א מחכמה שבו ולמטה, כמ"ש בע"ה. ונמצא כי הכלים והגוף של אלו המוחין הם בחי' א', שהם הכלים וגופניות התבונה עצמה⁹⁴, אבל האורות והרוחניות והנשמה שבהם הם המוחין של הז"א עצמו. אמנם לפי שכבר נסתלקו אורות שלהם ונכנסו אורות הז"א במקומם,

⁸⁸ שהיו זה צעת לידתה (שעה"ק).

⁸⁹ חצי ת"ת נמחק בלוח"ת, וכן בשעה"ק, ונ"ל שזה טעות כלקמן בקטע ד"ה בחינה הב', ועי' שעה"ק הערה 106.

⁹⁰ עי' לעיל שער כ פרק ג'.

⁹¹ והכלים לצד של הנה"י הם הנכנסים תוך ז"א כי צחוק הכלים האלו מתלבשים המוחין דז"א שהם הרוחניות שלו (שעה"ק סד ע"ב).

⁹² כלומר המוחין עבור ז"א ***

ועי' לקמן פרק הבא שכותב שהכלים מנה"י והאורות מז"א, וגם שם וגם כאן בפשטות, צ"ע איך יתכן שכלים יהיו יותר גבוהים מהאורות

⁹³ דתבונה***, ועי' לשון הפת"ש גדלות דז"א א', ונה"י אלו נעשו לבוש, כי באמת המוחין מקומם מדרגה יותר מאד מהנה"י של תבונה, כי מקורם מלמעלה ממוחין דא"א עצמם ומא"א וע"י, למעלה למעלה, והוא סדר שרשי המאורות שנעשו תמיד בסוד מתקלא, שהם ג' מדרגות של הנהגה ששרשם מגיע עד א"ס ברדל"א⁹³ שורש רצון העליון שבעליונים, שמרצון הזה נמשך כל הדברים הצריכים לתיקון ושלמות כל הדברים, ונה"י דתבונה נעשה בבחינת גשר ובית קיבול וכלים מכילים להביאם לז"א, כי כן סדר המאורות שיש בהם שהם עצם הדברים, ויש מהם מדרגות צינורות וכלים אמצעיים שיביאו עצם הדברים מעליון לתחתון, ונמצא שמאחר שנה"י נתצמצמו באופן זה אשר יהיה דרך ומעבר אל המוחין עצמם, לכן הם עצמם נעשים עצם מעצמיו ונטפלים ונקראים בשם ז"א כי הם שייכים אליו, מאחר שנסתלק מהם עיקר ההדרגה אשר הוא למעלה מערכו של ז"א, ונשאר רק מה שייך בערכו לבד.

⁹⁴ ממך גוף דז"א ועלמותו. אבל הרוחניות שבתוכם, שהיא רוחניות התבונה, נשארה למעלה מז"א. ופשוט הוא, כי זהו התבונה תוך ז"א, אינה יכולה להזדווג עם ישראל סבא, והנה זוגייהו לא פסיק לעלמין כנודע, ולכן נשארו הרוחניות שזנה"י שלה למעלה, כדי שעי"ן כן יהיה כח בתבונה, לחזור להמליח כלים חדשים אחרים לנה"י שלה, באופן ששאר התבונה למעלה מז"א, שלימה צפראוף שלה, בכל י' ספירותיה, ועי"כ תוכל להזדווג עם ישראל סבא, ולא יפסק זוגייהו תדיר למעלה מחוץ לז"א (שעה"ק קס).

מאיר העיץ חלק ד'

לכן אלו הנהי"95 דאמא מתחלפין מטבעם הראשון ונהפכים להיות עצם מעצמו ובשר מבשרו של הז"א עצמו⁹⁶, וכגוף עצמו דמיין ממש, ואינן נקראין אלא בשם גופא דז"א ממש. ובוזה תבין מ"ש בדרוש גדלות דז"א⁹⁷, איך הוא שמן ו"ק שיש בו בלבד, כנודע שכל עצמותו אינו רק ו"ק, איך הגדיל אח"כ ונעשה בן י"ס גמורות⁹⁸ ושם ביארנו¹⁰⁰⁹⁹. ¹⁰¹ כי הנה הענין

⁹⁵ הכלים דנה"י (אול"ח).

⁹⁶ עי' בהגר"א בסד"צ ט"ו ע"ב וז"ל, וזה יקרא בשם יעקב בינה, דהיא נחתא רביעא על בנין ונכנסת בראשו של ז"א, ונעשית עצם מעצמיו, כידוע שנה"י דילה נעשין גופא דילה, כמ"ש בא"ז (דף רפ"ט ע"ב) ואפיק חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא, ועייל ברישא דז"א ואתעביד חד מוחא ומתמן אתמשיך ונגיד בכל גופ' ואשקי כל אינון נטיעאן, עכ"ל. [צ"ע שהרי מש"כ נחתא לרבעא על בנין משמע מזהר תרומה קכז ע"א, וכן מאד"ז רצ ע"ב שזה בדווקא בשעת היניקה, וצ"ע*## ויתכן שאפילו ביניקה זה כך עי' לש"ו כללים ח"א כג ע"א וע"ב, שהמה הופכים להיות עצם מעצמיו של ז"א ואין מקבלים תיקונים מא"ס.

על אף שנראה נגד שיטת הלש"ו לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.** [עי' חזק סוף פרק ד'], אבל נ"ל שיש לחלק בין אורות שהם למעלה ממדרגתו, לאורות שהם במדרגתו, עי' דע"ה ח"א דרוש ב' סימן א' אות ו' יב ע"ד, ועי' לש"ו כללים ח"א ל ע"ג, שהקשה, שמצד אחד כתוב שאר"א מתפשטים עד סוף ז"ן, ומאידך גיסא מבואר שהמה קצרי קומה וא"כ לכאורה הדברים סותרים זא"ז שכן אינם יכולים להתפשט כשיעור קומת ז"א, וצ"ע. ומיישב, שהתפשטותם בתוך ז"ן היא גופא הופכתם להיות כעצם מעצמותם, ולכן בטלים לז"ן ולא נקראים בשם אר"א וממילא אין נחשבת קומתם כלל וא"ש*##. @⁹⁷?

⁹⁸ "י"ס גמורות" נמחק בלול"ח, ובמקומו איתא "ט" (נ"א י') ספירות (בלאופן זה כי כלי פ' העליון דנלח בן י"ס גמורות). ט"ס גמורות (סעה"ק).

⁹⁹ כ"ז שאין העבודה שלימה, אין מאורות העליונים מאירים בכל פרטי מדרגותיהם רק בענפים שלהם לבד, וכו', ובעת התיקון השלם כמו שהצדיקים למטה משלימים דרכיהם בכל התרי"ג מצות בכל ענפיהם, כמו כן משלימים מאורות העליונים המכוונים נגדם, כמים הפנים לפנים וגו' (משלי כז יט) ומגלים כל פרטיהם, והוא עומק הטוב השקוע במחשבתו ית' שרצונו להטיב, ורק שכ"ז שאין ראויים התחתונים לקבל, אין מגלה טוב מחשבתו ורצונו, וכשהם ראויים, מחשבתו הטובה נגלה בכל דרכים הטובים המשוערים שם, והוא כל מאורות של חב"ד שמגלים ומשמיים בז"א כראוי, ואין מאורות אלו מתחילים לגלות פעולתם, עד שיצטרף עליהם אורות דאימא שהם למעלה ממדרגת הזמן והפעולה המסודרת מששת ימי בראשית, אלא מעוה"ב שלעתיד, אבל אין מאיר במדרגות עליונות של אימא רק מבחינה תחתונה של אימא שהם נה"י דידה, וגם זה אחר שנסתלקו משם האורות, ונצטמצמו בסדר הראוי לפעול בז"א הראוי לתחתונים, והוא מ"ש הרב שנתרוקנו הנה"י מן האורות, ונכנסו בהם המוחין של ז"א, והיינו, שלפי הצמצום והשיעור שנעשה בהם, היו ראויים להיות לבוש וכלי להביא ע"י האורות של המוחין ולהכניסם בסדר ההנהגה, שיהיו מאירים בכל הנבראים אשר שרשם וסידורם הוא ז"א בעצמו, והוא כמ"ש בכמה מקומות, שבכל סדר המדרגות של העולמות, לעולם, התחתון מקושר עם העליון, שבחינה תחתונה נעשה עתיק בכתר של התחתון, וכן כאן נה"י של התבונה נעשה כתר בז"א, שבו מתקשר מדרגה במדרגה, עד שיהיו כל המדרגות נקשרים בא"ס ביחוד העליון. וזהו עיקר גדולתו של הפרצוף, שאחר שמאיר בו [החכמה והציור והדעת העיקרי אז כל מאור שבו מתפשט יותר למטה להתקרב אל התחתונים והוא] סוד גדלו באורך, וגם ניתוסף בו להתגלות הכחות הפנימיות שהיו בו בתחילה בכח לבד, עתה יוצאים אל הגילוי, והוא סוד גידול בעובי שנתוסף בו בפנימיותו יותר, והיינו, שחב"ד אלו לבד מה שהם בכלל בראשו, הם נתוספים גם בכל אברי גופו שהם מאורות ומדות עצמם הצריכים ליתן קיום לנבראים, מאיר ג"כ בכל א' בבחינת חב"ד שבו, שהוא תכלית הפנימי של כל מאור והנהגה, והוא סוד שלישי העליון הפנימי שנכנס בכל אבר ואבר, שע"ז נתוסף ברוח, נשמה שברוח, ובנפש ג"כ נשמה שבנפש, שכל כח מגלה עצמו בכל פרטיו ומדרגותיו, וגם זה הגדלות אינו בא בפעם אחת, אלא הוא בא בהדרגה בסדר השנים זה אחר זה, שהולך ומתגדל (פת"ש גדלות דז"א א')

מאיר העיץ חלק ד'

היה שהיה בו ו"ס הנקרא ו"ק, ונכנס בו עוד ג"ס שהם נה"י דתבונה, ומתחברין יחד ונעשין ט"ס גמורות באופן זה, כי כל פרק עליון דנצח תבונה מתערב ומתחבר עם ב' פרקי עליונים דכלי החדס דז"א ונעשין חכמה שבו, ופרק ב' דכלי נצח דתבונה מתערב עם פרק התחתון דחסד, ופרק עליון דכלי נצח דז"א ונעשין חסד דז"א, ופרק ג' דכלי נצח דתבונה מתערב עם ב' פרקי תחתונים דנצח¹⁰² ז"א ונעשים נצח דז"א. ועד"ז בקו שמאלי, ועד"ז בקו אמצעי כמבואר אצלינו במקומו¹⁰³. נמצא, כי הנה"י עצמן דתבונה מתערבים עם הכלים וגופא של ז"א, והכל נעשה כלי וגוף א' בהשוואה א', וכגוף דז"א הוי ממש, ולכן נקרא בחינה זו בחי' הגדלה ממש של הז"א עצמו, כי להיותן כלים ריקנים ונכנסו אורות דמוחין דז"א לתוכן נעשו כגוף דז"א ממש. והרי נתבאר בחי' המוחין דז"א מחכמה שלו ולמטה, איך נעשו ע"י נה"י הראשונים של התבונה שהם הכלים בלתי אור.

הבחינה הב' ¹⁰⁴, הוא הכתר של ז"א, אשר הוא נעשה מן החצי התחתון¹⁰⁵ של ת"ת ונה"י החדשים של תבונה¹⁰⁷¹⁰⁶. והנה בחינת הכתר דז"א צריך שתחילה נבאר מה ענינו אם הוא מכלל מוחין דז"א או לאו, אם מכלל הי"ס דז"א או לאו. כי בדבר זה יש מחלוקת גדולה בין המקובלים. ובספר יצירה נתבאר שהחשבון י"ס מתחיל מן החכמה כמו שכתב (ט"ו פ"א מ"ט) אחת היא רוח אלהים חיים כו'¹⁰⁸, וכך אמרו (בחד"ט ג') אין ראשית אלא חכמה, וראיות הרבה¹⁰⁹ לסברא זו. גם מה ענין הבנת לשון כתר, ולמה נק' כך. והנה כפי הנראה מפשטות לשון התיקונים וספר הזוהר נראה כי הכתר הוא גולגלתא, וחב"ד הם המוחין שבתוך הגולגלתא, ואם כך הוא, נמצא שהכתר הוא גרוע בתכלית הגרוע, כי הוא נעשה חיצונית ולבוש אל המוחין, כדרך הגולגלתא המקיף ומלביש את המוחין, ואין ספק שתכלית ועיקר הם המוחין, כי הגולגלתא הוא כלי ומלבוש טפל אליה, ודבר זה לא יעלה על דעת תינוק בן יומו, כי הרי כתר גדול לאין קץ על החכמה ותבונה ודעת, ונחשבו אצלו כלא היו*. {קו ע"ב} אבל הענין הוא כי הנה המוחין הם חב"ד, אבל שרשם של הג' מוחין נשאר למעלה הרושם שלהם ומציאותן בכתר, ואותן המוחין שבכתר הם גדולים ומעולים לאין קץ על המוחין

¹⁰⁰ ופשוט הוא, שאין כח ויכולת ברוחניות של נה"י דתבונה שנסתלקו למעלה, להאיל כלים אחרים חדשים ממש, זולתי אותם שנבראו להם בעת אילותם. אבל הענין הוא, כדוגמת הגדלת איברי גוף הקטן, כי הלבושים והכלים העליונים, של מחנית עליון של התבונה, נגלים ומתארכים, עד שמלבישים גם את עצמות ורוחניות הנה"י שבה למטה. ונמצא שהכלים העליונים לריכים ליגדל כפלים ממה שהיו, כדי שיקפו להלביש את הרוחניות, של מחנית התחתון של התבונה (שעה"ק).

¹⁰¹ אחר שנגמר זמן היניקה והקטנות, אז מתחיל הגדלות של ז"א והוא כניסת הג"ר מוחין בו, ואז כל אבר הוא מתגדל ומתפשט יותר, והיינו, כי תחילה היו ו"ק לבד, ועכשיו נכלל מט"ס שהם חב"ד שנכנסים בו, ואז נגדל קומת גופו (פת"ש גדלות דז"א א')
¹⁰² של כלי הנצח (אול"ח).

¹⁰³ הסיבה להנ"ל היא שבכל גידול הספירות עולים למעלה יותר עליונה, שהרי בכל ספירה נמצא י' ספירות אם כן החלק עליון של חסד שייך לחכמה וכו' (פת"ש גדלות דז"א ב')
¹⁰⁴ שכתבונה והב' שבז"א (נוסף בשעה"ק).

¹⁰⁵ זה הרכנה, אותה הת"ת דאמא הנעשה כתר על ז"א אין הארתו אז כמו שהיה בתחילה כי הרי הוצרך לצמצם הארתו בז"א ליתן שם מקום לגילוי הקצוות והוא בבחי' רובצת על האפרוחים והוא סילוק קצת מכלילותה במזלין ליתן מקום לגילוי הז"א (ביאורים ח"ב קז ע"ג)
ע"י הערה *Error! Bookmark not defined.

¹⁰⁶ נעשה מן הנה"י החדשים דתבונה הנעשים ממחנית התחתון דת"ת דתבונה (שעה"ק).

¹⁰⁷ ע"י לקמן סוף פרק ד' וז"ל ענין הכפליים שנכפלים נה"י, ואינם נה"י ממש, אלא מל' ששיעורה נגד נה"י.

¹⁰⁸ הגר"א שם לומד את זה עתיק.

¹⁰⁹ יק' (נוסף באל"ח).

מאיר העין חלק ד'

הנקרא חב"ד, ולכן תמצא באדרת נשא¹¹⁰, שכאשר מבאר סדרי¹¹¹ ספירות הכוללות כל האצילות, אשר הא"א נקרא כתר, ואו"א חו"ב, מזכיר שם בא"א בחינת גולגלתא ומוחא סתימאה דיליה, אמנם חו"ב הם או"א, שהם ענפים היוצאין ממ"ס דא"א הנקרא כתר. וכן הוא הענין ב"ס הפרטות שבכל פרצוף. וא"כ בודאי כי המוח הסתום שבכתר הוא גדול מאד מן חו"ב אשר בפרצוף ההוא, כי הרי מן הכתר נאצלו הם, ובהכרח הוא שבחינת ד' מוחין שהם חו"ב ודעת הכולל חו"ג, שארבעתן יהיו נמצאים בכתר בודאי כמבואר אצלינו בברכת שים שלום של העמידה, לכן הם ד' כריעות וד' זקיפות ע"ש. נמצא, כי המוחין הם למטה מבחי' הכתר ואינם בתוכו, כי הכתר גבוה מאד מאד מהם, והם למטה ממנו לגמרי. אמנם בכתר יש בו בחי' פנימיות¹¹² שהם מוחין שבו בעצמו ממש, ובחי' החיצוניות שהוא הגולגלתא, אלא שחיצוניות שהוא הגולגלתא מתפשטת עד למטה ומלבשת גם את המוחין הנקרא חב"ד, אבל עיקרית הכתר אינו אלא למעלה על אלו המוחין. ועיין בביאור אותו מאמר, ג' רישין אתגלפין דא לגו מן דא הנזכר בתחלת אדר"ז (דף רפ"ח ע"א), ומשם תבין ענין זה המוח שבכתר שהוא מלבד המוח עצמו מה ענינו.

*¹¹³מ"ב וזה סוד (תהלים ק"ז) מנחל בדרך ישתה, הנחל הוא יסוד דתבונה, ובתוכו מלוכב דעת דז"א, שבו החסדים הנקרא מים, ואלו מים נמשכין מן הנחל ההוא, ומתפשטין עד היסוד דז"א, וחוזרין ועולין ומגדלין אותן כנודע. ויסוד נק' דרך, בסוד (משלי ל יט) דרך גבר בעלמה, נמצא כי היסוד דאמא הנקרא דרך נעשה נחל מים, וממנו שותה הז"א, מאותן החסדים, ואז נגדל ומרים ראשו¹¹⁴. וסוד הרמת ראש, הוא כי חג"ת שבו נגדלין ונעשין בחי' ראש בסוד ג' מוחין שבו חב"ד, ונמצא כי אין ראש זו מחודש, רק שמה שהיתה בסוד חג"ת, הורמו למעלה וגדלו ונעשה ראש בסוד חב"ד. וזו בחי' ו' שבשם הוי"ה הכולל¹¹⁵ האצילות, כי תחלה היה בז"א ו"ק לבד, ו' זעירא שבתוך ה' דאמא עלאה¹¹⁶, ועתה יצאה ונעשה ו' עצמה שבשם הוי"ה, ונעשה לו ראש שהוא צורת י' שיש בראש ו' כנודע. כי ביניקה היתה ו' לאחר ה' ראשונה, אלא שלא היה לה ראש, כי היה ו"ק לבד ובגדלות נעשה לו ראש דהיינו י' על ו'.

שער כג פרק ב מ"ת¹¹⁷

ועתה נבאר מהיכן נעשה בחי' הכתר הזה. והנה הוא נעשה מבחי' חצי התחתון של הת"ת דאמא הנקרא תבונה, וזהו ענינו¹¹⁸. כי הנה כתבנו לעיל (שער או"א פרק ט'), כי לסבת הכנסת נה"י דאמא הראשונים תוך ז"א בבחי' המוחין, הוצרכה להתגדל ולעשות לה נה"י חדשים אחרים. ושם בארנו איך היה הענין, ואמרנו כי האורות של נה"י דאמא עלו בחצי ת"ת התחתון¹¹⁹ של תבונה לדחות את הולד שיולד ויצא לחוץ. ואז אותן האורות הוציאו שם נה"י אחרים חדשים, כי בעלות האורות הנ"ל, האירו ונתנו כח לכלי ההוא של מחצית הת"ת התחתון, והגדילו ממנו¹²⁰ ג"כ נה"י

¹¹⁰ והאזינו (נוסף בלול"ח).

¹¹¹ סדר י' (לול"ח).

¹¹² היה כתוב פנימית

¹¹³ אדם יקר.

¹¹⁴ המשך הפסוק.

¹¹⁵ (כל) – נוסף בלול"ח יקר.

¹¹⁶ עי' לעיל שער טז פרק ה' שזה רק נה"י.

¹¹⁷ לול"ח, קעה"ק לל ע"ד.

¹¹⁸ עי' פת"ש גדלות דז"א ג שכותב שלישי ת"ת (אמנם בפרק ד' כותב שזה מחצי התחתון*##),

וע"ש עוד שזה החלק של הת"ת שמתחת לפרסא ועכ"ז לא נסתלקו ממנו אורותיו

¹¹⁹ ת"ת התחתון" נמחק בלול"ח, ובמקומו איתא "התחתון של הת"ת".

¹²⁰ וממנו נעשו (לול"ח).

מאיר העיץ חלק ד'

חדשים, ואז האורות הראשונים שנסתלקו נתלבשו תוך אלו הנה"י החדשים¹²². כי הנה"י הראשונים הוצרכו להתרוקן לכמה סבות הנ"ל, אם לצורך לידת המוחין דז"א, ואם להעשות לבושין למוחין דז"א עצמו כנ"ל, אבל אלו שהם תשלום י"ס של תבונה {קו ע"ג} עצמה חזרו האורות להתלבש בהם. והנה מזה המחצית התחתון של הת"ת ומן הנה"י, בבחינת כלים ובחינת אורות ג"כ שלהם עצמן, הם הנעשין כתר של ז"א. והרי זה הוא שינוי א' שיש בין הכתר אל המוחין, כי המוחין, הכלי שלהם הם של התבונה והאורות הם של ז"א, אבל הכתר הכלי והאור שלו הכל הוא של תבונה. ובוזה תבין טעם למה אין הכתר במספר י"ס כנ"ל, אמנם מתחילין מן החכמה שהוא נקרא ראשית¹²⁴123. והענין, כי הנה המוחין דז"א שהם חב"ד שלו, האורות הם של ז"א עצמו, ואע"פ

¹²¹ צ"ע אם עליית הנה"י היו בתור מ"ן, ואז ברור שהם יתלבשו בתוך הנה"י החדשים, אבל זה רק תמצית הארה מהם.

¹²² ובהיותם אורות הנה"י קם הוציאו והגדילו בחי' נה"י אחרים חדשים ממש מבחי' הכלים, כי אותו הכלי של מחצית תחתון דת"ת לתבונה הגדיל על ידי אורות הנה"י שעלו קם ונעשו ממנו כלים חדשים של נה"י לתבונה. וזה המחצית תחתון דת"ת לתבונה אשר הגדיל ונעשו ממנו ג"כ נה"י חדשים אל התבונה, הנה זה עצמו ממש ונעשה בחי' כת' אל ז"א. והנה בזה המחצית התחתון דת"ת לתבונה ובנה"י החדשי' שלה כנז' הנה מתלכדי' בתוכם האורות עצמם של התבו' שנסתלקו בתחילה ועלו מתוך הכלים דנה"י הראשונים, כי כיון שמכאן אלו האורות נגדלו אלו הכלים דנה"י החדשים כנז' א"כ מוכרח הוא שיהיו עומדים במקומם בתוכם. עוד ט"א כי בשלמא בתחלה הוצרכו להסתלק האורות מתוך הכלים לג' התועלויות הנזכר לצורך הלידה כנז"ל, אבל עתה שאין עוד צורך בהסתלקותם לכן נשארים האורות במקומם עתה באלו הכלים דנה"י חדשים. ועוד ט"א כי א"א שהתבונה תשאיר חסירה ומוכרח הוא שתתלם ותעשה לה נה"י אחרים לצורך עצמה, והנה כבר נעשו לה כנזכר וא"כ מה תועלת יש שיחזרו האורות להסתלק מתוך אלו החדשים לכשתלכוד לעשות עוד נה"י אחרים חדשים ללא צורך פעם ג'. באופן כי האורות עצמם לתבונה שנסתלקו הם עצמם המתלכדי' תוך מחצית התחתון דכלי התפארת וג' כלים דנה"י החדשים לתבונה ועתה הם יותר מעולים מזראשונה, לפי שבתחלה לא היו רק הנה"י הראשונים לתבונה ונעשו מוחין אל ז"א ועתה הם הנה"י החדשים וגם מחצית התחתון דת"ת שבתבונה. וכל זה נעשה בתחלה כתר אל ז"א ונודע כי הבחי' התחתונה והקטנה שבספירה העליונה גדולה מכל מה שלמטה ממנה, ונמצא כי זה מחצית התחתון לתפארת לתבונה הוא גדול ומעולה מאד יותר מכל הנה"י יחד. ובוזה יתבאר לך איך יש תוספת ומעלה יתירה בכתר דזעיר אנפין יותר ממעלת המוחין שבו, עוד יש תוספת גדול לאין קץ והוא כי המוחין דז"א היו האורות שלו עצמו והכלים היו מן הנגח הוד יסוד לתבונה הראשונים, אבל הכתר שבו הכלים והאורות הכל הוא מן התבונה עצמה ממש כנזכר, ואין ספק כי ענין זה הוא הבדל עצום שאין לו קצבה. ובוזה יתבאר לך איך הכתר דז"א עליון ומעולה וגדול יותר מכל כללות פרטו ז"א כולו לגמרי ובוזה יתבאר לך מה שנתבאר אללינו ב' התפלות דענין ד' כריעות וד' זקיפות שצריך לעשות בתפילת י"ח דשחרית לחול. וקם ביארנו כי כל שרש ורושם הד' מוחין דז"א ארבעתם הם בכתר שלו וקם מושרשים ומקם ילאו ונאלכו הד' מוחין שלו הנכללים בחב"ד שבו. ועוד יתבאר זה עתה למטה דע"ה (שעה"ק).

¹²³ והטעם הוא, לפי שהכתר לא נתקן אלא אחרון מכל הספירות של ז"א כאשר נתקן הכתר של הנקבה כנז', ולכן לעולם אנו מונים ט"ס מן החכמה עד היסוד, חב"ד חג"ת נה"י, ואין אנו מונים לא את הכתר דז"א ולא המלכות (שעה"ק ע"א ע"א).

¹²⁴ ע"י זהר ח"א לא ע"ב: בראשית ב' ראשית (היא) חכמה כמה דתרנגם יונתן בראשית בחכמתא) בגין דאיהי תניינא לחושבנא ואקרי ראשית בגין דהאי כתר א עלאה פמירא היא קדמאה ועל¹²⁴ דלא עייל בחושבנא

מאיר העיץ חלק ד'

שהכלים והלבושים הם נה"י הראשונים של התבונה כנ"ל, עכ"ז הם טפלים ונגררים אחר הרוחניות והאורות שבתוכו אשר הם מז"א עצמו, ולכן משם הם מתחילין מספר הי"ס, שהם חב"ד חג"ת נה"ם שבו. ובפרט במ"ש לעיל, כי הכלים של נה"י הראשונים דתבונה נעשו בשר מבשרו וגופו ממש דת"ת¹²⁵ דז"א. אמנם הכתר שלו, אין לו שייכות עמו, לא באורות ולא בכלים, כי כולם הם בחי' התבונה לבד, ואין בו בחי' דז"א כלל, זולתי שהוא מתחבר עמו ושורה עליו כעין כתר כמ"ש, ולכן אינו נחשב במספר י"ס דז"א, וזכור כלל זה.

וגם בזה תבין למה נקרא כתר, כי הוא לשון כותרת וסובבת, כמו העטרה המקפת ומסבבת ומלכשת ראש האדם, והוא דבר זולתו כנראה בחוש הראות, שהעטרה דבר הנבדל מן גוף האדם. גם מזה תבין הפרש ויתרון מעלת הכתר על המוחין, כי המוחין היו האורות בחי' ז"א עצמו, ובחי' הכלים שלהם בלבד היו מן התבונה, אבל הכתר שלו כולו כלי ואור מן התבונה לבדה. ופשוט הוא היתרון והמעלה שיש בין תבונה לז"א¹²⁶, שאין קץ וקצבה אליו. ומה גם, כי אפילו בחינת הכלים יש יתרון לכלי הכתר מכלים של מוחין לב' סיבות, א', כי הכלים של מוחין הם כלים של נה"י ראשונים לבד, אבל כלי הכתר הם מהנה"י החדשים, וגם מחצי ת"ת התחתון¹²⁷. ונודע כי חצי ת"ת גדול מכל הנה"י כולה, כמבואר אצלינו בהקדמה הידועה¹²⁸, כי הבחינה הקטנה שבכל ספירה העליונה היא גדולה מכל מה שלמטה ממנה¹²⁹. והרי ראית כמה יתרון¹³⁰ יש אל הכתר על המוחין. ופשוט הוא כי הכתר גדול מכל הט"ס כולם של הז"א לגמרי, ואמנם עכ"ז, נקרא כתר של ז"א, עם היות שאין לו שייכות עמו¹³¹. והטעם הוא לפי שכאשר אמא שהיא התבונה רוצה להעטיר ולהכתיר את בנה, ז"א, בסוד (שיה"ש ג יא) בעטרה שעטרה לו אמו¹³², הנה היא יורדת ומשפלת גופה למטה עד שיעור חצי ת"ת שלה כנ"ל¹³³, ומקפת ומסבבת ראשו של ז"א, ונעשית לו בחי' כתר ועטרה, ואז

תניינא הוי ראשית בנין דא ב' ראשית ועוד כמה דחכמה עלאה איהי ראשית חכמה תתאה ראשית נמי הויא ועל דא לית לאפרשא ב' מן ראשית

תרגום: בראשית, ב' ראשית, (היא חכמה, כמו שתרגם יונתן "בראשית" בחכמה) בגלל שהיא שניה לחשבון, ונקראת ראשית, בגלל שכתר עליון זה טמיר הוא ראשון, ועל שלא נכנס בחשבון הראשית הוא שני, בגלל זה ב' ראשית. ועוד, כמו שחכמה עליונה היא ראשית, גם כך חכמה תחתונה גם היא ראשית, ולכן אין להפריד ב' מן ראשית.

וכן עי' אד"ז רצ ע"א

¹²⁵ נמחק באלו"ת.

¹²⁶ "בין תבונה לז"א" נמחק באלו"ת, ובמקומו איתא "לחמא על ז"א".

¹²⁷ "ת"ת התחתון" נמחק באלו"ת, ובמקומו איתא "התחתון דת"ת".

¹²⁸ עי' מבר"ש יג ע"ד - כל עולם עליון הוא בבחי' א"ס בערך התחתון.

¹²⁹ עי' דרושי אבי"ע פרק יד ושביה"כ פרק ג' ומאמ"ר דף לו ע"א (לש"ו), עי' דברינו דע"ה ח"א דרוש ו' סי' ג' אות יד (לש"ו) - ששואל סתירה שבמול"מ ב' כתוב שכל ה"ק באותו רמה, ומתרץ כי מש"כ שהבחינה עליונה גדול מה מכל מה שלמטה ממנו מדבר בתנה"י דבינה עלאה אשר לא נצטמצמה ה"ק שבה ממדרגתם העיקרי שבהם.

¹³⁰ יתרונות (אלו"ת).

¹³¹ כריכים אנו לתרץ לח"כ שאין לו שום אחיזה עם ז"א למה נקרא של שמו כתר דז"א (קטנה"ק).

¹³² עי' לעיל שער מוחין דקטנות פרק א' שיש מעיל קטן שנעשה לו אמו שהיא יניקה, וכאן גדלות והיא העטרה, ועי' לקמן שער העיבורים ד' אות ה' שמביא מאד"ז רצא ע"א.

ועי' לשון הפסוק צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו, ביום חתונתו כלומר כאשר הוא ראוי לזיווג

¹³³ כשהתבונה יורדת למטה ומשפלת עצמה על ראש ז"א, נכנס ראשון שבו כלולים ג' מוחותיו תוך החלל של הת"ת לתבונה, ונמלאו מלבושים ומקופים ומוכתרים בו והת"ת הגז', קלתו התחתון יורד

מאיר העיץ חלק ד'

נחשב כאלו הוא מבחי' ז"א עצמו, לסיבת התחברותו והתדבקותו עמו. וז"ס מ"ש בתיקונים (קמט ע"ב¹³⁵¹³⁴) הכתר הוא אמא על ברא. גם אמרו בתיקונים (קמב ע"ב) כי כל הכתר הוא אהי"ה. והענין הוא כי מבחי' אמא, הנקרא אהי"ה כנודע, נעשית כתר דז"א¹³⁶ כנודע כפי מה שבארנו. ודע, כי לא ז"א לבד, אלא ע"ד הנ"ל הם כל בחי' של הכתרים של שאר הפרצופים, כמו א"א או"א נוקבא דז"א, כי כולם כתריהם נעשה מן ת"ת העליון שעליו עד"ז שבארנו בכתר דז"א. והנה גם כן יתבאר לך, כי הרי מבשרי אחזה אל"ה (איוב יט טו). והרי אין אנו רואים שהאדם התחתון שבעולם הזה יש בו כתר עם המוחין בתוכו למעלה מן המוחין שלו. אך זה יובן במ"ש, כי הנה כמו שהכתר אינו מכלל גופו דז"א, רק בחי' מקפת עליו זולתו, כך הוא באדם התחתון, שהכתר שלו הוא אור רוחני מקיף עליו¹³⁷ ואינו נגלה וניכר לעין כל. אמנם החיצוניות שלו המתפשט למטה הוא הנגלה והוא הגולגלת המקיף את המוחין של אדם עצמו. {קו ע"ד}

שער כג פרק ג מ"ת¹³⁸

ועתה נבאר ענין הכתר הזה איך נעשה מחצי ת"ת התחתון¹³⁹ ומנה"י חדשים דתבונה, ובו יתבאר מ"ש למעלה כי אמא יורדת ומשפלת עצמה למטה להיותה כתר על ראשו, ואם¹⁴⁰ כפי הנ"ל א"צ להשפיל עצמה. אבל הענין, כי הנה עיקר בחי' הכתר דז"א אינו רק חצי התחתון של ת"ת לבד של התבונה¹⁴¹, והיא ממש שורה ע"ג מוחין שלו הנקרא חב"ד, כי הרי בארנו* כי הכתר הוא רק ספירה א' לבד, ואינה נחלקת לג' קוין, וא"כ, אי אפשר שגם הנה"י החדשים המתחלקים לג' קוין יהיה כתר דז"א. אבל צריך להבין, שכפי זה מה נעשה מן נה"י החדשים המפסיקין בין חצי ת"ת אל ראש ז"א. גם צריך להבין מה שנתבאר אצלנו במקומות אחרים בענין דרוש המוחין דז"א, איך צריך י"ג שנים עד שיכנסו בו¹⁴² הוא זמן ירידת הכתר עליו. ואם כפי הנ"ל, שהת"ת עצמו שורה ע"ג חב"ד דז"א, א"צ לשהות זמן רב, כי כיון שנכנסו כבר נה"י דתבונה בסוד מוחין שבתוכו מאליו, נשאר עומד הת"ת ע"ג המוחין ברגע בלתי שהות זמן.

*מ"ב¹⁴³ כתר גימטריא ג"פ אור, וסוד אור יוצא מאויר, ואויר רי"ו, ג' ע"ב דיודי"ן¹⁴⁴. נמצא כי הכתר רומז לט' פעמים ע"ב דיודי"ן, ועם כולל הרי י"פ ע"ב דיודי"ן נכללין בכתר, ונעשין נשמה בכתר שהוא אור, וכבר ידעת כי כתר בחי' אור מקיף.

אבל הענין הוא, כי הנה האמת הוא שחצי ת"ת תחתון¹⁴⁵ של התבונה הוא לבדו נעשה כתר, והוא חונה ושורה ויושב ע"ג המוחין ממש. והנה הת"ת הוא גוף רחב כנראה בחוש הראות, ויש

ומכסה ומכתר וסוד כל המוחין דז"א מצדדיו, והוא מבחי' הגלגלתא כנודע. וקלתו העליון עומד ע"ג המוחין למעלה מהם, ובזה תבין למה נקרא כתר (שעה"ק).

¹³⁴ קמט ע"ב וז"ל, וגבוהים עליהם אלין אינון אבא ואימא כתרא על ראשיהון דאינון על גבי

שרפים דתליין מכורסיא*##

¹³⁵ קכח ע"א (אול"ח).

¹³⁶ ע"י שעה"כ ציצית א' שנוסף המילה "המקיף" ובעולת תמיד "המקיפן".

¹³⁷ ע"י לקמן סוף פרק ח שאמר כי הכתר נקרא מוחין דמוחין וכן לקמן רפ"ז (לש"ו)

¹³⁸ אול"ח, שעה"ק לה ע"א.

¹³⁹ "ת"ת התחתון" נמחק באול"ח, ובמקומו איתא "תחתון הת"ת".

¹⁴⁰ וגם (אול"ח).

¹⁴¹ ע"י הערה. **Error! Bookmark not defined.**

¹⁴² ומי"ג עד כ' (נוסף באול"ח).

¹⁴³ מ"ק שעה"ק ס ע"ג.

¹⁴⁴ כלומר רי"ו היא גימ' ג' פעמים שם ע"ב שהוא הוי"ה דיודי"ן.

¹⁴⁵ "ת"ת תחתון" נמחק באול"ח, ובמקומו איתא "תחתון ת"ת".

מאיר העץ חלק ד'

באמצע ובתוכו מקום חלל ורחב יותר משאר ספיי, ובפרט כאשר נעריך גוף של אמא שהוא מקום היותר רחב שבה, ורישא דז"א שהוא היותר צר וקטן משיעור שבכל איבריו. ובפרט כי זה בחי' אמא וזה בחי' בנה הקטן. כי ודאי כאשר חונה אותו חצי ת"ת על ראשו דז"א, נכנס ראשו דז"א בתוכו, וכל המוחין שלו מוקפים ומוכתרים מחצי הת"ת הזה, ויש בו שיעור גדול שיהיה קצתו נשאר למעלה וקצתו יורד ומסבב את המוחין דז"א. ואמנם הנה"י החדשים של התבונה אינם נכנסין תוך פנימית דז"א כאשר נכנסו הנה"י הראשונים, אמנם הם נכפפין¹⁴⁶ ומתפשטין ויורדין בצד האחוריים של ז"א, כאדם הארוך הכופף קומתו ונשען ע"ג ראש, האדם הקצר קומה העומד לפניו, ואחורי הננס נגד פני הארוך, ואז הארוך כופף קומתו ומשים גופו, שבמקום¹⁴⁷ טבורו ע"ג ראש הננס, ורגליו ניתלין לאחוריו דננס. נמצא שראש האדם הארוך וחצי קומה העליונה זקופה מעומד למעלה, וחצי גוף נכפף ונסמך ע"ג ראש הננס, והרגלים שלו יורדין ומתפשטין מאחורי הננס. וכן הענין באמא¹⁴⁸

עם ז"א כארוך ע"ג הננס ממש, והיא עומדת ממש על הז"א כעין ציור הלמד כזה¹⁴⁹ נמצא חצי ת"ת התחתון¹⁵⁰ דתבונה כפוף על ראש ז"א כעין כתר על המוחין דז"א, ורגלי אמא¹⁵¹ שהם נה"י החדשים יורדין ונתלין מאחורי ז"א עד למטה, באופן שהת"ת עצמו דתבונה הוא דבוק ממש ועומד { קז ע"א } ע"ג מוחין דז"א, והוא נעשה כתר אליו. וא"כ, ירידה זו דרך אחורי ז"א שיורדין ומתפשטין נה"י החדשים כדי שישאר הת"ת בכחי' כתר דבוק ע"ג מוחין, צריכין שהות וזמן לירד כמ"ש אצלינו בענין המשך י"ג שנים גדלות דז"א כנ"ל. נמצא כי הכתר דז"א אינו דבוק ביחד בגוף אחד עם הנה"י הנכנסין תוך ז"א, אבל הם גוף אחד עם נה"י החדשים היורדים

¹⁴⁶ נכנסים (אול"ח).

¹⁴⁷ שמוקם (אול"ח).

¹⁴⁸ כתבונה (שעה"ק).

¹⁴⁹ עי' פת"ש גדלות דז"א ו' וז"ל וסוד הגדול הזה הוא מ"ש (משלי יח י) מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, שהוא ממש בציור הל' שהוא מגדל הפורח באויר בנינה שבו מגינה על ז"א, והוא ש' הלכות במגדל הזה, ש' דאמ"ש, וכל ריצה הוא ברגלין שהם נה"י הישנים דאימא שנסתלקו ועלו למעלה האורות שבהם, ונעשו בסוד מגדל להגין עליו מן האויבים שהם החיצונים, ובו ירוץ צדיק ונשגב שהם ג"כ סוד הסיוע לצדיק מאור נשמתו, להדריכו בדרכי ה' לילך בדרכיו שהם שמותיו ומדותיו ית', וסוד צדי"ק הוא צדיק דצל"ם שהם הט' פרקין של נה"י שכל א' כלול מ' כמו שית' בנתיבות¹⁴⁹ הבאים בס"ד, וכן הוא סוד חצי ת"ת דאימא אשר בו נכנס ראשו דז"א שהוא קצר, וחצי ת"ת הזה הוא סובב וכולל אותו, וראשו הוא נשגב ומתחזק ע"י המגדל, והו' עליונה שעל הל' הוא סוד ו' אחרונה של מילוי וא"ו דשם ס"ג (כ) ידוע, ששם ס"ג הוא בתבונה, וי"ה הם במוחין דילה, וא"ו הוא גופא דילה ו' התחתון שלישי התחתון דת"ת כידוע, והוא הנעשה מגדל ושורה על ראשו, ורגלין דילה נכפפין כדי שלא יתפשטו יותר למטה עד סיום רגליו, והיינו, שברגלין דילה שם נמצא איזה אחיזה והנחה לסט"א, שיהיה הבחירה מסורה להחטיא את האדם, שהם רדפין בתר רגלין¹⁴⁹ מן הפרסה ולמטה תחת החזה שלו, ולכן הוצרך לאסוף משם הגנה זאת בשביל הנחת הבחירה, והבן עומק דברים אלו מאד, כי א"א להאריך בכתב בדברים הנוראים האלו.

עי' בהגרא בסד"צ י"ד ע"א וז"ל, וכד אפיק קלא דאשתמע מגו דפשיטו דמחשבה האי קשרא דחיק ליה ושדר ליה לקשרא ב' ברזא דו"ו דאיהו לישן, ובטש ההוא קלא ביה ואשתמ' מהאי סט' ושריא על הא סט' דלישן, ובג"כ אקרי האי קלא ו' לישן, האי קשרא דאיהו לישן שדר ליה לגו, קשרא תקיפא מגדלא כללא דעשרין ותרין שורין, וכדין ההוא קלא אשתכח לגו מלה כו' ע"ש, והוא מגדל השן הנאמר בש"ה והוא מגדל הפורח באויר שהן שלש אוירין בג' תחומין, וזהו מגדל הפורח באויר השלישי שהוא יוצא מגרון ולכן נאמר צוארך כמגדל השן, ובינה הוא ש' כידוע ולכן שלש מאות הלכות במגדל הזה (חגיגה ט"ו ב') והוא הל' של מגדל הזה כידוע שכל ההלכות אלו הוא על גגו של ל' הפורח באויר, ועל בינה נאמר היתר נדרים פורחין באויר שנדרים בבינה כמ"ש בר"מ פרשת יתרו, עכ"ל.

כי ל' הוא בבינה כמ"ש כ בזה"ק תרומה קנט ע"א (לש"ו)

¹⁵⁰ ת"ת התחתון נמחק באל"ח, ובמקומו ליתא תחתון הת"ת.

¹⁵¹ כתבונה (שעה"ק).

מאיר העיץ חלק ד'

ומשתלשלין מאחורי הז"א. ובזה תבין מ"ש אצלינו במ"א, כי קו אמצעי דז"א¹⁵² לפעמים יורד עד למטה, וגם בחי' הדעת שהוא עמו בקו האמצעי¹⁵³, גם הוא יורד למטה ממקומו. ואמנם החו"ב שבו נשארין במקומם ואינן יורדין, לפי שאינן קשורים עם הכתר. אמנם אם היה נקשר עם נה"י הפנימים דתבונה, היה מוכרח שאם יעלה הכתר והדעת גם החו"ב שבב' קוין האחרים ירדו ויעלו עמהם¹⁵⁴.

שער כג פרק ד מ"ת¹⁵⁵

ונבאר עתה ענין ירידת והשתלשלות הנה"י של תבונה החדשים מאחורי ז"א¹⁵⁶. והטעם שאינן יורדין ונמשכין דרך פניו הוא כדי שתוכל התבונה להסתכל פניה בפני הז"א כאשר תכופף ראשה להסתכל בו, בהיות פניה באחורי ז"א ותכופף ראשה ותביט בפניו של הז"א, שהוא נמוך

¹⁵² והוא בדרוש חטא אדה"ר בלק"ת ט' ע"ד [ב] (לש"ו)

¹⁵³ האמצעי (אול"ח).

¹⁵⁴ הכתר דז"א חינו מחובר עם המוחין דז"א, ואינו מכלל גופו, אלכא נחי' ת"ת לאימא המכתיר עליו, ולכן עולה הכתר ויורד כפי לוונו ולרכו (סעה"ק).

¹⁵⁵ אול"ח, סעה"ק לה ע"ב.

¹⁵⁶ עי' פת"ש גדלות דז"א פרק ז' וז"ל, נה"י החדשים האלו עניינם להגין על ז"א באחוריים שלו, שהם המאורות שאינם מאירים לנבראים בחיבה וגילוי פנים, אלא בדרך זעף והסתרת פנים שבעבור זה נמצא תוקף לסט"א, להאי רצועא בישא, לתבוע דין ולגרום חושך במאורות אלה המשפיעים לעולם, ולכן נמצא הארה מנה"י אלו בסוד תבונה עצמה שהיא מנושאת מדרכים אלו, ממקום שתמיד יש שם אהבה וחיבה, ועי"ז נדחים החיצונים מלקטרג, ובמה שהאחוריים מתבסמין עי"י הנה"י, מתגלה חיבת המאורות העליונים להאיר בפנים דז"א בדרך חיבה יתירה, בסוד (במדבר ו' כה) יאר ה' פניו אליך, והוא כפיפת קומת אימא להסתכל בפניה בפנים דז"א, שמתלהטים אור הפנים דז"א עי"י אור הפנים דאימא. והוא סוד גילוי המחשבה כמ"ש בכמה מקומות, שהפנים עשוי לגלות מחשבה הפנימית כמו שאנו רואים באדם, שכל מה שנכלל במדות פנימיות של הגוף ניכרים המה בפנים שלו¹⁵⁶ אם הוא בזעף או ברצון, שבפנים מאיר הזיו שהוא בוקע מאור המוחין שבפנים, והם בסוד ש"ע נהורין של הפנים, ושע"ו נהורין¹⁵⁶ בסוד שלר"ם שבא"א שכולו חסדים, ובז"א הוא ק"ן נהורין בפנים שלו¹⁵⁶ בסוד כע"ס, שז"א עיקרו דינים דאיקרי אלקים לקבליה דע"ק¹⁵⁶, שכל ענייניו להנהיג העולם בדין גמור שלא לוותר כלל, רק ליתן לאיש איש כדרכו וכו' (ירמיה יז י) וכשהתחוננים מתקנים מעשיהם, אז מתמלאים האורות הפנימיות של ז"א ברחמים וחיבה לנבראים כאהבת האב לבנו כאשר הולך בדרך הישר, שאז מראה חיבתו אליו וניכר שמחתו וחיבתו בפניו בסוד (משלי טז טו) באור פני מלך חיים, ואז גם בז"א יש בפנים שלו שע"ו נהורין בסוד שלר"ם, ומתארך פניו בסוד (ישעיה מח ט) למען שמי אאריך אפי וגו', והנה, אז צריך לדחות הסט"א ולא ליתן להם הארת פנים בחיבה, כדרך האב האוהב לבנו שהוא כועס על שונאו ומסתיר פניו (ממנו) [בשונאו] ואין רוצה ליתן לו כח לקטרג עליו. וכן כאן בעת גדלות דז"א שהוא בעת שהתחוננים מטיבים מעשיהם וגורמים תיקונים גדולים שכל המדרגות של ז"א יהיו מתוקנים ומתפשטים בהארה מרובה, אז צריך שהפנים דאימא תגלה חיבתה והארת פניה על פנים דז"א, ולדחות הסט"א האוחז במאורות שמאירים בדרך אחוריים וסילוק, ולחזור פנים מהם, וצריך ג"כ שב' הפנים של אימא ושל ז"א שניהם יאירו למטה לנבראים, ונמצא, שאם אימא היתה פונה בנה"י שלה לנגד פניו, אז היה נסתר הארת פניו דז"א מנגד התחוננים, והיו המאורות של אימא פונה לתחוננים בצד אחוריים שלה, כי אין כח בתחוננים לקבל הארת אימא עצמה שלא באמצעות מדרגות ז"א כי היא למעלה ממדרגתם, והיה גורם להם ביטול ושבירה ח"ו והיה צריך אימא להחזיר פניה מהם, וגם היה נסתר הארת פנים דז"א המסוגלים לתחוננים כמדתם, ועי"ז היתה פונה אימא בהארת פניה לצד מאורות של אחוריים דז"א שמשם כח הסט"א, והיינו, שאז היה הקטרוג גדול לומר שאין ראויים להארה הגדולה הזאת, ורוב טובה גורם קלקול למטה, כמ"ש (תענית כ"ג ע"א) השפעת לנו רוב טובה אין אנו יכולים לקבל לפי שאינה בהדרגה הראויה, שא"י לקבל מאימא בעצמה רק עי"ז א"א ששם נמדד הכל בשיעור הראוי.

מאיר העיץ חלק ד'

ממנה, ותאיר בו בהסתכלותה¹⁵⁷. ואלו היה רגליה משתלשלין כלפי פניו, נמצאת פניה כנגד פני הז"א, והנה היא גבוה מאד, וכאשר תכפוף ראשה להסתכל בו אינה מסתכלת אלא באחור של ז"א. והנה שיעור אורך והתפשטות והשתלשלות נה"י החדשים הנ"ל באחורי ז"א, הוא עד סיום שליש עלין דת"ת דז"א, שהוא נגד החזה שלו, אשר משם ולמטה יוצאת רחל נוקבא דז"א באחורי ז"א כנ"ל, כי מקום שמסתיים היסוד דתבונה שנכנס בתוך פנימית ז"א, שם כנגדה מבחוץ מסתיימין נה"י דתבונה החדשים החיצונים¹⁵⁸. ואע"פ שנה"י דתבונה החדשים שיעורם כשיעור אורך נה"י הראשונים, עכ"ז אינו דומה התפשטות בפנים ביושר אל החיצונים שנכפפין ומתעקמין ונכפלים ומתפשטין באחורי עורף ז"א, לכן הנה"י¹⁵⁹ הראשונים הנכנסין תוך ז"א מתפשטין עד סיום רגלי ז"א, והנה"י החדשים אשר נכפפין ועקומים לאחור אינן מגיעין רק עד¹⁶⁰ החזה לבד¹⁶¹. והנה ע"י התפשטות אלו הנה"י החדשים באחור ז"א עד החזה, מתכסים אחוריים של ז"א, ואין החיצונים והדינין שולטין באותן אחוריים עליונים של (עורף)¹⁶² ז"א¹⁶³.

ודע, כי כל בחי' אותו החיורא והלבנונית שבאחורי העורף דז"א, וכל הלבנונית אחורי הגוף והכתפים שלו, כולו הוא בחי' אלו הרגלים של אמא, אשר הם מכלל בחי' הכתר שלו המקיף את ז"א, באופן שכל אותו החיורא הנזכר באדרא שיש למעלה בגלגלתא¹⁶⁴, וכן אותה החיורא המתפשטת באחוריים, הכל הוא בחי' הכתר הנזכר באדרא, הכותר ומקיף את ז"א¹⁶⁵. וז"ס מ"ש

¹⁵⁷ ע"י פת"ש גדלות דז"א ז' וז"ל נה"י החדשים האלו עניינם להגין על ז"א באחוריים שלו, שהם המאורות שאינם מאירים לנבראים בחיבה וגילוי פנים, אלא בדרך זעף והסתרת פנים שבעבור זה נמצא תוקף לסט"א, להאי רצועא בישא, לתבוע דין ולגרום חושך במאורות אלה המשפיעים לעולם, ולכן נמצא הארה מנה"י אלו בסוד תבונה עצמה שהיא מנושאת מדרכים אלו, ממקום שתמיד יש שם אהבה וחיבה, ועי"ז נדחים החיצונים מלקטרג, ובמה שהאחוריים מתבסמין ע"י הנה"י, מתגלה חיבת המאורות העליונים להאיר בפנים דז"א בדרך חיבה יתירה, בסוד (במדבר ו כה) יאר ה' פניו אליך, והוא כפיפת קומת אימא להסתכל בפניה בפנים דז"א, שמתלהטים אור הפנים דז"א ע"י אור הפנים דאימא.

¹⁵⁸ והטעם הוא כי כפי שיעור התפשטות הנה"י הראשונים דתבונה תוך ז"א צסוד מוחין פנימים, כן הוא שיעור התפשטות הנה"י החדשים מאחו' צסוד מקיפים (שעה"ק).

¹⁵⁹ נו"ה (שעה"ק).

¹⁶⁰ כנגד (נוסף צאול"ח).

¹⁶¹ אלו הנה"י החדשים הם מתעקמים מעל הכתר דז"א ונמשכים לצד אחור צדך עקמימות ולכן מתקלר ארכם (שעה"ק).

¹⁶² נמחק צאול"ח

¹⁶³ ע"י שעה"כ ר"ה צא ע"ב קודם יצירת אדה"ר היו זו"ן בבחי' פב"פ היו אחוריהם מגולים, והיו הקלי' נאחזות בהם מאד, ולכן כדי שלא יתאחזו הקלי' באחוריהם, הוצרכו להדבק אב"א דיבוק ממש גמור מן החזה דז"א ולמטה כנודע, ואז עי"כ אין הקלי' יכולים ליכנס בינתים כדי להתאחו שם באחוריים שלהם. והרי כל אחורי הנקבה מכוסים. אבל אחורי הזכר מן החזה ולמעלה היו מגולים. ואמנם ההוא קוצא דשערי דז"א נמשך מאחורי רישא דז"א¹⁶³ עד מקום ראש הנקבה אשר בחזה דז"א, והיו גם אחוריו העליונים דז"א מתכסים תוך ההוא קוצא דשערי הנמשך וחופף ומכסה עליהם. ועי' לקמן שזה הנה"י של תבונה החדשים אלו.

¹⁶⁴ מש"א באד"ר נ"ל שזה הכל על גלגלתא דא"א וצ"ע*##

¹⁶⁵ ע"י פת"ש גדלות דז"א פרק ח' וז"ל, נה"י החדשים האלו שמתפשטים באחוריים דז"א עד החזה, הוא סוד החיורתי שבאחורי העורף והכתפין דיליה וגם שבגלגלתא דיליה שהם נמשכים מחיורתי דגולגלתא דא"א וכו' והוא החסד הגדול המקיים העולם אף בזמן שח"ו הקטרוג מתגבר, ולכן הוא הולך ומתפשט עד היסוד, סוד כל הו' אלפי שנין שהעולם מתנהג עד סיום היסוד, אבל שם הוא בהסתר גדול שלא יתגלה עד לע"ל שהוא לימות המשיח, שאז יתגלה העטרה בהעברת הערלה, וכו' וסוד החיורתי הזה שבא"א באחורי רישא דיליה, הוא כמו בז"א סוד נה"י דתבונה החדשים

מאיר העץ חלק ד'

באדרא נשא (דף קכח ע"ב) על בחי' א"א וז"ל, ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חיזור דנחית לגולגלתא דז"א כו', כי ודאי הוא יורדת דרך אחורי רישא דא"א. ודע, כי על הלבנונית שהוא בחי' הכתר הנ"ל, שהוא סיום הרגלים של התבונה החיצונית, נמשך ומלביש עליהם בחי' חד קוצי דשערי הנמשך מראש הא"א דרך עורפו בין תרין כתפין, כנ"ל באדרא (דף קכט ע"ב¹⁶⁶), ונמשך ג"כ¹⁶⁷ עד החזה דז"א כדי לכסות הכתר¹⁶⁸ מחשוף הלבן אשר שם¹⁶⁹, ולכן נמשך קוצי דשערי דרך אחור ז"א. ועוד טעם ב', כדי שלא לכסות הפנים של ז"א, לכן נמשך דרך אחוריו^{170,171}.

ודע, כי הנה נתבאר כי קוצי דשערי מלביש ההוא חוורא שהם נה"י¹⁷² החדשים. והנה למטה¹⁷³ מן {קז ע"ב} ההוא חוורא יצאת לאה אשת יעקב באחורי ז"א מחציו ולמעלה, ומסתיימת עד החזה ג"כ, כי לאה יוצאת תכף במקום הדעת של ז"א מאחוריו כנודע. וכאשר נכנסו המוחין תוך ז"א¹⁷⁴ תכף יוצאת דרך אחור בחי' לאה כנ"ל¹⁷⁵, וכאשר הונה¹⁷⁶ הכתר על ראש ז"א¹⁷⁷, ירד גם הוא ונתפשט ונמשך עד החזה כנ"ל, והלביש וכיסה את לאה העומדת שם פניה נגד אחורי ז"א, והכתר מלביש ומכסה אחור לאה, ועי"ז אין חיצונים שולטין¹⁷⁸ באחוריים שלה, וגם¹⁷⁹ הלבן ההוא ממתק הגבורות והדינין הקשים שבאחוריים של לאה כנודע^{180,181}, וזהו הטעם שבספר הזוהר (ח"א קנב ע"א) קרא אל לאה עלמא דאתכסיא. אבל רחל היוצאת אחר סיום הכתר הזה מהחזה ולמטה, נקרא עלמא

שמתפשטים באחור דיליה עד החזה, וכמו כן למעלה חיזורתי דגולגלתא הוא בינה דרדל"א¹⁶⁵ שנעשה כתר לא"א, והחיזורתי הם כמו נה"י החדשים, וכולם הם מבחינת בינה לשמירה לעולם.
¹⁶⁶ לבדוק אם זה מדבר בא"א ואם כן צריכים לומר שא"א דומה לז"א.

¹⁶⁷ (כ"כ) (אול"ח).

¹⁶⁸ ולהעלים אור עליון ההוא (שעה"ק)

¹⁶⁹ כדי להמתיק כל הגבורות שבעורף (דע"ה ח"ב מג ע"ב)

¹⁷⁰ כי אילו היה נמשך ההוא קולא דשערי לך פניו דז"א, היה מכסה על פניו ויעלים חלילה וחם השגחתו בתחתונים (שעה"ק).

גם דע, כי בהיות הכתר והחוורא הנזכר, מתפשטים לך אחור ז"א עד חציו כנזכר, נמצא כי האחור דז"א, שהם דינים תקיפין כנודע, הם מכוסים בהאי חוורא, ואין הדינים יכולים לשלוט ולהתאחז בהם כלל. והנה משם ולמטה כבר עומדת שם רחל עמו אחור באחור דבוקים, וגם שם אין יכולת ושלטיה אל הדינים להתאחז שם באחור, כמצואר אלכלינו למעלה, וגם במקומות רבים, כי לסבה זו ילאו ז"א רחל ונוקבא, מחוצרים אחור באחור דבוק גמור, כדי שלא יתאחזו שם הדינים, טרם גמר תקון ז"א, כי אחר כך יהיו פנים בפנים, ואין יכולת אל הדינים להתאחז באחוריהם (שעה"ק).

¹⁷¹ צריך לברר איך יוצא הארת החוורתא מהמוחין כזכר בכללים וכו' ועי' מבו"ש כו ע"א (והוא עץ חיים שער א"א פרק ה'), ועי"ש בפת"ש) שזה אור חוזר מתולדת נ"ה דעתיק (היינו גם החוורתא ולא רק השערות).

¹⁷² לתבונה (נוסף באל"ח).

¹⁷³ כלומר בין הנה"י חדשים לבין ז"א

¹⁷⁴ הרב אמר בכוונת אלקי אברהם אלקי יצחק אלקי יעקב. עי' שער לז פרק ד.

¹⁷⁵ הנעשית ממלכות לתבונה (שעה"ק).

¹⁷⁶ חנה (אול"ח).

¹⁷⁷ בגין י"ג.

¹⁷⁸ וכן הוא גם כן בדרושי הצלם דרוש ה' סמוך לסופו ועי' יעקב ולאה ספ"ב ולאה ורחל ספ"ג

וחג המצות פ"ד וריש פרק ו' (לש"ו)

¹⁷⁹ כי (נוסף באל"ח).

¹⁸⁰ קשיא נקראת דינא קשיא (שעה"ק).

¹⁸¹ עי' ליקוטי נוסחאות וכן עי' & לגבי דינא קשיא ודינא רפיא. זהר בראשית קל זע א"א @ותיקו"ז ושעה"כ.

מאיר העיץ חלק ד'

דאתגלייא. והנה סיום הכתר הזה שהם נה"י החדשים של התבונה, הם מגיעין עד ראש רחל, ומסופם ומסיומם נעשה כתר של רחל נוקבא דז"א¹⁸².

והנה תבין באדר"ז ואד"ר למה לא הוזכר רק נוקבא תתאה רחל דנפקא בין תריין דרועין דז"א מאחוריו, אבל לאה שהיא עלמא דאתכסיא לא הוזכרה, כי הנה היא נכללת ונחשבת בכלל הכתר של רחל¹⁸³, וכאלו היא עצמה נעשה בחי' כתר של רחל לסבה הנ"ל. ובוזה תבין משארז"ל (חולין ט ע"ב) שאמרה הירח לפני הקב"ה¹⁸⁴ רבש"ע אי אפשר לב' מלכים שישתמשו בכתר א'. פי' כי הנה הת"ת דתבונה, הוא עצמו נגדל ונתארך ונעשו נה"י החדשים ממנו כנ"ל, אשר סיומם הוא כתר רחל הנקרא ירח ולבנה, באופן כי הת"ת דתבונה נעשה בהתחלתו כתר לזעיר אנפין ובסופו כתר דרחל¹⁸⁵¹⁸⁶.

ועתה נבאר בחי' הג', והוא אותיות ל"ם דצלם, שהם ב' מקיפים על ראש דז"א, שהם מבחי' (הנ"ל)¹⁸⁷ חצי עליונה של התבונה עד תשלום חצי עליון על¹⁸⁸ הת"ת שבה, כי משם ולמטה הוא כתר דז"א כנ"ל. והענין הוא כך כמ"ש בע"ה, כי ל' של צלם הוא חג"ת של התבונה, וס' דצלם הוא כחב"ד דתבונה, והרי נגמרו י"ס. ואמנם הל' אינה אלא ב' ספירות וחצי שהם ח"ג וחצי עליון של הת"ת של התבונה, כי חצי התחתון הוא בחי' כתר של ז"א כנ"ל. והנה אלו המקיפים יש להם בחי' אחרת, והוא, כי הכלים שלהם הם גופא דאמא¹⁸⁹ דתבונה¹⁹⁰ עצמה, אבל האורות שבתוכם הם משותפים, כי יש בהם אורות ומקיפים¹⁹¹ דמוחין דז"א, וגם יש עמהם ביחד האורות של התבונה¹⁹²¹⁹³. והנה יש בחינה אחרת בכתר משא"כ במקיפים, כי הכתר הוא יורד ומלביש ומכתיר וסובב את הז"א כנ"ל, וא"כ, אע"פ שהוא בחי' אור מקיף, אינו נכנס בחשבון המקיפים הנ"ל, כי הם עומדים מרחוק למעלה, ומשם הם מאירין למטה בז"א, אבל הכתר המסבב אותו בקירוב ובדיבוק גמור אינו נקרא מקיף, ויש בחי' במקיפים. משא"כ בכתר כי אלו המקיפים יש בתוכם ג"כ אורות ז"א כנ"ל, ולכן נקרא מקיפים של ז"א, אבל הכתר הכלי והאורות הכל של תבונה, ואין בו מחלק הז"א כלל. אבל המקיפים, אע"פ שהם רחוקים ממנו כנ"ל, עכ"ז מתייחסים אל הז"א ונקרא מקיף שלו, כיון שבהם מעורב ומשותף אורות ז"א עצמו, ולולי כך לא היו מתייחסים אל הז"א כלל. משא"כ בכתר, אע"פ שכולו הוא של תבונה, עכ"ז להיותו דבוק עם הז"א מתייחס להקרא כתר שלו. ונמצא

¹⁸² עי' סידור למען שמו באהבה.

¹⁸³ עי' הקדר"ש מו ע"ב בשם ע"ח שער הכללים פרק יג כי לאה ורחל נכללים לפעמים אחד ונכללת לאה ברחל כי רחל היא העיקר שבה, וכאן רואים עוד יותר ברור ועי' ריא"ח למה לאה לא מוזכרת באד"ר הובא בהקדמה למאיר האדרא. ועוד עי' ב"ע (רלב ע"א) וז"ל, שלא דברו באדרא רבה וזוטא על פרצוף לאה ולא בס"ד בפירוש כי אם בזהר באיזה מקומות ברמז כי לאה נק' עלמא דאתכסייא

¹⁸⁴ עי' דרושי הצלם סוף דרוש ה' מ"ש שם ודע (לש"ו)

עי' שעה"כ א' שזה שיעור טלית.

¹⁸⁵ כי האימא נקראת כתר דז"א וכתר לנוק' והנן זה ותמלכנו צס' התקוונים והזהר (שעה"ק).

¹⁸⁶ כלומר בתחילתו בבריאת עולם ובסופו בביאת משיח עי' דרוש מיעוט (בספר הדע"ה סוף חלק

ב') סימן ד'. צריך לבדוק אתה אי אפשר ששייך לכאן.

¹⁸⁷ נמחק באול"ח

¹⁸⁸ ש"ל (אול"ח).

¹⁸⁹ נמחק בשעה"ק.

¹⁹⁰ התבונה (אול"ח).

¹⁹¹ דמקיפים (אול"ח).

¹⁹² כלורמ עצמיותם והתגלותם?

¹⁹³ ערמה (נוסף בשעה"ק).

מאיר העין חלק ד'

כללות הדברים, כי ג' בחי' הם: הבחי' הא' הוא מוחין דז"א, שהאורות שלו והכלים של התבונה, והכתר דז"א האורות והכלים של התבונה בלבד, ומקיפים דז"א הכלים של התבונה והאורות הם מחוברים ומשותפים והם אורות תבונה ואורות דז"א וע"ש*. {קז ע"ג} ¹⁹⁴ שבכל ספירה יש ג' בחי' כלים, ונמצא שצ' דצלם דעיבור יניקה ומוחין הם ג' ¹⁹⁵ מלכיות דתבונה הנקרא ס'. ולעולם מלכות דמלכות דתבונה הנקרא ס' היא נכנסת בפנימית דז"א, וא"כ נמצא שלעולם צריך להשלים מלכות שחסר מי"ס התבונה, וז"ס ענין הכפליים שנכפלים נה"י ואינם נה"י ממש, אלא מל' ששיעורה נגד נה"י, והבן זה. נמצא, שבכל עולם ובכל ספירה הוא כך, שהמלכות דמלכות של המלכות דאצילות מתלבש בבריאה, וכן בכל ספירה וספירה, כן הוא שבמלכות דמלכות התבונה שהוא מלכות דבינה היא הנכנסת תוך פנימית דז"א, וכללות הט"ס דמלכות דתבונה הם המקיפין והבן זה ¹⁹⁶.

*¹⁹⁷ (מ"ב נלע"ד שתכלית הדברים שבינה ותבונה הם ס"ם, ותבונה היא ס', מלכות {קז ע"ג} דבינה העומדת מחזה שלה עד סיום שלה, ולכן נקרא ס'. ואמנם המלכות דתבונה זו היא כלולה מי"ס ג"כ, והט"ס הם כללות ל"ם דצלם, והמלכות דמלכות שבה הוא צ' דצלם, נכנסת בפנימית דז"א. ואמנם הכתר דז"א גם הוא מקיף, לכן הוא מט"ס דמלכות דתבונה הנ"ל (ר"ל שבעיבור נכנס כלי חיצון של מלכות דמלכות דתבונה) וביניקה אמצעית של מלכות דמלכות דתבונה, ובגדלות פנימית של מלכות דמלכות דתבונה ¹⁹⁸).

שער כג פרק ה מ"ק

¹⁹⁹ טעם למה הכתר דז"א בשליש אחרון של ת"ת דאמא ²⁰⁰, לפי ששם הוא סוד הרחם, סוד אות ה' של אמא. ושם נכנסת י' של אבא, שהוא היסוד שבו ביסוד שבה, ומכח הארה ההיא ²⁰¹ נעשית שם כתר לרישא דז"א שהוא מתחיל מהטבור ולמטה.

²⁰² מ"ק ב'. הטעם למה אין אנו מונין לעולם הכתר בחשבון הי"ס, רק אנו מונין הדעת במקומו. דע, כי הלא ת"ת דבינה ממנו נעשה כתר דז"א, ומצד חיות פנימית שבה נמשך חיות לכתר דז"א. והנה הכתר לא נעשה ע"י זווג או"א, רק מהבינה לבדה, וכיון שכן, נמצא כי כפי בחי' זו יהיה יותר גדול הכתר מן המוחין, כי המוחין הם נבראים ומתחדשין מאו"א ע"י זווגם, אך הכתר הוא מחיות הבינה עצמה כנזכר ²⁰³, ובערך זה יהיה יותר גדולה הכתר מהמוחין. אך יש בחי' אחרת, והוא כי הלא מבשרי אחזה אלו"ה (איוב יט טו), כי עיקר שכל ותבונה האדם במוחין, כי הגלגלתא טפלה בערך המוחין ²⁰⁴. והענין, כי בבחי' שהמוחין הם מאו"א, משא"כ הכתר שהוא מאמא לבדה, לכן

¹⁹⁴ קה"י.

¹⁹⁵ מג' (קה"י).

¹⁹⁶ ע"י לעיל הערה, **Error! Bookmark not defined.** והערה, **Error! Bookmark not defined.** על אף שהתחתון נמשך מלמעלה אך התהוות מציאותה רק בהמלכות דעליון (כללים ח"א כב ע"ב).

¹⁹⁷ קה"י.

¹⁹⁸ וביניקה אמצעית של מלכות דמלכות דתבונה, ובגדלות פנימית של מלכות דמלכות דתבונה (נמחק זקה"י).

¹⁹⁹ שעה"ק מז ע"ב.

²⁰⁰ דתבונה (שעה"ק).

²⁰¹ הארת שני היסודות ההם (שעה"ק).

²⁰² שעה"ק ס ע"ג.

²⁰³ פירוש הדבר שהמוחין נעשו על ידי הזרעיה של או"א לתוך או, למדריגתם, אבל הכתר הוא עצם חלק של אמא עצמה, ולכן למעלה מז"א לגמרי.

²⁰⁴ זכור לי שכתוב באיזשהו מקום שזה תחתית הכתר.

מאיר העיץ חלק ד'

בבחי' זו המוחין הם עיקרים, ומשם מתחיל המנין ולא מן הכתר. כי אע"פ שהת"ת דבינה בהיותה בה בעצמה, האור שלה גדול יותר מאור המוחין שבז"א עצמו, עכ"ז, כאשר האור שלו נעשה ממנו כתר לז"א, אז יורד במעלה מן המוחין, כי המוחין מאור או"א והכתר מצד אמא לבד, ובזה תבין מ"ש בזוהר²⁰⁵ כי כל כתר מסטרא דאמא²⁰⁶.

²⁰⁵ עי' ת"ז קב ע"א וז"ל, וכלא אימא עלאה איהי כתר בראש כל צדיק

²⁰⁶ עי' פת"ש גדלות דז"א ט וז"ל, כתר הוא רק לשמירה עליו שהוא הרצון הסובב וכולל וחובק בו כל פרטי המאורות, שהרצון דבוק אל הרוצה ואינו חלק מחלקי הדבר שנעשה ע"י הרצון, ואעפ"כ בהתפשטות הכתר הזה נוכל לומר שהוא רק טפל אל המוחין שלו, והמוחין יותר גדולים וכו' [ולכן] המוחין הם עצמם עיקרי סדורי המאורות שנסדרו והורכבו להנתן בז"א שהם כוללים כל הקשרים שבו, והם עצמם פועלים בנבראים בהארה מתפשטת וגלויה, משא"כ הרצון הוא כמוס ונעלם ואינו מתגלה, רק שיש לכל דבר תכלית ושזהו רצונו.

והנה נודע, כי שם אה"ה²⁰⁶ הוא באימא וכן בכתר, שלשניהם שם אחד [עי' בגר"א בת"ז ל"ו ע"א וז"ל, ואינון חמש כו' ר"ל כי אויר נקרא כתר אור ויוד גנוז בה כנ"ל, אח"כ נפיק היר"ד חכמה ואח"כ יוצא האור, והיא בינה כי בכתר שורש חו"ב זר"נ כידוע והוא היר"ד, והאור ואח"כ יוצאין מהם חו"ב ונק' בינה אור, ולכן נקרא בינה גלגלתא וכן נקרא בכל שמות שבה אה"ה וכן כולם כידוע שעיקר התגלות הכתר באור ובינה היא ה' עילאה לכן ה"פ אור והם מתפשטים בה"ס מחסד עד הוד וכו', עכ"ל, ועי' בגר"א בת"ז מ"ו ע"ד וז"ל, כל עניינה (של בינה) נק' על שם הכתר ונק' אה"ה וכל י"ג תיקונים בה משתכחין וכן כל העניינים כידוע והיא כתר לז"א, עכ"ל.], והיינו, ששם אה"ה מורה על שעתיד ועומד להתגלות [עי' זהר (ח"ג י"א ע"א) וז"ל, א-היה בקדמיתא סתימו דכלא, אנא הוא מאן דאנא, לבתר אשר אשר אהיה, אנא זמין לאתגליא לבתר, אהיה בתראה, עכ"ל.], משא"כ שם הו"ה מורה על גילוי כבוד שמו וגודלו, שהוא מהוה הכל, ושהוא סיבת כל הסיבות, והתחלת ההו"ה"ת הם בחכמה סדורים הכל בחכמה עמוקה בכח, ולכן שם הו"ה"ת בז"א, שבו הוא גילוי ההנהגה של הו"ק, ו' ימי בראשית, וחכמה שלו התחלת הו"ה"ת, שלכן הוא י' של השם שהוא התחלת ההויה הכולל בכח שוה שהוא הנקודה י', כולל כל י' מדרגות י"ס שלו, אבל בינה הוא למעלה מהו"ה, שם אה"ה שעומד להתגלות, ועיקר הגילוי בא ע"י הציור שהוא מה שנמשך ממה שמסודר בחכמה [עי' ליקוטי הגר"א בסוף בהגר"א בסד"צ ל"ח ע"ד וז"ל, חכמה הוא טעם ותכלית הענין ועיקר הענין, שבמחשבה ב' דברים מקודם חושב הענין לעשות בכללות לעשות הכלי ואחר כך (בינה) חושב ציור הכלי ואותו הציור הוא גבול הכלי, עכ"ל.], ונמצא, שבינה דז"א שבה הציור הוא למטה מחכמה שלו, אבל הציור הזה כבר עלה בכח באימא עילאה שנותנת גבול הציור, ולכן נקרא אה"ה, שעתידה להתגלות ע"י בינה דז"א, שהוא התחלת ציור הדברים, משא"כ החכמה של הדברים, שרשו בחכמה שלמעלה ממנו שנותנת סדר החכמה של הפרטים, והוא אבא שמשם חכמה שלו, ולכן המוחין שלו חו"ב, החכמה והציור נמשכים משניהם או"א, אבל הכתר שלו שהוא הרצון שלו, תלוי במה שנותן גבול הציור לבד שעתיד להתגלות, אבל אינו מושרש בחכמה עליונה רק בהעלם, והוא יש"ס ששליש ת"ת שלו מתלבש ונעלם תוך שליש ת"ת דתבונה, ונעשה לו כתר לז"א, אבל עיקר הכתר הוא מאימא לבד שנתנית גבול לציור הוא הרצון של הפרטים המסודרים בז"א, אבל עיקרי ההו"ה"ת נמשכים מלמעלה למעלה שהם סוד או"א מה שמקבלים מכלל המדות של ה' מזלות, אשר הם מושרשים כבר למעלה באוירא ומר"ס, ועוד למעלה עד שורש היותר עליון, ואף שהרצון של הפרטים מקושר עם הרצון היותר עליון המשקיף אל התכלית של כל הבריאה והשתלשלות העולמות, מ"מ, בז"א שהם הפרטים, אין מתגלה שם אלא רצון זה לבד, ונמצא שהוא רק חיזונית מה שנמשך מאימא למטה, ומזה תבין למה בינה וכתר הם נקראים בשם אה"ה, ששניהם קודם הגילוי, רק שבינה קודם לגילוי המעשה המצוייר, וכתר קודם לגילוי התחלת הו"ה"ת שבחכמה, שהוא הרצון הקדום לו.

וזה סוד מ"ש הרב (בקטע הקודם), שכתר של ז"א הוא מרחם דאימא בסוד ה' שלה, ושם נתעלם ג"כ ה' של חכמה והוא סוד חכמה עליונה של אבא המתעלם תוך אימא, המסדר ונותן גבול לציור, וסוד הציור הוא בכלל בג' קווין שהוא סוד המדה של כל דבר שנמדד בג' קווין של אורך ורוחב וגובה, וענין זה הוא עמוק מאוד, שהנה ידוע בחכמת המדידה והשיעורים שלכל דבר יש ג' קווין, ונקודה הוא התחלת הקו, והיא נקודה מחשבת לבד שאין לה התפשטות כלל, והקו הוא התפשטות, אבל הוא רק התחלת השטח במחשבה, והשטח הוא התחלת המעוקב שהוא הגובה שלו [עי' בהגר"א ס"י כ"ה ע"ד, יו"ד הוא נקודה קו ושטח (ר"ל י' נקודה, ו' קו, ד' שטח, וכן הוא יה"ו של הו"ה"ת) עכ"ל.].

[מכאן שייך לקמן לאות ג'] וכן הוא במאורות העליונים שיש בהם אלו הדברים, שקו הוא סוד התפשטות מלמעלה למטה, וניתן להתפשטות הזה מדה ושיעור מבינה שהוא הציור, שהציור הזה בא מסוד החכמה הקדומה ונעלמה מעין כל חי שהוא בוצדק²⁰⁶ אשר שם, הגנוז במעי הבינה, ששם

מאיר העץ חלק ד'

²⁰⁷ג'. דע, כי (הלא)²⁰⁸ בסוד העיבור ג' כלילין בג', לא היה לז"א רק ב' מוחין חו"ב מצד אבא וב'²⁰⁹ מוחין מצד אמא, כי היה הדעת חסר אז {קז ע"ד} ממנו, והם ד' שמות אלקים, כולם בסוד ב"ן. פי' כי אלהי"ם פשוט ומלא ומלא הם ב"ן אותיות, כי ז"ס (איוב לח ז) בני"י אלקים. וד' פעמים ב"ן של ד' פעמים אלהי"ם הם גימטריא קדק"ד, וז"ס הקדקד, מקום שמוחו של תינוק רופף²¹⁰.

וזהו (בראשית כא ו) צחוק עשה לי אלקים, כי ב' מוחין שהם ב' אלקים גימטריא עק"ב, וי"ג אותיות המילוי בכל א' משתיהן הרי הוא גימטריא צח"ק, ועם י' אותיות דב' אלקים גימטריא יצחק, וזהו (סוד) צחוק עשה לי אלקים וגו'²¹¹.

וז"ס שורש קין והבל, קין נגד ל"ב אלקים (נ"א ה"פ ל"ב)²¹², אשר בכל א' מהם ה' אותיות, הרי ק"ס כמנין קי"ן. וכן הבל ה' ל"ב הנ"ל ג"כ, אלא שהבל בכללות וקין בפרטות. וקין והבל שניהם גימטריא צח"ק הנ"ל.

וי"פ ל"ב²¹³ גימטריא ש"ך ניצוצין ושרשם ל"ב אלקים, וז"ס (איוב כט ג) בהלו נרו עלי ראשי, ר"ת נער²¹⁴. וז"ס (שמות ב ו) והנה נער בוכה, כי בתיה בת פרעה חשבה שהוא כולו דיין,

במעיה נצטיירו המאורות של ז"א, ושם ניתן גבול לכל מאור עד כמה יתפשט למטה לכל א' מהנבראים בשיעורו, מה שתחילה היו כל המאורות מצויירים בחכמה בסוד נקודה מחשביית לבד, והרוחב הוא הדברים המצורפים לכל מאור, שכל מאור מורכב מפרטים רבים והם סוד הרכבת שורש היסודות ארמ"ע שבכל נברא לפי ערכו ושיעורו, שבעולם התחתון הם גשמיים ובעולמות העליונים הם רוחניים, אבל כולם מורכבים מד' יסודות שהוא לפי ערכם, כמ"ש (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש וגו', וכן הוא בכל פרטים רבים וכחות מורכבים ביחד של כל מאור, הוא מה שנתחבר עם התפשטות הזה שהוא מלמעלה למטה, משא"כ הרוחב, הוא זה אצל זה וכל הפרטים מתפשטים בשוה, וגם לזה ניתן גבול כמה כחות יתרכבו ויתחברו לכל מאור, והוא השיעור של הרוחב, והעובי, הוא מה שניתן כח להתפשטות כל המדרגות לבוא לידי גילוי, שהרי הקו והשטח אינם רק במחשבה, ואין מושגים לחוש הראות עד שניתן להם עובי, והוא המעוקב, והוא סוד הכח שנתנה אימא למאורות שיבואו לידי גילוי לתחתונים, ולזה ניתן מדה ושיעור להשגה עד כמה יוכלו הנבראים להשיג מהם שלמותם, וז"ס ה' עילאה שבבניה שמורה על המדה של שלשה הקווים האלו.

והקו השלישי הזה שהוא הנותן הגילוי אין בא רק אחר הלידה, ר"ל אחר שהוציאה אותם אימא אל הפועל אחר שנגמר מדתם ושיעורם לכל הצורך, אבל בתחילה היה גילוי הזה מקושר ונעלם עם הקוים ביחד, והוא סוד אות ח שהוא מורה על ז"א²⁰⁶ בהיותו בעיבור באימא, ואח"כ נפתח בסוד ה בלידה, כמ"ש בכמה מקומות, ונקודה המחשבתית הוא הכלל המקושר עם כל הקווים, שהמעשה קשור במחשבה בחכמה, והוא סוד י' של חכמה שנכלל בה' של בינה, ומשניהם נעשה ג"כ הכתר שהוא תכלית הרצון של ז"א, והבן עומק דברים אלו.

צ"ע אם לשים במקום אחר
שעה"ק מז ע"ד.²⁰⁷

דרוש צענן רמ"ח איברים לז"א ענין הטיפה שאבא מזריעה ונותן באימא היא אות י', ונודע כי היו"ד יס זה ג' קולין וזהותם צענן אימא אז ג' קולין ההם מתחלקים לג' יודי"ן, והם סוד בחי' ג' כלילין בג' כנודע, והם סוד חג"ת האמלעיות ולפי שהם בחי' יודי"ן לכן נעשין ג' הויו"ת לודי"ן שהם ג"פ ע"צ שהם רי"ו, ואלו הם סוד ע"צ גשמים של מימי החסד הנז' בתפילת ר' נחוניא בן הקנה ע"ה. ואות ד' של אות ה' היא מקפת עליהם והנה בהתחבר רי"ו הנז' עם ל"ב נתיבות יהיו בסוד רמ"ח איברים שמהם נעשה ז"א (שעה"ק).

נמחק בשעה"ק.²⁰⁸

ובתוכם צ' (שעה"ק).²⁰⁹

210

כל השומע יצחק לי (שעה"ק).²¹¹

נגד ל"ב אלקים נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא ה' פעמים ל"ב אלקים.²¹²

מאיר העיץ חלק ד'

מש"ך ניצוצין כולם, וזהו ותרואהו והנה נער, ובאמו נאמר (שם ב) ותרוא אותו כי טוב הוא, מצד החסדים לא מצד הדינין.

הרי נתבאר, כי בעיבור²¹⁵ הם ד' מוחין, ב' דאבא וב' דאמא לבד, ומהם שורש הל"ב אלקים. אך ביניקה בקטנות הם ו' מוחין, ג' מוחין דאבא וג' דאמא, והם ג"כ בחי' אלקים, הרי הם עתה ו' אלקים, ותצרפם עם ד' אלקים של העיבור שהיה בו מתחלה, הרי עתה יש בו י' אלקים ביחד לז"א, והם גימטריא ת"ל ת"ל, וז"ס (שיה"ש ה יא) קוצותיו תלתלים, כי מספרן ת"ל ת"ל, ועם נ' אותיות שיש בי' אלקים הרי הכל גימטריא תלתלים. והם סוד השערות וקוצין דז"א.

ד'. אם אנו מונין בחי' הכתר ובחי' הדעת נראה שהם י"א, ובס"י (פ"א מ"ד) אמר, עשר ולא י"א עשר ולא תשע, והטעם כי הדעת הוא בחי' נשמה דז"א²¹⁶, ואין אנו מונין אלא מה שיש בו כלי, אבל הדעת (הוא) בחי' נשמה בלי כלי²¹⁷. וכן בכל כללות האצילות (וכן), עתיק יומין הוא בחי' נשמה לכל האצילות, ואין (בו) בחי' כלי כלל²¹⁸, לכן אין אנו מונין בחי' הדעת בכלל הי"ס. והנה הי"ס שבכל כללות האצילות הם עשר נקודות²¹⁹ שיצאו תחלה בתוך הכלים, ומהם היה התיקון. כי מנקודה ראשונה נעשה כתר דאצי' הנק' אריך, מכתר שבנקודה²²⁰, ובתוכו עתיק בבחי' נשמה. ומב' נקודות נתקנו או"א. ומו' נקודות ז"א. ומנקודה אחרונה נבנית הנוקבא דז"א. הרי י"ס דעשר נקודים לבד. והנה א"א, חכמה שבו, מאירה לאבא ממקומה, וכן בינה שבו מאירה לאמא²²¹. ואין כן במלכות, שהמלכות²²² שבכולם אחר הקטרוג ירדו, בין מלכות ז"א, ובין מלכות נוקבא, בין מלכות דאו"א בין מלכות דא"א, כולם ירדו ממש למטה, אלא שמאירים אליה ממקומם, ולא נשאר למעלה רק רשימו לבד²²³. א"כ היה אפשר לומר ח"ו דהשתא לא נשאר רק הט' בכל בחי' ותו לא, שהרי העשירית ירדה ונפלה, לכן אמר י' ולא ט'. ואמר י' ולא י"א, כי אין זה רק הרשימו לבד, כדי כשתעלה תדבק בשרשה למעלה דהיינו הרשימו. וז"ס (תהלים קיט טפ) לעולם ה' דברך נצב

²¹³ אֶשֶׁר בְּצַנְיָהֶם (נוסף בַּשְּׁעָה"ק).

²¹⁴ שְׁהוּא בְּגִי' ע"ך (שְׁעָה"ק).

²¹⁵ הֵאָּ יֵשׁ לְז"א (שְׁעָה"ק).

²¹⁶ פְּנִימִיּוֹת וְחִיצוֹנִיּוֹת דְּרוּשׁ ו' וְכִסָּא הַכְּבוֹד פֶּרֶק ה' (לש"ו)

²¹⁷ זה סותר דבריו בשער השמות פרק ג' שיש כלים מיוחדים של דעת. אבל נ"ל לחלק בין מש"כ בשער כה שז"א בפניעצמו יש י' ספירות ללא נוק', וכאן מדובר לא כך.

²¹⁸ לִכְן רַק מוֹנִים ה' פְּרִצוּפִים תְּמִיד.

²¹⁹ דֵּהֵיִנו אִוְרוֹת.

²²⁰ נִלְ"ל שְׁצַנְקוֹדוֹת.

²²¹ הֵרֵב הַתְּקִשָּׁה לְמָה לֹא נִמְנָה כֹּאן הו"ק, וְאִם זֶה כְּמוֹ או"א אֵין קוּשִׁי.

²²² עֵי מִיעוּט הִירַח רִישׁ פֶּרֶק א' (לש"ו)

²²³ וְזֶה נַעֲשֶׂה רַק מַעַת קֶטְרוּג הִירַח שֶׁהוּא בְּיוֹם ד' דְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וְקֹדֶם לְקֶטְרוּג לֹא יֵרְדוּ אֵלָּא הִיָּה הַנִּשְׁמָה דֵּהֵעוֹלָמוֹת בִּי"ע רַק מֵהַתְּנוּצָצוֹת הָאֵרְתָּם לְבַד (דְּע"ה ח"ב קִיב ע"ג) וְזֶה שִׁירְדוּ כֹּל הִי' מַלְכוּתוֹת דְּכָל הִי"ס דְּאֲצִילוֹת, וִירְדוּ גַם הַמַּלְכוּתוֹת דְּבַחִי' הַכֹּלִים פְּנִימִי תִיכּוֹן וְחִיצוֹן דְּאו"א וְאו"א דְּאֲצִילוֹת לְבַחִי' נִשְׁמָה וְאַלְקוֹת בְּאו"א דְּבִי"ע, אֲבָל קוֹדֶם הַקֶּטְרוּג לֹא יֵרְדוּ כֹּל אוֹתָן הַמַּלְכוּתוֹת עֲצֻמָּן אֵלָּא רַק הַתְּנוּצָצוֹת אִוְרוֹת מֵהֶם לְבַד וְהֵם הִיוּ הַנִּשְׁמָה הַכֹּלִית וְכֵן הַחִיָּה וְיַחֲדָה הַכֹּלִים בְּהִבִּי"ע וְהָאֲלֵקוֹת שְׁבָהֶם וְאֵין לוֹ אִמֵּר שֶׁבְּקֶטְרוּג הַרוּיָחוֹ הֵעוֹלָמוֹת בִּי"ע כִּי בִירִידַת כֹּל הַמַּלְכוּתוֹת הוּא מִיעוּט גָּדוֹל לְמַלְכוּתוֹת אֲבָל גּוֹדֶם הַקֶּטְרוּג הִיָּתָה בְּכָל תּוֹקְפָה וּבְכָל אִוְרָה וְאִז הִיָּה תּוֹעֵלַת גָּדוֹל לְעוֹלָמוֹת בִּי"ע (דְּע"ה ח"ב קִיג ע"ג), וּמִשְׁכֵּחַ שִׁירְדוּ בְּבִרְיָאָה כּוֹוֹנָתוֹ שֶׁהֵם יֵרְדוּ בְּאוֹתוֹ הַכִּסָּא אֲשֶׁר בְּהִיכָל ק"ק דֵּהַפְּצִרוּף שְׁכַנְגָדוֹ בְּבִרְיָאָה (דְּע"ה ח"ב קִט ע"ג) מִשְׁכֵּחַ שֶׁהַמַּלְכוּתוֹת יֵרְדוּ בְּבִי"ע הַכוֹוֹנָה עַל הַט' אַחֲרוֹנִים דְּכָל מֶלֶךְ מֵהוּ' פְּרִצוּפִים וְיֵצֵא כֹּל מַלְכוּת בְּהַכְּתָר שְׁבָה וְאוֹתוֹ הַכְּתָר הוּא כְּלוּל מִי' (דְּע"ה ח"ב קִיד ע"ג), לְפָנֵי מִיעוּט הִירַח הִיָּה מִשְׁמַשׁ הָאוֹר הַגָּנוּז וְאִז הָאוֹר הַגָּדוֹל מִסְפִּיק אֶז הָאֵרְתָּ הַחוֹתְמוֹת לְכָל הַמְצִיאוֹת דְּעוֹלָמוֹת בִּי"ע אֲבָל אַחֲרֵי הַמִּיעוּט שֶׁנַּחֲשָׁךְ הָאוֹר יֵרְדוּ מֵאִז הַמַּלְכוּתוֹת עֲצֻמָּן דְּכָל הַג' כֹּלִים פִּתְ"ח דְּכָל הַפְּרִצוּפִים כּוֹלֵם וְנִכְלָלוּ כּוֹלֵם ג"כ בְּהַמַּלְכוּת דְּנוֹק' כִּי הִיא אֶתְנַטִּילַת מְכוּלָהוּ (כֹּלִים ח"א קד ע"ב).

מאיר העיץ חלק ד'

בשמים²²⁴, שהמל' {קח ע"א} דז"א אף שנפלה למטה, לעולם הרשימו שלה למעלה, וזה דברך שהוא מל', נוקבא דז"א, הוא נאמר על הרשימו. ואמר שלעולם היא שם בשמים למעלה בז"א שהוא שמים, וכן בכל בחי' ובחי'.

שער כג פרק ו' מ"ק²²⁵

ז"א היה תחלה ו"ק ואח"כ נגמר לי"ס גמורות באופן זה²²⁶, שהנה קו ימין הוא חסד ונצח ובהם שש פרקין, ואז תרין פרקין עלאין דחסד מתחברים עם פרק עליון דנצח דאמא, והרי חכמה שלו²²⁷ מג' פרקין מדה גמורה²²⁸. וכן בקו שמאל, ב' פרקין עלאין דגבורה מתחברים עם פרק עליון דהוד דאמא. וכעד"ז בקו אמצעי. שכיון שתבונה מְמִיתָה עצמה עליו²²⁹, שאז מסתלקין פנימית נה"י שלה, וחיצוניות שלה לבד נכנס בו, ובתוכם המוחין דז"א, לכן הם נעשין חלק מאיברי ז"א ממש ומגופו, ומגדיל ז"א ע"י נה"י דתבונה. ואמנם, כשלא נכנסו עדיין, רק ו"ק דגדלות מתחיל לגדל, אך לא נשלם ראש דגדלות שבו, ועדיין חג"ת שלו נקרא רישא דיליה. וא"כ בהכרח שבזה הראש מחג"ת דיליה יהיה ניכר גדלותו. והוא דע שבתחלה מתחיל לגדל החלקים העליונים, ואח"כ התחתונים, שהרי בהכנסת המוחין התחתונים נכנסים תחלה, אך בגדלות ז"א עצמו, העליונים נגדלין תחלה וזה ברור. נמצא שתחלה נגדל החסד וגבורה ואח"כ הת"ת, וכן נו"ה, וכן היסוד.

ונחזור לענין ו"ק דגדלות, שהנה הד' פרקין העליונים דקו ימין, שהם ג' פרקי החסד ופרק עליון של הנצח, הם מתחברים עתה יחד ונעשין חסד דז"א, ושם יש בחי' החכמה שלו, שהרי הב' פרקין עליונים מאלו הד' הם חלקו, אח"כ כשנשלמו ג"ר דגדלות לכנוס כנ"ל, ונמצא ששם החכמה בכח כלולה בחסד, אך לא תהיה לגמרי עד שיכנוס החכמה של ג"ר דגדלות, ואז יתחלקו אותן ד' פרקין לב' בחי', חציים לחכמה וחציים לחסד כנ"ל. אך עתה ד' פרקין הם שם יחד בחסד, והרי שהחסד מועיל עתה במקום מוח ממש בחכמה, ונשארו ב' פרקי התחתונים דנצח לנצח דז"א, וכעד"ז בג' קוין. והרי איך החג"ת שלו עומדין שם בכח של חב"ד, וחג"ת נקרא עתה רישא דיליה כנ"ל. ויש שם רושם הגדלת רישא דיליה בכללות אע"פ שאינם בפרטות, שכבר הם עתה מוכנים לכשיכנסו ג"ר דגדלות, יתחלקו ב' פרקין עלאין בכל קו א' מהם לעשות חב"ד, אך עתה חב"ד שלו כלילין בחג"ת ומעורבים שם. ואח"כ שנחלקו ע"ד הנ"ל, הנה נכנסים ו"ק דגדלות באופן זה, שנכנסו

²²⁴ עי' ירח פרק א' (לש"ו),

ואמנם כבר בארנו במקומו כי כל דבר שבקדושה הרוחניות אע"פ שנסתלק ממקומו נשאר הרושם דיליה במקומו תמיד ונמצא כי גם אלו המוחין דז"א אע"פ שהן מסתלקין ממקומן כנ"ל ועולין בסוד מקיפין עכ"ז מניחין חד רשימו דלהון בז"א כל היום ההוא בסוד לעולם ה' דברך נצב בשמים וע"י אותן הרשימו של המוחין הנשאר בתוכן אע"פ שאינן מוחין גמורים נשאר בגדלותו ואינו נתמעט ממדת גדלותו כל היום (פע"ח).

כלומר הכתר נשאר למעלה (דע"ה ח"ב קיד ע"א)

²²⁵ ע"ה"ק מצ ע"א לרוך ו, וקעה"כ לרוך ו וריש לרוך ז' מלרוסי ק"ס.

²²⁶ הגלגלתא נחשב בכלל הגוף והז"ת כנ"ל הערה. Error! Bookmark not defined. (ביאורים

ח"א כ ע"א, וכן עט ע"א)

²²⁷ כלומר דז"א בגדלות.

²²⁸ זה לא חזרה על פרק א'##

חב"ד אלו הם נחלקים לט"ס ממש, ג"ר ור"ק, והטעם, כי המוחין הם חיות כל הגוף והם כוללים כל מדרגות שלו, רק שבאברים הם בבחינת כלים חיצוניים והמוחין הם הפנימיים, ומהם בא גילוי כבודו ית' בנבראים שפועל בפנימיות הנהגתו וכו' אבל זה הוא בהדרגה, שתחילה [נשפעים] רק ו"ק של הגדלות הכלולים בחב"ד, ואז נה"י דמוחין דגדלות הם בחג"ת דז"א ונה"י שלו בלי מוחין דגדלות רק איזה הארה נמשכת מנה"י דמוחין שבחג"ת אל נה"י דז"א, עד שבאו ג"ר דמוחין דגדלות, אז גם נה"י של ז"א נכנסים בהם נה"י של המוחין, ומתיישבים כל א' במקומו והוא שבאמת כל מה שנסדר במאורות הכל בא בהדרגה, שכן שיערה מחשבה עליונה שהכל ילך בהדרגה, שבזה תלוי כל הבחירה והעבודה, שלא יאירו המאורות בבת אחת (פת"ש גדלות דז"א י').

²²⁹ עי' לעיל שער כ פרק ג'

מאיר העיץ חלק ד'

תחלה ג' תחתונות נה"י, שבהם בחב"ד דו"א, אשר עדיין כלילין בחג"ת דיליה. ואח"כ נכנסים ג' אמצעית בג"ר דו"א חב"ד, ונדחין נה"י דמוחין בחג"ת דו"א. והרי נשלם עתה בחי' ו"ק דגדלות. ואמנם אחר שיכנסו גם ג"ר דגדלות, אז נדחין ג' אמצעים דמוחין בג' אמצעים דו"א, ונדחין ג"ת דמוחין בג' תחתונות דו"א, ונשלם לי"ס.

גם צריך שתדע, שבתחלה היו מוחין דו"א דיניקה מצד אמא ומצד אבא כנודע. והנה המוחין ההם עצמם, שהם חב"ד דו"א, מתחלקים לפרקים כנ"ל ג"כ בבא המוחין דגדלות. ונמצא, שבבא ו"ק דגדלות עלו בחסד דו"א ד' פרקין מן צד מוחין דקטנות דאמא, וד' פרקין מצד מוחין דאבא, וכעד"ז בכל שאר. ודע, שבבא ו"ק דגדלות נשארין ג' תחתונות, נה"י דו"א, בלי מוחין דגדלות הנ"ל. { קח ע"ב } אמנם משם נמשך קצת הארה מנה"י התחתונים דמוחין אשר בג' אמצעים דו"א, כנזכר בכוונת ה' אלהיכם אמת. והנה כל זמן שלא נכנסו ג"ר דיליה דגדלות, אין שרשי החו"ג מתפשטין במקומן, כי נשארו למעלה שרשם בדעת, מחוברים עם חו"ב שלא נכנסו. אמנם הארתן לבד נכנסת ומתפשטין בו"ק דגדלות, והבן זה, שלא יחלוקו ג' דרושים יחד כנזכר אצלינו. וע"ש איך יש ענפים ושרשים, ונראה שהארה זו היא הארת הענפים ולא הארת השרשים.

²³⁰ ודע, שבכל הולדה והורדת ²³¹ הטפה בעת הזווג, הוא בכח המוחין, כי משם נמשכת הטפה, לכן ביאת הקטן אינה ביאה עד שיהיה לו מוחין דגדלות ראויין להמשיך משם טיפת ההזרעה. והנה הזו"א, המוחין שבו אינם תמיד מתקיימין כנודע, כי הם מסתלקין וחוזרין בסוד תוספת. ודע שיש מוחין דעיבור דפנימים ומקיפים דאו"א, ומוחין דיניקה דפנימים ומקיפים דאו"א, וב' בחי' אלו הם מוחין דאלקים. ויש מוחין דגדלות והם של הויו"ת, והם מוחין ²³² פנימים ומקיפים דאו"א. והנה בכל פעם שרוצין להמשיך להם מוחין, צריך שתחלה יזדווגו או"א, ומשם ימשכו המוחין לזו"ן. אמנם בזווג ההוא צריך שיעלו זו"ן מ"ן ²³³, וענין העלאתן מ"ן הוא המוח שלהם, שהם בחי' נשמה הפנימים שלהם.

והנה קודם שיעלו בסוד מ"ן צריכין לקבל הארה מלמעלה ²³⁴, וא"א לקבלם אם לא ע"י זווג או"א ²³⁵, ופי' הדבר כמ"ש, שב' זווגים יש באו"א ²³⁶: א', זווגם הוא בסוד חיצוניתהן, והוא תמיד

²³⁰ קהילת יעקב

²³¹ וההזרעה (קה"י).

²³² נמחק צקה"י

²³³ עי' זהר בראשית לה ע"א (כללים ח"ב קלז ע"א)

²³⁴ עי' שעה"כ וזו היא כוונת ברכת הנהנין והמצות ²³⁴: במלת ברוך תכוין אל ההוא שביל דקין ²³⁴ המחבר חכמה עם בינה, וע"י אנו מורידין שפע אל ז"א כדי שיוכל לעלות למעלה. וביאור ענין זה הוא כי שני מיני שפע הם: הא', הוא לקבל בתחלה בחי' שפע, לשיהיו ראויים ומוכנים לעלות. ואחר שכבר עלו, אז הם מקבלים שפע האמיתי הנכון והנאות להם. ולכן בתחילה צריך להוריד שפע עליון ע"י ברוך הנז' אל אתה שהוא החסד ²³⁴, ואח"כ אל הויה שהוא הת"ת, ואח"כ אל אלהינו שהוא הגבורה, וע"י זה השפע יכולים ²³⁴ לעלות אל הבינה, ואז בעלותם אל הבינה נק' הוא מלך, כי אין מלך בלתי חיילות אשר הוא מולך עליהם ²³⁴, וגם היא נק' העולם ²³⁴. ואז לוקחים השפע האמיתי הראוי להם, וזהו אשר קדשנו כו', פי' אשר הוא בבינה, וקדשנו בת"ת, במצותיו הם נו"ה, וצונו יסוד. ואח"כ תשלום הברכה כמו פרי העיץ או בורא פרי הגפן וכיוצא, הכל הוא במלכות. וענין הנז' להשפיע שני מיני שפע הוא צודק בכל התפילות והעבודות וזכור ואל תשכח.

ואפילו זה עליית המ"ן היא רק כפי הארה מלמעלה (דע"ה ח"א יב ע"ד), והארה למעלה היא רק על ידי זיווג דדו"ן שלמעלה (ביאורים ח"ב לז ע"ב)

²³⁵ עי' שעה"כ דף כג ע"א וע"ב (לש"ו)

מאיר העיץ חלק ד'

להחיות העולמות חיות מוכרח לצורך עצמן, ואם זה הזווג יתבטל אפילו רגע א' יתבטלו כל העולמות ח"ו. והב', הוא בסוד הפנימיות והוא לתת מוחין לז"א²³⁷, כדי שהם יולידו נשמות בעולם שהוא פנימיות העולמות כנודע, וזה אינו תדיר. והנה זווג א' התדיר א"צ שיעלו זו"נ בסוד מ"נ, אמנם ההוא רוחא דשביק אבא באמא בביאה ראשונה²³⁸, אשר ההוא רוחא שורש זו"נ וכל שאר הנשמות הנמשכין מזווג או"א, וההוא רוחא מספיק אז למ"נ. אך הזווג הב', הוא לצורך מוחין, שהוא לצורך זווג זו"נ להוליד נשמות שהם פנימיות העולמות, אז זו"נ ממש עולין במ"נ. והנה כל מוחין הפנימים דיניקה דמצד אמא תמיד הם בו לעולם²³⁹, ועתה ע"י מ"ן, בכח ההוא רוחא כנ"ל, נעשה זווג או"א בכחי' יש"ס ותבונה, והוא זווג התדיר²⁴⁰, ואז נשלם בחי' מוחין בחג"ת²⁴¹ דיניקה, שהם חיצונותיהן, והם אלקים²⁴². אח"כ עולה מ"ן זו"ן עצמם כדי לקבל מוחין דו"ק דגדלות שהם פנימיות העולמות בזו"ן. ודע, שאין זווג זה הב' נעשה אלא כשמתחברים יחד ד' פרצופים או"א ויש"ס ותבונה, ונעשין ב' פרצופין לבוד, והבן זה²⁴³. גם דע כלל גדול, שזה הזווג החיצוני שהוא לצורך העולמות נמשך ממוחין עצמן דאו"א בלי שיקבלו הם מלמעלה, כנודע שכל מה שלמטה מהם כולם כלולים בהם, ויש בהם כח כנגד כל מה שלמטה מהם. אך הזווג הפנימי צריך שיקבלו גם או"א מאורות עליונים מהם, ומהם ממשיכין למה שהוא צורך להמשיך נשמות חדשות, שהוא בחי' הפנימים²⁴⁴.

ונמצא, שגם א"א מזדווג עם נוקבא תחלה, והוא ממשיך לאו"א, וכן א"א עצמו גורם זווג לעתיק, וכן זה מזה עד רום המעלות²⁴⁵. נמצא שזווג הפנימי הוא קושר כל העולמות, כי א"א להמשיך אם לא שיקבלו מרום המעלות אורות חדשים זה מזה וזה מזה עד או"א, ומשם לז"א. ודע, שאין המוחין דגדלות כולם בחי' שמות שוים, כי ו"ק יש {קח ע"ג} לו שמות הוי"ה באופן אחר, אבל ג"ר הם בשלימות הגדלות כנזכר בדרוש הציצית יעו"ש.

שער כג פרק ז מ"ק²⁴⁶

ז"א מתחלק לג' חלוקות, בחי' ראשונה כתר, ב' מוחין, ג' גופא, והם נקרא²⁴⁷: כתר רחמים גמורים, ומוחין רחמים בינונים, כי במחשבה שהוא המוחין אתברירו ש"ך ניצוצין (זהר פקודי ונד

²³⁶ אור העיקרי הוא מהחיצוניות דאור עליון והתוספת מהפנימיות דאור עליון, כי רק בזיווג הפנימי יש התגלות האורות מלמעלה למעלה עד הדעת עלאה (דע"ה ח"א לח ע"ד), וזה דוגמת נשימת אדם (ביאורים ח"ב סז ע"ד), ועי' הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²³⁷ ונוק' (נוסף בקה"י).

²³⁸ עי' לעיל שער כ פרק ה', ט'.

²³⁹ וכן הוא במב"ש שעי"ה ח"א פרק טו דף מג ע"ג סמוך לסופו (לש"ו), וזה בגלל שגדלות יניקה וקטנות מקבילים לאח"ף ובעולם התהו היה להם גילוי מחוטם שהוא בחי' רוח דאמא (ביאורים ח"ב צד ע"ב)

²⁴⁰ עי' כל זה לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²⁴¹ נמחק בקה"י

²⁴² והם כדי חיות (ביאורים ח"ב עד ע"ב)

²⁴³ עי' שער ז"א סוף פרק ב'.

²⁴⁴ עולמות (נוסף בקה"י).

²⁴⁵ כמו כל אמ"ר וק"ב (דע"ה ח"א יז ע"א), וזה עד הא"ס (דע"ה ח"א סג ע"ב), וכך נקשר כל תחתון באור א"ס עצמו (דע"ה ח"א סז ע"ד), וכך נוצר הכל לפרצוף א' (דע"ה פו ע"ג), כלומר עולה מ"ן ממטה למעלה וכן יורדים אח"כ בתוספת אור וברכה הרבה וזה נעשה תמיד בכל עת ובכל רגע (כללים ח"ב צד ע"ג).

²⁴⁶ מ"ב קהילת יעקב

²⁴⁷ הו"ק (קה"י ולס"ו).

מאיר העין חלק ד'

ע"ב), וגוף רחמים ממוצעים יותר מהמוחין. ודע, שהכתר כולל כל מה שיש במוחין וכללות הראש²⁴⁸, לכן כל בחי' ד' מוחין הם בכתר לבדו, ששם שורש המוחין²⁴⁹. ואח"כ המוחין כוללים כל מה שיש בגופא כנודע, שהרי הם מתפשטין בהארתם בג' קוי הז"א. כלי הכתר דז"א נעשה מת"ת דאמא, ומת"ת דאבא נעשה (לו) נשמה שבכתר (שהוא ג' אור הדעת)²⁵⁰. וכבר ידעת שהכתר (דז"א)²⁵¹ בבחי' או"מ²⁵², וגם הכתר דז"א נעשה מת"ת דא"א²⁵³ וכתר אמיתי נעשה מא"א עצמו, כנזכר בכונת ליל שבועות, ואין הכתר נמשך ובא עד שיושלם להתקן כל גופא.

²⁵⁴ ובזה תבין [בזהר] נשא (דף קכג ע"ב) כי או"א הם מוחא ולבא דאינון מלגאו, וזו"ן הם גופא ורישא מלבר²⁵⁵. ונראה, כי הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות, אפילו בראש עצמו נקרא ז"א²⁵⁶. ובזה תבין מ"ש במ"א, כי לעולם אינו רק ו"ק דחיצוניות, ונגדלין ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצוניות אינו רק ו"ק לבד, אלא שנחלקים לז"ס, אך המוחין הם הפנימים, הם י"ס גמורות. נמצא שמתלבשים י"ס גמורות פנימים בו"ק חיצונים. וע"י הרושם שעושין י"ס פנימים המתלבשות בתוכם נרשם בו"ק בחי' י"ס ג"כ, אך אינם רק ו"ק לבד בחיצוניות. נמצא, כי החסד הקצה הא' דחיצוניות נכנס ספירת החכמה שלימה דפנימיות בב' שלישים הראשונים שבו, ונקרא ספירה גמורה א'²⁵⁷, אף בחיצוניות, עם שאינו רק ב' שלישים. ושליש התחתון דחסד עם שלישי א'²⁵⁸ דנצח דחיצוניות נכנס בהם ספירה²⁵⁹ שלימה דחסד דפנימיות, ונקרא החיצוניות ג"כ ספירה {קח ע"ד} גמורה ע"י²⁶⁰ הפנימיות. וב' שלישים תחתונים דנצח דחיצוניות נכנס בהם ספירה שלימה דנצח דפנימיות, ונקראו חיצוניות ג"כ ספירה גמורה ע"י הפנימיות. ועד"ז בקו שמאל²⁶¹ ובקו האמצעי, והבן זה היטב.

ופ"א שמעתי ממורי זלה"ה, השליש הראשון דנצח בינה²⁶² שהוא²⁶³ חיצוניות שבה כנודע, הנה הוא מצטרפת עם ב' שלישים דחסד החיצונים, ונעשה ספירות גמורה דחכמה²⁶⁴ אף בחיצוניות. ושליש אמצעי דנצח בינה²⁶⁵ שהוא ג"כ חיצוניות שלה²⁶⁶ מצטרפת עם שלישי תחתון דחסד חיצוני,

²⁴⁸ "וכללות הראש" נמחק בקה"י ובמקומו גורס "וכללותם הוא זו לכו".

²⁴⁹ ולכן עיקר הפרצוף רק מחמכה ולמטה (כללים ח"ב עב ע"ג).

²⁵⁰ שְהוּא אֹר (קה"י), שְהוּא ג' אֹר (הגוב"י מכת"י).

²⁵¹ נמחק בקה"י

²⁵² בקה"י מכאן עד סוף הפיסוקא הוא הערת המהר"י למה.

²⁵³ ומהמזלין (כללים ח"א כט ע"א)*

²⁵⁴ אדם ישר

²⁵⁵ כלומר חיצוניות הג"ר הם בכלל הו"ק (כללים ח"א מ ע"א), כי הג"ר תמיד נעלמים והם המוחין

(ביאורים ח"א לד ע"ג), וזה כל מציאות הראש בעולם ובאדם (ביאורים ח"א ס ע"א)

²⁵⁶ ו"ק דז"א (לש"ו).

²⁵⁷ נמחק בלדס ישר.

²⁵⁸ (ראשון) אדם ישר.

²⁵⁹ אחת (נוסף בלדס ישר).

²⁶⁰ על שם (אדם ישר).

²⁶¹ שְמַאֲלִי (אדם ישר).

²⁶² דבינה (אדם ישר).

²⁶³ ג"כ (נוסף בלדס ישר).

²⁶⁴ נמחק בלדס ישר.

²⁶⁵ דבינה (אדם ישר).

מאיר העיץ חלק ד'

ושליש עליון דנצח דחיצוניות ונעשה ספירה גמורה דחסד²⁶⁷. ושליש אחרון דנצח בינה²⁶⁸ דחיצוניות נצטרף עם ב' שלישים²⁶⁹ דנצח דחיצוניות ונעשה ספירה גמורה דנצח²⁷⁰ דחיצוניות. אמנם קשה לי ע"ז, כי הרי המוחין דז"א באים מלובשים בנה"י דבינה, ונה"י דבינה מלובשים תוך זעיר אנפין, א"כ, איך הם מתערבים יחד, כי הרי הנה"י דבינה נעשין פנימיות אצל²⁷¹ דחיצוניות דז"א, ואינם מתערבין עם החיצוניות שלו ממש, וצ"ע.

שער כג פרק ח מ"ק²⁷²

כתבנו במ"א כי הכתר אין בו אלקים שהוא חיצוניות דז"א, רק אהי"ה שהוא חיצוניות דאמא לבד, ובתוכו {קט ע"א} המוחין של בחי' הכתר²⁷³. יען כי כלי כתר דז"א נעשה מגופה דבינה עצמה. אך מן המוחין דז"א שהם חו"ב דז"א, משם מתחיל {קט ע"ב} שם אלקים שהוא חיצוניות דז"א עצמו. וז"ס {זחר פקודי רנד ע"ב} במחשבה אתברירו ש"ך ניצוצין, כי משם ולהלאה מתחילין האלקים שהם החיצוניות, {קט ע"ג} וזה האלקים שהוא החיצוניות הוא עצמו שם ב"ן אשר הוא סוד ז' מלכים שמתו, כמ"ש (איוב א ו) ויבאו בני"י האלהים, לכן תמצא כי הם²⁷⁴ ז' מלכים לבד ויש²⁷⁵ בהם רפ"ח ניצוצין, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן לסבה הנ"ל. כי הו"ק (נ"א כשהו"ק)²⁷⁶ נעשו י"ס גמורות דחיצוניות, ומתחילין מחכמה שהוא ע"ב ולא מן הכתר הנ"ל, לכן ג"כ תבין למה אין הכתר נמנה בכלל הי"ס, אך החכמה נקרא ראשית, כי משם ראשית חיצוניות ז"א שהוא בחי' ז' מלכים דב"ן, אך הפנימיות והכתר²⁷⁷ הוא מ"ה עצמו דז"א²⁷⁸ החדש שלאחר התיקון. לכן בבחי' החיצוניות נחשב כתר דז"א מאמא, ובבחי' הפנימיות נחשב מכלל²⁷⁹ הז"א. ואמנם החיצוניות דכתר נטלו הדעת דז"א הנעשה מב' שלישים ראשונים דת"ת דז"א כנזכר במקומו, ולכן הדעת משלים ל"ס במקום הכתר, וזהו בבחי'²⁸⁰ חיצוניות. אך בבחי' הפנימיות הכתר הוא מכלל הי"ס דז"א, לכן אל תתמה אם אנו מונין לפעמים הדעת במנין י"ס, ולפעמים הכתר²⁸¹, כי זה בחיצוניות וזה בפנימיות²⁸².

²⁶⁶ נמחק באלדס ישר.

²⁶⁷ דחיצוניות (נוסף באלדס ישר).

²⁶⁸ דבינה (אלדס ישר).

²⁶⁹ תחתונים (נוסף באלדס ישר).

²⁷⁰ נמחק באלדס ישר.

²⁷¹ אל (אלדס ישר).

²⁷² אלדס ישר.

²⁷³ שהם הויר"ת והסיבה ששם אלקים הוא מנהג בפרטים על פי עומק הדין על ידי שלוחים ומשרתים ואמצעי סרבים ולכן לא שייך לכתר שאינו לפי הנהגת הזמן רק כפי העליה שיהיה לו באלף השביעי בסוד דקיבול השכר (פת"ש גדלות דז"א יא)

²⁷⁴ שהם (קה"י ולש"ו). עיין יו"ט רלשון דף יח סוף ע"ב (לש"ו).

²⁷⁵ יס (לש"ו).

²⁷⁶ נמחק באלדס ישר.

²⁷⁷ "הפנימיות והכתר נמחק" באלדס ישר, ובמקומו איתא "פנימיות הכתר".

²⁷⁸ "עלמנו דז"א" נמחק באלדס ישר ובמקומו גורס "דז"א עלמנו".

²⁷⁹ (בכלל) – נוסף באלדס ישר.

²⁸⁰ בכניסת (אלדס ישר).

²⁸¹ מכאן עד סוף הפסקה נמחק באלדס ישר.

²⁸² כלומר הדעת הוא חיצוניות הכתר (ביאורים ח"ב קז ע"ד)

מאיר העץ חלק ד'

עי' מאמרי רשב"י ריש אד"ר כורסיא דשביבין דנורא. שם בדקכ"ח ע"ב וז"ל יתיב על כורסייא דשביבין לאכפייא לון כו' הענין הזה הוא סוד נעלם ואין לגלותו אלא לצנועים כבר הודעתך בכמה מקומות כי כל הספירות יש בהם שתי בחינות והם אור פנימי ואור מקיף חוצה להם סביב והוא מקיף לכל ספירה וספירה וזה נרמז בפ' בהר סיני בר"מ בדק"ט ע"ב דאיהו בכל ספירה וספירה. ובעובי כל ספירה וספירה כו' והנה עוד יש בחינת אור אחד מחוץ אל האור המקיף הנז' שבין חלל אור (ע"ד) המקיף של ספירה זו לאור המקיף לספירה האחרת יש בחינת האור הזה האחר והוא בסוד שם אלהים והאור הזה מתפשט מחוץ לאור המקיף של החכמה דאצילות ומשם ולמטה עד סיום עולם העשי' בדרך התפשטות האור של הספירות עד סיום עולם העשיה אבל סביבות ספירת הכתר דאצילות ומכ"ש בין הכתר לא"ס אין לו אחיזה שם רק התחלתו מבין ספירת הכתר דאצילות לחכמה דאציצות ומשם למטה עד סוף העשיה כנז' וכל זה האור שהוא מבחינת שם {ל"ט ע"א} אלהים הוא בסוד הקדושה ונקרא אלהים קדושים מן העשיה עד רום האצילות אבל בסוף סיום אלו השמות של אלהים קדישין המסתיימין בסו' העשיה שם נאחזים הקליפות הנקראים אלהים אחרים והטעם הוא לפי שהם נאחזין בשם אלהים שהוא באחורים של הספירות כנז' וזהו אלהים אחרים לשון אחורים והבן זה. וזמ"ש בסבא דמשפטים בדצ"ו ע"א כי שמא דאלהים אתפשט בכל דרגין עד דרגא דאלהים אחרים כו' גם תבין טעם למה כל שאר השמות הם בלשון יחיד ושם אלהים הוא לשון רבים והוא לפי שמתפשט בכמה דרגין אם בקדושה ואם בקליפה כנז' ולהיות כי אין שם אלהים הזה מגיע רק עד החכמה תחת ספירת הכתר ולא סביב הכתר כנז' לזה אמר דהאי סבא דסבין עתיקא דעתיקין שהוא ספיר' הכתר דאצילו' הוא יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כי שם אלהים הנז' הוא דינין וגבורות כמו שנבאר ולכן הוא שביבין די נור ויען הוא תחת ספיר' הכתר לכן נעשה כמין כרסייא דשביבין תחתיו והכתר ברחמיו הגדולים שהוא חסד גמור כנודע דלית שמאלא בהאי עתיקא כלל ולכן יתיב על האי כרסייא דשביבין לאכפייא לון. ודע כי זה האור הנקרא אלהים כנז' הנה הוא סוד הגבורות כולם דז"א ונוקביה ובעת זווגם יחד של ז"א ונוקביה אז נכנסים אלו האלהים קדושים בנקודת ציון יסוד שבה שהם סוד ה' גבורות מנצפ"ך כנודע ומתמתקים שם ע"י החמשה חסדים שנותן בה הז"א כנודע ואלו האלהים הם שגורמים חימום הנקבה להזדווג בבעלה ואם ח"ו ישראל חוטאים למטה גורמין כי כמו שלצורך הזווג צריך שיתייחדו פנימיות העשיה והיצירה והבריאה והאצילות לצורך הזווג כמבואר אצלנו בכונת התפילות כי פנימיות העולמות הם העולים ולא חיצוניותם כנז' ל בפ' קדושים בדפ"ג ע"א ואז גם מתייחדים אלו האורות של אלהים הנז' ומתעלים ונכללין דרגין בדרגין עד שנמצא כי גם הקליפות הנקראים אלהים אחרים העומדים בסיום אלהים קדושים הנז' עולין ונכללין גם הם בסיום האלהים קדושים ומתקשרים שם עמהם ואז כאשר מזדווגים ז"א ונוקביה דאציל' הקדוש ונכנסין אותם האלהים ביסוד שבה בסוד החמש' גבורו' מנצפ"ך כנז' וכיון שהקליפות הם מתקשרים ונכללים בסיום אלו האלהים קדושים נמצא כי ח"ו דומה כאלו הם עצמם נכנסו שם ביסוד הנקבה והטילו בה זוהמא אבל הזהר והשמר בנפשך מאד מאד אל יעלה בדעתך שהדברים כפשטן כמ"ש ז"ל שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא כי חלילה להאמין הדברים כפשטן. אמנם רז"ל נתכוונו אל מה שאמרנו כי בהיותם נקשרים ונכללים ומיוחדים בסיום אלו האלהים קדושים נחשב כאלו הם (דף ל"א ע"א) עצמם נכנסו אל הקדש פנימה ח"ו וזכור אל תשכח וכבר רמזנו זה לעיל בפ' אחרי מות בדע"ט ע"א וע"ש היטב. ואמנם יען מצאנו בדברי חז"ל בענין הזה שתי בחי' אם בחינת נחש שבא על חוה הנקבה ואם בחי' שפחה כי תירש גבירתה ומזדווגת עם צדיק עליון כנז' בפ' בשלה בד"ס סוף ע"ב בפ' ויאמר אם שמע תשמע כו' וזה ביאורם כי כאשר ישראל חוטאי' ועולה הפגם עד ז"א כפי ערך החטא ההוא ואז נכללים הקלי' עד בחי' שם אלהים קדושים שמחוץ לז"א ויש יכולת

מאיר העיץ חלק ד'

וצ"ע פנימיות הדעת מה הוא ומהיכן נמשך, כיון שהוא ספירות²⁸⁴ נוספת. ואפשר כי זהו ענין (ט"ו פ"א מ"ד) לא פחות מט' ולא יותר מ', כי בערך החיצוניות {קט ע"ד} נמצא שהם ט"ס,

לזכר של הקלי' להדבק ולכלול עצמו עם שם אלהים קדושים המקיף ביסוד דז"א וכאשר מזדווג עם נוקביה אז נחשב כי הנחש בא על חוה וטעמה טעם מר ממות וכאשר החטא אינו כל כך חמור ואינו פוגם רק בנוקבא דז"א אז הנקבה של הקליפה לבדה יש בה כח להכליל ולהאחז בשם אלהים קדושים אשר בנקו' ציון שהוא יסוד הנקבה ואז נאמר ושפחה כי תירש גברתה כי היסוד הזכר משפיע לחוץ ויונקת משם השפחה הטמאה וזכור שתי בחינות אלו אבל כבר הודעתך כי ח"ו אין הכינה לומר שהקליפה עצמה עולה עד שם לא בז"א ולא בנוקביה ח"ו רק שבערך שנכללין הקליפות ההם באותו אלהים קדושים אשר עומד מחוץ לספירות מסוף העשיה עד רום האצילות לכן אנו אומרים כי ח"ו נחשב זה כאלו ח"ו בא נחש על חוה או כאלו שפחה תירש גברתה וזהו סוד מ"ש בפ' ויקהל דקצ"ה ע"ב ענין נחש דפתי לאחת' ועאל בין קלא לקלא כו' והם יסוד שבה ומפסיקין ועומד

כי בחיצוניות שם סוד ב"ן דמלכין דמיתו, ושם הכתר מת"ת דאימא והדעת משלים במנין, כי הוא נעשה מב' שלישים עליונים דת"ת שלו, אבל בפנימיות, הכתר הוא משם מ"ה החדש של ז"א ונחשב בכללו, ושם אין הדעת בחשבון שאינו דבר פרטי בפ"ע והכוונה בזה כמ"ש בכ"מ, ששם ב"ן הוא שיעורי המאורות במחשבה ששם יכול הקלקול להמצא ע"י עונות התחתונים, והוא תלוי בחיצוניות הנבראים והנהגה החיצוניות כפי שיעורם וגבולם שניתן לכל דבר, שהוא בא ע"י חיצוניות העולמות ואמצעיים רבים ומשטרי השמים, שע"ז הסט"א יכול לפתות (את) האדם ולהכחיש ההשגחה שאינו תלוי בתורה ומצות כלל, והוא בסוד שם אלקים כמ"ש, ושם נקרא בני האלקים [עי' בהגר"א בסד"צ ל"א ע"א שכתב שזהו שני זכרים של סט"א, ועי' ע"ח שער הקלי' פרק ט']. וכו' כי הכתר הוא הרצון והתכלית של הבריאה, והרצון אינו בהנהגה זאת שהוא השבירה והקלקול, שעיקר הכוונה היה בשביל התיקון של הכלים וכמו שית' עוד, ולכן בבחינה זאת אין הכתר בחשבון, והוא מסתלק מז"א ונשאר באימא, שהרצון הזה אינו בחיצוניות עצמו, רק צופה עליו מרחוק שמן הקלקול יבוא התיקון, שעיקר בשביל הבחירה (פת"ש גדלות דז"א יב).

²⁸³ טעם למה אין אנו מכניסים בכל ספרינו זה וכן במקומות רבים מס"ה והתקונים, את הכתר בכלל י' ספירות, ובמקומו אנו מכניסים את הדעת בכלל הי' ספירות. וכבר נתבאר ענין זה אלכלינו בדרוקים שקדמו, ועכ"ז נחזור לתת טעם לזה. הנה נודע, כי הת"ת דאימא, היא עלמה נעשת כתר אל ז"א, בבחי' הכלי. וכן מן החיות והפנימיות של הת"ת דאימא, נמשך חיות אל כתר דז"א, והנה ענין עשית הכתר הזה, לא נעשה ע"י זוג אור"א, אלא מן אימא לבדה. וכפי זה נמצא, כי הכתר דז"א, גדול מן המוחין שלו, לפי שהמוחין הם תולדה נבראת מן אור"א, ע"י זוג שלהם. אבל הכתר, הוא מן חיות האימא עלמה כנז"ל. ובבחי' זו, יהיה הכתר גדול מן המוחין. אבל בבחי' אחרת, והיא, כי מבשרי אחזה אלוה, כי כל שלימות חכמת אדם, תלויה במוחין שלו, אבל הכתר שבו, שהוא סוד הגלגלת, היא טפילה אל המוחין. והטעם הוא, לפי שהמוחין הם משניהם מאור"א. אבל הכתר, הוא מאימא לבדה. ולכן בבחי' זו, המוחין הם יותר עיקריים ומהם מתחיל הבנין, ולא מן הכתר. כי אעפ"י שהת"ת דאימא, בהיותו זה בעלמה, אורו גדול מן המוחין דז"א, עכ"ז כאשר האור שלו נעשה ממנו כתר אל ז"א, אז הוא יורד ממעלת המוחין דז"א, לפי שהם מן אור אור"א, והכתר הוא מן אור דאימא לבד. ולכן מן המוחין התחלת מספר הי"ס, ולכן נניח הדעת במקום הכתר. ובזה הנזכר תבין, מ"ש בס"ה והתקונים פעמים רבות, כי כל כתר מסטרא דאימא (שעה"ק ס ע"ב).

²⁸⁴ ספירה (אלם ישר).

מאיר העיץ חלק ד'

ולכן צריך הדעת להשלים, ובערך הפנימיות הדעת הוא יותר על י', לזה אמר ²⁸⁵ ולא י"א, כי פנימיות הדעת אינו רק שרשי פנימיות הו"ק. אך צריך לידע מה הם השרשים אלו, וצ"ע. הכלל העולה, כי בכל פרצוף ופרצוף שיש בכל האצילות מתחלק באופן זה, כי כתר של הפרצוף ההוא הפנימיות הוא משם מ"ה החדש מבחי' הפרצוף ההוא. והחיצוניות שלו הוא מחיצוניות ת"ת של הפרצוף הקודם אליו²⁸⁶. והיה זה לקשר כל הפרצופים יחד תחלתם בסופם בחיצוניותם ולא בפנימיותם²⁸⁷, וזה החיצוניות הוא משם ב"ן של המלכים, וכללותן²⁸⁸ נקרא שם אלקים ג"כ. וזה הכתר יש בו י"ס גמורות בין בחיצוניות בין בפנימיות, והז"ת דכתר הם מתלבשים תוך ה"ט"ס התחתונים של הפרצוף²⁸⁹, ואח"כ הג' ראשונות חב"ד (של הפרצוף ההוא והם נקראים מוחין)²⁹⁰ של הפרצוף ההוא (והם מוחין) ²⁹¹ כי הכתר נקרא מוחין דמוחין, אך אלו הג"ר שהם חב"ד נקרא מוחין דגופא²⁹², כי הם מתלבשים בגופן כמ"ש. והוא כי יש בהם י"ס דשם ב"ן שהוא נקרא אלקים, ונקרא חיצוניות, והם מבחי' הפרצוף ההוא עצמו, וכנגדן י"ס פנימיות בכל א' מאלו { קי ע"א } הג' חב"ד, ונקרא שם מ"ה החדש. ואז ג"ר שבכל א' מהג' חב"ד נשארין למעלה, והז"ת שבכל א' מהג' הנ"ל מתלבשים בז"ס תחתונים של הפרצוף ההוא, ואח"כ הז"ת של פרצוף ההוא נקרא גוף הפרצוף ההוא, והכל נקרא חיצוניות בערך המוחין ההם. אמנם נחלקים גם הם בחיצוניות ופנימיות ואינם רק י"ס (צ"ל²⁹³ גמורות)²⁹⁴.

שער כד

השער השמונה שער פרקי הצלם ויתחלק לז' פרקים
מ"ב²⁹⁵ הג' מוחין בין בצלם אבא בין בצלם אמא יש בכולן עלייה וירידה, אור ישר ואור חוזר, בין בעיבור ויניקה וגדלות כנזכר במ"א, וזהו בכל הפרצופים דז"א ויעקב ולא ודור המדבר ורחל.

שער כד פרק א מ"ק²⁹⁶

אחר שכבר נתבאר בפרטות כל בחי' דצלם דז"א, נבאר עתה בפרטי פרטות באורך כל בחי' התפשטות ז"א ובחי' הצלם²⁹⁷. כבר נודע, כי כל ספי' כלולה מי', וי' מי' עד אין קץ. והנה ז"א בהיותו בסוד עיבור לא נתגלה בו רק ג"ס, שהם בחי' נה"י שבו, ולא הנה"י של הכללות אלא של פרטות. כי ודאי שהעיבור²⁹⁸ יש בו רמ"ח איברים הנפרטין בי"ס, וכל אבר כלול מעור ובשר וגידין

²⁸⁵ "לזה אמר י"י נמחק באלדס ישר, ובמקומו איתא "ולא י"י".

²⁸⁶ ענמו (נוסף באלדס ישר).

²⁸⁷ "בחיצוניותם ולא בפנימיותם" נמחק באלדס ישר ובמקומו גורם "בחיצוניות ולא בפנימיות".

²⁸⁸ וכללותו (אלדס ישר).

²⁸⁹ ההוא (נוסף באלדס ישר).

²⁹⁰ אלדס ישר גורם את המוסגר.

²⁹¹ נמחק באלדס ישר.

²⁹² כלומר הכתר הוא רק מקפת עליו והוא נעלם בכל פרצוף (כללים ח"ב עב ע"ג)

²⁹³ נמחק באלדס ישר.

²⁹⁴ אלדס ישר ולק"ו גורסים את המוסגר.

²⁹⁵ קה"י.

²⁹⁶ קהילת יעקב.

²⁹⁷ אחר שכבר נתבאר בפרטות כל בחי' אלדס דז"א נבאר עתה בפרטי פרטות באורך כל בחי' התפשטות ז"א ובחי' הצלם (נמחק בקה"י).

²⁹⁸ שהעובר (קה"י).

מאיר העץ חלק ד'

ועצמות. וענין זה ישנו בין כשהוא בעיבור, ובין כשהוא תינוק, ובין כשהוא איש גמור. ואין הפרש בו במנין איברים, כי האברים לא נתוספו כפי הזמנים הנ"ל, זולת תוספת הגדלתם בהם בעצמם, ואבר קטן נעשה גדול. וענין זה נחלק לב' בחי' אם בגובה שהוא באורך, ואם בעוביו שהוא הרוחב. פי', כי אם היה אבר הירך או הזרוע זרת ארכו וטפח הקיפו, הנה כשיגדל יהיה אמה ארכו וב' טפחים הקיפו. נמצא, שגדל באורך ובקומה וגם ברוחב העובי. וא"כ, צריך לידע מה ענין הגדלה זו ובאיזה אופן הוא.

דע, כי בזמן העיבור בירר מן ז' מלכים בחי' הנה"י שלו, כי כן האדם מתחיל לקנות הנפש, ואח"כ הרוח, ואח"כ הנשמה²⁹⁹, וגדל ממטה למעלה. וכן האילן גדל ממטה למעלה. וכן האדם נמצא כי תחלה בירר הנה"י שבו, ואינם הנה"י כולם, אמנם הנה"י שיש בנה"י שלו לבדו. פי' כי הנה הנצח הכללי דו"א הוא קו ימין, ויש לו ג' נקודות ראש תוך סוף, שהם חח"ן, והם חכמה שבו, וחסד שבו, ונצח שבו, וכולם בחי' נצח שבו הכולל³⁰⁰ דו"א. וכל א' מאלו הג' כלול מחכמה חסד נצח, כנודע כי כל א' מהג' נקודות הנ"ל יש בכל א' וא' ראש תוך סוף. נמצא, שבחכמה דנצח כללי של הז"א יש חח"ן ונקרא שלשתן חכמה, והוא בחי' פרק עליון של נצח הכללי. ואחריו פרק ב' והוא חסד דנצח הכללי, ונחלק גם הוא לג', והוא חח"ן והם בחי' פרק אמצעי שבנצח הכללי, ונקרא שלשתן חסד שבנצח הכללי, ואחריו פרק ג' והוא נצח דנצח הכללי ונחלק גם הוא לג', והם חח"ן, ושלשתן נצח דנצח הכללי, והרי הם ט' בחי' בנצח דו"א.

וזהו ע"ד שהזכיר בתקונים (דף קח קכח ע"א) בענין טפת הזרע {קי ע"ב} שהוא י' אחת, כי אין דבר קטן מנקודת היו"ד³⁰¹, ונקודה זו יש בה ג' קוצין³⁰², וזה ראש תוך סוף. וכל א' מהן יש בו ג' קוצין, הרי הם ג' של ג' ג', וכללותן הם י', ולכן אות י' חשבונו עשרה. והם י' טפין דאזדריקו מקשת ואתפליגו ל"י ניצוצין³⁰³. ועד"ז הם ט' בחי' בהוד, וט' בחי' ביסוד. וכולם הם כ"ז בחי' נגד כ"ז אותיות התורה³⁰⁴, והבן זה. והנה זה הטפה שהוא י' בתחלה היא בחינת מלכות, ואח"כ בסוד העיבור

²⁹⁹ וכו' (נוסף בקה"י).

³⁰⁰ "שבו הכולל" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "הכללי".

³⁰¹ מנקודת היו"ד נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "מנקודה".

³⁰² עי' זהר ח"ג ר"ג ע"ב וז"ל, כל יחודא שלים הכא איהו י' אלקינו יי', דהא רזא דיליה מראש צורים איהו, ואתייחד ברישא בגזעא ושבילא, יי' דא רישא עלאה אוירא דסלקא, אלקינו דא גזעא דאתמר גזע ישי, יי' דא שבילא דלתתא, ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות, עכ"ל, ועי' אריז"ל בשער מאמרי רשב"י ה' ע"ב וז"ל, שלש טיפין דאזדקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין, חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביו"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וגו' (נ"א ושוריק) באמצעיתא, והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב, עכ"ל, ועי' יהל אור ח"א ז' ע"ב וז"ל, באות יו"ד אית ביה קוצא וגזעא ושבילא קוצא הוא קוץ העליון, גזעא גוף היו"ד, ושבילא קוץ התחתון, ולכן ביו"ד התחברות כל ג"ר, כי גזעא גוף היו"ד הוא חכמה, ובקוצא נקשר כתר עליון, ובשביל התחתון בינה, והוא נעייץ בינה בה"א של השם שהוא קוץ הימין של ה"א שהוא י' כידוע, עכ"ל.

³⁰³ המשך תיקו"ז הנ"ל וע"ש שהניצוצין הם העשרה הרוגי מלכות.

³⁰⁴ עי' פת"ש גדלות דו"א יד וז"ל, מצינו כלל האותיות הם כ"ז עם מנצפ"ך, והם נסדרים בג' מדרגות בסוד אחדים ועשירות ומאות, שמא' עד ט' הם אחדים, ומט' עד צ' עשירות, ומק' עד ק' פשוטה הם מאות, ויש בכלל האותיות ג' מדרגות, והם אותיות קטנות ובינוניות ואותיות גדולות [עי' ת"ז קל"ד ע"א] כפי שהם מנוים במסורה וכו' האותיות הם מורים על כחות והרכבת פרטי המדרגות שבנבראים, שכל אות בצירו מורה הכח שבאותו המאור, אם הוא מקו הימיני או משמאל או מאמצע, שהם שרשי הג' יסודות אש מים ורוח וכו' וגם בכמה מדרגות אם בהתפשטות בסוד קויון, או בצמצום וסיתום בסוד נקודות ויודיון, וכפי מספר הכחות המצורפים בכל נברא, כך הם צירוף האותיות של השם שנקרא כן אותו הכח ואותו הבריאה, ולכן נחלקים האותיות לג' מדרגות, שכלל האותיות הוא חיבור כל האברים וכל הפרטים של כלל הבריאה, והם הג' עלמין בי"ע שהם אדם שלם שע"ז נאמר (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמינו כדמותנו וגו', והוא המתחלק בג' חלקים ראש בטן גויה, ולכן נגדו ג"כ באצילות [ז"א] שכולל כל בנין של ו' ימי בראשית, הוא ג"כ בג' חלקים אלו, שלכן אמרו שנה"י שלו מקנן בעשיה, וחג"ת ביצירה, וחב"ד בבריאה, והם נחלקים לט' מדרגות שהם חב"ד חג"ת נה"י, כי

מאיר העיץ חלק ד'

הוגדלה בבחי' ג' קוצין שהם נה"י, ואחר שנולד כל קוץ נגלה בג' קצוות³⁰⁵, ואז נשלם ליי"ס³⁰⁶ כמ"ש בע"ה באורך. נמצא, כי בתחלה היתה טפת הזרע נקודה א' קטנה. והענין כי לא נתגלה בו רק בחי' המלכות שבכל בחי' ובחי', כמ"ש בענין הנה"י, ומשם תלמד לזה, כי איני רוצה להאריך. ואמנם כלל זה יהיה בידך בכ"מ שתמצא ענין נקודה, כמו המלכות שמתמעטת בסוד נקודה, ואומרת (שיה"ש א' ו) אל תראוני שאני שחרחורת, כנזכר בזוהר שיר השירים (ע' ע"א³⁰⁷), וכיוצא פי' על בחי' המלכות שבמלכות.

ונחזור לענין, כי בסוד הטיפה לא ניכר רק המלכות שבכל בחי' ובחי', ואחר כך בעיבור הגדילה הטפה, והוא, כי נתוספה עליה בחי' הנה"י שבכל בחי' ובחי', באופן זה, כי הנה נתבאר שיש בקו ימין נצח דז"א הכללי, ויש בו ג' פרקין, וכל א' כלול מחח"ן. ואמנם עתה בעיבור, נתוסף בז"א ג' הנצחים שיש בג' פרקין, ואלו הג' נצחים משמשין לו במקום חח"ן. וכעד"ז בקו שמאל בהוד שלו, ג' פרקין, ונכללו³⁰⁸ בו ג' הודות שיש בג"פ, ושמשו לו במקום בג"ה. וכעד"ז בקו אמצעי ביסוד שלו, ג"פ ונכללו³⁰⁹ בו ג' יסודות שיש בג"פ, ומשמשין לו במקום דת"י. ואלו בחי' ט"ס דז"א בעת העיבור, וכולם אינם רק בחי' נצחים של נצח הכללי, והודות של הוד הכללי, ויסודות של יסוד הכללי. והנה הג"ר שהם הנה"י העליונים שמשו לו במקום חב"ד, הם הנקרא מוחין דעיבור, כי שלשתן הם בחי' ג"פ עליונים הנקרא חב"ד דנה"י כנ"ל.

ודע, כי כל בחי' חב"ד שיש בעולם בכל בחי' כולם, נמשכין מאו"א ודעת דאצילות, כי הם שרשים לכל החכמות והבינות והדעות, ולכן אי אפשר לז"א לקבלם, אם לא ע"י שאו"א יתנו חלקם מהם עצמן, והם הנה"י שבהם להלביש, ועל ידם נכנסין ומתפשטין בז"א ויקבלם, ועיין ותבין. כי כמו שז"א עצמו עתה הוא בחי' נה"י, כעד"ז ממש הוא בחי' נה"י דאו"א, להלביש מוחין אלו תוך ז"א. והנה, אלו הנה"י דאו"א הם הבחי' אשר נתנו או"א מעצמותן בבנים להגדילם ולתקן³¹⁰, ולסבה זו הבן חייב בכבוד או"א. וז"ס שארז"ל (עירובין ע' ע"ב) ברא כרעא דאבוה, וכן אמרו (יבמות ע"ח ע"א) עובר ירך אמו הוא. והבן זה כי אינו לוקח רק בחי' הכרעיים והירכיים (שהם)³¹¹ ג"ת, נה"י שלהם לבד.

והנה ג' בחי' הנצחים הנ"ל המה שהיו בעובר במעי אמו, אינם פשוטים זה למעלה מזה, אכן הם זה תוך זה, כי הנצח שבפרק תחתון מלביש לנצח שבפרק אמצעי, ונצח אמצעי מלביש לנצח שבפרק עליון. נמצא, כי אין שיעור אורך העובר רק דבר מועט לבד, שהוא נצח שבפרק תחתון לבד, שהוא חלק א' מט', כי הרי אורך הקו כולו של נצח הכללי הם ט' {קי ע"ג} בחי' כנ"ל. וכן הענין בקו שמאלי, היה ההוד שבפרק תחתון מלביש להוד של פרק אמצעי, והוד שבפרק אמצעי מלביש

מלכות אינו בחשבון, כי היא המאור הכולל ומקבל מן הפרטים כמו שית' במקומו, שבכל עולם נמצאים במספר הזה בעשיה וביצירה ובבריאה. ולכן ז"א שהוא המשפיע ונותן כל הפרטים שבכל הג' עולמות, בהכרח שיהיה נמצא בו כ"ז מדרגות ג' פעמים ט' גם בעת העיבור שלו [עי' לקמן פיסקא ד"ה דע כי כל] שהרי גם כשהנבראים הם במדרגה פחותה נמצאים כל הג' עלמין בי"ע, ורק שהם בקטנות ובמדרגה היותר שפלה, ולכן גם ז"א הוא מאיר בהם בהארה מועטת ביותר, והוא בחינת עיבור שבו, שכל מאור שבו הוא מאיר במדרגה היותר שפלה שבו, והם נה"י שבכל מדרגה, והם סוד מספר האחדים.

³⁰⁵ קוליו (קה"י).

³⁰⁶ לט"ס (קה"י).

³⁰⁷ ז"ל דכל אתוון אית לון דוכתא אחרא בחוורו, בר י', דלית לה פשיטו לאתחזאה כלל. ודא היא אל תראוני שאני שחרחורת, בכל סטרין לית בי אתר חוורו, ודוכתא אחרא לאתכללא בי אחרנין.

³⁰⁸ ונגלו (קה"י).

³⁰⁹ ונגלו (קה"י).

³¹⁰ והוא דרך טיפה הזרעית עי' לעיל הערה (ביאורים ח"ב פט ע"ד), ועי' לעיל הערה Error!

.Bookmark not defined.

³¹¹ קה"י גורם לת המוסגר.

מאיר העיץ חלק ד'

להוד של פרק עליון, ולא נתגלה רק הוד של פרק תחתון לבד. וכן בקו האמצעי, יסוד של פ"ת מלביש ליסוד של פרק אמצעי, ויסוד של פרק אמצעי מלביש ליסוד של פרק עליון, ולא נתגלה רק יסוד של פרק תחתון³¹². נמצא, כי בזמן העיבור לא נתגלה מכל בחי' הז"א רק נה"י תחתונים שבג"פ תחתונים. וז"ס³¹³ בתוספתא פ' בשלח (נ ע"א³¹⁴) כי הז"א ג' כליל בג', פי' כי הנה"י שבו היו מלבישין לחג"ת שלו³¹⁵, ואלו חג"ת, ר"ל הנה"י שבג"פ האמצעיים הנקרא חג"ת של נה"י הכוללים כנ"ל, ומה שלא אמר ג' כלילין בג', וג' בג', הוא לפי שאפילו חג"ת אינן עולין בשם רק דרך כללות, יען הם מתלבשין תוך נה"י (פי' כללות, ר"ל התלבשות, וזכור זה)³¹⁶ ומכ"ש שהג' אחרים שבתוך החג"ת אינם מתגלין כלל³¹⁷. ונמצא, כי עיקר מה שנגלה הם הנה"י האחרונים לבד, וז"ס (נדדה ל ע"ב) העובר שמקופל ועומד³¹⁸ במעוי דאמא ראשו בין זרועותיו וגופו על ברכיו ועגבותיו³¹⁹ מכסין תחת הירכיים שלו, והוא עגול ככדור מקופל בג' קפולים. וז"ש בספרים, כי החג"ת היו בכח ולא בפועל, כי אע"פ שנקרא חג"ת, אינם רק נה"י, אלא שנשרשים מכח חג"ת, אמנם אינם רק נה"י. א"כ הם בכח ולא בפועל. וכעד"ז המוחין בתוכם היו בכח ולא בפועל ע"ד הנ"ל.

שער כד פרק ב מ"ק³²⁰

ועתה צריך שתדע ענין אחר. כי כמו שבאורך יש חח"ן בקו ימין, כן ברוחב כלול מכולם. והענין, כי אין דבר שאין בו נרנ"ח³²¹, והם בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כנ"ל, והם בחי' מלכות, נה"י, חג"ת, חב"ד, כי כל א' מאלו הם במדרגה בפ"ע כמ"ש בע"ה. לכן גם בעובי צריך שיהיה בחי' הנ"ל כנ"ל, כי יש באיברים גובה ועובי שהם אורך ורוחב. והענין, כי כל פרק ופרק³²², וכל בחי' ובחי' מאלו הנ"ל, יש עור ובשר וגידין ועצמות. והעור הוא מל' המקפת הכל ונעשין³²³ כמין בית לכולם, בסוד (יומא ב ע"א) אין בית אלא אשה שהיא שם

³¹² מלביש ליסוד של פרק אמצעי ויסוד של פ"ת מלביש ליסוד של פרק אמצעי, ויסוד של פרק אמצעי מלביש ליסוד של פרק עליון, ולא נתגלה רק יסוד של פ"ת – נמחק בקה"י, ובמקומו איתא – הוא לבדו נגלה והלביש לשתי היסודות האחרים.
³¹³ וזה שאמר (קה"י).

³¹⁴ נ ע"א וז"ל, ויסע מלאך האלה"ם וגו', (מתניתין), עד לא (ס"א אשתקע) אשתכח אוריא דכיא, ולא נהיר, אבנין נקיבן הוו סתימאן, תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען, ומיין סתימן תחות נוקבי, בשבעין ותרין אתוון אתהדרו לאתרייהו.##*
³¹⁵ עי' ש"ש ח"א דף מו סוף ע"ד ודף נח ע"א אות ז' ועי' סוף שער רפ"ח ביפ"ש שם וכן במבו"ש דף מד ע"ב ביפה שעה שם (לש"ו)
³¹⁶ קה"י גורס את המוסגר.

³¹⁷ כלומר עומד בו רק בכח ובהעלם גדול ולכן אינה עולה עדיין בשם כלל (דע"ה ח"א עג ע"א), כלול בזה הענין שבאצילות הג"ר נעלמים, ומתלבשים כל תחתון על ז"ת דעליון (כללים ח"ב כו ע"ד), והוא בגלל שהטיפה נמשכת מכל הקומה דאו"א הוה כח החג"ת שבה כלול בנה"י שבה וכח הכח"ב כלול ונעלם בתוכו (ביאורים ח"א טז ע"ב), וזה בגלל ששרשו בבחי' נפש (ביאורים ח"ב פד ע"א) [לבדוק שזה מוסיף הבנה]

³¹⁸ עי' נדה ל ע"ב וכאן הוא ט"ס (לש"ו) וז"ל למה הולד דומה במעי אמו לפנקס שמקופל ומונח ידיו על שתי צדעיו שתי אציליו על ב' ארכובותיו וב' עקביו על ב' עגבותיו וראשו מונח לו בין ברכיו ופיו סתום וטבורו פתוח, ע"כ.
³¹⁹ "ברכיו ועגבותיו" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "זרועותיו וגופו".

³²⁰ קהילת יעקב מ"ב.

³²¹ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.** ועי' בהגר"א בס"י ד ע"ב וז"ל, בכל דבר אף באבן דומם, ע"ס תוהו (א') ובוהו (ב'), וחומר ג' יסודות [אש רוח מים] (ג'), וצורתן [תכונת אמ"ש] (ג'), הרי שמונה, ואחר כך (ט') חומר וצורת העפר שבאים באחרונה יחד כמו הפה שאינו אלא אחד, וההרכבה (י')

³²² "פרק ופרק" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "פרקו ופרקו".

מאיר העיץ חלק ד'

ב"ן³²⁴325. אח"כ הבשר בסוד ז"א מ"ה³²⁶. ואח"כ הגידין בסוד אמא ס"ג, ולכן בתוכן בחי' אודם³²⁷. ואח"כ העצמות בסוד הלובן אבא ע"ב³²⁸. והנה כל א' מאלו הד' בחי' יש בו ג' בחי', כי הבשר יש בו חיפון ואמצעי ופנימי כנ"ל. כי אין דבר שאין בו ראש תוך סוף בענין האורך וכן בעובי. וכן הוא בעור, ג' עורות זה לפניו מזה, ושלתן עור א'. וכן בגידין ג' קליפין זו תוך זו ושלתן גיד א'. וכן בעצמות ג' קליפין ושלתן עובי א' של העצמות והבן זה היטב. והנה בחי' חיפון שבעור בשר גידין ועצמות הם הנה"י שבהן, ובחי' הב' ³²⁹ הם חג"ת שבהם, ובחי' (הג') ³³⁰ הפנימית הוא חב"ד שבהם³³¹.

והנה העובר יש בו עור ובשר וגידין ועצמות אמנם הם דקין, כי עדיין אין בהם רק בחי' חיפון שבהם בחי' מהם, והוא בחי' הנה"י שבהם, וגם בחי' נה"י אלו הם ע"ד הנ"ל בנה"י בענין האורך כי הם הנה"י שבהם וכן"ל ע"ש³³².

וכשנולד, אז נכנסים בו בחי' חג"ת דכללות הז"א, והם {קי ע"ד} מתלבשין תוך הנה"י דכללות ז"א, שהם בחי' העיבור כנ"ל. וקודם שנכנסו אלו, מתפשט הז"א ממה שהיה בעיבור שהיה בעיבור³³³, שהיה מקופל כנ"ל, ועתה נגדל ונעשה ו' ארוכה בלי ראש³³⁴, באופן זה כי כל הג' נצחים נתגלו זה למעלה מזה, וזה למעלה מזה, בסוד חח"ן. וכן הג' הודות נתגלו בסוד בג"ה. וכן הג' יסודות נתגלו בסוד דת"י. והרי יש בו עתה כשנולד ט' בחי', אותן עצמן שהיו בהיותו בעיבור בלבד,

³²³ ונעשית (קה"י).

³²⁴ שהיא קס בן – בקה"י זה מובא כהגה"ה של הלמח.

³²⁵ והוא בחי' עיגולים שלו (דע"ה ח"א ס ע"ג), מהשברי כלים הוא החומר והגוף דהעור ומהניצוצין הוא הצורה והחיות שהוא הנפש שבעור (דע"ה ח"ב מז ע"א).

³²⁶ עי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י' סימ' ג' (לש"ו) וזה תמצית דבריו: בשר הוא בסוד שם מ"ה כי הבשר הוא הגבורות הנמתקים ע"י אור הדעת עלאה.

³²⁷ והדס (נוסף בקה"י).

³²⁸ עי' גמ' נדה דף ל *

זה המוח שבעצמות כמש"כ בשעה"ג כט ע"א ונט ע"ב (דע"ה ח"ב כז ע"ג) התיכונה (קה"י).

³³⁰ נמחק בקה"י.

³³¹ עי' פת"ש גדלות דז"א טו ז"ל, אלו הד' מדרגות נמצאים בכל עולם ועולם שנכנסים תחת סוג של שם הוי"ה, והענין כמ"ש למעלה (פתח יד) שבכל א' מהג' מדרגות של עיבור יניקה ומוחין, הם כ"ז מדרגות של סוד אי"ק בכ"ר שהם כוללים הכל, ועל כל מדרגה הוא סוד שם הוי"ה שהוא סוד תת"ר"ף גלגולי השם³³¹ הזה בתת"ר"ף רגעים של השעה, שעל כל רגע יש [שם הוי"ה אחר שהוא שינוי הנבראים בכלל שבכל רגע יש] השתנות וענין אחר בנבראים, שזה סוד הזמן ששיערה המחשבה העליונה, כפי מספר השינוים שבהם מתחדשים הנבראים בהנהגתם, בסוד המחדש בכל יום מע"ב, וכפי מספר הרגעים שבכל ו' אלפי שנה, כך הם מספר השינוים שבהנהגה הקבועים בגלגל הקפה, שכל הו' אלפי שנה שהוא סיבוב א' שיהיה נגמר לבסוף עד שיהיה חוזר העולם לתיקונו, ולכן גם בשם הוי"ה יש כ"ז מדרגות, שהשם עצמו הוא כ"ו ועם קוצו של י"ד הם כ"ז.

³³² עי' פת"ש גדלות דז"א טו ז"ל בעת הזרע קודם העיבור בעת הקליטה, אז נתגלה רק בחינת מלכות שבמלכות שבכל מדרגה ומדרגה, והיינו, הכח המקבל כל הכחות, שעדיין לא נתגלה שום מאור שבהם בפרטות, רק היו כל הכחות בכלל, ובעיבור שאז כל פרט מהם נפרש בסוד מאור פרטי במדרגה היותר פחותה, ושם נסדר בסדר קווין שהם נה"י, ונמצא שהוצאות המדרגות אל הפועל, זה עשה העיבור כל מה שא"א להיות אחר הלידה, שאין ניתוסף שום אבר חדש אח"כ, רק שכל א' מתרחב יותר.

³³³ שהיה בעיבור (נמחק בקה"י).

³³⁴ עי' לעיל שער טו פרק ד'

מאיר העיץ חלק ד'

אלא מה שנתחדש הוא שנתגלו כולם ונתפשט ממה שהיה מקופל בסוד ג' כליל בג' כנ"ל. וכ"ז התפשטות נעשה ברגע (א')³³⁵ ההוא בצאתו מרחם אמו, כנראה בחוש העיץ.

ואמנם אח"כ ע"י היניקה התחיל לגדל יותר, ונכנסו בו החג"ת הכוללים של ז"א. והנה גם בהם יש כ"ז בחי' כנ"ל בנה"י הכוללים³³⁶, ואמנם תחלה לא נכנסו רק הט' בחי' שהם ג' הנצחים וג' הודות וג' יסודות שיש בהם, ונתלבשו ט' אלו בט' של העיבור. והנה, אע"פ שט' אלו הם ג"כ בחי' נה"י כנ"ל, עכ"ז הם מבחי' חג"ת הכוללים, ולכן יש בהם כח שגם הט' בחי' של העיבור, שהוא בחי' נה"י לבד, נגדלו בבחי' חג"ת שבו, שהם ט' בחי' אחרות. כי הם חסד והנצח שיש בפרק עליון של נצח הכללי, וחסד ונצח שבפרק אמצעי, וחסד ונצח שבפ"ת, הרי ו' בחי' של קו ימין דנצח הכללי. וכנגדן ו' בחי' בקו השמאלי הוד הכללי. וכנגדן ו' בחי' בקו האמצעי יסוד הכללי. הרי עתה שיש בחי' ו"ק בנה"י הכללי, ועוד³³⁷ נגדלין גם בחי' של החג"ת הכללי שבתוכם, והם ג"כ בחי' ו"ק שבהם, כי הם חסד ונצח שבפ"ע של חסד הכללי, וחסד ונצח שבפרק אמצעי, וחסד ונצח שבפ"ת, הרי ו"ק שבקו ימין. וכנגדן בקו שמאלי, וכנגדן בקו אמצעי. ונמצאים עתה ב' בחי' זו תוך זו, בכל א' יש בו ו"ק. והנה עתה הבחי' החיצונה שהוא מנה"י הכוללים כל בחי', מהם נגדלות באורך ובקומה, כי אז הנצח שבו היה נצח שבפ"ת, ועתה נגדל גם חסד שבפ"ת, וכן נגדל חסד שבפרק אמצעי ונגדל חסד שבפ"ע.

ונמצא, כי מוח החכמה של העיבור³³⁸ היה נצח של פ"ע, ועתה נגדל מוח זה והוא חסד³³⁹ שבפ"ע. וכעד"ז בקו שמאלי, וכן בקו האמצעי. נמצא, כי המוחין דעיבור נגדלו גם הם עתה. ובזה תבין מ"ש בספרינו³⁴⁰, כי בעיבור המוחין בסוד אלם, וביניקה נשלמו ונעשו אלקים. והענין, כנזכר באדרא (דף קלה קלח ע"ב) ז"א נקרא אלקים בערך עתיק³⁴¹ הנקרא הוי"ה. ונודע, כי ז"א הוא בחי' ו"ק של כללות האצילות. ונמצא א"כ, כי כל בחי' המוחין הם הוי"ה, וכל בחי' ו"ק הם אלקים. ביאור הדבר, כי אפילו הו"ק שיש במוחין עצמו³⁴² למעלה נקרא אלקים. וזהו הטעם שביניקה נקרא אלקים המוחין שבו, והבן זה. ואמנם בעיבור שהיו ג' קצוות נה"י לבד, היה אלם לבד, כי ירכין אינון סתימין, כנזכר ב[זחח] פ' תצוה (דף קפא ע"א³⁴³), וביניקה נשלמו ו"ק, ואז נגמרו³⁴⁴ שם אלקים. והנה כל זה בבחי' חיצוניות שהם נה"י דכללות דז"א, וכן הענין בבחי' התיכונה שהם חג"ת דכללות, גם הוא עד"ז נקרא אלקים המוחין שבהם, שהם חסד נצח, גבורה הוד, ות"ת ויסוד³⁴⁵ שיש בג' פרקין עליונים מט' פרקין שיש בחג"ת, כנודע. ואלו נקראו מוחין דיניקה, כי כבר יש בה כללות חסד ונצח בכל ג' פרקין של קו ימין שהוא חסד, וכללות גבורה והוד בכל א' מהג' פרקין דבקו שמאלי שהוא גבורה, וכללות ת"ת ויסוד בכ"א מג' פרקי הת"ת שהוא בקו האמצעי.

³³⁵ נמחק בקה"י.

³³⁶ בכלל הם פ,א מדרגות ג' פעמים כ"ז (פת"ש גדלות דז"א טו) – זה מוסיף משהו?

³³⁷ ואז (קה"י).

³³⁸ העובר (קה"י).

³³⁹ מחסד וגבורה (נוסף קצה"י).

³⁴⁰ שעה"כ דרושי הקדיש דרוש א'

³⁴¹ כלומר א"א. תבדוק בקה"י. @

³⁴² עלמון (קה"י).

³⁴³ וז"ל, וכד מתפרשאן אינון כ"ד רתיכין דכלילן בהאי את פשיטו דיוקנא דבר נש לקבל דרועין וירכין וגופא שייפין דלהון כ"ד אינון דרועין וירכין וגופא הא אתמר אבל כלהו סתימין בגופא דגופא קיימא בכלהו כ"ד תרגום:

³⁴⁴ נגמר (קה"י).

³⁴⁵ ולעת (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

והנה כמ"ש שנגדל עתה באורך, גם {קיא ע"א} הגדיל בו ברוחב והעובי, כי עד עתה עובי מנצח, ועתה יש חסד בתוכו בקו ימין, וכן בקו שמאל וכן בקו אמצעי יש בהם גבורה ות"ת³⁴⁶ וכמ"ש, כי יש בבחי' החיצונית של נה"י הכוללים ד' בחי' שהם עור ובשר וגידין ועצמות, אלא שהם בבחי' החיצונית בג' בחי' והקליפות שיש בכל בחי' מאלו הד'. הנה כן בזאת הבחי' התיכונה של חג"ת הכוללים, יש בהם ד' בחי' עור ובשר וגידין ועצמות, והם בבחי' התיכונה שבהם, שהיא הקליפה האמצעית מג' הקליפות שיש בכל בחי' מאלו הד'.

שער כד פרק ג מ"ק³⁴⁷

וכשנגדל לגמרי נכנסו בו בחי' חב"ד הכללי, ויש בהם ג"כ כ"ז בחי' כנ"ל בנה"י הכללי ובחג"ת הכלליות. ואז עי"ז נגדל גם בחי' העיבור, ואז פרק עליון של נצח היה בו חח"ן ושלשתן חכמה דנצח, וכן בפ"ב חח"ן ושלשתן חסד דנצח, וכן בפ"ג חח"ן ושלשתן נצח שבנצח. וכל זה בקו ימין, וכולם נצח א' הכללי דז"א בג' פרקין, וכל פרק כולל הג' בחי'. וכעד"ז בקו שמאלי מבחי' חיצונית דעיבור, והיינו הוד הכללי בו ג' פרקין: פ"א, בג"ה ושלשתן בינה דהוד הכללי. פ"ב, בג"ה ושלשתן גבורה דהוד הכללי. פ"ג, בג"ה ושלשתן הוד דהוד הכללי. וכעד"ז בקו אמצעי, יסוד הכללי בו ג"פ: פ"א, דת"י ושלשתן דעת דיסוד הכללי. פ"ב, דת"י ושלשתן ת"ת דיסוד הכללי. פ"ג, דת"י ושלשתן יסוד דיסוד הכללי. והרי נתבאר נה"י דכללות הז"א שהם בחי' חיצונית דז"א הנקרא עיבור, ונקרא עשיה שבו, וכנגדן בתוכן מתלבשין בחג"ת הכללי דז"א הכוללים (בו)³⁴⁸. והנה החסד יש בו ג"פ: פ"א, חח"ן ושלשתן חכמה שבחסד. פ"ב, חח"ן ושלשתן חסד שבחסד הכללי. פ"ג, חח"ן ושלשתן נצח שבחסד הכללי. וכעד"ז בקו שמאלי גבורה הכללית, ובה ג"פ: פ"א, בג"ה ושלשתן בינה דגבורה. פ"ב, בג"ה ושלשתן גבורה דגבורה. פ"ג, בג"ה ושלשתן הוד דגבורה הכללי. וכעד"ז בקו האמצעי ת"ת, ובה ג"פ: פ"א, דת"י ושלשתן דעת דת"ת. פ"ב, דת"י ושלשתן ת"ת דת"ת. פ"ג, דת"י ושלשתן יסוד דת"ת הכללי דז"א, שהוא בחי' אמצעי שבו הנקרא יניקה, ונקרא יצירה שבו, שכבר יש בו ו"ק הכוללין נה"י וחג"ת. ובתוכן³⁴⁹ יש חב"ד הכללי דז"א, והם מלובשים תוך חג"ת הכללי. והנה החכמה הכללי יש בה ג"פ: פ"א, יש בה חח"ן ושלשתן חכמה דחכמה הכללי. פ"ב, חח"ן ושלשתן חסד דחכמה הכללי. פ"ג, חח"ן ושלשתן נצח דחכמה הכללי. וכעד"ז בקו שמאלי בינה הכללי ג"פ: פ"א, בג"ה ושלשתן בינה דבינה הכללי. פ"ב, בג"ה ושלשתן גבורה דבינה הכללי. פ"ג, בג"ה ושלשתן הוד דבינה הכללי. וכעד"ז בקו האמצעי דעת הכללי ובו ג"פ: פ"א, דת"י ושלשתן דעת שבדעת הכללי. פ"ב, דת"י ושלשתן ת"ת דדעת הכללי. פ"ג, דת"י ושלשתן יסוד דדעת הכללי. והרי נתבאר חב"ד הכללי דז"א שהם בחי' הפנימי שבו הנקרא מוחין, ונקרא בריאה ואצילות שבו, שכבר כלול ט"ס גמורות.

הכלל העולה, כי ז"א יש בו ט"ס גמורות שלימות גדולות, והם באופן זה: נה"י הם בחי' החיצונית, ויש בהם ט' פרקין, והם ט"ס שיש בבחי' חיצונית דז"א, ונחלקו לג' מוחין וו"ק, ויש בהם רמ"ח איברים, בעור ובשר וגידין ועצמות, והם בחי' הקליפה החיצונה שיש בעור ובשר וגידין ועצמות, כנ"ל שבכל א' מהם יש ג' קליפות. ובתוכם מתלבשות חג"ת הכללי, והם בחי' האמצעית תיכונה שבז"א, ויש בהם ט' פרקין, והם מתלבשים תוך הט' פרקין של נה"י הכוללים ממש שוה בשוה {קיא ע"ב} הנ"ל. ואלו הט' פרקין דחג"ת הכללי נחלקים ג"כ לג' מוחין וו"ק, ויש בהם רמ"ח איברים בעור ובשר וגידין ועצמות, והם בחי' קליפת אמצעי שיש בעור ובשר וגידין ועצמות. ובתוכם מתלבש חב"ד הכוללים, והם ט' פרקין המתלבשין תוך ט' פרקין של חג"ת הכללי שוה

³⁴⁶ י"ץ זהם גבורה ות"ת נמחק בקה"י, ובמקומו איתא 'ת"ת בתוך היסוד'

³⁴⁷ קהילת יעקב מ"ב

³⁴⁸ הכלולים (בו) (נמחק בקה"י).

³⁴⁹ וכנגדם (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

בשוה, והם בחינת פנימיות שבז"א, והם בחי' קליפה הג' פנימיות שיש ברמ"ח איברים בבחי' עור בשר גידין ועצמות, ואלו הט' פרקין נחלקים גם הם לג' מוחין וו"ק.³⁵⁰ ובזה תבין איך יש מוחין ממש בכל ט"ס הז"א, כי הרי ג' מוחין שהם חב"ד מתלבשין בכל קומת ז"א, ותבין איך יש מוחין הנקרא ו"ק, ומוחין הנקרא ג"ר. גם תבין כי כל קומת ז"א אינו רק ספירה א', שהוא נצח רק רחבו ג' ספי', והם נה"י ואין החג"ת שבו עומדין על הנה"י שבו אלא בתוכו, וכן החב"ד תוך החג"ת. אמנם החב"ד הפרטי של נה"י הכוללים עומדין ע"ג חג"ת הפרטי של נה"י הכללי, והחג"ת הפרטי (על הפרטי)³⁵¹ של נה"י הכללי עומדים ע"ג נה"י הפרטי (של הנה"י הכללים).

שער כד פרק ד מ"ק³⁵²

הכלל העולה, כי הג"פ ראשונים של נה"י מלבישין לג"פ הראשונים של חג"ת, והם מלבישין לג"פ ראשונים של חב"ד. וכללות אלו נקרא ג"ר אשר יש בהם ג' כלים, זה לפנים מזה. כי ג"פ ראשונים דנה"י נקראו כלים דחיצוניות, וג"פ ראשונים דחג"ת נקראו כלים האמצעים, וג"פ ראשונים דחב"ד נקראו כלים פנימים. ונמצא עתה כי הם ג"ר חב"ד, ולכל א' מהם יש ג' כלים זה לפנים מזה, בחי'³⁵³ נצח חסד חכמה, הוד גבורה בינה, יסוד ת"ת דעת. ואלו הג' בחי' דכלים הם הנזכר אצלינו בענין ג' בחי' שיש לכל ספירה וספירה, ושם מיוחד לכל א' וא', והם חיצון ואמצעי ופנימי, כמבואר אצלינו בשער השמות ושמור כלל זה.

ואח"כ הם ג' אמצעים והם חג"ת דז"א, ויש לכל א' מהם ג' כלים זה לפנים מזה, והם בחי' ג' פרקין אמצעים דנה"י הכוללים, וג' פרקין אמצעים דחג"ת הכוללים (והם) בתוכם, וג' פרקין אמצעים דחב"ד בתוכם וכולן נקרא חג"ת דז"א.

ואח"כ הם ג"ת, והם נה"י דז"א, והם ג' פרקין תחתונים דנה"י דז"א, ובתוכם ג' פרקין תתאין דחג"ת, ובתוכם ג' פרקין תחתונים דחב"ד, וכולם נקראים נה"י דז"א. ולכל א' מהם ג' כלים כנ"ל. הרי עתה נחלק ז"א לג' בחי' (כ"ז)³⁵⁴, והם ג' (נ"א כ"ז)³⁵⁵ מיני כלים זה תוך זה, ט' כלים החיצונים, ט"פ נה"י, וט' כלים תיכונים ט"פ חג"ת, וט' כלים פנימים ט"פ חב"ד, ואלו הכלים פנימים הם המוחין המתפשטים בכל הגוף כנודע, אך שרשם שהם חב"ד שבחב"ד, אלו הם המוחין העיקרים, המוחין של גדלות. וגם הו"ק שלהם נקרא גדלות, אלא שהם בחי' גדלות דו"ק. וזכור ואל תשכח איך ג' כלים אלו ישנם בעור בסוד קליפה החיצונה ותיכונה ופנימית שבו, וכללות ג' כלים אלו נקרא עור, ועד"ז בבשר, וכן בגידין, וכן בעצמות. ובזה תבין איך המוחין דעיבור נעשין גולגלתא אל המוחין דיניקה, ומוחין דיניקה הם הקרומות, ודגדלות הם המוחין ממש, כי הרי המוחין (הם) תוך הקרומיות והקרומיות תוך הגולגלתא והם ג' כלים זה תוך זה.

שער כד פרק ה מ"ק³⁵⁶

ונחזור לענין ראשון, כי הנה כל מה שזכרנו עד עתה נקרא צ' דצלם דז"א, (והם בחי' נה"י)³⁵⁷, ודע כי יש דוגמתו ממש עד"ז ג' בחי', וכל א' מט"ס ונקרא ל' דצלם, { קיא ע"ג } והם בחי'

³⁵⁰ עיי' שער כו פרק ב' שיש רמ"ח בעיבור יניקה ומוחין, ועי' ביאורים ח"א יא ע"א שישנם בחי' רמ"ח בכל י"ס.

³⁵¹ עומדים על נה"י הפרטיים (קה"י).

³⁵² קהילת יעקב מ"ב

³⁵³ והם (קה"י).

³⁵⁴ נמחק בקה"י.

³⁵⁵ נמחק בקה"י.

³⁵⁶ קהילת יעקב מ"ב

³⁵⁷ נמחק בקה"י.

מאיר העיץ חלק ד'

חג"ת דז"א. וכנגדן ג' בחי' אחרות והם כל א' כלול מט"ס ונקרא מ' דצלם, והם בחי' חב"ד דז"א והרי נשלם כל ז"א.

הכלל העולה הוא זה, כי הנה יש ט"ס דז"א, והם חב"ד חג"ת נה"י. וחב"ד הם מ' דצלם, וחג"ת ל' דצלם, ונה"י צ' דצלם. וחב"ד שהם מ' דצלם נעשין מקיפין לחג"ת שהם ל' דצלם. וחג"ת שהם ל' דצלם, נעשין מקיפים לנה"י שהם צ' דצלם. וצ' דצלם שהם נה"י דז"א, נקרא ז"א ממש או"פ.

וכבר נתבאר, כי תחלה נאצל הז"א י' נקודה קטנה, ונקודה זו יש לה ראש תוך סוף, והם ג' קוצי י'³⁵⁸, והם ג' קוין של ז"א, וכל קו יש לה ראש תוך סוף, הרי ט"ס שהם חח"ן קו ימין, ראש תוך סוף. ובג"ה קו שמאלי ראש תוך סוף. ודת"י קו אמצעי ראש תוך סוף, (והרי)³⁵⁹ ט"ס שרשיות שבז"א. והנה כיון ששרשם אלו הם ט"ס שרשיות, מוכרח הוא שכל אחד מהם תהיה כלולה מט', א"כ יהיה ט' פעמים ט' באופן זה, כי הנה החכמה שב'ס' דצלם יש לה ראש תוך סוף חח"ן שבה, וכל א' מהם ראש תוך סוף, הרי חכמה השרשית נחלקת לט"ס שבה פרטיות. והם פרק א' חח"ן, וכולם חכמה שבחכמה השרשית, פרק ב' חח"ן, וכולם חסד דחכמה השרשית, פרק ג' חח"ן, וכולם נצח דחכמה (נ"א הפרטי)³⁶⁰ והם חח"ן שבה וכל א' ראש תוך סוף הרי חכמה השרשית נחלקו לט"ס, והם חח"ן וכולם חכמה (שרשית), הרי ט"ס פנימיות³⁶¹ וכולם חכמה שרשיות³⁶² (אח"כ הבינה שבס' דצלם נחלקה ע"ד הנ"ל ג"כ, ויש בה ראש תוך סוף, וכל א' כלול מראש תוך סוף, הרי ט"ס פרטיות בבינה השרשית. פרק א' בג"ה, וכולם בינה שבבינה (השרשית)³⁶⁴, פרק ב' בג"ה, וכולן גבורה שבבינה (השרשית)³⁶⁵, פרק ג' בג"ה, וכולם הוד שבבינה (השרשית)³⁶⁶, הרי ט"ס פרטיות וכולם בינה השרשית. אחר כך הדעת שבס' דצלם יש לו ט"ס, פרק א' דת"י, וכולם דעת שבדעת השרשי, פרק ב' דת"י, וכולם ת"ת שבדעת השרשי, פרק ג' דת"י, וכולם יסוד שבדעת הרי ט"ס פרטיות בדעת שרשיות, וג' אלו שהם חב"ד שרשיות נקרא מ' דצלם.

אח"כ ע"ד הנ"ל הם ל' דצלם, והם חג"ת שרשיות דז"א, כיצד, הנה חסד דל' דצלם שבה ט"ס, והם פרק א' חח"ן, וכולם חכמה שבחסד השרשי. פרק ב' חח"ן, וכולם חסד שבחסד השרשי. פרק ג' חח"ן, וכולם נצח שבחסד השרשי. ועד"ז בקו שמאלי גבורה השרשית, ט"ס³⁶⁷ פרק א' בג"ה, וכולם בינה שבגבורה השרשיות. פרק ב' בג"ה, וכולם גבורה שבגבורה השרשי. פרק ג' בג"ה, וכולם הוד שבגבורה השרשיות. ועד"ז בת"ת השרשי קו אמצעי, פרק א' דת"י, וכולם דעת שבת"ת

³⁵⁸ עי' זהר ח"ג ר"ג ע"ב וז"ל, כל יחודא שלים הכא איהו יי' אלקינו יי', דהא רזא דיליה מראש צורים איהו, ואתיחד ברישא בגזעא ושבילא, יי' דא רישא עלאה אוירא דסלקא, אלקינו דא גזעא דאתמר גזע ישי, יי' דא שבילא דלתתא, ועל רזא דא אתיחד ביה כדקא יאות, עכ"ל, ועי' אריז"ל בשער מאמרי רשב"י ה' ע"ב וז"ל, שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין, חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביר"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וג"ו (נ"א ושוריק) באמצעיתא, והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב, עכ"ל, ועי' יהל אור ח"א ז' ע"ב וז"ל, באות יר"ד אית ביה קוצא וגזעא ושבילא קוצא הוא קוץ העליון, גזעא גוף היר"ד, ושבילא קוץ התחתון, ולכן ביר"ד התחברות כל ג"ר, כי גזעא גוף היר"ד הוא חכמה, ובקוצא נקשר כתר עליון, ובשביל התחתון בינה, והוא נעין בינה בה"א של השם שהוא קוץ הימין של ה"א שהוא י' כידוע, עכ"ל.

³⁵⁹ קה"י גורס את המוסגר.

³⁶⁰ "נ"א הפרטי" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "השרשית".

³⁶¹ פרטיות (קה"י).

³⁶² השרשית (קה"י ולש"ו).

³⁶³ הרי ט' ספירות פרטיות וכולם חכמה שרשית (נוסף בקה"י).

³⁶⁴ נמחק בקה"י. ולש"ו גורס את המוסגר.

³⁶⁵ נמחק בקה"י. ולש"ו גורס את המוסגר.

³⁶⁶ נמחק בקה"י. ולש"ו גורס את המוסגר.

³⁶⁷ נמחק בקה"י.

מאיר העיץ חלק ד'

השרשי, פרק ב' דת"י, וכולם ת"ת שבת"ת השרשי, פרק ג' דת"י, וכולם יסוד שבת"ת השרשי, וג' אלו חג"ת השרשיות נקרא ל' דצלם.

אח"כ עד"ז ממש צ' דצלם, והם נה"י השרשי דז"א. כיצד, נצח דצ' דצלם יש בה ט"ס פרטיות, פרק א' דנצח חח"ן וכולם חכמה שבנצח השרשי. פרק ב' חח"ן, וכולם חסד שבנצח השרשי. פרק ג' חח"ן, וכולם נצח שבנצח השרשי. ועד"ז בקו שמאל הוד השרשי, פרק א' בג"ה, וכולם בינה שבהוד השרשי. פרק ב' בג"ה, וכולן גבורה שבהוד השרשי. פרק ג' בג"ה, וכולם הוד שבהוד השרשי. ועד"ז בקו האמצעי יסוד השרשי, פרק א' דת"י, וכולם דעת שביסוד השרשי. פרק ב' דת"י, וכולם ת"ת שביסוד שרשי. פרק ג' דת"י, וכולם יסוד שביסוד השרשי, הרי ג' בחי' אלו שרשיות ונקרא צ' דצלם.

והנה עתה נכלל הכל, ונאמר כי בכל צלם יש ט"ס שרשיות, ושמונים ואחת ספי' פרטיות. ואמנם, כשתחלק צלם זה לג' בחינת שהם מל"ץ כנ"ל, נמצא כי בכל בחי' מהם יהיה ג"ס שרשיות וכ"ז ספי' פרטיות. ובוזה תבין ענין ספר יצירה, כי הם י"ס {קיא ע"ד} ובהן כ"ז³⁶⁸ אתוון. והנה הז"א אינו רק ט"ס, כי נוקבא היא ספי' א'³⁶⁹ העשירית³⁷⁰. והנה תמצא, שכל בחי' מהם יש ג"ס שרשיות והם בחי' אמ"ש³⁷¹, מ' קו ימין מים, ש' קו שמאל אש, א' קו אמצעי אויר. ואלו הג"ס שרשיות נחלקות תחלה לט"ס בינונית³⁷², ואח"כ ט"ס בינונית נחלקות לכ"ז ספירות פרטיות, הרי הם כ"ז כמנין כ"ב אותיות התורה עם ה' אותיות מנצפ"ך בדרך פרטי. אמנם הט"ס בינונית הם נגד אותיות הראשונים, שהם א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט', וזהו במ' דצלם. אח"כ עד"ז הם ט' אותיות שניות, והם יכ"ל מנ"ס עפ"צ בל' דצלם³⁷³. והנה אח"כ עד"ז הם ט"ס³⁷⁴ שלישיות והם ק"ר ש"ת מנצפ"ך ואלו הם בצ' דצלם. והרי הם ג' בחי', אמנם ספירות הפרטים הם כ"ז אותיות, כי גם בהם לבדם יש כמנין כ"ז אותיות התורה³⁷⁵, הט"ס בינונית הם סוד א"ב דא"יך בכ"ר וכו', ר"ל א' בחינה ראשונה, י' שנייה, ק' השלישי, וכעד"ז בכל השאר³⁷⁶.

³⁶⁸ כ"ז (קה"י).

³⁶⁹ נמחק בקה"י.

³⁷⁰ כל מציאות המלכות בכללה היא רק מה שהיא נלחק מכל הט' ספירות העליונים שכל הט' מלכיות הם כולם נכללים בה (דע"ה ח"א סח ע"ג)

³⁷¹ אלא ידוע בס"י (פ"ג) כי ראש (כח"ב) נברא מאש, והוא הש' דאמ"ש, ובטן (נה"י) ממים שהוא המ' דאמ"ש, אם כן ניחא. אבל כתוב בע"ח שאמ"ש הם במח לב כבד, על אף שהמ' הוא בחכמה אבל אין גילוי בחכמה בראש אלא בלב, ולכן המ' הוא בלב, ועכ"ז זה סותר לס"י, ועוד כתוב בע"ח כי המ' בקו ימין, וש' בקו שמאל וא' בקו האמצעי. (כללים ח"א עז ע"א)

אמ"ש נחלקים לימין שמאל ואמצע וגם מלמעלה למטה וכל א' כלול מג' (ביאורים ח"א עד ע"ד) והרי ט' ספירות סלו (נוסף בקה"י).

³⁷³ ואמנם ספירותיו הפרטיות הם כ"ז כי גם זהם לבדם הם כמנין כ"ז אותיות התורה (נוסף בקה"י).

³⁷⁴ ט' אותיות (קה"י).

³⁷⁵ אמנם ספירות הפרטים הם כ"ז אותיות כי גם זהם לבדם יש כמנין כ"ז אותיות התורה (נמחק בקה"י).

³⁷⁶ כ"ב אותיות שלא מוזכרים כאן הם בז"א והם לא נתגלו אלינו בכלל וכן נעשה המלכות עצמה מהכ"ב אותיות והם המוזכרים כאן אמנם להם אכן כן נתגלו אלינו (ביאורים ח"א נד ע"ג) כאן מדבר במציאות האותיות שבכל פרצוף ופרצוף גופה אחר שנעשו ונגמרו כי יש בכל פרצוף כל הכ"ב אותיות חוץ מה שהם שרשים אליו כי השרשים נעלמים בו והם ממדרגה יותר גבוה (ביאורים ח"א עט ע"ב), ויש כמה סדרים של כ"ב אותיות כי עומד מציאות האותיות והשמות בכל א' מהפרצופים לפי ערך האורות שמקלבי סמלמלעה וכן לפי ערך גילויים בשפעם למטה (ביאורים ח"א פה ע"ב)

מאיר העץ חלק ד'

שער כד פרק ו מ"ק³⁷⁷

כלל העולה, כי בכל הצלם יש ט"ס שרשיות נגד ט' אותיות של המספר, שאין חשבון למעלה ממנו כנודע לבעלי המספר, כי הרי הי' חוזר לא'. ויש בו כ"ז ספי' בינונית נגד כ"ז אותיות התורה³⁷⁸, ויש בו שמונים ואחת³⁷⁹ ספירות פרטיות שלימות³⁸⁰, והם גימ' כס"א להורות כי הת"ת³⁸¹ נעשה כסא אל הכבוד שלמעלה ממנו.

והנה כל בחי' אלו נקרא בחי' חיצונית שבז"א כנ"ל, שיש בו ג' כלים זעג"ז, וזהו בחי' כלל החיצונית שבו, והרי בארכו יש ט"ס כנ"ל. ואמנם גם ברוחב ובעוביו צריך שיהיה עד"ז כנ"ל. ונמצא שצריך שיהיה ברוחב ועוביו ג' בחי' ט"ס הנ"ל³⁸², כדי שתהיה כל בחי', זו החיצונה בחי' נה"י, והתיכונה חג"ת, ופנימית חב"ד. ויהיה ג' צלמים זו לפניו מזו, והצלם החיצון נקרא צלם דנה"י. נמצא, כי כל ט"ס שרשיות הנ"ל הם בבחי' החיצון, ואינם רק ג' ספירות גדולות אמיתיות שהם נה"י דז"א, כל א' כלולה מג', הרי ט'. והצלם התיכון נקרא צלם דחג"ת לבד, ויש בו ט"ס שרשיות שבו, והצלם הפנימי נקרא צלם דחב"ד לבד ויש בו ט"ס שרשיות שבו.

ונמצא, כי כאשר יתלבשו ג' אלו זה תוך זה, נמצא, כי ס' דצלם יהיה בו ג' ממי"ן זה תוך זה, וכולם בחי' חב"ד. כיצד, ס' חיצונה חב"ד שבנה"י האמיתית, ס' תיכונה חב"ד שבחג"ת האמיתית, ס' פנימית חב"ד שבחב"ד האמיתית, וכולם נקרא אור מקיף ראשון במ"מ³⁸³ דצלם. אח"כ ל' דצלם יש בו ג' למדי"ן זה לפניו מזה וכולם בחי' חג"ת. כיצד, ל' חיצונה חג"ת שבנה"י אמיתית³⁸⁴ כו', וכל אלו נקרא אור מקיף ב' דל' דצלם. ואח"כ הוא צ' דצלם, ויש בו ג' צדיקי"ן זה לפניו מזה, וכולם בחי' נה"י. כיצד, צ' חיצונה נה"י דנה"י אמיתית, צ' תיכונה נה"י דחג"ת האמיתית, צ' פנימית נה"י דחב"ד האמיתית (וכל אלו נקרא אור מקיף ג' צ' דצלם)³⁸⁵.

ונמצא עתה, שאם נמנה בבחי' האורך והגובה, כל ספי' פרטיות שיש בכל חלק וחלק מבחי'³⁸⁶ זו החיצונה, יהיו כ"ז ספירות פרטיות, והם כ"ז אותיות התורה (והוא)³⁸⁷, כשנתחיל מחכמה הראשונה שבחלק ההוא, ונשלים ביסוד האחרון של חלק ההוא. ואם נמנה ספי' הבינונית שיש בכל הג' חלקים, יהיה כ"ז אותיות בכל צלם החיצון, אחדים בס', עשירית בל', מאות בצ'. וכעד"ז בחי' התיכונה צלם התיכון, וכעד"ז בבחי' { קיב ע"א } פנימית צלם הפנימי. אמנם אם נמנה באופן אחר, שהוא ברוחב ובעוביו, נמצא³⁸⁸ בכל חלק העליון הכולל ג' בחי' יהיה בכל א' מהם לבדו כ"ז ספירות

³⁷⁷ קהילת יעקב.

³⁷⁸ כ"ב אותיות שלא מוזכרים כאן הם בז"א והם לא נתגלו אלינו בכלל וכן נעשה המלכות עצמה מהכ"ב אותיות והם המוזכרים כאן אמנם להם אכן כן נתגלו אלינו (ביאורים ח"א נד ע"ג) פעולת המצוה בז"א כי הנה המשכתה ועלייתה בו הנה הוא בבחי' הזרע שנזרע בו ואח"כ באשר שהז"א גופה הוא עצם התורה עצמה יכ מזה הוא כל אריגתו ובניינו כי רק מהם הוא בנין כל הפרצוף והעולמות כולם (כללים ח"ב כא ע,ד) פיתחתי הראשי תיבות³⁷⁹

³⁸⁰ שלשיות (קה"י).

³⁸¹ הז"א (קה"י).

³⁸² ט"ס הנ"ל – נמחק בקה"י, ובמקומו איתא – עד"ז.

³⁸³ דמ' (קה"י).

³⁸⁴ ל' תיכונה חג"ת שבחג"ת האמיתיות ל' פנימית חג"ת שבחב"ד האמיתיות (נוסף בקה"י).

³⁸⁵ נמחק בקה"י, ובכת"י הגוב"י.

³⁸⁶ שבבחי' (קה"י).

³⁸⁷ כסדרן ממש (קה"י).

³⁸⁸ כי (נוסף בקה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

פרטיות, וכולם יחד כ"ז בינונית³⁸⁹, ויהיו ט"ס פנימית ט' אותיות האחדים, וט"ס תיכונית ט' אותיות עשירות, וט"ס חצונית ט' אותיות המאות, וכעד"ז בג' למדי"ן דג' צלמים וכעד"ז בג' צ' שבג' צלמים.

נמצא, כי היסוד התחתון שבכולן שבחלק הצ' דצלם החיצון (העומדת עם הנוקבא אב"א)³⁹⁰ הוא צ' פשוטה, רומז שמתפשט בסוד אב"א, כי צלם החיצון עומד עם נוקבא אב"א, ויש בו אחיזה לחיצונים בהתפשטותו. ויסוד התחתון שבכולם שבחלק הצ' דצלם התיכון הוא צ' כפופה, וגם הוא בחי' אב"א, אך איננו מתפשט אל החיצונים כמו החיצון, ואין אל החיצונים אחיזה בו אפילו שהוא אב"א. ויסוד התחתון שבכולם שבחלק הצ' דצלם הפנימי הוא אות ט' מורה על הזווג פב"פ, ונקרא (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, כי הוא צפון טמיר וגנוז ופנימי מכולם, כמ"ש בזהר⁽³⁹¹⁾ דטוביה גנוז בגויה.

ונבאר זה יותר, ונמצא שהצ' דצלם דז"א הוא ט"ס, וכל א' יש לה ג' כלים, זה לפני מזה. והנה הראשון הוא חכמה שבצ' דצלם, והם ג' חכמות זו לפני מזה, בסוד אי"ק³⁹², א' בפנימיות, י' בתיכונה, ק' בחיצונה. והבינה של צ' דצלם הם ג' בינות זו לפני מזה, בסוד בכ"ר, ב' בפנימיות, כ' באמצעית, ר' בחיצונית. וכן גל"ש בדעת, דמ"ת בחסד, הנ"ך בגבורה, וס"ם בת"ת, זע"ן בנצח, חפ"ף בהוד, טצ"ץ ביסוד. וכעד"ז אי"ק בכ"ר כו' בל' דצלם בט"ס שבו, וכעד"ז אי"ק בכ"ר כו' בס' דצלם בט"ס שבו. וכל א' ג' כלים זה לפני מזה. ואם נחשב ונאמר באופן אחר, כי כל אורך הצלם אינו רק ט"ס לבד³⁹³, וכל א' ג' כלים זה לפני מזה, נמצא כי הט"ס פנימיות של כל כללות הצלם הנה הם ט' אותיות אחדים, {קיב ע"ב} א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט', והט"ס תיכונית עשירות, והט' החיצונית הם הט' אותיות המאות. והרי בכל ז"א בכללותו שכולל כל ג' חלקי הצלם, ג' חלקים באורך וכן ג' חלקי הרוחב, והעובי שהם חיצון תיכון פנימי אין בו רק אלפא ביתא אחת דאי"ק בכ"ר. וע"ד פרט יהיה ג' אלפא ביתא דאי"ק בכ"ר בג' חלקי הצלם כנ"ל ע"ד הנ"ל. וע"ד פרט מן הפרט יהיה ג' אלפא ביתא דאי"ק בכ"ר בכל חלק וחלק מג' חלקי הצלם ודי בזה.

והרי נתבאר כי יש שמונים ואחת ספירות פרטיות בצלם החיצון, וכנגדן שמונים ואחת ספירות אחרים בצלם התיכון, ושמונים ואחת אחרים בצלם הפנימי, הרי ג"פ שמונים ואחד, הרי רמ"ג איברים³⁹⁴ גימ' אברים³⁹⁵, ואח"כ הבינה שהלבישה את המוחין דכל הצלמים הנ"ל³⁹⁶ כנודע,

³⁸⁹ נ"א פרטיות (זכת"י הגוב"י).

³⁹⁰ נמחק בקה"י.

³⁹¹ ע"י זהר תרוהמ קעח ע"א ז"ל, בכוננת אמן דהוא כליל תרין שמהן יה"ה אדנ"י והאחד גניז טוביה וצ"ע@

³⁹² ע"י שעה"כ כט ריש ע"ב ודברינו (ביאורים) טנת"א פרק ד' אות ג' ופרק ו' אות ט' ואות כו (לש"ו)

³⁹³ יש רק ט' ספירות והם מחכמה עד יסוד כי הכתר אינו נמנה כי הוא מהתבונה ונמנה הדעת במקומו וכן המלכות אינו נמנה כי הוא פרצוף בפני עצמה (ביאורים ח"א עג ע"ג)

³⁹⁴ נמחק בקה"י.

³⁹⁵ בכל י"ס יש כח ותכונת רמ"ח (ביאורים ח"א יא ע"א), ע"י לעיל הערה **Error! Bookmark not defined.**

אותיות הם רק מהי"ס של בחי' נפש שהם הקטנות בז"א שהם רק הכלים דבחי' עיבור אבל בגדלות הוה הכלים שלהם שמות דאלקים והויו"ת ואה"ה וכן השמות דכל הי"ס המבוארים וכו' (ביאורים ח"א עג ע"ד)

עצם התיקון שיהא לכל ה' פרצופים בבחי' רמ"ח איברים (דע"ה ח"א סח ע"א).
מכאן רואים שכל מציאות נוק' דז"א נוצר מבחי' המלכות שבט"ס דז"א (דע"ה ח"א פח ע"ב)
כל האורות דמ"ה וב"ן נוצרו באותיות התור הובתבותיה, ובשמות וכינויים כן במילויים ובמילוי מילויים עד אין קץ (ביאורים ח"א כב ע"א)

³⁹⁶ האלו (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

תוך המלכות של התבונה הב' שהיא אות ה' אחרונה משם ס"ג שלה כנודע. וזו נקרא תבונה הג', שהיא רביעית כשנמנה גם את הבינה עליונה, וזו ה' יש בו י"ס, וארכה ממש באורך כל צלם ז"א שוה בשוה, ויש בה בכל הפרטים הנ"ל באורך וברוחב בצלם דז"א בכל הנ"ל ממש, וזכור הקדמה זאת. והנה ה' זו המלבשת אלו הג' צלמים, כנודע שיש בהם רמ"ג ספירות פרטיות, נעשים רמ"ח איברים³⁹⁷, כמנין אברהם, ע"י ה' זו שנתוסף בהם, ואלו הם סוד רמ"ח איברים שבאדם. וכבר ידעת כי הצלם הוא סוד (שופטים יג ה) ומורא לא יעלה על ראשו³⁹⁸, הנאמר בשמשון רק הם נכנסין תוך גוף ז"א, ועיין בפע"ח שער העמידה סוף שער י"י³⁹⁹. והנה מור"א עם הכולל גימטריא רמ"ח, והרי נתבאר איך יש ט"ס בז"א⁴⁰⁰, וכ"ז אותיות, ורמ"ח איברים, ואיך נברא בצלם.

שער כד פרק ז מ"ק⁴⁰¹

ודע כי כל ספירה וספירה כלולה מכל הקו שלה בלבד ולא מכל הי"ס, כיצד חכמה כלולה⁴⁰² {קיב ע"ג} מחח"ן שהוא קו שלה, וכל א' כלולה מג', וכן מתפשטות ונחלקות לאלף אלפים בחי', וכולם בחי' חח"ן בלבד. ועד"ז בקו שמאל, כל ספירה של שמאל כלולה מג' ספירות הקו ההוא, וכל א' מהם כלולה מג' עד אלף אלפים בחי', וכולם בחי' בג"ה בלבד. ועד"ז בקו אמצעי וכולם בחי' דת"י לבד. וזה בדרך כללות, אמנם בדרך פרטות, כל בחי' מאלו הי"ס כלולה מכל הי"ס. אמנם אינן יוצאין מטבע בחי' הקו ההוא. {קיב ע"ד} המשל בזה, ספי' החכמה תהיה כלולה מחח"ן, וכל א' מהם יש בה י"ס וכולם נקרא חכמה או חסד או נצח בלבד, ואינן נוטים אל השמאל, כי כולם חסדים. וכן ספי' בינה כלולה מבג"ה לבד, וכל א' מהם יש בה י"ס וכולם נקראו בינה או גבורה או הוד לבד, ואינם נוטים אל הימין, כי אלו הם כולם גבורות, וכעד"ז בקו האמצעי כולם מכריעים, וזכור הקדמה זאת.

³⁹⁷ נמחק צקה"י.

³⁹⁸ והנה מורא עם הכולל כמנין רמ"ח (נוסף צקה"י).

³⁹⁹ הנאמר בשמשון רק הם נכנסין תוך גוף ז"א ועיין בפע"ח שער העמידה סוף שער י' (נמחק צקה"י).

⁴⁰⁰ עי' לעיל הערה. Error! Bookmark not defined.

⁴⁰¹ קהילת יעקב מ"ב

⁴⁰² נמחק בלש"ו.

מאיר העין חלק ד'

חלק ב'

שער כה דרוש א מ"ב⁴⁰³

השער התשיעי שער דרושי הצלם ובו ח' דרושים

כבר נתבאר לעיל⁴⁰⁴, כי המוחין דעיבור דז"א היה מזווג או"א בכלים החיצונים, והמוחין שלו אז נמשכו מהאורות הנקרא נפש אשר להם, ומוחין דיניקה הם מכלים האמצעים ומהאורות הנקרא רוח⁴⁰⁵. ועתה בגדלות חוזרין או"א להזדווג בבחי' כלים פנימים שלהם עם האורות אשר שם הנקרא נשמה⁴⁰⁶, ומולידין מוחין דגדלות דז"א, והם נשמה אליו ג"כ, ונקרא צלם נשמת ז"א, ואלו הם המוחין האמיתים הנמשכין מפנימית או"א.

אחר שנתבאר כל פרטי בחי' צלם (עניינה וענין כל בחי' הצלם) דז"א דעיבור יניקה ומוחין, עוד צריך לפרש ענין מוחין דז"א, וזה הדרוש הוא עיקר להבין ענין דתבונה מה עניינה, וענין כל בחי' הצלם דז"א, וזה שורש לכל הדרושים.

הנה מוחין אלו הם נמשכים מבחי' טפה שנותן אבא באמא בעת זווגם זה בזה. ומבשרי אחזה אלוה (איוב יט טו), כי כמו שמטיפת זכר נוצר ולד שלם בכל איבריו, כן טפה זו אע"פ שאנו קורין אותה מוחין דז"א, עכ"ז הם פרצוף א' שלם שם במקומם, שהוא בראש ז"א. גם יש בחי' ב', כי הם ג"כ מתפשטים אח"כ בכל איברי הגוף דזו"ן, כי הרי טפה זו כלולה מזווג זכר ונקבה הוא כמ"ש, לכן היא כלולה משניהן, ומתפשטין בז"א ונוקבא, כמ"ש. והנה מוחין אלו יש להם ג' בחי' כמ"ש, וכללותן נקרא צל"ם, והוא הצלם ההולך עם האדם תמיד, כנז' בזוהר כמה פעמים. והנה נתבאר כי ג' בחי' הם באמא וכןגדן באבא, ונבאר אותן דאמא, ומשם יתבאר של אבא, כי הנה הם בתחלה בינה העליונה והוא עד החזה [שלה]⁴⁰⁷, ותבונה היא מהחזה ולמטה, ואלו השנים נקרא מ"ם וסמ"ך⁴⁰⁸. ואח"כ זו התבונה גם היא נחלקת לב'⁴⁰⁹, והם תבונה ראשונה עד החזה שלה (בבחי' בינה ותבונה ראשונה)⁴¹⁰, ותבונה ב' מהחזה של התבונה הזו למטה, ונקרא תבונה ב', אשר נקרא שלישיית בערך בינה ראשונה, והם ג', בינה ותבונה ותבונה דתבונה⁴¹¹, וזה התבונה השנייה {ב ע"ב} שהיא השלישיית כנ"ל, היא הנעשית צלם ומוחין אל ז"א כמ"ש⁴¹². והנה בעת זווגם להוציא טפת צלם

⁴⁰³ קהילת יעקב, שעה"ק עז ע"ב.

⁴⁰⁴ דף צט (שער המוחין) פ"ז (לש"ו)

⁴⁰⁵ דהיינו בעובי.

⁴⁰⁶ עי' פת"ש גדלות דז"א טז וז"ל, סוד לידת המוחין בז"א הוא כמ"ש בזוהר (ח"ג ס"ה ע"ב) בתר דינקא להו הדרת ואתעברת מנייהו, והיינו, שבגדלות שבאו המוחין בו היה לידה ממש כמו בעיבור הראשון שהיה בסוד חיצוניות, שאז נעשה סידור והרכבה להוציא פרטי המדרגות שבמאורות החיצונים, כמו כן בגדלות היה ג"כ עיבור ממש, שהיו צריכים לבוא מאורות הפנימיים לידי ציור וחיבור אברים ומדרגות ממש, שהמוחין כוללים פרצוף שלם שהם כלל הנבראים בפנימיות שלהם, והוא סוד ביאת הנשמה באדם בעת הגדלות, שאז נכנס בו יצ"ט שהוא עומד להלחם עם היצה"ר שניתן בו בתחילת יצירתו, שכבר גדל בו הדעת להבחין בין טוב לרע, וניתן בו הנשמה להבדיל הטוב מן הרע, ולהכיר האמת, ולדחות השקר, וכמו כן הוא ממש במאורות העליונים, שבעת שהגיע המדרגה שיתגלה בהם הפנימיות שבהם, אז ניתן כח למאורות לדחות קטרוג הסט"א ולהסיר כל כח הטומאה, ולבער רשעים מן הארץ, ולהגדיל מעלת ישראל וצדיקים, ולכן צריך לכל המדרגות הנמצאים בחיצוניות שבהם יש כח לסט"א לכל מדרגה לגרום בהם קלקול, מוכרח להמצא נגדו בפנימיות כ"כ כחות כנגדם, ולכן גם להם היה סדור במעי אימא.

⁴⁰⁷ נמחק בקה"י

⁴⁰⁸ לעיל דף עז (שער הזיווגים) פרק ה' (לש"ו)

⁴⁰⁹ עי' שער הזיווגים פרק ד'.

⁴¹⁰ צבחינתה – קה"י, ליתא צכת"י (הגוב"י).

⁴¹¹ נמחק (קה"י וכן צכת"י הגוב"י).

⁴¹² כמו שנבאר – קה"י

מאיר העיץ חלק ד'

המוחין האלו, הם נעשין כולם פרצוף א'⁴¹³. ונמצא, תבונה ראשונה שהיא הב'⁴¹⁴ מהחזה ולמטה של כל הפרצוף בהיותו שלם, ובתבונה זו היא בית הרחם של כללות הפרצוף, ושם מקום העיבור דצלם דמוחין [דז"א] כנ"ל⁴¹⁵. ואמנם, עיקר זו הטפה של הצלם, נוצר מן חו"ב העליונים בהיותן מלובשים ונכללין בחכמה ותבונה הב'. והנה צלם זו נוצר שם ברחם תבונה זו הב' שהיא תבונה הא' כנ"ל, ובעת הלידה, יוצא צלם זו מהרחם שלה ומתלבש תוך תבונה השנייה שהיא הג', ושם נקראת צלם דז"א, כמ"ש בע"ה.

ונבאר תחלה אלו המוחין עצמן, ואח"כ נבאר בחי' העושה אותם צלם⁴¹⁶. והנה המוחין הם ג' בחי' חב"ד, והדעת נחלק לב' שהם חו"ג, והרי הם ד' מוחין חו"ב חו"ג⁴¹⁷. ואמנם שרשם הם

⁴¹³ עי' לעיל שער ז"א סוף פרק ב'.

עי' ביאורים ח"א ע ע"א וזה תמצית דבריו, מצינו בפה דא"א ב' זיווגים בפה, זיווג דחיק וגרון זיווג דחיק ולשון ושיניים [וה"ה בפה דא"ק ואכ"מ].

הזיווג דחיק וגרון הוא זיווג נעלם מאד, כי חיק וגרון הם בבחי' אר"א עלאין שבפה, ונמשכים מאוירא ומור"ס. כך, שהחיק וגרון הם חו"ב, והדעת הוא הרוחא שביניהם דנביעו תדיר מא"ס ומייחדם. מזיווג זה יוצאים ב' בחינות, הא' פנימי והשני חיצוני: החיצוני הוא חיות העולמות, והפנימי הוא הנשמות העליונות. הבחינה דחיות עניינו הנהגת הטבע, ודרכו להיות בהסתר והוא תדיר, ואילו בחינת הנשמות הוא בחינה של הנהגה הניסית, והוא באתגליא ואינו תדיר. מבחינת הנשמות יוצאים שני מיני נשמה פנימיים, ה"ה נשמת הצדיקים ונשמת המלאכים המלמדים אותם תורה (עי' זהר בראשית נה ע"ב ולז ע"ב), [ועל אף שנשמת הצדיקים למעלה מהמלאכים הרבה אמנם מאחר שהם מלובשים בגוף לכן צריכים הת"ח לקבל דרך המלאכים].

הזיווג הב' הרי הוא חיק שיניים ולשון, וזיווג זה הוא בסוד דיבור. והוא בבחי' ישו"ת שבפה. כלומר בעת תיקון מעשה התחתונים, והוא זיווג חיצוני יותר מאשר זיווג דחיק וגרון, ולכן אין יוצאים מזיווג זה אלא נשמות התחתונות בלבד. והוא באתגליא ואינו תדיר, שכן אינו בא לידי מעשה אלא בשעת הדיבור. והנה נשמות אלו אף הם יוצאים בשני מינים כעין הזיווג הראשון, ואף כאן הוא נבחן בפנימי וחיצוני: נשמות רוב בני האדם והוא הפנימי, ונשמות המלאכים החיצוניים הרי הם השרים הממונים על כל מיני שפע שבעולם הזה - והוא החיצון.

והנה לכל אחד משני הזיווגים הנ"ל יש שני בחינות של זיווג, דהיינו זיווג פנימי דהיינו ג"ר (חכמה ובינה ע"י הדעת) והוא זיווג דאר"א עילאין (ואז כולל ז"ת ואכ"מ), וזיווג חיצון דהיינו ז"ת (ו"ק ומלכות) והוא זיווג ישו"ת. מה שנתבאר שנשמות העליונות נובעות מפנימיות דחיק וגרון, הכוונה לזיווג ג"ר דחיק וגרון, ושפע החיות דהעולמות נמשך מהחלק התחתון דהיינו מהז"ת דחיק וגרון.

לפי היסודות הנ"ל נמצא לפעמים בדברי האר"י שאר"א עלאין לא מתפרשים, אבל ישו"ת לעתים מתפרשים זה מזו, ופעמים אומר להיפך. ועניינו לאור האמור, שכן הז"ת דאר"א עלאין תמיד בזיווג, ולכן אפשר לומר שאר"א תמיד בזיווג ואז היסודות שאינם תמיד בזיווג כוונתו חיק שיניים ולשון. אבל מאחר שהו"ק דזיווג דחיק וגרון הוא עצמו בחי' ישו"ת דאר"א עלאין (עי' לעיל שער אר"א פרק ח כלל ה') אפשר לומר שישו"ת תמיד בזיווג, ואז הג"ר יקרא אר"א, שכן הם עצמם לא תמיד בזיווג. ע"כ. וכאן כוונתו שהג"ר דג"ר נכלל בג"ר דר"ק.

כאן קיום של אין תורה מתיקמת אלא במי שממית עצמו עליה כלומר עליית הנה"י למעהל (שער המוחין פרק ג') (דע"ה ח"ב צט ע"ב). אמנם הם חוזרים ומתחלקים ולא נכנסו בז"א אלא אחר שמתחלקים ומתלבשים המוחין דז"א רק ע"י הנה"י דתבונה ובתוכם הנה"י דיש"ס וכמ"ש לקמן דרוש ח' (לש"ו, וכן הוא בדע"ה ח"ב צח ע"ג)

⁴¹⁴ צערך הצינה היא מבחי' חזה ולמטה של כל פרצוף בהיותה שלם צפרצוף א' ובתבונה זו שהיא לאשונה היא בית הרחם (כת"י הגוב"י).

⁴¹⁵ דמוחין [דז"א] כנ"ל - נמחק בקה"י, ובמקומו איתא - והמוחין כנ"ל.

⁴¹⁶ העשותם כלם (קה"י ולק"ו).

⁴¹⁷ עי' פת"ש גדלות דז"א טז וז"ל, אע"ג שהמוחין הם באמת פרצוף שלם של י"ס שהרי כולל כל בנין הפרצוף, מ"מ נקרא ע"ש חב"ד לבד, שזהו עיקר מחשבתו וציורו של יוצר בראשית שהפנימיות יגבר, והיינו, שמה שמסודר בחכמה עליונה ובציור החכמה, זה נשאר ג"כ במוחין ואינם מתפשטים, אבל הדעת הוא מתפשט.

מאיר העין חלק ד'

נמשכים כך, חו"ב הם נמשכין ממוחין או"א עצמן, שהם חכמה ממוח אב והיא חכמה⁴¹⁹⁴¹⁸ שלו, ובינה ממוח האם והיא מבינה שלה כמבואר בדרוש הציצית (שעה"כ סוף פרק ג'⁴²⁰). ואמנם הדעת הנקרא חו"ג, ב' חצאי הדעת, הם⁴²¹ היו תחלה התרין כתפין דא"א, ומשם נמשכו אל ב' העטרות היסודות דאו"א, שהם⁴²² גבורות דאבא ודאמא⁴²⁴⁴²³, ומשם נמשכו להיות תרין עטרין בדעת דז"א⁴²⁵ כנזכר באדר"ר ואדר"ז⁴²⁶. ואמנם הב' מוחין עצמן, שהם חו"ב אלו, נמשכין מתרין מוחין, ממוחא

⁴¹⁸ מחכמה (פת"ש גדלות דז"א יז)##*.

⁴¹⁹ מזינה (קה"י לז"ו וגוב"י).

⁴²⁰ עי' הערה הקודם וגרסאות שם אבל בשעה"כ כתוב בינה כמש"כ בלש"ו וגוב"י (הרב לא הכריע ונשאר בספק).

⁴²¹ כלומר עטרין דדעת כדלקמן ועי' לקמן פרק ב כללי חו"ג אות יז והערה 752, והכוונה שכאן מדבר על המקור של החו"ג ושם מדבר על מיקום של המוחין דאו"א, והעטרין דדעת שרשם בכתר שהוא בכתפין דא"א. הרב התקשה בזה.

והסיבה שא"א שורש ליותר תחתון מאו"א שא"א כולל כל הבריאה כולה ואו"א רק שייכים לאלף השביעי ולא לו' אלפי שנין וז"א רק שייך לו' אלפי שנין (פת"ש גדלות דז"א יז) ועי' פת"ש גדלות דז"א יז: ונודע כי היסוד של כל פרצוף הוא מקום שנקשרים כל המדרגות יחד ומסודרים להיות הולכים לעולם שלמטה ממנו, והעטרה של היסוד שורש למקבל ממנו, והוא סוד מלכות המושרשת בו, בתוספת ביאור, לכן הסדרים של חו"ב שהם כוללים הכחות שמסודרים בחו"ב דאו"א כפי התיקון שיהיה לבריאה, הם מתפשטים עד מדרגה תחתונה של או"א שהוא יסודות שלהם, שמשם הם יורדים להיות קבועים בז"א בחו"ב שלו, להיות שם בסוד שורש התיקון שלעתיד, שהם כלל כל הפרטים של הנבראים שהם בז"א במדרגתו של הו' אלפי שנין, ובאו"א הם מסודרים בסוד השלמות שלע"ל, ונכלל כל הסדר הזה ביסודות שלהם, ומשם נקבעים בחו"ב דז"א. אבל הדעת שהוא הפנימיות הפועל עתה בהרגש בהו' אלפי שנין, צריך שיקבל מן העטרות של או"א שהוא השורש של המקבל, והיינו, נוקבא שורש התחתונים כפי מה שהם עתה, ומ"מ סוף המעשה במחשבה תחילה, שעיקר הכוונה היה בשביל עולם המעשה, ולכן שורש הדעת הזה למעלה ממה שנקבע בחו"ב, אף שבאמת כפי מה שהוא פועל עתה הוא למטה ממדרגה זאת, שהרי עדיין אינו פועל לפי השלמות שלעתיד, והוא מקום הדעת באמת למטה מחו"ב שהוא דעת המתפשט, מכל מקום עולה במחשבה יותר למעלה וכמ"ש, ולכן אמר שהדעת הוא במקום הכתר שעולה לרצון, והבן.

⁴²² פשם – קה"י.

⁴²³ וגבורות לאלמא (קה"י).

⁴²⁴ לכן היסוד נקרא כל (זהר בראשית יז ע"א) שהוא כולל כל הו"ק (ביאורים ח"ב סה ע"א) הרב התקשה בזה גם.

⁴²⁵ והוא פירוש הזהר משפטים קכג ע"א דעת גניז בפומא דמלכא (ביאורים ח"א נה ע"ב) עי' לקמן

Error! Bookmark not defined. הערה

⁴²⁶ עי' פת"ש גדלות דז"א טז וז"ל, והנה ארז"ל (נדה ל"א ע"א) שלשה שותפים יש באדם, הקב"ה ואביו ואמו, ואמרו, אביו מזריע לובן שע"י נברא בו העצם והמוח כו', והם ה' דברים, ואמו מזרעת אודם כו', ונותנת ג"כ ה' דברים, והקב"ה מטיל בו נשמה כו', וזיו וקלסתר פנים כו', וחושב עשרה דברים כו', וכן הוא הכל במאורות עליונים, שז"א שהוא מסודר בדמות אדם, נבנה ג"כ ע"י ג' שותפים, והיינו, שאו"א נותנים בו חלקיהם, ר"ל כחות שלהם נקבעים בו שהם החכמה והציור שהם ג"כ חסד ודין, מים ואש, לובן ואודם, אבל הוא בנין המאורות בעצמם, ר"ל שורש הנבראים כפי מה שהוא בז"א, והוא סוד הגוף והכלים ומדות שלו שנסדרו לפי הכחות ומדות שסידרו בו או"א, אבל א"א הוא שותף השלישי שהוא המאור שמשם נמשך עיקר הרצון של כלל הכל, שבו נקשרים כל הנבראים וכל המאורות כפי שהם אחר התיקון הגמור, ומזה נמשך כח לז"א שע"י יתנהגו כל ו' ימי המעשה שע"י יוחזרו הכל לתיקון, והוא הדעת שכולל י' חלקים ביחד, והיינו, ה"ח וה"ג שבו, שבהם יגדיל המאורות של המדות של ז"ת, ימי המעשה ויסדרם באופן שינהיגו ג"כ הבריות בסדר זה שימצא בהם כח הדעת הזה להכיר את בוראם ולהחזירם אל התיקון הגמור, ולכן שורש הדעת למעלה ממדרגת חו"ב שהם נמשכים מאו"א עצמם, שאינם רק הכנה לז"א ולסודור מאורות שלו, אבל הדעת נמשך מב' כתפין דא"א, ר"ל שזרועות דא"א הוא כח הסובל כל הנבראים שכולם נתמכים בו בשביל התכלית שיצא מהם, ועיקר התכלית הוא עולם המעשה, שבשביל זה היו כל מדרגות הנשגבות שלמעלה מן המעשה

מאיר העץ חלק ד'

דאו"א ממש, ומשם נמשכין אל ב' יסודותיהם, חכמה ביסוד אבא, בינה ביסוד אמא, וב' עטרין שהיו תחלה ב' כתפין דאו"א נמשכו בב' עטרות דיסודות הנ"ל דאו"א, החסדים בעטרת יסוד אבא⁴²⁷, וגבורות בעטרת יסוד אמא. נמצא, כי ב' מוחין הנקראו חו"ב דז"א הם בב' היסודות דאו"א, אשר בחי' היסוד הם לעולם זכרים בין באבא בין באמא, וב' עטרין דדעת הם בב' העטרות של היסודות שלהם, ששתיהן נקבות. ומזה תבין למה הדעת נקרא תרין עטרין באדר"ז (רצא ע"א), כי הם בחי' ב' העטרות של יסודות שלהם. ובזה תבין פסוק (משלי י ו) ברכות לראש צדיק⁴²⁸ הנזכר בזוהר פרשה ויצא (דף קסב ע"א⁴²⁹). והענין כי תרין עטרין אלו ברדתן פה למטה בב' עטרות דאו"א, שמקומם הם בין תרין ירכין, ובירכין דילהון⁴³⁰ נקרא ברכות לשון ברכיים, ואלו ברכיים והברכות הם בראש {ב ע"ג} צדיק, כי צדיק יסוד, וראש צדיק עטרה שבו הנקרא ראש יסוד, ושם מקומם. גם בזה תבין איך אח"כ בעת הזווג, נותן ז"א בנוקבא את הה"ג ואח"כ הה"ח⁴³¹, כי כולם בחי' מלכות הם. ונבאר עתה איך אלו מוחין נקרא צלם⁴³² ונעשין בחי' צלם. והענין, כי הנה נת"ל כי יצאו מרחם של תבונה הא' שהיא הב', ומתלבשים בתבונה הב' שהיא הג'. ואמנם התלבשות זה נחלק לכמה בחי', כי הנה תחלה קודם יציאת המוחין האלו היה ז"א איש בעל ו"ק, והיה לו אז צלם א' אל הו"ק, ועל אותו צלם נאמר (תהלים ט ז) אך בצלם יתהלך איש, כי עדיין ז"א נקרא איש ולא אדם⁴³³. ועתה בבוא לו המוחין האלה הנקרא צלם כנ"ל, נקרא צלם אדם, כי כבר הוא נקרא אדם שלם⁴³⁴, ועל צלם זה נאמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכן (בראשית ט ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, כי ז"א נקרא אדם, וצלם זה נקרא צלם אדם. ודע, כי כללות כל בחי' צלם הזה כמ"ש⁴³⁵ בעז"ה הוא שם א' הנקרא הו"ה, כי המוחין דגדלות נקרא הו"ה, ותבין זה⁴³⁶. וג' אותיות

רק הכנות להם, ונמצא, שהדעת שהוא פנימיות של המעשה המסודר בו' ימי בראשית הוא העיקר, ונסבל מזרועות עליונים הסובלים הכל, והם הב' כתפיים שנושאים כל המשא הזה, והם סוד ב' העטרות ר"ל עטרות של פרטי המעשים, שכל א' נכנס תחת סוג חמשה, שהם חמשה חסדים וה' גבורות שמתפשטים בה' ספירות של חג"ת נ"ה, ע"כ. יש המשך בפת"ש על הכתפים הם גימ' ת"ק, ע"כ.

⁴²⁷ לעיל כתוב גבורות ביסוד אבא?##

⁴²⁸ עי' שעה"ק עז ע"ג (לש"ו).@

⁴²⁹ ז"ל: ר' ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דר"ש א"ל מהו דכתיב ברכות לראש צדיק לצדיק מבעי ליה מאי לראש צדיק, א"ל ראש צדיק, דא היא עטרה קדישא ואוקמוה. תו ראש צדיק דא יעקב, דאיהו נטיל ברכאן ונגיד לון לצדיק, ומתמן אזדריקו לכל עיבור, ומתברכן כלהו עלמין. אבל הא אוקימנא, ברכות לראש צדיק, (ראש) צדיק אקרי ההוא אתר (ד"א ל"ג רישא) דברית, דמניה נפקין מבוועין, לבר נוקבא דקיסטא דחמרא נפיק מניה, איהו רישא, כך ראש צדיק, ההוא אתר כד זריק מבוועין לנוקבא אקרי ראש צדיק, צדיק איהו ראש (נ"א רישא לכל ברכאן), בגין דכל ברכאן ביה שריין תרגום:@

⁴³⁰ "ובירכין דילהון" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "ולכן".

⁴³¹ עי' כוונות שים שלום שזה ביאה ראשונה וביאה שניה, ועי' שער ט"ל פרק ז, וכן עי' כללי

חו"ג אות טו:@

⁴³² נקרא ללס נמחק בקה"י.

⁴³³ עי' זהר ח"ג מח ע"א תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש, אדם, גבר, אנוש, איש, גדול שבכלם אדם, (משום) דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלה"ם את האדם בצלמו, וכתב (שם ט ו) כי בצלם אלה"ם עשה את האדם, ולא כתיב גבר אנוש איש.

⁴³⁴ ב' ספירות (נוסף בקה"י).

⁴³⁵ כמו שנבאר (קה"י).

⁴³⁶ כל הסדרים נכללים ונכנסים תחת שם הו"ה שהוא כולל כל הנמצא שנקרא שמו ית' עליהם, והחיצוניות כבר נתבאר שנקרא בשם אלקים והפנימיות הוא שם הו"ה. והיינו, כי כבר ביארנו שאימא הנכנסת לסדר התיקונים בז"א, היא נכנסת בו בדרך הדרגה, והיינו סוד התחלקות תבונה א' וב', שבתחילה נכנסת בו בבחינה תחתונה שבה והיא תבונה שניה שנעשה ג"כ בסוד פרצוף כולל כל הדרכים של ז"א, ואח"כ בהדרגה, מאירה בו במדרגה יותר עליונה והוא תבונה ראשונה שלה, ואח"כ

מאיר העין חלק ד'

ראשונות שהם יהיו נקרא צלם ג' אותיות, וה' אחרונה נקרא דמות. וז"ס (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, וכללות צלם ודמות הוא אדם שלם הכולל זו"ן, שהם אותיות יה"ו עם ה' אחרונה. ונבאר ג' אותיות צל"ם איך הם ג' אותיות יה"ו. ותחלה נתחיל מן ס' דצלם, כי הנה הוא ממטה למעלה, והמ' שבו הוא בחי' עליונה מכולם, וכנגדו י' של יה"ו והוא חכמה. והנה הם' של צלם כלולה מד' מוחין חו"ב חו"ג, כל א' כלול מ' הרי ס'. ואמנם, אלו מוחין יוצאין מרחם תבונה ראשונה שהיא הב' ⁴³⁷, ונתלבשו בו"ס ⁴³⁸ של תבונה השנית שהיא הג' כנ"ל, והם כחב"ד ח"ג דתבונה זו, שהוא עד החזה שבבחי' עצמה. וכבר ידעת, כי כפי סדר התחלקות התבונה הוא ג"כ התחלקות החכמה ⁴³⁹, וממילא יובנו נמצא, כי ⁴⁴⁰ ג"כ יש בחי' מוחין אחרים שנתלבשו בחכמה הג' של החכמה ⁴⁴¹ בו"ס ראשונות שבה, שהוא עד החזה שבה. נמצא, כי ב' צלמים זכר ונקבה, זו בחי' חיה וזו בחי' נשמה, וצלם אבא נעשית נשמה אל צלם דאמא ומתלבש בתוכו ונעלם שם, לכן תמיד אין אנו מדברים אלא בצלם דאמא ⁴⁴² וממנו יתבאר צלם אבא, וזכור ואל תשכח.

והנה נודע כי או"א הם הוי"ה ואהי"ה ביודי"ן, והוי"ה נעלם תוך אהי"ה כנ"ל ⁴⁴³, לכן צלם גימטריא אהי"ה דיודי"ן, כי הוי"ה נעלם בתוכו, ואינו נגלה וניכר רק אהי"ה דיודי"ן שהוא גימטריא צלם, כי כבר נת"ל כי צלם זה מזווג חו"ב עלאין הנקרא הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן, ומשם נמשך, לכן נקרא על שמו עם שמתלבשין אח"כ בתבונה הג' שאינו כך שמה, רק שם ס"ג כמ"ש. והנה בזה הבחי' המתלבשת בו"ס ראשונות דתבונה הג' יש כללות כל הבחי' (שלמטה ממנה) ⁴⁴⁴ ע"ד שיתבאר שהם ג' אותיות צל"ם, ולכן בחי' זו לבדה נקרא צלם, כי בה נכללו כולם עם שאינם רק ס' של צלם כנ"ל. ונמצא, היות בחי' ס' זו כמו או"מ ממקומו אל כל הז"א עד רגליו, ואמנם אינו יורד ממש שם, אמנם נשאר שם למעלה בבחי' או"מ לכל { ב ע"ד } הז"א. וכבר ידעת כי כל או"מ הוא אהי"ה

במדרגה עוד יותר עליונה והוא נקרא בינה עצמה, וכמו כן הוא התחלקות אבא המאיר בז"א ג"כ כפי ההדרגה הנ"ל שנקרא יש"ס, ורק שנקרא בשם אימא כי התיקונים שאבא נותן הוא בהעלם במחשבה לבד, והציור שלהם נעשה באימא, ולכן נקרא ע"ש צל"ם שהוא סוד אהי"ה דיודי"ן (פת"ש גדלות דז"א יח).

קטנות נקרא אלקים.

⁴³⁷ כלומר המוחין עצמם ללא הלבושים שלהם שהלבושים שלהם הם ה' כדלקמן (פת"ש גדלות דז"א יח) וזה המשך לשונו: יש ג"ן ויש עד"ן, ואמרו (ברכות ל"ד ע"ב) מאי עין לא ראתה וגו', זו עדן שלא שלטה בו עין כל בריה וא"ת אדה"ר היכן היה, בגן, והיינו, שתיקון הבריאה ושלמותו יהיה לע"ל באלף השביעי, והוא עליית כל המדרגות לבינה כמ"ש בספ"ד ובביאור רבינו הגדול ז"ל (יא ע"א) שם באורך, והוא שכר עוה"ב שיתעלו המדרגות כולם למדרגת בינה שהיא למעלה מו' ימי המעשה, ויש עוד מדרגה למעלה מזו והיא חכמה עצמה, והוא סוד העדן אשר עין לא ראתה (ישעיה סד ג) שחכמה למעלה מהשגה והחכמה מאין תמצא (איוב כח יב) וכל הנבראים מסודרים שם בסדר נעלם ונשגב מאד, ומשם יהנו הצדיקים לע"ל ע"י הג"ן שהוא בינה עצמה, ונמצא, שהמדרגות הנשגבות האלו של החכמה יאירו ע"י אמצעות בינה שהוא הגן, ומשם יעלו אח"כ עוד למדרגה יותר בבחינת גילוי העדן בלא לבוש הגן, והיינו בסוד חכמה בעצמה והוא המ' של צלם.

⁴³⁸ הראשונים (קה"י כתי הגוב"י).

⁴³⁹ כלומר יש"ס.

⁴⁴⁰ כללם לחכמה (כתי הגוב"י)

⁴⁴¹ החכמות (קה"י).

⁴⁴² והנה עי' יהל אור ח"א כד ע"ב ז"ל, ענין הגולגלתא הוא יסוד דבינה דרדל"א, והוא הדעת דז' תיקונים דגולגלתא, כי בתיקון השני שהוא אורא שם מתלבש חסד דע"י, ובו מתלבש יסוד דבינה ונעשה לו דעת וכו'. עיקר הדעת הוא יסוד דחכמה, וקאים בתוך יסוד דבינה דלא מתפרשין, לכן נק' על שמה. והתגלות הבינה בז"ת אינו אלא בדעת יסוד שלה, עכ"ל.

⁴⁴³ דוגמת כל או"א שרק מתגלה האמא (ביאורים ח"א לח ע"א), ועי' הערה הקודמת.

⁴⁴⁴ קה"י גורם לת המוסגר.

מאיר העיץ חלק ד'

דיודיין⁴⁴⁵, לכן צלם בגימטריא אהי"ה⁴⁴⁶ כנ"ל. נמצא, כי הצלם זה יש בו כללות כל הבחי' התחתונה, שהוא צ"ל מצלם⁴⁴⁷, וכמ"ש בע"ה.

ודע, כי ד' מוחין אלו שבזה הצלם, הם סוד ד' יודיין שיש בשם הוי"ה במילוי יודיין דאבא, כי משם נמשכו, והם מ' של צלם⁴⁴⁸. גם זה המ' של צלם אשר נקרא צלם גמור, לפי שגם בחי' התחתונים נכללין בה. הנה בחי' זו נקרא אור⁴⁴⁹, כי עדיין לא נכנסו תוך גופא דז"א ממש, רק

⁴⁴⁵ נמחק בקה"י.

⁴⁴⁶ ליודיין (נוסף בקה"י).

⁴⁴⁷ מ' הם ד' יודיין דע"ב שהוא דרגא דחכמה עיקר גילוי המחשבה שהוא סוד היחוד, והוא עונג הנשמות בהתקשרם ביחודו ית', והוא מתלבש ב"ס ראשונות של התבונה, ר"ל שהם מאירים בהנהגת עוה"ב באלף השביעי אחר שכבר נתקנו כל המדרגות שנוקבא, שהוא קשר הנבראים עצמם כבר הם מתוקנים בסדר הראוי, ואין צריכים לקבל תיקון מדכורא, ובמדרגה זו כבר עלו כל הנבראים למדרגה ליהנות מאורם עם סדר נה"י דתבונה שסדרה שם התיקונים האלו, והוא מ"ש הרב ז"ל שמ' דצלם הוא הכולל ב' האותיות צ' ול' דצלם שהוא עלייתם שם, וז"ס שם ונק"ה שהוא באימא דשם סלקין כל המדרגות לע"ל, כמ"ש בספ"ד פ"א (ו"א ע"א) תליסר יקים לון ברחמי ומתחדשים כקדמייתא שהוא סוד המים הטהורים המנקים כל טומאה וכל סיג וגימטריא צל"ם (פת"ש גדלות דז"א יט).

⁴⁴⁸ שהוא מחכמה כנ"ל ד"ה ונבאר ג', ועי' פת"ש גדלות דז"א יט ז"ל, הד' אותיות דע"ב דחכמה הם סוד הד' מוחין שכוללים כל המדרגות חו"ב וז"ת, וכל א' מאיר ב"ס שבו, והי' שבכל אות דהוי"ה זו במילוי, מורה על כללות ה"ס י' מדרגות שבכל מדרגה, ולכן בכל אות הוא י', והוא מורה על פנימיות שלו, ובמדרגה זו הם ד' מוחין גמורים שהדעת נחלק לשנים, שקודם התלבשם באימא הם ב' עטרות מיוחדות כל א' בפ"ע כמו שהם באים מב' כתפין דא"א והענין סוד נשגב, כי הדעת המתפשט בז"ת הוא כולל ב' העטרות ביחד, והטעם, כי בעת הנהגת הז"א בו' אלפי שנין צריך שיתמתקו הגבורות ע"י החסדים, כי בגבורות שם נאחז הסט"א ע"י צמצום האורות וסילוק השלמות וגילוי כבודו ית' למטה בנבראים, ועי"ז הדין שולט ג"כ שהסט"א אחר שהיא מפתה ומחטיא את האדם, עושה שלה, ועולה ומקטרג, כמ"ש (ב"ב ט"ז ע"א) הוא השטן הוא היצה"ר, ולכן הנוקבא לית לה מגרמה כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א) כי גם הגבורות שלה מקבלת מדכורא, והיינו, שנוקבא שהוא כלל בנין התחתונים שהם עצמם חסירי השלמות לגמרי, וצריכים תיקונים מן הדכורא שנותן תיקון לכל דבר, ולכן הוצרכו גם הגבורות שהוא בנין התחתונים להיות נכלל בדכורא ר"ל להתקן ע"י חסדים שבו, וליתן להם כח לקבל התיקון אח"כ ע"י העבודה השלמה שלהם, שהוא סוד הזיווג שנותן לה אח"כ טיפה דחסדים וכמו שית' במקומו, ולכן בעוה"ז בהנהגת שית אלפי שנין, צריכים הב' עטרין של חו"ב להתקשר במוח אחת בסוד הדעת שהוא פנימיות הז"ת שהם ז' ימי בראשית, אבל בעוה"ב בבינה באלף השביעי שאז זמן שמושא תגא בראש ס"ת, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם (ברכות י"ז ע"א) אז כל המדרגות של התחתונים מתוקנים, ואין צריכים תיקונים מן הדכורא, אלא בעצמם יש להם כל השלמות, לזה הם למעלה סוד ד' מוחין מגולים [עי' בהגר"א בסד"צ יא ע"א וז"ל, וזהו סוד השבת, וכו' בינה מאיר לה שלא ע"י ר"ק, ששת ימי המעשה, והיא שוה לגביה*##], שגם הדעת ב' עטרין שלו כל א' בחינה בפ"ע, ואינו צריך להיות נכלל בחסדים של הדכורא, אך כ"ז בבינה עליונה, מה שאינו מסודר ליתן בז"ת בז"א שהוא הנהגת ו' אלפי שנין, והוא בסוד י' ראשונה של התבונה שהוא מ' דצלם שהוא הדרגה שלמעלה מהנהגת הזמן של עתה, אבל בהתפשטם בנה"י שלה שהוא התבונה ב' שם הם מסודרים כפי הראוי לתיקון של עוה"ז, הוצרכו להיות נכלל החו"ג ביחד, כדי (ש)כאשר יתפשטו בהנהגת הזמן יתייחדו ביחד, והוא ה"ל דצלם שהוא אור מקיף הראשון שעומד על הנהגה זאת לתקן העבודה של התחתונים במיתוק הרע ובחזרתו לטוב, שיהיה נכלל הגבורות עם החסדים ביחד, אבל המקיף היותר עליון הוא כפי סדור הנהגה של אלף השביעי עצמו שהוא בסוד הנהגת עוה"ב שהם חג"ת וחב"ד כידוע, שם הם ד' מוחין נפרדים מטעם הנ"ל, ע"כ, והקשר בין חג"ת לעולם הבא עי' ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ח ע"ג וז"ל, הנהגת העולם בכל זמן הוא ברחמים, והן ר"ק, ג' כלילין בג', ג' מתנהג העליונים שם בחסד גמור או בדין גמור או ברחמים גמורים, וכן בעה"ב בגן עדן העליון, וגיהנם, ובינונים, אבל התחתונים בעה"ז א"א להתנהג בהם, ולכן מתנהגים ע"י נה"י כולם ממוזגים, ומלכות הוא תכלית הבריאה והוא דמיון הכתר, עכ"ל.

⁴⁴⁹ ומדרגה זו נקראת אור שהוא במדרגה הגדולה שאין שייך שם גבול ומדה וגוף, שהוא לפי ערך תיקון הנבראים ועלייתם למדרגה העליונה, ומדרגה זו נקראת אור שהוא במדרגה הגדולה שאין שייך שם גבול ומדה וגוף, שהוא לפי ערך תיקון הנבראים ועלייתם למדרגה העליונה, והוא סוד מ"ש רז"ל

מאיר העין חלק ד'

עומדין בסוד או"מ כנ"ל ונקרא אויר⁴⁵⁰. וגם הסבה, כי הנה ידעת כי החו"ב וחסד כל א' כולל ע"ב, והגבורה כולל שהם רי"ו כנ"ל בסוד ויעבור, ע"ב רי"ו⁴⁵¹. והטעם, כי הגבורה הוא לצורך המלכות, ה' אחרונה של שם, וצריך לכלול בה כל הבחי' של ג' אותיות יה"ו שעליה, שהם חכמה בינה חסד, שכל א' כלול מע"ב, והוא כללות ג"פ ע"ב ונעשים רי"ו. והטעם כי גם היא כוללת י"ס דוגמת הזכר, וכמו שהזכר יש לו ג"פ ע"ב, כן תהיה בנוקבא. ולכן בחי' זו נקרא אויר, בגימטריא רי"ו ע"ה, והוא ע"ש היות אויר זה כולל ג"פ ע"ב, חכמה בינה חסד זכרים שהם רי"ו, וגם בגבורה יש רי"ו א'⁴⁵² כנזכר, ולכן בחי' זו נקרא אויר. ונמצא, כי בחי' זו היא י' ראשונה של הוי"ה הכולל כל התפשטות המוחין, ונקרא חכמה והוא ס' של צלם, והוא אויר, והוא מ'⁴⁵³ (ו"ס) ראשונות דתבונה הג' ונקרא צלם, כי ב' אותיות צ"ל נמצאים בו ונכללין שרשם פה בס'.

אח"כ בחי' הב', היא ה' ראשונה של הוי"ה הכולל התפשטות המוחין כנ"ל ונקרא בינה, והוא ל' דצלם. אמנם, גם זו כוללות⁴⁵⁴ בה גם בחי' שלישית שלמטה ממנו, הוא צ' דצלם, נקרא צ"ל. ולא חסר ממנו רק מ' דצלם, כי היא עליונה ממנו ונקרא צ"ל, אך עיקרה ל' דצלם לבה. והענין, כי אחר בחי' ראשונה חוזרין הד' מוחין הראשונים שנתלבשו בו ספי' ראשונים של תבונה הג', ויורדין עוד ירידה ב' והתפשטות ב', ומתלבשין בנה"י דתבונה הג', כל א' כלול מ"י הם ל' דצלם*. נמצא כי תחלה היו ד' מוחין עצמם ניכרין, לכן נקרא מ' דצלם. אך פה נעלם מציאותן, ואין ניכרים רק המלבושים⁴⁵⁵ שהם נה"י דתבונה הנ"ל⁴⁵⁶, והנה"י ההם נקרא ל' דצלם, ובחי' המוחין נעלם ומכוסה תוך ל' זו⁴⁵⁷. ונודע, כי אהי"ה דיודי"ן⁴⁵⁸ הוא בבניה העליונה, כי תבונה נקרא שם ס"ג, ולכן צ"ל זה עם ב' אותיותיו גימטריא מילוי דאהי"ה דאלפין, וגימטריא בצ"ל שד"י, וחסר ממנו אהי"ה עצמו ולא נשאר בו רק מלאו כנ"ל, כי שם אהי"ה בעצמו הוא בבניה ולא בתבונה. נמצא כי למעלה בבחי' הראשונה שהיתה נקרא ע"ש מוחין עצמה נקרא מ' דצלם ע"ש המוחין עצמן, לכן היה מ' דצלם

בפ' חלק (סנהדרין צ"ב ע"א) צדיקים שעתיד הקב"ה כו', וא"ת אותו אלף שנה כו', הקב"ה עושה להם כנפים וטסים באויר ע"פ המים, והוא ממש מ"ש שעליית הנשמות באלף השביעי הוא בסוד המוחין המגולים האלו בסוד מ' דצלם שהוא סוד האויר, וטסים על המי"ם שהוא בסוד צ' דצלם וטיסתם הוא בהאי מגדלא שהוא למ"ד דצלם סוד מגדל הפורח באויר (חגיגה ט"ו ע"ב) וכמ"ש (משלי יח י) מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, והצדיק הזה הוא צדיק דצלם שהוא כלל פנימיות של הנבראים שעולים במדרגה הפנימית דרך המגדל שהוא הל' הזה אל אויר העליון סוד ה'ס', והם טסים בסוד הכנפים שעושה להם שעולים עד חג"ת דתבונה ששם הכנפים (פת"ש גדלות דז"א יט), לגבי כנפיים עי' לקמן כללי חו"ג אות טז.

⁴⁵⁰ עי' פת"ש גדלות דז"א לט ז"ל, ל' דצלם שהוא (חגיגה ט"ו ע"ב) המגדל הפורח באויר, והאויר הוא ס' דצלם שעומדים המוחין גלויים באויר חוץ מיסוד בין פרקין קדמאין דנו"ה דבינה דכללות אשר הוא ד' ראשונות דתבונה, כי בד' ראשונות דתבונה נקרא אויר, כי אין למוחין מחיצה מבלדת כי הד' ראשונות הם ג"כ בחינת מוחין, והוא בסוד (ישעיה ל כ) ולא יכנף עוד מוריך וגו', כי החג"ת שם הכנפיים מכסים האור, ולכן שם נכנסים ונקראים בשם ל'.

⁴⁵¹ עי' לקמן ז ע"ג אות טו, והערה 743.

⁴⁵² אחר (קה"י).

⁴⁵³ זו (קה"י). מ' נמחק בסכ"י וכנ"ל והוא ו"ס ראשונים כו' וזנ"א מתלכץ זי"ס ראשונות (הגוז"י).

⁴⁵⁴ כוללת (קה"י).

⁴⁵⁵ מלכוסס (קה"י, והגוז"י).

⁴⁵⁶ הג' (קה"י).

⁴⁵⁷ עי' פת"ש גדלות דז"א יח ז"ל, נעשו לבושין אל המוחין להעלים אורם, אבל עדיין לא נכנסו בז"א עצמו, ר"ל שהוא מדרגה יותר עליונה שהוא מנושא מכפי מדרגת המאורות כפי הנהגתם עתה אלא בשלמות יותר, שהם במדרגת אור מקיף ושמירה מעולה אל הסדרים ההם, וכו' מדרגה עליונה של הנשמה שאינה נכנסת תוך הגוף, רק היא על השמים כבודה (תהלים קיג ד) משקפת ומאירה למעלה בסוד אור מקיף.

⁴⁵⁸ נמחק בלש"ו וזגוז"י מכת"י.

מאיר העין חלק ד'

רומז אל ד' יודיין של הוי"ה דיודיין כנ"ל. אך בבחי' זו הב' שנקרא ל' דצלם {ג ע"א} ע"ש נה"י דתבונה עצמה. והנה התבונה אינה רק שם ס"ג כנ"ל, ולכן נעלם ממנו אפי' אהי"ה עצמו, ולא נשאר ממנו רק המילוי דאלפיין שהוא גימטריא צ"ל. וגם שרשו אינו רק ל' לבדה של צלם שהוא רומז אל ס"ג, תבונה, והם ג' יודיין שבס"ג שהם גימטריא ל' דצלם, והם ג' יודיין אלו, ג"ס נה"י דתבונה, כי הם הנגלין לא המוחין עצמן⁴⁵⁹. גם בחי' זו נקרא אור, כי (הבחינות)⁴⁶⁰ ראשונות נקרא אור, ועתה⁴⁶¹ חסר ממנו י' דאור כנ"ל, כי בחי' ראשונה הוא י' דהוי"ה מ' דצלם, וזהו הב' נקרא ה' כנ"ל, והוא אור דאשתאר מאור⁴⁶². גם נקרא מגדל הפורח באור⁴⁶³ (חגיגה טו ע"ב) (כי גם בחי' זו כמו אור מקיף אל ז"א ובחי' נה"י דתבונה⁴⁶⁴ הנקרא מגדל הפורח באור)⁴⁶⁵. כי גם בחי' זו נקרא אור כנלע"ד. ועי' בדרושים אחרים והוא בחי' ה' בעצמו, והנה הוא תלוי ונאחז בבחי' ראשונה הנקרא אור, וזהו מגדל הפורח באור⁴⁶⁶, כי כבר ידעת כי אות ל' נקרא מגדל הפורח באור, כמ"ש בזוהר פ' יתרו (צא ע"א), והוא בחי' ל' זו דצלם, שהוא נה"י של תבונה הג' והבן זה. ונמצאת בחי' זו ב' שהוא ה' ראשונה של הוי"ה הכולל התפשטות המוחין ונקרא בינה, והוא ל' דצלם, והוא אור, הוא נה"י דתבונה ג', ונקרא צ"ל, כי גם בחי' ג' הנקרא צ' נכלל בה, וגם נקרא ל' ע"ש ג' יודיין שיש בשם אהי"ה באמא⁴⁶⁷ במילוי יודיין, כי הצלם שהיא בחי' א' נקרא ס' ע"ש ד' יודיין דהוי"ה דע"ב, יען נגלו המוחין עצמן. אך כאן שנתגלו נה"י דתבונה ונעלמים המוחין, לכן נקרא ל' ע"ש ג' יודיין דאהי"ה דיודיין דאמא וכן⁴⁶⁸.

* וצ"ע ויותר טוב היה אם מ' דצלם ארבע ראשונות דתבונה זו, ול' דצלם בשלשה אמצעיות דתבונה זו, וצ' בשלשה תחתונות בג"ת דתבונה והיא תשעים.

⁴⁵⁹ עי' רע"מ נשא קכג ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו, כלומר עצם הראש הוא בכלל הו"ק והוא הגלוי והמוחין הם פנימיים.

⁴⁶⁰ נמחק בקה"י.

⁴⁶¹ ועל זה (קה"י).

⁴⁶² עי' ת"ז כ ע"ב וז"ל, כד אפקי י' מאור אתגליא או"ר, ע"כ.

⁴⁶³ עי' פת"ש א"א יח, שעניין מגדל הפורח באור (חגיגה טו ע"ב) הוא עליית יסוד דרדל"א הגנוז באורא, ועי' לש"ו כללים ח"ב לג ע"ג, שיסוד דז"א ועטרת היסוד יחד המה בסוד מגדל הפורח באור, שכן הם עומדים בין ז"א לנוק', ואינם סמוכים על שום דבר או מקום וכאילו מצויים "באור". עי' לעיל הערה 449

עי' פת"ש גדלות דז"א יט ז"ל, ומדרגה השניה הוא בהכנסם בנה"י דתבונה זו בסוד ל' דצלם שהוא המגדל הנ"ל, והוא הסדר שנתקן שם לתיקון הנהגת עוה"ז, ששם נכללים הב' עטרין באחד [עי' הערה 448] כדי ליתן מיתוק לגבורות של הנבראים ע"י החסדים כמ"ל, והוא סוד מ"ש (שבת פ"ח ע"ב) כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה קשרו לו שני כתרים, והוא הדעת שנקשרים בו הב' עטרות של החו"ג ביחד, והיינו, כי סדר התיקון הזה הוא ע"י התורה שנתנה לישראל, שבזה הוכנו לכל הנבראים ולכל פרטיהם תיקונים להשלימם ולמתק הקלקולים שבהם הנשרשים בעטרא דגבורות וילפו לה רז"ל מפ' (משלי ח ו) שמעו כי נגידים אדבר, והוא סוד שם החסד והגבורה א"ל אלהים, ב' עטרין הנ"ל שנקשרים יחד ומתבסמין זה בזה ע"י התורה, ובמדרגה זו נעלם הד' יודיין של המוחין, ונראה רק הלבוש דנה"י דאימא לבד, והוא סוד התורה שעל השמים⁴⁶³ ששם נסדרו כפי מה שהם ראויים להנתן למטה לארץ, כמ"ש (ב"ר פ"ז פ"ה) נובלות חכמה של מעלה תורה, שהחכמה העליונה נתעלם ונשאר גנוז, ורק ניצוצות ממנה מאירים בתורה, כמ"ש (דברים ד ו) כי היא חכמתכם וגו', והיא החכמה שבאה בלבוש המצות והדברים המבוארים בתורה, שהם תיקונים לכל מדרגות הנבראים

⁴⁶⁴ הג' (נוסף בקה"י).

⁴⁶⁵ המוסגר מופיע בקה"י.

⁴⁶⁶ עי' שעה"ק עז ע"ד עוד לקמן דף ז' כלל יב (לש"ו)

⁴⁶⁷ לזמא (קה"י).

⁴⁶⁸ וכמו שנבאר לקמן (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

אח"כ בחי' ג' הוא ו' של הוי"ה הכוללת התפשטות המוחין כנ"ל, ובבחי' זו נקרא ז"א ו' של הוי"ה, והבן זה. ור' זו שהוא בחי' הג' נקרא דעת ופה⁴⁶⁹ נשלמו ג' אותיות יה"ו של הוי"ה הכוללת התפשטות מוחין כנ"ל⁴⁷⁰. ונודע כי יה"ו הם חב"ד, והבן זה*, ועתה הוא בחי' צ' של צלם לבדה, והיא בחי' ג' של ז"א שנתפשטו המוחין התפשטות ג' ונכנסו תוך ז"א עצמו בסוד מוחין פנימים ולא {ג ע"ב} מקיפים⁴⁷¹.

* נל"ח כי ג' אלו הם צלם שהם חיה נשמה רוח של ז"א, והבן זה.

ואמנם היותה עתה נקרא צ' של צלם, כי הנה ד' מוחין אלו בהתלבשותן תוך נה"י דתבונה ג', נעשין ג' לבד. כי החו"ג נעשין דעת א', ואלו הג' מוחין בהיותן מלוכשים תוך נה"י דתבונה ירדו ונתלבשו תוך ז"א כמ"ש. ותחלה נכנסין בגלגלתא, ואח"כ מתפשטין בכל גופו, כמ"ש בדרושים אחרים לקמן בע"ה. ונודע, כי הז"א הוא ט"ס ולא יותר⁴⁷², וכל אחד כלול מ'י, והם צ', לכן המוחין אלו המתפשטין בכל ז"א נקרא צ' דצלם, והנה עתה בזו הבחי' הג' נתקנו ג' מוחין תוך גלגלתא דז"א בסוד חב"ד⁴⁷³.

וכבר נת"ל, כי ג' בחי' הנ"ל הם ג' אותיות צלם והם חב"ד, מ' חכמה, ל' בינה, צ' דעת. והנה תחלה באה החכמה, ואח"כ הדעת, ואחר כך הבינה, שהם ג' אותיות שבצלם הזכר, א"כ יהיה הסדר מצ"ל, שהם חכמה דעת בינה, והוא הנקרא ביחזקאל (לא ג) יפה ענף וחורש מצ"ל, שהוא ז"א הנקרא ארז הלבנון, כנודע (זחר בראשית לה ע"א). ונמצא, היות בחי' זו צ' ע"ש ט"ס דז"א עצמו,

⁴⁶⁹ ובה (קה"י).

⁴⁷⁰ נמחק בקה"י. והבחי' זו נקרא ז"א (כת"י הגוכ"י).

⁴⁷¹ עי' פת"ש גדלות דז"א יח צ' דצלם מורה על התפשטות הסדר הזה של המוחין בז"א עצמו, ר"ל בערך המדרגות המנהיגים עתה את הנבראים ובשיעורם ובגבולם שניתן להם, רק שהוא פנימיות שלהם, והם כלל ט' ספירות שלו, כל א' בהתפשטות כל עשרה מדרגות שבו הוא במספר צ' ממש, והוא אחר יציאתם וגילויים מנה"י דתבונה שנתלבשו בו (כנ"ל ד"ה אח"כ).

כמו הנשמה באדם שניצוצות ממנה הם מתפשטים בתוכו ומנהיגים אותו להשלימו בדרכי ה' לתקן כל מדותיו ומעשיו, שיתנהג על פי התורה ורצון ה' ב"ה, ובחינה זאת הוא ממש כמו צ' התחתון של צל"ם שמתפשט בז"א עצמו שהוא ממדרגת נשמה הנשפע מבינה, והל' של צל"ם הוא כמו מדרגה עליונה של הנשמה שאינה נכנסת תוך הגוף, רק היא על השמים כבודה (תהלים קיג ד) משקפת ומאירה למעלה בסוד אור מקיף וכו', והענין בזה כמ"ש בכמה מקומות, שהאדם נר"ן שבו הם בסוד חב"ד חג"ת נה"י, שהנפש הוא למטה ממדרגתו, ועיקר האדם הוא הרוח שבא לתקן הנפש, ובו תלוי כל הבחירה וכל המעשים, והנשמה היא למעלה ממדרגת האדם, רק ניצוצות שלה הם סוד נה"י של הנשמה שהוא מתלבש ברוח שבו⁴⁷¹, והו' ספירות ראשונות של הנשמה הם עליו בסוד אור מקיף, וכן כאן במאורות העליונים, שבינה הוא נשמה לז"א לתקן סדרי המאורות שלו בשלמות כפי התיקון של הנבראים

⁴⁷² עי' ס"י (פ"א מ"ד) עשר ספירות בלימה, עשר ולא תשע, עשר ולא אחת עשרה, ועי' בהגר"א בס"י ח ע"א וידוע שמלכות האחרונה נוק' דא"א לא חשיב בכלל הע"ס⁴⁷² כמו שיתבאר לקמן, רק נכלל בבחינה ראשונה של כתר, לכן אמר שאל תחשוב מלכות נוק' ויהיו אחת עשרה⁴⁷², וכן הוא בספירות הפרטיות של כל פרצוף שמסתיים ביסוד, ומלכות נוקבא היא עטרת בעלה שעולה עמו ואינה יורדת⁴⁷², אבל בע"ס הכללים עתיק אינו מן המנין, אבל מלכות נוקבא דז"א היא המשלמת לעשר, ולכן אמר עשר ב' פעמים, עשר ולא ט' בפרטיות, עשר ולא י"א בכלליות. ועי' לקמן דרוש ו' ד"ה ונשלים שתמיד מונים ט' מכתר עד יסוד עם הדעת, וכתר ומלכות רק בסוף.

אלא הנוק' משלים ל' עי' שעה"ק עח ע"ב. ועי' לקמן דרוש ו' ד"ה ושלים ענין הכפל, שמלכות וכתר נעשו כחד אחר הט' ספירות הראשונים. אמנם עי' לקמן שער תיקון נוק' פרק ב' ב' ב'ונל"ח' מה ע"ג שעומק הענין היא שבעמידה של אב"א יש לו י"ס ובנסירה יש לו ט' ולה א'.

⁴⁷³ הוא סדר התפשטות המוחין בט' ספירות של ז"א עצמו, והוא הנהגה הפנימית המנהגת עתה את ו' ימי המעשה ו' אלפי שנין, והוא עולם המעשה, והוא סוד הלבשת פנימיות התורה במצוות מעשיות ודברים גשמיים המבוארים בה, העשויים לתיקון האדם והנהגתו בדרכי ה', שהוא ג"כ מכוון לפרטי תיקון הנבראים להוציאם מקלקולם (פת"ש גדלות דז"א כ).

מאיר העץ חלק ד'

שבהם מתלבשין המוחין הנ"ל, דוגמת בחי' הב' הנק' ל' ע"ש נה"י דתבונה הג', שבהם מתלבשין המוחין. ואע"פ שגם פה⁴⁷⁴ ג"כ מתלבשת⁴⁷⁵ תוך נה"י דתבונה, עכ"ז כיון שגם נה"י דתבונה מתלבשין תוך ט"ס דז"א והם נגלים, לכן נקרא צ' ע"ש הט"ס דז"א שהם הנגלות.

והנה נת"ל, כי בחי' ראשונה הוא ס' נגד ד' יודי"ן דהוי"ה דיודי"ן, ובחי' שניה ל' דצלם שהוא נגד ג' יודי"ן דאהי"ה דיודי"ן, כי צלם זה הוא בחי'⁴⁷⁶ אלו מאו"א הנקרא הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן כנ"ל נמשכו, ולכן אלו ב' שמות נרמזין בכל ג' בחי' הצלם. והנה האותיות הנשארות מב' שמות הוי"ה אהי"ה דיודי"ן, הם ד' ווי"ן וד' ההי"ן וב' דלתי"ן וא' ל' פ'. ונקח עתה ההי"ן⁴⁷⁷ והוי"ן, כי הם האותיות השרשית הנמצאין בהוי"ה ואהי"ה הפשוטין בלי מילוי, ונעשה ההי"ן כל א' ג' קוין ווי"ן, נמצא ד' ווי"ן וד' ההי"ן הם י"ו ווי"ן, תניח ו' אחד למ"ש⁴⁷⁸ בע"ה, ונשארו ט"ו ווי"ן, והם גי' צ' דצלם. הרי כי צ' דצלם נקרא ע"ש הוי"ן וההי"ן שבב' שמות הוי"ה אהי"ה הנ"ל. נשארו שאר האותיות שהם ו' אחד וב' דלתי"ן וא' ול' ופ'.

ותחלה נקדים לך הקדמה א' והוא זאת, { ג ע"ג } דע⁴⁷⁹ כי ב' דעות הם: אחד, הוא דעת העליון המכריע בין חו"ב עלאין⁴⁸⁰, שהם המוחין עצמם הזכרים כנ"ל. והב', נקרא דעת תחתון, והם סוד כללות הב' עטרי"ן⁴⁸¹ שהם ב' מלכיות דאו"א כנ"ל⁴⁸². והנה זה דעת העליון הוא נעשה מאלו ו' אותיות הנשארי"ן⁴⁸³, שהם ו' אחת וב' דלתי"ן וא' ול' ופ', כי הדלתי"ן יען אינם שרשיות, ונמצאו בשמות פשוטים, לכן לא נחלקו בציוור ווי"ן כמו ההי"ן. והנה מספר ו' אותיות הנ"ל גימטריא קב"ו והם ג"פ מ"ב⁴⁸⁴, ואלו הג"פ מ"ב הם בחי' דעת עליון המכריע בין חו"ב מוחין עלאין, וזה הדעת

⁴⁷⁴ צה (קה"י).

⁴⁷⁵ המוחין (נוסף בקה"י)

⁴⁷⁶ ובחי' (קה"י)

⁴⁷⁷ ההי"ן (קה"י).

⁴⁷⁸ למה שנבאר (קה"י).

⁴⁷⁹ ע"י נהר שלום דף מב ע"ב ד"ה ונבאר עניינו (לש"ו).

⁴⁸⁰ דז"א (נוסף בכת"י הגוב"י).

⁴⁸¹ כלומר עטרת היסודין וזה דוגמת כל כתר דתחתון הוא במלכות דעליון (ביאורים ח"ב לד ע"א)

⁴⁸² ע"י ליקוטים בסוף בהגר"א על ס"י כד ע"א וז"ל, כמ"ש (זהר משפטים קכג ע"א) דעת גניז בפומא דמלכא וז"ש בדעתו תהומות נבקעו ועל ידי הלשון הוא זווג או"א חו"ב וזהו סוד ברית הלשון ועל ידי יסוד זווג ז"נ והוא ברית המעורר וזווג בה' חסדים וה' גבורות ולכן הם מכריעים בריח יחידה בין אצבעות ידים ורגלים וזהו דעת עליון הנעלם ואח"כ דעת המתפשט הוא במעים תחת הקרום וכמ"ש מעוי בדעת אתתקן והן ג' דרגין חב"ד זה על זה ובין כל אחד קרום ג' דרגין דמשכנא ופרכת בין, ועי' בהגר"א על ספד"צ יד ע"ב, שיש ב' זיווגים באו"א: א' זיווג על ידי דעת עליון והוא בראש, זיווג זה הוא תמידי ללא הפסק. ב' זיווג בפה ע"י הלשון ודעת המתפשט, והוא רק בשעת דיבור, וממילא אינו תמידי. קיום העולם תלוי בזיווג התמידי, אמנם הבאת העולם לידי תיקון ושלמות לעולם אינו אלא על ידי הדיבור. שורש זה הזיווג הראשון הוא מאו"א שבגרון דא"א (עי' יג ע"ד). ועי' ב"ע צט ע"א שזיווג או"א שבפה הוא ברית הלשון הנזכר בס"י פ"ו מ"ז. ועי' פת"ש שבירה טז, שזיווג או"א שבפה הוא זיווג של פב"פ ולכן זהו זיווגם העיקרי, משא"כ הזיווג התדירי שהוא אב"א.

עי' פת"ש שבירה יז מש"כ לבאר בעניין בענין ב' מיני הדעת וז"ל, דעת עליון הוא כענין המחשבה קודם המעשה, והדעת המתפשט הוא בעת שעושה בפועל באברי גופו ועושה הדבר בדעה והשכל והוא נקרא המתפשט בגופא וכו', ודעת הנשאר בראש הוא בסוד הנהגת עוה"ב למעלה מהנהגת הזמן ורק בבחינת שלמות השכר שהוא גילוי רוח"ק ונבואה וגילוי התורה, עכ"ל, וכן עי' פת"ש גדלות דז"א כה לקשר את זה למצות מילה.

⁴⁸³ ?

⁴⁸⁴ שער הפסוקים - פרשת שלח לך

נודע הוא, כי ג' הוי"ות, ע"ב, ס"ג, מ"ה, הם זכרים, וכלם בוד"א דכורא. ובכל הוי"ה מאלו, יש מ"ב אותיות, שהם, ארבע אותיות הפשוטות, יהו"ה. ועשר אותיות המלוי, כזה, יו"ד ה"י וי"ו ה"א, ע"ב. יו"ד ה"י וא"ו ה"י, ס"ג. יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מ"ה. וכ"ח אותיות מלוי המלוי, כזה, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד, בשם

מאיר העץ חלק ד'

שביארנו בברכת אבות במלת ואלהי יעקב⁴⁸⁵. כי כבר ביארנו⁴⁸⁶ כי אותה ו' הנוספת הוא סוד דעת עליון הזה, לכן נקרא ואלהי גימטריא מ"ב. ואמנם היות ג"פ מ"ב, כי מ"ב ראשון בחב"ד דז"א, ומ"ב ב' בחג"ת דז"א, ומ"ב ג' בנה"י דז"א.

גם טעם ג' למה נקרא צ', כי עתה ז"א נקרא מלך⁴⁸⁷, שהוא גימטריא צ', משא"כ קודם היות לו מוחין, והבן אימתי נקרא מלך, והוא בהיות לו מוחין הנקרא צ'. וכבר הודעתוך בפסוק⁴⁸⁸ ה' מלך⁴⁸⁹ כו' בגי' מנצפ"ך, שהם כוונת מנצפ"ך כנודע⁴⁹⁰, כי מלך גימטריא צ' דמנצפ"ך. והענין, כי אלו המוחין שהם זו, הצ' הנעשים מט"ו ווי"ן הנ"ל, הנה הם נמשכין ממ"ג דבינה שהם מנצפ"ך כנודע⁴⁹¹. נמצא, כי צ' של צלם הוא ג"כ גימטריא מ"ם, ול' דצלם נקרא אור, ומ' דצלם נקרא אויר כנ"ל⁴⁹². ומאלו⁴⁹³ המים, הם ה' אותיות מנצפ"ך דבינה, שהם ה"פ⁴⁹⁴ מ"ם שבפסוק (בראשית א ו) יהי רקיע*.

ע"ב, וכן בס"ג, וכן במ"ה. והנה ג"פ מ"ב אלו, הם נמשכים אל המלכות, ונגדל כחה, ונעשית אדני, בבחי' אחוריים מרובעות פשוטות, העולה קכ"ו, כזה, א', א"ד, אדני' אדני'. ולפי שתכלית מלויו, הוא כ"ח אותיות של מלוי המלוי, לכן כל המ"ב אתון נקראים כ"ח אדני, ע"ש כ"ח אותיות המלוי:

שער הכוונות - דרושי ויעבור דרוש ז

צרופי' כנודע והם כמנין וחנון. גם וחנון עם ה' אותיותיו ועם הכולל יהיה הכל בגי' קכ"ו והם ג' שמות מ"ב היוצאים מג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה כנודע והנה ג"פ מ"ב גי' כ"ו. אך הוא שני אלפי' 485

(21) שער הכוונות - דרושי העמידה דרוש ב פירוש תיבת אלהינו

אלהי אברהם כו' כי ד"פ נזכרו כאן אלהי ועיין לקמן באלהי אברהם. והנה אחר שעשינו זווג או"א באלו התיבות הנז' מורידין את המוחין ברישא דז"א והו' אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויובן זה כמ"ש בדרושי המוחין דקטנות דשם אלהים ענין סדר כניסת המוחין דז"א ושם ביארנו כי נכנסים ג"ר דמוחין דמצד אימ' הנק' חב"ד ואז תיכף נכנסים עמהם ביחד שלשה אחרונות נה"י דמוחין דמצד אבא. והו' ביאור המלות הנז' אלהי אברהם הוא חכמה הנקרא אלהי

(25) שער הכוונות - דרושי העמידה דרוש ב פירוש תיבת אלהינו

ונחזור לענינו כי כאשר תכוין באלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב אל המוחין דמצד אבא או דמצד אימא תמיד תכוין אל זה הדעת העליון דז"א בין במוחין דמצד אבא בין במוחין דמצד אימא והכונה תהיה באות ו' היתירה שבמלת ואלהי יעקב כנ"ל 486 **כי כבר ביארנו (נמחק בקה"י).**

⁴⁸⁷ בסוד (משלי כט ד) מלך במשפט יעמיד ארץ, שהוא המנהיג העולם במשפט במדה ומשקל ע"פ התורה ומצותיה, שבו תלוי כל הבחירה והמעשה, ולכן צדיקים נקראים מלכים (גיטין ס"ב ע"א) על שם סוד צ' דצל"ם, כי מדרגה הבחירה אינו בכל נבראי מעלה ומטה רק באדם, ולכן נקרא מלך, שהרשות בידו לעשות כפי רצונו ואין מוחה בידו, וזה הוא מדרגת ז"א בט"ס שלו המנהיג ע"פ הבחירה (פת"ש גדלות דז"א כ').

⁴⁸⁸ עי' זהר בראשית לד ע"א ז"ל, תרין עלמין נינהו עלמא עלאה ועלמא תתאה, תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם, מלך עלאה ומלך תתאה (תנינו), כתיב יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד, יהו"ה מלך לעילא יהו"ה מלך באמצעיתא יהו"ה ימלוך לתתא [תרגום@]: שני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כצורה דלעליון שכתוב מן העולם ועד העולם, מלך עליון ומלך תחתון, כתוב ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד, ה' מלך למעלה ה' מלך באמצע ה' ימלוך למטה.]. ע"כ. זו היא הפעם היחידה שנזכר 'מלך מלך' (חוץ ממה שתקנו הקדמונים פסוקי דזמרא ב"הי כבוד").

⁴⁸⁹ ה' מלך (נוסף בקה"י).

⁴⁹⁰ נמחק בקה"י.

⁴⁹¹ בקה"י כאן מופיע ה'נלע"ד חיים' המובא בסוף הפרק.

⁴⁹² עי' כד נפיק יו"ד מאויר ואשתיר אור

⁴⁹³ ואלו (קה"י).

⁴⁹⁴ *###יש רק ג'? כנראה שהוא כולל גם פסוק הבא: ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן.

מאיר העיץ חלק ד'

*נל"ח⁴⁹⁵ כי אלו הט"ו ווי"ן שהם גימטריא צ' וגימטריא מי"ם שהוא הדעת כנ"ל, הנה הוא הדעת התחתון, ב' עטרין ב' מלכיות, לכן שניהם נקראים מ"ן⁴⁹⁶. ונמצא, כי צ' דצלם שהוא הדעת, הנה כולו אינו רק דעת התחתון הנמשך מט"ו ווי"ן, ודעת עליון נמשך משאר אותיות כנ"ל, והחור"ב הם ל"מ שבצלם הנ"ל. והבן זה היטב, כי כל אלו המוחין הנקראים צ' דצלם אינם רק בחי' פרטיות דעת התחתון בז"א, והם הנקראים מוחין פנימי רוח שבו, יען הם מלכיות כי ג"ר עצמן שהם כח"ב דז"א הם יחידה חיה נשמה דז"א, ונשארו בסוד מקיפים אליו. וכללות הכל נקרא ז"א, והבן מאד. והנפש דז"א הוא בחי' דו"ק⁴⁹⁷ גופא דיליה, ואז נקרא קטן.

ונבאר ענין ג' מוחין אלו הנקראים צ', איך נעשו ל"ב נתיבות (ס"י פ"א מ"א), ונ' שערים כנודע (ר"ה כא ע"ב). והנה, ב' בחי' יש לאלו המוחין, א' בגולגלתא עצמה במקומה, ושם הוא כללות ט', כי הנה הם ג' מוחין, והם חב"ד מתלבשין תוך ג' שהם נה"י דתבונה הג', ומתלבשין תוך חג"ת דז"א אשר נעשו אח"כ בחי' ג' חללי דגולגלתא כמבואר אצלינו⁴⁹⁸, הרי ט' בחי', והם חב"ד חג"ת נה"י. וכל אלו הט' הם בגולגלתא, ואח"כ מתפשטין בכל הט"ס דז"א, הרי ט' בחי' אחרות. וכבר נודע, כי כל התחתונים נשרשו ונכללו בחכמה, כי ז"ס (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, ולכן צריך שבחכמה היה⁴⁹⁹ נכללות כל ח' בחינות {ג ע"ד} שתחתיה⁵⁰⁰. וגם כל א' מהם תהיה כלולה מכל ד' מוחין, והנה ד"פ ח', הם ל"ב נתיבות חכמה. ועד"ו צריך שגם במוח הב' הנקרא בינה יוכלו בו כל הז' שתחתיה, וכל א' מהז' כלולה מהג' מוחין התחתונים, כי כבר נכללו במוח הראשון בחכמה כנ"ל. והנה ז"פ ג' הם כ"א כמנין אהי"ה, ולכן אהי"ה בבינה. ולהיות להם ב' בחי' כנ"ל שהם בחי' גולגלתא ובחי' ט"ס דז"א כולו, לכן נכפלו ויהיה ב' שמות אהי"ה גימ' מ"ב, ויש בהם ח' אותיות הרי נ' שערי בינה. גם הטעם, כי הנה הז' הכלולים במוח בינה כאשר מתפשטים למטה בז"ת דז"א כנ"ל, צריך שכל א' מהז' יהיה כלול מז' עצמן, הרי מ"ט שערים, כי שער הנ' נשאר למעלה בגולגלתא, אך בחי' התפשטותן למטה אינם רק מ"ט לא נ' כמו למעלה, וזהו ההפרש שיש בבחינותן למעלה בגולגלתא שהם נ', לבחי'⁵⁰¹ למטה שאינה רק מ"ט⁵⁰², כי שער הנ' נשאר למעלה. ונחזור לעיל, כי זו הבחי' הג' הוא ו' דהוי"ה הכוללת התפשטות המוחין ונקרא דעת, והוא צ' דצלם ונקרא מים שהם גימטריא צ', והוא תוך גולגלתא ותוך ט"ס דז"א. מלבד היות גם כן התלבשות נה"י דתבונה בתוכם כנ"ל, והרי בזה נגמר בחי' הצלם כולו שהוא הזכר.

ועתה נבאר דמות שהיא בנוקבא. הנה, נוקבא זו היא לאה היוצאת מאחורי המוחין נגד הדעת כנ"ל, וז"ס (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, כי צ' הוא בחי' הג' דצלם, והוא ז"א ו' של השם כנ"ל, והצד"י נקרא צדיק כנודע⁵⁰³, ומאלו המוחין הנקרא צד"י וצדיק, משם נתיסד העולם שהוא לאה כנודע, כי הנוקבא נקרא תמיד עולם⁵⁰⁴, ומשם יצאה לאה בסוד קשר של תפלין, והוא סוד ה'

⁴⁹⁵ בקה"י נמחק, ופיסקא זו איננה הערה אלא המשך דברי הע"ח הנ"ל.

⁴⁹⁶ מים (לש"ו).

⁴⁹⁷ הו"ק (לש"ו).

⁴⁹⁸ ##*

⁴⁹⁹ יהיו (קה"י ולש"ו).

⁵⁰⁰ עי' מבר"ש כב ע"א (לש"ו)

⁵⁰¹ "שהם נ', לבחי" – נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "אך צבחינת התפשטותם".

⁵⁰² ולא נ' כמו למעלה וזהו ההפרש שיש צבחינתם למעלה בגולגלתא שהם נ' וצבחינתם למטה שאינם

רק מ"ט (קה"י).

⁵⁰³ עי' זהר בראשית וז"ל,

⁵⁰⁴ עי' זהר & מן העולם ועד העולם

מאיר העיץ חלק ד'

אחרונה של שם הוי"ה הכולל התפשטות המוחין, ובה נשלם שם הוי"ה של צלם המוחין. נמצא, כי ג' אותיות צל"ם הם ג' אותיות יה"ו והם זכרים, וה' אחרונה היא דמות והיא נקבה⁵⁰⁵. והנה, להיות כי צ' של צלם הוא גם כן גימטריא מ"ם⁵⁰⁶, יען נמשכו ממנצפ"ך דבינה, שהם ה"פ מים שבפרשת בראשית⁵⁰⁷ כנ"ל, והם בחי' מ"ן כנ"ל, לכן היה בהם כח להוציא לאה קשר של תפילין נוקבא⁵⁰⁸, וה"פ מים שהם מנצפ"ך, הם גימטריא דמו"ת, לכן נקראת לאה דמו"ת⁵⁰⁹, כי מן

⁵⁰⁵ עי' פת"ש גדלות דז"א כב ז"ל, צל"ם הוא כל בנין הנהגה פנימיות וכל סדריו כפי שיוצא ע"י חכמה ובינה עליונה שמתלבשים אח"כ בתבונה, שח"ב עליונים הם הענפים שבאים מא"א שהוא הנהגה הנצחיית, ומשם באים הסדרים היאך לצמצם כל הסדרים של הנצחיות בסוד הנהגת הזמן, והוא סוד התבונה [כלומר ל' דצלם] שנקרא כן שהיא כד ינקא לבנין (עי' אד"ז רצ ע"א), ר"ל ז' ימי בראשית, ולכן הצלם הזה שמצוייר בסוד דמות אדם שהוא ע"פ הגבול והזמן, נעשה רק בתבונה, אך שם הם בתיקון הגמור כמו שיהיה באלף השביעי שמשם יעלו אח"כ לנצחיות אחר אלף השביעי, וכו', ואח"כ, כשמתפשט בז"א, שם הם בגבול ממש, רק שם בפנימיות הם הסדרים היאך מנהיג שיצמח מזה התיקון לבסוף אלף השביעי.

והנה נוקבא הוא המאור הכולל כל התחתונים ובה עולים כולם, ומקבלת כל התיקונים הנעשים ע"י הצדיקים, והיא המנהגת אותם, והיינו, שהדברים עצמם וכל פרטי ההנהגה וכל מה שצריך ליתן לנבראים למהותם ולהנהגתם, הם המאורות שבז"א, ונפעלים ע"י התיקונים העולים מן התחתונים, ונמצא שהנוקבא הוא השער לה' לקבל התחתונים (עי' הקד' הזהר ז ע"ב), ואח"כ להשפיע להם ממה שנסדר בז"א, ויש בה ב' מדרגות, א' בחינה תחתונה שבה, והוא הנהגה התמידיית, והוא סוד רחל עקרת הבית והיא נקראת רחל, וכו', הכל בהנהגה טבעיית, וכו' אבל לאה הוא ענין הנהגת הנסים ונפלאות כמו שהיו במדבר במן ובאר וענני כבוד, אבל זה אינו מתמיד רק לפרקים, ולכן אינה עיקר הנוקבא, ואינה עקרת הבית, והוא סוד עלמא דאתכסיא (זהר ויצא קנב ע"א), וז"ס שזכה משה ללאה [עי' ע"ח שער הכללים יא וז"ל, משה זכה לבינה בהיותה בסוד ס' לפי שהוא יסוד אבא מלאה, ועי' ליקוטי תורה ויקרא, שמשם זכה לאחוריים דיסוד אבא, ולפנים של יסוד דאמא – ועי' לקמן פרק ב' כללי חו"ג אות יז, וכן שער לאה ורחל פרק ב' וגו']. שבימיו היתה ההנהגה רק בדרך נפלאות למעלה מסיוד העולם הטבעי, ונמצא שהנהגה הפנימיית שאינה מתגלה עתה רק ע"י הכלים של הגוף דז"א שהוא הנהגה החיצונית שהכל נראה מבחוץ בטבע ועולם כמנהגו נוהג, ולמשה היה מתגלה המוחין עצמם בלא כלים, אבל אינו בסוד מוחין עצמם רק בסוד חיצוניות של המוחין, שהרי המן היה מתגשם, והמים בבאר, וענני כבוד, רק שהיה בסוד הנהגת הנפלאות, והוא סוד קשר של ד' שהוא פרצוף לאה שהוא דמות של הצל"ם דמוחין, והוא סוד ה' של כללות הוי"ה דצל"ם דמוחין ה' אחרונה, שהוא מה שמתגלה למטה בארץ כבוד ה'.

⁵⁰⁶ והוא הנהגה הפנימיית שנקראת באר מים חיים, מה שא"כ הנהגה החיצונית הטבעיית שהוא בבחינת בור מים והוא סוד מ"ם שבמלואו הוא ג"כ מ"ם מ"ם יו"ד מ"ם, רק שא' הוא בגלוי וא' בהעלם, פנימיות וחיצוניות, וכן התורה בבחינת לבושה חיצוני שנתלבשה במצות מעשיות נקראת ג"כ מים, כמ"ש (ישעיה נה א) הוי כל צמא (לכו למים) וגו', וכל אדם שמתנהג ע"פ התורה והמצות במעשה נקרא צדי"ק (פת"ש גדלות דז"א כ'), ועי' לעין הערה 473.

⁵⁰⁷ כלומר של פסוק יהי רקיע והפוסק לאחריו כנ"ל.

⁵⁰⁸ עי' פת"ש גדלות דז"א כא ז"ל, כתיב אצל משה רעה"ש שביקש מהקב"ה, (שמות לג יח) הראני נא את כבודך וגו' (שם כ') ויאמר לו לא תוכל לראות את פני וגו', (שם כג) והסירותי את כפי, וראית את אחורי ופני לא יראו, וארז"ל (ברכות ז' ע"א) שהראה לו הקב"ה קשר של תפילין, והם דברים נפלאים ונוראים בעמקי תוה"ק, והוא שמשם רבע"ה רצה לעמוד על עומק הנהגת הבריאה, כמ"ש רז"ל (שם) ע"פ (שמות לג יג) הודיעני נא את דרכיך וגו', שאמרו שביקש לידע מפני מה יש צדיק כו', והוא, כי הנהגה החיצונית של הבריאה הנראה לנו מדוע הסוד הנראה לחוש, מצדיק ורע לו כו' במיזוג המדות זה בזה, שלפעמים יש ג"כ צדיק וטוב לו ואין נודע לנו דרכיו ית' עד שח"ו היצה"ר מפתה לומר שהעולם מתנהג בטבע והוא החיצוניות בסוד אלקים, רק לנו ישראל נודע באמונה ע"פ תורתו ית' שיש לעולם הנהגה מסותרת ופנימיות יותר, שמתנהג רק ע"פ התורה והמצוה בדרך נשגב, אשר לא נודע לנו, שהוא סוד המוחין דפנימיות ז"א שם הוי"ה דגדלות, אשר הוא קשר אחד מהשתלשלות שלם מראשית הבריאה עד סוף כל הו' אלפי שנים, וגם בתיקונו שיעלה למעלה באלף השביעי, והוא פרצוף שלם דמוחין שבו, שקשור אבר באבר ומדרגה במדרגה, מתפשטים בכל האברים החיצונים שהם הו"ק ו' ימי המעשה [והוא הענין של קשר של תפילין?@].

מאיר העץ חלק ד'

והנהגה פנימיות הזו הנקרא פרצוף דמוחין, הוא סוד תפילין דמארי עלמא (ברכות ו' ע"א) שבהם כתוב שבחם של ישראל, כמ"ש (שמואל ב' ז כג) ומי כעמך וגו', (דברים כו יט) ולתתך עליון וגו', (דברים כט) אשריך ישראל וגו', והיינו, סוד הנהגה הזאת המסורה רק לישראל ע"פ התורה שניתן להם, וכמ"ש (ישעיה סב ח) נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו וגו', בימינו זו תורה ובזרוע עוזו אלו תפילין (ברכות ו' ע"א) וענין התפילין הוא נחלק לג' מדרגות, א' התפילין עצמם של ראש, והב' קשר של תפילין בעורף, והג' קשר של תפילין של יד בזרוע, וכל דברים אלו דברים נשגבים וסודות נוראים בדרכי ההנהגה העליונה, והוא, כי כמו שאנו מניחים תפילין לאות על שאנו מקושרים בו ית' בתורה ובמצות במחשבה ומעשה שתפילין הוא מלשון התקשרות, כמו כן הקב"ה מניח תפילין (שם) והם סוד המוחין דז"א שהוא הנהגה פנימית שלו, שבזה מתקשר עם ישראל שהנהגה זאת מיוחדת להם לבד.

ופרצוף המוחין הוא כולל ג"ר וז"ת, והיינו, הנהגה של המעשה דז"ת של ו' אלפי שנין וג"ר של המוחין הם העטרות של הנהגה זאת, שבזה מתעלה להנהגת אלף הז' של אימא, והם בסוד הנסים והנפלאות שמתגלים לפרקים שהוא ביטול הטבע, והוא סוד הג"ר שהם נשגבים מבחינת הטבע שהוטבע בו ימי המעשה ימי בראשית שהם ו' אלפי שנין, והוא מה שמתגלה ע"י תפלת הצדיקים שהם נענים ע"י התפלה, וניכר מעלתם כמ"ש (דברים ד ו) כי היא חכמתכם ובינתכם וגו', (שם ז) כי מי גוי גדול וגו' אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו, ואז ניכר מעלת ישראל, כמ"ש (דברים כח ז) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו', ואמרו (ברכות ו' ע"א) אלו תפילין שבראש, והם סוד הג"ר של פרצוף המוחין, אבל הנהגה הפנימית של המעשה שהם ז"ת של המוחין שמתלבשים בז"ת של גופא דז"א, הם סוד נסים נסתרים שהוא לישראל, והוא סוד תפילין של יד שהוא באתכסיא, והיה לך לאות ולא לאחרים לאות (מנחות ל"ז ע"ב) ואינו אלא בלב ישראל באמונה, אבל אין מתגלה לכל, שמצד זה האפיקורסים ואו"ה תולין הכל בטבע ובמקרים ובאמת הם נסים נוראים, והן הן גבורות גבורותיו, שאלמלא כן היאך שה אחת כו' (יומא ס"ט ע"ב).

וסוד ב' מיני הנהגות שבפנימיות, הם מאירים בנוקבא בסוד ב' מדרגות שבה, סוד לאה ורחל, והוא כמ"ש רבינו הגדול בליקוטיו בספ"ד (ל"ז ע"ג) שמלכותו ית' ניכר לנו ע"י ב' דברים, א' מצד שאנו ממליכים אותו שהוא תכלית העבודה, ובחינה הב' כשנתגלה מלכותו בעולם מצד אותות כמו במצרים ולימות המשיח, וזהו גאותו של הקב"ה, ונקרא ג"כ ענו כמ"ש (מגילה ל"א ע"א) כל מקום שאתה מוצא גדולתו כו', והוא כמ"ש, שמצד נסים נסתרים אין גאותו ניכר בעולם, רק שאנו ממליכים אותו מצד אמונה בלב, והוא שאנו רואים נסים נסתרים שעושה עמנו, והוא סוד פרצוף רחל בחינה תחתונה שבנוקבא למטה בבחינת העלם, וכשיש נסים נגלים סוד תפילין של ראש, אז גאותו ניכר בעולם, ואז ניכר מלכותו מצד זה, הוא בחינה עליונה שבנוקבא בסוד תפילין של ראש.

ונמצא, שחותם הג"ר של הנהגה פנימיות הנ"ל שהוא בבחינת גילוי גבורתו, הוא קשר של תפילין של ד' שהוא גילוי הד' מוחין, ואינם רק בבחינת חותם לבד, כי עיקר ההנהגה הוא בסוד ד' בתים וד' פרשיות של התפילין נגד ד' אותיות הו"ה שהם כלל ד' עולמות אב"ע, וד' יסודות, וד' חיות המרכבה, שמשם נשפע לכל הברואים ודצח"ם וד' רגלי הכסא, ובכל דבר יש גוף ונפש שהם אורות וכלים, והם סוד ד' בתים של תפילין וד' פרשיות, ועיקר הענין, כי חכמה של כל פרצוף, שם נסדר כל הפרטים שבו בחכמה נפלאה, ושם הטעם של כל דבר למה צריך להיות כך, ובינה הוא רק הציור של הפרטים, ולכן חכמה נעלם, שאין לנו להשיג חכמתו של יוצר בראשית למה סודר באופן זה כל דבר, ואין לנו השגה רק מהות הדברים לבד, וגם בזה לא בבחינת הוצאת החכמה אותם בחכמה, שהוא סוד שביל דקיק דחכמה הגנוז בבניה, רק מה שנשפע מצד הציור הזה לז' ימי בראשית, והוא בינה דקיימא לשאלה, (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים וגו', וז"ס ד' פרשיות וד' בתים, שהפרשיות הם בסוד פנימיות החכמה ששם טעם הדברים, והד' בתים הם בבניה בסוד בראשית, ב"ת רא"ש, והם ד' אותיות הו"ה וד' אותיות אה"ה.

והנה משה רבע"ה זכה לבניה שמ"ט שערים דילה נתגלו לו, והוא סוד [הוצאת] פנייתה אל ז' ימי בראשית מזוקק שבעתים, ז' פעמים ז', אבל שער הנ' הוא בחינת בינה בעצמה, והוא היאך יצאה החכמה ונתגלתה בציר שבייל דקיק קוץ התחתון ד', הנעוץ בה' קוטר בגולמא נעיץ בעזקא, אבל הל"ב נתיבות חכמה הוא בחינה אחרת, והיינו, כי נ' שערי בינה שם סוד הציור של כל הנביאים וחכמת הנבראים עצמם היאך יצא אל הפועל, והם הם עשויים בחכמה כמ"ש הרמב"ן ז"ל בהקדמתו לביאור התורה, אבל הל"ב נתיבות חכמה, שם מבואר הטעם של כל דבר למה הוצרך להיות כן ולא באופן אחר, וע"ז ביקש משה (שמות לג יח) הראני נא את כבודך שהוא סוד ל"ב נתיבות חכמה, והוא הכבוד הפנימי, ובזה היה משיג טעם הנהגת הברואים ומפני מה יש צדיק וטוב לו כו', והוא בסוד י"ש שהוא סוד חכמה י"ש מא"ן, סוד ל"א נתיבות, כל א' מ' ונתתי הראשון נעלם קשור ברצון, שהוא היאך הרצון קשור בחכמת הבריאה והיאך עולה הכל אל התכלית, וע"ז השיב לו הוא ית' (שמות לג כ) לא תוכל לראות את פני וגו', שדבר זה לא ניתן להשגה היאך פנימיות ההנהגה וחיצוניותה מסודר בחכמה,

מאיר העיץ חלק ד'

כח המים הרומזין⁵¹⁰ באות צ' שהם גימטריא מי"ם, יצא מדמותם לאה גימטריא דמו"ת, שהם ה' מים⁵¹¹. ודע, כי אלו המים הובררו, ומהמים הזכים נעשה ד', קשר של תפלין, והוא ד' של דמו"ת, ונשארו ג' אותיות מו"ת מן דמות והם עכירות ופסולת של מים, והם הקליפות, וז"ס מות הנרמז בפסוק (בראשית ג ו) ותקח מפריו ותאכל הנזכר בחוה, שגרמה המיתה והבן זה. וזה נזכר במעשה דרב ספרא פרשה תרומה⁵¹² ופרשה בראשית (לו ע"א⁵¹³) על ותקח מפריו ותאכל (בראשית ג ו) והבן זה.

והנה, נת"ל כי ל"ם דצלם נעשו מבחי' יודי"ן דהוי"ה ואהי"ה דיודי"ן, וצ' דצלם מט"ו ווי"ן שבהם כנ"ל⁵¹⁴. הרי כי כללות הצלם {ד ע"א} הוא יודי"ן ווי"ן, ומן זה הצלם שהוא מיודי"ן ווי"ן נעשו דמות שהיא נוקבא⁵¹⁵. וז"ס (תהלים קלג ב) שיורד על פי מדותיו, ר"ל דמות י", דמות הנמשך מיודי"ן ווי"ן. והנה, אמרנו לעיל כי משאר אותיות הששה נעשית דעת עליון, שהם ג"פ מ"ב בחב"ד ובחג"ת ובנה"י. ואח"כ, מסופם נמשכו אל המלכות שהיא נוקבא⁵¹⁶, ומהם נעשה כתר שבה, כמ"ש⁵¹⁷ שבכתר שבה הוא שם אדנ"י, ברבוע גימטריא קכ"ו, כמנין ג' מ"ב הנ"ל⁵¹⁸. ונלע"ד⁵¹⁹, כי

וטעם לכל דבר שהוא תלוי בפנימיות החכמ"ה כ"ח מ"ה שהוא הבריאה כח מעשיו, וע"י מ"ה זיני נהורין אתפליג עלמא (זהר ח"א נ"א ע"ב) ולא ניתן לו השגה רק בסטרא דבינה, וגם זה בסוד החותם ואחוריים שלה, בסוד לא"ה שזכה לה משה.

⁵⁰⁹ ולא רחל שלא שייך למוחין דוגמת הצל"ם.

⁵¹⁰ הרמוזים (קה"י).

⁵¹¹ והנה ה"פ מים גימ' ת"ן כי הוא סוד תן פחדך כמ"ש במקומו כי ת"ן פחדך נגימ' ז"פ מנלכ"ך (כת"י הגוב"י).

⁵¹² המעשה של רב ספרא הוא בדף קסז או קסט ולא מוזכר שם מות אבל עי' קמד ע"א ז"ל, דהא אילנא דחב ביה אדם קדמאה וגרים מותא ליה ולכל עלמא חמא, ואולי ת"ז קטו ע"ב ז"ל איבא דסמא"ל דאתמר ביה ותקח מפריו ותאכל דא מו"ת דאתמר עלה רגליה יורדות מות ואיהי טפה בישא זוהמא דאל אחר סם מות זוהמא וערלה דאילנא דמותא ובגינה אוקמוה מארי מתניתין אדם מושך בערלתו הוה – לא הצלחנו*##

⁵¹³ ז"ל, ותרא האשה כי טוב, חמאת ולא חמאת, כי טוב, חמאת כי טוב, ולא אתישבת ביה, מה כתיב לבתר, ותקח מפריו, ולא כתיב ותקח ממנו, והיא אתדבקת באתר דמותא, וגרימת לכל עלמא מותא, ואפרישת חיי מן מותא, ובחובא דא גרים פרישותא, לאפרשא אתתא מבעלה, דהא קול מדבור לא מתפרשן לעלמין, ומאן דמפריש קול מדבור, אתאלם ולא יכיל למללא, וכיון דאשתקל מניה מלולא אתייהיב לעפרא.

תרגום: @

⁵¹⁴ יודי"ן הם המוחין ובסוד מקיף ובחי' הו' הוא התפשטות המוחין לתוך ז"א שנקרא ו', המקור לו' ימי בראשית ו' אלפי שנין (פת"ש גדלות דז"א כב)

⁵¹⁵ כלומר לאה (פת"ש גדלות דז"א כ), ועי' פת"ש גדלות דז"א כג ז"ל, ודמות הוא הצ"ל של המדרגות האלו ביחד של היודי"ן והווי"ן, כי הצ' הוא בהתפשטות ג"כ בכלים של הגוף כמ"ש, והוא בסדר הנהגה החיצונה הטבעיית שבו מתלבש (ה) הנהגה הפנימיית, אבל לאה הוא בחינה ממוצעת בין הג"ר ובין הז"ת, שהוא סוד הנפלאות והנסים כמו שהיה במדבר, אבל באו מלובשים ונתגשמו למטה בסוד כלים, כמ"ש שהמן היה יורד משמים, לחם שמלאכי השרת אוכלין אותו (יומא ע"ה ע"ב) ומ"מ, היה דבר נרגש וטועמים בו כל מטעמים של המאכלים הטבעיים וכו' הרי שהיה נכלל בו בחינת המוחין עצמם העומדים בלי לבוש הכלים ובחינת הכלים, ולכן כולל בחינת יודי"ן ובחינת ווי"ן ביחד, והוא כל הג' אתוון דצל"ם, והוא דמו"ת של הצלם, ולכן מקום הקשר של ד' בעורף ממש באמצע בין הראש לגוף, בין ג"ר לז"ת.

⁵¹⁶ כלומר רחל (פת"ש גדלות דז"א כ)

⁵¹⁷ כמו סידעת (קה"י).

⁵¹⁸ עי' פת"ש גדלות דז"א כ ז"ל, נשאר האותיות שבגילופי אהי"ה דיודי"ן ו' אחד וא' ל' פ' וב' דלתי"ן, והם גימטריא קכ"ו, והם ג' פעמים מ"ב בכל ג' מדרגות, מ"ב אחד בחב"ד חג"ת נה"י וקשה מאד

מאיר העיץ חלק ד'

היא רחל העומדת תחת נה"י⁵²⁰, כי לאה בחב"ד⁵²¹ למעלה. גם נודע, כי כתר רחל הוא אדנ"י ברבוע גימטריא קכ"ו.

522 שער כה דרוש ב (א) מ"ק

דרוש חסדים וגבורות

סדר ירידת החו"ג של זה הדעת התחתון⁵²³. הנה כבר נת"ל כי דעת זה התחתון דז"א כולל ב' עטרין, שהם ב' מלכיות דאו"א, וכל א' מהם כולל ה', ועטרא דחסד כולל ה"ח הנקראים מים, ועטרא דגבורה כולל ה"ג הנקרא אש*. ונודע כי מקומם הם בעטרת יסוד אמא כדלקמן בע"ה, כי תחלה היו בב' עטרות דאו"א כנ"ל בדרוש העבר, אך אח"כ נתחלפו ושניהם הושמו בעטרת יסוד אמא כמ"ש בדרוש ה' (##*). ונודע כי בהתלבש נה"י⁵²⁴ דאמא עם מוחין דז"א תוך גופא דז"א, הנה עטרת יסוד אמא הוא מגיע עד סוף שלישי עליון דת"ת שהוא עד החזה דז"א⁵²⁵. ופי עטרת זו נבראת סתומה וצרה כדי שכאשר ירצו החו"ג לירד ולהתפשט בגופא דז"א, יהיו החסדים יורדין תחלה⁵²⁶ עם היותן עליונים מהגבורות, להתקן תחלה הז"א הנתקן ע"י החסדים, ולכן תחלה יורדים החסדים, יען הם נחלי מים, ובצאתן מרחיבים פי נקב עטרת יסוד אמא, בסוד (סנהדרין ז ע"א) בידקא דמיא כיון דרווח

⁵¹⁹ חיים (נוסף בקה"י).

⁵²⁰ דז"א (נוסף בקה"י).

⁵²¹ למעלה בכח"ב (קה"י).

⁵²² מ"ב קהילת יעקב, פעה"ק עו ע"ד.

⁵²³ דז"א הנ"ל בדרוש שקלם והתפשטותם תוך ז"א (קה"י).

⁵²⁴ בנסירה פ"ח ופ"ד ושער פרצופי ז"ן פ"ג ועי' שער הכללים פ"ו ובס' שעה"כ דף לח ע"ג (לש"ו).

⁵²⁵ עי' לעיל או"א ח', וזווגים ד'

זה גורם חילוק בין חג"ת לנה"י ועי' פת"ש גדלות דז"א כח ז"ל, עד הפרסה וחזה שלו הוא סוד חג"ת שלו, ומן הפרסה ולמטה נה"י שלו, והם ב' מיני סדרים של הנבראים, א' בתוספת שלמות, והב' בפחות, והם בסוד הנהגת עוה"ז ועוה"ב, שלמעלה מסודרים המדות כפי מה שהם, והוא לצדיקים בג"ע להתענג בשכר מעשיהם והוא הטוב והאור חסד, ולרשעים בגיהנם בגבורה בחשך [עי' ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ח ע"ג וז"ל, הנהגת העולם בכל זמן הוא ברחמים, והן ו"ק, ג' כלילין בג', ג' מתנהג העליונים שם בחסד גמור או בדין גמור או ברחמים גמורים, וכן בעה"ב בגן עדן העליון, וגיהנם, ובינונים, אבל התחתונים בעה"ז א"א להתנהג בהם, ולכן מתנהגים ע"י נה"י כולם ממוזגים, ומלכות הוא תכלית הבריאה והוא דמיון הכתר, עכ"ל]. וכו' ואלו ב' חצאי הפרצופים הם בסוד רוח ונפש כמ"ש כמ"פ, שנר"ן הם בג' חלקים של הפרצוף נשמה בראש בחב"ד, ורוח בחג"ת גויה, ונפש בנה"י בבט"ן, והוא ר"ת ב'המה ט"ף נשים, שנפש הוא בדרגא דבהמה שהוא למטה ממדרגת אדם שהוא הרוח [עי' ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ז ע"ד וז"ל, והענין כי הרוח באדם הוא האדם, אבל הנפש הוא המדרגה למטה ממנו, והנשמה למעלה ממנו והוא מדרגת מלאך כידוע, עכ"ל]. וכן אדם בקטנות שדומה לבהמה נמשך אחר תאות נפשו היסודי, וכן נשים שהם בנה"י ששם מקום הנוקבא, ולכן עטרת יסוד דאימא מסתיים בחזה כמ"ש, שעטרה הוא המדרגה שע"י עוברים תר"ג איכות של הרוח לתקן תר"ג איכות שבנפש ע"י תר"ג מצות עי' יהל אור ח"ג ל"ז ע"ג וז"ל, סוד הענין, שכל אבר יש לו איכות, כי כולם הן תולדות הספירות, וכל אחד יש לו פנימיות וחיצוניות, ובפנימיות פועלת האיכות ובחיצוניות האיברים, וכ"ה בתר"ג מצות, שכ"א הוא מעשה מיוחד ויש לכ"א כוונה מיוחדת, ולכן המצות בלא כוונה כגוף בלא נשמה וכו', תר"ג אברים בגוף ותר"ג איכות בנפש קבועים בגוף, אף לעכו"ם, ועוד יש תר"ג איכות בנפש שאין קבועים בנפש, אלא מושפעים מהרוח וזהו תכלית האדם ושלימותו, והן באין מעשיית המצות, וזה אור הלבנה בשלימות וכו', ידוע שכל דבר שהוא כפול בא השני בגולם א' וכו', וכן הוא כאן, שתר"ג איכות השניים באים באבר א', והוא עט' הברית ובו נכלל כל התר"ג מצות גדולה מילה וכו', ולכן אין העטרה מתגלה מעצמו בבריאת הש"י כמו כל האיברים אלא בעשיית האדם מצות הש"י וכו', ומצות המילה שהיא מצוה המשלמת תר"ג הוא בעטרה ובזה ג"כ הכלל הנ"ל, שהיא כלולה מהכל לכן היא שקולה נגד תר"ג מצות וזהו בר"ת, שהוא הנוק' של היסוד שבה נכללת לאחד, בסוד תש"י כנ"ל, וכשחסר מצות המילה כל המצות אינן פועלים כמו זכר בלא נקבה, עכ"ל].

⁵²⁶ עי' שעה"כ ציצית ב' שכתוב הפוך. וכן איתא בסוף הפרק.

מאיר העיץ חלק ד'

רווח, ופוחתין המעבר. ואחריהן יורדין⁵²⁷ הגבורות⁵²⁸ להתפשט אח"כ גם הם בנוקבא⁵²⁹, כי כבר מצאו פתח פתוח לרווחה⁵³⁰.

*ונל"ח כי אלו הם ב' מנצפ"ך כפולות כי שניהן מלכיות אלא שזה אש וזה מים. והנה נתבאר כי החסדים הם ה'⁵³¹, לכן בצאתן מתפשטים בה' מקומות שהם: ראשון בחסד דז"א, הב' בגבורה, הג' בת"ת, הד' בנצח, הה' בהוד. והנה נודע, כי מחזה ולמטה דתבונה הג', היא אשר מתלבשת בז"א, ובסיום הת"ת שלה שם יחד מחוברים ראשי נה"י שלה, שהוא בסיום הגוף שלה, במקום המתניים, ומשם ולמטה מתפרדין ומתפצלין. ובהתלבשותם תוך ז"א, נמצא כי ראשי נה"י שלה מחוברים עד שיעור סיום הגרון דז"א, ומשם ולמטה התפצלות והתחלקות נה"י דתבונה תוך הז"א. ואז הנצח דאמא מתפשט תוך זרוע ימין דז"א, והוד תוך זרוע שמאל דז"א, ועטרת היסוד בקו אמצעי ת"ת דז"א, ואז משם ולמטה כל א' מהם יש לו מחיצה בפ"ע. נמצא, כי מקום ג' פיצולין אלו הם תחת הגרון בשליש העליון ת"ת דז"א. והנה כאשר ב' חסדים הראשונים רוצין להתפשט בחו"ג דז"א, אין יכולין לצאת כי הם מוגבלים ומוקפים תוך מחיצת עטרת יסוד דאמא, ואיך יצאו להיכנס אל הצדדים שהם הזרועות, והרי פי היסוד הוא למטה מן הזרועות במקום {ד ע"ב} החזה דרך מטה, ולא מן הצדדים. האמנם ענינו כן, כי ב"ח⁵³² שרשם נשאר שם תוך שלישי עליון דת"ת תוך מחיצות יסוד אמא, והארתן לבד בוקעת ועוברת דרך צידי המחיצות דיסוד אמא ונכנס אל הזרועות, אך שרשן⁵³³ נשאר ביסוד. ונקוט⁵³⁴ האי כללא בידך ואל תשכח, גם שלישי החסד הג' המתפשט בת"ת דז"א, גם הוא נשאר שם⁵³⁴ תוך יסוד אמא המסתיים עד החזה⁵³⁵, ושאר ב"ש חסד

⁵²⁷ יוללות (קה"י).

528

(12) ספר פרי עץ חיים - שער השבת - פרק יב:

המתפשט בת"ת דז"א, הוא עומד בתוך אותו הפה וסותמו. ולא די זה, אלא גם החסדים היוצאין מפה היסוד, כבר בארנו שהם יוצאין קודם הגבורות, כי הם מים, ולכן יכולין לצאת דרך מקום צר, אך הגבורות הם אש, ואינן יכולין לצאת עד שהמים שהם החסדים יוצאין תחלה, וירחיבו פי היסוד:

⁵²⁹ לבדוק אם אין גרסא אחרת.

⁵³⁰ עי' פת"ש גדלות דז"א כו ז"ל, זה היה בתחילת הבריאה קודם שחטא אדה"ר, ואחר שחטא נתהפך, ויוצאים הגבורות בתחילה ואח"כ החסדים וכו' כתיב, (בראשית א א) בראשית ברא אלקים וגו', (שם ב) והארץ היתה תהו וגו', [ואח"כ] (שם ג) ויאמר אלקים יהי אור וגו', וכתב שם ה' פעמים אור וה"פ מים, ואור הזה שנזכר שם הוא עטרא דחסדים של הדעת, וכו' וה"פ אור"ר הם ה"ח שמתפשטים בה"ס חג"ת נ"ה, והיינו, שבנין ז"א ו"ק שהם ו' ימי בראשית עיקרם הם ה', ויסוד אינו אלא כללות, ולכן בכל מאור הוצרך להיות שם בחינת חסד וכמו שית', והאור הזה מתפשט בדכורא עד היסוד שבו, ושם נשאר גנוז לצדיקים לע"ל בימות המשיח בסוף אלף הששי, ומה שנותן לנוקבא אינו יוצא רק מים לבד, והוא הטיפה, אבל תענוג העקרי נשאר גנוז בו בסוד (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק, וכמ"ש רבינו הגדול ז"ל בביאורו לתיקונים (פ"ט ע"ג), והם סוד ה"פ מים שהם עצמם היוצאים מה"פ אור של אור הראשון, ועיקר ה"פ אור"ר נשארים ביסוד בסוד ה"פ טו"ב, כמ"ש (בראשית א ד) את האור כי טוב, והם גי' מיל"ה ופ"ה שבדעת בפה הם כלולים כולם ואח"כ נכללים ג"כ ביסוד. ועי' שם כז ז"ל, קודם החטא של אדה"ר נעשה מחיצה שלא יבואו הגבורות עד שיהיה נשרש בז"א תחילה החסדים ויהיה להם דין קדימה, באופן שלא יהיה שליטה גדולה אל הסט"א שיניקתו בגבורות, וכן אחר חטאו נעשה ג"כ מחיצה, שירדו הגבורות תחילה, ויהיה להם דין קדימה לפי מה שגרם ע"י עה"ד, והוא מ"ש שעטרת היסוד הוא צר וא"י לצאת כאחת עד שהמים ירחיבו פי הנקב. ר"ל שהחסדים יהיו נקבעים במאורות תחילה [כלומר לפני החטא], ואז אין חשש שאח"כ יתפשטו גם הגבורות בו, מאחר שכבר קדמו להם החסדים, ותחילת ביאתם במיתוק של החסדים כמ"ש.

⁵³¹ עי' לקמן שער הכללים פרק ו'.

⁵³² נמחק בקה"י.

⁵³³ לבדוק נוסח אולי עיקר.

⁵³⁴ סתום (נוסף בקה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

המתפשטים בב"ש תחתונים דת"ת וגם ב' החסדים התחתונים המתפשטין בנו"ה, הם עצמן יורדין ומתגלין ומתפשטים למטה כ"א במקומו, ושמור כלל זה.

נמצא, כי ב' חסדים ראשונים ושליש עליון⁵³⁶ הם חסדים הסתומים, וב"ש (חסד הג'⁵³⁷)⁵³⁸ דת"ת וב"ח (תחתונים)⁵³⁹ דנו"ה הם מגולים ומאירין אל הז"א בגלוי גמור⁵⁴⁰. והנה, כיון שברדתן אין להם מחיצות המעכבות, והם בחי' מים כנ"ל⁵⁴¹. והנה, כיון שטבע המים היורדין דרך מורד בלי עיכוב ירצו במרוצה גדולה ולא יטו אל הצדדין, ולכן אלו ב' חסדים תחתונים וב"ש של החסד

⁵³⁵ מסיום העטרה אשר במקום חזה דז"א ושם נפתח ומתגלה ויוצא אור החו"ג שבדעת ונעשה מזה מציאות הלב בז"א וכל זה הוא בהיות אור הדעת העיקרי למעלה במוחין על ידי אור הכתר שהעלהו למעלה (דע"ה ח"ב צז ע"ד*), ובגלל זה נעשה הלב שני למוח (כללים ח"א פ ע"ג*)
⁵³⁶ השלישי – קה"ו.

⁵³⁷ הגבורה ##*

⁵³⁸ קה"י גורס את המוסגר.

⁵³⁹ קה"י גורס את המוסגר.

⁵⁴⁰ עי' פת"ש גדלות דז"א ל ז"ל, הנהגה הניתן לעוה"ז הוא בנה"י [עי' ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ח ע"ג וז"ל, הנהגת העולם בכל זמן הוא ברחמים, והן ר"ק, ג' כלילין בג', ג' מתנהג העליונים שם בחסד גמור או בדין גמור או ברחמים גמורים, וכן בעה"ב בגן עדן העליון, וגינהם, ובינונים, אבל התחתונים בעה"ז א"א להתנהג בהם, ולכן מתנהגים ע"י נה"י כולם ממוזגים, ומלכות הוא תכלית הבריאה והוא דמיון הכתר, על"ל]. שהוא למטה מן החזה, ולכן שם החסדים מגולים, שאלו החסדים הראוים למדרגות אלו של עוה"ז להם ניתן להגלות, אבל לא לב' חסדים ושליש שהם עד החזה שהוא בסוד הנהגת עוה"ב, אין להם גילוי רק לעתים רחוקים לצדיקים גדולים שזוכים להטעימם מעין עוה"ב בעוה"ז כמו מדרגת האבות⁵⁴⁰ ודומיהם, וגם זה אינו בשלמותו רק הארה וזיו בעלמא, ועיקרו נשאר גנוז לעוה"ב, והוא סוד אור הראשון שעמד הקב"ה וגנוז⁵⁴⁰, ונברא במקומו מאורות אחרים ביום ד' כמ"ש (בראשית א יד) יהי מאורות ברקיע השמים וגו', שהוא במקום החזה ששם הפרסה רקיע⁵⁴⁰ המבדיל כו', ולכן אנו אומרים שהחסדים השייכים לב' הזרועות ושליש העליון של ת"ת נשאר ביסוד אימא, ולא נפתח הפתח בהרחבה שיבואו לידי גילוי, ומאיר שם דרך מחיצות ומסכים.
עי' לקמן שער הכללים פרק ו'

⁵⁴¹ לאפוקי אור? עי' בהגר"א בת,ז פט ע"ג עי' בהגר"א בת"ז פ"ט ע"ג וז"ל, האור ההולך בזיווג בכל האברים הוא התענוג בזיווג והולך עד יסוד ושם נגזז ובעטרה אינו בא אלא מים, עכ"ל, ועי' בהגר"א בסד"צ י"ב ע"ב וז"ל, והוא עיבר חוור הוא הליתן הנ"ל באמצע הראש והוא העובר, והן ז"נ הזכר עובר והנקבה מסב' בסוד נקבה תסובב גבר (ירמיה ל"א) ואמרו (ב"ב ע"ד ב') ליתן נחש בריח וליתן נחש עקלתון זכר ונקבה נבראו ואלמלא נזקקין זה לזה מחריבין את כל העולם כולו, מה עשה סירס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לע"ל, והענין אם היו נזקקים זה לזה, ר"ל הזיווג של החסד מתפשט למטה היה מחמת רוב החסד העולם חרב, כידוע שרוב גשמים מטשטשין את הארץ וכמ"ש (תענית כ"ג ע"א) השפעת עליהם רוב טובה אינן יכולין לקבל, וז"ס שית אלפי כו' וחד חרוב, כידוע סירס את הזכר שגנוז ביסוד, ואינו יוצא ממנו, והוא סוד הסירוס שאין היסוד מוליד, והרג את הנקבה שאין מתפשט כלל למטה, ומלחה לצדיקים לע"ל, שאז יתגלו שניהם, והחילוק שבין הסירוס לבין הריגה, כי אע"פ שאין יוצא החסד הזה ע"י פי היסוד מ"מ נהנין ממנו כידוע בסוד נהיר לנוק' דרך דופן, והוא החסד שמנהיג את כל הדורות וזן בחסדו כל בשר, מקרני ראמים ועד ביצי כנים, אלא שהוא בהסתר פנים ואין נסים נגלים עד לעתיד, שאז יתגלה בפום אמה, אבל אור הנקבה נתבטל הכל עד לע"ל, ולכן הנקבה היא גבורה כנ"ל, וחסד הזכר אינו נפסק אפילו רגע אחת כנ"ל, ומהאי לשאר גולגלתין דלתתא כו' (אד"ר קכח ע"ב) והן מאתן עלמין ומאתן דנוק' הוא כלו לע"ל והוא בשמירת התורה ומצות, עכ"ל.

ועי' פת"ש גדלות דז"א כט ז"ל, ואלו ב' המדרגות או"ר ומים הם החסדים שלו, רק שמים הם הגבורות של החסדים, ר"ל שיוצאים רק צמצום ומדרגות תחתונות של האור, ואור עצמו הם החסדים של החסדים, ועי' בגר"א בת"ז פ"ט ע"ג וז"ל, הנה ליתן נחש בריח וליתן נחש עקלתון ז"נ נבראו אבל סרס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לע"ל, והענין כי ליתן הוא צדיק כמש"ל נ"ב ב' ליתן לעילא דא צדיק כו' והוא ז"נ אמה ועטרה כנ"ל והנה אור ומים הן ב' עיטרין דחו"ג והיו ראויין להיות שם ולהזדווג וליתן שניהם לנוק' אבל באמת אינו יוצא אלא מים והאור ההולך בזיווג בכל האברים הוא התענוג בזיווג והולך עד יסוד ושם נגזז ובעטרה אינו בא אלא מים, עכ"ל.

מאיר העץ חלק ד'

האמצעי ברדתן יורדין דרך יושר במרוצה גדולה עד היסוד דז"א, ולא יתפצלו אל הצדדין לישאר זה בנצח וזה בהוד וזה בת"ת. אמנם אחר ירידתן במרוצה מכח הכנסתן באור יושר במרוצה, חוזרין תכף לעלות בסוד אור חוזר⁵⁴², ואז בעלייתן מיסוד עצמו הם מתפצלין לג' קוין במקומם, זה בנצח וזה בהוד וזה בת"ת, כי דרך השלהבת או העשן בעלייתן מתתא לעילא ומוציא⁵⁴³ אויר פנוי בלי מחיצות, מתפשט אל הצדדין ועולה ולא ביושר ממש⁵⁴⁴. והנה ביסוד דז"א יש מקום לקבל כללות ה"ח, כי לכן נקרא "כל" כנודע⁵⁴⁵ (והר בראשית יז ע"א), כי הם ה"ח כל א' כלול מ' הם כ"ל. והנה לא ירדו רק ב' חסדים וב' שלישי המגולים, ובירידתן שם יורדין בתחתית היסוד מכח ההכאה והמרוצה, ונשאר מקום של ב"ח העליונים ושליש א' של חסד פנוי וחלל בעליונו של יסוד. והנה תכף אחר צאת החסדים קודם שיחזרו לעלות, יוצאת גם ה"ג מיסוד אמא. והנה שם א"א להתפשט, כי כבר יש שם ב"ח ושליש⁵⁴⁶ כנ"ל, וגם כי הם יורדות לצורך בנין המלכות הנבנית מן הגבורות כמ"ש במקומו, כי דעת של רחל נגד יסוד ז"א, ונעשה מה"ג שירדו ג"כ ביסוד⁵⁴⁷. והנה ברדתן אל היסוד יורדות אחת לאחת, מתחלה יוצאת גבורה⁵⁴⁸ עליונה שבכולם, והוא גבורה שבחסד, ואחריה גבורה שבגבורה וכו' עד גבורה שבהוד. נמצא כי ברדת גבורה שבחסד ביסוד ז"א, יורדת למטה מכולם, והוא במקום שעומדת הוד דחסדים דז"א כנ"ל, ומתחברת שם הגבורה⁵⁴⁹ עם החסד דהוד⁵⁵⁰, וכן אחריה יורדת גבורה שבגבורות, ומתחברת עם החסד דנצח ז"א, וגבורה

⁵⁴² למה## זה בגלל רצוא ושוב וזה התפשטות הראשון או שזה בדרך של הארת המוחין שלא בדרך אור חוזר של עליית מ"ן אלא רק דרך עליה שלא יורד ללא התעוררות, וכן חוזר למקומו.

⁵⁴³ נדצ"ל מוצא ע"י גרסאות.

⁵⁴⁴ ע"י פת"ש גדלות דז"א ל ז"ל, והנה הנשמות קודם בואם לעוה"ז מראים לכל א' מקומו בג"ע העליון כל א' לפי שורש נשמתו ומקומו בז"א כפי שמושרש שם, וביאתם לעולם הוא כדי שע"י הבחירה הטובה ורב עוסקם בתורה ובמצות, יגדילו מעשיהם ומרחיבים אורות אברי נשמותיהם, והוא סוד הגדלת הפרצוף של כל א' ממטה למעלה, וע"ז מרבים הארה במקורות העליונים, והוא שכר הנשמות בעוה"ב שאותם האורות עצמם שנהנו מהם קודם ביאתם לעולם, היו בצמצום ודרך מחיצות, עתה הם מתרחבים ומתגלים להם בסוד (משלי ח כא) להנחיל אוהבי י"ש ואוצרותיהם אמלא וכו' וכן הוא בבנין הגדלת ז"א, שבעת שמתפשטים החסדים השייכים לחצי פרצופו התחתון שהוא הנהגת עוה"ז שמתגלה בהם כח השפע והתענוג שיהיו ראויים להשפיע מהודם אח"כ לנבראים, זה גורם ג"כ שמהנהגת עוה"ז יהיה גורם עליה מתתא לעילא, להרבות האור במדרגות העליונות של חג"ת ג"כ, והוא בסוד מ"ש בתורה (ויקרא כו ג) אם בחוקותי תלכו וגו', ונתגלה רק שכר הפירות של המצות בעוה"ז בתורה, אבל שכר עוה"ב לא נזכר כלל⁵⁴⁴, והיינו, שבאמת לא נזכר שכר עוה"ז אלא לבשרם שאם ילכו בדרכי ה', יברך אותם ויצליחם בעוה"ז בפירות מעשיהם, שע"ז יהיה להם הכנה לעבודת ה' ויתרבה שכרם בעוה"ב, והוא סוד גילוי החסדים בחצי פרצוף התחתון שזה נתגלה בתורה שהוא ז"א, ושכר עוה"ב נשאר סתום רק בדרך רמז בתורה בכ"מ, והוא סוד הארת החסדים שם דרך מחיצות ומסכים בהרבה מקראות בתורה.

⁵⁴⁵ ז"ל: לית זרעא דאזרע בר ברזא דא, ואתחבר כלא בעמודא דאמצעייתא, ואפיק יסודא דעלמא ובגין כך אקרי כל, דאחיד לכלא בנהירו דתיאובתא [תרגום: אין זרע שנזרע חוץ מסוד זה והתחבר כולם עמוד האמצע, והוציא יסוד העולם ולכן נקרא כל שמאחד הכל בהארה של רצון], עכ"ל.⁵⁴⁶ כ"א וכו' קליש (הגוז"י).

⁵⁴⁷ ע"י פת"ש גדלות דז"א לא, שזה מסוד שקודם החטא החסדים קדמו לגבורות ולכן החסדים קדמו לגבורות כאן, עוד כדי ששירדו הגבורות בעת שהיו החסדים שבעת ביאת הגבורות ימצא כבר מיתוקים שלהם שהחסדים אין נותנים מקום שליט הלגבורות ולכן ירדו הגבורות בעת שהיו החסדים בדרך ירידה ולא בדרך עליה שאז לא היה המיתוק כל כך גדול, וזה דווקא בדרך החסדים למטה שהוא עזרה מן השמים ולא התעוררות התחתונים שהוא האור חוזר.

⁵⁴⁸ הגדולה (קה"י).

⁵⁴⁹ חסד שגבורה (הגוז"י כת"י).

⁵⁵⁰ ממחך בקה"י.

מאיר העץ חלק ד'

שבת⁵⁵¹ ת"ת יורדת אחריה⁵⁵² אח"כ במקום שעומדין ב"ש חסד דת"ת דז"א, וגבורה שבנצח⁵⁵³ יורד אח"כ במקום שראוי אל חסד שבגבורה דז"א, אע"פ שאינו שם כנ"ל. וגבורה שבהוד⁵⁵⁴ (נ"א והוד שבגבורה) יורדת אחרון שבכולם במקום שהוא ראוי אל חסד שבחסד דז"א, הגם שאינו שם, נמצא כי ב' גבורות עליונות שהם של חו"ג, וב"ש גבורות⁵⁵⁵ תחתונים של ת"ת⁵⁵⁶, שכל אלו ברדתן ביסוד דז"א חנו שם ועומדים עם החסדים אשר שם ומתמתקים עמהם. אך ב' גבורות דנו"ה ושליש א' דת"ת⁵⁵⁷ לא מצאו שם החסדים ולא נמתקו. ונמצא, כי בהיות {ד ע"ג} עדיין החסדים למטה ברדתן קודם שיחזרו לעלות, כבר המתיקו את הגבורות ג'⁵⁵⁸ פחות שלישי כנ"ל. גם נמצא שאע"פ שהגבורות ברדתן לא ירדו דרך קוין רק זעג"ז כנ"ל, הנה בחניותן שם ביסוד נעשו בחי' קוין עם החסדים אשר שם דוגמתן, שגם הם שם דרך קוין כנ"ל. והרי הרויחו הגבורות ב' דברים: א', שנעשו דרך קוין. וא', שנמתקו ע"י החסדים⁵⁵⁹. ואמנם הגבורות נשארות שם ביסוד כי הם לצורך דעת הנוקבא כמ"ש במקומו, ואמנם החסדים שהם ג' פחות שלישי הנ"ל, הם לצורך ז"א עצמו, חוזרין לעלות ולהתפשט במקומו. נמצא, כי בעלייתן אינו דוגמת ירדתן, כי הנה בירידה ביסוד כבר ביארנו שירדו ונעשו שם בחי' קוין ביסוד, ואמנם בעלייתן הם בב' פנים קצתן דרך קוין וקצתן זעג"ז.

והענין, כי או"א נתנו כח בחסדים אלו הג' פחות שלישי, כדי שיגדילו את ז"א עד הכתר שבו דרך עלייתן, כמ"ש בדרושים אחרים. וגם נתנו בהם כח שימתקו את הגבורות דרך עלייתן בפעם ב'⁵⁶⁰. ולכן, כאשר הם עולין אינם עולים דרך קוין, כי אז ג' גבורות פחות שלישי אשר שם יחזרו להתמתק שנית דרך עליית החסדים נוסף על מיתוק הא' שנמתקו דרך ירדת החסדים, כי הרי הגבורות הם נתונים שם ביסוד דרך קוין כנ"ל. ואותן הג' גבורות פחות שלישי יקבלו מיתוק ב"פ, והב' גבורות ושלישי לא יתמתקו כלל, כי כבר כח המיתוק של חלקם הראוי להם לקחוהו שאר הגבורות הנ"ל, ולכן בעליית החסדים הם מתקבצין יחד ועולין דרך קו האמצעי שהוא ת"ת שביסוד עצמו דז"א, כי כל הקוין הם ביסוד דז"א, ושם עומדין הה"ג דרך קוין כנ"ל, והבן היטב ואל תשכח. ואז אחר עלותן אל קו הת"ת ההוא, אז מתפרדין ומתפצלין לג' קוין שהם חג"ת, ושם פגעו את הב' גבורות ושלישי בלתי מיתוק, כי היו במקום פנוי בלתי החסדים, ואז הם מתמתקים עם אלו החסדים

⁵⁵¹ ת"ת שצגבורה (קה"י, וכן הגוב"י כת"י).

⁵⁵² נמחק בקה"י.

⁵⁵³ ונלח שצגבורה (קה"י, וכן הגוב"י כת"י).

⁵⁵⁴ הוד שצגבורה (קה"י).

⁵⁵⁵ נמחק בקה"י.

⁵⁵⁶ גבורות הת"ת (קה"י, וכן הגוב"י כת"י).

⁵⁵⁷ עליון לגבורה (קה"י).

⁵⁵⁸ ג' הגבורות (קה"י).

⁵⁵⁹ עי' פת"ש גדלות דז"א לב שמקשר את זה? לחלק שנתקן במעשה בראשית, ולכן יצאו מתוקנים אבל לא לגמרי, עי' פע"ח תפילה פרק א' וז"ל, ונמצא עתה, כי כל העולמות נתקנו בבחי' חיצוניותם, שהוא בחי' העולמות בכללם עם א"מ שלהם, אך האדם בעצמו לא נתקן עדיין רק בחי' הנפש שלו, לפי שכל אלו הם מצות מעשיות מצד הנפש, ואפילו הברכות שלהם הוא מצד מצוה מעשיות, עכ"ל, ועי' שעה"כ ק"ש פרק ו' וז"ל, באו"א יש ב' מיני זווגים הא' הוא כדי לתת קיום וחיות ומזון אל כל העולמות ולקיימם קיום ההכרחי להם אמנם זווג הזה הוא תדירי ואינו נפסק שום רגע כ"א יפסק רגע א' יתבטלו כל העולמות מקיומם והויתם, והב' הוא כדי להמשיך ולתת מוחין לזו"ן כדי להוליד נשמות בני אדם התחתונים בעוה"ז, עכ"ל, אם כן יוצא שבתיקון נתקן העולמות, והוא הזיווג התמידי החיצוני בין או"א ועלינו לתקן הזיווג הפנימי, וזה ההבדל שבין נשמות לעולמות, עכ"ל, וכן עי' על ידי הארת המלכי יושר לעיגולים בעת מלכותם [עי' כללים ח"ב ס ע"א שמביא לזה מבהגר"א בס"י ו ע"ב וז"ל וכל דבר שהוא במקרה הן בשרשם בעצם], נתקנו כל מעשה בראשית מאורות היושר לעולם, על אף שעיקר התיקון דיושר תלוי במעשה בני אדם ושלמותו יהיה רק לעתיד לבא (ביאורים ח,א מט ע"ב) – עי' דעה ח"ב קמט ע"א שמה שביד אדם לתקן היה הו"ת דעשיה ⁵⁶⁰ ח' (קה"י).

מאיר העץ חלק ד'

דרך עלייה⁵⁶¹. והנה נמצא כי כל ה"ג נמתקו עם ג' חסדים פחות שליש האלו, אלא שיש ביניהן הפרש, כי הג'⁵⁶² עליונים פחות שליש שהם גבורת החסד וגבורת הגבורה וב"ש גבורת הת"ת, נתמתקו דרך ירידת החסדים באור ישר מלמעלה למטה, וב"ג ושלש התחתונים נתמתקו דרך עליית החסדים באור חוזר מלמטה למעלה, וזכור זה הענין למקום שתצטרך אליו בענין הנוקבא הנעשית מהגבורות מה שינוי גרם בה ענין זה. ועיין בדרוש ציצית (שעה"כ ציצית ב פנ"ח דרושי ציצית פרק ג) כי שם נראה בהיפך מזה, שהגבורות יורדין תחלה⁵⁶³, ואחר כך החסדים והוא מה שגרם חטא אדה"ר ע"ש⁵⁶⁴. ובדרושים הבאים בע"ה נגמר לבאר סיום דרוש זה עליית ה"ח לגמרי להגדיל ז"א, כי בדרוש זה לא נתבאר רק מיתוק הגבורות בעלייתן דרך קו היסוד דו"א, ועדיין לא עלו למעלה מיסוד דו"א גם בדרוש שאחר זה נבאר ענין זה.

⁵⁶¹ עי' פת"ש גדלות דו"א לב וז"ל, ירידת הגבורות היה בהיפוכא, תחילה ירד גבורת החסד למטה, ואח"כ גבורת הגבורה עליו, ועליו גבורת הת"ת כו', עד הוד, ונמצא, שגבורות חג"ת היו במקום חסדים של נו"ה וב' שלישי ת"ת המגולים שבתחתית היסוד, ונתמתקו שם, אבל גבורות הוד ונצח ושלש של ת"ת לא נתמתקו, כי שם לא היו חסדים במקומם בגלוי, והוא ג"כ ענין עמוק, כי ידוע שעיקר אחיזת הסט"א היא ברגלין (ברכות ו' ע"א) והוא מטעם ששם נסתלק האור ע"י הפרסה, והוא כמ"ש שהוא בסוד הנהגת עוה"ז ששם היה סילוק קדושה, שאין ניכר יכולתו ית' והשגחתו לעין כל, והכל כדי שיהיה הבחירה מצויה, וכל זה הוא בסוד הגבורות שהוא שם אלקים הנהגת הטבע, והיינו, שכאשר יש נפלאות ונסים, אז הכל מכירים יכולתו והשגחתו ית', שרואים שמשדד דרכי הטבע כמו שהיה במצרים ובים וכדומה, משא"כ כשהוא מתנהג בטבע. ועי"ש שהם ב' בחי' של דעת.

ועי"ש פרק לג ז"ל, צריך שתדע מ"ש למעלה שיש הפרש [בין] (ב)מיתוק הגבורות ע"י החסדים בין קודם חטא אדה"ר לאחר חטאו, שקודם חטאו ירדו החסדים תחילה ואח"כ הגבורות ואז ירדו הגבורות, בהיפוכא ולא נתמתקו רק של חג"ת בירידה, ושל נו"ה ע"י עליית החסדים למעלה, אבל אחר חטאו היה באופן אחר, שהגבורות ירדו תחילה ואח"כ ירדו החסדים המגולים למטה, ונתמתקו גבורות התחתונות של ב' שלישי ת"ת ושל נו"ה בירידה, אבל של חו"ג ושלש ת"ת נמתקו ע"י עליית החסדים למעלה, ועולים דרך קו האמצעי עד שמגיעים לחו"ג, אז מתפשטים דרך קווינו, והיינו, כדי שלא יתמתקו של נו"ה ב"פ ושאר המיתוק בחסד וגבורה, ולכן עולים דרך קו האמצעי, ואין פונים בעלייתם לנצח והוד רק דרך ת"ת אל חו"ג, כמ"ש הרב הקדוש בכוונת ציצית (דרוש ב') והיינו, שאף אחר חטאו של אדה"ר שיש לגבורות קדימה וממשלה גדולה בעולם עד שהרע נאחז בו ביותר, מ"מ צריכים שיהיו ג"כ ממותקים קצת כדי שלא יהיה להם (מעלה) [ממשלה] גדולה ועי"ז יוחזר העולם לתיקון.

⁵⁶² גבורות (נוסף בקה"י).

⁵⁶³ מיסוד אמא (נוסף בקה"י).

⁵⁶⁴ והוא מה שגרם חטא אדה"ר ע"ש (נמחק בקה"י).

⁵⁶⁵ עי' פרק ב כלל ט'. עי' שעה"פ בראשית: פגם ששי, כלול משני פגמים, או שלשה, והוא, כי בתחלה שמוח הדעת היה למעלה, במקום צר מאוד, היו החמשה חסדים מתחילים להתפשט בתחילה, ולירד דרך מעבר הגרון, שהוא צר מאוד. ולהיות כי החסדים הם בחי' מים, הם מקדימים לצאת, ומרחיבים הפתח, כדרך טבע המים הנגרים, שמרחיבים דרך מעבר שלהם, ואז היו הם מתפשטים בנופא דועיר, מחסד עד הוד שבו כנודע. ואח"כ היו הגבורות מוצאים פתח פתוח לרוחה, ויורדים גם הם עד היסוד דועיר, וניתנים אל הדעת שבנוקבא, המכוון כנגד אחורי היסוד דועיר, כנודע. ועי"כ לוקח ז"א עיטרא דחסדים, שהיא חלקו, ונותן הגבורות לנוקביה, שהיא חלקה. ועוד תועלת אחר, כי כיון שקדמו החסדים לצאת, הגבורות שירדו אח"כ, היו מתמתקות עם החסדים, ברדתם ביסוד, כנודע אצלנו. ועוד תועלת שלישי, כי כל החסדים והגבורות של בחינות התפשטות בנופא דועיר, כלם היו מתפשטים כנודע, כי שרשיהם נשארים בדעת, וענפיהם מתפשטים בנופא. אבל עתה שירד מוח עצמו של הדעת, למקום רחב, בתרין כתפין דו"א, והנה הגבורות הם איש לוחט, דינים תקיפים, ומתגברות על החסדים, ומקדימים לצאת, ואז הם מתפשטים בנופא דועיר, והחסדים נשארים בדעת, ואינם מתפשטים:

ועי' שעה"כ פסח ז: ודע כי במוחין דגדלות, מקדימין החסדים לצאת מן הדעת ולהתפשט בנופא דו"א ואח"כ יוצאות הגבורות, אבל במוחין דקטנות או הגבורות מתחילות להתפשט בנופא דו"א ואח"כ יוצאים החסדים. והטעם הוא⁵⁶⁵ לפי שהמוחין דקטנות הם דינים קשים, וזהו ג"כ סוד היצה"ט והיצה"ר⁵⁶⁵, כי החסדים הם יצה"ט שבאדם, והגבורות הם היצה"ר, ובימי הקטנות של האדם מתחיל היצה"ר להתפשט באדם קודם שיבא היצה"ט וזכור הקדמה זאת.

מאיר העיץ חלק ד'

שער כה דרוש ב (ב) מ"ק⁵⁶⁶

סוד (אותיות) מנצפ"ך כפולות פתוחות וסתומות⁵⁶⁷. והטעם⁵⁶⁸ כי {ד ע"ד} הפתוחות⁵⁶⁹ הם ה' חסדים שהם פתוחות להשפיע, וסתומות הם גבורות והם דין. דע, כי ה' מוצאות הפה הכוללת כל כ"ב אתון, שהם אחע"ה בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ⁵⁷⁰, כל מוצא כלול באות א' של מנצפ"ך. כיצד, אחע"ה מוצא הראשון עליון שבכולם⁵⁷¹, וכנגדה אות ק' האחרונה מכל ה' אותיות מנצפ"ך. ונאמר תחלה, כי הג' מוצאות הם סוד ג' אהי"ה דבינה, א' דיודי"ן, וא' דההי"ן, וא' דאלפי"ן, וב' מוצאות אחרים הם סוד ב' שמות אלקים שבבינה ג"כ. ונחזור לבאר אחע"ה, הוא גימטריא פ"ד, והם כ"א פעמים אהי"ה, ד' אותיות בכל א', כי בכ"א אהי"ה יש פ"ד אותיות. וכולן מן הכאת שם אהי"ה הראשון המכה ומוציא האורות בסוד כ"א פעמים כ"א כפי חשבונה כנ"ל⁵⁷². והנה אהי"ה זו הוא אהי"ה דההי"ן גימטריא קנ"א, והם ק' דמנצפ"ך גימטריא תשעים. וצורת ק' פשוטה הוא ין גימט' ס', ועם צ' הרי קנ"א עם הכולל.

גיכ"ק מוצא הב', כי מן הגרון יוצא לחיך⁵⁷³, והנה גיכ"ק וח"ך גימ' קס"א (והנה הוא קנ"א עם י' אותיות וגם הנה) והוא אהי"ה דיודי"ן, גימטריא קס"א, והוא ק' פשוטה מן מנצפ"ך. כי נו"ן גימטריא ק"ו, ועם ג' אותיות גימטריא ק"ט. וציוורן פשוטה ממנצפ"ך יש למעלה צורת י' וארכה הוא שיעור אורך ב' ווי"ן, הם כ"ב, ועם ג' אותיות יו"ו, הם כ"ה, והנה ק"ט וכ"ה גימטריא גיכ"ק עם הכולל.

דטלנ"ת מוצא הג', והוא מוצא הלשון⁵⁷⁴, והוא גימטריא שם צת"ג של מ"ב כנודע⁵⁷⁵. והוא סוד ק' פשוטה דמנצפ"ך, כי ק', פ'ך⁵⁷⁶ גימטריא ת'⁵⁷⁷, ועם ק' עצמו גימטריא ת"ך. וציוורן ק' יש בה

⁵⁶⁶ ספר הליקוטיוס עב ע"ג (לפ"ו).

⁵⁶⁷ אין כוונתו לצורתם של המנצפ"ך אלא לכך שהם סתומות ועגולות משורשם וכן בתכונתם, והוא במה שכולם הם רק בסופי תיבות, ולכן נקראו "סתומות" שכן בהם מסתיימת ונסתמת התיבה. וכמו כן שורש מציאות היות המנצפ"ך אותיות סופיות הוא מבחינתן שבשרשן, שם הם סתומות מצד עצמן שאין להן גילוי למטה וכן הן סתומות את גילוי האור הגנוז. ולכן נקראו ג"כ "עגולות", כי כן הוא תכונת העיגול שהוא הולך וחוזר מעצמו אל עצמו ואינו נותן מקום להתפשט ולהתחבר עם זולתו, ועי"ז הוא נבדל מזולתו. וכן הוא תכונת כל המנצפ"ך שהם יוצרים וגומרים את התיבות שכן על ידם נפסקת כל תיבה מחברתה. זהו מבחי' ה' הגבורות, ואין להם צורה של סיתום ועיגול, שכן המנצפ"ך אינם כי אם כללות המנצפ"ך הכפולים. והמנצפ"ך, הרי הם הגבורות העגולים והסתומים, לא נתגלו אלינו כלל, שכן הם נותרו למעלה (והם בכלל האור הגנוז). והמנצפ"ך שבסוף כ"ב האותיות נקראו "סתומות" ע"ש שרשם (ביאורים ח"א נד ע"ד). וכן עי' דרוש ש"ך פ"ר ורפ"ח שנדפס בסוף ספר הדע"ה ח"ב.

לשון אותיות סתומות ישנם בטנת"א ג', ולא מצאתי בספר הזהר חוץ מהספד"צ כט ע"ב, ושם הגר"א מתייחס להכמה, ומלכות, ואין סתירה כל כך אבל שם הוא כ"ב אותיות סתומות, וכ"ב אותיות מגולות, וצ"ע, וכן הוא באד, ורפט ע"א אבל לא מצאתי קשור למנצפ"ך. ונראה שכוונתו למ' סתומה, ופ' סתומה.

⁵⁶⁸ למה יש פתוחות וסתומות.

⁵⁶⁹ היינו הארוכות שהם בסוף התיבות (לש"ו) [קשה מאד נגד הגמ' במגילה ג ע"א שפתוחות הם באמצע?], אמנם עי' שעה"כ פה ע"ג שמשמע אחרת. וכן עי' שעה"ק סח ע"ג: הפתוחות הם ה' חסדים ולכן הם פתוחות להשפיע והסתומות הם הגבורות כי הם דינים ונסתמו מלהשפיע. אמנם בשמן ששון סוף דרושי שבועות משמע כדברי הלש"ו.

⁵⁷⁰ עי' ס"י פ"ב מ"ג.

⁵⁷¹ והוא בגרון כמ"ש בס"י שם.

⁵⁷² תמ"א?

⁵⁷³ כן הוא בס"י שם

⁵⁷⁴ כן הוא בס"י שם

⁵⁷⁵ שם הרביעי שבו: ברכם טהרם רחמי צדקתך תמיד גמלם. בט"ר צת"ג.

מאיר העיץ חלק ד'

ד"ו, כי ארכה כשיעור ב' ווי"ן, גם בציור אחר יש בה ציור ג' ווי"ן. והנה ד"ו וג' ווי"ן גימטריא כ"ח, ות"ך הרי תמ"ח, ועם שם מ"ה דאלפין⁵⁷⁸ הרי צת"ג, כמנין דטלנ"ת. והוא נגד אהי"ה דאלפין, כי אם תשים י"ה⁵⁷⁹ על צת"ג גימטריא תק"ח כמנין אחרים דאהי"ה דאלפין.

זסר"ץ הוא סוד ס' דמנצפ"ך, כי ס' סתומה הוא ת"ר⁵⁸⁰ ומ' פתוחה הוא נ"ו⁵⁸¹, גימטריא תרנ"ז ע"ה, גימטריא ז"ס שר"ץ. (והנה ש' אלקים דיודי"ן, ר' אלקים ברבוע, וס"ץ גימטריא ק"ן שבא"ב דאי"ק בכ"ר גימטריא ט"ו שעם ק"ן עצמו גימטריא קס"ה, ועם ז' דזסר"ץ גימטריא קע"ב, גימטריא ב"פ אלקים, הרי מוצא זה בשם אלקים.)⁵⁸²

בומ"ף גימטריא קכ"ח, ד' מילויים דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, סוד פ' דמנצפ"ך, כי פ' גימטריא שמונים, וצורתה כו"י שהם גימטריא ל"ו, ל"ו עם פ' גימטריא קי"ו. ומילוי פ"ה לפעמים נקרא פ"א עם אל"ף, ולפעמים עם ה' פ"ה, הרי הם ד' אותיות פ"ה פ"א, הרי ק"ך ועם כללות ד' אותיות וכללות ג' אותיות כו"י עם הכולל הרי הכל קכ"ח. והנה שם אלקים גימטריא פ"ה ע"ה⁵⁸³, הרי שמוצא זה ג"כ בשם אלקים.

⁵⁸⁴ ענין אהע"ה בומ"ף כו', הם חמשה מוצאות היוצאת מן הפה העליון. ואמנם כבר הודעתך כי ה"ח הם נכנסין תוך הגוף⁵⁸⁵, והם או"פ. אמנם ה"ג הם פוגעות {ה ע"א} ברדתן אל

⁵⁷⁶ כלומר כ"ף.

⁵⁷⁷ ?

⁵⁷⁸ כי הלשון רומז לת"ת עי' שער מאמר"י רשב"י דף ס ע"ג (לש"ו).

⁵⁷⁹ א"מ נ"ל כי לכן מוסיפים ט"ו כי הלשון סוד הדעת כולל חו"ב נקרא י"ה - השמטות (לש"ו)##

⁵⁸⁰ בגימ'.

⁵⁸¹ כלומר נעשה המ' מב' אותיות נ' ו'.

⁵⁸² והרמז לז"ס אלקים הוא כך: כי מ"ס גימ' פ', ומ"ס עם ד' אותיות עם ז' כוללים הרי פ"ו גימ' אלהים (כת"י הגזב"י).

⁵⁸³ כל הדיבור בא מהגבורות שזה גבול של ההארה (ביאורים ח"א נד ע"ג)

⁵⁸⁴ ספר הליקוטיוס ג ע"ד.

⁵⁸⁵ ע"ל נוסחאות, וכן הוא בשעה"כ דרושי פסח דרוש יא והאור הפנימי מתפשט ויורד דרך הגרון ומתפשט בגופא דז"א, אבל האור המקיף הנה הוא יוצא מן הפה ולהי"ן ומקיף את הז"ת.

ועי' ביאורים ח"א כב ע"ג: אך עומק הענין בכ"ז הוא, כי סוד שורש השרשים דאור המקיף ואור הפנימי, הנה הוא מאור א"ס המקיף והמוקף, וכו' עיקר האדם שהוא הרוח שבו⁵⁸⁵, וכן כל הנרנח"י העיקרים אשר בהם נשלם על שלימותו, הנה הם מסוד אור א"ס המוקף, שהוא סוד הקו דאור א"ס הנמשך ומתפשט בתוך הצמצום, כי ממנו נעשה צורת בנין כל העולמות כמו שהם כולם עתה לפנינו, וממנו הוא צורת בנין האדם בכל הנרנח"י שבו, כי הצמצום שהוא סוד היסודות והעגולים, שם הוא רק השורש. וכו' הנה מלבד זה הרי מתנהג גם עתה המציאות ג"כ בעוד הנהגה עליונה מזה הנמשך מאור המקיף את הקו מכל סביביו, שהוא אינו מצומצם בכלי כלל, והוא שולט על האור הפנימי להטותו לחפצו, והוא מנהיג את האור הפנימי ג"כ שיחא הולך ונמשך בכל הנהגתו רק ע"פ הכוונה התכליתית תמיד. אמנם הנהגה הזו היא בהעלם גדול, כי התכלית האחרון הנה נעלם השגתו מכל בריה, אבל עכ"פ הוא כי היא שולט בהעלם תמיד, ומשם הוא סוד כל הכבשי דרחמנא⁵⁸⁵, וסוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו (ברכות ז ע"א), וכן כמה פליאות שאנו רואין בהנהגה תמיד, כי הוא מהנהגת אור המקיף המשלח הארתו באור הפנימי להנהיג את הכל תמיד רק ע"פ הכוונה התכליתית. והרי נמצא, כי (כ"ב ע"א) באור המקיף הנה הוא פועל גבורות תמיד, כי בו הוא כל הנהגה אשר נגד החק והטבע. כי

מאיר העץ חלק ד'

הגרונן בפה ויוצאות משם לחוץ, ושם נעשין אור מקיף⁵⁸⁷ מבחוץ בז"ת⁵⁸⁸, והם סוד ז' הבלים דקהלת⁵⁸⁹, וכנגדן הם ה"ח מבפנים. והנה החסדים ודאי שהם גדולים ומעולים מן הגבורות, ואמנם

כל החק והטבע הוא רק ע"י אור הפנימי אשר הוא מצומצם בהגוף וכלי, אבל אור המקיף שהוא מבחוץ הנה ממנו הוא כל הנסים והנפלאות, ובו הוא פועל גבורות תמיד. וכו' והנה הוה אור המקיף בבחי' נוק', ובסוד נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא), שהיא לוקחת אליה אל הדר הורתה להעשות בה כל תכלית פעולת הזכר, כן הוא אור המקיף עם אור הפנימי, שכל הפעולות שנעשה בו הנה ממשיך האור המקיף את הכל אליו והם נשמרים בו, ונעשים בו להכוונה התכליתית שבהם. והרי עושה אור המקיף ב' מיני פעולות: כי בתחילה משלח הארתו בהאור הפנימי לשלוט עליו ולשמרו, שיהא כל הטייתו ופנייתו אליו וכנ"ל. ואח"כ לוקח הוא כל מה שנעשה בו ויצא ממנו, וממשיך אותם בתוכו לשומרם ולהשלימם לכוונתו ולחפצו התכליתית, והם נשמרים בו לעת קץ הימין. וכ"ז הנה הוא פעולת נוק', ובסוד (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, שבה יתעלה ויושלם כל פעולתו לתכליתם האחרון. והנה הוה אור המקיף הישר מסוד היחידה שבכל פרצוף ושכל עולם, שהוא הכתר המיוחד בא"ס כמ"ש ברע"מ (פ' בא דף מב ע"ב, ופ' פינחס דף רנח סע"א), כי כן הוא האור המקיף הראשון אשר להקו, הנה הוא מאור א"ס המקיף, אשר בו יוחזר הכל ויתוקן הכל לסוד האחדות הנעלמה, שהוא תכלית כל התכליות שאין לו קץ ותכלית.

והנה נמשכין כל המקיפים רק מבינה, כי הכתר עצמו הוא נעלם, וכל גילוי הוא רק ע"י הבינה, ולכן נקרא הבינה ג"כ בשם אהי"ה שהוא שם הכתר, כי בה הוא כל גילוי, וכמ"ש הגר"א בתיקונים (דף מו ע"ד). וכן הוא אור המקיף הראשון הכללי המקיף להקו, הנה הוא נמשך שם ג"כ מסוד שורש בחי' בינה שבמלכות דא"ס⁵⁸⁵, כי על ידה נבחן הענין דאור א"ס המקיף, כי לולא הבינה לא היה הצמצום כלל, כמו שמתבאר בדברינו בהקדו"ש שער הפונה קדים פ"ה. ועומד הצמצום על עמדו רק ע"י הבינה, ונבחן עי"ז מאור א"ס המקיף, וכל גילוי הוא בה, וכן נמשך על ידה ג"כ האור המקיף להקו.

⁵⁸⁶ דרך הגרון (כת"י הגוב"י).

⁵⁸⁷ עי' שעה"כ פה ע"ב דרוש יא גם עיי' מבו"ש יד ע"ג (לש"ו). כמו כל מקיף הם דינים וגבורות (ביאורים ח"א כב ע"ג) ועי' לקמן ריש שער המקיפים. וז"ל השעה"כ: הנה אלו החסדים והגבורות שבתוך היסוד דאימא, הם אורות רבים וגדולים ועומדים במקום צר ורחוק, כנודע כי מוח החכמה והבינה גדולים מאד ממות הדעת, ובפרט במקום התפשטות יסוד דאימא תוך הגרון דז"א⁵⁸⁷, כי הוא מקום צר עד קצה אחרון, והם ב' מוחין דחסדים וגבורות, ואינם יכולים לידחק שם, ואז מחמת הדוחק הם בוקעים המקום ההוא, וז"ס בקיעת הפה הנבקע במקום הגרון, והבן טעם זה. ואז יוצאות קצת האורות ההם דרך הפה ולחוץ וקצתם נשארים בפנים כנ"ל.

⁵⁸⁸ זה לא היה כן בפרק הקודם?

⁵⁸⁹ עי' שער ז"א פרק ד' אות ב' וז"ל, מן הפה דז"א יצאו ז' הבלים דקהלת, והם מקיפין אל ז"ת

דנוק' דז"א, דוגמת הבל הפה דא"א המאיר לז"א כנ"ל

עי' פת"ש נתיב מ"ד ומ"ן פתח יז וז"ל, והנשיקין ההם הם פנימיות האורות שלהם נדבקים יחד, והענין כי הנשיקין הם מסוד ז' הבלים שבפה שיוצאים מן הריאה אל הגרון שהם כלל ז"ת, ה' אונות וורדא וכלל הריאה, ואלו הבלים הם נעשים אור מקיף אל הז"ת שבהם מתקיים כל הבריאה וכו' והם ז' הבלים בסוד (משלי ט א) חצבה עמודיה שבעה אלו ז' ספרים שבתורה (שבת קט"ז ע"א) והם ג"כ סוד ז' קולות שאמר דוד על המים וסוד ה' קולות במתן תורה וב' כללים וכל העם רואים את הקולות (שמות כ טו) כמ"ש (ברכות ו' ע"ב) הנך דקודם מתן תורה שהם עצמם ז' הבלים הנ"ל, וז"ס הנשיקין כפולים בסוד תורה שבכתב ושבע"פ שצריכים להיות נכלל זה בזה, שצריך לכלול תורה שבכתב בתורה שבע"פ כמ"ש מנלן, מה"מ וכדומה, וכן תורה שבע"פ לכלול בתורה שבכתב לרמז שם כל הדינים של תורה שבע"פ, ועי' עסקו בשניהם גורם זיווג דנשיקין כפולים בג"ר דז"נ, ועי' נאמר (שיה"ש א ב) ישקני מנשיקות פיה"ו, שבזה נכלל דר"נ כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בכתבים, שפיו לשון זכר ופיה לשון נקבה, וכאן נרמזו שניהם, והם בסוד ה' חומשי תורה ו' סדרי משנה, וכתוב (שם) כי טובים דודיק מיון, חביבים דברי סופרים מיינה של תורה והם ג"כ בסוד נשיקין כפולים שגם דברי סופרים יש להם סמך בתורה שבכתב, ואלו הם הבלים שהעולם עומד עליהם כמ"ש (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו', ע"כ. ועי' ת"ז קכ ע"ב דהיינו ז"א שהוא ז"ת דהיינו כפולות, שהם נוטים לטוב ולרע.

מאיר העיץ חלק ד'

להיות החסדים תוך הז"א והגבורות מקיפים חוצה לו, הם מאירות יותר, ויש להם בבחי' זו מעלה על החסדים. ואמנם ביסוד דז"א שם כח⁵⁹⁰ הגבורות שנתפשטו מבפנים נקבצות שם, והם או"פ. אמנם יוצא הבל מפי היסוד דרך העטרה לחוץ, וחוזר ועולה ומקיף את היסוד מבחוץ, והבל זה היוצא הוא בחי' החסדים, והפנימי בחי' גבורות.

ונחזור לענין כי הה"ק מחסד עד הוד (הם) מקיפים מבחוץ הה"ג, אך ביסוד הם מקיפים בחי' החסדים. ונבאר עתה אלו הה"ג, כי הלא הם סוד ה' מוצאות שבפה, והם ה' אותיות מנצפ"ך, שאלו הם סוד ה"ג. והנה כבר ידעת כי בכמה מקומות נרשמות פעולות הגבורות, כי מוצאות הפה הם סוד הה"ג, גם באדר"ז (אד"ר קלז ע"ב) אמרו כי ה"ג נתפשטו בחוטמא בפומא בדרועין בדין באצבעין כו', גם שם אמרו (אד"ר קמב ע"א) כי הה"ג הם נגד ה' ערות שיש באשה שער כו'.

ונבאר עתה ענין מוצאות הפה, כי הלא אע"פ שהמדקדקים סדרו כסדר התחלת (אותן) האותיות, אין זה הסדר רק כפי סדר יציאתן. כי הלא הברה וקול הוא בגרון, ומשם יצאו לחוץ, ואז נחלקים לה' מוצאות. א"כ הראשונות הם אותיות הגרון אחע"ה, אח"כ יוצא הקול יותר לחוץ בחיך ושם נעשין אותיות גיכ"ק, אח"כ יוצא הקול יותר ונעשה אותיות דטלנ"ת כו'. נמצא כי סדרן אחע"ה גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ בומ"ף והנה הם מתחילין ממטה למעלה, כי הלא ההוד הוא תחתונה שבכולם, וא"כ כשיורדין הה"ג בגרון, נמצא עומדין כסדרן זו למעלה מזו, חסד עליונה מכולן הוד למטה מכולן, וא"כ היותר קרוב אל {ה ע"ב} הגרון הוא גבורת ההוד, והוא סוד אחע"ה, כי כבר ידעת כי אמא עד הוד אתפשטת (ת"ז ח ע"א י ע"ב), כי הוד בחי' נוקבא ואחע"ה בחי' אמא, אך גיכ"ק הוא בחי' דכורא, שהוא החיך הנקרא אבא, והוא בחי' גבורות הנצח, כי דכורא בנצח ונוקבא בהוד⁵⁹¹, ואח"כ ת"ת שהוא לשון הם אותיות דטלנ"ת. אח"כ הגבורה שהם השיניים זסשר"ץ. וכבר ידעת כי כל השיניים הם בחי' גבורות, ש' שורקת (ס"י פ"ב מ"א), אך שפתים דוגמת בחי' חסד אחרון מכולם, והוא בומ"ף.

כמו שיוצא ז' הבלים מפה דז"א ומקיפים אותו, והוא מיסוד דבינה, כן יוצאים ז' הבלים מפה דבינה ומקיפים או"א (ביאורים ח"א נה ע"ב).
⁵⁹⁰ נ"ל בחי' (הגוז"ו).

⁵⁹¹ איהו בנצח איהי בהוד. מושג זה של איהו בנצח ואיהי בהוד מובא בכמה מקומות בכתבי אר"י בשם הזהר, אמנם חפשתי בספרי הזהר המצויים בידינו ולא מצאתי. איברא עי' לש"ו כללים ח"ב לב ע"ג, שמביא מקור לזה מת"ז לד ע"א וז"ל הת"ז, תא חזי יקו"ק אדנ"י איהו קודשא בריך הוא ושכינתיה בתרין שוקין יקו"ק לימינא אדנ"י לשמאלא ואינון אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה בצדיק תרוייהו חד יאקדונק"י, עכ"ל. וז"ל הגר"א בביאורו שם ד"ה והיא משבחת כו' - ר"ל בהו"ה אק"י. והענין, כי הו"ה אק"י שרשם בחו"ב והו"ה אדנ"י שרשם בנו"ה, כי איהו בנצח ואיהי בהוד. וז"ש בפנים ת"ח הו"ה אדנ"י איהו קב"ה ושכינתיה בתרין שוקין כו', עכ"ל. (ואולי מכאן: איהו לח מסטרא דחכמה איהו קר מסטרא דאימא איהו בחמימו סגי בגין דאור קדמא נטיל בעמודא דאמצעיתא ונטיל בצדיק וחכמה דאיהו קר נטיל בחסד ונצח ואימא דאיהי חמימא נטילת בגבורה והוד - ת"ז קכד ע"ב - ש"א)

עי' יהל אור ח"ב לב ע"ד ז"ל, אר"א (דאצילות) הן בב' ידים (דא"א) כידוע וכמ"ש בתיקונים (ד ע"א) חכמה נחית בימינא ואמא נחית בשמאלא וז"ל ברגלין איהו בנצח ואיהי בהוד, עכ"ל (עי' לש"ו כללים ח"ב טז ע"א לגבי איהו בנצח ואיהי בהוד, דעיקר יניקת הנוק' לעולם הוא מההוד, ואפילו כשזרין בכל רוחב נה"י דא"א), הנה נתבאר כאן שזרין מתלבשים על הרגלין. והנה בבחינה זו הרגלים הם אותו גודל, והם עומדים א' מול השני, משמע ש'איהו בנצח ואיהי בהוד' הוא מציאותם של נר"ה כאשר זרין הם פב"פ וקומת נוק' כקומתו של ז"א. אמנם כתוב בבהגר"א על ת"ז (קג ע"ב ד"ה לזמנין), שאיהו בנצח איהי בהוד הוא בדווקא כאשר ז"א ונוק' עומדים בצורה של מאור הגדול ומאור הקטן (כלומר העמדת זרין א' למעלה מהשני), ולא בבחינת ב' מאורות הגדולים (כלומר כאשר הם עומדים פנים בפנים). ולכאורה הדברים סותרים זה את זה. והנראה אולי לחלק, שהיהל אור מדבר בנו"ה דא"א שם אין בחי' מאור הגדול ומאור הקטן ממילא הם תמיד עומדים פב"פ ובאותה קומה, ואילו בביאור הת"ז מדבר על נר"ה דאצילות שם יש עליות וירידות, ולכן איהו בנצח ואיהי בהוד הוא דווקא כאשר הם זה למעלה מזה. אמנם צריך אני לרב בזה וצ"ע.

מאיר העיץ חלק ד'

והנה ענין הב', והוא התפשטותן בחוטם בפומא כו'. כי חוטמא הוא מ' מרובעת, מ' סתומה דמנצפ"ך. כי כשתחבר החוטם ותסיר הקו האמצעי נשאר דוגמת מ' מרובעת. ופומא הוא אות פ', כי פ' במילוי הוא פ"ה. וסוד דרועין הוא אות נ' פשוטה⁵⁹². והידים הם ך' פשוטה דמנצפ"ך שהם ב' כפות הידים, כי כ' במילוי אותיות כ"ף. ואצבעות אות ן' דמנצפ"ך כי אות ן' דמות אצבעות ומתחברים בכף שהוא גוף ה׳, הרי סוד מנצפ"ך בה' מקומות הנ"ל.

גם ענין הג', והוא קול באשה ערוה ושער ושוק ורגל ויד, הרי ה' ערות. ושם באדר"ז (אד"ד קמב ע"א) אמרו כי מארי מתניתין לא הזכירו רק ג"ר ולא ב' השניות, וסוד הדבר כי ב' גבורות דמנצפ"ך הראשונים שהם ס"ן נתמתקו בסוד המ"ן שטוחנין ושוחקים (חגיגה יב ע"ב), והם מתמתקים ע"י הטחינה כמבואר אצלינו. אלו הם ב' ערות אחרות אחרונות שהוא יד ורגל, שלא הזכירו בעלי התלמוד, לפי שאלו הם ב' גבורות הנמתקות שהם נו"ה כנודע, כי החסדים נמתקו ב' חסדים וב"ש, אך הגבורות אינן נמתקות אלא ב' אחרונות⁵⁹³ לבד נו"ה, לכן לא הזכירם. אמנם יתיר אינון מן הראשונים, והטעם כי אלו הם עיקר הגבורות שמהם נוצר תיקון פרצוף נוקבא⁵⁹⁴, ובפרט שהם יותר תחתונים, והם דינין קשים. כי רגלים {ה ע"ג} יותר קשים כנודע, לכן יתיר אינון מג' אחרים, אך להיותן מגולות ונמתקו, לכן לא הזכירו ענין הלשון ושפה והשיניים. דע, כי כבר בארנו כי סוד ה' מוצאות הפה הם סוד ה"ג מנצפ"ך, והם סוד הגרון. וכבר בארנו⁵⁹⁵ ג"כ שהגרון הוא סוד ג' (אלקים) מוחין דקטנות, והם ג"פ אלקים. ואמנם הלשון מבחי' אלקים, כי אלקים פשוט גימטריא פ"ו, אלקים דיודי"ן גימטריא ש', הרי הכל גימטריא לשון. גם השפתיים הם בסוד אלקים⁵⁹⁶, כי סוד ה' אותיות אלקים הם [ה"ג] מנצפ"ך, והנה שפ"ה גימטריא לשון. שפ"ה אלקים דיודי"ן, ופשוט וכללות הכל הם סוד אלקים, והוא שורש לכל ה"ג, ולכן הפה שהוא כולל כל ה' מוצאות הוא אלקים פשוט גימטריא פ"ה, ואמנם השיניים כבר בארנו שהם קפ"ד קס"ו גימטריא ש"ן.

⁵⁹⁷מ"ב סדר ירידת הו"ג והתפשטותם תוך ז"א

כבר ידעת כי בדעת ז"א יש ב' עטרין, והם בחי' ה' חסדים וה' גבורות. וכבר ידעת כי החסדים נקרא מים, ובודאי כי פי⁵⁹⁸ היסוד⁵⁹⁹ דתבונה⁶⁰⁰ שהוא בחזה דז"א⁶⁰¹ הוא צר מאד ואינו רחב בודאי, ולכן כאשר רוצין ה"ח וה"ג לצאת דרך שם כדי להתפשט כל א' במקומו, אז החסדים יורדין ויוצאין תחלה, כי הם סוד הנחלים עליונים של מים. וכל עוד שהם נמשכין ויוצאין⁶⁰² הם מרחיבין את הנקב ופי היסוד דאמא כנודע, כי טבע המים כשיוצאין דרך נקב א' הם מרחיבין את

⁵⁹² דמנצפ"ך כי הזרוע הוא סתום ולרוך כעין נ' פשוטה (כת"י הגו"ז).

⁵⁹³ עי' אגבתה דף קד ע"ב (לש"ו)##.

⁵⁹⁴ עי' לקמן כלל יא (לש"ו)

⁵⁹⁵ הכי ברור הוא בשער העיבורים פרק ה'.

⁵⁹⁶ אותיות הם כלים והם בפה דא"ק וכן בפה דא"א, ולכן יש בכל א' מספר וחשבון פה (ביאורים

ח"ב ד ע"ג)

⁵⁹⁷ מ"ק לרוזים, שעה"ק עו ע"ד.

⁵⁹⁸ נמחק לרוזים

⁵⁹⁹ ר"ל העטרה וכנ"ל בדף הקודם ע"ב בהמ"ק ע"ש כי כל הדיבור כאן הוא כפול משם (לש"ו)##.

⁶⁰⁰ לאימא (לרוזים).

⁶⁰¹ שם סוף יסוד דבינה, אמנם לפעמים נקרא שהוא בגרון, עי' שעה"כ דרושי פסח א', ועי' לקמן, וצ"ע##.

⁶⁰² נמשך ויוצא הוא כלשון של נגיד ונפיק, כל' האד"ז רפט ע"ב וז"ל, אתגליף האי חכמתא ואפיק חד נהרא דנגיד ונפיק, ועי' ב"ע קצז ע"א, דל' נגיד' הוא מסט' דחכמה ואתפשטותיה לתתא לבינה, ומבינה הוא ד'נפיק' אותו האור. והנה עי' עוד באד"ז שם שהאור נגיד' בכל גופא. משמע, שזה דוגמת זרע האב שנמשך בכל הגוף כידוע, אבל נפיק' פירושו שהוא יוצא מבינה.

מאיר העיץ חלק ד'

הנקב כפלי כפליים ממה שהיה בתחלה⁶⁰³, לכן יצאו החסדים שהם סוד מים תחלה כדי לעשות דרך מעבר, ואז כשיצאו הגבורות אחר כך מצאו פתח פתוח לרווחה, ויצאו גם הם. וכשיצאו החסדים מתפשטים הם כל אחד במקומו עד הוד. כיצד, א' נשאר בחסד, וא' בגבורה, וא' בת"ת, וא' בנצח, וא' בהוד⁶⁰⁴. אך דע כי אינם דומין זה לזה, כי הראשונים⁶⁰⁵ הם סתומים והתחתונים הם מגולין. והענין, כי היסוד⁶⁰⁶ דאמא כבר ביארנו כי מגיע עד החזה⁶⁰⁷ דז"א⁶⁰⁸, ועד סיום הגרון דז"א שם מתחברין נה"י דאמא ביחד, כי מבשרי אחזה אלוה (איוב יט כו), כי במקום סיום הגוף במקום המתניים, שם הם דבוקים יחד נה"י, ומשם ולמטה הם מתפרדין כל אחד בקו שלו⁶⁰⁹. והנה במקום סיום הגרון ולמטה שם מתחילין להתפצל נה"י דאמא בז"א, כי הנצח הוא נכנס תוך זרוע ימין דז"א, והוד נכנס תוך זרוע שמאל, ויסוד ועטרה⁶¹⁰ נכנס תוך הת"ת⁶¹¹ של ז"א, וכל א' מופסק ומובדל מחבירו, וכל א' וא' יש לו מחיצה בפ"ע.

⁶⁰³ והנה המאכל העליון ית', לו נתכנו עלילות מקושרות זע"ז, ובכונה גמורה עשה מתחלה פי יסוד לאימא כר וחוק, כדי שירדו החסדים בתחלה, ולאח"כ הגבורות, לפי שהגבורות כריכות להתפשט בגופה לנוק', ואם היה פיו רחב, היר הגבורות שטבעם אש קל מן המים, וילאו בתחלה, ויתפשטו בו"ק ז"א, כיון שמואלות שם מקום רחב. ואז החסדים לא ימלאו מקום להתפשט, וילכו אל הנקבה. ולכן עתה שפיו כר, ילאו בתהלה החסדים, שהם מים כנז"ל, והם מולאים המקום פנוי, ויתפשטו בו"ק ז"א, וכאשר ילאו אחריהם הגבורות, לא יהיה להם מקום, ויטרכו לירד עד היסוד, ומשם ילכו בנקבה, כמו שיתבאר לקמן:

והנה יורדים, הה' חסדים ומתפשטים בחג"ת נ"ה דז"א. כל חסד מהם, בספירה אחת. האמנם יש שנוי א' בהם, והוא, כי הנה היסוד עלמו לאימא, צפרק עליון צראשיתו, מחובר בפירקין עילאין, עם ראשי צ' ירכין לנח הוד לאימא, כנראה בחוש העין, כי בתחתית הגוף הנק' ת"ת, במקום המתניים, משם לומחין ויואלים הנה"י ושלשתם מחוברים יחד שם, ובחי' עליונה הזאת, היא המתלכטת בדעת דז"א, ומתפשטת עד הגרון. ובזה תבין, למה ג"ר דז"א נקשרות יחד, ואינם בג' קוים, מפוללים ונפרדים, כמו החג"ת והנה"י וזכור זה (שעה"ק).

⁶⁰⁴ עי' לקמן הערה 618. ##*

⁶⁰⁵ היינו ח"ג ושליש ת"ת וכדלקמן.

⁶⁰⁶ פי היסוד הוא העטרה (לש"ו), עי' לעיל הערה 535. והוא מגיע עד החזה כי כל עובי ומשך העטרה הוא פי היסוד ופתח העטרה הוא מגיע בחזה (לש"ו).

⁶⁰⁷ מקום הדעת (לרוקים, הגוב"י מכת"י).

⁶⁰⁸ עי' בוסחות, ועי' שעה"כ ע"י שער הפסוקים וישב שיסוד דאימא מתפשט מהגרון עד החזה, וכן הוא בשער לידת המוחין פרק ג, וכן הוא לקטן עט ע"ד, אם כן צ"ע כוונתו כאן, ויתכן ששם מדובר בתיקון, וכאן בגלות וצ"ע ##*.

⁶⁰⁹ כנראה בחוש העין, כי בתחתית הגוף הנק' ת"ת, במקום המתניים, משם לומחין ויואלים הנה"י ושלשתם מחוברים יחד שם, ובחי' עליונה הזאת, היא המתלכטת בדעת דז"א, ומתפשטת עד הגרון. ובזה תבין, למה ג"ר דז"א נקשרות יחד, ואינם בג' קוים, מפוללים ונפרדים, כמו החג"ת והנה"י וזכור זה (שעה"ק).

⁶¹⁰ נמחק בדרוקים.

⁶¹¹ ר"ל סיום היסוד אשר שם הוא כל עובי ומשך העטרה הוא נכנס תוך הת"ת דז"א עד סוף שלישי העליון דהת"ת, ושם נפתח ומתגלים החו"ג ויוצאים משם ולמטה, והוא מ"ש לעיל בסמוך כי פי היסוד דתבונה הוא בחזה (כל עובי העטרה הוא פי היסוד) אבל עיקר היסוד עצמו הוא באמת למעלה בראשו, ורק סיום היסוד והוא העטרה ששם הוא פי היסוד, הוא אשר מתפשט בת"ת ומגיע עד סוף שלישי העליון שהוא בהחזה שבו. וגם כ"ז הוא ג"כ רק ע"י שהתבונה מרכנת עצמה כמ"ש בשער

מאיר העיץ חלק ד'

נמצא, כי בשליש עליון של ת"ת של הז"א, הם מתפצלים לג' פצולין כנודע, וא"כ כאשר הב' חסדים העליונים מן הה"ח רוצין להתפשט בב' זרועות של ז"א, הם אינן יכולין להתפשט בתוכם, כי הם עומדין בתוך יסוד דאמא, והוא מוקף מחיצות, וא"כ איך יעברו אותן מחיצות כדי ליכנס תוך הזרועות ההם, והרי אין לו פתח שיוכלו לצאת בו, רק למטה בפי היסוד במקום החזה, ששם הוא למטה מן הזרועות, וא"כ איך יכנסו אלו החסדים תוך הזרועות, והרי אמרנו תמיד כי הה"ח מתפשטים מחסד עד הוד. אמנם האמת הוא כי אלו ב' חסדים הראשונים מן הה"ח אינם יוצאין מן היסוד⁶¹² כלל, רק נשארין שם, ומשם עוברת הארתן דרך מחיצה ומאירין בב' הזרועות, והארתן מתפשטות תוך הזרועות. אך החסדים עצמן אינן יוצאין ומתפשטין חוץ מן היסוד תוך הזרועות, ושמור כלל זה בידך. אמנם כל שאר החסדים הם מתפשטין במקומן {ה ע"ד} עצמן. נמצא, כי ב' החסדים ראשונים ושליש עליון דחסד דת"ת⁶¹³ הם סתומים תוך יסוד אמא, וב' חסדים תחתונים וב"ש חסד הג' שבת"ת הם מגולין, ואינם מוגבלים תוך מחיצת יסוד אמא, לכן מקבל ז"א הארתן מגולה, כי ב"ח וב"ש יורדין ויוצאין לחוץ מיסוד אמא, ולכן כשיוצאין מפי יסוד אמא שהוא במקום החזה⁶¹⁵, שאין להם משם ולמטה שום מחיצה כדי שיעכב מרוצתן, לכן הם רצין ברגע א' ויורדין במרוצה גדולה ונופלין דרך קו היושר עד היסוד דז"א, ואינן פונין אל הצדדין להתפשט במקומם שהם בנו"ה. ואז כשיוורדין ביסוד דז"א חוזרין ועולין מתתא לעילא כנודע בדרך טבע, שכל הזורק מלמעלה למטה במרוצה גדולה הוא חוזר למעלה מכח תוקף ההכאה גדולה שהכה בארץ, וזה פשוט.

ואח"כ בדרך עלייתן הם מתפצלין לג' קוין, זה עולה בת"ת וזה עולה בנצח, וזה עולה בהוד, כי כן דרך שלהבת או עשן כשהוא עולה ממטה למעלה ומצא מקום פנוי ואויר בלתי מחיצות מתפשט לכל הצדדין ועולה ומתפצל למעלה.

וכבר בארנו כי יסוד דז"א נק' "כל" (זהר בראשית יז ע"א) לפי שיש בו כללות ה"ח. א"כ מוכרח הוא שיהיה ביסוד מקום כדי לקבל כל הה"ח. והנה, כשיוורדים אינם יורדין רק ב' חסדים וב"ש חסד לבד, שהוא בחי' נו"ה וב"ש ת"ת⁶¹⁶ אלו נופלין תוך היסוד. והנה אחר שיש ביסוד דז"א מקום הראוי לקבל כל הה"ח, ואינן יורדין אלא ב"ח וב"ש, א"כ בודאי הוא כשיוורדין הב"ח וב' שלישים הם יורדין למטה בתחתיות היסוד במקום הראוי לג' חסדים תחתונים, ונשארין ביסוד למעלה ממנו בראשיתו מקום לסבול ב"ח ושליש מיסוד חלל ופנוי⁶¹⁷, כי אותן החסדים ירדו למטה, ונשאר מקום ח"ג ושליש עליון דת"ת פנוי.

ועתה אבאר ענין ירידת הגבורות, כי הלא הגבורות אינם ממתנין לירד⁶¹⁸ עד אחר עליית החסדים, רק אחר שירדו ויצאו החסדים תכף הגבורות יצאו וירדו אחריהן, ובכל גוף ז"א אינם מוצאות מקום להתפשט בו, כי כבר נתפשטו בו החסדים, ולכן כשיוצאין יורדין כל הה"ג ונופלין ביסוד דז"א. גם הטעם כי הגבורות הם צריכין להתפשט בגופא דנוקבא כנודע, ולכן אינם מתפשטין בגופא דז"א. וב' טעמים הנ"ל א' גרם את חבירו, כי לפי שרצה המאציל העליון שיתפשטו הגבורות לנוקבא, לכן הוציא והוריד החסדים תחלה מפי יסוד דאמא שהוא צר⁶¹⁹, שכשיצאו הגבורות לא

הכללים פ"ו, ובספר שעה"כ לח ע"ג, ועי' לעיל בדף הקודם ע"ב בהמ"ק ובשער הנסירה פ' ד' ורפ"ח ובכ"מ ובחנם טרחו המפרשים בזה (לש"ו).

⁶¹² לאמא (נוסף דלרוקיס)

⁶¹³ כלומר שיש ה' חסדים והשלישי היא החסד של הת"ת.

⁶¹⁴ נמצא כי (לרוקיס).

⁶¹⁵ דז"א (נוסף דלרוקיס).

⁶¹⁶ תחתונים דת"ת (לרוקיס).

⁶¹⁷ "חלל ופנוי" נמחק דלרוקיס, ובמקומו איתא "מופנה חלל ומקום פנוי".

⁶¹⁸ קשה דבריו שהרי אין אור בנו"ה עד אחרי העליה ולכן למה לא היה לגבורות מקום בנו"ה?##

⁶¹⁹ "מפי יסוד לאמא שהוא כר" נמחק דלרוקיס, ובמקומו איתא "כדי".

מאיר העיץ חלק ד'

ימצאו מקום להתפשט וירדו ויתפשטו בנוקבא, וכדי שירדו החסדים תחלה עשה פי היסוד⁶²⁰ צר, ויתברך שמו של הקב"ה כי לו נתכנו עלילות כדי שירדו זה תוך זה וזה תוך זה⁶²¹.

וענין ירידת גבורות תוך יסוד ז"א הענין הוא, כי הלא הנוקבא עומדת באחורי ז"א כנודע. והנה מנו"ה דז"א מפרקים עליונים נעשה בה חו"ב, ומיסוד נעשה בה סוד הדעת כמבואר אצלינו, כי בדעת דנוק' שם הוא התקבצות ה"ג, והם יוצאות ומאירות מן⁶²² יסוד דז"א אל הדעת שלה המכוון כנגדה מאחוריו כנודע⁶²³, ולכן הם יורדין עד היסוד. והנה כשירדו אל הגבורות ביסוד ז"א הם יורדין אחת לאחת זעג"ז ולא כסדר הקוין, כי הם יוצאין מיסוד אמא אחת לאחת. נמצא, שיורדין ה"ג זעג"ז ויוצאת גבורת החסד ועליה גבורה דגבורה, ועליה גבורה דגבורה דנצח, ועליה גבורה דהוד, זו למעלה מזו. והענין, שהיותר גדולה וחשובה יוצאת ראשונה, ולכן בראשונה יוצאת גבורת החסד, והאחרונה שבכולן היא גבורת ההוד. נמצא גבורת {ו ע"א} החסד היא תחתונה מכולן, וגבורת ההוד עליונה מכולן, והנה כשיורדת ביסוד גבורת החסד, שיורדת תחתונה מכולם, היא יורדת למטה ביסוד, שהיא מקום שעומדת שם חסד של ההוד, וגבורה דגבורה יורדת ונכנסת במקום חסד של נצח, וגבורת ת"ת יורדת ונכנסת במקום חסד של ת"ת, וגבורת נצח יורדת במקום חסד של גבורה אע"פ שאינו שם שהוא מקום פנוי כנ"ל, וגבורת ההוד נכנס במקום חסד דחסד אע"פ שגם הוא אינו שם והוא מקום פנוי.

ונמצא, כי שלש גבורות פחות שלישי א', שהם: גבורת החסד, וגבורה דגבורה, וב"ש גבורת הת"ת, אלו דוקא פוגעין ונכנסו במקום שיש חסדים שם, ומתערבים ומתמתקין שם הדינין שלהם עם רחמי חסדים תחתונים שהם: גבורות⁶²⁴ החסד, והגבורה⁶²⁵ דגבורה, וב"ש תחתונים של ת"ת, אלו הם נמתקים עם הג' חסדים תחתונים פחות שלישי החסד, שהם חסד ההוד, וחסד דנצח, וב"ש חסד דת"ת. ואמנם נשאר ב' גבורות ושלישי א' מן התחתונים, שהם: גבורות⁶²⁶ הנצח, וגבורת ההוד, ושלישי ת"ת שלא נמתקו, כי הם נכנסו במקום פנוי וחלל, שהוא מקום חסד דחסד, וחסד דגבורה, ושלישי חסד ת"ת, ולהיות שם מקום פנוי בלתי חסדים, כי החסדים האלו נשארים למעלה מכוסים ולא ירדו כנ"ל, לכן נשארו אלו בלתי מיתוק. הרי כי ברדת החסדים קודם שחזרו לעלות המתיקו ג' גבורות ראשונות פחות שלישי אחד, ונשארו ב' גבורות תחתונים ושלישי א' בלי מיתוק. נמצא, כי כשירדו הגבורות ירדו זעג"ז לא דרך קוין, אמנם אחרי הכנסתם ביסוד ונתפשטו שם במקום החסדים כנ"ל, אז נעשו ביסוד⁶²⁷ בסוד קוין, כי הלא מקום הה"ח שם ביסוד אינו זו למעלה מזו, רק בדרך קוין. ולכן כשנכנסו שם אלו הגבורות נעשין גם הם דרך קוין כמו החסדים.

⁶²⁰ לאמא (נוסף דלרוקים).

⁶²¹ והנה המאכיל העליון ית', לו נתכנו עלילות מקושרות זע"ז, ובכונה גמורה עשה מתחלה פי יסוד לאימא כר וחוק, כדי שירדו החסדים בתחלה, ואח"כ הגבורות, לפי שהגבורות כריכות להתפשט בגופה דנוק', ואם היה פיו רחב, הרי הגבורות שטבעם אך קל מן המים, וילאו בתחלה, ויתפשטו בו"ק ז"א, כיון שמואלאות שם מקום רחב. ואז החסדים לא ימלאו מקום להתפשט, וילכו אל הנקבה. ולכן עתה שפיו כר, ילאו בתחלה החסדים, שהם מים כנז"ל, והם מולאים המקום פנוי, ויתפשטו בו"ק ז"א, וכאשר ילאו אחריהם הגבורות, לא יהיה להם מקום, וינטרכו לירד עד היסוד, ומשם ילכו בנקבה (שעה"ק).

⁶²² מאחורי (דלרוקים).

⁶²³ המכוון כנגדה מאחוריו כנודע – נמחק דלרוקים.

⁶²⁴ גבורת (דלרוקים).

⁶²⁵ וגבורת (דלרוקים).

⁶²⁶ גבורת (דלרוקים ולש"ו).

⁶²⁷ נמחק דלרוקים.

מאיר העין חלק ד'

אמנם החסדים הם באופן אחר, כשיורדין⁶²⁸ הם בדרך קוין, והחזרתן לעלות ממטה למעלה, אז הוא בב' פנים, כי קצתן עולין דרך קוין וקצתן זעג"ז. וביאור ענין עליית זו היא באופן זה, כי תחלת העליות הם מתקבצין ועולין דרך קו האמצעי, ואינן עולין דרך קוין רק מתקבצין ועולין דרך קו האמצעי דרך ת"ת, ועולין ג' חסדים דרך ת"ת. והטעם, שאם יתפשטו ויעלו דרך קוין יחזרו הגבורות אשר שם⁶²⁹ להתמתק פעם ב' דרך עלייה, וישארו אלו הגבורות ממותקים ב"פ, ושאר הגבורות⁶³⁰ לא יתמתקו כלל, כי אע"פ שכשיעלו החסדים דרך העלייה, ג"כ יעברו דרך אותן הגבורות, לא יש בהם כח בחסדים העולין למתקם, כי המיתוק שהיו יכולין לתת בהם כבר נטלו אותן הגבורות הראשונים בפעם ב'⁶³¹, כי בתחלה נתנו או"א כח בחסדים אלו למתק הגבורות פעם אחד, וגם כדי להגדיל את הז"א עד הכתר שבו בדרך עלייה. ואם היה המיתוק ניתן אל אותן גבורות הראשונים בפ"ב, לא היתה בהן כח להמתיק לאותן גבורות התחתונות, והיו נשארים בלי מיתוק כלל, וגבורות הראשונים היו נמתקין ב"פ, לכן עלו אלו החסדים דרך קו אמצעי, ואחר הגיעם אל הת"ת⁶³² אז יתפרדו ויתפצלו לב' קוין, ויעלו דרך קו חג"ת ואז פגעו שם ב' גבורות ושליש⁶³³ בלתי ממותקות העומדין שם, ואז מתמתקות עם אלו החסדים העולין דרך עלייה. נמצא כי ג' גבורות פחות שליש נמתקו דרך ירידת החסדים, וב"ג ושליש נמתקו דרך עליית החסדים ממטה למעלה⁶³⁴, כי כח המיתוק שנתן או"א באותן {ו ע"ב} החסדים כדי למתק הגבורות, ואלו היו עולין בדרך קוין היה נותן לאותן הגבורות ב' מיתוקין, ולא היה נשאר כח המיתוק להמתיק גבורות אחרים כנ"ל, וגם לא היה בהם כח בחסדים לעלות עד כתר דז"א כדי להגדילו כנ"ל בדרך עלייה, לכן עלו בדרך הנ"ל.

ואח"כ עלו יותר למעלה מכל שיעור יסוד ז"א, ואז אותן ג' חסדים פחות שליש הם נחלקין לג' קוין, וזה עולה בת"ת וזה עולה בנצח וזה בהוד, כי כן טבע עשן או שלהבת העולה ממטה למעלה במקום מגולה שאינו עולה מקובץ, אלא מתחלק ומתפצל אל הצדדין. והנה זה שאמרנו שהחסדים ירדו תחלה, היינו בתיקון העולמות קודם חטא אדה"ר, ובדרוש הציצית יתבאר להיפך⁶³⁵ שהגבורות ירדו תחלה והוא מה שגרם חטא אדה"ר כנ"ל בדרוש אדה"ר עצמו.

כללים של חו"ג והם י"ח⁶³⁷⁶³⁶

א': שם הוי"ה הוא בחו"ג עד"ז: י' הוא ה"ח וה"ג בדעת עצמו, ה' הם ה"ח המתפשטין בגופא, ו' הוא יסוד דז"א הנקרא ו' זעירא, שבו מתקבץ ה"ג ביסוד, בסוד (בראשית מא לו) והיה האוכל לפקדון לארץ, כי הם לצורך המלכות ומופקדות בו ביסוד, ה' הם ה"ג עצמן. דרך ב': י' הוא ה"ח וה"ג בדעת, ה' הם ה"ח המתפשטים, ה' שנייה הם ה"ג הנשארים בדעת למעלה להתמתק, ו' שבאחרונה הוא היסוד ששם יורדין אח"כ יחד בסוד⁶³⁸ ה"ח וה"ג הנ"ל הנרמזין בהי"ן כנ"ל. וזה

⁶²⁸ ביסוד ולא בז"א.

⁶²⁹ חו"ג במקום נו"ה דיסוד.

⁶³⁰ נו"ה שבמקום חו"ג.

⁶³¹ בדרך עלייה.

⁶³² דיסוד.

⁶³³ נמחק זלרוקים.

⁶³⁴ מכאן עד סוף הקטע נמחק זלרוקים.

⁶³⁵ עי' דב"ש דף מה ע"ד (לש"ו)

⁶³⁶ צ"ע למה זה כאן ולא בשער כא, ועי' לקמן אות יד והערת השבח שם שקורא לכל בחי' דעת

צלם, וכן עי' שם הערה 732.

⁶³⁷ קהילת יעקב

⁶³⁸ ביחד (קה"י), ביסוד (לש"ו).

מאיר העיץ חלק ד'

דרך הב' הוא צירוף יהה"ו היוצא מפסוק (ירמיה ט כג) "יתהלל המתהלל השכל וידוע וגם ענין זה בדרוש תפלין (בספר פע"ח)⁶³⁹.

ב': ב' עטרין דחו"ג הם ב' הויו"ת, א' דמ"ה וא' דב"ן. ג' גבורות⁶⁴⁰ חג"ת מתמתקות מג' חסדים ביסוד דרך ירידה, וב' גבורות תחתונות נו"ה מתמתקות דרך עליית החסדים לגדל את ז"א. והנה אחר שירדו החסדים למטה נגדלו, כי נתפשט הארתן המכונסת בהם בכח ובצרות גדול ועתה נתגלות⁶⁴¹, ולכן כשחוזרין לעלות נכנסים ביסוד⁶⁴² אימא לגדל רישא דז"א הם יותר גדולים, והם אדרבא מרחיבין היסוד דאמא שבחזה ומגדילין אותו, וגם החסדים אשר נשאר סתומים מתגלים אורם והארתן⁶⁴³ ונגדלו ומראים כחם, וז"ס הגדלת החסדים והבן זה.

ג': ויש פירוש ב'⁶⁴⁴, והוא שהחסדים אינן נכנסין⁶⁴⁵ תוך היסוד, אלא חוזרין ועולין מחוץ הדפנות דיסוד אמא ומפסיקין בין גופא דז"א ליסוד דאמא (וחלל)⁶⁴⁶ שביניהן, והם ג"כ עולין בקו ימין ושמאל ומקיפין לנו"ה דאמא ע"ד הנ"ל. ונמצא, שהאורות המוחין הפנימים שבב' הקוים שבתוך נו"ה דאמא מאירין מבפנים⁶⁴⁷, והארת קו האמצעי שבתוך היסוד אמא מאירין מבפנים, ואלו החסדים העולין ומקיפין מאירין מבחוץ ומכים זה בזה, ומתגדלות הארתן ונתוספו מאד. וז"ס הגדלה ומקום קו האמצעי המגולה מקיפין ליסוד אבא אשר שם, והיסוד דאבא הוא שד"י במלואו תתי"ד⁶⁴⁸, והוא יסוד אבא שבתוך ז"א.

ד': דע, שיש חילוק בין ראש השנה שהוא דוגמת מעת⁶⁴⁹ בריאת עולם לשאר ימות החול, והוא שבעת בריאת עולם וכן בר"ה נמשכין בה⁶⁵⁰ ה"ג⁶⁵¹ ע"י אמא עצמה⁶⁵² בסוד (בראשית ב כב)

⁶³⁹ נמחק בקה"י.

⁶⁴⁰ פחות שלישי מתמתקות נג' חסדים ביסוד דרך ירידה ונ"ג ושלש תחתונות הן מתמתקות לך וכו' (כת"י הגוז"י).

⁶⁴¹ נתגלית (קה"י).

⁶⁴² מדבר באור פנימי (דב"ש) (לש"ו)

⁶⁴³ מתגלים אורם והארתן נמחק בקה"י, ובמקומו איתא מתגלית הארתן.

⁶⁴⁴ ושניהם אמת עי' לקמן דף ט סוף ע"ב (לש"ו)

⁶⁴⁵ מדבר באור מקיף (דב"ש) (לש"ו)

⁶⁴⁶ בחלל (קה"י).

⁶⁴⁷ מאירין מבפנים נמחק בקה"י.

⁶⁴⁸ עי' שער מ"ד ומ"ן דרוש ו' שזה ט' פעמים מים עם הד' שבכתר.

⁶⁴⁹ עת (קה"י).

⁶⁵⁰ כלומר בנוק'

⁶⁵¹ נמחק בקה"י.

⁶⁵² יש ג' מיני מנצפ"ך ועי' דרוש ש"ך פ"ר ורפ"ח בסוף ח"א. נעשה המלכות בסוד מעיין חתום ונשמרת משום מגע זר כי הם נמשכים בה מאו"א והוא פירוש סוד ויבן ה' אלקים את הצלע (דע"ה ח"ב קכט ע"ג).

מאיר העיץ חלק ד'

ויבן ה' אלקים את הצלע⁶⁵³, אך בשאר ימות, השנה אינן נמשכין לה הגבורות אלא ע"י זעיר אנפין לבד {ו ע"ג} מאחוריו⁶⁵⁴.
ודע, שאלו הב' חותמות הנז' בכוונת נעילת יום כיפורים⁶⁵⁶ (שעה"כ דרושי יוה"כ דרוש ה'⁶⁵⁷), אינן נשלמין יחד אלא בהיותן אב"א, אז לוקחת זו החותם הב' הגרוע. שהרי נודע שכשעוברין הארת המוחין דרך האחור, הם נכנסין מלמעלה למטה דוגמא כמו שנכנסו בז"א, וא"כ תחלה נכנסה הארת החותם עם הגבורות דשייכי לחלק המלכות, ואלו ירדו ביסוד שלה, ואח"כ בעטרה, ואז⁶⁵⁸ לקחה מוחותיה ע"י אמא עצמה, שנכנסים בה נה"י עצמן דאמא, לכך ירד החותם ההיא שהיה ביסוד שלה עד המלכות שבה, וירד אח"כ חותם הראשון דאמא⁶⁵⁹ העיקרי ביסוד שלה. והראשון נקרא דל"ת א'⁶⁶⁰ מנצפ"ך א'⁶⁶¹ שבמלכות שבה, והב' נקרא דל"ת ב'⁶⁶² ומנצפ"ך ב'⁶⁶³ שביסוד שלה. והראשון הם בחי' גבורות שבגבורות, והב' ביסוד הם חסדים שבגבורות, והם ה' דמים טמאים וה' דמים טהורים מנצפ"ך כפול, וכולם גבורות כנ"ל. ואפשר לומר שתחלה נתפשטו⁶⁶⁴ (נ"א לא נתפשטו)

⁶⁵³ ע"י פרשת זהר בראשית כד ע"א ז"ל, ויבן יהו"ה אלה"ם את הצלע הכא אתרמיז רזא דיבום דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה הה"ד (דברים כה ט) אשר לא יבנה את בית אחיו אבל לגבי קב"ה אתמר ביה ויבן יהו"ה אלה"ם אבא ואימא [ומש"כ כאן אימא כלומר מתוך זיווג אר"א שיוצא מאימא] בני לה לגביה הה"ד (תהלים קמז ב) בונה ירושלים יהו"ה ו' דאיהו בן י"ה אבא ואמא עלייהו אתמר ויבן יהו"ה אלה"ם את הצלע אשר לקח מן האדם. ובתק"ז כח ע"א ז"ל, אתמר התם לגבי אדם ויבן ה' אלקי"ם את הצלע אשר לקח מן האדם דא חכמה ויביאה אל האדם דא עמודא דאמצעיתא דרגא דמשה והאי צלע איהו ודאי כלת משה (מהגוב"י).
⁶⁵⁴ ול"ע כי גם צחול צקינת הלילה לוקחתם על ידי אימא עלמה ול"ע וע"ס (קה"י).

⁶⁵⁵ ע"י בשעה"כ פט ע"ד: ויראה לי כי בכל ר"ה חוזר האצילות העליונה לכמות שהיה בתחילת בריאת העולם [פע"ח: אלא להיות כי הדברים חוזרים בזמנם בכל השנה למציאות הראשון]. וכבר ידוע דנוק' דז"א נפקא מתדבקא באחורי ז"א, לעומת החזה כנגד ת"ת שבו. ובהיותם בסוד אחור [אב"א], שהם דין, נפקא מסטרא דגבורות, והמוח הקודם בראש היא גבורה, שנעשה לה בינה, ואח"כ חסד בסוד חכמה, בסוד ה' על י', סוד ה"י מאלקים. ולפי שהמוח הקודם בראשה הוא גבורה סוד הדין, לכן נעשה הדין ביום זה. ולכן נק' ראש השנה, כי גבורה היא ראש השנה שהיא נוק' דז"א הנק' שנה, וגבורה היא ראשה, ונעשה בינה לה לנוק' דז"א. ונמצא שר"ה הוא כנגד בינה דנוק' דז"א שהיא גבורה. וכנגדה נאמר אני בינה לי גבורה (משלי יד יד).

חסד בסוד חכמה – ע"י ביאורים ח"ב צד ע"ג: בהיותם בבחי' דין, יוצא תחילה מוח הגבורה שהוא בינה, ואח"כ מוח החסד שהוא חכמה.
⁶⁵⁶ ככוונת נעילת י"כ (נמחק בקה"י).

⁶⁵⁷ זה לשונו שם: הנה ג' חותמות הם חותם לאה בר"ה וחותם בתוך חותם דרחל בנעילה

והו"ר*##

⁶⁵⁸ "בעטרה ואז" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "בנסירה".

⁶⁵⁹ נמחק בקה"י.

⁶⁶⁰ נמחק בקה"י.

⁶⁶¹ נמחק בקה"י.

⁶⁶² נמחק בקה"י.

⁶⁶³ נמחק בקה"י.

⁶⁶⁴ נמחק בקה"י ובלש"ו, וגורסים את המוסגר.

מאיר העיץ חלק ד'

הגבורות בגופא עצמה⁶⁶⁵ באחורי ז"א, יען היותם⁶⁶⁶ מהחזה ולמטה, ונמצא דעת שלה מכוון נגד היסוד שלו, ולכן לא נכנסו בה אלא בחי' הכללות דחלק היסוד, לפי שהרי כל הגבורות לא קבלתן אלא מיסוד דז"א אל הדעת שלה. אך הגבורות עצמן לא קבלתן, ולכן בחי' היסוד שלו נתפשטו בגופה, ובחי' המלכות שלו נתפשט ביסוד שלה⁶⁶⁷. ואחר שנסרה לקחה הה"ג⁶⁶⁸ עצמן ונתפשטו בגופא, ואז ירדו כללותיה של חלק היסוד עד היסוד, וכללות המלכות ירדה עד המלכות שבה. והרי נשלם התפשטות הגבורות שלה. וכ"ז היתה מחמת קבלתה ע"י ז"א כנזכר, אך ז"א נתפשטו בו החסדים בפ"א.

והנה כ"ז עדיין הוא גבורות ראשונות לצורך עצמותה לגדלה, ואח"כ בזווג ראשון נותן לה הה"ג⁶⁶⁹ עצמן יותר ממותקים, ונקרא שם ב"ן⁶⁷⁰ והוא רוחא דשדי בגווה⁶⁷¹, תוך זה החותם הראשון⁶⁷², וזה נשאר בה תמיד בסוד נפש פנימית שלה. כי הראשונות היו הארת נפש, וזה נפש עצמה, ונשארין בה תמיד לצרכה. ואח"כ כשנזדווג שנית חוזרת לקחת מ"נ ומוחין החדשים היא והוא, ומזדווגים ע"י ההוא רוחא דעאל בה בקדמיתא, כי הוא המתקנם {ו ע"ד} שם, ומעלה אותן, באופן שהחותם הוא הכלי לבושי אמא, והמ"ן גבורות ראשונות הוא להגדיל עצמותה. והגבורות שנית דביאה ראשונה הם נפש פנימי גמור, שהיא רוחא דשדי בגווה להעלות כל מ"ן, שהם הגבורות החדשים. נמצא, דרוחא דשדי בגווה והגבורות החדשים כולם הם מנצפ"ך ממש, והם מ"נ, אלא שאלו חדשים, ואלו ישנים שרשים אל אלו חדשים. ואמנם החותמים עצמן הם כ"ב אותיות התורה. ה': הה"ג (ע"ש)⁶⁷³ יש ביסוד נוקבא עם לבושיהן שהם ה' דמים, אשר הפסולת של ה' דמים לבושי הגבורות, שהם הקליפות. ויש ה"ח ביסוד הזכר עם לבושיהם שהם ה' דמים, אשר הפסולת שלהם דינין קשים, אך לא קליפות. ובעת הזווג, נותן זכר לנקבה גם את הה"ח ביסוד שלה⁶⁷⁴, ואח"כ מהחור"ג נעשה מהם הולד, ומהמלבושים שלהם מתבררין ונעשה חלב, ומהפסולת נשאר דין קשה וקליפה כנזכר⁶⁷⁵.

ו': הנה נ' שערים שבבינה הם ה"ג שבה, כל א' כלול מ'י. גם יש נ' שערים מה"ח כל א' כלול מ'י, הם נ', ואלו הה"ח שהם נ' שערים נכללין בז"א⁶⁷⁸ ומתפשטין בו כנודע. והנה משליש החסד שבת"ת המתחלק חצי לכתר שבה וחצי לכתר שבו, אז ע"י עליית החסד יורד ת"ת דאמא

⁶⁶⁵ ענמס בגופא (לש"ו).

⁶⁶⁶ היותה (קה"י ולש"ו).

⁶⁶⁷ ע"י קושיית היפה שעה.

⁶⁶⁸ הגבורות (קה"י).

⁶⁶⁹ גבורות (קה"י).

⁶⁷⁰ מ"ה דב"ן – לש"ו.

⁶⁷¹ ע"י שער מוחין דצלם פרק ו שזה מה שאבא נותן אימא בביאה ראשונה.

⁶⁷² החותם הוא היסוד דנוק', והראשון הוא הביאה הראשונה, או שזה של לאה ע"י לעיל מש"כ

בשם השעה"כ בדרושי יוה"כ.***

⁶⁷³ נמחק בקה"י.

⁶⁷⁴ ע"י שער תיקון הנוק' פרק ב' אות כ' שעיקר ענין הה' היא אותיות מנצפ"ך שורש לכ"ב אותיות

שהם כל הקומה, וע"י לקמן אות י' שנשאר עיקר הה"ג בז"א.

⁶⁷⁵ ע"י אריכות במצו"ס מה ע"ב, שהדס שלל נזכר הוא דס הלידה כי יש בהם קליפות רבות.

⁶⁷⁶ ע"י עוד בזה שעה"א עט ע"ג.

⁶⁷⁷ קה"י.

⁶⁷⁸ כלומר הם התפשטות החור"ג דיסוד דבינה ומתפשטים ומתלבשים בז"ן (כללים ח"ב נב ע"ג)

מאיר העץ חלק ד'

להעשות כתר לז"א כנודע⁶⁷⁹. נמצא שאותו חסד גורם כניסת הכתר, לכן נאמר בתקונים (דף סח ע"ב עו ע"ב) כ"ע דא איהו שלימו דנ' שערי בינה, כי הכתר נקרא שער הנ', יען אינו נגמר ליכנס עד עלות החסד ההוא, והוא נקרא שער הנ' ההוא של הה"ח, הנחלקים לנ' כנוכר, לפי שאין חסד זה עולה אלא אחר שנגמרו כל הנ' שערי בינה, שהם ה"ח להתפשט בז"א, וזה בא באחרונה ונקרא שער נ' לסבה זו.

ז': בענין החסד הנקרא יומם, משום דאזיל עם כולהו יומין⁶⁸⁰, שהם ז' ⁶⁸¹ ימי בראשית, הם ו"ק שבבחי⁶⁸² ז"א כנודע. והנה מזה החסד שהיא ראשונה שב"ק מתפשטות ה' בחי' חסד ומתלבשין תוך ה' ספירות שתחתיו, נמצא שהם ה"ח. אמנם הראשון הוא כולו חסד ממש, לכן אינו במספר עמהן, כי הד' (נ"א הה')⁶⁸³ שתחתיו אינם {ז ע"א} חסד ממש, אמנם מתלבשים בתוכם ה'

⁶⁷⁹ עי' תיקו"ז קנט ע"א: ואינון מסטרא דאריך אנפין דאיהו וא"ו ואינון ה"א ה"א יו"ד איהו כ' כתר ברישא דא' (נ"א דא) דאיהו ארך אפים דאיהו וא"ו א' איהי אורייתא דאיהי אתייהבת בתרין לוחין דאינון ו' ו' ואית כתרא דזעיר אנפין דאתמר ביה כתר לי זעיר ואחוי וכמה כתרין אינון כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות

מאי אית בין כתר לעטרת אלא כתר איהו מסטרא דא' דאיהו בדיוקנא דאת יו"ד דסליק כ' ודא א' מן אהי"ה דאיהו כתר דאריך אנפין א' מן אדנ"י (קנט ע"ב) כתר דזעיר אנפין י' מן יהו"ה איהי עטרה על ספר תורה דאיהו ו' ואית י' לתתא ואיהי י' מן אדנ"י דאיהי עטרה ברישא דכל צדיק לית ספירה דלא אית לה עטרה על רישא וכתר ועטרה דאיהי י' איהי עטרה דברית מילה דסליק למאה עשר זימנין עשר מאה ואיהי על כל פקודא ופקודא וכמה עלות אינון על עלות דסלקין על כל ברכאן ופקודין

תרגום: מהו שיש בין כתר לעטרת, אלא כתר הוא מצד של אות א' שהוא בצורה של אות יו"ד שעולה כ' וזהו א' מן אהי"ה שהוא כתר של ארך אפים א' מן אדנ"י, כתר של זעיר אנפין, י' מן יהו"ה היא עטרה על ספר תורה שהוא ו' ויש יש למטה והיא י' מן אדנ"י, שהיא עטרה בראש של כל צדיק אין ספירה שאין לה עטרת על הראש וכתר ועטרה שהיא י' היא עטרה של ברית מילה שעולה למאה עשר פעמים עשר מאה והיא על כל מצוה ומצוה וכמה עליות הם על עליות שעולים על כל ברכות ומצות

⁶⁸⁰ זה מלך הראשון שהוא חסד והוא בלע (הקדו"ש פה ע"ד), עי' ת"ז עה ע"ב וז"ל וכלא (כל הז"ת) אתכליל בשביעית, דאיהי מלכות השביעי, ה' ודאי בכל שביעיות כלילא, ואיהי ה' דיום הששי, יום דא צדיק, עליה אתמר והיה ה' למלך על כל הארץ וגו', איהו יום הששי ויום השביעי, יום דכלהו יומין, ועליה אתמר שכבי עד הבקר, ודא הוא בקר דאברהם, דכתיב וישכם אברהם בבקר, וישכם לפורקנא, וביה הבקר אור, דאתמר ביה ותורה אור, והאי איהו אור דאתמר ביה ולכל בני ישראל היה אור, ואיהו פסח דרועא ימינא, וביה עתידין ליגאל [תרגום: והכל נכלל בשביעית שהיא מלכות השביעי. ה' ודאי בכל השביעיות נכלל, והוא ה' של יום הששי, יום זה צדיק, ועליה נאמר והיה ה' למלך על כל הארץ וכו'] הוא יום הששי ויום השביעי, יום של כל הימים, ועליה נאמר שכבי עד הבקר וזה הוא בקר של אברהם שכתוב וישכם אברהם בבקר וישם לגאולה ובו הבוקר אור, שנאמר בו ותורה אור, וזה הוא אור שנאמר בו ולכל בני ישראל היה אור והוא פסח יד ימין ובו עתידים להגאל, עכ"ל. ועי' שם בבהגר"א ז"ל, וענין יומא דכולא יומין שאמר כאן ובזוהר בכמה מקומות על החסד, ואמר דאזיל בכלהו, כי יום נק' ע"ש האור כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום ואור הוא בחסד וכל ו"ק שנק' יום ע"ש שמקבלין החסדים על ידו ה"ח ונק' כ"א יום באורו וזהו יום דכתיב בכל מעשה בראשית, עכ"ל. והנה חסד זה אינו החסד הפרטי שבז"ת אלא התפשטות השפע מהבחינות העליונות הנקרא חסד המתפשט ביסוד דבינה (וכן הוא בכמה מקומות בבהגר"א בסד"צ, סוף י ע"ד, וכן משמע במבר"ש לב ע"א וע"ח שער הזווגים ה'). וזה לא כפשטות האריז"ל בשער מאמרי רשב"י י"ח ע"א שזהו חסד פרטי, ועי' פת"ש עקודים א' שמשווה אותם יחד.

⁶⁸¹ ו' (קה"י).

⁶⁸² ע"הם בחי' (קה"י).

⁶⁸³ ה"ה" נמחק בקה"י וגורם את המוסגר.

מאיר העיץ חלק ד'

ענפי החסד הראשון, ובתוך אלו הבחי' דחסד (הראשון)⁶⁸⁴ המתפשט ומתלבש בתוכם מתלבש בהם הבינה דז"א, ובתוך הבינה דז"א מתלבשת אמא עלאה, כי מוח בינה דז"א מאמא נפקא כנודע. נמצא שכל הארה הנמשכת מאמא אל הו"ק הוא ע"י חסד זה המתפשט ומתלבש בתוכם, ומקבלין הארה⁶⁸⁵ על ידו. ובזוהר⁶⁸⁶ פרשה אמור (דף קג ע"ב⁶⁸⁷) מצאתי באופן אחר ואינו חולק עם הנ"ל רק מוסיף. הענין, שהחסד הנקרא אברהם, שהוא קצה הראשון מו"ק, שהם כללות ז"א כנודע, ששרשו הוא ו"ק לבד, זה החסד הוא מקבל שפע בתחלה מכל שאר הו"ק, והוא מקבל ע"י החסד שבאמא עלאה הנקרא יומם, כי הוא שורש לכל החסדים, ואמא מתלבשת בחסד שבה הנקרא ימין שבה, ועל ידה מאירה לאברהם חסד דז"א בתחלה, ואח"כ ע"י אברהם נמשך אל ה' ספירות שתחתיו, ועיין באורך במ"א.

ח: בכל חסד וחסד מהה"ח, או ז' חסדים שהם ה', ונכללין ביסוד הרי ו', וניתנים לנוקבא הרי ז', וכן הם ז' גבורות. והנה מכל א' מאלו בין החסדים בין הגבורות, המתפשטים בגופא דז"א, יש ג"כ בכל א' מהן כללות כל הז', נמצא א"כ שחסד שבחסד דז"א וחסד שבגבורה דז"א כו' וחסד שבמלכות, כולם הם בחי' חסד א' הנקרא חסד הראשון. ואח"כ החסד הנקרא גבורה מתפשט לז' בחי', והם גבורות החסדים⁶⁸⁸ שבחג"ת, וגבורות החסדים⁶⁸⁹ שבנה"י כו', עד גבורת חסד שבמל', וכעד"ז כולם. והחסד הנקרא ת"ת מתפשט בז' ספירות בת"ת דחסד וגבורה כו', ובת"ת דמלכות, וכעד"ז כולם, באופן שאין לומר שכל בחי' החסד שבה"ח נכנס בחסד ז"א⁶⁹⁰, וכל בחי' גבורות החסדים⁶⁹¹ נכנס בגבורות ז"א⁶⁹², וכיוצא בזה. אמנם חסד ראשון שבה"ח נחלק לז' בחי' לז' ספירות, וכעד"ז כל ז' החסדים, וכעד"ז כל ז' הגבורות כשנכנסין בנוקבא⁶⁹³ דז"א, והבן כ"ז היטב. ואמנם אותו בחי' חסד שבחסד הוא שורש לכל שאר⁶⁹⁴ בחי' דחסד המתפשט בז' ספירות, וכעד"ז גבורה שבחסד שורש לכל ז' בחי' דגבורה דחסד, וכיוצא בזה מכולם. ואמנם חסד שבחסד ראשון, הוא לבדו נקרא יומם, בסוד (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו, יומא דכולהו, כי הוא שורש לכולם והם ענפים מתפשטים ממנו, אבל שאר החסדים נקרא יום ולא יומם, והגבורות נקרא לילה.

ט: חטא אדה"ר גרם שהגבורות להיותן במקום רחב⁶⁹⁵. יצאו תחלה, אך מקודם בהיותן למעלה במקום צר היה מוכרח שהחסדים⁶⁹⁶ יתפשטו תחלה⁶⁹⁷. גם בדרת הדעת יסוד דאמא⁶⁹⁸

⁶⁸⁴ נמחק צקה"י.

⁶⁸⁵ הארתן (קה"י).

⁶⁸⁶ ובזוהר (קה"י).

⁶⁸⁷ ז"ל, ובעמוד ענן אתה הולך לפניהם יומם דא הוא עננא דאהרן דאקרי יומם דכתיב יומם יצוה יי' חסדו עננא חד נטיל עמיה חמש אחרנין ואינון שית ועננא אחרא דכתיב ובעמוד אש לילה דא נהרא להו לישראל מנהירו דאינון שית, ע"כ. תרגום:@.

⁶⁸⁸ גבורת החסד (קה"י).

⁶⁸⁹ וגבורת החסד (קה"י).

⁶⁹⁰ דז"א (קה"י).

⁶⁹¹ גבורת החסד (קה"י).

⁶⁹² "בגבורות ז"א" נמקה, ובמקומו איתא "בגבורה דז"א".

⁶⁹³ כשנכנסין בנוקבא נמחק צקה"י, ובמקומו איתא "בז"ת לנוק".

⁶⁹⁴ ז' (נוסף צקה"י).

⁶⁹⁵ עי' לעיל סוף פרק ב' משער כא וסוף פרק ג' משער כג ופי"ג משער ט"ל ולקמן אות טז (גוב"י), לעיל עמוד ד' (דף ו ע"ב סוף המ"ב) ועי' שעה"כ דף פג ע"ד סמוך לסופו ושם דף ה ע"א ושם דף צח ע"ד (לש"ו).

⁶⁹⁶ שהם מים (נוסף צקה"י).

⁶⁹⁷ כלומר כן היה ביצירת ז"א.

מאיר העיץ חלק ד'

דזכר ומתפשט הרבה, לכן אין מתגלות בה רק ב' גבורות תחתונות דנו"ה שבה לבד, ואלו הב' בלבד הם עולין גו גופה דרך עלייה ומגדילין גופה.

י"ב: בדעת דז"א יש ה"ח וה"ג, והם י' הויו"ת גימ' ק"ל ק"ל^{715,716}, ב"פ עי"ן כמנין (שמות ג ד) ס"ר לראות, כי משם נמשכת ראייה אל העיניים היושבים ממש כנגד הדעת. אך בדעת דנוקבא יש ק"ל גבורות לבד. וכאשר מתפשטות בו"ק שהם בחי' חג"ת נה"י⁷¹⁷, נשארי'ן בחי' ו' בכל אחד מה"ק שבה והם ל', ואלו נקראו (חגיגה טו ע"ב) מגדל הפורח באויר. ונשאר ק' מהק"ל דגבורות ביסוד שלה, ואח"כ כשמזדווגין נותן בה הזכר גם ק"ל ראשון דחסדים ומתחברים עם הק' שביסוד דילה, והנה ק' וק"ל גימטריא יר"ך כי היסוד נתון בין ב' הירכיים.

י"ג: דעת דנוקבא אינו רק מחציה⁷¹⁸, שהוא עטרה דגבורה לבד. ואף גם בחי' זו אינו למעלה ברישא, אלא בגופא בשליש עליון דת"ת שבה, באמצע בין ב' הכתפיים שלה. וז"ס⁷¹⁹ קשר יו"ד של תפילין של יד כמבואר במקומו⁷²⁰. לפי שהמוחין דזו"ן שהם חכמה ובינה שלהן הממשיכין⁷²¹ או"א בעת זווגם ממוחין שלהן עצמם, ולכן נשארים ג"כ בראש זו"ן, אך הדעת שבז"א (ונוקבא)⁷²² לא המשיכוהו מדעת עליון שלהם, אלא היה מהחו"ג המתפשטין בו"ק דאו"א. לכן גם בנוקבא דז"א היה כך כנ"ל, שירדו ונתפשטו בתחלת הו"ק בשליש עליון דת"ת בין הכתפיים כנ"ל⁷²³.

י"ד: שים בהקדמה זאת עיניך, שהדעת דז"א צריך שיהיה בו בחי' י"ס, והוא מתפשט בכל י"ס דז"א מכתור עד מלכות שבו, והם בחי' התפשטות החסדים בו בסוד ירידה מהדעת ולמטה, ובסוד חזרה מהדעת ולמעלה לג"ר⁷²⁴. ובתוך פרצוף זה של הדעת שמתחלק בכל י"ס, מתלבשין בתוכו מוחין דנה"י דאמא ומוחין דאבא, שהם חו"ב שבו, וגם הם כוללין כל י"ס שבו. ועד"ז הכתר

⁷¹² קה"י.

⁷¹³ "ה"ח) ה"ב' חסדים וז"ס ת"ת המגולין" נמחק בקה"י, וזמקומו איתא "ה' חסדים התחתונים המגולים".

⁷¹⁴ עי' שער לה פרק ב (גוב"י) @

⁷¹⁵ קלק"ל כמנין ס"ר (קה"י)

⁷¹⁶ עי' שער מאמרי רשב"י & ומכאן נמשך המן לישראל שנאמר בו הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ונאמר עליו ונפשנו קצה בלחם הקלקל.

⁷¹⁷ נו"ה (קה"י).

⁷¹⁸ מחנית (קה"י ולש"ו).

⁷¹⁹ עיי' נהר שלום דף יז ע"א ותבין (לש"ו).

⁷²⁰ עי' פע"ח דרושי תפילין פרק ח'.

⁷²¹ פלהם המשיכוס (קה"י).

⁷²² "הדעת שבז"א (ונוקבא)" נמחק בקה"י, וזמקומו איתא "החסדים והגבורות".

⁷²³ עי' שער כא פרק ב.

⁷²⁴ עי' פת"ש גדלות דז"א לד ז"ל, דעת הזה המתפשט בז"א הוא כולל פרצוף שלם של י"ס שהוא המסדר כל כללי המאורות, והוא היורד ועולה בסוד אור חוזר להגדיל המאורות שלו, והוא כמ"ש בסוד אור ישר מסטרא דלעילא וגם מצד השקפת התחתונים שע"י מעשיהם הטובים גורמים הגדלת המאורות בכל ענפיהם, ובתחילה כל מאורות של הדעת היו סתומים ביסוד דתבונה בכללות, וע"י שנתגלו ויצאו מן היסוד, אז נתרחו כל ענפיהם, ר"ל מה שאימא נתנה בו כח הגלוי להתפשט למטה, וכשעולה הדעת בחזרה למעלה, נעשה לבוש אל החו"ב וכתר שבו, והוא, כי ב' דעות הם, א' הנשאר בפנים והוא כולל ב', א' שמכריע בין חו"ב דאבא, והג' הוא הכרעתו בין חו"ב דאימא, ושניהם הם דעת שנשאר בראש, והם בסוד חיה ונשמה שבו, והב' הוא הדעת המתפשט שהוא מכריע בין חו"ב שבו בעצמו, והוא נעשה במדרגת רוח, ושנים הראשונים הם נשארים בנה"י דאו"א, והשלישי מחוץ להם ונעשה בסוד חזרת החסדים, והוא הגדלת הדעת לעשות דעת לבחינת רוח מבחוץ.

מאיר העיץ חלק ד'

שבו כולל כל {ז ע"ג} הי⁷²⁵, כולם⁷²⁶ זה תוך זה, וזה תוך זה⁷²⁷. ובזה תבין טעם חזרת חסדים למעלה לתת דעת בכח"ב. וזה הדבר קשה, שנראה ללא צורך, כיון שיש שם אורות יותר גדולים ומעולים, אבל הם פרצופים זה תוך זה, ומלובשים זה תוך זה. וטעם החזרה הוא שהם סתומים ומלובשים ביסוד תבונה, וצריך שיצאו לגמרי מתוכה ולחזור בסוד אור חוזר אל הג"ר⁷²⁹⁷²⁸, ולכן לא יכלו לכנוס דרך ירידה, כי נו"ה דאו"א הם חו"ב שבו שמזווגם יצא הדעת (למטה מהם)⁷³⁰ וחוזר ומתפשט מלמטה למעלה בג"ר, אלא שהוא בסוד לבוש אליהם בחוץ. וגם בזה תבין איך יוצא לבושם עמהם כדי שבו יתלבש הדעת⁷³¹. ואינו יסוד עצמו דתבונה, אלא תולדה ממנה, כדרך הבן הנולד היוצא מאביו ואמו מיסוד תחתון, וחוזר ועולה ומלביש מחוץ, ונמצא שהדעת של המוח⁷³² נשאר בפנים בסוד דעת דחו"ב, ועוד דעת אחר נעשה לו לבוש מבחוץ בסוד דעת האמיתי החיצון. כי הפנימי נחלק לב' דעות: דעת א', המכריע בין חו"ב דאבא, והכל בבחי' חיה. ודעת הב', המכריע

⁷²⁵ שבו (נוסף בקה"י ולש"י)

⁷²⁶ וכולם (קה"י ולש"י).

⁷²⁷ למה ההתלבשות כך, עי' עתיק א' ואד"ז רפח ע"א שהתלבשות המוחים הם דא לגו מן דא, וצ"ע למה לא בצורה של מתקלא, ועי' פת"ש א"א ז שבאמת שם אין מתקלא שייך בא"א [עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ב ד"ה ועוד נ"ל, כי בא"א אין מתקלא], כי אין שם הנהגה לפי ענין הזמן, רק בסוד תיקונים ושרשים להנהגה, שכל א' שורש לענין א', ולכן אנו מדברים בהם בסוד זה לפנינו מזה, ואין שם ימין ושמאל ניכר, רק מקום התחלת המתקלא הוא בגופא דא"א, מחסד שבו ולמטה (פת"ש א"א ז), זה בחי' קו א' (לש"ו כללים ח"א פו ע"ב).

⁷²⁸ הג"ר הסתומים צנה"י לתבונה ולכן לריך צחי' חסדים לעלות כדי להאיר אל האורות הסתומים המתלבש צנה"י לתבונה ולכן לא יוכלו החסדים לכנוס בז"ח לרך ירידה וכו' (כת"י הגו"ז).

⁷²⁹ נ"ל שעלייתם הוא דרך מ"ן כדי להוריד מ"ד חדש, וצ"ע.##

⁷³⁰ נמחק בקה"י.

⁷³¹ עי' לעיל אות ט' והערה 698.

⁷³² חוץ מהדעת דאבא וכן הדעת דאימא יש מזלין שהם מקיפים על או"א ומהם מתפשטים אור באו"א בתוכם ובפנימיותם והוא (בהתפשטו בתוך או"א) הדעת המכריע בין או"א (כללים ח"ב לג ע"ד), שהרי עי' בהגר"א על ספד"צ ג ע"ג ד"ה ותיקון של, שמביא דברי האד"ז לגבי ג' רישין וכותב ובמזלא תליין והן חב"ד וע"ש בלש"ו שכוונתו לומר שאו"א הם חו"ב והמזלין הם דעת, אמנם יעויין באריז"ל (שער מאמרי רשב"י) שהדעת בין או"א אינו המזלין, ועי' לש"ו כללים ח"א כח ע"ג, שמביא מהאד"ז כאן ראייה לשיטתו. וכן עי' בהגר"א בספד"צ יג ע"ב ד"ה ויאמר, שמבאר שפשטות לשון האד"ז היא שהג"ר תלויין במזלין, כלומר, אפילו הדעת תלוי במזלין. א"כ, אפילו לדעת רבינו הויין הדעת והמזלין שני עניינים חלוקים זה מזה. וכן משמע שם יג ע"ג ד"ה וז"ש היינו, שאין זיווג או"א עד שיצא הדעת ואז אתכלילו במזלא, שכן המזלין הם שורש הדעת ובהם תליא זיווגם.

ועי' בכללים שם ע"ד, שבידוע המזלין הם המקיפים ה"ה ל"מ דצלם, והדעת המייחד את או"א הוא צ' דצלם. וממילא לפ"ז אכן יש מקום לומר ששני הבחינות היינו הך אלא שהמקיפים נהפכים לאורות פנימיים, ובאופן זה הופכים המזלין להיות הדעת הקיים בין או"א בתמידות. ולכן נקראים 'מזלין' שכן הם נוזלים ומשפיעים בתמידות (וכן הוא לש"ו כללים ח"ב לג ע"ד, ועי' עוד ח"א פה ע"ד).

עי' ביאורים ח"א כ ע"ב שמחלק בין ג"ר הכללים שבכל פרצוף לג"ר הפרטיים שבכל פרצוף. שבג"ר הכללי הרי הם א"א ואו"א בהם הכתר מגולה והחו"ב מכוסה משא"כ בג"ר הפרטיים שבכל פרצוף לא ניכר אור הכתר שבהם מאומה וגילויים דהמוחין הם חב"ד, והוא משום שהג"ר הכלליים הם קרובים למדרגת אור א"ס ולכן לא ניכר הקצוות שבחו"ב ורק נגלה האור דק האמצעי לבד, אמנם גילוי שלמטה מהחו"ב והוא בדעת במקום הכתר אז ניכר בג"ר שרש הקוי דקצוות יותר מהקו האמצעי, ולכן כאשר אומרים שאו"א במזלא תליין (אד"ז רפט ע"ב) בג"ר הכללים אז החו"ב כלולים בדעת שהוא גבוה מהם במעלה כי הוא מיוחד בכתר עצמו והם נמצאים ויוצאים רק ממנו, אבל בג"ר הפרטים שם נמשך ויוצא הדעת רק מהחו"ב והם ג' חללי גלגלתא (ועי' עוד כללים ח"א כז ע"א וכח ע"ב).

מאיר העיץ חלק ד'

בין חו"ב דאמא והכל נקרא בחי' נשמה⁷³³. ודעת הג', אמיתי המכריע בין חו"ב דדעת עצמו הנקרא רוח⁷³⁴. ואלו הם ג' בחי' חלקי הדעת והבן מאד, כי הב' דעות הם בפנים זה בתוך זה, תוך נה"י דאבא, וזה תוך נה"י דאמא, והדעת ג' מחוץ להם, ונעשה בסוד חזרת החסדים⁷³⁶. וז"ס ענין החסדים להגדיל הדעת, ופירוש הגדלה זאת הוא לעשות בו דעת לבחי'⁷³⁷ רוח מבחוץ, ועד"ז תפרש בג' אחרות שהם כח"ב, והבן זה.

ט"ו: במזל הראשון דעתיקא דעת העליון⁷³⁸ יש בו ג' הוי"ת דיודי"ן גימטריא רי"ו⁷³⁹, והם סוד רי"ו אותיות שבשמות ע"ב (דויסע ויבא ויט⁷⁴⁰), ורי"ו זה נותן בה בעלה בביאה ראשונה, ונעשה בה בחי' רוחא דיהיב בה בעלה⁷⁴¹, ואז הוא שם בבחי' מ"ן⁷⁴². ואח"כ בביאה ב' נותן בה שם הוי"ה א' דיודי"ן כמנין ע"ב, והם סוד ע"ב תיבין ששרשם (שבשם) ע"ב⁷⁴³, ואז בחי' אלו הם בחי' מ"ד, והם להוליד ממש ולא לבחי' רוחא דשביק בה.

ט"ז⁷⁴⁴: דע שהדעת הוא נשמת ו"ק⁷⁴⁵, ודע ששורש ה"ח נשארין בדעת תמיד, אך ענפיהם הם החסדים המתפשטים בו"ק⁷⁴⁶. ואלו הענפים הם המגדילין את ז"א מבחוץ כנ"ל⁷⁴⁷, והם מבחוץ

⁷³³ עי' בהגר"א בספד"צ ט"ו ע"ב וז"ל, דעת כלול מדעת דאו"א, אלא שדעת דאבא נשאר במוחין, ודעת דאימא הוא דעת המתפשט. ועי' פת"ש שבירה יז מש"כ לבאר בעניין בענין ב' מיני הדעת וז"ל, דעת עליון הוא כענין המחשבה קודם המעשה, והדעת המתפשט הוא בעת שעושה בפועל באברי גופו ועושה הדבר בדעה והשכל והוא נקרא המתפשט בגופא וכו', ודעת הנשאר בראש הוא בסוד הנהגת עוה"ב למעלה מהנהגת הזמן ורק בבחינת שלמות השכר שהוא גילוי רוח"ק ונבואה וגילוי התורה, על"ל. [אמנם יתכן שכאן הב' בחי' דעת שבחו"ב הם נכללים בדברי הגר"א בחכמה, וכאן הדעת שבחו"ב דדעת הוא הדעת דאימא שבגר"א, וכן משמע לקמן אות יז, והערה 757 שהחו"ב כאן הם החו"ב הפרטיים שבז"א הרב לא הסכים עי' שעה"ק סה ע"ב]

וזה פירוש מ"ש באד"ז דף רצא ע"א וז"ל ובגין דאקרי בוכרא נטיל ב' חולקין ר"ל צלם דאבא וצלם דאמא הנקראים חו"ב וכד אתרבי בעיטרוי ר"ל כשמתפשטים החסדים בסוד אור ישר ואח"כ עולים בסוד או"ח בג"ר לעשות דעת בסוד רוח מבחוץ וכו' השד"ה ז"ל (לש"ו). ועי' לקמן אות יז מהת"ז כט ע"ב (האר"י מביא בשם הזהר בראשית).

⁷³⁴ עי' לקמן אות יח ד"ה נלע"ד.

⁷³⁵ זה (נוסף בלש"ו).

⁷³⁶ כלומר הדיקנא.

⁷³⁷ דבחי' (קה"י).

⁷³⁸ וכן המזל תחתון נקרא דעת עליון דרושי מ"ן ומ"ד ריש דרוש י' ועי' עוד נסירה סוף פרק ג' ומאמר נא רע"א (לש"ו).

⁷³⁹ עי' לעיל שער אנ"כ פרק א' במ"ק שיש ג' קוצין ביו"ד (עי' זהר בלק רג ע"ב), וזה מתגלה בבטן אמא, ומזל עליון הוא שורש אבא ומזל תחתון הוא שורש בינה. ועי' לעיל שער הולדת או"א וזו"ן פרק ו' שזה נמצא גם במזל תחתון וכמובן מדברינו (מקור @). ועי' לעיל ב ע"ד בענין ע"ב רי"ו.

⁷⁴⁰ עי' זהר בראשית קח ע"א

⁷⁴¹ עי' לעיל הערה 702.

⁷⁴² כלומר מאז היא יכולה להעלות מ"ן מכח הרי"ו הזה.

⁷⁴³ עי' ת"ז כו ע"ב וז"ל, י"ק דחילו ורחימו אבא ואימא דרועא ימינא ושמאלא ויעב"ר חסד וגבורה דסלקין לחושבן ע"ב תיבין ורי"ו אתוון דע"ב שמהן ודא רזא דויעב"ר עיבור, ע"כ, ועי' שעה"כ קדיש א' שיש כאן ע"ב שהוא חסד, ורי"ו שהוא גבורה, שהוא מציאות הזיווג.

⁷⁴⁴ קה"י.

⁷⁴⁵ עי' בהגר"א בספד"צ יד ע"ד ד"ה וכ"ה שדעת המתפשט נשמת הו"ק וע"ש שמביא מקור לזה מאדרא דמשפטים ז"ל, דעת גניז בפומא דמלכא דאקרי פשיטותא דתפארת. ועי' בהגר"א על ס"י טו ע"א וז"ל, לפעמים עד"א בשם שמים ולפעמים בשם אויר, אלא שזה בסוד הדעת וזה בסוד ת"ת זה מלבר וזה מלגאו משה ויעקב (ת"ז כט ע"ב), ע"כ.

⁷⁴⁶ כנ"ל אות י'.

מאיר העץ חלק ד'

ושרשם מבפנים, ומקבלין הארה משרשם דרך מחיצות שביניהן ומגדילין לגופא דז"א עצמו. ובזה תבין סוד כנפים שיש בעולם האצילות⁷⁴⁸, כי הם חסדים הסתומים שרוצין לעלות אל שרשיהן שבדעת לקבל הארה שלהן⁷⁴⁹, ולהיותן במקום צר אינן יכולין לעלות, וע"י נענוע שמתנענעים מתעופפים {ז ע"ד} ומעלין הז"א עצמן עמהם להיות דבוק עמהן בחוץ. ומכח זה נעשין הכנפיים הם האורות שנוצצין משם חוץ לזרועות, והם סוד הגבורות אשר שם, והם המעופפים מבחוץ בסוד אור חוזר העולה ממטה למעלה, ואז מעלין חסדים הנ"ל בדעת. וז"ש שם מ"ב הנק' כנפים⁷⁵⁰.

י"ז: חו"ג⁷⁵¹ הם ב' כתפין דא"א⁷⁵² שהם קו ימין ושמאל, והם תרין עטרין כנודע, ובין ב' עטרין אלו סוד הדעת המזווגם ג"כ. ונמצא, שיש למעלה חו"ב ודעת עליון⁷⁵³, ולמטה מהם יש ב' עטרין ודעת תחתון⁷⁵⁴. ואמנם, להיות שאלו ב' עטרין ודעת הם תחת מוחין העליונים, לכן שלשתן נקרא בשם דעת המכריע, ע"ש דעת המכריע⁷⁵⁵ בין חו"ב עלאין⁷⁵⁶, מוחין העליונים, והבן זה. והנה החו"ב עלאין נקרא אחסנתא דאו"א כי הם העליונים⁷⁵⁷, וחב"ד תחתונים נקרא ב' עטרין דירית ז"א

⁷⁴⁷ כמקיף, עי' לעיל אות ג'.

⁷⁴⁸ ז"ל שעה"ג הק' לה: ונבאר עתה, ענין הזרוע והכנף הזה הנזכר השמאל שבו שרש קין, וממנו יובן הזרוע והכנף הימני אשר להבל. דע, כי קין הוא אבר הכתף השמאלי של אדה"ר, כנז"ל בדרושים שקדמו. ויש באבר הזה שלשה בחי', שהם, בשר, וגידים, ועצמות. והנה בב"ע, בכל חמשה פרצופים שבכל עולם משלשתם, יש שרש אל קין בזרוע השמאל, באבר הכתף שבכל פרצוף מהם, אבל אין שם בחי' כנף. אבל בחמשה פרצופים שבאצילות, יש בהם בחי' כתף, בבשר וגידים ועצמות, ועוד בחי' כנף. ונמצא כי שרשי נשמה אשר בבחי' זו השנית של קין, יש לה בחי' הכתף עצמו, שהוא הבשר והגידים והעצמות, וגם יש לה בחי' הכנף היוצא משם, שהם הנוצות היוצאות מאבר הכתף הנזכר, וזה באצילות. אבל בב"ע, לא יש כנף רק בחי' כתף לבדו כנזכר. וכבר נתבאר בדרושים שקדמו, ענין הכתף הזה השמאלי, ע"כ. עי' בהגר"א בספד"צ כח ע"א ד"ה ועוף יעופף ז"ל: דרועין דזו"ג, שהן חו"ג כידוע, שכל עפיפה הוא בחו"ג⁷⁴⁸, שהן כנפים, ובשתיים יעופף (ישעיה ו ב) הוא חו"ג, משש כנפים שהן ו"ק, וידים הן במקום כנפים דעופות, וידוע שבאצילות הן כנפים חו"ג, וז"ש (זוהר פקודי רלט ע"א) ועוף יעופף אלו מיכאל וגבריאל שהן חו"ג, ע"כ.

⁷⁴⁹ משס (קה"י).

⁷⁵⁰ עי' לקמן שער מ פרק יג ועי' ת"ז כו ע"ב ז"ל, אינון שבע לקבל שבע ימי בראשית דרמיזין לשבע שמהן אבגית"ץ וכו' ועלייהו אתמר שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד דבהון פרכת צלותא לעילא ואינון תמן מ"ב לקבל מ"ב אזכרות דאינון בתפלין דיד ותפלין דרישא ועלייהו אתמר (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' וכו', פי' הגר"א שש כנפים כו' - בכל שם שש אותיות והן כנפים כמש"ו דבהון פרכת כו' ששם מ"ב סגולה דילה להעלות כידוע. בעצם שם מ"ב עי' לעיל שער ט פרק ב' ששם מ"ב הוא בז"א, ולכן עצם מציאותו להעלות למעלה לקבל מוחין, ועי' מבר"ש לד ע"ב, ודע כי שם בן מ"ב שהוא אבגית"ץ כו' כבר ביארנו לך שהם סוד ז' מלכים דמיתו כנז"ל והנה אלו המלכים הם סוד זו"ן היוצאים מז"ת דבינה ושם נאחזים בסוד אשר מלכו בארץ אדום, עכ"ל.

⁷⁵¹ חו"ב (קה"י), חו"ב דז"ל (כת"י הגוב"י).

⁷⁵² עי' לעיל שער המלכים פרק ו' שמהם מוחין דאו"א ועי' שער טו פרק ה' משמע שהכתפין הם דעת דאו"א וכן דרושי הצלם פרק א', ועי' שם בשעה"ק סא ע"ג, שהלשון היא הפרקים הראשונים דחו"ג דא"א מהם נעשה מוחי או"א. ועי' הערה 421.

עי' שעה"כ (ה ע"א): והיותם נק' אצבעות הוא במה שהודעתך כי אלו החסדים והגבורות שבדע' ז"א הם מבחי' ב' הזרועות דא"א⁷⁵² וה' אצבעות הימנים הם החסדים וה' אצבעות השמאלים הם הגבורות.

⁷⁵³ עי' לעיל הערה 732.

⁷⁵⁴ והוא נשמת הו"ק ולכן הז"א שהוא הו"ק נקרא דעת (אד"ז דף רצא ע"א ודף רצב ע"ב - מבהגר"א בספד"צ יד ע"ד) (ביאורים ח"א עד ע"א)

⁷⁵⁵ ע"ש דעת המכריע (נמחק בקה"י).

⁷⁵⁶ נמחק בקה"י.

⁷⁵⁷ עי' אד"ז רצב ע"ב בחללא דגולגלתא נהירין תלת נהורין ואי תימא תלת ארבע אינון, כמה דאמינא אחסנתיה דאבוי ואמיה, ותרין גניזין דלהון דמתעטרין כלהו ברישיה ואינון תפלין דרישא לבתר

מאיר העץ חלק ד'

מאו"א⁷⁵⁸, אך אינם אחסנתא דילהון⁷⁵⁹. נמצא, שעיקר מה שאנו מזכירין בחי' ב' דעות הם דעת עליון המכריע בין חו"ב, ודעת תחתון ו⁷⁶⁰ המכריע בין ב' עטרין. ועליהם רמזו (תהלים יח כו) כי א"ל דעות ה'. והנה דעת עליון כנגדו נקרא (שם כז) ל"א נתכנו עלילות, באל"ף, כי אינו מתפשט למטה. אך לו כתיב בו' נגד הדעת הב', שזה מתפשט בסוד עלילות, משונות זה מזה⁷⁶¹, שהרי מתפשט בחג"ת נה"מ⁷⁶³, וכל בחי' מהם אינה דומה לחברתה. ונמצא, שכל מה שאנו מזכירין תמיד שמתפשט הדעת בסוד ה"ח וה"ג בגופא דז"א, ומשם יוצאין הגבורות לנוקבא דז"א לדעת שלה, אנו מדברים בזה הדעת התחתון המכריע בין ב' עטרין, ואך לא הב' עטרין עצמן רק הדעת שלהם. וז"ס יעקב שנאמר בו יושב אהלים (בראשית כה כז), כי יעקב נמשך מזה הדעת התחתון המתפשט אח"כ בגופא ויש בו דין ורחמים, ב' אהלים, ב' אדרין משונים זה מזה. וז"ס (שמואל ב' כב כו) עם חסיד תתחסד, (שם כז) עם עקש תתפתל. וז"ס (בראשית כט יב) ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא, וארז"ל (מגילה יג ע"ב) אחיו ברמאות, וכי בן רבקה הוא בתמימות.

מתחברן בסטרוי, ונהרין, ועאלין בתלת חללי דגולגלתא נפקין כל חד בסטרוי ומתפשטין בכל גופא [תרגום: בחלל הגולגולת מאירים ג' אורות. ואם תאמר, שלשה? הרי ארבעה הם, כמו שאמרתי, שהם ירושת אביו ואמו וב' הגנוזים שלהם שמתעטרים, כולם בראשו, והיינו תפלין ש"ר. ואח"כ מתחברים בצדדיו, ומאירים ונכנסים בג' החללים שבגולגולת, ויוצאים כל אחד בצד שלו, ומתפשטים בכל הגוף.] – דהיינו חב"ד שבגולגלתא דז"א (בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה תלת), ז' מלכין היו חסרים ג' מוחין, לכך צריך ג' זיונין, וכל מוח ומוח מתפשט בכל ז"ת (בהגר"א על ספד"צ ג ע"א הגה"ה וכמ"ש). אם כן החו"ב עלאין שמדובר כאן היא החו"ב הפרטיים שבז"א והתחתונים הם חסידים וגבורות שבדעת דז"א⁷⁵⁸ עי' אד"ז רצא ע"א ז"ל, וכד נהרין אליו אב ואם עליה, כלהו אקרונ תפילין דרישא [הן ב' כתרין דנעשה ונשמע, שהן ד' בתים דתפילין, ב' אחסנתין דאו"א, וב' עטרין דכתר (בהגר"א בת"ז קנט ע"ג ד"ה מאי)] וכלא נטיל בן דא – ז"א הוא בן בכור, שנוטל שני חלקים, חו"ג, ונותן לנוקב' הגבורות (בהגר"א על ספד"צ כו ע"ד ד"ה ואמר ה') וירית כלא והאי ירית לברתא וברתא מניה אתזון ועל"פ מכאן ברא ירית ולא ברתא, ברא ירית לאבוי ולאמיה ולא ברתא, ומניה אתזון ברתא, [תרגום: וכשמאירים אלה או"א עליו, כלם נקראים תפלין של ראש. והבן הזה לוקח את כולם ויורש את הכל, ואת זה הוא מוריש לבת, והבת ממנו נזונית. ועל כל פנים נשמע מכאן שהבן יורש ולא הבת, הבן יורש את אביו ואמו ולא הבת, וממנו נזונית הבת].

⁷⁵⁹ אלא אחסנתיה דז"א (עי' נסירה ו'). עי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג וז"ל, המוחין חו"ב דז"א נקראין אוירא דכייא ואשא דכיא, ודעת דז"א נקרא אוירא ואשא סתם, כידוע בסוד עץ החיים שנק' מוחין דחו"ב וכו' ואין אחיזה בהן, ומוחין דדעת נקראו עץ הדעת טוב ורע, וכו', אבל מוח הג' דעת הוא ע"י התחברות המוחין ברישא דז"א כמ"ש בא"ז (דף רפט ע"ב) אליו תרין משיכין אתגלפו ומתחברן כו'.⁷⁶⁰ נמחק צקה"י וצכת"י הגוב"י, קני (נוסף בל"ש).

⁷⁶¹ וממלא חרין ואכסדרין עלילות שונות זו מזו (נוסף צקה"י).

⁷⁶² עי' גרסאות ועי' אד"ר קלו ע"א ז"ל, בחללא תליתאה [דעת] נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין, ועי' ב"ע קנד ע"ב ש"אדרין" הוא כינוי לעטרין דחסדים, שכן תרגומו הוא גורן, וכמו שגורן הוא מקום אסיפת התבואה, ושם הוא נידוש כך שהפסולת מתבררת לבר והאוכל נשמר לאוצר לשם אכילת בני אדם. "אכסדרין" הוא כינוי לעט' דגבורות שכן אכסדרא אינה בית דירה בפ"ע אלא הוא הקיטון העומד לפני הבית ומצד עצמו אינו כלום, ותיקונו הוא להקרא ע"ש הבית ע"י התחברו עמו, כמו כן בעניין עטרין דגבורות שהם הולכים לנוק', והרי היא מצד עצמה לית לה מגרמה כלום (זהו וישב קפא ע"א) ואין תיקונה אלא בהתחברותה לדכר ע"י טיפה דחסדים. והם הכלים של הדעת (ב"ע קנד ע"ב), ועי' מ"א ש שאכסדרה הוא בית, ואדרין הם סוד היכל, וזה תורה שבכתב ותורה שבעל פה כנ"ל.⁷⁶³ כ"ה (קה"י).

מאיר העין חלק ד'

אמנם משה זכה לדעת עליון⁷⁶⁴, וז"ש בזוהר בראשית⁷⁶⁵ דתרווייהו בדעת אלא דא בגופא ודא בנשמה, כי זה בדעת המתפשט בגופא, וזה בדעת עליון שבראש, הנקרא נשמה לזה התחתון. והנה זה הדעת עליון, מקורו נמשך מב' פנים דא"א⁷⁶⁶ שהם תיקון ז' מי"ג ת"ד, הנקרא ואמת, והוא כולל כל ו' תיקונים קדמאין, והוא שביעי להם, וכולל כולם. לכן יש בו ז' שמות ס"ג כנודע⁷⁶⁷, והם גימ' ואמ"ת. והנה מז' שמות אלו מתפשטין ז' מלואים בלבד⁷⁶⁸, שהם ז"פ הבל, והם ז' הבלים דקהלת. ולהיותן מס"ג נמשכין כולם עד אמא עילאה, ואח"כ הם נמשכין נגד פיה ויוצאין {ח ע"א} משם בסוד ז' הבלים היוצאין מהפה⁷⁶⁹, כנזכר בסוד השופר (שעה"כ ר"ה דרוש ו' ז'), ועיין ביחוד חוטם⁷⁷⁰, ושרשם מתגלין בפה שלה⁷⁷¹. וז"ס (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו, כי תורת אמת⁷⁷² הוא ז"א הנמשך מ"ואמת" תיקון ז' דדיקנא, ונמשכה והיתה בפיהו דאמא. ואמר בפיהו ולא אמר בפיו או בפיה, לרמז על מילוי דס"ג המתפשט מתיקון ואמת, שהוא סוד ס"ג עצמו כנזכר ביחוד של חוטם, וזהו בפיהו, כי ה"י וי"ו במילוי גימטריא הבל, ע"ש שיוצאין ז' הבלים אלו מפיה, ומקיפים

⁷⁶⁴ עי' לק"ת פרשת שמות דף נד ע"ב סמוך לסופו (לש"ו) וז"ל ותקרא שמו משה כי מן המשים משיתהו, נודע מן הדרושים כי בחי' משה הוא מיסוד אבא הסתום וגנוז תוך יסוד אמא והנה יסוד אבא הוא בחי' ע"ב ואחוריים דע"ב עולה קפ"ד ויסוד דאמא שהוא אה"ה דיוד"ן קס"א ס"ה גימ' משה. עי' שער הנקודות פרק ד' שמשה הוא יסוד אבא בז"א וע"ש במבד"ש לא מביא 'בז"א', והוא הוא. עי' הערה 505 הקשר בין משה רבינו ללאה שזכה ללאה, ועי' פת"ש גדלות דז"א כג ז"ל, סוד נבואתו של משה נשגב ממעלת כל הנביאים, שכולם היו רואים בסוד (ה) כלים החיצונים בגופא, וכמ"ש (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה, אבל משה שימש ברוחא בפנימיות בלבד זך ממוצע בין הנהגת הנצחיות שלמעלה מן הזמן, ובין הנהגת הזמן והוא מ"ש (יבמות מ"ט ע"ב) שכל הנביאים ראו באספקלריא שאינה מאירה, אבל משה הסתכל באספקלריא המאירה, וז"ש (במדבר יב ו) אם יהיה נביאכם וגו', (שם ז) לא כן וגו' (שם ח) פה אל פה וגו' ומראה ולא בחידות וגו', ותמונת ה' יב"ט, והוא מראה אחוריים קשר של תפילין שזכה אליו, והוא גי' לא"ה אה"ה, הוי"ה יב"ט.

⁷⁶⁵ לא מצאתי בזהר בראשית אלא רק בת"ז קיז ע"ב ז"ל, יעקב ומשה הוו קיימי בדרגא חדא בעמודא דאמצעיתא אבל דא בגופא ודא בנשמתא, וכן ע"ש כט ע"ב ז"ל יעקב ודאי איהו דיוקנא דעמודא דאמצעיתא מסטרא דלבר והא משה תמן הוה אלא מסטרא דלגאו הוה דא מגופא ודא מנשמתא.

⁷⁶⁶ כלומר הב' תפוחין.

⁷⁶⁷ ראיתי בכ"מ בפרע"ח (סליחות ח' ושופר א') ובליקוטי תורה (חיי שרה ושמות) אבל צ"ע אם יש לאר"י עצמו מקור. ועי' אח"ף סוף פרק ה'.

⁷⁶⁸ כלומר המילוי של ס"ג ללא כ"ו של שם הוי"ה עצמו.

⁷⁶⁹ כמו שיוצא ז' הבלים מפה דז"א ומקיפים אותו, והוא מיסוד דבינה, כן יוצאים ז' הבלים מפה דבינה ומקיפים אר"א (ביאורים ח"א נה ע"ב), ועי' הערה 589, אמנם צ"ע שבקושי מצאנו פה דבינה בכלל, ועי' ליקוטי תורה תהלים בפסוק הכל סג יחדיו כל מקיף שרשו מבינה שהוא קו ירוק המקיף את כתר העליון וכו' הבל אור המקיף של בינה היוצא משם ומקיף לז"ת זו"נ ואלו הם סוד ז' הבלים שאמר קהלת והם היוצאים מפה הבינה לכן הם ז' הבלים נגד ה' מוצאות הפה של הבינה והם גרון וחיך ולשון ושיניים ושפתים וה' מוצאות הם כנגד חג"ת נ"ה, ע"כ. ה' מוצאות הפה הם ה' קצוות שכל א' פועל פעולה נפרדת, ויש הכולל את כולם והוא מידת היסוד, ואחר כך יש התגלותה לחוץ הוא בחי' המלכות. אבל יש לעיין כאן דבר קשה שהרי לא מצאנו פה דאמא שמשפיע לז"א אלא רק כנ"ל בשעת יניקה וזה לא מפיה בכלל, ועוד כאן הוא משייך את זה לז' הבלים עי' פת"ש א"א לה ששורש השבועה היא בדיקנא, ועוד הוא מזכיר שהבינה מקיף לכתה, כלומר להתגלות הכתר רק דרך הבינה, וכן התגלות הדיקנא היא רק דרך הבינה, עי' סד"צ יט ע"ב בזמנא דמטא ירחא שביעאה משתכחו ירחי אלין תליסר בעלמא עלאה, ומתפתחי תליסר תרעי דרחמי, בהווא זמנא (ישעיה נה ו) דרשו ה' בהמצאו, וגר"א שם שמשייך את הגלות הדיקנא לבינה, אם כן אפשר לומר שכל כוונת הגר"ח כאן באומרו שז"א מקבל מפה דבינה היא באמת הדיקנא דא"א שכל התגלותו הוא רק דרך הבינה, וצ"ע גדול.

⁷⁷⁰ *##אולי שער רוה"ק דף מג ע"ב יחוד י"ג

⁷⁷¹ דוגמת חוטמא דא"א שמנשב לפומא כדי שיימא סלחתי (אד"ר קלג ע"א).

⁷⁷² נמחק בקה"י.

מאיר העין חלק ד'

הנקרא ת"ת, וא"כ נמצא, שהב' עטרין הנ"ל שהם דעת הב' נשאר לעולם בראשו לולי חטא אדה"ר, אך דעת הג' הוא המתפשט תמיד בגופא דז"א, ושרשה שהם הב' עטרין נשארינ בראש, וכן הענין באו"א.

שער כה דרוש השלישי⁷⁸²

הנה הז"א⁷⁸³ לא היה רק בעל ו"ק הנקרא קטן, והוא גדל והולך עד תשלום י"ג שנה ויום אחד ע"י החסדים כנ"ל בדרוש הקודם לזה⁷⁸⁴, שהם ה"ח של הדעת התחתון הנ"ל הנקרא מים, ומטבע המים להגדיל האילן ולהחיותו, ולטעם זה נקרא ז"א אילנא דחיי⁷⁸⁵. וכבר נתבאר במ"א ענין ג' בחי' שיש לז"א שהם עיבור ויניקה ומוחין. והנה אחר היניקה שהם ב' שנים דיניקה כנודע, אז מתחילין לבא המוחין ולהתגדל מעט מעט עד תשלום י"ג שנה ויום אחד כמ"ש בע"ה, וכל זמן זה הוא זמן המוחין דז"א הבא אחר זמן היניקה⁷⁸⁶. ודע כלל זה, כי {ח ע"ב} כל מה שאנו מדברים⁷⁸⁷ בו שצריך זמנים לגדלות דז"א, כל זה היה בעת אצילות הראשון, אך משם ואילך אחר שנאצל ז"א בעת אצילות ונתקן, הנה אע"פ שבכל יום ויום חוזר לקבל מוחין חדשים כבתחילה, כמ"ש בדרושים אחרים שאין פה מקומם, הנה א"צ להמתין זמן. כי ברגע אחד נעשה, ולא בזמנים ארוכים הללו, ושמור כלל זה בידך⁷⁸⁸.

⁷⁸² קהילת יעקב, פעה"ק עה ע"ב.

⁷⁸³ בתחילה (נוסף בקה"ו).

⁷⁸⁴ כלומר ריש דורש ב' (א).

⁷⁸⁵ עי' ת"ז עה ע"ב ועי' זהר לך לך עו ע"ב שזה שם ליסוד כנ"ל שער א"א פרק יד*##

⁷⁸⁶ עי' לקמן ד"ה והנה אחר שנתלבש.

⁷⁸⁷ עי' שעה"כ דף צ ע"ד וכן דף צא ע"ב סמוך לסופו (לש"ו) {לא מצאתי שום רמז לכאן, אבל אולי כוונתו לדף פ ע"ג דרושי הפסח פרק ב, ועי' שם בש"ש שהקשה שלא מצאנו כזה זמן של י"ג שנה.}

⁷⁸⁸ עי' פת"ש גדלות דז"א לו ז"ל, ענין הזמן שאנו מדברים באצילות ובפרצופים, אינו זמן ח"ו כפי שהוא למטה רק שורש הזמן, וענין הזמן הוא דבר נעלם מאד, והוא סוד ההדרגה שעשה המאציל ית' שכל פרטי המאורות שמסודרים לתיקון הוצאת הנבראים ולהנהגתם לא יאירו כולם ביחד, שאם היה כן היה מתבטל הבחירה ובנין העולם, וצריך שיאיר כל מאור בפ"ע כפי שיעור הדרגה שעשה המאציל ית', והם סוד הרגעים המתקבצים, שכל רגע הוא מאור פרטי, וכלל תת"ף רגעים הם הפרטים הנכנסים בסוג של מאור כללי הנקרא שעה, ואלו הסוגים נכללים בסוג כללי יותר הנקרא יום, וכן הוא שבועות וחדשים ושנים, וזה נעשה ע"י בוצד"ק קו המדה שעשה גבול למאורות⁷⁸⁸ שלא יכנס א' תוך גבול חברו, והם סוד הגבורות שנעשה ע"י גבול לכל מאור בפ"ע שע"י נעשה השינוים בהנהגה ובנבראים בכלים שלהם, שכל א' הוא מדרגה בפ"ע, וכל המדרגות קשורים ונמשכים זה מזה שהוא סוד קישור הזמן של כל הו' אלפים שנים, שכל רגע מחובר לחברו ונמשכים זה מזה עד שבכלות הארת כל המדרגות, יכלה זמן הנהגת העולם כפי סידורו עתה והם ו' אלפי שנין, ומשם יעלה אח"כ לנצחיות, שכל המאורות יאירו בב"א, והיינו, שבזממה"ז כל מדרגה שנתקן ע"י התחתונים ונעשה, אותו המאור הוא מתעלם ומסתלק למעלה וכו' כל המאורות שהם הימים והשנים שחולפים ועוברים עד שבהשתלם השנים שנקצבים לכל אדם כפי מספר מדרגות המאורות שצריך לתקן לפי שורש נשמתו (עי' ע"ח שער הצלם פרק א'), אז הוא מת ונפשו מסתלק ממנו, ושם נהנה מכולם בב"א, ולכן שם אין זמן. וכן הוא בכלל העולם, בכל יום נעשה תיקונים חדשים, ואחר כלות כל התיקונים אז יהיה נשלם ו' אלפי שנין, וכולם סלקין לאימא לאלף השביעי לסוד הנצחיות⁷⁸⁸, ושם יקבלו שכרם ויעלו ממדרגה למדרגה עד א"א שהוא למעלה מן הזמן, ששם אין גדלות שלו בדרך זמן כמו בז"א, והתחלקות הזמן בחמש מדרגות, רגעים ושעות וימים וחדשים ושנים, והוא ענין עמוק, כי הזמ"ן הוא בדו"נ סוד מ"ה וב"ן וכו' והנה כל סדר גדלות הזה הוא בתחילת אצילות שהוא ע"פ סדר זמנים הנ"ל שנסדרו המאורות שלא ע"י התחתונים, והיה משער המאורות בהוצאתם מן הקלקולים והשבירה בהדרגה זה אחר זה, משבירה (ו)נקודות לפרצוף ובסדר יניקה ומוחין, וגם המוחין היו בהדרגה כדי ליתן בהם שורש למה שיהיה אח"כ הבחירה

מאיר העיץ חלק ד'

והנה, בדרוש הקודם⁷⁸⁹ נתבאר כי אלו המוחין נקרא צלם האדם, והם אור מקיף על ז"א כמ"ש וע"ש, ונבאר בו ביאור יותר. דע, כי הצלם⁷⁹⁰ הוא פרצוף גמור דק וזך מאד ושלם בי"ס, והוא בחי' ד' מוחין⁷⁹¹, שהם חו"ב ודעת שנחלק לחו"ג, והם נעשה פרצוף אחד שלם בי"ס, וכזה הפרצוף הדק בעל י"ס גמורות יש בו מוחין שהם חב"ד של י"ס האלו שבפרצוף הזה. והנה הדעת של פרצוף זה יש בו ה"ח וה"ג כנ"ל, והה"ח שבדעת זה של זה הפרצוף הם שם מלמעלה קודם שיכנסו תוך ז"א להעשות בו מוחין פנימים, קודם כניסתן הם מתפשטין שם⁷⁹² הה"ח בה"ס חג"ת נו"ה של אותו פרצוף הדק, והבן זה היטב.

ודע והבן, כי ע"י היניקה דז"א נשלמו כל הו"ק של ז"א⁷⁹³. והאמת הוא, שבערך עצמם הם ג"כ פרצוף שלם מי"ס, כי גם הקטן יש לו ראש בהכרח⁷⁹⁴, אמנם כל אלו הי"ס נקרא בחינת ו"ק בערך כל בחי' ז"א בשלימותן, כי אלו י"ס של פרצוף היניקה נעשין לו אח"כ בחי' ו"ק לבד, והי"ס דפרצוף המוחין דגדלות הנקרא צלם כנ"ל נעשין לו מוחין שהם חב"ד⁷⁹⁵. ועוד, יש לו בחי' הכתר של ז"א כי אינה בכלל המוחין דגדלות, כי אלו המוחין הם חב"ד דז"א לבד. ולקמן אחר ביאור המוחין נבאר ענין הכתר. והבן ג' בחי' אלו היטב מאד מאד, ודע, כי כל בחי' (זו הג')⁷⁹⁶ אלו הם צ' של צלם הנקרא דעת כנזכר בדרוש הנ"ל.

ונחזור לענין כי הנה הצלם הוא פרצוף דק כנ"ל שהוא בעל י"ס גמורות. הנה נתבאר בדרוש הנ"ל, כי אחר העשותו מבחי' זווג או"א עליונים, הנה אחר כמה בחי' נתלבש בנה"י וב"ש הת"ת של התבונה הב' שהיא הג', שהוא מהחזה ולמטה של תבונה זו, והוא צ' דצלם. * אמנם צריך שתדע כי בחי' ג' הנ"ל, שהוא כתר דז"א, היא המתלבשת בת"ת דתבונה הנ"ל כמ"ש סוף דרוש זה בע"ה. אמנם הצלם הנ"ל, שהיא הפרצוף הי"ס של המוחין כנ"ל, כולו הוא מתלבש בנה"י לבדם של התבונה הנ"ל, שהוא צ' דצלם. והבן היטב כל מה שביארנו, והוא באופן זה, כי קו ימין של פרצוף זה שהוא חז"ן מתלבש בג' פרקין של נצח של תבונה זו, וקו שמאל שהוא בג"ה מתלבש בג"פ דהוד {ח ע"ג} דתבונה, וקו אמצעי שהוא דת"י מתלבש בב' פרקין של יסוד דתבונה שהם ב' פרקין לבד, יסוד ועטרה⁷⁹⁷, ושם עומדין סתומין כל הקו אמצעי של הפרצוף דצלם **.

⁷⁸⁹ כלומר ריש דרוש א'***

⁷⁹⁰ ההוא (נוסף בקה"י).

⁷⁹¹ דז"א (נוסף בקה"י).

⁷⁹² כל אור יורד יחד עם צלם שלו ואז מתלבש בגוף התחתון אם כל הדעת כאן הוא האור והה"ס הם לבושו (דע"ה ח"א עג ע"ב).

⁷⁹³ כלומר שהוא מתחיל בלידה רק נה"י***.

⁷⁹⁴ ע"י דע"ה ח"א פה ע"א שהו"ק הוא כלל הקומה, וזה כולל אפילו הראש, שכל בחי' הג"ר היא רק המוחין שבראש שהרי בתינוק יש ראש ורק חסר לו מוחין [ע"י ראייה לזה רע"מ נשא קכג ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו [וזו"ן הם גופא ורישא מלבר] – הקדר"ש לח ע"ג] ע"י מוחין דקטנות פרק א' שיש לו מוחין דבחי' אלקים שהם בחי' קרומין כלפי המוחין דגדלות, וע"י לקמן שער מוחין דצלם פרק ז' וז"ל, ונראה כי הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות אפילו בראש עצמו נקרא ו"ק דז"א, וע"י לקמן דרוש ח' וז"ל, ברחם אשה נעשה פרצוף אחד בי"ס רק שהוא רוחני מאד יותר מן הז"א ונקרא נשמה של הז"א כי כמו שנשמת האדם אינה נכנסת בו עד י"ג שנים כן נשמת הז"א שהוא המוחין שלו אינן נכנסים בו עד י"ג שנים, ואולי זה ראייה לדברי הדע"ה.

⁷⁹⁵ כלומר כל הי"ס של הצלם נחשבים רק כג"ר בתיקונו, או שכוונתו לצ' דצלם ע"י סוף

הקטע***.

⁷⁹⁶ נמחק בקה"י.

⁷⁹⁷ ע"י לעיל הערה 535. וע"י לקמן ריש שער כז שיש ג' פרקין ביסוד.

מאיר העץ חלק ד'

* נל"ח שא"כ תהיה זאת התבונה ד', שהיא מל' דמל' שבתבונה⁷⁹⁸.
** ונל"ח כי צ"ע בענין יסוד דז"א הנעשה מחדש אח"כ בתוספת, ואולי הוא מכח בחי' היסוד דפרצוף הצלם הנסתם וגנוז פה.

ונבאר ענין אלו הנה"י של תבונה, כי הנה חיצוניותן לבד הוא אשר בו מתלבש הצלם והמוחין הנ"ל, כי או"פ אינו נשאר כאן, כי אין כח בז"א לקבלו. והנה הוא מסתלק משם ומתקבץ בחציו ראשון של התבונה ושם נשאר. נמצא כי נה"י של תבונה בלתי חיותם. ואמנם חיצונותם ממש הם היורדין תוך ז"א הם בעצמם, וז"ס (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל, ודרז"ל (ברכות סג ע"ב) אין התורה מתקיימת כו'⁸⁰⁰⁷⁹⁹, והוא⁸⁰¹ ז"א הנקרא תורה, אינה מתקיימת אלא ע"י מ"י שהיא תבונה, שממיתה עצמה ממש חיצוניתה שבה הנשאר בלתי או"פ שהם חיותה⁸⁰², וזהו לצורך ז"א לתת לו מוחין שהם קיומו. אמנם הצלם הזה המתלבש בנה"י דתבונה, היה להם עתה חיותם ופנימותן, ואחר שנסתלק פנימותם העיקר שלהם, נשארו כמתים בעת הולדת הצלם, כמבואר⁸⁰³ על פסוק (שמות א טז) וראיתן על האבנים⁸⁰⁴. ואח"כ חוזרים להחיות ע"י הצלם הנעשה להם חיות ופנימות בהשאלה, כי הלא אינו רק פנימות לצורך ז"א עצמו, גם נקרא בלשון מיתה על שיורדת ממקומה להתלבש בז"א, דוגמת (שמות ב כג) וימת מלך מצרים, שהורידוהו מגדולתו⁸⁰⁵. ולפי שמתלבשת בזכר, נקרא בינה עלמא דדכורא כנודע (זהר ח"א צו ע"א), וזהו שממית עצמו, ולא אמר שממיתה עצמה, לשון נקבה.

והנה אחר שנתלבש הצלם הזה בנה"י דתבונה כנ"ל, מתחילין להכנס תוך ז"א עצמו, שהוא בחינת הפרצוף הנ"ל⁸⁰⁶ הנקרא ו"ק כנ"ל, ומתחילין להכנס אחר ב' שנים שהם זמן היניקה, כי אז נשלמו הו"ק שהוא פרצוף הנ"ל. והנה בשנה ג' נכנס פרק תחתון דנצח תבונה⁸⁰⁷, ובתוכו ספירת נצח של הצלם, ונכנס תוך ספירת חכמה דז"א בבחי' פרצוף ו"ק כנ"ל, ועדיין פרק תחתון דהוד תבונה⁸⁰⁸ נשאר למעלה, כאדם הכופף רגלו למעלה תלוי. ובשנה ד' נכנס הוד דצלם אשר תוך פרק תחתון דהוד תבונה, ונכנס בבניה דז"א. ובשנה ה' נכנס חסד דצלם אשר בפרק אמצעי דנצח

⁷⁹⁸ מל' דמל' שבתבונה" נמחק בקה"י וכן הוא בכת"י בגוב"י, ובמקומו איתא "רחל ומלכות שבתבונה השלישית".

⁷⁹⁹ עכ"ז שהבינה ותבונה מתאחדים יחד הז"א מקבל רק מהנה"י דתבונה ולכן בינה ותבונה נחלקים בנתינת המוחין (דע"ה ח"ב צט ע"ב)
⁸⁰⁰ ודרז"ל אין התורה מתקיימת כו' (נמחק בקה"י).
⁸⁰¹ כי (נוסף בקה"י).

⁸⁰² ע"י שער המוחין פרק ג' וז"ל, ובזה יובן משארז"ל (ברכות סג ע"ב) ע"פ (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, כי התורה הוא ז"א כנ"ל שהוא תורה שבכתב, והקיום שלו הם המוחין, ואין התורה יכול להתקיים להיות לו מוחין המקיים אותו אלא ע"י בינה הנקראת מי כנודע, אשר היא ממיתה עצמה בשביל התורה, כי נה"י שלה מסתלקין האורות שלה ונשארין כמתים, כלים בלי עצמות, וגוף בלי נשמה. וע"י ביאורים ח"ב נד ע"ד – נתרוקן אור בהעליון לצורך התהוות האור בהתחתון כי לולא זה אי אפשר להתחתון להתגלות על מדריגתו. אמנם צ"ע אם זה דרך מ"ן ומ"ד.

⁸⁰³ אלכלנו (נוסף בקה"י).

⁸⁰⁴ שער המוחין ג' הנ"ל. סוטה יא ע"ב (לש"ו).

⁸⁰⁵ ע"י אדרא רבא דף קלה ע"ב, לא תימא דמיתו אלא כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוי ביה קרי ביה מיתה כמו שכתוב וימת מלך מצרים.

⁸⁰⁶ נמחק בקה"י.

⁸⁰⁷ דתבונה (קה"י).

⁸⁰⁸ דבחי' (קה"י).

⁸⁰⁹ דתבונה (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

תבונה⁸¹⁰ בחכמה דז"א, ופרק תחתון דנצח תבונה⁸¹¹ אשר בתוכה נצח דצלם ירד למטה בחסד דז"א. ובשנה ו' נכנס גבורה דצלם שבתוך פרק אמצעי דהוד דתבונה בבינה ז"א, ופרק תחתון דהוד תבונה⁸¹² אשר בתוכה הוד דצלם ירד למטה בגבורה דז"א. ובשנה ז', אז ביום א' של השנה תכף נכנס עטרה דיסוד תבונה⁸¹³ תוך דעת דז"א, כנודע כי עטרת יסוד דתבונה הוא בדעת דז"א⁸¹⁴, כנודע כי עטרת יסוד נוקבא, מבשרי אחזה אלוה (איוב יט כו), שהיא למעלה בין ב' פרקין אמצעים דנו"ה דתבונה, ויותר עליון מעט⁸¹⁵, ולכן נכנס אחריהן ולא בין ב' פרקין תחתונים, כי קו אמצעי קצר כנודע.

והנה עטרה זו אינה ספירה שלימה, כי אחר גדלות דז"א לגמרי תהיה מקומה בשליש {ח ע"ד} עליון של ת"ת שבז"א לבד, שהוא שלישי מדה, ולכן אינה צריכה שנה שלימה בכניסתה ותכף היא נכנסת, וזה נקרא יום אחד. והנה כבר עתה התחיל להתגלות אור בדעת ז"א, וכיון שכבר דעת הז"א נתגלה בו אור העטרה זו*, ויש בו דעת נוסף מעט על שהיה מתחלה, ולכן נקרא עתה פעוט, בסוד (כתובות ע ע"א) הפעוטות מקחן מקח, כי הם נקראו פעוטות מבין ו' שנה ויום אחד, שהוא התחלת שנה הז' ואילך. ואמנם סבת ארז"ל מקחו מקח במטלטלין לבד, הטעם הוא כי עדיין לא נכנסו רק בחי' ו"ק של הצלם, והו"ק נקרא מטלטלין יען שהם מטלטלין ומתהפכים מרחמים לדין ומדין לרחמים, משא"כ בג' מוחין ראשונים עצמן של הצלם⁸¹⁷⁸¹⁶.

* נל"ח כי צ"ע מה הוא בחי' דצלם אשר תוך עטרה זו, ואולי הוא המלכות או יסוד של הצלם שנעשה מחמת כללות האור⁸¹⁸, ולא עיקר אורות ולכן הוא דעת מועט.

ואח"כ, בשנה ז' כולה ויום א' נכנס חכמת הצלם שבתוך פרק עליון דנצח תבונה⁸¹⁹ בחכמה דז"א, ופרק אמצעי דנצח תבונה⁸²⁰ ירד למטה בחסד דז"א, ופרק תחתון דנצח תבונה ירד בנצח ז"א, והרי נשלם קו ימין כולו. ובשנה ח' ויום א' נכנס בינת צלם אשר בתוך פרק עליון של הוד דתבונה בבינה דז"א, ופרק אמצעי דהוד תבונה⁸²¹ ירד בגבורה דז"א, ופרק תחתון דהוד תבונה ירד בהוד דז"א, ואז נשלם קו שמאל כולו. ובשנה ט' ויום א' נכנס דעת דצלם אשר בתוך היסוד דתבונה ונכנס בדעת דז"א, ועטרת יסוד תבונה⁸²² נכנס בת"ת דז"א בשליש ראשון עד החזה שלו. והרי נשלמו כל הג' קוין דז"א ימין ושמאל ואמצע.

וכבר ידעת, כי יסוד עצמו דתבונה הוא למעלה בין ראשי פרקין העליונים דנו"ה שלה ויותר למעלה מעט, ולכן נכנס עתה אחר כולם. והרי עתה הוא בן ט' שנים ויום א', כי יום אחד הוא כנגד עטרה דתבונה כנ"ל, והרי הוא עתה שלם בכל⁸²³ המוחין כולם במקומם האמיתי, כל בחי' במקום

⁸¹⁰ תבונה (קה"י).

⁸¹¹ תבונה (קה"י).

⁸¹² תבונה (קה"י).

⁸¹³ "עטרה יסוד תבונה" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "עטרת יסוד תבונה".

⁸¹⁴ "כנודע כי עטרת יסוד תבונה הוא דעת דז"א" נמחק בקה"י.

⁸¹⁵ כי לעולם שורש קו האמצעי הם למעלה מן הקוין שדעת שרשו למעל המח"ב וכן ת"ת למעל המח"ג ויסוד למעלה מנו"ה (פת"ש גדלות דז"א לז)

⁸¹⁶ שהם כולו רחמים*##

⁸¹⁷ והקרקע היא צמל' בסוד אסתר קרקע עולם היתה (טעה"ק).

⁸¹⁸ "מחמת כללות האור" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "מכללות קיצוץ האורות".

⁸¹⁹ תבונה (קה"י).

⁸²⁰ תבונה (קה"י).

⁸²¹ תבונה (קה"י).

⁸²² תבונה (קה"י).

⁸²³ חלקי (נוסף בקה"י).

מאיר העין חלק ד'

הראוי לה על דרך הני"ל, ונשלם הדעת שלו אשר שם ה"ח כנודע. והנה הוא ראוי עתה לביאה⁸²⁴, כי סוד הזווגים כולם להמתיק גבורות האשה בחסדי הזכר, וכבר יש לו חסדים בדעתו להמשיך משם טפה ע"י זווג לתתם בתוך היסוד דנוקבא אשר שם ה"ג, ולכן נקרא הזווג לשון דעת, בסוד (בראשית ד כה) וידע האדם את אשתו. וז"ס הנזכר בגמ' (סנהדרין טט ע"ב) קטן מבין ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה, משא"כ עד עתה כשלא נשלמו בחי' המוחין של צלם במקומן גם לא הדעת שלו, ולכן עדיין הוא קטן גמור ואינו ראוי לביאה. גם נתוספו עתה בחי' אחרת, והוא כי הנה נת"ל, כי ה"ח אשר בדעת כבר נתפשטו למעלה בה"ס של הצלם עצמו קודם שנכנס להיות מוחין פנימים אל הז"א, והם בחג"ת נו"ה שלו של הצלם. והנה נתבאר ג"כ בדרוש הקודם כי החסדים בהיותן סתומים ביסוד תבונה, אינם מתפשטין עד שיתגלו ויצאו מפי העטרה ההוא. א"כ נמצא, כי בו' שנים הראשונים בהיותן נכנסין הפרקין של נה"י דתבונה בז"א גם {ט ע"א} החסדים הנ"ל המתפשטין בהם היו נכנסין בז"א כל א' במקומו בכל פרק ופרק, וזה היה עד השלמתו לו' שנים. אמנם בג' שנים אחרונים שהם ז' ח' ט' ויום א', יורדין ג' חסדים תחתונים פחות שלישי, שאלו תמיד הם מגולין כנ"ל בדרוש⁸²⁵, ואז ירדו אלו כל אחד במקומו האמיתי. אך עכ"ז, אינו ראוי להוליד אם לא דרך מקרה. אך עיקר ההולדה הוא אחר כניסת החסדים⁸²⁶ עצמן⁸²⁷, שהם לנו"ה⁸²⁸ וב' שלישים⁸²⁹ תחתונים של ת"ת דז"א עצמו*⁸³⁰. נמצא כי ג' חסדים פחות שלישי המגולין כנ"ל כל א' עתה במקומו, ואז תכף אחר ט' שנים ויום אחד כולן יורדין ביסוד דז"א, כי ב' חסדים ושלישי העליונים הם סתומים ביסוד תבונה כנ"ל. *והנה נת"ל כי המים המגדלין האילן הם החסדים הנקרא מים, וצריכין לחזור ולעלות ולהגדיל כולו, זולת מה שהם ממתקין הגבורות בעת עלייתן כנ"ל בדרוש, ואין פה מקום ביאורן, רק פה נאמר ונבאר איך מגדילין את ז"א עצמו דוגמת המים הנכנסין בשורש האילן, ומשם יונק האילן שהוא ז"א הנקרא אילנא דחי⁸³¹, ועולין ממטה למעלה להגדילו⁸³², והבין זה. לכן דע גם כן, כי תמיד

⁸²⁴ עי' פת"ש גדלות דז"א לז ז"ל, שכבר נתגלה בו הדעת שבו הזרע כללות קיבוץ הכחות של כל האברים שבו הזרע וכו', שבדעת הזה יש כללות ה"ח שהם כלל הגוף.

⁸²⁵ הקודם (נוסף צקה"י).

⁸²⁶ המוחין (קה"י).

⁸²⁷ (אחר י"ג שנים כי המוחין ההם הם עיקריים הראויים להוליד) (נוסף צקה"י).

⁸²⁸ נו"ה (קה"י).

⁸²⁹ שלישי? פתחתי ראשי תיבות

⁸³⁰ עי' פת"ש גדלות דז"א לז ז"ל, עד ו' שנים עדיין לא נתפשטו נה"י דתבונה בנה"י דז"א רק בו"ס ראשונות שלו, ולכן לא היו המאורות של נו"ה שלו יכולים לקבל הארת החסדים המגולים, שעדיין לא נגמר התפשטות וגדלות שלהם, ור"ל כי החסדים הם תמיד האור שמסיר החשך והמתקן כל הדינים ומסלק הסט"א, ונו"ה הם המקבלים תיקונם באחרונה כי הם יותר קרובים לאחיזת הסט"א

⁸³¹ עי' לעיל הערה 785

⁸³² עי' פת"ש גדלות דז"א לז ז"ל, חוזרים ממטה למעלה בסוד אור חוזר להגדיל אורות העליונים עד הכתר ולגלות החסדים הסתומים וכו' שמצד גילוי הטוב בהנהגת עוה"ז בעולם התחתון לישראל, הוא הכנה שיתגדל שכרם אח"כ בעוה"ב, והיינו כמ"ש (ויקרא כו ג) אם בחוקותי תלכו וגו', שיהיה יכולת בידם להוסיף עוז בתורה ובמצוות לעבוד את ה' בשמחה, ועי"ז נפתח האור במקורות העליונים של הנהגת עוה"ב שהם חג"ת, וגם להגדיל המוחין שלו תענוג הנשמות. ואף שעדיין לא ניתנו האורות למטה לנוקבא, שכאן אנו מדברים מהגדלת ז"א עצמו בהתפשטות החסדים עד יסוד שלו ומשם חוזרים למעלה, וא"כ היאך אנו אומרים שענין הגדלת השפע בעוה"ז גורם תוספת אור בעוה"ב, שהרי הנוקבא היא המשפעת להם, וכאן אנו מדברים בהגדלת ז"א כל זמן שלא נגמר עדיין בנין הנוקבא, אבל הענין שבאצילות ז"א שהוא הגדלת והתרחבות המאורות שבהם קודם שירדו אל הנוקבא צריך שיסודר שם כל התיקונים הצריכים לנבראים, ונשרש שם הכחות שאחר שיהיה נשפע כל האורות למטה, יהיה סיבה לתוספת אור גם באורות עליונים, וכל התיקונים שנעשה ע"י התחתונים ותוספת אור שגורמים ע"י מעשיהם, הכל נשרש בתחילה בז"א עצמו, קודם שנותנם אל הנוקבא לגלותם לנבראים, וזה ענין ד' שנים שמט' שנים ולמעלה שחוזרים האורות של החסדים למעלה [במוחין שלו

מאיר העץ חלק ד'

נשארין אלו השלש חסדים פחות שלישי המגולין ביסוד ז"א, ועולה אורם החוזר ממטה למעלה להאיר ולהגדילו. גם דע, כי כל זה הוא עתה בעת הגדלות דז"א⁸³³, אמנם בעת הזווג, אז כל הה"ח יורדין ביסוד דז"א לצורך הזווג והבן זה.

* ונל"ח כי צ"ע אם היו מתפשטים כבר קודם שיכנסו, איך אמרינן בדרוש שקדם כי כולם מכוסים ביסוד תבונה, וברגע אחד יורדין אל היסוד⁸³⁴, ואחר כך עולין כל א' במקומו להתפשט שם. וגם כפי זה הם מכוסים הב' חסדים דנו"ה של הצלם בנו"ה דתבונה, ואיך חוזרין לצאת מן היסוד דתבונה ויורדין ביסוד דז"א.

* ונלע"ד שצ"ע גם בזה, כי הרי בשנה ד' כבר נגלה החסד אשר שם בנצח⁸³⁵, ובשנה הח' גם החסד של הוד⁸³⁶, א"כ למה המתינו לירד ביסוד דז"א שלשתן אחר ט' שנים ויום א', כי כבר בארנו כי סיבת הירידה הוא הגלוי, כי אין שם מחיצות מעכבת, לכן יורדין במרוצה מאליהן. ואם נאמר שאמת הוא כך, שכך היה, רק כיון שעתה נשלם ירידתן, לכן אמרנו שירדו עתה. א"א, שהרי מכח מרוצת הירידה חוזרות תכף להעלות, והרי אין עלייתן של שלשתן רק אחר ט' שנים ויום א', כמ"ש עתה. ואפשר לומר כי גם בזה כך הוא, כי כל א' בשנה שלו יורד וחוזר ועולה. ואכתי קשה, כי הרי הה"ג אינן יורדין ביסוד רק אחר כלות כל החסדים לירד כנזכר בדרוש שקדם, ואחר ירידת הגבורות אז עליית החסדים למתקן. ואפשר לומר עם מ"ש לקמן⁸³⁷, כי אין החסדים היורדין ביסוד חוזרין ועולין לגמרי ומסתלקין משם, אמנם עיקרן נשארים שם, ומשם עולה בחי' אור חוזר שלהם למעלה. וא"כ, אפשר שירדו תחלה ועלה אור החוזר, ואח"כ ירדו הגבורות ונמתקו. גם לזה קשה, דא"כ הרי הגבורות מתמתקות דרך חזרה ועליה, והרי בארנו בדרוש הנ"ל כי מקצת גבורות נמתקו דרך ירידת החסדים, וצ"ע.

ואמנם, עליית החסדים האלו אין צריכין זמן, כי תכף מכח המרוצה הגדולה של הירידה חוזרין ועולין ברגע עד שלישי העליון דת"ת דז"א אשר שם עטרת יסוד תבונה, ומכח העלייה זו שעלו תוך שלישי עליון ההוא עצמו, ומצאו שם הב' חסדים ושלישי המכוסים, ואז הגדילו אותן ונתוסף בהם אור. כי הנה שרשן עומדים {ט ע"ב} בעטרת יסוד תבונה, ומשם משלחין (הב"ח)⁸³⁸ את אורם אל הב' זרועות דרך מחיצות עטרא דתבונה כנ"ל, כי שם בשלישי עליון דת"ת שם הוא עטרא דתבונה, ושם היא פצול והתחלקות ב' זרועות. ואמנם הגדלה זו יתבאר למטה בשנים של י"א י"ב י"ג כמ"ש בע"ה, כי משם יובן היטב ענין הגדלת זו. ונמצא עתה, שכבר כל הז"א נשלם כולו, וגם התפשטות ה"ח בה"ס שלו בחג"ת נו"ה, וגם הגדילו הב' חסדים ושלישי עליון שהם חסד דחסד, וחסד דגבורה, ושלישי עליון דחסד ת"ת כמ"ש בע"ה לקמן הגדלתן. והנה כ"ז נעשה עתה ברגע אחד, בסוד אור חוזר ובמרוצה תכף אחר ט' שנים ויום אחד, לכן הקטן ראוי עתה לביאה, וביאתו ביאה (סנהדרין טט ע"ב) כנ"ל, לכן עתה התחלת חינוך הקטן למצוה⁸³⁹, אך לא חיוב גמור עד שנת י"ג ויום א', כי אז נשלם הגדלתו כמ"ש בע"ה. והענין, כי כ"ז נעשה עתה ברגע א', אמנם, גם צריך שיתפשטו חסדים של הדעת ברישא דז"א, לשיהיה בחי' הדעת בכל חלקי ז"א, וגם שיהיו בגלוי, כי שם בראשו כל האורות סתומים תוך נה"י דתבונה, והנה"י דתבונה מפסיקין בין מוחי ז"א לגופא דז"א עצמו, לכן צריך בחי' חסדים מגולין בכל י"ס דז"א כדי להאיר את האורות כולם

לגלות פעולתם מה שהיו סתומים בתחילה והם ד', של ג' בחב"ד, וא' בכתר ממטה למעלה], שתחילה היו סתומים בנה"י דתבונה, ולא נתגלה כחם עד שבקע האור חוזר שבא מצד שלמות מאורות התחתונים, את כל המחיצות והמסכים שהיו סותמים וגונזים את מאורות הגדולים של המחשבה.

⁸³³ "הגדלות דז"א" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "הגדלת הז"א".

⁸³⁴ דז"א (נוסף בקה"י).

⁸³⁵ נמחק בקה"י.

⁸³⁶ פל הוד נמחק בקה"י, ובמקומו איתא פלו.

⁸³⁷ בלרוש זה (נוסף בקה"י).

⁸³⁸ נמחק בקה"י.

⁸³⁹ עי' מח' בזה ביומא פב ע"א לגבי תענית יוה"כ וכן נפסק בשו"ע או"ח תרט"ז סעיף ב'.

מאיר העץ חלק ד'

הסתומים בו, המתלבשין במחיצות נה"י דתבונה. וזהו ענין התפשטות אלו החסדים והגדלתן, והבן כלל זה.

ונמצא, כי כדי לעלות אלו החסדים ג"כ ברישא דז"א, שהוא מקום דחוק ומוקף במחיצות נה"י דתבונה, צריך זמן. משא"כ בעלייתן עד שליש עליון דת"ת דז"א, כי עד שם הם בגלוי וחוזרין ברגע ונכנסין באותו שליש העליון אשר שם עטרת יסוד תבונה אשר היה בט' שנים ויום א', ועתה צריך זמן רב שיעלו ברישא דז"א לסבה הנ"ל. וגם צריך לתקן מחדש הכתר דז"א, כי עדיין איננו בו לא חיצוניות ולא פנימיות כמ"ש בע"ה. נמצא עתה, כי בשנה י' ניתן דעת שהם החסדים המגולין בדעת ז"א עצמו, ובי"א בבינה, ובי"ב בחכמה, ובי"ג ויום אחד בכתר, ואז נשלם לגמרי, ואז הוא חייב בכל המצות שבתורה. והנה היות צריך להעלות⁸⁴⁰ דעת בדעת ז"א אחר אשר שם שורש החסדים כולם, הוא לסבה הנ"ל, יען היותן סתומים ביסוד תבונה המפסיק בינם לחלל הגוף הדעת דז"א. ועתה ע"י חסדים אלו, יהיה אורם בגלוי, כמ"ש לקמן. והענין, כי בעלות אלו החסדים שם, הנה יש בהם בחי' אור מקיף ואור פנימי ושומר כלל זה. ואז או"פ שלהם עולה ונכנס בפנימיות המוחין והדעת ומגדילין⁸⁴¹ מאוד, והאור מקיף עולה ומקיפם מבוהין למחיצת נה"י תבונה. ובזה מתרבה אור המוחין מאד מאד מבית ומחוץ, וגם ז"א עצמו מקבל הארה מהם בלי מחיצת נה"י תבונה. ובזה תבין תועלת ב' גדול⁸⁴² בעליית החסדים עתה מהתועלת הא'⁸⁴³, גם תבין { ט ע"ג } כי עתה יש דעת ב' מגולה בגלוי גמור בגולגלתא דז"א מחוץ למחיצת נה"י תבונה⁸⁴⁴, והוא הנקרא דעת מגולה והבן היטב*.

* ונל"ח דא"כ כל כללות המוחין יהיו בגלוי [ג"כ] מחוץ נה"י⁸⁴⁵ תבונה בגופא דז"א עצמו, ויהיו ב' מיני מוחין, א' בהעלם וא' בנגלה.

ונבאר עתה ענין הגדלת החסדים גם ברישא דז"א. הנה אחר שהאירו החסדים המגולים בב' חסדים ושליש המכוסה, הגדילה ונכפלה הארתן לב'*. והנה כפילת הארתן הוא כשנעריך שכל חסד מהם יש בהם ג' שלישים, בסוד ג' פרקי הזרוע והשוק. כנודע בסוד הדגלים שבכל א' ג' שבטים (ע"י זהר ויחזי רמא ע"א), הנה בגדלותו נכפל לו' שלישים, והנה נגדל חסד של החסד ונעשה ו' שלישים, והג' נשארין במקומן, וב"ש עולין דרך קו ימין שלו בחכמה דז"א, ושליש א' עולה בדעת דז"א בימין שלו במקום החסדים אשר שם. ועד"ז חסד של גבורה נעשה ו' שלישים, הג' נשארין בו, וב' עולין בבינה דרך קו שמאלי שלו, ושליש א' בדעת ז"א בגבורות אשר שם בשמאל שלו. ובכח אלו ב"ש של החו"ג הוא מכריע שם בין החו"ב, ושניהן חסדים, אלא שזה מן החסד דחסד וזה מחסד דגבורה, ועל ידיהן מכריע בין חו"ב והבן זה⁸⁴⁶. והרי עתה נמצא ב"ש בחכמה וב"ש בבינה וב"ש

⁸⁴⁰ לכת (קה"י).

⁸⁴¹ ומגדילם (קה"י).

⁸⁴² גידול השני (נ"ח הגוז"י).

⁸⁴³ "ענתה מהתועלת הא'" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "מה תועלתם".

⁸⁴⁴ דתבונה (קה"י).

⁸⁴⁵ "מחוץ נה"י" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "חוץ מנה"י".

⁸⁴⁶ ועי' פת"ש גדלות דז"א פתח לח ז"ל, גדלות המוחין שבראש ז"א היה ע"י עליית החסדים ממטה למעלה, והיינו, שהחסדים הסתומים שבחו"ג ושליש ת"ת, נכפלו עתה וחו"ג נעשו כל א' ו' שלישים וב' שלישים של חסד עלו לחכמה שלו ושליש א' בדעת, וכן היה בגבורה, ב' שלישים עלו בבינה ושליש א' בדעת, וכן ב' שלישים תחתונים של הכתר נכפלו ונעשו ד' שלישים, ב' מהם שמשו במקומם, וב' שלישים התחתונים משליש א' שעשה כתר רחל ושליש א' עלה לשליש המכוסה ונכפל גם הוא ונעשה ב' שלישים, ושליש א' עם שלישי הנוסף מן השליש המגולה שעלה נצטרפו אלו ב' שלישים ועלו לכתר שלו, והוא מבואר כמ"ש שחב"ד הוא המחשבה, ששם האורות גדולים מאד ושם האהבה שלו אל התחתונים שהיה כמוס תחילה, וע"י גדלות של חג"ת שלו, נפתחים מקורי האורות של הנהגת עוה"ב שעולה ע"י עבודת התחתונים וכו' והוא בג' שנים האחרים מט' שנים עד י"ב שנים ויום א' וכאשר כל האורות מתגדלים ומתרחבים וגם מקורות המחשבה נפתחים, אז נשלם הרצון של הנהגת ז"א והוא הכתר שלו, שהרצון של כל דבר נשלם בשלמותו ובגמר מלאכתו ועניינו, והוא גידול

מאיר העיץ חלק ד'

בדעת וכולם שוין. ואמנם למטה בגופא דז"א הם ג' שלישים בכל א', והטעם לפי ששם אין בהם מוחין, אך פה הם מוחין אמיתים ואינם צריכין כ"כ, ויספיקו להם זה לגלות אורם, ועיין בדרוש הכולל (לקמן) פ"ו. והנה הגדלה זו בחב"ד נשלמה בג' שנים האחרים, נמצא הז"א עתה בן י"ב שנים ויום אחד, וכבר הוא נשלם במוחין כולם, ולכן חייב להתענות מדברי סופרים ביוה"כ בן י"ב שנה ויום אחד.⁸⁴⁷

* ונל"ח שהוא דוגמת החסדי⁸⁴⁸ המגולים, שהאור ישר ירד ונתפשט עד למטה ביסוד, והאור החוזר שבהם עלה. כן היה באלו, כי א"א שיוכפלו הארתן מחדש מה שלא היה, אמנם בכח עליית של החסדים המגולין שעלו מחמת ירידתן בכח כנ"ל, אך אלו לסבת סתימותן אינם יכולין לעלות למקומן ולגלות האור החוזר אשר בהם. ועתה, ע"י האור חוזר של המגולים, גרם להם שגם הם יעלו אור חוזר שלהם למעלה, והבן זה היטיב איך כל בחי' האורות יש בהם אור חוזר ואור ישר, וא"א לחזור העליונים עד שיעלו החסדים התחתונים המגולין, וכעד"ז יהיה במוחין עצמן, כי גם בהם יש אור חוזר כמ"ש בסוף דרוש זה ושמור כלל זה.

אמנם חסר עדיין כל בחי' הכתר לגמרי, וזה נשלם בשנת י"ג שנה ויום אחד, וכמ"ש בע"ה. וקודם זה צריך שנבאר בחי' הכתר דז"א מה ענינו. דע, כי המוחין {ט ע"ד} דז"א שהם חב"ד, נתלבשו תוך נה"י דתבונה כנ"ל, אשר נתרוקן או"פ שלהם, ונכנסו אלו המוחין באותן חיצוניות הכלים⁸⁴⁹ של נה"י תבונה, והיה להם לאו"פ דז"א⁸⁵⁰. אך כתר דז"א נעשה מחצי הת"ת דתבונה⁸⁵¹

הכתר בשנת י"ג שאז נשלם זמן גדלותו, וכמו שהאדם למטה כאשר מגיע ל"ג שנים ויום אחד נרחב הדעת שלו, וכל כחות אבריו מתרחבים ונעשה שלם בחכמתו ובינתו ואז ראוי לעבודה ומחויב במצות, שאז ראוי הוא לכל התיקונים הנעשים ע"י בעלמין דלעילא, וכמו כן הוא לעומתו בז"א, כאשר נשלמים כל המאורות שבו בתכלית גדלותם, ראוי הוא לכל תיקונו להשפיע לנבראים, שכמו שהתחתונים כל תכלית גידולם ושלמותם הוא לעורר הגדלה למעלה בסוד אור חוזר ממטה למעלה והוא העבודה שלהם, כמו כן להיפוך במאורות עליונים, כל שלמותם וגדלותם הוא להיות מוכנים להשפיע למטה בסוד אור ישר ממעלה למטה.

חצי פרצוף התחתון של ז"א הוא הנהגת עוה"ז ומשם מקבלת הנוקבא בחינת רחל שבה שהיא מסודרת להעביר הנהגה זו לתחתונים, וחצי העליון הוא הנהגת עוה"ב הנהגתו מצד הנפלאות, ולכן נגדו הנוקבא בחינת לאה סוד גאותו של מלכות שמים, ונמצא שבחינת שלישי התחתון של ת"ת שהוא התחלת ושורש הנהגת עוה"ז הוא כתר של רחל, והרצון של מדרגה זו ותכלית של ז"א שהוא הנהגת הזמן של ו' אלפים שנה הוא דוקא הנהגה זו של עוה"ז, שאם היה גילוי הנהגת עוה"ב בעולם היה הבחירה מתבטל, שהיו רואים תיכף שכר המצוה ועונש העון, וא"כ לא היה שכרם גדול כ"כ, ונמצא שעיקר הרצון של הנהגת הזמן הוא הנהגת נה"י (עי' ליקטי הגר"א בסוף ספד"צ לח ע"ג), ולכן כתר של רחל שהוא רצון של הנהגה זו הוא עצמו הרצון של ז"א בכללו, וז"ס מה שאנו אומרים שכתר רחל וכתר ז"א נעשה מדבר אחד, והיינו, משליש תחתון של ת"ת דז"א שהוא בחינה עליונה החופף על הנהגת עוה"ז נה"י, והוא מ"ש (חולין ס' ע"ב) ששני מלכים הם משתמשים בכתר א', ונכלל רצון הזה של הנהגת עוה"ז עם קו האמצעי של הנהגת עוה"ב הכולל כל הג' קוין של חג"ת, שתכלית רצון הזה כדי שיהיה הבחירה יותר והיצה"ר ימצא מקום להחטיא, ועי"ז יתרבה שכרם בעוה"ב יותר.

ונמצא שהגדלת חסד המגולה של שלישי התחתון גרם פתיחת שלישי המכוסה שהוא למעלה מן החזה סוד הנהגת עוה"ב, וזה עולה לתכלית הרצון של הנהגת ז' ימי בראשית, והוא מ"ש הרב, ששליש התחתון עלה לשליש המכוסה והגדיל אותו, ואלו ב' השלישים עלו לכתר ז"א, והוא הרצון העליון תכלית הנהגת הזמן, משא"כ כתר רחל הוא רצון הנהגת עוה"ז הקשור בתחתונים, ולכן כתב הרב שכתרו גדול מכתרה, שכתר שלו הוא מב' שלישים שבו שני הרצונות עולים כא' משליש המכוסה והמגולה, ר"ל ב' מיני הנהגות של עוה"ז ועוה"ב, משא"כ כתר רחל הוא הרצון של הנהגת עוה"ז לבד, ונמצא שנעשה משליש א', והבן זה מאד, וז"ס⁸⁴⁶ אנ"י וא"ן שהם שווים באותיותיהם רק שהם מתהפכים, שברחל הכתר שלה יורד למטה מת"ת דז"א לכתרה אבל השליש שמשמש לכתר שלו, עולה ממטה למעלה.

⁸⁴⁷ עי' לעיל הערה 839.

⁸⁴⁸ נמחק בקה"י.

⁸⁴⁹ והכלי (קה"י).

⁸⁵⁰ נמחק (בקה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

מטבורא ולמטה*, והוא עצמו בב' בחינותיו, החיצונים ופנימים⁸⁵² שהוא החיות שלו נעשה כתר לז"א, ואינו כעין הנה"י שלה שמסתלק פנימותם כנ"ל. ונמצא, כי כתר ז"א (מתחלתו)⁸⁵³ איננו זולת מחצית ת"ת התחתון⁸⁵⁴ דתבונה עצמה בפנימיותו⁸⁵⁵ וחיצוניותו, וכאשר יסתלק הכתר הזה ישאר ז"א בלי כתר⁸⁵⁶, רק מחכמה ולמטה, שהקטן אע"פ שאין לו מוחין יש לו ראש שלם, והטעם לפי שכבר ידעת כי א"א הוא הכתר, אך ז"א נמנה מחכמה ולמטה, לכן כתר חוץ ממנו⁸⁵⁷ ונעשה לו מחדש, לכן אין הכתר שלו נעשה כי אם אחר שנגמר השלמת כל ט"ס. ** והנה נבאר אח"כ בע"ה בחי' כתר ז"א מה ענינו.

* ונל"ח כי במ"א נתבאר⁸⁵⁸ שמתחיל מהחזה שהם ב"ש דת"ת דתבונה.
** ונל"ח שצ"ע בטעם זה ואפשר דקאי לעתיק שלקח הכתרים של ז"ת דב"ן⁸⁵⁹ שנעשו מהם זו"ן.

ונשלים תחלה ענין תשלום י"ג שנים ויום א' ואח"כ נבאר בחי' הכתר. והענין, כי הנה מחצית של ת"ת תבונה⁸⁶⁰ וגם נה"י החדשים דתבונה כולן יורדין בראש ז"א, ומתפשטין גם מאחוריו עד רישא דרחל נוקבא דז"א כדלקמן. וכל המשכה זאת נגמרה בשנה א', ואז נגמר הז"א בן י"ג שנים ויום א' וחייב בכל מצות, כי כבר הוא איש שלם, וכבר היה לו תחלה י"ב שנים ויום א', ועם זו השנה הרי י"ג שנים ויום א', ואח"כ נבאר פירש שני ביום א' הנוסף.

⁸⁵¹ עי' מוחין דצלם פרקים א' ב' ג' (לש"ו).

לפעמים כתוב שהכתר מחצי הת"ת ולמטה ולפעמים כתוב שהוא מהחזה ולמטה, וזה תלוי אם מתלבשים המוחין דאבא ג"כ ואז מתגדל עד החזה וכשאינן בו רק המוחין דאימא לבד אז הוא רק עד הטבור דאימא (דע"ה ח"ב צו ע"ד), טעם הדבר כי עצם מציאות כל ולד וכל אור ונשמה שהוא מטיפה הזרעית דעליון הוא מהנה"י דעליון ועל אף שהיא באמת מכל קומת העליון בסוד אור מים רקיע אך מציאותה בסוד רקיע שאז נעשה ראויה להיות ולד ממנו הוא נגמר ונעשה רק בנה"י ומש"כ שהנה"י דעליון מאיר לתחתון דלא כמב"ש המובא בנוסחאות שכותב שהנה"י דעליון מולידים לתחתון (ואז רק המלכות דמלכות העומדת בנה"י שלה נכנס לתחתון - דע"ה ח"א מב ע"ג), הכוונה על עיקר אור העליון הנשאר לעולם בנה"י שלו עצמו והוא מאיר לתחתון תמיד בבחי' אור מקיף (ביאורים ח"ב פט ע"ג), יש מקומות שכתוב שרק הנה"י דעליון, ויש מקומות שכתוב ב' שלישי ת"ת ויש מקומות שכתוב כל הז"ת, והאמת כי כל מציאות דתחתון הוא רק מהנה"י דעליון, שג' פרקי נצח דעליון הם שורש לחח"ן דתחתון וג' פרקי הוד הם שורש לבג"ה, והת"ת דעליון הוא שורש לכתר דתחתון והכתר נחלק לרדל"א גלגלתא ומו"ס והגלגלתא נחלק לגלגלתא ואוירא, ובד' בחי' כתר אלה נחלקו בדברי הרב עד היכן מתלבשים, כי הרדל"א מתלבש על השליש עליון דת"ת ואז התחתון כולל כל הז"ת דעליון, אך כללות הרישא תנינא שהוא גלגלתא ואוירא הוא נמשך מהשליש האמצעי דת"ת דעליון, ואז התלבשות מהחזה ולמטה והרישא תנינא נחלק לב' והם גלגלתא ואוירא, ולכן יש מקומות שכתוב שההתלבשות עד חצי הת"ת שהוא רק האוירא דתחתון, וכללות רישא תליתאה הוא המו"ס והוא מתחיל ונמשך מטבורא דגופא דעליון שהוא השליש דת"ת (ביאורים ח"ב פט ע"ד, כן דע"ה ח"ב צו ע"ד). עי' יהל אור ח"א ה ע"א ש"שמים" הוא ביסוד דזכר ורקיע בתוך מעי האשה.

⁸⁵² החיצוניות ופנימיות (קה"י).

⁸⁵³ נמחק בקה"י.

⁸⁵⁴ התחתון לת"ת (קה"י).

⁸⁵⁵ פנימיותו (קה"י).

⁸⁵⁶ כלל (נוסף בקה"י).

⁸⁵⁷ בסוד עטרה שעטרה לו אמו שאימא משפלת עליו ומקיף ומכתיר אותו (ביאורים ח"א עד ע"א).

⁸⁵⁸ לקמן י ע"ב, ובדף י ע"ד ריש דרוש ה' ודף יא ע"א, ועי' דברינו בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כג סי' ג' [עי' לעיל הערה 851] (לש"ו).

⁸⁵⁹ נמחק בקה"י.

⁸⁶⁰ דתבונה (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

והנה, עם היות שאלו הב' בחי', אם התפשטות (הכתר) ⁸⁶¹ עצמו דז"א עד רישא דנוקבא, ואם עליית דעת זה בכתר מלמטה למעלה, עכ"ז שניהן נעשין בשנת הי"ג. גם טעם ב' ליום א' הנוסף על השנה, כי הנה השליש חסד תחתון ⁸⁶² שעולה עד הכתר, הוא עולה יותר מלמטה ⁸⁶³ (נ"א מלמעלה) מסיום ת"ת ז"א שלישי ⁸⁶⁴ התחתון אשר שם, ואמנם הכתר אינו יורד שם רק עד סיום שלישי הא' דת"ת שהוא עד החזה לבד, ואותו השיעור שבנתיים שעודף שהתחיל לעלות תחלה, אותו שלישי תחתון, זהו בחי' יום א' העודף על י"ג שנים. והרי עתה ז"א שלם וחייב בכל המצות, שהוא מבין י"ג שנה ויום א'. * ואמנם זה שאמרנו ששנת הי"ג היה בזה ההמשך של ירידת הכתר, והנה"י החדשים עד החזה מאחוריו, אינו לזה בלבד (אלא) ⁸⁶⁵ רק ג"כ { י ע"א } היה בשנת י"ג עליית החסד אל הכתר, וזהו ⁸⁶⁶ ענין תשלום עליית החסדים אל הכתר כנ"ל וכ"ז נעשה בשנת י"ג.

* ונל"ח שצ"ע אחר שכבר היום א' נכלל מקודם בכתר, איך נחזור לבא ⁸⁶⁷ בביאת הכתר. ונבאר ענין עליית החסדים בכתר להגדילו. והנה, נת"ל כי ב' חסדים הם סתומים ⁸⁶⁸ בחסד וגבורה דזעיר אנפין, והם הנכפלין ועוליין בחב"ד דזעיר אנפין להגדילו ⁸⁶⁹, ונשאר השליש עליון דחסד דת"ת ז"א ⁸⁷⁰ המכוסה, וגם הוא נגדל ונכפל ונעשה ב"ש. ואמנם ב"ש של הת"ת התחתונים המגולין גם הם גדלו אחר שנתגלו שם למטה מהחזה דז"א, וגם הם נכפלו*. והנה ב"ש תחתונים המגולין נעשו ד' שלישים, והב' מהן העליונים הספיקו במקומם וב' ⁸⁷¹ תחתונים שלישי א' נעשה ממנו כתר דרחל, ושלישי א' ⁸⁷² עלה עד שלישי עליון דת"ת המכוסה, ונגדל גם הוא ונכפל לב' שלישים כנ"ל, ושלישי א' ⁸⁷³ נשאר במקומו, ושלישי א' ⁸⁷⁴ נצטרף עם זה השלישי שעלה מלמטה מהחזה כנ"ל, ועלו ב"ש אלו בכתר דז"א דוגמת החב"ד, שבכל א' מהם יש ב' שלישים כנ"ל. ובזה תבין ענין (חולין ס' ע"ב) ב' מלכים משתמשיין בכתר א', כי מן שלישי תחתון דת"ת נעשה ⁸⁷⁵ ב"ש, ונעשה מהם ב' כתרים דזו"ן כנ"ל, אלא שכתרו גדול מכתרה, כי כתרו ב' שלישי ⁸⁷⁶ אור וכתרה חצי ⁸⁷⁷ שלישי אור ⁸⁷⁸.

⁸⁶¹ קה"י גורס את המוסגר.

⁸⁶² שלישי החסד התחתון (קה"י).

⁸⁶³ נמחק בקה"י וגורס את המוסגר.

⁸⁶⁴ דז"א משלישי (קה"י).

⁸⁶⁵ נמחק בקה"י.

⁸⁶⁶ "עליית החסד אל הכתר, וזהו" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "הזו".

⁸⁶⁷ לבארו (קה"י).

⁸⁶⁸ "הם סתומים" נמחק בקה"י ובמקומו גורס "הסתומים".

⁸⁶⁹ להגדילם (קה"י).

⁸⁷⁰ דז"א (קה"י)

⁸⁷¹ שלישים (נוסף קה"י).

⁸⁷² האחר (קה"י).

⁸⁷³ הא' (קה"י).

⁸⁷⁴ האחר (קה"י).

⁸⁷⁵ שנעשה (קה"י).

⁸⁷⁶ לא א' וחצי? עי' שער לידת המוחין פרק ב' @

⁸⁷⁷ נמחק צכת"י (הגוז"י).

⁸⁷⁸ עי' לעיל שער לידת המוחין פרק ב' אבל קשה שזה כתר של ז"א שהרי זה חזה דז"א, וכן בתיקון הנוק' ו' משמע שזה לגוף של ז"א

מאיר העיץ חלק ד'

* ונלע"ד שצ"ע דא"כ גם החסדים דנה"י⁸⁷⁹ נכפלו, וא"כ מה נעשה להם במותרם, ועיין בדרוש הכולל כי שם נת' כ"ז.

⁸⁸⁰ שער כה דרוש ד

והנה בכל הדרושים שעברו, נתבאר ענין הצלם וענין מוחין פנימים וענין כתר דז"א, ועתה נשיב את ידינו בכללות בקיצור רב ונמרץ.

הנה התבונה הג' שהיא הב' (נ"א הד')⁸⁸¹, בה נתלבשו כל מוחין⁸⁸² וצלם⁸⁸³ של ז"א. אף על פי שבדרוש א' שבקונטרס זה אמרנו כי ס' דצלם לבדה מתלבשים בו' ראשונות דתבונה ע"ד הנ"ל⁸⁸⁴ עד החזה, ומשם ולמטה צ' ל' דצלם אינו כן. והסדר האמיתי הוא ס' בד"ר דתבונה כחב"ד, ל' בחג"ת, צ' בנה"י, ונבאר ענינם⁸⁸⁵. הנה נודע כי הם בינה ותבונה, ולפעמים נכללין בפרצוף א'⁸⁸⁶ ולפעמים נחלקים, והנה בעת זווגם דאו"א להוציא צלם המוחין אלו, נכללין בינה ותבונה, ועד"ז אבא ויש"ס, ואין להאריך כי מאמא נבין את אבא. ובהעשות בינה ותבונה פרצוף א', נמצא היות כל פרצוף תבונה נה"י דבינה, ובהיות התבונה פרצוף בפ"ע, יסוד שלה תחתון מאוד, ובהיותן פרצוף א' שניהם, יהיה היסוד של הכללות הפרצוף יותר עליון מאד כמעט בפי התבונה, ואז נזדווגו יחד או"א בכללות כל הפרצופים כנ"ל, ובזה היסוד של הכללות היה הזווג, ושם ניתנו המוחין של ז"א בסוד העיבור, ובבא זמן לידה יצאו מוחין אלו מיסוד הזה של כללות.

והנה בינה צריכה לעשות ב' פעולות: א', להזדווג עם אבא, כי הרי זווגם לא פסיק לעלמין⁸⁸⁷, ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א לצורך המוחין, נמצא כי היסוד שלה סתום וחתום תוך

⁸⁷⁹ נ"א לנו"ה (קה"י והגוז"י).

⁸⁸⁰ קהילת יעקב, שעה"ק עג ע"א.

⁸⁸¹ נמחק בקה"י.

⁸⁸² נדצ"ל צלם דמוחין מכח הפת"ש (גדלות דז"א לט) וכן משמע מלקמן.

⁸⁸³ וללמים (קה"י).

⁸⁸⁴ ע"ד הנ"ל – נמחק בקה"י, וכן בהגוז"י כת"י.

⁸⁸⁵ כלומר נעשית בסדר פרצוף שלם והכל בתבונה שניה (פת"ש גדלות דז"א לט). וז"ל, המוחין שלו הוא מה שניתן בו תוספת כח ממדרגות עליונות שלמעלה ממנו שאינו לפי הנהגת ז' ימי בראשית, ונכנסים בו להשלימו כמו שהנשמה נכנסת למטה באדם להשלימו בדרכי ה' ולהבינו סוד חכמה עליונה, שבזה יקנה מדרגה יותר גדולה שמעלה נשמתו למעלה ממדרגתו לעוה"ב להשביע בצחצחות נפשו, וכמו כן הוא למעלה בשורש, מה שנכנס כח בז"א להשלים המאורות שבו, ליתן הכנה שיהיה להם עליה אח"כ באלף השביעי לעלות בסוד הנהגת הנצחיות, והוא סוד המקיפים ומוחין פנימיים שבו, שמוחין פנימיים הוא מה שנכנס מאור העליון הזה לסדר הנהגת הזמן בדרך הפנימיות באופן שע"י הנהגה זו יעלה למעלה, כמו האדם ע"י שעושה מצוות מעשיות בדברים גשמיים שזוכה לעוה"ב, והמקיפים הם כחות עליונים יותר שאינו לפי הנהגת הזמן אלא נשגב ונעלה מהם, רק שמשקיף על הנהגת הזמן היאך ע"י פנימיות הנהגה הזאת, יוכל לעלות אל המדרגה של הנצחיות, ואלו הב' מקיפים הם סוד מ' ול' דצלם והם עומדים למעלה ממדרגתו בד' ראשונות דתבונה הוא מקיף העליון, ואח"כ יורדים המוחין ומתלבשים בחג"ת שלה, ושם הוא מקיף השני, ואח"כ נכנסים בנה"י דילה שהם נעשים גוף א' עם ז"א, והוא הפנימיות צ' דצלם. והיינו, כי נה"י דתבונה הם ממש מסודרים בערך המאורות של ז"א ובערך הנהגתו כפי מה שהמוחין מסדרים את הנהגת עתה בו' אלפי שנין, והמקיפים הוא לפי הסידור לפי הערך שיעלה אח"כ באלף השביעי בעוה"ב, שהנהגת עוה"ז הוא נה"י והם נה"י דתבונה, אבל חג"ת הנהגת עוה"ב, ר"ל כי חג"ת דז"א הוא הנהגת עוה"ב דעתה בז' אלפי שנין לאחר המיתה, וחג"ת דתבונה עליית ז"א באלף השביעי שהוא עוה"ב דבינה יובל עילאה, ואח"כ, עולה עוד מדרגה יותר לחב"ד שלה, והוא מ' דצלם והם סוד העליות שעולה ז"א כמה מדרגות בתבונה ב', ואח"כ בתבונה ראשונה כפי אלו המדרגות, וכן בבינה ומשם לאבא ועד אין קץ בסוד מ"ש (ברכות ס"ד ע"א) צדיקים אין להם מנוחה כו', שנאמר, ילכו מחיל אל חיל וגו' (פת"ש גדלות דז"א לט).

⁸⁸⁶ עי' ליעל הערה 799.

⁸⁸⁷ זהר ויקרא ד ע"א, ועי' ליעל הערה 413.

מאיר העץ חלק ד'

דעת דז"א ואיך יזדווג עמה אבא. פעולה ב', הוא שהיא מוכרחת להיות רובצת על האפרוחים, וזהו בהלביש נה"י שלה את המוחין דז"א ולהכניס בתוכן להמעט את אורם, כי זולת התלכשות זה לא היה יכול הז"א לקבל המוחין והארתן הגדולה כמבואר בדרוש ברכת כהנים (שענה"כ דרושי חזרת העמידה דרוש ה), כי {י ע"ב} אז הוא עיקר התלכשות המוחין בה תחלה בנה"י דאמא. וכי פעולות אלו הם מתנגדות, ולכן היא צריכה להתחלק לב' פרצופים בינה ותבונה, ואז מנה"י של בינה עליונה נעשית כל הפרצוף דתבונה שלימה ב"ס, כי ג"פ עלאין דנה"י נעשה בה ג"ר כח"ב דתבונה, וג' פרקין אמצעין נעשה חג"ת שלה, וג' תחתונים נעשה נה"י תבונה. וכן מחצי עליון של בינה נעשית פרצוף בינה שלימה ב"ס, והוא באופן זה, כי הנה נתבאר שהחיצוניות דנה"י הוא נכנס תוך ז"א, אמנם פנימיותן נשארו למעלה, ואותו החיות והפנימיות מגדיל ונותן כח הגדלה בכלים העליונים כדי שיגדלו דוגמת הגדלת הקטן ויעשו לה נה"י חדשים דחיצוניות שהם הכלים⁸⁸⁸, אך לא חדשים

888 מיקום?

ע"י פת"ש גדלות דז"א מ' ז"ל, כבר ביארנו (בפתח הקודם) שנה"י דתבונה הם אשר ירדו למטה להתלבש עם המוחין בז"א ונעשו עצם מעצמיו, והיינו, כי הוצרכה אימא להשפיל עצמה במדרגתו להשלימו להביאו לידי מדרגה היותר גדולה, והוא כענין הרב הלומד עם תלמידו, שצריך להשפיל עצמו ללמדו כפי הכנת התלמיד כפי מה ששכלו יכול לקבל, וע"ז הוא מתחכם עד שלבסוף יגיע אל מדרגת הרב ג"כ, וכן כאן, הוצרכה אימא לסדר מדותיה כפי מדת הזמן המסודר בז"א, ומצד זה גם חג"ת שבה הוצרכו ג"כ לירד לפנות לעשות נה"י חדשים לתבונה, והיינו שכפי ירידת מדרגה אחת למטה בהכרח שגם מדרגות עליונות שעליו יהיו יורדים להתקרב למטה זה תחת זה, והיינו, שכמו שאורות נה"י דתבונה פנו א"ע לז"א להשלים מדרגתו ולהיות מסודרים בערכו, א"כ גם חג"ת שלה פנו א"ע לצד נה"י שלה לעשות הכנה זו, והוא סוד הוצאות נה"י חדשים שמדרגות תחתונות של חג"ת יהיו בסוד נה"י, והיינו שחג"ת נחלקו ונכפלו, ולפי מספר האורות של התבונה שירדו ממדרגתם ונעשים עצם מעצמיו של ז"א שהם נה"ים ושליש תחתון דת"ת שנעשו כלים מכילים למוחין שלו ונסדרו בערכו ממש, א"כ צריך שיהיה נשלם אלו מדרגות באימא בסוד שורש לז"א מבחי' עליונות, היינו חג"ת לב' שלישי של בינה שלה, שיהיו יורדים ג"כ לפנות למטה ממדרגתם הכל בשביל ז"א, וזהו כפילתם כדי להשלים החסרון של אימא, וז"ש הרב שלכך התחיל כתר של ז"א רק משליש תחתון של ת"ת דתבונה, שאם היה נעשה מב' שלישים אז היה צריך השלמה יותר והיה הכרח שגם כל הבינה שלה יהיה נכפול והושפל מעלתה נגד חכמה שלה, ובאמת חו"ב שלה צריכים להיות שווים במדרגתם, והוא כמ"ש, שאם גם שלישי א' למעלה מת"ת דידה היה נשפל ונסדר בערכו של ז"א, א"כ היו המאורות עליונים צריכים עוד השפלה יתירה לפנות למטה, מאחר שכל המדרגות עלייתם וירידתם קשור זה בזה, וא"כ כל הבינה גם ג"ר דידה היו פונים למטה ולא היו שווים בערך החכמה שלה ואין זיווגם וכללותם שוה, וחו"ב צריכים להיות שווים שכך שיערה מחשבה עליונה שהח"ב צריכים [להשתוות יחד במקומם, שזה סוד זיווגם דלא אתפרש שנוק' שלו אינה יורדת לעולם ממדרגת הדכורא, ולכן עכ"פ ג"ר דבינה צריך שיהי' פונים לעומת מדרגת החכמה ולא למטה לחג"ת, עוד טעם ב' בשביל החסדים המגולים שמן החזה ולמטה, שכך שיערה חכמה עליונה שמקורות החסדים צריכים] שיהיו פתוחים בחצי התחתון של ז"א, שהבינה תוציאם ממה שהיו מכוסים בה אל הגילוי לפי שהנהגת עוה"ז צריך לחסדים שיתגלו, כי בלעדי זה לא היה קיום לנבראים, ולכן סיימה אימא מחיצותיה והעלמה שלה רק בחזה דז"א שהיא שלישי ת"ת שלו והם חב"ד של הת"ת, אבל הו"ק של הת"ת שם יתגלה החסדים, אמנם אם היה נעשה הכתר של ז"א מב' שלישי ת"ת של התבונה, והיה יורד גם שלישי האמצעי למטה לסתום האורות, ונמצא שהמחיצה היה מתפשט יותר גם נגד אורות תחתונים שמחזה ולמטה דז"א, שכפי מה שנעשה למעלה בשורש כך הוא נמצא למטה בענפים, שאם השלישי האמצעי היה יורד ממדרגתו ונעשה במדרגת ז"א לעומתם, גם יסוד שבה היה נשפל יותר ממדרגתו והיה מתצמצם יותר ג"כ לעשות מחיצה וסתימה אל האורות של ז"א, ולא היה מתגלה החסד כ"כ בעוה"ז, ולכן הוצרך שלישי האמצעי דת"ת דידה לעמוד למעלה מראשו בסוד אור מקיף מגולה לצחצח המדות והכלים של ז"א שיגדל מעלתם, ואז מתגלים החסדים למטה במקום המדות של נה"י, וגם בשביל תיקון הנוקבא שיוצא למטה מן החזה שע"י ששם מתגלים האורות בהרחבה, גם הנוקבא נבנית בהרחבה יותר, משא"כ אם היו האורות סתומים שם, אך כ"ז בעת שעדיין לא נכנס בז"א רק צלם מצד אימא לבד, אבל כשנכנס בו גם צלם דאבא שהוא מדרגה גבוה מאימא, אז המאורות של ז"א מתגדלים יותר ואז הכתר שלו מתרחב, שמקבל מדרגה יותר גדולה מצד שלישי תחתון דת"ת דאבא, ונמצא ששליש התחתון דת"ת דתבונה מתפשט בערך הרחבתו הראשונה למטה בז"א, שאורות שהיו בז"א למטה במדרגה נעשו בערך המדרגות עליונות שהיו מאירים מת"ת דתבונה, ומדרגות עליונות של הכתר שלו מאירים בערך שלישי תחתון דת"ת דאבא, ואז אנו אומרים

מאיר העיץ חלק ד'

ממש, כי זה אי אפשר. אמנם הלבושים והכלים העליונים נגדלין ומתארכין עד שילבישו גם את נה"י דעצמות ופנימיות. ולכן צריך שתדע הקדמה זאת, והוא כי טרם יכנסו המוחין דצלם⁸⁸⁹ שמצד אבא המלוכשין תוך נה"י דאבא, ועדיין לא נכנסו רק צלם דמוחין דמצד אמא, אז נה"י דאמא הם לבושי המוחין דז"א חב"ד שלו, ושליש תחתון דת"ת דאמא הוא הכתר דז"א. אמנם אחר שיכנסו מוחין דאבא, אז לוקח ב"ש דת"ת דאמא, ובזה לא יקשה לך אם תמצא בדרושים אחרים דברים חלוקים⁸⁹⁰, פ"א נכתב שהוא מחזה דאמא ולמטה, ופ"א נכתב שהוא מהטבור ולמטה והבן זה, ולמטה בענין כתר דז"א יתבאר באורך בע"ה.

ונחזור לענין, כי הנה עדיין עתה אינם נכנסים אחר הלידה רק צלם דאמא, ואז אין ז"א לוקח לכתר שלו רק שלישי תחתון לבדו מת"ת דבינה. נמצא, מה שנכנס בז"א מן הבינה היו ד' מדות ושליש, שהם נה"י ומלכות הבינה ושליש תחתון מת"ת שלה. וזה שחסר מבינה צריך שיוכפלו כנגדן ממש לעילא, והם ב"ש מן הבינה שלה וג' מדות שלימים שהם דעת ח"ג וב"ש העליונים שנשארו מן הת"ת שלה שלא נכנסו בז"א, הרי ד' מדות ושליש מדה. ואלו הוכפלו והגדילו והוציאו ד' מדות ושליש אחרים החסרים, ובזה נשלמה בינה עליונה ל"ס, ולמטה בענין הכתר נרחיב ונאריך דרוש זה בע"ה. והנה הבינה עליונה היא מזדווגת תדיר עם אבא ולא פסיק⁸⁹¹, ועליה כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן⁸⁹² והבן זה היטב, ואז התבונה שהיא תחתונה היא רובצת על האפרוחים ואין לה זוג. והנה כאשר היו שניהן פרצוף א' וילדה אלו המוחין דז"א, ואז יוצא מיסוד של כללות הב' פרצופים יחד, נמצאו צלם המוחין עומדין תלויים באויר חוץ מן היסוד בין ב' פרקין קדמאין דנו"ה של הכללות, אשר שם עתה הוא ג"ר של תבונה זאת וכנ"ל⁸⁹³, והרי בחי' זאת ס' של צלם יען שעדיין (עתה)⁸⁹⁴ לא נתלבשו המוחין תוך התבונה, ובהיותן בלי התלבשות ניכר היותן ד' מוחין ממש, שהם חו"ב חו"ג, כל א' כלול מ'י, הרי הם דצלם⁸⁹⁵.

ונחזור לענין כי ס' דצלם הוא התלבשות המוחין בד"ר דתבונה, ול' דצלם הוא ירידה שנייה של המוחין בהתלבשותו בחג"ת דתבונה, ואינם רק ג"ס חג"ת כל אחד מ'י הרי ל', כי הלבושים אינם רק ג', חג"ת, אע"פ שהמוחין הם ד', הנה הם מכוסים בתוכן, ואינן ניכרין רק הלבושים שהם ג'. ועם היות כי אינם רק ב' ספירות וחצי, עכ"ז נקרא ל'. והענין, כי חצי ספירה דת"ת דתבונה אינה מכלל ל' דצלם, כי הוא הכתר דצ' דצלם כמ"ש בע"ה. גם טעם ב' בסוד ציור, כי כשתגביה { י ע"ג } זרוע א'

ותשפיל למטה זרוע א' והגוף מחברם באמצע, הוא דמיון וצורת ל' כזה . גם באופן אחר והוא

שהכתר שלו נעשה מב' שלישים דת"ת, ואין כאן חסרון לגילוי החסדים למטה, שהרי השפלת התבונה למטה אינו להקטין ולצמצם האורות בו, רק מצד שהכלים ומדות של ז"א נתגדלו במעלתם ביותר, והבן מאוד.

⁸⁸⁹ "המוחין לכלס" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "לכס המוחין".

⁸⁹⁰ עי' ליעל הערה 851.

⁸⁹¹ עי' ליעל הערה 413.

⁸⁹² להשקות את הגן (נמחק בקה"י).

⁸⁹³ עי' פת"ש גדלות דז"א לט ז"ל, ל' דצלם שהוא (חגיגה ט"ו ע"ב) המגדל הפורח באויר, והאויר הוא ס' דצלם שעומדים המוחין גלויים באויר חוץ מיסוד בין פרקין קדמאין דנו"ה דבינה דכללות אשר הוא ד' ראשונות דתבונה כמ"ש הרב ז"ל, כי בד' ראשונות דתבונה נקרא אויר, כי אין למוחין מחיצה מבדלת כי הד' ראשונות הם ג"כ בחינת מוחין, והוא בסוד (ישעיה ל כ) ולא יכנף עוד מוריך וגו', כי החג"ת שם הכנפיים מכסים האור, ולכן שם נכנסים ונקראים בשם ל'.

⁸⁹⁴ קה"י גורס את המוסגר.

⁸⁹⁵ עי' ליעל הערה 437.

⁸⁹⁶ כאן מופיע הנלע"ד חיים כי ל"ע בקה"י ולח' לקמן

מאיר העין חלק ד'

ל

האמיתי, כשתשפיל זרוע א' לבדו ויהיה הגרון זקוף הוא צורת ל' כזה ⁸⁹⁷. ודע כי הקדושה בכ"מ שיורדת עושה רושם ונשאר שם שרשה ועיקרה ⁸⁹⁷, והוא מה שאינו יכול להתפשט למטה מרוב הארתם, לכן ס' דצלם היא בחי' העיקרית שא"א לירד יותר למטה, ואח"כ ל' הגרוע ממנו, ואח"כ צ' היא בחי' תחתונה שבכולם, והיא הארה שיכול ז"א לקבלה בפנימותו, ועכ"ז אינו יכול לקבלו אלא באמצעות המלבושים של הכלים דנה"י דאמא כנ"ל. ונמצא, כי ב' בחי' הראשונים שהם מ"ל דצלם לא היה כח בז"א לקבלם, ונשארו מקיף על ראשו דוקא, ולא כשאר אורות המקיפים אף מן הצדדין ⁸⁹⁸. וזכור זה ואלו הם ב' בחי' מקיפים של ז"א כאשר נתבאר בדברינו בדרוש א', ואח"כ צ' דצלם הוא ירידה ג' של המוחין בג' תחתונות נה"י דתבונה, ואלו נתלבשו תוך ז"א עצמו בפנימיות. והנה אורך ט' פרקין שיש בנה"י דתבונה הם לבדם שיעורם בכל אורך ט"ס דז"א ולא יכול לסבול יותר מהם, ולכן לא נכנס בו רק נה"י דתבונה לבד והבין טעם זה ג"כ.

(ונלעד"ח כי צ"ע פה ראשונה, כי כאן אומר בענין הצלם הוא בזו התבונה הא' שהיא הב', ובדרוש א' כתב הצלם בתבונה ב' שהיא הג' ⁸⁹⁹. ונלעד"ד כי העיקר ככתוב שם, אלא שפה רצה לקצר הדרוש, והראייה לזה כי הרי הלידה היא למטה מיסוד שהוא בג"פ ⁹⁰⁰ אמצעים דנה"י, והרי ס' דצלם בד"ר דתבונה כדלקמן, א"כ ודאי הוא שזה ס' דצלם שהוא בד"ר דתבונה הוא בתבונה הב' שהוא הג', שד"ר* הם בג' אמצעות דתבונה א' שהיא ב', כי הרי התחלה שלה מהחזה כנודע.

* ר"ל ד"ר שהן בתבונה שלישית הם וכו' (כ"י).

גם צ"ע, כי פה אמר שלא נתלבשה זו ס' דצלם, ושם אמר שנתלבשה ממש. ונלעד"ד ודאי שכך הוא, שכל ג' בחי' צלם נתלבשו בתבונה ג', אלא שלהיותם ס' דצלם מלובשת תוך ד"ר דתבונה הזאת, ניכרו היותן ד' ספירות גמורות, משא"כ בל' דצלם שנתלבשו תוך ג' אמצעות ואין שם היכר ד"ס רק ג' לבד ⁹⁰¹, וזה אמת. וראייה לזה, כי הרי צלם נקרא כן יען כי הוא גימטריא קס"א ⁹⁰² שהוא פרצוף תבונה כולה ⁹⁰³, וא"כ אות ס' פשיטא שגם הוא מכלל התבונה שהם ד"ר שבה, ואינם מוחין לבדם בלי לבוש. ומ"ש בדרוש זה שלא נתלבשו, הוא יען כי גם הלבושים הם בחי' ד' מוחין ד"ר, א"כ הכל מוחין, ואין זה ניכר היותו לבוש, משא"כ בג' אמצעות וג"ת, כי זו נקרא לבוש גמור. גם צ"ע, כי בדרוש א' אמרנו כי ס' דצלם נתלבשה בו"ס ראשונות דתבונה עד החזה, ול"צ בג"ת דתבונה, אלא שהל' קודם התלבשם בז"א, וצ' אחר התלבשם, ופה קבלתי בפירוש ממורי זלה"ה כי ל' בחג"ת וצ' בנה"י, ונראה לפי עניות דעתי כי זהו אמיתת הדרוש בזה ושם לא דקדק וזכור זה).

ועתה נבאר החילוק שיש בין ג' אותיות דצלם, והוא כי אלו ב' מקיפין דל"ס דצלם הזה הוא כחב"ד וחג"ת ⁹⁰⁴, הלבושים והכלים, והחיצונים הם בגופא ⁹⁰⁵ (נ"א גופא) דתבונה עצמה. ואו"פ ⁹⁰⁶ הם משותפים, כי יש שם אורות דתבונה עצמה, וגם אורות של ז"א הנקרא מוחין, ולסיבת היות בהם

⁸⁹⁷ עי' דע"ה ח"א כו ע"ג שזה מראה שכל גילוי אור נשאר עיקרו למעלה במקומו ורק הארה שלה

יורד למטה, ועי' לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁸⁹⁸ עי' אורות העיניים באח"ף פרק ג'.

⁸⁹⁹ עי' לעיל הערה 448, שמשמע שמ' דצלם בתבונה ראשונה, ול' בתבונה שניה.

⁹⁰⁰ בין ב' פרקין (קה"י).

⁹⁰¹ עי' לעיל הערה 448, לגבי אם הב' עטרין דדעת מתחברים לא' או לא בהבדל בין מ' לל' דצל"ס.

⁹⁰² רהי"ה ליודי"ן (נוסף בקה"י).

⁹⁰³ הנעשית ללס אל ז"א (קעה"ק).

⁹⁰⁴ לשאול על הפסיק*##

⁹⁰⁵ בגופא נמחק בקה"י וגורס את המוסגר.

⁹⁰⁶ ##*? כלומר צ' דצלם ומש"כ לקמן אמנם צ' של צלם הוא לשון לא מתוקן.

מאיר העיץ חלק ד'

אורות דמוחין דז"א, לכן נקרא מקיפים דז"א⁹⁰⁷. אמנם צ' של צלם נחלקה לב' בחינות, כי כתר של ז"א, בין החיצונים בין הפנימיים, שהם { י ע"ד } אורות וכלים⁹⁰⁸, כולם הם מתבונה לבדה בלי שיתוף כלל מן הז"א. אמנם הוא בחי' שליש תחתון דת"ת דתבונה, או ב' שלישים כנ"ל הסבה ע"ש, וזה השליש של ת"ת דתבונה האורות והכלים הכל הם מהתבונה לבדה בלי שיתוף כלל דז"א. ואמנם הוא, להיותו יורד ממש בחי' שליש⁹⁰⁹ וסובב ומכתיר ראש הז"א ומוחותיו⁹¹⁰ כמ"ש, לכן נחשב מכלל ז"א. משא"כ במקיפים, שהם עומדין למעלה מן הראש ולא מן הצדדין כמו הכתר כנ"ל, באופן שהמקיפין לסבת היות בהם שיתוף⁹¹¹ דז"א, אע"פ שהם רחוקים נקרא מקיפים דז"א⁹¹². והכתר אע"פ שאין בו שיתוף ז"א לא באורות ולא בכלים, כיון שהוא מסבבו מכל צדדיו עד החזה כמ"ש, לכן נחשב מכלל ז"א. אמנם הצ' דז"א, שהם המוחין הנכנסים בתוכו, חב"ד אלו, הנה הלבושים והכלים הם דנה"י דתבונה לבדה, והאורות דז"א לבדו. הרי ג' חלוקים שהם מ' ל' המקיפים, והכתר, והצ' שהם חב"ד פנימים, כי המקיפים הם גופא דתבונה לבדה, והאורות משותפים דתבונה ודז"א, והכתר גופא ואורות דתבונה לבדה, וחב"ד שהם צ' דצלם גופא דתבונה לבד, ואורות דזעיר אנפין לבד, הרי נתבאר בקיצור.

שער כה דרוש ה⁹¹³

הנה אחר שנתבאר ענין מ"ל דצלם, שהם ב' מקיפים הנעשין מבחי' התלבשות מוחין ב"פ, א' בד"ר כחב"ד דתבונה, וב' בחו"ג וב"ש עליונים דת"ת דתבונה, אשר שם הכלים הם דתבונה לבד ואין שם כלים דז"א, אמנם האורות הם משותפים דתבונה ודז"א תוך כלים דתבונה. נבאר עתה ענין כתר דז"א הנעשה משליש אחרון דת"ת דתבונה ולפעמים מב"ש⁹¹⁴ כנ"ל, והכלי והאור שניהם מתבונה, והוא⁹¹⁵ ג"כ מקיף, אמנם לפי שהוא מכתיר ומסבב מכל הצדדין נקרא כתר ולא מקיף, כי המקיף הוא על הראש ולא מהצדדין בסוד (יונה ד ו) צל על ראשו⁹¹⁶.

ותחלה נבאר הטעם למה אינו לוקח רק שליש אחרון דת"ת דתבונה, ויש בזה ג' טעמים: א', מפני אמה עצמה. ב', מפני ז"א עצמו. ג', מפני רחל נוקבא. והטעם הא' הוא כמ"ל, כי כנגד מה שנכנס בז"א ד' מדות ושליש, צריכין ד' מדות ושליש אחרות יותר עליונים להגדיל להיותן כפולים להשלים הי"ס, והתחלתן מב"ש תחתונים מבינה שבה, וא"כ נשאר עתה כתר וחכמה ושליש עליון מבינה שלא הגדילו, ונתחלקו בהם⁹¹⁷ חציין למעלה וחציין להשלים חסרון התחתונות כנ"ל. ואם היה לוקח כתר דז"א ב"ש ת"ת, היו ד' מדות וב' שלישים (החסרים)⁹¹⁸ שלקחם הז"א, והיו צריכין כנגד⁹¹⁹ בינה כולה ודעת חסד וגבורה ושליש ת"ת העליון להכפל כדי לחלק כחם ולהגדיל הד' מדות

⁹⁰⁷ נמחק בקה"י.

⁹⁰⁸ נמחק בקה"י.

⁹⁰⁹ בחי' שליש נמחק בקה"י.

⁹¹⁰ נמחק בקה"י.

⁹¹¹ אורות (נוסף בקה"י).

⁹¹² נמחק בקה"י.

⁹¹³ קהילת יעקב

⁹¹⁴ עי' כללים ח"א עט ע"ד שמתלה את זה במקום סיום הדיקנא בטבורא דגופא או טיבורא דליבא, ועי' לעיל א"א ה' והולדת אר"א ופ"ו@, ועי' הערות @851, @931.

⁹¹⁵ כלומר תבונה עצמו?

⁹¹⁶ עי' דרוש ד' ד"ה ונחזור לענין כי ס'.

⁹¹⁷ כחם (קה"י, לט"ו, והגוב"י).

⁹¹⁸ נמחק בקה"י.

⁹¹⁹ נמחק בכת"י (הגוב"י).

מאיר העין חלק ד'

וב"ש החסרים, וזה א"א לעשות כן. והטעם כנודע, שכמו שאו"א של כללות האצילות יש בהם תמיד זווג תדיר דלא פסיק⁹²⁰, והסיבה הוא להיותן שוין במעלה אחת, וז"ס (אד"ז רצ ע"ב) כחדא נפקין וכחדא שריין, מה שאין כן בזו"ן אשר אינן שוין, כי לפעמים זה גדול מזה, וע"כ זווגייהו פסיק, שלא יוכלו להזדווג כי⁹²¹ אינם שוין.

והנה כן הענין בכל חו"ב שבכל פרצוף ופרצוף שבפרטות, וזווגייהו לא פסיק. נמצא, כי חו"ב דאימא עצמה, תרין מוחין דילה, תרווייהו שוין כחדא, לא זה גדול מזה ולא זה מזה, כדי שיהיו זווגייהו תדיר. ואלו כל חלקי הבינה יוכלו להגדיל המדות החסרים התחתונים, הנה נחלש כחה ונחלקה לגמרי. משא"כ בחכמה שבה, כי כולה שלימה בכל כחה שלא נחלקה להשלים חסרון התחתונים, וא"כ לא הוי זווגייהו תדיר, לכן הוצרך שלכל הפחות נשאר שלישי העליון שבה שלא יחלש כחה ולא ישתנה ממה שהיה, ובאותו שלישי תהיה שוה אל החכמה.

והענין, כי {יא ע"א} הבינה צורת ה' בג' קוין כזה דז, קו ימין ושמאל ואמצעי, ואחר שראשי ג' קוין שלימים, שהם ג' ראשונות שהם חב"ד⁹²² שלה, והם שלימים, הרי מספיק כי שארית הקוין שהם ו"ק, חג"ת נצח הוד יסוד, הם מוכרחין לירד למטה לצורך הבנים. והנה באותן ג' ראשונות שבבינה יתקיים קרא (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, ולא פסיק זווגייהו⁹²³, ע"ד הנ"ל בבינה ותבונה⁹²⁴, והבן זה היטב. וענין החילוק שלהם, כי לעולם בכל בחי' ובחי' יש ג"ר וו"ק, וזה בחי' בפ"ע וזה בחי' בפ"ע. גם טעם אחר קרוב אל הנ"ל, והוא, כי הנה לעולם ג"ר שוין כאחד, והנה כתר וחכמה לא נכפלו, ואם כל הבינה תכפל, א"כ תהיה משונה מהם, ולא חשובה ושוה להיות כמותם, לכן נשאר אותו שלישי עליון שבה שוה וחשובה כמותן.

וטעם ב', בעבור ז"א עצמו, והוא, כי אם הכתר שלו יהיה למעלה מהחזה שלה, שהם ב' שלישים⁹²⁵, א"כ נמצא שיצטרך שתרד התבונה ותכנס בז"א יותר ותרד למטה ביותר, כי בהכנס ב"ש הת"ת שבה יתפשט קו אמצעי שלה שהוא יסוד שבה שתחת הת"ת שבה, ויורד למטה יותר עד טבורא דז"א, שהוא בסיום ב"ש ת"ת דז"א, ויהיו החסדים המתפשטים בז"א להגדילו ולהאירו כנ"ל בדרושים, יהיה עתה חשוכים מאד, ואינן מתגלין עד מקום שלישי תחתון דז"א וישאר בלי אור, כי יסוד הבינה יורד עד למטה ומכסה אותן, כנודע. אך עתה, שאין תבונה נכנסת בז"א רק משליש תחתון ת"ת שבה לבד, נמצא, כי היסוד שבקו האמצעי שלה אינו מתפשט⁹²⁷⁹²⁶ רק עד החזה בסיום שלישי עליון דת"ת דז"א, ושם מתגלין החסדים⁹²⁸ ומאירין ומגדילין ז"א יותר בגלוי ממה שהיה אם ירד יסוד אמא עד טבורא דז"א כנ"ל.

טעם ג', הוא בעבור מלכות נוקבא דז"א, והענין תלוי בטעם הב' הנ"ל, כי הנה המלכות אינה יוצאת רק מהגבורות דאמא מהארתיך היוצאת לחוץ, ובהיותן תוך ב' כסוים ומחיצות אינם יכולין לעבור ב' מחיצות, יסוד אמא, ות"ת דז"א. ובכללות יסוד אמא, שאין שם רק לבוש ת"ת דז"א לבד, אז יוצאת הארתיך, ומהארתיך נעשית המלכות. ואם יסוד דבינה היה יורד עד שלישי התחתון דת"ת דז"א, היה המלכות נקודה קטנה מאד ואין לה שיעור. ואמנם, כל זה אינו רק כאשר לא נכנסו

⁹²⁰ זהר ויקרא ד ע"א.

⁹²¹ א"ס (קה"י).

⁹²² נ"א כח"ב (הגוב"י).

⁹²³ הוא לשון הזהר (וארא ל ע"א, יתרו צ ע"א וכן תרומה קעא ע"א).

⁹²⁴ שכן פסיק.

⁹²⁵ נ"א ת"ת (נוסף בהגוב"י).

⁹²⁶ ע"י ליקוטי נוסחאות וזה המשך לשון הלש"ו: וכן"ל דף ד ע"א בהמ"ק, וכן לעיל דרוש ג' דף ח מאמצע ע"ג

וע"ד, ובנסירה פרק ד' ורפ"ח ובפרצופי זו"ן פרק ג'.

⁹²⁷ בהעטרה (נוסף בלש"ו).

⁹²⁸ ע"י לעיל הערה 535.

מאיר העיץ חלק ד'

בז"א עדיין רק מוחין דצלם דאמא, כי כשיכנסו גם כן⁹²⁹ מוחין דצלם דאבא ג"כ, אז יגדל כתר ז"א שלישי א'⁹³⁰, ויהיה כתר שלו ב"ש⁹³¹. והענין כאשר נרגש בחוש העיץ, כי בהיות ב' כלים שוין בארכן ממש ויתלבשו זה תוך זה, בהכרח הפנימי נגדל מעט יותר למעלה, כי אינו נכנס כולו עד שולי חיצון. והנה כלים דאו"א שוין בארכן כנודע, ובהכנס צלם אבא תוך צלם אמא, נמצא כי ת"ת דאבא יהיה עודף שלישי א' למעלה מת"ת דאמא, והוא גדול למעלה שלישי א' למעלה משליש מת"ת דאמא, ונמצא כי שלישי א' דת"ת דאבא⁹³² בהיותו תוך ת"ת צלם אמא יהיה שוה נגד ב"ש ת"ת דאמא.

ועתה נבאר איך נעשה זה השליש ת"ת תחתון⁹³⁴ דתבונה כתר לז"א. הנה כמש"ל ענין בינה ותבונה איך נחלקים לב' ונעשו נה"י חדשים לבינה, ומנה"י הראשונים נעשו י"ס גמורות דתבונה, כעד"ז הדבר תמיד והבן זה היטב. נמצא, כי גם זו התבונה הנכנס בז"א בסוד צ' דצלם משליש אחרון דת"ת שבה ולמטה, ונכנסים נה"י שלה בפנימיות ז"א בתוכו, בהכרח צריך להיות לה ג"כ נה"י חדשים, ואותן הנה"י שלה הראשונים הם נעשו {יא ע"ב} פרצוף שלם ביי"ס ומתפשטין ביי"ס דז"א, כנודע. ונבאר עתה ענינם, כי הנה נת"ל כי בעת הלידה עלו אורות של נה"י דתבונה למעלה⁹³⁵ בשליש אחרון דת"ת דתבונה, אשר שם היו עומדין המוחין דז"א בסוד עיבור כדי לדחות בעת הלידה, כי לא יכלו כ"כ אורות להיות שם במקום צר. והנה בהיות אלו האורות שם, נשאר רושם הד' מוחין דז"א עצמן שם בשליש תחתון דת"ת, כי כל דבר שבקדושה מניח רושם בכ"מ כנודע. ובפרט כי הרי המוחין מן הכתר שלמעלה מהם יוצאין, ובהכרח הוא שכל מציאות ד' מוחין נשאר רשומם בכתר הזה שהוא שלישי תחתון דת"ת דתבונה כנ"ל, וזה נתבאר בכוונת העמידה בענין הד' כריעות וד' זקיפות ע"ש. והנה, גם האורות דנה"י דתבונה עצמה שעלו שם הנה נשארו שם, כי כלים של נה"י יורדין תוך ז"א, כלי⁹³⁶ בלי אורות שלהם כנ"ל. ונמצא, כי אע"פ שאמרנו שנשאר שם רושם ד' מוחין דז"א, הוא דבר מועט, אך עיקר האורות הם דאמא והבן זה היטב, כי יש בכתר רושם ד' מוחין דז"א, ואינן עולין בשם רק אורות דאמא עצמה שהם עיקרים, כי השאר הם רושם לבד. והנה, בהיות אלו האורות דנה"י דתבונה שם בשליש התחתון דת"ת, הגדיל כלי הת"ת והוציא נה"י אחרים חדשים בבחי' כלים בכח אורות שלהם אשר שם, וזהו דוגמת דהגדלת וכפל הנ"ל בבינה ותבונה, להוציא כלים חדשים אל נה"י כנ"ל ע"ש. ואז אותן אורות דנה"י הראשונים חזרו עתה להתפשט בנה"י החדשים האלו ונשלמה התבונה, כי בתחלה נסתלקו האורות לסבת צורך הלידה שידחו את המוחין דז"א לחוץ כנודע, אבל עתה שנולדו א"צ, ולכן מתפשטין בתוך הנה"י החדשים.

⁹²⁹ גס כן נמחק בקה"י.

⁹³⁰ אחר (קה"י).

⁹³¹ עי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף כג סימן ו' וז' (לש"ו) זה תמצית לשונו: צח ע"ג כי הגם שאותו השליש אמצעי דת"ת דאימא מהחזה עד הטבור שבה שנתוסף לכתר דז"א על ידי המוחין דאבא ור"ל על ידי אור הכתר דז"א שמאבא מהשליש התחתון דת"ת שבו והרי נעשה השליש אמצעי דת"ת דאימא כלי ומקום אליו וכו' נעשה על ידי הנז"ל לבחי' כלי הכתר דז"א הגם שעיקרו הוא עומד לעולם למציאות העיקרי דאימא עצמו. עי' לעיל הערה 851.

⁹³² צ"ע בזה כי הרי הגדלות שני הוא חג"ת דכללות שניהם כנודע בדרושי פסח דרוש ב', ואין לומר שכוונתו הוא שהוא הטבור דאו"א עלאין בבחי' היותם לעצמם הרי קשה מ"ש שהוא החזה דאימא, ור"ל ישו"ת, הרי הטבור דאו"א עלאין הוא מקום הפה דישו"ת וכמ"ש שם בסוד פסח שהוא פ"ה ס"ח, והוא ג"ר דישו"ת וכמ"ש בפר"ח קיט ע"א ד"ה מגיד. ועי' לעיל דף סז ע"א מ"ש בגליון שם אצלנו דף קג ע"ג בגליון ע"ש, אך לקמן דרוש ח' מבואר כי כשמלתבש בז"א הם חוזרים להתחלק ע"ש, ובאשר שגם המוחין דאו"א עלאין נכנסים רק ע"י נה"י דישו"ת וע"ז אמר כי אז הנה נמשך הכתר דז"א בתבונה בעוד שלישי א' למעלה (לש"ו).

⁹³³ נמחק בקה"י.

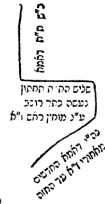
⁹³⁴ תחתון לת"ת (קה"י).

⁹³⁵ עי' לעיל הערה 802.

⁹³⁶ כלים (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

ונבאר סדר התפשטותן בז"א, כי הנה בוודאי שמן שלישי ת"ת התחתון⁹³⁷ דתבונה נעשה כתר דז"א, ובפרט כי הכתר הוא בחי' א' לבד ואינו נחלק לקוין⁹³⁸, וא"כ מוכרח הוא שבחי' שלישי דת"ת הוא יהיה לבדו כתר ז"א, ולא הנה"י החדשים. וביאור הדבר, הנה, אם כפי מה שחושבין בני אדם, שהגלגלת הוא הכתר והמוחין חב"ד שבתוך הגולגלת, א"כ נמצא היות חב"ד שהם המוחין גדולים לאין קץ על הגולגלת שהוא כתר, יען הוא לבוש שלהם, וזה לא יעלה בדעת כלל. אך הענין, כי בודאי שהכתר הוא למעלה מן המוחין, ואין המוחין בתוכו כלל אלא למטה ממנו, כי כתר גבוה מהם מאד מאד, וזהו פשוט. ואמנם, הכתר הוא מב' בחי' חיצוניות ופנימיות, שהם מוחין עליונים גמורים, ואותן המוחין שבתוכו הם עליונים מאד מאד לאין קץ על המוחין דז"א הנקרא חב"ד, וכל זה עומד למעלה מן המוחין הנקרא חב"ד. ואמנם חיצוניות הכתר הזה לבד הוא מתפשט ונמשך למטה בסוד הגלגלת להקיף ולהכתיר המוחין תחתונים הנקרא חב"ד. וכבר נודע (איוב יט כו) כי משרי אחזה אלוה, וחיביב אדם שנברא בצלם אלקים (אבות פ"ג מ"ד), והנה אין אנו רואין כיוצא בזה באדם התחתון, אך הענין כנ"ל, כי הכתר דז"א אינו כולל מכללות הז"א עצמו כלל, כי כל העצמות והכלים כולם הם מתבונה עצמה, אשר עיקרה עומדת למעלה או"מ על ראשו בלי⁹³⁹ מוגבל, וסיום חיצוניתיה מתפשט למטה בסוד גולגלת להקיף המוחין הנקרא חב"ד. וזו הגולגלת ניכרת ועומדת למטה, אך לא עיקרית הכתר הנשאר למעלה בסוד או"מ בלתי מורגש. וכן הוא באדם התחתון, כי הכתר שלו או"מ בלתי מורגש, וניכר רק חיצוניתו המתפשט למטה בסוד הגולגלת {יא ע"ג} וכמ"ש בע"ה, ולכן נצייר ענין זה ונבארהו.

והנה צורתו הוא באופן זה , והענין כי הנה אותו שלישי תחתון דת"ת הוא נעשה בחי' כתר לז"א ורובץ ע"ג מוחין שלו, ושאר הגוף דתבונה זקוף למעלה, ונה"י החדשים שלה מתפשטין אחורי ז"א כאדם הגדול בערכו⁹⁴⁰ הנסמך ע"ג נער קטן אשר כופף טבורו להסמיק⁹⁴¹ על ראש הנער, וראש אדם זקוף למעלה, ורגליו תולין אחורי הנער, ונמשכין למטה כנודע. כי ז"א לגבי אמא הוא נער קטן, בן ג'⁹⁴², כנס תחת הענק. והנה כלי ת"ת דאמא הוא רחב, כי אין בכל הגוף וי"ס כלי רחב כמו כלי הת"ת, ובפרט ת"ת דתבונה אצל ראש זעיר אנפין שהוא רחב מאד, כי לא די שזה ת"ת גוף רחב וזה ראש קטן הכמות, אלא שזה תבונה וזה ז"א נער קטן כנ"ל. והנה הת"ת גוף חלול בתוכו כנודע, לכן כשרובץ הת"ת על מוחין דז"א, יש בו שיעור להיותו קצתו נשאר למעלה, וקצתו יורד למטה להלביש המוחין בסוד גלגלתא מכל צדדיו, בסוד כותרת. וזהו הטעם שנקרא כתר, והבן זה. ואחר שהוא כן, שכתר דז"א האור והכלי כולו מת"ת דתבונה, לכן תמצא כי התחלת הי"ס [דז"א] הוא⁹⁴³ מהחכמה הנק' ראשית, ובמקום כתר אנו מכניסין הדעת, וזה סברת ר"י סגי נהור בן הראב"ד ז"ל⁹⁴⁴, שקיבל מפי אליהו זלה"ה. וזהו ג"כ פי' כתר, כי כתר הוא לשון כותרת ועטרה

⁹³⁷ התחתון דת"ת (קה"י).

⁹³⁸ כמו הנה"י החדשים המתחלקים לג' קוים (נוסף בהגוז"י).

⁹³⁹ כלי (קה"י).

⁹⁴⁰ בלורכו (קה"י).

⁹⁴¹ ונסמך (קה"י).

⁹⁴² ש"ה (לש"י).

⁹⁴³ דז"א הוא נמחק בקה"י, ובמקומו איתא הס מתחילים.

944

מאיר העיץ חלק ד'

בראש האדם ואינו מכלל גוף האדם, וזהו ברור למביני מדע. גם בזה תבין מ"ש בזה ובתיקונים⁹⁴⁵ דכל כתר הוי מסטרא דאמא, שהוא שם אהי"ה בכתר. ונודע כי אהי"ה באמא ואין כל זה מובן אלא כמ"ש, כי ת"ת דאמא הוא כתר דז"א⁹⁴⁶.

וא"ת, א"כ אחר שבין בחי' האור ובין בחי' הכלי הוא מת"ת דתבונה, וא"כ, אין לו שום שייכות כלל עם ז"א, ואיך נקרא כתר שלו דז"א. והתשובה, כי הנה אמא יורדת ומשפלת עצמה ורובצת על המוחין דז"א בדביקות גמור עמהם בהתחברות גדול, ומלביש את המוחין ג"כ בסוד גלגלתא כנ"ל, ולכן הוא נקרא בשם כתר דז"א עצמו. והנה מזה תבין לכל הכתרים של כל בחי' דא"א ודאור"א מה ענינם, שאינם מכללם רק לסבת התדבקות והתחברות לבד ע"ד הנ"ל. ונמצא, כי כשיסתלק כתר זה מז"א, ישאר בלי כתר כלל זולתו⁹⁴⁷ מחכמה ולמטה, כי נודע שהקטן אע"פ שאין לו מוחין יש לו ראש שלם⁹⁴⁸, והטעם במה שידעת כי א"א הוא כתר, אך ז"א הוא נמנה מחכמה ולמטה, ולכן הכתר הוא חוץ ממנו, ונעשה (לו)⁹⁴⁹ מחדש אחר גמר ט' ספירותיו⁹⁵⁰. גם בזה תבין ענין מעלת הכתר על שאר הספירות, כי הנה, אפילו המוחין דז"א אינם רק אורות ומוחין דיליה והמלבושין מנה"י תבונה⁹⁵¹, אך הכתר אפי' האורות כולם הם מתבונה. ובודאי כי כל אורות י"ס דז"א אינם נחשבין לכלום בפני אורות דת"ת דתבונה. וגם, כי הנה הת"ת דתבונה וגם הנה"י החדשים שלה שהוגדלו עם האורות שלהם, כולם ניתנו ברישא דז"א בסוד מקיף כמ"ש, והם אורות רבים וגדולים כולם הם מהתבונה. ונודע, כי האור הקטן שבספירה העליונה היא גדולה מכל מה שלמטה ממנו עד סיום המדרגות, דוגמת החיות בפ' בשלח (זחר נו ע"ב)⁹⁵² שאמר שראשי החיות ככולהו שוקי⁹⁵³ {יא ע"ד} החיות כו' ומכ"ש פה, שהם רבים וגדולים. כי בודאי כתר דז"א גדול לאין קץ מאד על המוחין אלו⁹⁵⁴, ונוסף ע"ז כנ"ל שרושם ד' מוחין דז"א (הם)⁹⁵⁵ ג"כ נרשמים שם כמ"ש בד' כריעות ובד' זקיפות שבעמידה ע"ש. נמצא עתה, כי הכתר דז"א אינו רק שלישי התחתון דת"ת דתבונה הכלי והאור שלה, שהוא כפוף ע"ג המוחין דז"א רבוץ עליהם כנ"ל, וחצי קומת תבונה זקופה ופניה כלפי פני הז"א ג"כ. נמצא נה"י שלה החדשים תלוין מאחורי ז"א⁹⁵⁶, ולא ניתלין מצד פנים דז"א, כי כוונתם להיות (פב"פ עם הז"א)⁹⁵⁷ פניה בצד פני ז"א להסתכל בו ולהביט בו

945 ***

946 עי' בבהגר"א על ת"ז לו ע"א דעיקר התגלות הכתר באור ובינה היא ה' עילאה, לכן הם נקראים באותו שם והוא אהי"ה.

947 זולתי (קה"י).

948 עי' דע"ה ח"א פה ע"א שהו"ק הוא כלל הקומה, וזה כולל אפילו הראש, שכל בחי' הג"ר היא רק המוחין שבראש שהרי בתינוק יש ראש ורק חסר לו מוחין [עי' ראייה לזה רע"מ נשא קכג ע"ב דגופא ורישא מלבר ומוחא ולבא מלגאו [וזר"ן הם גופא ורישא מלבר] – הקדו"ש לח ע"ג]

949 נמחק בקה"י.

950 ***

951 דתבונה (קה"י).

952 והא תנינן לעילא מערבות רקיע דחיות פרסות דחיות קדישין ורומהון ככלהו לעילא מנהון קרסולין דחיות ככלהו שוקי דחיות ככלהו ארכובין דחיות ככלהו ירכין דחיות ככלהו עגבי דחיות ככלהו וגופא דחיות ככלהו גדפייהו ככלהו וצואריהו ככלהו ראשי דחיות ככלהו מאי ככלהו כקבלי כלהו

תרגום:

953 קרני (קה"י).

954 שְׁלו (קה"י).

955 נמחק בקה"י.

956 עד החזה שְׁלו (נוסף בקה"י).

957 נמחק בקה"י.

מאיר העין חלק ד'

בפניו להאיר אליו פב"פ. והנה, הנה"י החדשים הם נמשכים מאחורי העורף דז"א ומכסים עורף שלו עד כנגד החזה מאחוריו⁹⁵⁸, כי הלא במקום שמסתיים היסוד דאמא מבפנים בז"א שם הם מסתיימין נה"י דאמא החיצונים החדשים. שאע"פ שאלו הנה"י החדשים שיעור ארכם כמו הנה"י הראשונים הפנימים, עכ"ז, אינו דומה המתפשט ביושר למעקם, ולכן הנה"י הראשונים אשר נכנסו בפנים ביושר הם מתפשטין בכל ט"ס דז"א כולם, אך נה"י חדשים החיצונים שמתעקמים והם נתלין ויורדין דרך האחוריים, אינן מגיעין רק עד החזה לבד מהאחור.

* ונלע"ד דקאי אעתיק שלקח הכתרים של ז"ת (דב"ן)⁹⁵⁹ שמהם נעשה זו"נ⁹⁶⁰ כמש"ל (פ"ג).

ודע, כי אלו הנה"י החדשים הם סוד חוורתו דקדלי⁹⁶¹ הנז' באדרא (דף קלב ע"א⁹⁶²), כי כל בחי' אמא לובן ורחמי בערך ז"א⁹⁶³, ורישא חוורא דגלגלתא הוא לבנונית ת"ת דתבונה, וחוורא דקדלא הוא התפשטות נה"י החדשים, ועד"ז תבין בא"א רישא חוורא דיליה כו'⁹⁶⁴ (אד"ר קכח ע"ב), ודי למבין. ואין חוורא זה נמשך בכל רוחב הזרועות, רק בקו האמצעי דז"א אחורי עורף עד נגד החזה בקו אמצעי דת"ת דז"א לבד ולא בחו"ג דיליה, וז"ש באד"ר (קכח ע"ב) על א"א, ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חוור דנחית לגלגלתא דז"א. וזהו ודאי מאחוריו דרישא דא"א, והנה, ע"י האי חוורתו, האחוריים דז"א, שהם דינין, מתכסין בהם עד חצי ז"א, ואין הקליפות נאחזין באותן דינין של אחוריים שמחציו ולמעלה. ואח"כ, משם ולמטה יצאה רחל נוקבא דזעיר אנפין אב"א, וגם שם אין דינין נאחזים⁹⁶⁵ כמ"ש במקומו בע"ה. ואמנם לאה עומדת שם פנים באחור עם ז"א מחציו ולמעלה, והוא, כי ודאי שתחלה נכנסין המוחין בי"ב שנים הראשונים כנ"ל, ואז מכח (או"פ דמלכות)⁹⁶⁶ המלכות שבנה"י הראשונים דתבונה שנכנסו עם המוחין בתוך ז"א, משם יצאת לאה באחוריהן, כמ"ש במקומו בע"ה. ובשנת הי"ג בבא הכתר, וא"ל הנה"י החדשים כיסו אל לאה, ונמצא לאה ביניהן ובין גופא דז"א, ונמצאת לאה מכוסה מן החיצונים ע"י ההוא חוורתו דנה"י החדשים החיצונים, וזהו הטעם שנקרא לאה עלמא דאתכסיא (ז"א קנב ע"א). והבן זה. משא"כ ברחל שכבר נסתים ההוא חוורתא ונשארה מגולה, עלמא דאתגליא (שם), אשר ע"כ הוכרחה להיות אב"א, כמ"ש במקומו. והנה אותו החוורתו ממתיק דיני אחוריים דלאה העומדת פניה באחור דז"א, והחוורתו הנ"ל מכסה האחוריים שלה וממתיקם. וגם לסבה זו לא נזכרה לאה באדרא יען היותה

⁹⁵⁸ כדי להמתיק כל הגבורות שבעורף ז"א (דע"ה ח"ב מג ע"ב)

⁹⁵⁹ נמחק בקה"י.

⁹⁶⁰ י"ס (קה"י).

⁹⁶¹ דקללא (קה"י).

⁹⁶² ז"ל עלמא תניינא דנפיק מהאי תקוונא שליט ונפיק ונחית וסליק לשבעה וחמשיין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדן מניה לאכפייא בקודלא בחיורא. האד"ר מבאר ג' עולמות, והב"ע צט ע"ב מסביר אותם ביחס לג' הויר"ת במו"ס המתגלים בתיקון הראשון דדיקנא וכאן השני שכנגד בינה, והזהר הרקיע מבאר אותו ביחס לג' עולמות ב"ע, וכאן יצירה, וביחס לעצם הכתוב מניה לאכפייא בקודלא בחיורא - כל הדינים אחוזים בעורף, אמנם ע"י אורות הדיקנא שהם חיורין כתלגא (לעיל קלא ע"ב ד"ה תאנא) מתבטלים אותם הדינים (ב"ע ק ע"ב). הגבורות שבעורף ז"א נמתקים על ידי החוורתא דא"א, והיינו המארי יבבא דכאן (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב).

⁹⁶³ ע"י דע"ה ח"ב מג ע"ב שמשמע שכאן מדבר על הארת הא"א דרך אמא

ע"י בהגרא בס"י טז ע"ב ז"ל: אע"ג דדינין מינה מתערין (זהר ויחי רכ ע"ב), מ"מ בעצמה היא רחמים פשוטים, וע"י בהגרא בספד"צ דף כ ע"ג ד"ה וידוע שהדינין שמתערין מינה הם בחי' הז"א עצמו.

⁹⁶⁴ ז"ל, האי גולגלתא חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גלופין

⁹⁶⁵ שכותל א' לשניהם.

⁹⁶⁶ נמחק בקה"י.

מאיר העיץ חלק ד'

סתומה ונכללת בכתר דרחל כמ"ש בעז"ה, ואח"כ נמשך ההוא חד קוצי⁹⁶⁷ דשערי מרישא דז"א דרך אחוריו, ולא דרך הפנים שלא לכסותו. וגם, כי בהיותו נמשך באחוריים, מעלים ומכסים ההוא חוורא דקדלי כנזכר באדרא, אע"פ שנאמר לגבי א"א מזה נלמד לז"א.

וא"כ נמצא, כי הכתר דז"א אינו גוף א' דבוק עם הנה"י הראשונים צ' דצלם שנכנס בסוד מוחין תוך זעיר אנפין, אמנם הוא גוף אחד הדבוק עם אלו הנה"י חדשים שהם תלויין מאחורי⁹⁶⁸ החזה כנ"ל. אמנם, הוא דבוק יותר עם הנה"י הפנימים, כי הרי הנה"י החדשים תלויין מן הצדדים מאחורי ז"א, והת"ת רבוץ דבוק על המוחין ממש שהם בנה"י הראשונים כנ"ל, ואין הנה"י החדשים מפסיקין בנתיים. ובזה תבין מ"ש במ"א, כי קו אמצעי דז"א יורד לפעמים למטה, ויורדין כתר ודעת דז"א למטה, ונשארין ב' קוין החו"ב שלו במקומם, ואיך אפשר זה שירד קו אמצעי, זה המחובר לגוף וישארו ב' {יב ע"א} קוין האחרים במקומן. אך יובן במ"ש, כי גוף הכתר איננו גוף א' דבוק עם המוחין דז"א, והוא יכול לעלות ולירד כפי רצונו בלתי שירדו ויעלו עמהם ב' קוים האחרים, ודרך ירידה זו ועליה זו היא תלויה כפי ירידת הנה"י החדשים מאחורי ז"א או עלייתן, והבן זה. ובזה תבין ענין שנת הי"ג שהיא בחי' ירידת הכתר, כי אלו הכתר הזה היה הת"ת נאחז⁹⁶⁹ בנה"י הראשונים של המוחין, לא היה צריך זמן לירידתו, כי תיכף בירידת המוחין ישאר הכתר מונח עליהם. אמנם, כיון שצריך להוסיף הנה"י החדשים ולרבוץ הת"ת על המוחין ולירד הנה"י החדשים ולהתפשט עד החזה מאחוריים דז"א, צריך זמן שנת הי"ג.

והנה, מסיום האי חוורתא הנעשים מן הנה"י החדשים המגיעין עד החזה, מסופם נעשה כתר של רחל⁹⁷⁰* המתחלת מכנגד החזה, לכן לאה הנסתרת שם, היא נחשבת לכתר דרחל ממש, והבן זה. וז"ס (חולין ט' ע"ב) ב' מלכים שמשמשין בכתר א', כי הנה אלו הנה"י החדשים מהכלי של ת"ת דתבונה שהגדילו נעשה כנ"ל, וא"כ כולם נקרא ע"ש ת"ת דתבונה, והנה מראשיתו נעשה כתר לז"א, ומסופו כתר לרחל, והם ב' מלכים שמשמשין בכתר אחד. ודע, כי זה שאמרנו שרחל אינה לוקחת רק סיום החוורתי, זהו עתה בהיותה באחוריו, כי אחר שתגדל ותהיה שוה אל ז"א, אז ג"כ תהיה שוה אליו פב"פ בכתר אחד שוה לשניהן. ונמצא עתה, כי כמו שכתר ז"א אינו משלו רק מתבונה לבד, כן כתר דרחל הוא מן התבונה ולא שלה, כי אמא נעשה כתר לו ולה, והבן היטב.

* ונל"ח שהוא מהמלכות אשר שם, דוגמת לאה היוצאת ממלכות נה"י תבונה הפנימים הראשונים.

⁹⁷¹שער כה דרוש ששי

ועתה נבאר צ' דצלם שנעשית מנה"י הראשונים דתבונה הג' שהיא הב'. והנה, האורות שהם המוחין דז"א מתלבשין בתוכם, והלבוש נגרר אחר הרוחניות וטפל לו, ולכן הכל נחשב ומתייחס לגוף הז"א, ולא אל התבונה. והלבוש מסתלק מטבעו הראשון שהיה של תבונה, ונעשה טבע הז"א עצמו, וחזורין להיות גופא דז"א ממש, ונקרא עצם מעצמו ובשר מבשרו⁹⁷². כי הגוף מתנהג אחר

⁹⁶⁷ קולא (קה"י).

⁹⁶⁸ זעיר עד כנגד (נוסף בקה"י).

⁹⁶⁹ מהת"ת הנאחז (גוב"י כת"י).

⁹⁷⁰ דהיינו על ידי החו"ג שמתגלים שם יוצא מאחוריו משם ולמטה פרצוף רחל (ביאורים ח"א מג

ע"ב)

⁹⁷¹ קהילת יעקב

⁹⁷² עי' שער מוחין דצלם פרק א', ומש"כ שם.

אמנם קשה איך יתכן שהתבונה היא החיצונית, והז"א הפנימיות, ויתכן שזה מקיף והוא המציאות שמקיף נכנס פנימה וצ"ע.##

מאיר העיץ חלק ד'

הרוחניות אשר בתוכם, לכן הי"ס דז"א⁹⁷³ הם נחשבין מחכמה ולמטה הנקרא ראשית כנ"ל, ולא מן הכתר, וגם לא מן החסד ולמטה, אלא מהחכמה למטה, כי הכל נחשב כגוף הז"א עצמו, והם חב"ד חג"ת נה"י⁹⁷⁴, והבן זה הכלל. ובוזה תבין מ"ש לך בסוד הגדלות דז"א ע"י כניסת המוחין האלו, כי בתחלה היו ו"ק לבד ונגדלו ונעשו ט"ס, והוא ע"י ג"ס דנה"י אמא שנכנסו לתוכו ונעשה ט"ס, ולולי שנחשבין מגוף ז"א עצמו ובשר מבשרו, איך יגדל ע"י. אמנם, אחר שאינם עתה בשר אמא אלא בשר ז"א לבדו, לכן נגדל הז"א הגדלה ממשית. כי פ"א דנצח תבונה מתערב עם ב"פ דחסד דז"א ונעשה חכמה דז"א, ופרק אמצעי דנצח⁹⁷⁵ מתערב עם פרק תחתון דחסד ופ"א דנצח ז"א, ונעשית חסד דז"א, ופ"ת דנצח אמא מתחבר עם ב"פ תחתונים דנצח ז"א ונעשה נצח דז"א, וכעד"ז בב' ספירות⁹⁷⁶ אחרות, עד שנעשה בן ט"ס גמורות שלו ממש. ונמצא, כי אלו המוחין הם מתפשטין בכל ט"ס דז"א, ויש להם ב' לבושים, א' לבושי נה"י דתבונה, וב' לבושים מגופא דז"א, אשר {יב ע"ב} בתוכם מתלבשים נה"י דתבונה. ונמצא היותן לבוש תוך לבוש*, ועכ"ז עיקר המוחין אינם רק אותן שבחב"ד דז"א, כי שאר המוחין המתפשטין דרך קוין אינם מוחין ממש, ונתבאר זה במקומו בע"ה. *ונלע"ד חיים צ"ע, כי הרי לעיל⁹⁷⁷ אמרנו שמתערבים פ"א דנצח אמא עם ב"פ דחסד ז"א ונעשין חכמה דז"א, וכאן אמרנו שזה לבוש לזה⁹⁷⁸.

ודע, כי אלו המוחין החו"ב נמשכין מזווג או"א, מן המוחין עצמן דאו"א, מן ראשם דחו"ב דאו"א. אמנם ב' טפות הדעת, שהם חו"ג, נמשכו מן החו"ג המתפשטין בו"ק דגופא דאו"א, ולא מן הדעת עצמו דאו"א. ומהראוי היה שכאשר יכנס הדעת הזה בז"א שיהיה באופן הנ"ל, שחו"ב ישארו בראשו בסוד מוחין, והדעת יתפשט בגופו בו"ק דז"א למטה, ולא יהיה בראשו דעת מקובץ מחו"ג. אמנם לא כך היה, אמנם תחלה נעשה מהם דעת מקובץ בראשו ממש מחו"ג, ואח"כ מתפשטין גם בו"ק. ובדרוש כי א-ל דעות ה'⁹⁷⁹ (שמואל א' ב ג), שהם ב' דעות דז"א יתבאר ענין זה היטב ע"ש. וטעם הדבר הוא, כי הנה נתבאר לעיל שהכתר שבו הוא שלישי תחתון ת"ת דתבונה, הכלי עם אור שבו דתבונה עצמו, והוא אור גדול מאד כנ"ל, כי גופא דכתר קטן בערך האורות אשר בתוכו כנ"ל, ולכן היה כח באורות ההם לעלות⁹⁸⁰ את הדעת דז"א דרך קו אמצעי דוגמת כתר, ולעשות מוחין⁹⁸¹ בראשו דוגמת הדעת מוח⁹⁸² דאו"א שהוא בראשם.

והנה דע, כי כל אלו המוחין הנכנסים תוך ז"א שהוא צ' דצלם, כולן הם חוזרין לעלות ממטה למעלה בסוד אור חוזר, כי כן הוא בכ"מ שאור ישר יורד, מוכרח הוא שיהיה לו אור חוזר בכל המקומות, והבן זה⁹⁸³. נמצא (כי)⁹⁸⁴ גם במוחין דקו ימין ושמאל שהם חו"ב, יש אור חוזר

⁹⁷³ ע"י בהגר"א בס"י ח ע"א שבא"א מתחילים מעתיק, וע"י בהגר"א בספד"צ א ע"א ז"ל, וכן ראשית הגילוי הוא מחכמה כמ"ש בא"ז (רפט ע"ב) אתר דשירותא אשתכח כו' הוא נהירו דחכמתא כו', ועי"ש הגהות הלש"ו שמציין לזהר בראשית לא ע"ב שהכתר נעלם.

⁹⁷⁴ נה"י"ס (קה"י).

⁹⁷⁵ דלוימא (קה"י ונ"ל הגוב"י).

⁹⁷⁶ קוין (קה"י).

⁹⁷⁷ גוב"י – שער כ' פרק א' ושער כז פרק ג'.

⁹⁷⁸ ואם אומרים כשיטת הלש"ו שזה לא הנה"י אלא הארת הנה"י אין קושי.

⁹⁷⁹ כללי חו"ג אות יז וכן כתוב בגוב"י.

⁹⁸⁰ להעלות (קה"י).

⁹⁸¹ ולעשותו מוח ממש (קה"י וכן בגוב"י).

⁹⁸² נמחק בקה"י.

⁹⁸³ כלומר כל אור ישר, וגידול מחייב שיהיה או"ח ועליית מ"ן כדי להמשיך הגידול וללא זה האור

ישר חוזר למקורו.##

⁹⁸⁴ קה"י גורס את המוסגר.

מאיר העיץ חלק ד'

ממטה למעלה, ומתפשטין ממטה למעלה. אמנם אין דרוש שלנו עתה רק באור חוזר של הדעת לבדו, כי הוא סוד המים המגדילין האילן כנ"ל בדרוש א'.

ותחלה נבאר דרך⁹⁸⁵ התפשטות ה"ח בגופא דז"א והגדלתו ביי"ג שנים ויום א', כי כמו שביארנו לעיל בדרוש ג' ענין כניסת כל המוחין עצמן עד י"ג שנה ויום אחד, כן עתה צריך לבאר התפשטות החסדים לבדן וחזרתן ממטה למעלה בזמן המשך י"ג שנים ויום אחד הנ"ל, והנה זהו קרוב אל הנ"ל בדרוש ג', בזמן הי"ג שנים ויום א' בכניסת כל המוחין. והענין, כי כבר נת"ל כי עיקר הגדלת ז"א הוא ע"י החסדים של הדעת המתפשטין בו"ק דז"א, והנה הם אינם מגדילין אותו עד שיכנס עטרת יסוד תבונה במקומה, בשליש העליון דת"ת ז"א, ואז יוצאין משם ומתגלין ואז מגדילין אותו. ונמצא, כי אלו החסדים נתעכבו מלצאת מעטרת התבונה עד המשך ו' שנים ויום אחד, אחר עיבור וב' שנים היניקה, כי עד אז היו נכנסים⁹⁸⁶ הפרקין דנה"י תבונה, ונסעו ו' מסעות שהם ו' ספי' כחב"ד ח"ג ועוד שליש ת"ת, הרי ו' שנים ויום אחד* שהתחילו החסדים ליכנס ברישא דז"א, ולא נגמרו לעמוד במקומם אשר משם התחילו להתגלות עד סוף הז'⁹⁸⁷ שנים ויום אחד כנ"ל. לכן דין הפעוטות מבן ו' שנים ויום א'⁹⁸⁸ דמקחן מקח במטלטלין (גיטין נט ע"א), שהוא סוד הדעת {יב ע"ג} שהם החסדים, שאז מתחילים לצאת ולהתפשט בו"ק הנקרא מטלטלין, כי אלו הם העושיין ההיקף והצירוף ע"ג הקרקע שהיא המלכות רחל. ובו"ק שהם מטלטלין, מתחיל הדעת להתפשט בהם, לכן מקחן מקח במטלטלין, כי כבר יש בו דעת למטה⁹⁸⁹ (למה) שנוגע אל המטלטלין, אך לענין קרקע אין בו דעת עדיין, כי עדיין לא נתפשט הדעת בקרקע שהיא המלכות, וכשיתפשט הדעת במלכות שהיא הקרקע, אז מוכר בקרקעות כמ"ש במקומו (שענר המלכים פרק ו'). ואמנם בפרק יש נוחלין (קנה ע"ב) יש סברא שאין מקח הפעוטות קיים רק כבר ח' או ט', והטעם לפי שהוא מונה גם ב' שנים דיניקה עם הז' הנ"ל והרי הם ט' ויום א'⁹⁹⁰.

*נל"ח⁹⁹¹ שצ"ל ונסעו ז' מסעות, שהם חב"ד ח"ג נו"ה ועוד שליש ת"ת, הרי ז' שנים ויום אחד.

והנה אחר ט' שנים הנ"ל כבר נתגלו החסדים המגולין, שהם ב"ש חסד דת"ת וחסדי נו"ה כנ"ל, ונתפשטו במקומן האמיתי, לכן ביאת בן ט' שנים ויום אחד ביאתו ביאה (סנהדרין טט ע"ב). אמנם עדיין אינו ראוי להוליד רק עד אחר שיחזרו לעלות בסוד אור החוזר עד המוחין ויגדילו, שהם ד"ס כחב"ד בד' שנים אחרים, והרי נשלמו י"ג שנים ויום א', וכבר נגדלו המוחין שלו, ואז הוא ראוי להוליד. משא"כ קודם הגדלת המוחין העיקרים, כשהיה בן ט' שנים ויום א', כי אז ביאתו ביאה ואינו ראוי להוליד אם לא ע"י מקרה.

ונבאר טעם איך ענין הגדלה זו ע"י החסדים המגולין. והענין, כי אינו דומה האור המכוסה לאור המגולה, לכן החסדים המגולים אורם כפול מבהיותם סתומים תוך עטרת בינה. נמצא עתה, כי אלו החסדים שנתגלו, נכפלים אורם כפליים ממה שהיו סתומים בתחלה, וכאשר עלו דרך אור חוזר עד ב"ח ושליש המכוסים אשר גם אורם הוא כפליים, אלא שלהיותן סתומים אינו ניכר רק מחצית אורם. הנה, בעלות אורות אלו החסדים המגולים עד שם, הנה מוסיפין בהם כח ומגדילין אותן, ועל ידם מתגלה כפל האור שהיה בהם כפי טבע המים להגדיל האילן ולגלות כחו מה שהיה בכח להוציא אל הפועל. ונמצא, כי כל אלו⁹⁹² בין הסתומים בין המגולים כולם ע"י אור החוזר נתגלה, ונתראה

⁹⁸⁵ סדר (קה"י).

⁹⁸⁶ שאר (נוסף בקה"י).

⁹⁸⁷ הו' (קה"י).

⁹⁸⁸ ויום א' נמתק בקה"י, ובמקומו איתא "או ז' שנים" (קה"י).

⁹⁸⁹ קה"י גורס את המוסגר.

⁹⁹⁰ ט' ויום א' נמתק בקה"י, ובמקומו איתא ח' ויום א' שהם ט'.

⁹⁹¹ נמתק בקה"י.

⁹⁹² ה"ח (נוסף בקה"י).

מאיר העץ חלק ד'

בהם כחם ואורם, ונכפלו כפליים ממה שהיה בהם בתחלה. ואמנם, ענין כפילתן כפליים נת"ל בדרוש ג', ודלגתי קצת מהענין ואכתבנו פה בקיצור. הנה החסד שבחסד נכפל לב' ונעשה ו' שלישים, ג' לעצמו וב' לחכמה וא' לדעת, וכן חסד שבגבורה נעשה ו' שלישים ג' לעצמו ב' לבינה וא' לדעת. ובדרוש הנ"ל שאלנו למה בכחב"ד דז"א אין בכל א' רק ב"ש, ובה"ק⁹⁹³ דז"א כל א' ג' שלישים, ותירצנו תירוץ א'. וזה תירוץ אחר, כי הנה הדעת אינה ספירה בפ"ע, אמנם הוא בחי' היסוד המזווג ומכריע בין חו"ב. ונמצא, כי הדעת נחלק לחצאין, חציו הימני עטרה דחסד מצד חכמה, וחציו השמאלי עטרה דגבורה מצד הבינה, והרי עתה כאלו יש ג' שלישים בחכמה וג' בבינה. ונשלים ענין הכפל, כי זה החסד שבת"ת גם הוא נכפל לו' שלישים, ג' לעצמו וב' לכתר ז"א וא' לכתר נוקבא. וחסד דנצח נכפל לו' שלישים, ג' לעצמו וג' לחכמה דנוקבא דז"א, שהוא נגד נצח דז"א כנודע בפ"א שלו. וכן חסד ההוד נכפל לו', ג' לעצמו וג' לבינה דנוקבא שהוא נגד פ"א דהוד דז"א. והרי עתה נתבאר מ"ש בפ' שלח (דף קע ע"א⁹⁹⁴) דעת אתי בו' סטרין וכו' כי התפשטות הדעת בז"א הוא התפשטות {יב ע"ד} הה"ח בגופו ע"ד הנ"ל, והבן זה. ובמ"ש כי משליש תחתון דחסד הת"ת נכפל לב' שלישים, ושליש א' עלה לכתר ז"א, ושליש א' לכתר נוקבא. ובזה תבין פסוק (זכריה יד ז) והיה יום אחד הוא יודע לה', לא יום ולא לילה, כי כתר זו"ן שניהם נעשו משליש א', וזהו יום א', ואינו לא מן הז"א לבדו הנקרא יום ולא מן הנוקבא לבדה הנקרא לילה, רק של שניהם יחד, וזהו לא יום ולא לילה. וז"ס (חולין ט' ע"ב) ב' מלכים משתמשין בכתר א', שוה לשניהן בכחי' זה השליש תחתון הנחלק לב' כנ"ל. וז"ס (ט"י פ"א מ"ז) נעוץ סופן בתחלתן, כי כתר ומלכות ממקום א' חצובים, ובזה תבין גם כן הטעם למה אין אנו מזכירין הכתר במנין י"ס, יען לא נשלם רק אחר גמר כל ט"ס וכל המוחין כנ"ל מדרושים שעברו, ולא נשלם עד שגם נשלם כתר דנוק' דז"א ג"כ, ע"כ אנו מונין תמיד ט"ס מחכמה עד היסוד עם הדעת, ואין אנו מזכירין לא כתר ולא מלכות כי שניהן נעשו כאחד⁹⁹⁵ (נ"א פ"א)⁹⁹⁶ אחר הכל.

ונבאר עתה שאלה אחת ששאלנו למעלה בדרוש ג', כי אחר שנתבאר שם שה"ח כבר היו מתפשטין בט' פרקין של מוחין בצ' דצלם קודם כניסתן תוך ז"א, א"כ מה ענין ירידת החסדים אל יסוד דז"א אחר ט' שנים ויום א'⁹⁹⁷ ולא קודם. והענין, כי ודאי שכך הוא, שכבר הם מתפשטין כל א' בפרק שלו, ובהכנס אותו פרק, נכנס עמו החסד הראוי לו. ומ"ש ואחר כך מתפשטין ומגדילין, הענין הוא כי עד שיכנס הדעת דז"א במקומו בשנת הט' אשר הוא שורש לכל הה"ח המתפשטים, שהם ענפיו, אין כח באלו החסדים לעשות שום פעולה או הגדלה, ואינם מאירין. ואחר הכנסת דעת במקומו שהוא שרשם, אז יש בהם כח להגדיל ולהראות פעולתן, ולכן אנו מזכירין התפשטותן אחר ט' שנים ולא קודם, והבן זה.

והנה⁹⁹⁸, אחר שנעשו כל בחי' הנ"ל של הגדלת ה"ח⁹⁹⁹ התחתונים שנכנסו, נשלמו ג"ר דז"א בבחי' הכלים הראוים לקבל המוחין בתוכם ונתקנו, והיה הכתר דז"א חצי ת"ת תחתון דא"א אשר ממנו נעשה חב"ד בימי היניקה ובימי העיבור כמבואר במקומו. הנה עתה נתעלה זה חצי ת"ת התחתון דא"א, שהם היו אז בחי' חב"ד ונעשו בחי' כתר לבד דז"א, ושם בזה הכתר עלו ב"ש חסד

⁹⁹³ נ"א ונחו"ג וכו"ק (הגוז"י).

⁹⁹⁴ ז"ל, וחברייא ידעין נשין מ"ט דעתייהו קלה א"ל דעתא אתיא בשית דרגין וכל חד נטיל חולקיה מה דאשתאר קל איהו

תרגום: והחברים יודעים נשים מה הטעם דעתן קלה אמר לו הדעת באה בשש דרגות וכל אחת לוקחת חלקה מה שנשאר הוא קל

עיי' לעיל כללי חו"ג אות יב, שכל קצה עולה בגימ' שם הו"ה ולכן ה' מהם היא גימ' ק"ל

⁹⁹⁵ כלומר הנוק' דז"א שהוא בחי' המלכות שבו שאין לו רק ט' ספירות לבד כנ"ל הערה 472.

⁹⁹⁶ נמחק בקה"י.

⁹⁹⁷ ויום א' (נמחק בקה"י).

⁹⁹⁸ בקה"י פיסקה זה מוחלפת על הפיסקה הבא.

⁹⁹⁹ החסדים (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

דת"ת הנ"ל שעלו בכתר להגדילו, ואח"כ מהו"ק דז"א שהיה לו בעת היניקה נתפשטו והיו לו לט"ס כנ"ל ע"י הגדלת החסדים, והרי נשלמו י"ס דז"א, ואח"כ בתוכם נכנסו המוחין העליונים הנ"ל שהם צ' דצלם*.

*נל"ח שצ"ע, דהרי כאן אמר כי בחי' הראש שהם הכלים דז"א בהיותו בעיבור ובהיותו ביניקה, אשר היה כנגד חצי ת"ת תחתון דא"א אשר מהארת הת"ת הנ"ל, נעשה בחי' ראשו ומוחין דעיבור או דיניקה שלו. ועתה כל זה נתעלה ונעשה עתה הכלי דכתר שלו. והרי במ"א נתבאר כי אלו עצמן נעשין כלים וקרומים אל ג' מוחין של עתה דגדלות, ולא מגדלות דו"ק והתפשטותן לט"ס, ואיך¹⁰⁰⁰ הם עלו לכתר לבדו, וצ"ע. גם צ"ע, כי הרי לעיל נתבאר כי הכתר דז"א כולו מצד תבונה אור וכלי, ואיך אומר פה כי הכתר מכלים ראשונים דחב"ד שלו. אך לזה צ"ע הב', אפשר לומר כי גם בקטנות ויניקה יש צלם דחיצוניות תבונה ויש לו כתר ומוחין מצדה, ואותן הבחי' נמשכו לז"א בחצי ת"ת התחתון דא"א, וגם אז היה הכתר (חצי תחתון דת"ת דא"א)¹⁰⁰¹ גם ג"ר חב"ד כולם מצד התבונה לבדה, כי לכן לא נזכר רק ו"ק לבד, שהם משלו. ועתה בגדלות עלו כל זה בכתר, ונמצא כולו מתבונה. ואחר כך מהו"ק שלו עצמן נגדלו ונעשין המוחין חכמה בינה דעת מגדלות עצמן, ומהו"ק שלו עצמן, כי תחלה גם כלים של מוחין היו של התבונה, ועתה כלים של המוחין הם שלו, זולת הכתר לבד שכולו מתבונה אף הכלי.¹⁰⁰²

והנה לעיל בארנו ענין ו"ק דז"א איך נעשו ט"ס אחר כניסת המוחין ע"י ט' פרקין דנה"י {ג ע"א} דתבונה, וזהו פי' ב'. כי הנה, ע"י אלו החסדים המגדלין האילן שהוא ז"א אילנא דחיי¹⁰⁰³, היתה הגדלתו באופן זה ג"כ, לבד מהגדלת של החסדים והמוחין בעצמן שנכפלין כנ"ל, גם הגדילו גופא דז"א כנודע, כי אין המים הנכנסין בשרשי האילן נעשין הן (עצמן)¹⁰⁰⁴ גוף האילן רק הם מגדילין האילן, כי בקו ימין דז"א לא היו בו תחלה בעת היניקה רק ב"ס חסד ונצח, שהם ו"פ, וב"פ עלאין דחסד הוגדלו ע"י מים ונעשה ג"פ כנ"ל, ונעשה כלי א' לקבל בו מוח חכמה. ושליש תחתון דחסד ושליש עליון דנצח הוגדלו ע"י המים ונעשו ג"פ דחסד, וב"פ תתאין דנצח ג"כ גדלו ע"י מים, ונעשו ג"פ בנצח, וכן על דרך זה בקו שמאל ואמצעי.

¹⁰⁰⁵שער כה דרוש ז

מצאתי אופן אחר בענין צלם דז"א וזהו עניינו. כי הנה ב' בחי' יש באמא עלאה, והם בינה ותבונה, וגם זו התבונה נחלקת לב', והשנייה שלה היא הנעשית צלם בז"א, אך ב' חצאי התבונה הנ"ל שניהן פרצוף א' לבד, ולא כמו התבונה ובינה עליונה שהם ב' פרצופים ולפעמים גם הם

¹⁰⁰⁰ "ולא מגדלות דו"ק והתפשטותן לט"ס, ואיך" נמחק בכת"י הגז"י, ובמקומו איתא "ומהגדלות דו"ק בהתפשטותם לט"ס הם".

¹⁰⁰¹ נמחק בקה"י.

¹⁰⁰² ע"י שעה"ק ע ע"א וז"ל: ואחר שביארנו התחלקות החסדים בכל קומת ז"א, נבאר מה שביארנו לעיל, כי ע"י כן נגדל הז"א לז"ס שלימות, ונתקנו הכלים של המוחין. והענין הוא, כי הנה נתבאר, שחצי תחתון של הת"ת דא"א, ממנו נעשה חצ"ד דז"א, צד זמני ראשונים שלו, שהם, זמן העיבור, שהיה צדחי' תלת כלילן בתלת. וצדחי' היניקה, שהיה לו ו' קאות. ועתה אחר זמן היניקה, עד תשלום י"ג שנה, נגדל באופן זה, כי החצ"ד הראשונים הנזכר נתעלו עתה, ונעשו כלי אחד לבד, הנקרא כתר. וכתוכו נכנס אותו שליט אור החסד כנז'. ואח"כ הו' קאות שלו הראשונים, חג"ת, נה"י, גם הם הגדילו, ע"י החסדים העולים כנז', באופן זה, כי הגלח והחסד שקבו ימין, יש בהם ו' פרקין, שהם ו' שליטים, הגדילו והיו ט' שליטים.

¹⁰⁰³ ע"י לעיל הערה 785

¹⁰⁰⁴ קה"י גורס את המוסגר.

¹⁰⁰⁵ קהילת יעקב

מאיר העיץ חלק ד'

נכללין יחד, אלא שהוא בב' בחי', כי לפעמים התבונה עולה עד לבינה ונכללת שם עמה, ולפעמים בינה יורדת עד מקום התבונה ונכללת עמה¹⁰⁰⁶. ועיבור זה הב' דמוחין דז"א היה בבחי' זו הב'¹⁰⁰⁷, כי ירדה בינה למקום תבונה ונכללת עמה, ושם היה הזווג עם החכמה, ואח"כ ילדה תבונה את צלם המוחין האלו במקומה למטה¹⁰⁰⁸, והיו שם המוחין מגולין ונקרא שם צלם או"מ קודם שיתלבשו בחצי עליון תבונה עצמה, שהיא תבונה תחתונה כנ"ל. והנה עתה, נה"י דתבונה הם על ראש ז"א, בחי' מ' דצלם. בחי' ב', ל' דצלם, והוא, כי נכנסים נה"י דתבונה עליונה הנקרא תבונה תחתונה ונכנסים בראש ז"א שהיה לו בהיותו קטן, ועתה אותו ראש הוא נעשה בחי' קרומין המוחין¹⁰⁰⁹, ובתוך הקרומות האלו נכנסים נה"י דתבונה, ובתוך הנה"י נכנסים מוחין דגדלות, באופן כי עדיין לא נתלבשו נה"י דתבונה עתה רק תוך הקרומין שהם המוחין הראשונים. בחי' ג', צ' דצלם, והוא כי עתה נגדלו ו"ק דז"א עצמו, והפרקים העליונים דחג"ת שלו נעשה גולגלתא ממש אליו כנזכר בדרוש העבר, וזו גולגלתא נעשית ונגדלת והלבישה הקרומים הראשונים אשר בתוכם נה"י דתבונה, ובתוכן המוחין, וזהו צ' דצלם, כי עדיין לא היה רק קרומות ולא גולגלתא מחוץ לקרומות, לכן עתה בבחי' זו הג' שהיא צ' דצלם שנעשית גולגלתא ממש מבחוץ לקרומות, היא מה שכתב שנכנסה ממש תבונה תוך ז"א. משא"כ בבחי' ב', ל' דצלם. והטעם, כי אז עדיין לא נתלבשה הבינה {יג ע"ב} רק תוך הקרומות אשר היו תחלה ראש ומוחין דיניקה שהיו לו מצד חצי ת"ת דא"א, כנ"ל בדרושים.

ונבאר עתה, כי אחר הי"ג שנים ויום א', שכבר נכנסו בו צ' דצלם שהם המוחין דאמא, ועדיין חסרים צלם אבא, ולכן נבאר תחלה עניינם מה הם. הנה ענין הצלמים האלו, שהם המוחין שלו, נעשין מזווג או"א, כי אבא מזריע לובן ואמא אודם, ואז הב' טפות ההם דאו"א מצטיירין ביסוד אמא¹⁰¹⁰ ונעשו פרצוף א' שלם ביי"ס, רק שהוא רוחני דק מאד יותר מן הז"א, ונקרא נשמת הז"א. כי כמו שנפש רוחניות של אדם התחתון אינה נכנסת באדם עד י"ג שנים ויום א', כן אלו המוחין אינן נכנסים בז"א עד י"ג שנים. וטעם התלבשות המוחין דז"א בנה"י דתבונה הוא, כי יען אלו המוחין הם אורות גדולים, כי הם טיפות שממשיכין או"א בזווגם ממה שלמעלה מהם, שהוא א"א, וא"א גם הוא ממשיך מעתיק, וכן עד יותר למעלה מדריגה לפנים ממדרגה, ואין כח בז"א לקבלם כי אם אחר התלבשם בנה"י דתבונה כנ"ל, ואחר עשות ג' בחי' הנקרא צל"ם, והלואי אח"כ שיוכל לקבלם, באופן כי לב' סבות נעשה ג' בחי' צל"ם: א', לפי שכל דבר שבקדושה עושה רושם ומניח רשימו במקום שעובר כנ"ל. הב', כי הלואי שיוכל ז"א לקבל אורות האלו אחר ג' המעטות הנ"ל, שהם ג' אותיות דצל"ם כנ"ל, ובודאי שאין מעלת האחרון שהוא צ' כמעלת ל', ומעלת ל' כמעלת ס' העליונה מכולם, וז"א לא יוכל לקבל כי אם הארה מועטת נקרא צ' דצלם, וזכור זה ואל תשכח הקדמת ג' בחי' נה"י דתבונה חיצון אמצעי ופנימי.

ונחזור לענין ראשון, כי להיות מוחין אלו מטיפת זווג או"א כנ"ל שהם לובן ואודם, מוכרח שיעשו ב' מיני מוחין, א' מצד אבא וא' מצד אמא, וכל אחד משניהן כלול מג' מוחין שהם חב"ד.

¹⁰⁰⁶ עיי' שער או"א פרק ח ז"ל, שתעלה התבונה ונכללת בבינה, ב' שיורדת הבינה ונכללת בתבונה. אמנם הזווג שהוא להוציא המוחין דז"א הנקרא עיבור ב' הוא שירדה בינה ונכללה בתבונה ושם הוא הזווג למטה, אך עיבור הראשון היה כי נתלבשו חו"ב עלאין בחו"ב תתאין (נ"ב דהיינו שעלו ישסו"ת והלבישו החו"ב עלאין) ונכללו בהם ובתוכם, ונכללו חג"ת ונה"י דא"א אלו באלו וחג"ת בנה"י, דז"א אלו באלו

¹⁰⁰⁷ בכל המשכת טיפה נכללו או"א וישו"ס"ת באחד (ביאורים ח"ב ע ע"ד, וכן דע"ה ח"ב צט ע"א), ועיי' דברינו לעיל ח"א שער הולדת או"א וזו"ן פרק ג', וכן עיי' לקמן הערה 1026. ועיי' כללים ח"ב קכב ע"ג שנעשו אבא עלאה עם יש"ס לחד וכן אימא עלאה עם תבונה לחד ומתייחדים אבא הכללי עם אמא הכללי יחד ואז נולד מהם אורות ונשמות חדשות.

¹⁰⁰⁸ מכאן משמע שהלידה הוא אחר שחוזרים ומתחלקים (כמו שמבואר לקמן דרוש ח' אבל בשעה"ק דף עב ע"ד משמע שהלידה הוא בהיותם עדיין כלולים זה בזה וכן הוא מבואר לקמן דרוש ח' דף יג ע"ג (לש"ו).

¹⁰⁰⁹ עיי' שעה"ק נח ע"ד [עא ע"ג] סוף דרוש ה' (לש"ו).

¹⁰¹⁰ עיי' הערה 525

מאיר העץ חלק ד'

וכשהוצרכו לכנוס ברישא דז"א בגדלות, אז נכנסין מוחין דמצד אבא, ויתלבשו תוך נה"י שלו, ויתגלו בחי' צלם אחד בכל ג' פרטיו כנ"ל בדרושים.

¹⁰¹¹שער כה דרוש ח

דרוש הצלם וקצת מדרוש זה בארנו בברכת כהנים. והענין, כבר ידעת כי המוחין דז"א הם מזווג או"א, כי אבא מזריע לובן ואמא אודם, ואז שניהן מצטיירין בצירור רחם האשה¹⁰¹², ושם ברחם אשה¹⁰¹³ נעשה פרצוף אחד בי"ס, רק שהוא רוחני מאד יותר מן הז"א ונקרא נשמה של הז"א, כי כמו שנשמת האדם אינה נכנסת בו עד י"ג שנים, כן נשמת הז"א שהוא המוחין שלו אינן נכנסים¹⁰¹⁴ בו עד י"ג שנים¹⁰¹⁵.

¹⁰¹⁶ וכבר בארנו כי יש חיות ומוחין אל הקטן בכל ג' זמנים הן בעיבור הן ביניקה, הן בבחינת מוחין, ובארנו זה בסוד מוחין דקטנות. כי הלא בכל ספירה וספירה יש ג' בחי' לבושים, חיצון, ואמצעי ופנימי, ובתוך לבושים אלו יש אור רוחני, וגם הוא מתחלק לג' חלקים נר"ן ואין להאריך. והנה המוחין של העיבור נתלבשו בלבוש החיצון של נה"י דתבונה¹⁰¹⁷. והנה כ"א מבחי' ג'¹⁰¹⁸ אלו המוחין שהיו¹⁰¹⁹ מתלבשין בנצח הוד יסוד תבונה, מסתלק אור פנימי של תבונה ואינו נשאר שם רק הלבוש לבדו, ואלו המוחין המתלבשין נעשין בו בחינת או"פ, וז"ש¹⁰²⁰ (ברכות סג ע"ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, כי התבונה נקרא מי, והיא ממיתה עצמה שנסתלק רוחה ונפשה, ואין נשאר בה שום חיות בלבושיה אלא אותן המוחין המתלבשים אח"כ, וזה לצורך ז"א הנקרא תורה. וכל בחי' מג' מוחין הם בחי' טפת אבא באמא ומצטיירין { יג ע"ג } במעי אמא¹⁰²¹, ואח"כ נתלבשה בנה"י, ונכנסים בז"א. אמנם חיות מוחין אלו כלולין מטפת או"א וכל א' מהם יש בו מוחין חב"ד, לכן בכל בחי' מאלו יש ג' מוחין והם כפולים, כי הם ב' מוחין א' מאבא ואחד מאימא¹⁰²². ואמנם כשרוצין לכנוס בז"א הם מתלבשין תחלה בסוד נה"י, כיצד, מוחין דאבא מתלבשין בנה"י דאבא, ומוחין דאמא בנה"י דאימא, ואח"כ מתחברין ביחד, כי נמשכין נה"י דאבא בנה"י דאמא, ואח"כ נכנסים נה"י דאמא תוך ז"א.

ונדבר עתה בבחי' המוחין דגדלות ז"א הי"ג שנים, ועיין בברכת כהנים, ונודע כי עיבור ז"א היה למעלה ביסוד¹⁰²³, כשנכלל בינה ותבונה ביחד ושם נעשה פרצוף אחד, וביסוד הראוי אל כל כללות הפרצוף זה, שם היה העיבור של ז"א. כי בזמן שתהיה התבונה לבד נפרדת מן הבינה אז יסוד של תבונה למטה, כי כל כללות של הפרצוף של תבונה דילה היא נה"י של בינה עילאה, וכשנצטרפו

¹⁰¹¹ לרושים, שעה"ק ע"א ע"ד.

¹⁰¹² הנוק' (לרושים).

¹⁰¹³ זרחם אשה נמחק בדרושים.

¹⁰¹⁴ נגמרים ליכנס (לרושים).

¹⁰¹⁵ ע"כ חזרה על סוף פרק ז'

¹⁰¹⁶ מכאן חזרה על דרוש ג'

¹⁰¹⁷ והמוחין של יניקה נתלכזו בלבוש האמצעי לנה"י דתבונה והמוחין האמיתיים של י"ג שנים נתלכזו בלבוש הפנימי של נה"י דתבונה (נוסף בדרושים).

¹⁰¹⁸ מג' בחי' (לרושים).

¹⁰¹⁹ שהם (לרושים).

¹⁰²⁰ וז"ס (לרושים).

¹⁰²¹ הנוק' (לרושים).

¹⁰²² ונמצא שיש חב"ד לאבא וכן לאמא (נוסף בדרושים).

¹⁰²³ בסוד הבינה (לרושים).

מאיר העץ חלק ד'

בינה ותבונה יהיה היסוד שלה אז גבוה מאד, ומקומה ממקום שהיה תחלה פה תבונה¹⁰²⁴, וכשילדה בינה את ז"א היה בהיותה יחד פרצוף¹⁰²⁵ שלם עם תבונה¹⁰²⁶. ויצא ז"א וסוד המוחין דגדלות שלו יצאו מפי יסוד אמא¹⁰²⁷, ונשארו תלויין בין ברכיה שלה, שהם נה"י דילה, בראשי פרקין עילאין שלה אחר העיבור, צריכה להיות רובצת אמא על אפרוחים, והיא צריכה להוליכה¹⁰²⁸ את המוחין של ז"א בנה"י שלה כדי להכנס בראש ז"א¹⁰²⁹, כי ז"א לא יוכל לקבלם בלתי התלבשות כדי להמעיט אורה¹⁰³⁰, שלכך הוצרכה להלביש אמא עילאה המוחין אלו תוך נה"י שלה, ולהכניסן אחר כך בראש ז"א.

וכבר ידעת דאמא עילאה לא מתפרשת לעלמין מאבא, בסוד (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, תדיר ולא פסיק¹⁰³¹, ואם יכנסו נה"י שלה תוך ז"א יתבטלו זווג או"א, כי אחר שהיסוד שלה סתום ברישא דז"א, היאך תוכל להזדווג עם אבא. לכן מה היא עושה, חוזרת למציאותה הראשון ונחלקת לב' חלקים, שהם בינה ותבונה. והנה נה"י של אימא עילאה נעשה מהם פרצוף תבונה כולה, ומחצי אמא עילאה נעשה פרצוף אחד עליון ונקרא בינה. ואז באותו בינה עילאה נתקיים קרא ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ולא אתפרשו לעלמין, כי נעשה לה נה"י חדשים למעלה מן התבונה. ואז נמצא תבונה נעשה מבחי' הראשונים דנה"י¹⁰³² בזמן שהיה פרצוף אחד, והנה"י ראשונים מתחלקים כל אחד ואחד לג"פ ג"ר נעשו חב"ד¹⁰³³ של תבונה, וג' אמצעים חג"ת שלה, וג"ת נה"י שלה.

אמנם, כשיוצא פרצוף מוחין דז"א תחלה מנה"י הראשונים, אז חזרו אח"כ מהם להיות פרצוף תבונה כולה. והנה פרצוף מוחין דז"א יצאו לאויר ועמדו שם באויר שבין פרקין קדמאין דנה"י הראשונים אשר חזרו¹⁰³⁴ אח"כ ונתהווה מהם ונעשה ג"ר דתבונה, והרי זו בחי' אחד ונקרא ס' של צלם, כי עתה לא נתלבשו עדיין המוחין תוך תבונה, וכשאין מתלבשין הם ד' מוחין חו"ב חו"ג ס' של הצלם. ואח"כ, שנעשה פרצוף תבונה, היו צריכים המוחין האלו לירד למטה עד נה"י דתבונה להתלבש בהם כדי שיכנסו בז"א, כי הנה"י דתבונה הם לבדם ארוכים בכל שיעור אורך ז"א כמבואר אצלינו. והנה אלו המוחין עומדין במקום ג"ר דתבונה וצריכין לירד ב' ירדות, א' בחג"ת¹⁰³⁵ דתבונה, ואז הם מתלבשים שם, ושם הם ד' מוחין תוך ג' ספי' לבד, כי חו"ג התלבשו תוך ת"ת דתבונה. נמצא, כי עתה לא יש היכר אל היות שם ד' מוחין רק ג' לבד נגד חג"ת דתבונה, ואז שם

¹⁰²⁴ ומקומה ממקום שהיה תחלה פה תבונה – נמחק בדרושים.

¹⁰²⁵ א' (נוסף בדרושים).

¹⁰²⁶ לא חזרו או"א וישסו"ת לב' פרצופים עד אחר הלידה (ביאורים ח"ב נז ע"ב), עיי' לעיל הערה 1007. כלומר מתלבשים המוחין בנה"י דאימא ואח"כ מתפשטים ומתלבשים בז"א (דע"ה ח"ב צח ע"ג).

¹⁰²⁷ לנוק' לאמא (דרושים).

¹⁰²⁸ להלביש (דרושים ולש"ו).

¹⁰²⁹ עיי' שעה"ק נח ע"ד [עא ע"ג] סוף דרוש ה' ושם נט ע"ד [עב ע"ד] [לש"ו] בדף עא ע"ג כתוב שהמוחין שנכנסים בנה"י דאימא הם עסמ"ב, ועוד כתוב שבלידת המוחין הקרומות יוצאים מנה"י דתבונה והמוחין דנה"י דאימא, ע"כ. ע"ש [עב ע"ד] שמביא ממימרא אם הרובצת על האפרוחין לגבי הנ"ל ועיי' שער ו פרק ב' שמשמע שזה יניקה ואין חילוק הכל תלוי אם הבינה מצטרפת או לא, וכן הוא לקמן דף מא ע"ב ע"ש.

¹⁰³⁰ כמבואר בדרוש ברכת כהנים (נוסף בדרושים).

¹⁰³¹ עיי' זהר ויקרא ד ע"א.

¹⁰³² הראשונים דנה"י נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא הגה"י הראשונים.

¹⁰³³ לג"פ ג"ר נעשו חב"ד נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "לג' חלקים ואז ג' פרקים נעשו כח"ב".

¹⁰³⁴ נמחק בדרושים.

¹⁰³⁵ ג' אמצעיות דתבונה וא' בנה"י דתבונה והנה ב' בחינות אלו הם ב' בחינות כ"ל מלכס כי תחילה ברדתם ירידה ראשונה בחג"ת (נוסף בדרושים).

מאיר העיץ חלק ד'

נקרא ל' דצלם. ואח"כ יורדין יותר למטה לנה"י דתבונה, ואז הם נכנסים תוך ז"א, ואז נקרא צ' דצלם כמבואר. נמצא, שכל בחי' שהם יורדין שם הם נעשין¹⁰³⁶ הארה שם, ונשארו שם שרשם, כי אדרבא הרוחניות שאין יכול ליכנס בבחי' ב' מחמת גדלות ומעלתו נשאר למעלה¹⁰³⁷ בבחי' הראשונה, ומה שאינו יכול ליכנס { יג ע"ד } בבחי' הג' נשאר בבחי' ב'.

א"כ סדר מעלתן הם מל"צ, ס' הוא מקיף עליון, ל' הוא המקיף ב', אח"כ צ' והוא או"פ הנכנס תוך ז"א. וג' בחי' אלו נקרא צלם, באופן שהקדושה בכ"מ שעוברת שם הניחה רושם ושרש במקום ההוא. ואותן ב' בחי' לפי שאין יכולין ליכנס תוך ז"א בסוד או"פ, נשארים למעלה הצ"ל¹⁰³⁸ על ראשו, לכן הוא או"מ, כי משם הוא מאיר אל הז"א לתתא, אך אינם מקיפין מצדדים רק על ראשו לבד. אמנם מה שהבנתי מתוך דברי מורי זלה"ה הוא זה, כי הוא אמר כי מ' הוא כחב"ד דתבונה, ל' חג"ת דתבונה, וכפי דברינו אלו נ"ל לומר שאין אנו צריכין¹⁰³⁹, שמה שאנו קורין מ' של צלם¹⁰⁴⁰, לפי שהם מוחין בלי לבוש וניכרים שהם ד'¹⁰⁴¹, כי הרי צלם גימ' אהי"ה דיודי"ן שהוא בתבונה, וכפי¹⁰⁴² זה צ"ל לפירש אחר¹⁰⁴³ הם' אינו בכלל אהי"ה דתבונה, אלא הם מוחין לבדם. אך הענין נ"ל שהוא כך, כי ס' נקרא ע"ש שמתלבשין במוחין¹⁰⁴⁴ ד'¹⁰⁴⁵ דתבונה שהם כחב"ד, ונמצא, כי הם מתלבשין ד' תוך ד', לכן נקרא ס'. ואע"פ שאנו אומרים שהם נגלים להיותן שהם מתלבשים בד"ר דתבונה ונקרא מוחין, לכן אין מזכירין¹⁰⁴⁶ בשם לבוש, והרי הם כאלו הם מוחין לבד בלי לבוש. אמנם ל' דצלם להיות חג"ת דתבונה נקרא ל', שכבר בארנו לפי שהם ג' ספירות לבד נקרא ל'. אבל יש שנויים א'¹⁰⁴⁷ בסוד הציור עצמו, כי כאשר תגביה הזרוע אחד למעלה וישפיל זרוע אחד למטה יהיו דומין הב' זרועות עם הגוף שביניהן מחוברים¹⁰⁴⁸ צורת ל' כזה

¹⁰³⁶ עושים (דרוקים).

¹⁰³⁷ דוגמת כל פרצוף וכל עולם שיש אור שנכנס בפנים ויש אור למעלה ממדריגתו הוא מקיף

אליו מבחוץ (כללים ח"א כז ע"ג).

¹⁰³⁸ כל (דרוקים לט"ו).

¹⁰³⁹ לומר (נוסף דרוקים).

¹⁰⁴⁰ הוא (נוסף דרוקים).

¹⁰⁴¹ ואין אנו צריכים לומר זה (נוסף דרוקים).

¹⁰⁴² ולפי (לט"ו).

¹⁰⁴³ צ"ל לפירש אחר – נמחק דרוקים ולט"ו.

¹⁰⁴⁴ המוחין (דרוקים ולט"ו).

¹⁰⁴⁵ בד"ר (דרוקים ולט"ו).

¹⁰⁴⁶ נזכרים (דרוקים).

¹⁰⁴⁷ שנויים א' נמחק דרוקים ולט"ו, ובמקומו איתא טעם אחר.

¹⁰⁴⁸ המחזרם כעין (דרוקים).

מאיר העץ חלק ד'

, גם באופן אחר והוא אמיתי, כשתשפיל זרוע אחד ויהיה גרון זקופה¹⁰⁴⁹ יהיה

צורת ל' כזה

ואמנם¹⁰⁵⁰, י"ג שנים ויום אחד, שנכנס זה הצלם דז"א¹⁰⁵² בסוד שיעור¹⁰⁵³ ירידת החסדים מלמעלה למטה וחזרתן ממטה למעלה, והם י"ג שנים ויום אחד. והנה כמו שאנו מונין אותן י"ג שנים בסוד ירידת החסדים וחזרתן, כן צריך לבאר סוד הי"ג שנים¹⁰⁵⁴ בסדר החסדים לבדם, הוא¹⁰⁵⁵ מפני שעיקר גידול הז"א הוא¹⁰⁵⁶ חסדים שהם סוד המים המגדילין את האילן, והם גורמין הגדלת ז"א בי"ג שנים, לכן אנו מכניסין¹⁰⁵⁷ ההגדלה והי"ג בסדר החסדים, אבל ודאי שבמוחין¹⁰⁵⁸ עצמם הם י"ג שנים. וגם נ"ל, כי זה יתבאר בענין אחר ששמעתי ממורי זלה"ה, שהיה אומר כי אע"פ שאנו אומרים כי החסדים הם מתפשטין בג"ר דז"א¹⁰⁵⁹ אחר כניסת כל המוחין, עכ"ז (צריך שתדע כי¹⁰⁶⁰ מן העת שהיו וכו') אמת בעת¹⁰⁶¹ שהיו המוחין למעלה בסוד מקיף על רישא דז"א, כבר שם נתחלקו ונתפשטו ה"ח למעלה במקומו שהוא תשעה¹⁰⁶² פרקין עלאין¹⁰⁶³ ואמצעין ותתאין דנה"י דאמא, וכאשר יורד פרק אחד מגייהו, כבר החסד הראוי לו בא שם עמו וא"צ להתפשט אח"כ תוך ז"א. ומה שאנו אומרים שמתפשטים אח"כ ומגדילין, הטעם הוא כי עד שיכנס דעת העליון שהוא

¹⁰⁴⁹ אז אורת (דרושים).

¹⁰⁵⁰ שעה"ק עג ע"ב. חזרה על דרוש ג'.

¹⁰⁵¹ בענין (נוסף בדרושים הגוב"י).

¹⁰⁵² נבחר זמ"א (נוסף בדרושים).

¹⁰⁵³ זמן (נוסף בדרושים).

¹⁰⁵⁴ בסוד כל המוחין בכללותם והנלע"ד כי מה שמנה מורי זלה"ה סדר הי"ג שנים וכו' (נוסף בדרושים).

¹⁰⁵⁵ ונעל"ד (שעה"ק).

¹⁰⁵⁶ ע"י (נוסף בדרושים).

¹⁰⁵⁷ מכנים (דרושים).

¹⁰⁵⁸ שגם במוחין (דרושים).

¹⁰⁵⁹ בג"ר דז"א נמחק בדרושים ולש"ו, ובמקומו איתא בתוך הז"א.

¹⁰⁶⁰ ע"י לעיל דף ט סוף ע"ד.

¹⁰⁶¹ "שהיו וכו' אמת בעת" נמחק בדרושים ולש"ו, ובמקומו איתא "כריך שתדע כי מן העת".

¹⁰⁶² שהוא ט' נמחק בדרושים ולש"ו, ובמקומו איתא שהיו בשית.

¹⁰⁶³ "עלאין ו" נמחק בדרושים ולש"ו.

מאיר העיץ חלק ד'

המוח של הדעת שהוא שורש לאלו החסדים המתפשטים, הרי אין בהם יכולת לעשות שום פעולה (ולא אבין איך אך) ¹⁰⁶⁴. העולה מזה, כי ירידת החסדים עם כניסת המוחין, הכל בזמן אחד, הוא זה ששמעתי ממורי זלה"ה.

¹⁰⁶⁵ ונחזור לבאר הי"ג שנים בסוד כניסת המוחין עצמם עד שנת י"ג ¹⁰⁶⁶ שנים ויום אחד ¹⁰⁶⁷, ויש לי קצת ספק בזה, כי הנה כשנולד ז"א בסוד העיבור ואח"כ נכנס בסוד היניקה, אז יונק ב' שנים, ואח"כ נכנסים המוחין עד י"ג שנים ויום אחד. והנה באופן זה, כי הלא בכל פרק ופרק צריך שנה אחד ליכנס, והנה ג' פרקין יש בנצח וג"פ בהוד וב"פ ביסוד, הרי ח' פרקין בנצח הוד יסוד דתבונה. אמנם היסוד שלה להיותה בנוקבא אין לו אלא פרק אחד, ואח"כ פ"ב הוא סוד העטרה ואינו נחשב {יד ע"א} בכלל שאר פרקים, א"כ כולם הם ז' פרקין, הם ז' שנים. ואותו פרק הוא בחי' יום אחד, הרי ז' שנים ויום אחד ¹⁰⁶⁸, שאז הוא זמן הפעוטות ¹⁰⁶⁹ שמכרן מכר במטלטלין. והנה כל ענין י"ג שנים ויום אחד כשנכנסו בו המוחין ¹⁰⁷⁰ הפנימים שהוא צ' דצלים דאמא, א"צ לבארם ¹⁰⁷¹. אך כוונתינו לבארם אחר הי"ג שנה ויום א' עד כ' שנה ואילך, כי עתה חסרים עדיין מוחין פנימים צ' דצלים אבא לכנוס, גם מקיפים אבא גם מקיפים אמא ¹⁰⁷² של צלם ¹⁰⁷³, הרי הם ג' בחי' ¹⁰⁷⁴. ותחלה נכנסים מקיפים אמא, ל' ס' של צלם בה' שנים מי"ג שנה ¹⁰⁷⁵ עד י"ח שנה ויום א', כי אז נאמר (אבות פ"ה מכ"א) בן שמונה עשרה לחופה, אח"כ ב' שנים מי"ח עד כ' שנים נכנסים בו ¹⁰⁷⁶ פנימים דאבא צ' דצלים, ואח"כ מכ' שנה ואילך נכנסים מקיפי אבא.

ובזה יש קושיות רבות, כי איך בה' שנים נכנסין ל"ם דמקיפים דאמא, וגם היאך בב' שנים יכנסו פנימים דאבא. גם היאך מכ' שנה ואילך יכנסו מקיפי אבא, והלא אין אנו מוציאים רמז לזה. אך

¹⁰⁶⁴ לרוקים גורם את המוסגר.

¹⁰⁶⁵ מכאן אין חזרה על לעיל

¹⁰⁶⁶ כ' (לרוקים).

¹⁰⁶⁷ "יום אחד" נמחק בלרוקים.

¹⁰⁶⁸ והנה ז' שנים ויום א' אלו עם שנים שני היניקה הם ט' שנים ויום א' שביארתו ביאה כנודע (סנהדרין סט ע"ב) וכי כבר נכנסו בו כל המוחין ולאמנם כשתסיר מהם ג' פרקין עילאין ישאר בן ו' שנים ויום א' (נוסף בלרוקים).

¹⁰⁶⁹ מן ו' שנים ויום א' (נוסף בלרוקים).

¹⁰⁷⁰ לאמא (נוסף בלרוקים).

¹⁰⁷¹ עי' פת"ש גדלות דז"א מא ז"ל, עד י"ג שנים נשלם זמן גדולתו לפי ערכו, שכל המאורות הראויים להנהגתו וסדרו כפי הצורך לנבראים התחתונים כבר נשלמו, ולכן אז נקרא גדול וחייב במצות, והוא כמו האדם התחתון כשנשלמים כל הכחות שבו והדעת נשלם בו, ראוי לעשות מלאכתו שנברא בעבורו והוא כדי לעסוק במצות מעשיות, כמו כן כשנשלמים האורות בהרבה הראויה בז"א ראוי לפעול ממדרגתו כפי מה שהוא, והיינו, להנהיג הנבראים בפועל וכו' באדם התחתון נשמתו נגמר בו ב"ג שנה, והיינו מה שיכול לכנוס להתלבש ברוחו, כי אין הנשמה עצמה נכנסת [ת] באדם רק בחינה תחתונה שבה שהוא נה"י דידה

¹⁰⁷² ל"מ (נוסף בלרוקים).

¹⁰⁷³ גם דאבא וגם דאמא.

¹⁰⁷⁴ עי' פת"ש נתיב גדלות דז"א פתח מא ז"ל, אחר י"ג שנים, אז נכנסים בו אורות גדולים יותר ממדרגתו, והוא מה שגורם לו לעלות למדרגה יותר עליונה שצריך להאיר בו ולעשות בו דרכים, שיהיה ראוי אח"כ להתעלות באלף השביעי לעוה"ב, וגם להשפיע לנבראים תוספת שפע למעלה ממדרגתם, ואלו המדרגות נכנסים בו ג"כ בהדרגה זה אחר זה, כמו המוחין הפנימיים

¹⁰⁷⁵ ויום א' (נוסף בלרוקים).

¹⁰⁷⁶ מוחין (נוסף בלרוקים).

מאיר העץ חלק ד'

האמת ע"ד¹⁰⁷⁷ ששמעתי בביאור הוא זה, כי הנה תחלה נכנסים מקיפי אמא בב' שנה, דהיינו מי"ג עד ט"ו נגד מקיפי ל"ם, נמצא שנכנסו הפנימים דאמא עד י"ג שנים, ומקיפים עד ט"ו שנה¹⁰⁷⁸ כמ"ש בסוד ליל שבת¹⁰⁷⁹, כי ל' דצלם או הם' אין הכי נמי אינו חשוב רק לספי' א', ולא באורך כל הצ' שהוא פרצוף גמור, לכן אינו נקראין אלא בשם ב' שנים לבד, וזהו (אבות שם) בן שלשה עשר למצוה, שכבר יש לו כל פנימים דאמא¹⁰⁸⁰, ובן ט"ו לתלמוד¹⁰⁸¹, כי כבר יש לו כל מקיפי אמא. נמצא, כי סדר הכנסתם כך הוא, פנימי דאמא ומקיפים, ואח"כ פנימי דאבא ומקיפים¹⁰⁸², והנה מט"ו עד ח"י, ג' שנים¹⁰⁸³. ואע"פ שפנימים דאמא נכנסה בכמה שנים, הטעם הוא, כי תחלה שלא היה בו מוחין, לא היה ראוי לקבל אלא בשנים רבות. אבל אח"כ שכבר הוגדל ע"י אותן פנימים דאמא, הנה עתה בבא אליו הפנימים דאבא, א"צ שיתעכבו כ"כ שנים רק ג' שנים לבד מספיקין לכנוס כל פנימים דאבא, והם נגד כללות ג' מוחין, ועתה הוא בן ח"י שנים ואז הוא ראוי לחופה, שאחר שיש לו מוחין פנימים דאבא ג"כ, הרי הוא שלם וראוי לנוקבא גמורה¹⁰⁸⁴. אך בהיותו בן ט' שנה, ואז הוא אינו ראוי לחופה, לא אמר רק {יד ע"ב} שביאתו ביאה דרך אקראי בעלמא (סנהדרין סט ע"ב), אך עיקר נישואי

¹⁰⁷⁷ נמחק לרוקיס.

¹⁰⁷⁸ עי' עקודים פרק ב' אות כח (לש"ו). וזה תמצית לשונו: כל הגידול הזה דמקיפים היא רק בז"ן הפרטיים המתגלים בכל דור, והוא בבחי' תיקונם וגידולם שבמשך הזמן הנמשך ובא בכל א' מאליו, כשלא נמצא מעכבים על זה, וכן אם מתנהג הדור כתיקונו זה נמשך לכל הדור, אמנם בבחי' תיקונם אשר על ידי כוונות המצות וקדושת הימים דשבתות וימים טובים נמשכים כמו כן הפנימיים ומקיפים דא"א בז"ן הכלליים, והם מתחלפים ומתחדשים תמיד גם בז"ן הפרטיים וגם הכלליים כפי כוונות התפילות וקדושת הימים, אך זה תמיד בעולה ויורד אבל המקיפים דז"ן הפרטיים היא תמיד (ביאורים ח"ב יא ע"ב).

¹⁰⁷⁹ שער הכוונות דף סד ריש ע"ב (לש"ו). עי' פת"ש גדלות דז"א מא שזה בב' שנים של יד וט"ו, ואז מאירה בו הנשמה מבחינת חג"ת וחב"ד דידה, נוסף על הנה"י שהיה עד י"ג, בעת שנכנסו בו המוחין פנימיים כבר נתצחצחו גופו וכליו, והמדות של המאורות נעשו בהירים ורחוקים מן הרע, יכולים לקבל אור של המקיפים במהירות, ואין צריכים כ"כ הדרגות רבות כמו בסדור כניסת המוחין, לכן בשנה אחת נכנס כל ה' דצלם ובשנה ב' כל המ' דצלם, ומה גם שהמקיפים אינם לפי גדר הכלים שהם בצמצום ומדה, וכאן זה הוא מקיפים דאימא. @

¹⁰⁸⁰ והמלוה היא צסוד הנוק' (נוסף לרוקיס).

¹⁰⁸¹ עי' גדלות דז"א מא ז"ל, אז מאירה בו הנשמה מבחינת חג"ת וחב"ד דידה, שהם רוח ונשמה שבנשמה שהם מאירים באדם להחכימו בהשגת התורה שהוא למעלה מגדר המעשה והוא מ"ש (אבות פ"ה משנה כ"א) בן ט"ו לתלמוד, וע"י התלמוד יודע לעשות המצות בשלמות יותר, כמ"ש (קידושין מ' ע"ב) גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, והוא המביאו לחיי עוה"ב להעלותו למעלה ממדרגתו, ולכן הוא בסוד המקיפים שלו שמעלים אותו למעלה.

¹⁰⁸² הואו בסוד עדן למעלה מהגן (אד"ז רצ ע"א) (פת"ש גדלות דז"א מא).

¹⁰⁸³ ואז נכנסים המוחין פנימיים לאבא ל' של כלם כי הלל עיקרם אינם רק ג' מוחין חז"ל הם ג' שנים (נוסף לרוקיס).

¹⁰⁸⁴ עי' גדלות דז"א מא ז"ל, והוא למטה באדם (אבות פ"ה משנה כ"א) בן י"ח לחופה, שראוי ליקח אשה להיות זיווג מתמיד, והיינו להוליד בדומה לו, ולהוציא נשמות חדשות מן הסט"א להעלותם ג"כ בסוד הקדושה וכו' ועיקר התיקון הוא לחבר הנקבה עם הזכר סוד נצוצי שם ב"ן שיתחברו עם ניצוצי מ"ה ולמתק כל הגבורות של הנוקבא ע"י חסדים דדכורא, שבזה נדחה הרע מהם, ולכן אין לז"א כח זה עד שיאירו בו גם הארות דאבא שע"י החיבור שנעשה בו מא"א בזיווגם בו, נתוסף [בו] ג"כ כח הזיווג הזה לחדש תולדות בכל עת, והם ג' שנים נגד כללות ג' מוחין דאבא, והוא סוד החופה שאביו ואמו מכניסים אותו לחופה, והוא כי ז"א נקרא בשם אלקים לקבלה דע"ק¹⁰⁸⁴ שבו הנהגת הדינים, וכשעלה למדרגה העליונה שמקבל מוחין דא"א בשלמותם אז נכלל ברחמי דע"ק שהם סוד י"ג מדות, והם ב' המזלות שמהם תליין א"א והם סוד ח"ה של חופה ח' תיקונים דאבא וה' דאימא ובתוכם פ"ו אלקים דז"א מתבסם ע"י ואח"כ בב' שנים שאח"ז נכנסים גם מקיפים דאבא, ואז הוא שלם בכל מדרגותיו.

מאיר העיץ חלק ד'

אשה הוא בן ח"י לחופה כמ"ש. וב' שנה על ב' מקיפים שהם ל"ם דצלם¹⁰⁸⁵, ואז הוא בן ד' שנה גמורים, וז"ס שבן עשרים ראוי לנשיאות כפים (חזולין כד ע"ב), ומוכר קרקעות שהניח לו אביו (גיטין סה ע"א), והוא צלם גמור הוא סוד בן עשרים לרדוף (אבות פ"ה מכ"א), כי עד עתה נשלם לגמרי. והשתא אתי שפיר שלא מצאנו גידול¹⁰⁸⁶ אח"כ¹⁰⁸⁷, וזהו דרך האמיתי בודאי.

גם יש בחי' צלם ליעקב ורחל¹⁰⁸⁸, כי בצאת האורות מחזה דז"א ליעקב, בתחלה נעשה מהם בחי' מקיף ועומד בראש יעקב, ואח"כ נכנס תוך ראש יעקב, ויש לו ג"כ [ג']¹⁰⁸⁹ בחי' צלם כמו ז"א ממש. גם עד"ז בצאת המוחין¹⁰⁹⁰ לרחל אחורי ז"א ויש לה בחי' צלם בבחי' מקיפים על ראשה, ואח"כ נכנסים בפנימים, דוגמת ז"א ממש. וענין צלם יעקב מתבאר¹⁰⁹¹ ודרחל של הבירורין¹⁰⁹² שהם טיפין דיסוד ויעקב¹⁰⁹³.

¹⁰⁹⁴(גם דע)¹⁰⁹⁵ בהיות ז"א בן ו"ק נקרא איש, וגם הצלם שלו נקרא צלם איש בסוד (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש. ואחר שבאו לו מוחין דגדלות נקרא ז"א אדם שלם ב"ס, ואז הצלם שלו נקרא צלם אדם כמ"ש (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, וכן (שם כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכן (שם ט ו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, וזה הצלם הולך תמיד עם האדם.

שער כו פרק א מ"ב¹⁰⁹⁶

שער היו"ד שער הצלם ויתחלק לד' פרקים

¹⁰⁹⁷ענין הצלם באמיתות נלע"ד¹⁰⁹⁸. הנה באדם העליון יש בו ה' בחי' צורות זו בתוך זו, הם נרנח"י. ויש להם בחי' חומר המלבישם ונקרא גוף וכלים. וגם גוף זה נחלק לכמה חלקים: מוח, עצמות, וגידין, בשר, ועור. ואמנם אי אפשר לצורה להתלבש בתוך חומר אם לא ע"י אמצעי, נמצא כי יש ה' מיני לבושים אל ה' מיני צורות, והוא צלם של נפש, וצלם של רוח כו', והה' לבושים של ה'

¹⁰⁸⁵ לחצא (נוסף דלרוקיס).

¹⁰⁸⁶ גבול (לרוקיס).

¹⁰⁸⁷ אלף שלקיס (נוסף דלרוקיס).

¹⁰⁸⁸ ישנם בחי' צלם מכל עולם לעולם מהעליון לתחתון וכן מכל פרצוף לפרצוף מכל עליון לתחתון (כללים ח"א כט ע"א)

¹⁰⁸⁹ לרוקיס גורם את המוסגר.

¹⁰⁹⁰ דז"א (נוסף דלרוקיס).

¹⁰⁹¹ שעה"ק דף עח ע"ב סוף דרוש י"ז (לש"ו) ז"ל, גם דע כי כמו שנתבאר למעלה איך המוחין של ז"א הם נק' צלם והם ג' בחי', ל"מ הם ב' בחי' או"מ, ואות צ' הוא המוחין באור הפנימי המתלבש בתוכו. וכן הענין הזה הוא ברחל נוק', גם הענין הזה הוא בפרצוף יעקב הנודע, והוא כי כשיוצאים מן החזה דז"א אורות המוחין של יעקב הם בבחי' צלם ממש, כי בצאתם מן החזה עומדים בסוד ב' בחי' אורות מקיפים על ראשו, והבחי' הג' שהיא אור פנימי נכנסת תוך ראשו של יעקב על דרך ז"א ממש. ובשער הגלגולים בדרוש הטיפים של יוסף שהם כמה בחי' וכן בשער רוח"ק בדרוש של קרח יתבאר יותר ענין צלם של יעקב.

¹⁰⁹² ודרחל של הבירורין מוסגר כלש"ו.

¹⁰⁹³ בספר כ"י הוא סיום לרוק ז' (הגוז"י).

¹⁰⁹⁴ קהילת יעקב

¹⁰⁹⁵ נמחק בקה"י.

¹⁰⁹⁶ קה"י ואלם ישר.

¹⁰⁹⁷ עי' כל זה בשער הקלי פרק ג' בסוף

¹⁰⁹⁸ כפי הנראה לענ"ד (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

מיני צורות הנ"ל נקרא { יד ע"ג } צלמים¹⁰⁹⁹. ואמנם סודם הן מן רפ"ח ניצוצין¹¹⁰⁰ שנשארו בתוך הכלים שנשתברו, הנקרא הבל דגרמי¹¹⁰¹, ויש ניצוצין דב"ן והם צלם דנפש, ויש ניצוצין דמ"ה והם צלם דרוח שהוא מ"ה כו', ואי אפשר להתלבש שום צורה מאלו הה' צורות בתוך הגוף עד התלבשותם תוך הצלם הפרטי שלו. וכללות הה' צלמים נקרא צלם אדם¹¹⁰² ואינו אדם עצמו, וה' צורות נקרא נשמת אדם עצמו, וכללות הכלים עצמות וגידין כו' נקרא גוף האדם.

אמנם כ"ז באצילות וכן בבי"ע, אך החילוק כמ"ש במ"א, כי באצילות כל האורות¹¹⁰³ וכל הצלמים וכל הכלים נקרא אלהות גמור¹¹⁰⁴, אחד יחיד ומיוחד, כנזכר בהקדמת תקונים (ד ע"ב) איהו וחייו וגרמוי חד בהון, שהם ג' בחי' הנ"ל. אך בבי"ע אינו כן, כי אם עד בחי' הנשמה אלהות, ומן הרוח ואילך משם יפרד, { יד ע"ד } ונקרא נבר"א נוצ"ר נעש"ה¹¹⁰⁵, וכל זה בצורות, אך הצלמים וכלים כולם נבראים ונוצרים ונעשים¹¹⁰⁶.

והנה עד"ז הוא באדם תחתון הכולל כל עולמות אבי"ע, ויש לו ה' צורות וה' צלמים וה' כלים דאצילות, וכנגדן בבריאה, וכנגדן ביצירה, וכנגדן בעשיה¹¹⁰⁷. ונתחיל מן העשיה, ונאמר כי הנה יש לו ה' צורות מעשיה, וכולם נקרא נפש, אלא שיחידה חיה נשמה הם נאצלים מאצילות ואלהות, י"ס שבעשיה ורוח נפש הם נעשין מהעשייה עצמה, ויש בהם ה' צלמים כולם מעשיה

¹⁰⁹⁹ כמו כל אור רק נכנס לכלי דרך כמה וכמה ממוצעים (דע"ה ח"א סד ע"א), והם באים ממקורם של הנר"נ באו"א (דע"ה ח"ב מו ע"ג), הוא לבוש על הנר"נ והוא אמצעי בין נר"נ והגוף (ביאורים ח"ב נו ע"ב).

¹¹⁰⁰ כאן רואים כח לקדושה שלסוף יתגבר על הסט"א ויתבער הרע לגמרי בסוף הסיבוב של ו' אלפי שנים שמוחין והאורות מאירים בכלים החיצוניים באמצעות אלו הניצוצין שהיו משקיפים להחזירם אל התיקון, ולכן הם (הצלמים) נעשים ע"י נה"י דאימא שהיא המשקפת וסוככת על בניה שהם ז' ימי בראשית שבהם היה השבירה. והסיבה שהם רפ"ח היא שהם כנגד הד' שמות עסמ"ב, ובהם גנוז ג"כ סוד היחידה שאז אפשר לתקן כל הה' פרצופים (פת"ש גדלות דד"א מב). עי' דע"ה ח"א דרוש ו' סימן ד' אות ז' (לש"ו) - כאן רואים שהרפ"ח הם ממוצעים בין גוף לנשמה, והם מסוד הדעת, ולכן הצלמים תמיד מהרפ"ח כי הם ממוצעים בין נר"נ לגוף וגם קודם החטא היו חסרים תיקון. והוא מציאות העור (דע"ה ח"ב מז ע"א).

¹¹⁰¹ זהר שלח קסט ע"א, ועי' שער רפ"ח פ"א וכן שער טנת"א פרק ה'.

¹¹⁰² עי' סוף שער כה הבדל בין צלם אדם לצלם איש.

¹¹⁰³ הלוכות (אלס יסר וקה"י).

¹¹⁰⁴ עי' דע"ה ח"א דרוש ה' סימן ז' אותיות ד' וה' (דפי נד ונה), אין שום דבר מראשית עולם הבריאה ולמטה שיתכן לומר בו שהוא אלקות גמור שאפשר לעבדו ולידבק בו ח"ו, שכן זהו כל ענין מציאות האלקות אשר אליו הוא כל העבודה והדביקות האמיתי אינו אלא בו.

¹¹⁰⁵ נברא לו נולד לו נעשה (אלס יסר וקה"י).

¹¹⁰⁶ זהו רק בצלמים שבנר"נ בז"ת דבריאה אבל בצלמים בנר"נ דג"ר דבריאה ששם הוא הכסא עצמו הארת התנה"ם דמלכות דאצילות שם הצלמים ג"כ אלקות גמור (דע"ה ח"ב קיג ע"א), אור דהי' ספי' דאצילות הנמשך בעולמות בי"ע לבחי' נרנח"י דהאלהות אשר שם, וזה היה קודם המיעוט, אך אחר המיעוט הנה ירדו המלכות עצמה לבחי' נרנח"י דאלהות אשר בהעולמות בי"ע. הנה כ"ז הוא עצמו מציאות הי' ספי' אשר בהעולמות בי"ע שאמר כאן אלא שבעולם הבריאה הנה נמשך כ"ז ע"י המסך אשר בין האצילות לבריאה והמסך הזה הוא מהלבוש היותר חיצון של הבינה דאצילות שמתפשט בבחי' נעל מתחת האצילות והוא מהשם אה"ה דמילוי הה"ן שבה שהוא גימ' נעל עם הכולל (דע"ה ח"ב קטו ע"ג).

¹¹⁰⁷ עי' נהר שלום דף יא ע"ב ותבין @אולי זה על צמח*##

מאיר העיץ חלק ד'

עצמה, וכנגדן כלים מהעשייה עצמה. והנה הכלי¹¹⁰⁸ שלו טרם שחטא אדה"ר היה מהקדושה ממבחר עשייה, שהוא מעפר ג"ע הארץ¹¹⁰⁹ ואחר שחטא היה מעפר עולם הזה. והנה כל המצות הם לתקן בחי' הכלים והצלמים הנקרא הבל דגרמי כנ"ל, שהם הניצוצין שירדו עם הכלים שנשברו, ולכן ב"פ צלם הם ש"ך דינין, ש"ך ניצוצין כנודע¹¹¹⁰. ולא נתנו המצות אלא לצרף ולברר וללבן הצלמים {טו ע"א} וגם הכלים, ולהסיר מהם הקלי', לכן הצלם הוא תרי"ג איברים¹¹¹¹, וכולם מבחי' מלאכים נבראים או נוצרים או נעשים, כי אינם מבחי' אלהות ואצילות שבכל העולמות כולם. ואלו הם תרי"ג מלאכים¹¹¹² דסלקין לנשמתין¹¹¹³, ואלו הם כללות צלם א' יצה"ט שבאדם¹¹¹⁴. וכנגדן תרי"ג רעים כללות צלם א' ונקרא יצה"ר¹¹¹⁵. ותחלה נתקן הצלם בעולם הזה, וכפי תיקון הצלם, כך נכנסו בו בחי' צורות כנ"ל. ואחר שנתקן הצלם ודאי שממילא נתקנו הכלים ג"כ¹¹¹⁶, ואז אחר מות האדם שהוא הכלים האלו, מתלבש הצלם ההוא¹¹¹⁷ בכלים ההם האחרים הראויין לו האמיתיים הנקרא לבושי האדם שבג"ע הארץ, ושכב"ע העליון¹¹¹⁸, ושככל עולם ועולם. ואמנם כבר ידעת מהתחלקות הנשמה לכמה ניצוצין, ובכל גלגול וגלגול באים מקצת מהם, וכפי מספר הניצוצין של צלם ההוא הבא להשתלם עתה בגלגול זה כך הוא מספר ניצוצין שיש

¹¹⁰⁸ הכלים (אלם יסר וקה"י)

¹¹⁰⁹ עי' דע"ה ח"ב כז ע"ב וע"ג, שאז הג"ע הארץ היה ג"ע העליון של עכשיו (כלומר ד' תחתונות דבריאה).

¹¹¹⁰ עי' זהר פקודי דף רנד ע"ב, ועי' שער רפ"ח פרק ה'. וצ"ע למה הביא כאן ש"ך ולא פ"ר ולא רפ"ח אלא עי' דרוש ש"ך פ"ר רפ"ח שכולם נכללים בש"ך.

¹¹¹¹ הם לצרף הכלים ולזכך אותם מן השבירה וגם לצרף אלו הניצוצין אחד לאחד שיהיו מחוברים בסוד פרצוף לא בבחינת נקודות נפרדות זה מזה כמו שהיה בעת השבירה, והיינו, סוד חיבורם שיהיו כולם פונים לכוונה אחת סוד רה"י לגילוי היחוד ע"י כלל התרי"ג מצות שהם תרי"ג מדרגות שבפרצוף רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ולכן באדם נעשה מן המצות לבוש אל הנשמה והוא תיקון הצלם שלו, שבכל יום מתקן ניצוץ א' מן הצלם שהם ימים הקצובים לו, וכאשר משלים כולם אז מברר הכלים שלו מן הרע והוא לבוש האדם שבג"ע שהם אברי גופו בשיעור התיקון ובהם נכנס הצלם הזה ובו נרנח"י שלו, כמו שהם למעלה בסוד האצילות בכללות כמו כן הוא בכל אדם בפרט (פת"ש גדלות דז"א מב).

¹¹¹² והם מ"ש (שמות רבה פרשה לב פסקה ו) שבכל מצוה נברא ממנו מלאך א' והוא תיקון ניצוץ א' מצלם דקדושה, וכן לעומתו להיפוך ע"י עבירה וביטול מ"ע, (פת"ש גדלות דז"א מב)

¹¹¹³ עי' זהר פנחס רכב ע"ב זל, ותרי"ג מלאכין סלקין לה לנשמתא כאלין דיוקנין כלהו, עכ"ל. עי' עומק הזהר @ ונ"ל שכוונתו היא שהצלם עולה מבריאה לאצילות ולכן מחליף מצלם לאלהות וצ"ע.

¹¹¹⁴ מסוד שם אה"ה דבינה (פת"ש גדלות דז"א מב) @

¹¹¹⁵ והוא הצלם של נבוכדנצר (פת"ש גדלות דז"א מב)

¹¹¹⁶ אבל העבודה היא תלוי רק בצלמים (גדלות דז"א פת"ש מב)

¹¹¹⁷ עי' זוהר הרקיע (דף מב) (לש"ו) ע"ב וז"ל, תבין ענין לבושי אדה"ר הנז' בפ' ויחי ובפ' ויקהל ובזהר ש"ה שהלבושים שיהו להם בג"ע דלעילא שהם מתוקנים מבחי' כוונת המצות ניטל ממנו וניתן לחנוך והטעם הוא כי זיהרא עלאה שהיא נשמת אדם נטלו חנוך ונטל גם לבושי העליונים ואח"כ נטל האדם בחי' לבושין התחתונים של ג"ע התחתון הנעשה ממעשה המצות וז"ס כתנות עור לפי שהפנימיות של אדה"ר לא היה לו אלא נפש ורוח לכן לא לקח אלא לבושין תתאין וחנוך שהו אלקח הנמשה לקח מלבושים עליונים נמצא כשחטא אדה"ר פרחו ממנו נשמתו שהוא זיהרא עילאה והלכה בלי לבוש העליון הצריך לה כי עבר על כוונת המצות כנודע שחטא אדה"ר היה בעץ הדעת בעודה ובמחשבה וישבה הנמשה ערומה בסו דימים יוצרו וכו' [למעשה כל עמוד א' ועמוד ב' מדברים בענין וצ"ע אם כוונתי לנכון].

¹¹¹⁸ עי' זהר פקודי רכט ע"ב ורל"א ע"א ופרשת נח סו ע"א ותרומה קנ ע"א (לש"ו).

מאיר העיץ חלק ד'

בצורה ההוא, לכן הצלם הזה נקרא מדת ימי האדם הנזכר בזוהר (ויחי דף רצ וכד ע"א¹¹¹⁹), כי כמספר ניצוצותיו כך מספר ימי חייו, והימים שעשה בהם מצות נתקן ניצוץ א' של הצלם ההוא. והיום שאין נעשה בהם מצות נשאר פגום ניצוץ ההוא של הצלם ההוא, שהוא כנגד היום ההוא. וכעד"ז נתקנין הכלים שהם הלבושים שיש בג"ע הארץ, כל ניצוץ וניצוץ בכל יום ויום. ואמנם א"א שיתלבש הצלם הזה בכלי מלבוש¹¹²⁰ ההוא עד גמר תיקונם, ואז נפטר מעולם הזה, והולך לג"ע הארץ ומתלבש באותו הגוף העיקרי.

כלל העולה, כי הצורה הוא העיקר הנקרא אדם, והיא יחידה חיה נר"ן, והצלם גם הוא נחלק לה' בחי' כנגדן, והוא לבוש הצורה, ולעולם הצורה הזו אינה יכולה לעמוד בלתי צלם זה, והצלם הזה הוא יצה"ט ויצה"ר, והם המלאכים שבאדם עצמו, ואינו האדם עצמו, והוא הבל דגרמי המתלבש תוך הכלי שהוא הגוף, ולכן נקרא צלם, כי הוא דבר ממוצע בין הצורה והחומר, ודומה לשניהן¹¹²¹, והוא צלם ודיוקן לשניהן. ואמנם ידעת ג"כ כי כל המצות אינם אלא לצרף ולברר הצלם והחומר, אך הצורה א"צ תיקון כלל, ולא הוצרכה להתלבש בצלם וחומר רק להמשיך בהם אור לתקנם והבין זה מאד, כי זה טעם ירידת הנשמה בעולם הזה, לתקן ולברר דוגמת גלות השכינה לברר ניצוצין שנפלו, כנודע.

ודע, כי יש מלאכים גדולים מהנשמה, ומלאכים קטנים מהנשמה, ולכן אותן המלאכים אינם בחי' גוף כמו האדם, כי אינם מתלבשים בגוף והבין זה מאד. אמנם, בחי' המלאכים המלוין לאותו אדם הם פחותין ממנו, כי האדם עצמו הוא צורה והמלאכים המלוין לו הם תרי"ג איברי הצלם עבדים ומרכבה שלו. נמצא, שיש מלאכים מרכבה לאדם, ואלו המלאכים הם גרועים מהאדם, אך המלאכים שהם מרכבה לקודשא בריך הוא, הם גבוהים מאדם, ובוזה תבין שיש מלאכים גדולים מהנשמות כנ"ל^{1122, 1123}.

שער כו פרק ב מ"ב¹¹²⁴

דע¹¹²⁵ כי ז"א וכל שאר הפרצופים, כל א' יש לו כלים ועצמות. והכלים נחלקים לב' בחי' שהם ד', חיצוניות ופנימיות, וכל א' מהם {טו ע"ב} נחלק לב' שהם פנימי ומקיף, וכעד"ז הוא העצמות ב' שהם ד'. והנה כל א' מהפרצופים הם י"ס כלים חיצונים, וי"ס כלים פנימיים. אמנם ז"א בחי'¹¹²⁶ החיצוניות בתחלה אינו רק בחי' ו' כלים לבד, ואח"כ נגמרים ל"ב בגדלות שהוא הנקרא עיבור ב' המוחין. והנה ג'¹¹²⁷ כלים הראשונים שהם נר"ן¹¹²⁸ הם דוגמת גוף האדם, והם ג' בחי'

¹¹¹⁹ @@ורכ"ו ע"ב ועי' פרשת אמור קד ע"ב ופרשת תזריע מג ריש ע"ב (לש"ו)

¹¹²⁰ ולבוס (אלס יסר וקה"י).

¹¹²¹ יש לו ב' תכונות גם תכונת הגוף וגם תכונת הנר"ן (דע"ה ח"א עו ע"ד)

¹¹²² עיין בזוהר משפטים (נוסף באלס יסר).

¹¹²³ עי' דע"ה ח"ב כט ע"א זה תמצית לשונו: יש ב' מיני מלאכים שנבראו ביום ה', חוץ מאלה שנבראו ביום ב' שמתבטלים ומתחדשים בכל יום, א' שנאמר עליהם עוף יעופף על הארץ ולא נאמר בהם למינהו, והם משתנים ומתלבישים בגוף, והב' מה שנאמר עליהם ואת כל עוף כנף למינהו והשניים הם גדולים מן הראשונים, והם אינם משתנים ולא מתגלים לבני אדם אלא רק בבחינה השגה ושכל ולא בחוש, והם שליחין עלאין שנשלחו מן השמים לארץ לאיז הצורך וידיעה להראוים, והם אלה שנבראו ביום ה' ונאמר בהם למינהו, והם יצאו מהנישקן הראשונים קודם שנברר ז"ן, והם מיכאל גבריאל ורפאל וכו'.

?@ועי' לש"ו &שמביא שיש מלאכים שמלמדים תורה

¹¹²⁴ קה"י ואלס יסר.

¹¹²⁵ ונבאר תחילה ענין אלס האדם כריך שתדע כי כמה מיני כללים הם בלתי מספר ונאמר עתה הכללים ונבון יוסף לקח דע וכו' (אלס יסר וקה"י).

¹¹²⁶ צבחי' (קה"י).

¹¹²⁷ י' (אלס יסר וקה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

חיצון אמצעי ופנימי, והם מוח לב כבד. והמוח מתפשט בבחי' גידין, ועליו מלביש הלב ומתפשט בבחי' העורקים הדופקים, ועליו מלביש הכבד ומתפשט בבחי' העורקים¹¹²⁹ של דם, ובאלו הג'¹¹³⁰ מתלבשים נר"ן שהם העצמות. ויש ג' מקיפים לאלו ג' כלים דבחי' חיצוניות, והם בשר עור שערות. אמנם נודע, כי כל בחי' מאלו הג' יש מוחין, והם הנקרא מוחין דעיבור, ומוחין דיניקה, ומוחין (דעיבור ב')¹¹³¹ דגדלות, והם בחי' המוח שבראש המתפשט בתוך העצמות שבגוף. ואמנם מוחין דעיבור נעשין אח"כ קרום החיצון של המוח¹¹³², ומוחין דיניקה נעשין קרום הפנימי של המוח, ובתוכן המוחין האמיתים דגדלות. ואמנם, שורש המוחין דעיבור ויניקה הם נשארין כאן, כי הנה הם יורדין אח"כ למטה ונדחין עד ב"ע כנ"ל וע"ש. וכבר ידעת, כי מוחין דעיבור ויניקה דחיצוניות הם שמות אלהים. עוד יש בחי' אחרת, והוא כי אלו המוחין לא יכנסו אלא בבחי' לבוש נה"י דאמא כנודע, ואלו לבושים נקראים צלם אלא שהם דקטנות, ועליהם נאמר (בראשית ט ו) כי בצלם אלהים וגו', והרי הם ד' בחי' כלים וצלם ומוחין ואורות שהוא עצמות.

עוד יש בחי' ב', והם נקרא פנימיות הכלים, וגם הם נחלקים לשלש בחינות, והם פנימי אמצעי וחיצון, שהם ו' שהם ג' פנימים וג' מקיפין, ובתוכן המוחין דג' בחי', והם דעיבור יניקה ומוחין. והנה, זה הגוף הפנימי נקרא באמת צלם, הנה הוא נעשה מהארת נה"י דאמא תוך היסוד של הנוקבא דז"א, והוא הנקרא חותם המלכות, והם ב', חותם תוך חותם, שהוא חותם ביסוד שבה וחותם במלכות שבה¹¹³³. ומאלו החותמים נעשין תרין דיוקנין אל הנפשות, אחד רב ואחד זעיר כנזכר בהרבה מקומות בזוהר (והם פ' תזריע דף מג ע"א¹¹³⁴, אמור קד ע"א¹¹³⁵, ויחי דף רכ¹¹³⁷¹¹³⁶

¹¹²⁸ שהם נר"ן – נמחק צלם יקר וקה"י.

¹¹²⁹ ורידים (לש"ו).

¹¹³⁰ נמחק צלם יקר וקה"י.

¹¹³¹ נמחק צלם יקר וקה"י.

¹¹³² עי' חשמ"ל פ"א (לש"ו), ועי' מבו"ש שער ה' ח"א פי"ג [מב ע"ד] (כללים ח"א קי ע"ב) הובא בהערה &.

¹¹³³ הרב הקשה בזה מאד @

ועי' ביאורים ג', פט ע"ד וז"ל: ומבואר שם ושם וכן בכ"מ כי בכל טיפה הזרעית יש חלק מגופם ונפשם דאו"א ג"כ, והוא הוא ענין ההתלבשות דהנה"י דהעליון בהתחתון המוזכר תמיד בדברי הרב. והכוונה הוא על חלקי או"א המתלבשים בהטיפה הזרעית שעיקרה הוא מהנה"י שלהם. וכן הוא נודע ג"כ שכל אור עליון המתלבש בהתחתון הנה נשאר עיקרו בהעליון עצמו, ואינו מתלבש בהתחתון אלא רק תמצית הארתו לבד, ומעיקרו הנשאר בהעליון הוא מאיר להתחתון תמיד בבחי' אור מקיף, כי כ"ז הוא סוד הצלם כנודע, ועי' שער הנסירה רפ"ז.

¹¹³⁴ ##*

ז"ל, תא חזי בשעתא דנשמתא נחתא לאעלא ליה בהאי עלמא נחתא בגנתא דעדן דארעא וחמאת יקרא דרוחיהון דצדיקיא קיימין שורין שורין לבתר אזלא לגיהנם וחמאת להו לרשיעיא דצווחין ווי ווי ולא מרחמי עלייהו ובכלא אסהידו בה סהדותא וההוא צולמא קדישא קיימא עליה עד דנפיק לעלמא כד נפיק לעלמא אזדמן ההוא צולמא לגביה ואשתתף בהדיה ואתרבי עמיה כמה דאתמר (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש ובההוא צלם אשתתפו (אשתכחו) יומיו דבר נש ותליין ביה הדא הוא דכתיב (איוב ח ט) כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ כי צל ימינו ודאי ומן יומא דמתעברא אתתא עד יומא דאולידת לא ידעין בני נשא עובדוי דקודשא בריך הוא כמה אינון רברבין וכמה אינון עלאין הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה וגו'

תרגום: בא וראה, בשעה שהנשמה יורדת להיכנס לו בעולם הזה, יורדת לגן העדן של הארץ ורואה את כבודם של רוחות הצדיקים עומדים שורות שורות, אחר כך הולכת לגיהנם ורואה את הרשעים שצווחים אוי אוי ולא מרחמים עליהם, ובכל מעידיים בה עדות, ואותו הצלם הקדוש עומד עליה עד שיוצאת לעולם. כשיוצאת לעולם, מזדמן לה אותו הצלם ומשתתף עמה ומתגדל עמה, כמו שנאמר אך בצלם יתהלך איש. ובאותו הצלם משתתפים (נמצאים) ימי האדם ותלויים בו, זהו שכתוב

מאיר העץ חלק ד'

ויקהל דף רי) והם הגדול מיסוד והקטן ממלכות. והנה גם יש בחי' צלם דדכורא שיוצא טפת זכר ומתלבשת בחותם היסוד שבו, וז"ס אור הגנוז לצדיקים, והבן זה. וזה ניתן ביסוד דנוקבא, ושם חוזר לעשות לבוש צלם א'¹¹³⁸ ביסוד שלה.

גם יש בחי' ג', צלם א'¹¹³⁹ מבחי' נצח, ששם חותם אהי"ה דיודי"ן כמנין צלם, כנזכר אצלינו בדרוש צלם ליל הו"ר (שעה"כ סוכות פרק ז), ויש ב' צלם מבחי' הוד ויסוד שהם אהי"ה דאלפי"ן וההי"ן, והרי הם צלם א' מנה"י דאמא שביסוד נוקבא כלול מג' בחי' נה"י הנ"ל, וכנגדן בזכר. וכל אלו הבחי' יש בעיבור, ויניקה, ובגדלות דחיצונית, וכנגדן בפנימיות. וכנגדן כל בחי' כנ"ל הם בצלמים פנימים, וכנגדן במקיפים, והם בנר"ן ועצמו מספר, לכן נדבר דרך כלל. ונאמר, כי הלבוש דנה"י דאמא, שהוא סוד חותם ביסוד דאמא או דאבא, הנה הוא סוד הצלם, ויש בו בחי' פנימים ובחי' מקיפים, כי האורות והכלים ג"כ כולם פנימי ומקיף. והנה נר"ן כל א' {טו ע"ג} יש לו צלם א' אשר מתלבש בתוכו, וזה הצלם הוא המפסיק בין הכלים לבין העצמות האור, וא"א שיתלבש הנפש או הרוח או הנשמה תוך הגוף אם לא ע"י צלם זה. ואמנם, חלק הצלם הנשאר בסוד המקיף מבחוץ הוא הנקרא חשמ"ל, שהוא גימטריא מלבו"ש, והבן זה. וז"ס שאמרו בזוהר חדש (שיה"ש דף נח ע"ב¹¹⁴⁰) רזא הכא ליודעי מדין תנועי, דאיהו שלימא דכלא, אן אינון בב"נ. אלא רזא דא, בצלמינו, דא איהו צולמא דב"נ מלגאו ומלבר, לגאו סוכלתנו ומנדע וחכמה, לבר ההוא צולמא דאזיל עלוי ומדברא ליה לב"נ בנטירא, למהוי נטיר מכולא¹¹⁴¹.

כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ, כי צל ימינו ודאי. ומיום שמתעברת האשה עד היום שמולידה, לא יודעים בני אדם את מעשי הקדוש ברוך הוא כמה הם גדולים, וכמה הם עליונים, זהו שכתוב (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' וגו'.

¹¹³⁵ @###כתיב (&) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו בשעתא דזווגא אתמר וכך הוא בזווגא דתרווייהו בצלם ודמות ואדם מדכר ונוקבא נפק ויברא אלהים את האדם בצלמו בספרא דשלמה מלכא אשכחנא דבשעתא דזווגא אשתכח לתתא שדר קב"ה חד דיוקנא כפרצופא דב"נ רשימא חקיקא בצולמא וקיימא על ההוא זווגא ואלמלי אתיהיב רשו לעינא למחזי חמי ב"נ על רישיה חד צולמא רשימא כפרצופא דב"נ ובההוא צולמא אתברי ב"נ ועד דקיימא (ס"א ועד לא קיימא) ההוא צולמא דשדר ליה מאריה על רישיה וישתכח תמן לא אתברי ב"נ הה"ד (&) ויברא אלהים את האדם בצלמו תרגום: כתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו ויפה הרי בארנו שכתוב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו בשעה שהזווג נאמר וכך הוא בזווג של שניהם בצלם ודמות ואדם יצא מזכר ונקבה ויברא אלהים את האדם בצלמו בספרו של שלמה המלך מצאנו שבשעה שהזווג נמצא למטה שולח הקדוש ברוך הוא דמות אחד כמו פרצוף אדם רשום חקוק בצלם ועומד על אותו זווג ואלמלא נתנה רשות לעין לראות רואה אדם על ראשו צלם אחד רשום כפרצוף של אדם ובאותו צלם נברא האדם ועד שעומד (וטרם שעומד) אותו צלם ששלח לו רבונו על ראשו וימצא שם לא נברא האדם זהו שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו

¹¹³⁶ וע"ש ריז ע"ב ורכז ע"א (לש"ו)

¹¹³⁷ ורכ"ד (נוסף בקה"י).

¹¹³⁸ אחר (אלס יסר וקה"י).

¹¹³⁹ אחר (אלס יסר וקה"י).

¹¹⁴⁰ ז"ל, רזא הכא לידעי מדין תנועי דאיהו שלימו דכלא, אן אינון בבר נש אלא רזא דא בצלמנו, הא איהו צולמי דבר נש מלגו ולבר. לגו, סוכלתנו ומדע וחכמה, לבר ההוא צולמא דאזלא עליה, ומדברא ליה לבר נש בנטירו, למהוי נטיר מכלא בעוד דהני תנועי אינון בבר נש, ב"נ איהו שלים בכלא כגוונא דא בכל אינון רזין עילאין דלעילא

תרגום: כאן הסוד ליודעי דין [נדצ"ל מידות עי' תז"ח כב ע"ד ובהגר"א שם *###] התנועות שהן שלמות הכל איפה הן באדם, אלא זה סוד בצלמנו אלו הם הצלמים של האדם מבפנים ומבחוץ. לפנים, השכל ומדע וחכמה. ומבחוץ אותו הצלם שהולך עליו ומנהיג את האדם בשמירה שיהיה שמור מן הכל בעוד שהתנועות הללו הן באדם האדם הוא שלם בכל כמו כן בכל אותם הסודות העליונים שלמעלה.

¹¹⁴¹ החכמה ומדע שהאדם מכיר האיך לעשות רצון קונו הוא פנימיות הצלם, אך (קידושין ל' ע"ב) יצרו של אדם מתגבר עליו כו' ולולי הקב"ה עוזרו כו', והוא השמירה מבחוץ כמ"ש, (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך וגו' צלם הזה הכל תלוי לפי הכנת אביו ואמו בעת הזיווג ע"י טהרת מחשבתם

מאיר העין חלק ד'

ונבאר ענין צלם זה מה עניינו. דע, כי כל בחי' הכלים והאורות הם מבחי' אותן המלכים, ויש מהן בחי' שלא נבררו, ובכל יום ויום מבריא עולם עד ביאת משיחנו מתבררים מהם בירורים רבים, וכשיגמרו להתברר אז יבא משיח. וז"ס שארז"ל (יבמות סג ע"ב) עד שיכלו כל הנשמות שבגוף¹¹⁴², וזה הגוף הוא עין הדעת טוב ורע דקליפת נוגה, ששם נתערבו כולם טו"ר, בין חלק אבי"ע ובין חלק המלאכים הנבראים בכל יום¹¹⁴³, בסוד (תפילת יוצר דשחרית) יוצר משרתים ואשר משרתיו¹¹⁴⁴, בין נשמת בני אדם בין שאר בריות צומחים ודומם בהמות וחיות כו', והבן זה מאד מאד ותדע הנהגת עולם בכל יום, וכל זה ע"י תפלות שבכל יום ויום¹¹⁴⁵.

שגורמים שמירה וחכמה יתירה אל הולד לעשות רצון קונו, והוא סוד הצלם מנה"י דאו"א (פת"ש גדלות דז"א מב), עי' בגר"א בת"ז ס' ע"ד טפה סרוחה זו המת הטחול הלילית, והוא התאוה שהאדם זורק טפה בתאוה, והוא שאור שבאדם יסודו של יצה"ר, ולכן אמר במ"ה שצריך להתקדש מאד בזיווג, ואז הבנים לא ישלוט בהן יצה"ר, עכ"ל.

¹¹⁴² עי' ספר הכללים כלל יח ענף ח אות ט' (לש"ו) הגוף היא או היכל האהבה שהוא חסד, ולכן נקרא גוף כי הז"ת הם גוף (מהגר"א), או שזה מדובר על הצלם שהוא לבוש לנשמה ועל ידה מתלבש הנשמה בגוף (מהאר"י כאן) שהרי הנשמה והרוח לא צריך תיקון אלא רק הצלמים (כללים ח"א קו ע"ג), והוא סוד אכילה שלמעלה (דע"ה ח"ב לד ע"א)

¹¹⁴³ חגיגה יד ע"א, וב"ר ר"פ ע"ח, ושמו"ר פ' טו סס"י ו', ועי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף יג סימן א' ב' ודרוש ג' ענף יג [שאלה נבראו ביום השני דמע"ב ושונה מהמלאכים שנבראו ביום ה'] (לש"ו). חגיגה יד ע"א: כל יום ויום נבראים מלאכי השרת מנהר דינור ואמרי שירה ובטלי שנאמר חדשים לבקרים רבה אמונתך. ובשמות רבה פ' ט"ו סס"י ו', המלאכים מתחדשין בכל יום ומקלסין להקב"ה והן חוזרין לנהר אש שיצאו ממנו, ושוב האלהים מחדשן ומחזירן, כשם שהיו בראשונה שנאמר חדשים לבקרים. כך ישראל משתקעין בעונות מיצר הרע שיש בגופם, וחוזרין בתשובה והאלהים בכל שנה סולח לעונותיהם ומחדש לבם ליראתו, שנאמר כו'. ז"ל דע"ה ח"ב סא ע"ב, והרי מבואר מזה שאותן שמתבטלין הם עצמן מתחדשין בכל יום, וכן משמע בזוה"ק פנחס ריז ע"א [עיי"ש בהגהות מהרח"ו ז"ל וז"ל, כי המלאכים הללו הם מבירורי המלכים שמתו והם זיקין דאתדעכו לאלתר ולכן הם מתים ומתחדשים בכל יום, וטעם היותם מנהר דינור כי הוא היכל זכות עכ"ל]. אמנם בבראשית רבה ר"פ ע"ח אמרו ר' חלבו בשם ר' שמואל בר נחמן אמר לעולם אין כת של מעלה מקלסת ושונה אלא בכל יום בורא הקב"ה כת של מלאכים חדשה והן אומרים שירה חדשה לפניו והולכין להם כו' ע"ש והרי מבואר מזה שהם חדשים ממש. אך באמת הנה שם בחגיגה אמרו ופליגא דר' שמואל בר נחמני (והוא אותו רשב"ג שבב"ר הנז'), דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן כל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך אחד שנאמר בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. ובאמת הנה זה וזה איתא, כי ישנם כת מלאכים הנבראים בכל יום מרוח פיו של הקב"ה לבד, וישנם כת מלאכים המתחדשים בכל יום מנהר דינור, והם ג"כ ע"י רוח פיו של הקב"ה, כי רק ברוח פיו ית"ש נעשה הכל, ומתחדש בכל יום תמיד מע"ב וכו'. ומ"ש בגמרא ופליגא דרשב"ג, הנה כן דרכן דחז"ל באגדה בכמה מקומות על האומר ענין כזה על כוונה אחרת לומר לשון ופליגא, ור"ל אבל הוא אמר ענין כזה בפנים אחר, אבל באמת הנה זה וזה איתא ושניהם ישנם. והנה ענין אלו המלאכים שנבראו בכל יום מנהר דינור הנה הם הניצוצין המתבררין השייכים לעולם היצירה, ונכנסים שם בנהר דינור שבהיכל זכות דהיצירה ונשרף שם כל סיג ופסולת שבהם, ויוצאים משם למציאות מלאכים. וב' מיני מלאכים אלה נחלקים לחסדים וגבורות, אלה שהם חסדים הם מש"כ כל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך ואינו מתבטל, ואלה שהם מגבורות מתבררים בנהר דינור.

¹¹⁴⁴ עי' תוספות חגיגה יג סוף ע"ב (לש"ו) ז"ל מזיעתן של חיות - ויוצאים ממנו מלאכים ואומרים שירה ומיד נטרדים והכי מצינו במדרש (איכה ג) חדשים לבקרים שבורא מלאכים בכל יום ואומרים שירה ונטרדין להן כדאמר בסמוך משום שיש אות במלאכים הקבועים שממתינים זה לזה לומר שירה ואלו החדשים שאינם יודעים הדת ממהרין לשורר ונתחייבו כליה והיינו אשר תקנו ויסדו אנשי כנסת הגדולה ביוצר ונותנין רשות זה לזה קדושה כולם כאחד עונין ואומרים וגם למעלה יוצר משרתים ואשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם כלומר בכל יום בורא חדשים ונטרדין אבל משרתיו קבועים ועומדין לעד.

¹¹⁴⁵ עי' דע"ה שם סא ע"ב כל הניצוצין הם מהמלכות דהב"ן, ובירורם הוא ע"י האור דהמ"ה הנמשך ומאיר להם, והנה נמשך אותו האור דהמ"ה אשר לצורך המלאכים הללו מהפה דא"א ואח"כ מהפה דהז"ן, וכמובן שזה נגרם על ידי פינו למטה.

מאיר העץ חלק ד'

ודע, כי כאשר נברר איזה בירור מעץ הדעת, אי אפשר להעשות בבחי' נפש פנימי גמור אם לא שתבא תחלה ג"פ¹¹⁴⁶ בסוד צלם הפנימי ומקיף הנקרא חשמ"ל, ואח"כ נעשה ממנו נפש הפנימי ממש, בסוד (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. ונמצא, כי הצלם הוא נפש הפנימי, אלא שאינו מתוקנת עדיין עד ג"פ, ולכן הנפש בא ומתלבש בה, ואחר כך אם [תזכה] הנפש זוכה אז לרוח, ונשמה נתקנת בפעם א', ואם לאו עד ג"פ כנודע, ואין פה מקום ביאורם¹¹⁴⁷.

מ"ק¹¹⁴⁸ דע, כי יש רמ"ח אברים בעיבור, ורמ"ח ביניקה, ורמ"ח אברים בגדלות, והם סוד ג' מיני רמ"ח¹¹⁴⁹, וז"ס (שופטים ה ז) רחם רחמתיים לראש גבר, שהוא ז"א, שיש בו ג'¹¹⁵⁰ רמ"ח, רחם א', רחמתיים תרי, הרי ג'¹¹⁵¹ רחמתיים. והרמ"ח של עיבור הוא {טו ע"ד} כך, כי אחוריים דאלהים גימטריא ר', ועם ט"ו אותיותיהן, ועם כולל¹¹⁵² גימטריא רי"ו, ובכח שם זה נאמר בפרעה (שמות טו ד) וחילו ירה בים¹¹⁵³, ותוסיף ל"ב נתיבות שהם כולם אלהים¹¹⁵⁴, יהיה כולם רמ"ח¹¹⁵⁵. והרמ"ח של קטנות¹¹⁵⁶ הוא ס"ג וי' אותיות הרי ע"ג, ומ"ה וכ"ו¹¹⁵⁷ ע"א, וב"ן ברבוע באחורים פשוטים ג"פ¹¹⁵⁸

¹¹⁴⁶ נהר שלום דף כג ריש ע"ג (לש"ו), הגוב"י מציין לדף צ ע"א ותו"ח דף קי ע"א וע"ב וקס ע"א, לא מצאתי וזה מאד חשוב ליי*##

כלומר כל הארה צריך להיות מקיף מ' ואחר כך מקיף ל' ואח"כ צ' אבל כל זה צלם שהוא ביניים מגוף לנפש, וכל עלייתם היא להיות נפש.

עי' שעה"ג הק' לח דף סה ע"א ז"ל: נתגלגלו גם כן עמי שלשה אנשי וכו' באופן שיש עתה ב' ארבעה נשמות שלי החדשה וג' מגולגלות ישנות ודע כי אלו הג' אנשים אע"פ ששנים מהם אינם חכמים עכ"ז כבר כתבתי למעלה כי אין לך נשמה של ת"ח שאין לה ענפים של בעלי בתים ועמי הארץ ואנשי מעשה וכו'. ועי' זהר ח"ב קיד ע"ב שזה ענין ד' גלויות. וז"ל בשעה"פ פרשת שמות: והנה אחר שנתגלגלו ג"פ בג' דורות הנזכר, וכתוב (איוב ל"ג כ"ט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, אז חזרו להתגלגל פעם רביעי במצרים, בבני ישראל, שהיו נולדים אז בדור הגלות ההוא, ואז התחילו ליתקן, ע"כ.

¹¹⁴⁷ עי' שעה"ג הק' ה' ז"ל, ועתה נבאר את אשר התחלנו, כי הנה הפסוק אומר פוקד עון אבות על בנים. פירוש, כי עד שלשה נפשות מגולגלות וישנות, עם נפש אחת חדשה, יכולות להתגלגל יחד בגוף אחד, מיום שנולד, באופן שהם ארבעה נפשות יחד. וז"ס על רבעים. גם ז"ס פעמים שלש עם גבר. כי שלשה נפשות מגולגלות, יוכלו להתגלגל עם גבר אחד, הוא הנפש הזה החדש. אבל יותר מזה, אי אפשר להתגלגל ביחד.

¹¹⁴⁸ שעה"ק מח ע"א.

¹¹⁴⁹ ישנם בחי' רמ"ח בכל י"ס (ביאורים ח"א יא ע"א).

¹¹⁵⁰ מיני (נוסף בשעה"ק).

¹¹⁵¹ מיני (נוסף בשעה"ק).

¹¹⁵² הכולל (שעה"ק).

¹¹⁵³ יר"ה עה"כ בגימ' ריו (שעה"ק).

¹¹⁵⁴ שהם כולם אלהים – נמחק בשעה"ק.

¹¹⁵⁵ עי' שעה"ק מ"ז ע"ד בדרך אחר - ענין הטיפה שאבא מזריע ונותן באימא היא אות י' ונודע כי הי"ד יש בה ג' קוצין ובהיותם בבטן אימא אז ג' קוצין ההם מתחלקים לג' יודי"ן והם סוד בחי' ג' כלילן בג' כנודע והם סוד חג"ת האמצעיות ולפי שהם בחי' יודי"ן לכן נעשין ג' הוי"ת דיודי"ן שהם ג"פ ע"ב שהם רי"ו ואלו הם סוד ע"ב גשרים של מימי החסד הנז' בתפילת ר' נחוניא בן הקנה ע"ה ואות ד' של אות ה' היא מקפת עליהם והנה בהתחבר רי"ו הנז' עם ל"ב נתיבות יהיו בסוד רמ"ח איברים שמהם נעשה ז"א.

¹¹⁵⁶ יניקה (שעה"ק והגוב"י מכת"י).

¹¹⁵⁷ והוי"ה למ"ה עם הפשוט שלה שהוא בגי' כ"ו (נוסף בשעה"ק).

¹¹⁵⁸ עי' שעה"ק כאן ולשאו ללרב על הגימ' ##*.

מאיר העיץ חלק ד'

ע"ב, הרי ר"י, ועם ל"ב נתיבות שהם ל"ב אלקים¹¹⁵⁹ הרי רמ"ח. והרמ"ח דגדלות הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גימטריא רל"ב, וי"ו אותיות שבד' שמות הנ"ל בהיותן פשוטים הרי רמ"ח.
מ"ב¹¹⁶⁰ ענין המוחין דז"א איך נכנסו בנה"י דאמא הוא כך, כי יסוד אבא נכנס¹¹⁶¹ בנצח דאמא, ויסוד דאמא נכנס¹¹⁶² בהוד שלה עצמה. וב' המלכיות שהם מלכות דאבא ומלכות דאמא, שניהן נכנסו¹¹⁶³ במלכות דאמא (נ"א ומלכות דאבא נכנס במלכות דאמא)¹¹⁶⁴, ואז נצח דאמא נעשה חכמה דז"א, והוד אמא בינה דז"א, ומלכות דאמא דעת דז"א, וז"ס ש' של תפילין דג' רישין נגד נה"י דאמא, ושל ד' רישין כזה ׀ נגד ד' מוחין¹¹⁶⁵, שהם יסוד ומלכות דאבא ויסוד ומלכות דאמא¹¹⁶⁶.

שער כו פרק ג מ"ק¹¹⁶⁷

דע¹¹⁶⁸, כי צלם עולה קס"א, כי צלם כולל זכר ונקבה. ודמות הוא (כולל) נקבה לבד. וכן אדם כולל שניהן, ואיש זכר לבד¹¹⁶⁹. ודע כי ז"א עיקרו מבינה, כי משם המוחין שלו, ובינה נקרא אלקים חיים¹¹⁷⁰ (רע"מ פנחס רמה ע"א), והיה די באלו המוחין כמידתו של ז"א, אבל (אינו)¹¹⁷¹ לצורך נוקבא ולצורך התחתונים, לכן¹¹⁷² הוצרכו שיבואו המוחין מאו"א, וזהו נעשה (בראשית א כו) בלשון רבים¹¹⁷³, שהם או"א, וכן בצלמינו שהוא צלם דאבא וצלם דאמא, אבל מוחין לז"א לבדו עליהם נאמר (בראשית ט ו) בצלם אלקים עשה אותו, שהוא צלם א' מבינה לבד הנקרא אלקים¹¹⁷⁴. ולצורך מצרים, וזהו (שמות טו ג) ה' איש מלחמה כי איש הוא ז"א לבדו¹¹⁷⁵, והכוונה עליו לעצמו הם הויו"ת, וזהו ה' איש מלחמה. כי מה שהם הויו"ת לצורכו הם, ולצורך מצרים להלחם עמהם הם מגבורות אלקים.

¹¹⁵⁹ דמעשה בראשית עי' ת"ז כז ע"ב.

¹¹⁶⁰ שעה"ק מד ע"ג ד"ה ענין המוחין.

¹¹⁶¹ נתלכש (שעה"ק).

¹¹⁶² נתלכש (שעה"ק).

¹¹⁶³ נתלכשו (שעה"ק).

¹¹⁶⁴ המוסגר נמחק בשעה"ק.

¹¹⁶⁵ עי' שעה"כ תפילין ד, ותיקו"ז יא ע"א.

¹¹⁶⁶ ועי' שער הכללים פרק ה: החו"ג תחילה הם נפרדין ונחלקין לב' ¹¹⁶⁶ מוחין בסוד ם' דצלם¹¹⁶⁶, ואחר שיתלבשו תוך נה"י של אמא, אז נכללין החו"ג תוך יסוד אמא ונעשים חד מוחא סוד ל' דצלם, ואז נקרא חד עטרה, וזהו בעטרה שעטרה לו אמו לשון יחיד. וזה סוד ש' של תפילין, של ד' ראשין ושל ג' ראשין, שמתחלה היו ד' מוחין, ואח"כ נעשו ג' מוחין לבד.

¹¹⁶⁷ ע' ספר הליקוטיוס ג ע"ג ושעה"ק מח ע"ב וסס עח ע"ג

¹¹⁶⁸ דע כי המוחין נחלקים לכלס ודע (הגוז"י כת"י).

¹¹⁶⁹ עי' לעיל הערה 433.

¹¹⁷⁰ ובינה נקרא אלקים חיים (נמחק בשעה"ק).

¹¹⁷¹ נמחק בשעה"ק.

¹¹⁷² נמחק בשעה"ק.

¹¹⁷³ פי' להיות הסיבה לצורך עשיית אדם שהוא ז"א ונוק' ביחד אז לריך שיסתתפו שניהם או"א דעשייתו.

¹¹⁷⁴ עשה אותו הזכיר כלס א' לצד גם הזכיר עושה א' כמו שאמר הכותב עשה ולא עשו (שעה"ק).

¹¹⁷⁵ עי' לעיל הערה 433

מאיר העיץ חלק ד'

כי כבר ידעת (עי' שער מוחין דקטנות פרק ב') כי ג' שרי מצרים והם: שר המשקים, ושר הטבחים, {טז ע"א} ושר האופים, הם בחי' אלקים שבגרון, ופרעה מלכם הוא העורף שממש יניקתן¹¹⁷⁶. ודע כי למעלה בתקונא קדמאה של הדיקנא נקרא א"ל, והם ר' א"ל, הם ג' מימין: א"ל שד"י, א"ל הוי"ה, א"ל אדנ"י¹¹⁷⁷, וג' משמאל כיוצא בהם. ואמנם אינן נזכרים רק ה' לבד, כי ב' תחתונים שהם א"ל אדנ"י שבימין ושמשמאל, הם סוד עולם עשיה, וכדי שלא יהיה אחיזה לחיצונים אשר שם לא נתגלה רק שניהן זה כלול בזה, כמבואר אצלנו (שענה"כ דרושי עמידה דרוש ב') בברכת האל הגדול וכו'. והנה נגד אותו א"ל שבדיקנא הנקרא מצר עליון, בסוד (תהלים קיח ה) מן המצר קראתי י"ה. יש ג"כ (ה') אלקים בגרון של בחי' קטנות, ואלו נקרא מצר תחתון, שהוא צרות גרון. וכשאלו ה' א"ל שבמצר העליון מאירין אל ה' אלקים שבמצר תחתון, אז מתבטלים החיצונים היונקין מן הגרון, וזהו (ישעיה יט ב) וסכסכתי מצרים במצרים תחתון בעליון, ועי"ז (שם א) ונעו אלילי מצרים¹¹⁷⁸.

וכבר ידעת כי א"ל של הדיקנא הוא סוד א"ל מאלקים שבפאה (שער א"א פרק יא), והוא שורש הדינין, לכן כופה את הדינין שבגרון הנקרא אלקים. וז"ס ג"כ (בראשית לט א) ויוסף הורד מצרימה, כי יוסף גימטריא חמשה פעמים¹¹⁷⁹ א"ל הנ"ל, ויוסף הוא סוד היסוד דבינה שבז"א, ונאמר

¹¹⁷⁶ עי' בהגר"א בסד"צ י"א ע"ד וז"ל, ולכן אורחא דחויא זנבא מחא ורישא כפיף כו' והם זנב הקדושה, כמ"ש בזהר על פסוק קולה כנחש ילך דבגלות זנבא דקדושה מנהיג את העולם, ולכן או"ה עכשיו בגדולה ששם אחיזתם ורישא דקדושה בגלות כפיף לעפרא, ולכן ישראל בתכלית השפלות לעפר יגיע, ולכן כל יניקתם של הס"א מהעורף כידוע בסוד פרעה הערף, ומצרים במצר הגרון, וסוד שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים, הכל בגרון בסוד התנין כמ"ש על פרעה, הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול כו' (יחזקאל כ"ט) ולכן התחלת המופתים לפני פרעה היה בתנינים כמ"ש בזהר, וז"ש ה' למשה ואחוז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו שהיה לעץ יבש, ובזה נחלש כח פרעה ולכן אמר לו לאחוז בזנבו ששם אחיזת פרעה ורמז לו שבידו יחלש פרעה, שכל המופתים היה בשליחת ידו וכאן התחיל להתחלש, עכ"ל.

שבכמה מקומות הסט"א לעומת הקדושה שבאותו הזמן, ואז היה מדרגת משה בקדושה סוד הדעת בפנים ובהתפשטו בגרון, ונגדו הסט"א באחוריים בעורף שהוא סוד (יחזקאל כט ג) התנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו וכו' ותחילת גילוי הזה היה במשה רעה"ש שורש העליון מהתפשטות הקדושה, שע"י יצא מחשבה לגילוי, והוא בגרון בין הראש לגוף, ונגדו היה תגבורת הסט"א שהיה רוצה לקטרטג ולבטל דבר זה שלא יתגלה שמו בעולם, כמ"ש פרעה, (שמות ה ב) מי ה' אשר אשמע וגו', לא ידעתי את ה' וגו' (פתי"ש ז"א לט)

המשך פתי"ש ז"א לט: וג' שרים שלו נגד ג' מוחין, שר האופים בשמאלא תנור בוערה מאופה (הושע ז ד) ושר המשקים בימינא מוזג במים, ושר הטבחים בחו"ג דדעת שהוא כבישול שלהם באש ומים, כמ"ש רבינו בפ' לתיקונים תיקון סט (קכז ע"ב ד"ה חד אופה) וכו' נקראים המוחין שרים, שהם המושלים בכל אברי הגוף ומסדרים כל פרטי המדרגות שבו, וז"ס החלום של שר האופים ושר המשקים ושר הטבחים, כולם נצרכו בשביל יוסף שעלה לגדולה ע"י, כי יוסף הוא ששה הוי"ת שהם מוחין גדולות מאימא ומאבא, וירידת יוסף למצרים היה הכנה לגדולתם של ישראל שיוכלו לצאת משם, שכל ענין גלות מצרים היה בסוד התיקון והבירור ממלכין קדמאין וכו' וענין החלום¹¹⁷⁶ הוא בלילה בעת סילוק המוחין למעלה, שאז נשאר הנפש בקטנות שהוא א' מס' במיתה (ברכות נ"ז ע"ב) שלכן אז זמן שליטת הקליפות הסובבים לנפש הנשאר בגוף במדרגות הקטנות

¹¹⁷⁷ עי' אד"ר קלב ע"א ז"ל, בתקונא קדמאה דדיקנא קדישא עלאה עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה שליט ונחית וסליק וכו' עלמא תנינא וכו' עלמא תליתאה וכו', ועי' ב"ע צט ע"ב שג' עולמות הם ב"ע והם מתגלים בא"ל שד"י א"ל הוי"ה וא"ל אדנ"י, ועי' שענה"כ דרושי עמידה דרוש ב'.

¹¹⁷⁸ עי' שער רה"ק יב ע"ג: ונחזור לענין מצרים, כי בהיות הקליפות נאחזות במקום מצד התחתון שהוא הגרון, שכלו הם דינים, הם מתגברים, וז"ס תגבורת מלכות ושולטנות פרעה ומצרים, וכאשר הקב"ה רצה להכניעם אז נאמר וסכסכתי מצרים במצרים (ישעיה י"ט) והענין הוא במה שהודעתך כי אין הדינים נכנעים אלא עי"י שרשם ומקורם ואז נשבתים ומתבטלים, והנה המצר התחתון שבו נאחזים פרעה ומצרים הוא הגרון כנ"ל הוא תלוי ונשרש בשרשו העליון שהוא המצר העליון שהוא מקום תקונא קדמאה דדיקנא שהם הפאות העליונים של הזקן שעליו נאמר מן המצר קראתי י"ה.

¹¹⁷⁹ פיתחתי הראשי תיבות.

מאיר העיץ חלק ד'

ביוסף "יפה תואר" ויפה "מראה, ר"ת יתום" ¹¹⁸⁰ כמבואר אצלנו ¹¹⁸¹. { טז ע"ב } ונקרא יפ"ת כנודע כי הסריס אין לו זקן, כי זה תלוי בזה, ולכן יוסף סוד היסוד יש לו הדרת פנים עליונים שהם ש"ע נהורין כנודע (שער א"א פרק יד). וכן בבינה עצמה, כי מן ס"ג יוצא שם ייא"י שהוא א"ל ¹¹⁸², כי ז"ס (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, כי איש שהוא ז"א, הוא בסוד צלם ¹¹⁸³ הבינה הנקרא אהי"ה גימטריא א"ך, ואהי"ה זו במילוי יודי"ן גימטריא צלם עם הכולל, וזהו אך בצלם יתהלך איש, וזהו (בראשית ט ו) כי בצלם אלקים.

¹¹⁸⁴ ואמנם כבר ידעת כי המוחין דז"א הם כפולים שהם נה"י דאבא תוך נה"י דאמא ¹¹⁸⁵. והנה יסוד דאמא מגיע עד שליש ת"ת דז"א, ויסוד אבא מגיע עד סוף יסוד דז"א. נמצא, כי כל קן ימין ושמאל נעשה מנו"ה דאמא ומנו"ה דאבא, אך הקו האמצעי אינו נעשה בז"א מיסוד דאמא רק עד שליש העליון דת"ת שלו, ושאר ב"ש הת"ת וכן היסוד שלו לא נעשו רק ע"י יסוד אבא ¹¹⁸⁶. והנה, הג" ¹¹⁸⁷ יורדין עד ההוד של ז"א ואח"כ נכלל ביסוד של ז"א, והנה משם יצאו אל הנוקבא ¹¹⁸⁸ ועשו כל הפרצוף של ¹¹⁸⁹ הכלים שלה. והנה נודע, כי מוח בינה של נוקבא נעשה בה מן ההוד שלו, ושם

¹¹⁸⁰ עי' לקמן הערה. Error! Bookmark not defined.

¹¹⁸¹ שעה"ק לה ע"ג ושעה"פ מח ע"ב (לש"ו).

¹¹⁸² עי' שעה"כ קר"ש דרוש ה, וז"ל, אל הוא שם ייא"י שבהויה דס"ג והוא בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא, ועי' ת"ז מז ע"ב ובהגר"א שם ד"ה הולך סגולתא, וסוף תיקון נח דף קח ע"א בנ"א. עי' לקמן שער הנסירה פרק ב'. ועי' זהר ח"ג רמו ע"ב: ד"א (&) ויחלום והנה סלם רעיא מהימנא מה ל' אסתלק על כל אתון הכי את עתיד לאסתלקא על כל בריין בגין דאסתלק לשמא דיו"ד ה"י וא"ו ה"י דביה יי"י דחושבניה ל' דבקדמיתא הוית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו יאאא בי"ג מכילין דרחמי דאינון אחד כען תסתלק באל דאיהו ייא דתרין שמהן סהדין הלא אל אחד בראנו הה"ד (&) הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו ובג' יודין אלין יתקיים בך (&) ירום ונשא וגבה מאד במ"ה דהכי סליק מא"ד לחשבן אד"ם ובהפוך אתון מאד הוא אדם ירום בארבע אנפין דאריה דאינון (&) יברכך יהו"ה ונשא בארבע אנפין דשור דאינון ישא יהו"ה בשמאלא וגבה מאד יאר יהו"ה באמצעיתא ודא יוד הי ואו הי ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום רביעאה יהו"ה ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (&):

תרגום: דבר אחר "ויחלום והנה סולם", רועה נאמן מה ל' עולה על כל האותיות, כך אתה עתיד להתעלות על כל הבריות, משום שעלה לשם של יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שבו שלש י' י' י', שחשבונן שלשים, שבהתחלה היית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא יא"א בי"ג מדות של רחמים, שהן אח"ד. כעת תתעלה בא"ל שהוא אותיות ייא"י ששני שמות הם עדים "הלא אל אחד בראנו", זהו שכתוב "הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו". ובשלוש יודי"ן אלו יתקיים בך "ירום ונשא וגבה מאד". במ"ה, שכך עולה מא"ד לחשבון אד"ם, ובהפוך אותיות מאד הוא אדם. "ירום" בארבע פנים של אריה שהם "יברכך יהו"ה", "ונשא" בארבע פני שור שהם "ישא יהו"ה" בשמאל, "וגבה מאד" "יאר יהו"ה" באמצעיתו, וזה יוד הי ואו הי, "ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום". רביעי יהו"ה, "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם".

¹¹⁸³ א' שבא לו מן אמא (שעה"ק).

¹¹⁸⁴ שעה"ק מד ע"ד.

¹¹⁸⁵ וסניהס תוך ז"א (שעה"ק).

¹¹⁸⁶ לקמן שער לא סוף פרק ג' ועי' נסירה פרק ח (לש"ו).

¹¹⁸⁷ "והנה הג" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ה"ח שזלעת נתפשו על ההוד שבו והה"ג שזלעת".

¹¹⁸⁸ דעת דנוק' דז"א (שעה"ק).

¹¹⁸⁹ שבחי' כל (שעה"ק).

מאיר העיץ חלק ד'

נגמרו החסדים להתפשט בו, ומשם יצאו הגבורות לה, ולכן אז (בראשית ב כב) ויבן ה' אלהים את הצלע, מלמד שנתן בינה יתירה באשה {טז ע"ג} יותר מבאיש (נדה מה ע"ב)¹¹⁹⁰.

ודע, כי יש ג' חלוקים מן הדעת דז"א לדעת דנוקבא: א', כי הדעת שלו יש בו ה"ח וה"ג וכל א' הוי"ה א', והם גימטריא ק"ל ק"ל¹¹⁹¹, אך דעת שלה ה"ג לבד, שהם גימטריא ק"ל א' לבד, וזהו (שבת לג ע"ב) דעתן של נשים קל"ה. והב', כי דעת שלו נעשה מן יסוד דא"א¹¹⁹² המתלבשים במוח שלו, ושניהן ניתנין¹¹⁹³ תוך הדעת שלו ממש, ומקבל הארתן בהיותן¹¹⁹⁴ שם ממש. אך הדעת שלה אינה רק מהארת יסוד ז"א שכנגד דעתה, ובולט בה הארתה לבדה, ופנימיות האור נשאר תוך יסוד ז"א, וממה שבולט דרך מסך יסוד ז"א לחוץ הוא סוד הדעת דנוקבא. הג', כי הנוקבא בראה ה' ית' צרה מלמעלה ורחבה מלמטה כדי לקבל הולד (ברכות טא ע"ב), נמצא כי היסוד דנוק' הוא רחבה למטה, לכן הדעת של ז"א הנעשה מיסוד הבינה שהוא רחבה מלמטה יש בו אור גדול. אך דעת הנוקבא מיסוד דז"א שהוא צר מאד ואורו מועט, ותבין מהיכן הוא שהנוקבא רחבה ונתפשטה בה (אור) זרועותיה¹¹⁹⁵ וגופא (ברוחב), כי הוא (אור)¹¹⁹⁶ של יסוד ז"א עב¹¹⁹⁷ מלמעלה, לכן ראשה צר. אח"כ האיר היסוד בה ומשם התפשטות גופה, ואח"כ התרחבת יותר, ומשם הדינין והדמים מה"ג שהם ה' דמים טמאים באשה, שהם ה' אחוריים דאיה"ה שהם גימטריא ד"ם, והם לבושים אל ה"ג. והנה הטעם שניתנו לז"א כל הב' עטרין דידיה ודידה, לפי שהבן יורש ולא הבת¹¹⁹⁸, אך אחר כך שנשאה (בראשית כד טז) ותהי לו לאשה, יהיב לה עטרין דגבורה, אז הוא בסוד (כתובות צז ע"ב) הבעל חייב לזון את אשתו. גם דע, כי שרש ה"ג נשארין למעלה ביסוד דז"א אע"פ שמשם יוצאין להנוקבא¹¹⁹⁹.

שער כו פרק ד מ"ב¹²⁰⁰

המוחין נחלקים לצלם, ובכל אחד יש בו רמ"ח איברים ושס"ה גידין¹²⁰¹, בצ' בל' במ' פרוץ שלם בכל א'. ובכל ג' בחי' אלו הם בחי' הרוחניות והנפש המתפשטים ברמ"ח איברי הגוף,

¹¹⁹⁰ כלומר עיקר בנינה מאימא ולא מאבא כמו שיש אצל ז"א עי' שער מאמרי רז"ל מסכת נדה שם. ועי' ליקוטי תורה על הפסוק הנ"ל ז"ל: ויבן ה' אלהים אמרו רז"ל מלמד שבאשה ניתן בינה יתירה יותר מבאיש, פ"ה זה מדבר ביעקב ורחל כי מן החסדים של יסוד דבינה אשר נתפשטו בגוף דז"א אין יעקב לוקח כלל אמנם רחל נוטלת ב' חסדים וב"ש מן החסדים האלה במוחין שלה כי מלבד שח"ב שלה נעשה מהתפשטות המוחין תוך נה"י דאמא המגעת עד רחל עכ"ז זולת זה לוקחת ב' חסדים המתפשטים תוך נה"י דז"א ששרשם מיסוד דאמא ולא מנ"ה ועכ"ז נוטלתם גם רחל הרי כי נתנה בינה במוחין של האשה יותר משל איש כי חסדים אלו מבינה הנק' אימא יצאו, ע"כ.

¹¹⁹¹ עי' דרושי הצלם פרק ב' כללי חו"ג אות יב.

¹¹⁹² לאמא (שעה"ק).

¹¹⁹³ נכנסים (שעה"ק).

¹¹⁹⁴ מתלכדים (נוסף בשעה"ק).

¹¹⁹⁵ אור בזרועותיה (לש"ו).

¹¹⁹⁶ עור (לש"ו).

¹¹⁹⁷ כר (לש"ו).

¹¹⁹⁸ עי' אד"ז רצא ע"א וז"ל, וכלא נטיל בן דא וירית כלא והאי ירית לברתא וברתא מניה אתזן

¹¹⁹⁹ עי' לעיל שער כה פרק ב' כללי חו"ג אות י'.

¹²⁰⁰ קה"י

¹²⁰¹ וסס"ה גידין (נמחק בקה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

דוגמת הנפש הנכנסת מן י"ג שנה ואילך. ודע¹²⁰², כי יש בחי' רבות בצלם זה דגדלות, כי כמה מיני גדלות הם, יש מוחין דגדלות מזווג חיצוניות דאו"א מחלקם עצמן, ויש מעולים מהם שנמשכין מפנימיות או"א, ויש מעולים מהם שנמשכין מחיצוניות או"א, ויש מפנימיות או"א, ויש מעולין מהם שנמשכין מחיצוניות עתיק. והענין כמ"ש שיש ב' בחי' פנימיות וחיצוניות בכל פרצוף ופרצוף, ולעולם אין ז"א חסר אפי' בלילה לאחר חורבן הבית מחיות המוכרח, שהוא מוחין פנימים דקטנות אמא, ובהיות לו גם מקיפי אמא, אז מספיק להעלות {טז ע"ד} מ"נ¹²⁰³. אמנם אם יהיה בו אלו לבד ימשוך ו"ק לבד ממוחין דגדלות גרועים והם מחיצוניות דאו"א, ואינם רק ו"ק דמוחין פנימים דאמא, ואז מכ"ש שיכנסו פנימים ומקיפים דקטנות אבא. ואם היו בו תחילה גם פנימים דקטנות אבא, ואז מעלה מיין נוקבין, יכול להמשיך מוחין דגדלות יותר מעולות מחיצונות או"א, ואז יהיה בו כח אח"כ לקבל גם ו"ק דגדלות אבא כמו בעמידה דערבית. ואם היה בו תחילה גם מקיפי דקטנות אבא, אז ימשיך ו"ק דגדלות אמא, ואחר כך בעמידת שחרית ימשיך גם כל המוחין דגדלות דאו"א פנימים ומקיפים מחיצוניות דעתיק, ופנימית דעתיק נשאר לעתיד כנזכר בק"ש דיוצר (שננה"כ קר"ש דרוש ב'). ודע שכשצריכין לכנס כל המוחין, אז נכנסים כל המוחין דאמא ואח"כ דאבא. אך כשאין צריכין להכנס בז"א רק ו"ק דגדלות אמא לבדו ולא יותר כמו בערבית, אז נכנסים ו"ק דגדלות אבא, ואע"פ שלא נכנסו ג"ר דאמא.* ודע שהדעת הוא נשמה בו"ק, וגם דע ששורש ההוא¹²⁰⁴ נשארין בדעת תמיד, עיין לעיל כללים דחו"ג סי' ט"ז תשלום זה.

*ונלע"ד שצ"ע, שהרי הכלים בתוספת אינן רק ג"ר בלבד, והנראה מכאן הוא שאינן קבועים חיות מוכרחת רק פנימית דיניקה דו"ק דאמא לבד, וכל השאר באים בתוספת. ואולי הם משם מ"ה החדש, אך ביניקה כיון שהם באים בתוספת מסתלקין¹²⁰⁵.

שער כז פרק א¹²⁰⁶

השער אחד עשר פרטי עיבור יניקה ומוחין וכו' פרקים ז"א אין בו רק ט"ס והעשירית היא נוקבא¹²⁰⁷, אמנם הניחה שרשה בו והיא עטרה שבו כי משם נאחזת. אך העטרה היא מכלל היסוד עצמו כנודע כי כל ספירה נחלקת לג' פרקין ועטרה היא פרק ג' של היסוד¹²⁰⁸, נמצא כי הספירה י' היא פרצוף נוקבא דז"א, והוא¹²⁰⁹ אינו רק ט"ס, והיא נשרשת ונאחזת בסוף היסוד שהוא בפ"ג שבו הנקרא עטרה. והנה הט"ס דז"א כל אחד יש בה ג' פרקין, ואלו הם ט"ס חב"ד חג"ת נה"י, והכתר אינו מעצמותו ואינו נמנה עמם¹²¹⁰. אמנם להיות כי הנו"ה שבו נכללין כאחד¹²¹¹, נמצא כי גם אם נמנה הכתר אינו רק ט"ס לבד. והט' נחלקין לג' קוין

¹²⁰² עי' בשעה"כ דף יט ע"ג דרוש ב' וגם דרוש ד' [דף כ ע"ב] ואז תבין (לש"ו), שם הרב מסביר איך נכנסים מוחין הנ"ל בקריאת שמע.

¹²⁰³ כלומר ואז אפשר לתקן.

¹²⁰⁴ הנה"ח (כ"תי הגו"ז"י).

¹²⁰⁵ ?

¹²⁰⁶ קה"י

¹²⁰⁷ עי' הערה 472.

¹²⁰⁸ עי' לעיל ריש ח ע"ג שיש רק ב' פרקין ביסוד.

¹²⁰⁹ ז"א

¹²¹⁰ עי' זהר פנחס רנז ע"ב: כפום דרגא דיליה דאתקרי יש מאין ודא חכמה עלאה [תרגום: כפי מדרגתו נקרא יש מאין זוהי החכמה העליונה]. כלומר הכתר בגדר אין ולכן לא נמנה. ועוד עי' ע"ח מוחין דצלם ח' שדעת הוא במקום הכתר שהכרת הוא שורשו של הדעת.

¹²¹¹ ב' פלגי דגופא הם (רע"מ פנחס רלו ע"א), ותז"ח בסופו (נא ע"ד): 'כל אומנותיה דחבריה איהו עביד'. אמנם כל מש"כ שהם גוף אחד אינו אלא בחיצוניותם, אבל בפנימיותם הם שנים ממש (כללים ח"א סט ע"ג).

מאיר העיץ חלק ד'

ימין ושמאל ואמצע, { יז ע"א } וזהו ענינם חח"ן בג"ה דת", וכשנעשו ג' קוין יהיה חח"ן קו אחד והם בחי' נצח בג' פרקיו, ובג"ה ג"פ ההוד, ודת"י ג"פ יסוד.

ודע כי יש ג' מינים של ט"ס, והם ט' פנימים מלובשים תוך ט"ס אמצעים, המלובשים תוך ט"ס חיצונים. ונמצא עתה ג' חכמות ג' בינות ג' דעות, וכיוצא בזה בכל הט"ס, עד שהם ג' כלים בכל אחד זה תוך זה, וכל זה אחר הגדלותו.

והנה נדבר עתה בספירה אחד ומשם יתבאר כל השאר. הנה ספירת נצח יש בה ג' נצחים זה לפנים מזה בסוד ג' כלים, ונצח החיצון הוא נצח דעיבור, והוא נצח נצח עיקרי, שהוא פרק תחתון של החיצונים, ובו ג"פ. ונצח אמצעי הוא נצח של יניקה, אך אינו רק פרק תחתון של חסד של אמצעי. ונצח הפנימי הוא נצח דגדלות, אך אינו רק פרק תחתון דחכמה של הפנימית¹²¹². וכעד"ז בחסד יש בו ג' חסדים, חיצון נקרא פרק אמצעי נצח החיצוניות, אך נקרא חסד שבנצח דחיצוניות, ואמצעי הוא פרק אמצעי דחסד ונקרא חסד שבחסד האמצעי¹²¹³, ופנימי הוא פרק אמצעי דחכמה הפנימית ונקרא חסד שבחכמה¹²¹⁴. וכעד"ז בחכמה הם ג' חכמות, החיצונים נקרא פרק עליון דנצח (דחיצוניות), והאמצעי נקרא פרק עליון דחסד, והפנימי נקרא פרק עליון דחכמה, הרי הם קו ימין, והם ג"פ חכמה מלובשים תוך ג"פ חסד המלובשים תוך ג"פ נצח.

נמצא, כי ג"פ עליונים הם כולם נקרא חכמה, אלא שזה נקרא חכמה דחכמה, וזה חכמה דחסד, וזה חכמה דנצח. וג"פ אמצעים כולם חסד, אלא שזה חסד דחכמה, וזה חסד דחסד, וזה חסד דנצח. וג"פ תחתונים כולם נצח, אלא שזה נצח דחכמה, וזה נצח דחסד, וזה נצח דנצח. נמצא עתה, כי כל קו ימין אינו רק ג"ס (פ"ג)¹²¹⁵ זו תוך זו כל א' מג"פ, וכעד"ז בקו שמאל, וכעד"ז בקו אמצעי, וכולן ט"ס. הכלל העולה, כי ספירה עליונה של קו ימין יש בו נצח וחסד וחכמה זה תוך זה, וכן בספירה אמצעית וכן בספירה התחתונה, והרי נתבאר איך בכל א' מהג' אלו נכללות בג', והבן זה היטב.

נמצא, כי כל חיצוניות כולה אינה רק ג"ס, שהם נה"י הנחלקות לט"ס¹²¹⁶, וכל האמצעית אינו אלא ג"ס שהם חג"ת ונחלקים לט"ס¹²¹⁷, וכל הפנימית אינו רק ג"ס שהם חב"ד ונחלקים לט"ס¹²¹⁸. נמצא (ג"כ) כי נה"י מלבישין לגמרי חג"ת, וחג"ת מלבישים לגמרי את כל החב"ד, וז"ס בתפלת ר' נחוניא בן הקנה¹²¹⁹ כי הם ג' הויות זה תוך זה כמ"ש, והם מלאים מבפנים ומתיכון ומבחוץ, הוא הו"ה הו"ה הו"ה¹²²⁰. נמצא כי נה"י הם פרצוף שלם מט"ס ונקרא חיצוניות, ונקרא

¹²¹² כלומר עי"מ משמשים יחד על אף שהם באים א' אחרי השני.

¹²¹³ נלח החיצוניות (קה"י). ליתא זכת"י (הגוז"י)

¹²¹⁴ חכמה שזחסד נלח החיצוניות (קה"י).

¹²¹⁵ נמקח זקה"י.

¹²¹⁶ לט' פרקים (קה"י).

¹²¹⁷ לט' פרקים (קה"י).

¹²¹⁸ לט' פרקים (קה"י).

¹²¹⁹ המובא בריש ספר הקדו"ש ללש"ו.

¹²²⁰ ועי' מאמרי רשב"י פרשת תרומה ז ע"א [כב ע"א] ובאד"ז שם מו ע"ב [נ ע"א] ובזהר הרקיע

סוף פרשת ויצא (לש"ו). ז"ל בפרשת תרומה: חכמה סתימאה דביה כעין דכר ונוקב' דהאי חכמתא סתימאה ביה מתפרשא תלת זמנין לארבע ארבע. דאינון י"ב ואינון יהו"ה יהו"ה יהו"ה וכו' ואינון שרש ת"ת ומלכות והיינו דקאמר ר' נחוניא בן הקנה ע"ה [זה בקטע השני של התפילה בהקדו"ש] ומתהפכין לת"ת ומלכות דמתמן אשתרשו שית סטרין דדוכרא ושית סטרין דנוקבא והיינו דקאמר אתקין כולא כעין דכר ונוקבא דאפילו חכמה סתימא' די ביה כעין דכר ונוקבא אתתקנו. ומש"כ באד"ז היא שהי"ב/י"ג הנ"ל הם גילוי הת"ד.

וז"ל הזהר הרקיע: הנה כבר ידעת שזו"ן שרשם למעלה בא"א והם סוד י"ג מדות כמ"ש בתפילת ר' נחוניא בן הקנה ומתפשטים לת"ת ומל' ופי' מורי' ז"ל שמתמן אשתרשו ו' סטרין דדכר ונוק' ויג מדות

מאיר העיץ חלק ד'

בחי' עשייה. וחג"ת הם פרצוף שלם מט"ס ונקרא תיכוניות, ונקרא בחי' יצירה, והוא מתלבש לגמרי תוך עשייה. וחב"ד הם פרצוף מט"ס ונקרא פנימית, ונקרא בחי' בריאה¹²²¹ ואצילות, כי הנה בינה בריאה וחכמה אצ"י¹²²² מתלבשין זה תוך זה, ואח"כ שניהן תוך היצירה¹²²³.

שער כז פרק ב'¹²²⁴

והנה נמצא, כי החכמה יש בה ג' בחי' שהם פ"א דנצח ופ"א דחסד ופ"א דחכמה. נמצא כי פרק עליון דנצח נקרא עיבור שבו, והוא מחצית ו"ק שבו, ופ"א דחסד נקרא תשלום ו"ק שהם בחי' יניקה שבו, ופ"ע דחכמה נקרא מוחין שבו שהם בחי' גדלות שבו, וכעד"ז בכולן בכל שאר ספירות. והנה זה החיצוניות { יז ע"ב } נחלק לב', חצי עליון מחכמה עד חצי ת"ת, וחצי תחתון מחצי ת"ת עד סוף יסוד, וחצי עליון נסר (נ"א נגמר)¹²²⁵ וניתן ללאה בסוד פנימיות אליה, וחצי תחתון ניתן לרחל בסוד פנימית אליה, ותבין היטב, כי אע"פ שנה"י הם מכלל הו"ק, ונודע כי הו"ק הם הנקראים¹²²⁶ יצירה, עכ"ז נה"י¹²²⁷ אינן נקרא אלא עשייה, כי עשייה היא נוקבא כנודע. ונמצא, כי כל חיצוניות היא נה"י וכולן ניתן לנוקבא¹²²⁸, וז"ס (בראשית כט ב) וירא והנה באר בשדה והנה שם ג' עדרי צאן רובצים עליה (סתרי תורה ויצא קנא ע"ב).

ויש באר עליון ותחתון, לאה ורחל, וזו לוקחת חצי עליון (וזו לוקחת חצי תחתון ג' עדרי צאן שהם נה"י וזהו מחצית תחתון)¹²²⁹, ואז אחר הנסירה נשאר ז"א בסוד ב' בחי' לבד, שהם התיכונה והפנימית. והנה התיכונה הוא חג"ת והם נקרא יצירה ו"ק, לפי שעד שם¹²³⁰ נשלמה בחי' ו"ק של הגדלות. אמנם האמת הוא כי החג"ת לבדם נקרא ו"ק, כי בחי' אמצעית נקרא כן, וזו לבד נקרא יצירה, ולהיות בחי' זו לז"א נקרא ז"א ו"ק, לפי שאז נשלמו גילוי ו"ק. ובזה תבין כי הז"א הוא לעולם בחי' ת"ת, כי הוא המכריע בין חסד לגבורה, ובהיותו כלול משניהן נקרא ת"ת ונקרא ז"א, ונמצא א"כ שז"א הוא חג"ת, ונוקבא נה"י.

וז"ס גדול שהודעתך בתחלת הקדמה לאדר"ז¹²³¹, כי כח"ב ג' רישין דעתיקא, וחג"ת ג' רישין דז"א ונה"י ג' רישין דנוקבא. והנה בזה תבין למה הנוקבא היא עומדת תמיד באחורי (ז"א)¹²³²

הם ג' הויר"ת ג' יוד"ין וג' וו"ין לת"ת וו' הה"ין הם לנוק' ומזל ה"ג כוללם הרי י, ג נמצא כי י"ג מכילין הם סוד שורש זר"ן וכשהן מתחברים הי, ג מכילין מחוברים, ע"כ. וצ"ע מה הקשר לכאן, כנראה שההתלבשות היא הגילוי של ג' הויר"ת שיש הויר"ה א' של חב"ד וא' של חג"ת וא' של נה"י, וצ"ע איך זה מתאים עם הת"ד*##.

¹²²¹ עי' ת"ז כד ע"ב אימא עלא המקנא בכורסייא (כללים ח"ב נב ע"ב)

¹²²² דרושי אבי"ע ריש פרק יג ובהד' פרקים האחרונים שם פרק ד' (לש"ו).

¹²²³ כל המלכיות שבכל הפרצופים כולם נמשכים ונכללים במלכות הכללי דאצילות שהיא נוק'

דז"א (דע"ה ח"ב קיז ע"ב).##*

¹²²⁴ קה"י

¹²²⁵ נמחק בקה"י.

¹²²⁶ "ונודע כי הו"ק הם הנקראים" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "ונודע כי הו"ק הם מכללם הנה"י

ונקראים).

¹²²⁷ נמחק בקה"י.

¹²²⁸ כל הנה"י הם דידה כי הם רק לצורך המלכות ולכן היסוד הוא כולו כליל בה והיסוד כולל

הנ"ה כי הוא מכריע הכולל ב' הקצוות (דע"ה ח"ב קו ע"ב)

¹²²⁹ המוסגר נמחק, ובמקומו איתא מג' עדרי לאן ש"ס נה"י וזו לוקחת חיים התחתון (כת"י הגוב"י

וקה"י).

¹²³⁰ פעל שמש (קה"י).

¹²³¹ לא מצאתי אמנם זה נמצא בשער א"א פרק ג'##*

¹²³² נמחק בקה"י.

מאיר העיץ חלק ד'

סיום הת"ת, אחורי נה"י, כי שם עומדת תמיד, ומשם נעשית. ונמצא ראש נה"י אלו מתחילין מן הטבור הת"ת של ו"ק שהוא בחי' תיכונה הנקרא ז"א.

¹²³³ועתה נבאר בחי' אלו איך נעשין ע"י עיבור ויניקה ומוחין. והנה בתחלת העיבור היה הזווג, ואז יצאה הטפה בבחי' י' מלכיות שיש ב"ס אלו דחיצוניות, ואח"כ בעיבור נשלמו י"ס אלו החיצוניות (נ"א בעיבור יצאו נה"י דט"ס) ¹²³⁴ אשר כולן אינן רק נה"י בלבד כנ"ל, וזהו בדרך כללות. פי' שהנה"י שיש בכל א' מאלו ט"ס דחיצוניות נשלמו, כיצד, נצח דנצח ונצח דחסד ונצח דחכמה, והוד ההוד והוד גבורה והוד בינה, ויסוד דיסוד ויסוד דת"ת ויסוד דעת, הרי יש בו ט"ס בעת העיבור, ולכן גוף העובר קטן אע"פ שיש בו ט"ס ¹²³⁵.

ואח"כ ביניקה, נכנסת הבחי' התיכונה שהם חג"ת בט' פרקין, והיו מתלבשין מעט מעט תוך הט"ס הנ"ל שאינן רק בחי' נה"י של החיצוניות, כי כל חיצוניות אינן רק בחי' נה"י לבד גמורות. ובעיבור נעשה נה"י שבנה"י לבד, ואחר התלבשם כלולים ¹²³⁶. נמצא שכיון שאלו הם בחי' חג"ת נתנו כח בחג"ת של החיצוניות שהם חג"ת שבנה"י, וגם הם גדלו בחיצוניות. ונמצא עתה כי יש לו ב' בחי' דז"א התיכונה והחיצונה, אמנם החיצונה נגדלת עתה גידול ב', והוא שנגדל בה חג"ת שבהן באופן זה, חסד שבנצח חסד שבחסד חסד שבחכמה, גבורה שבהוד גבורה שבגבורה גבורה שבבינה, ת"ת שביסוד ת"ת שבת"ת ת"ת שבדעת. ובוזה תראה איך ביניקה נגדל הקטן בכל אבר ואבר שבו ובכל ספירה וספירה שבו עצמם, ואינם תוספת איברים אחרים אך האיברים עצמן נגדלין, כי הרי בכל ספירה וספירה מהט' של ¹²³⁷ העיבור נגדל בהם עתה שלישי כנ"ל, כי כל אורך קו ימין בעת הגדלות הם ג"פ לבד, והרי בעיבור היה קו ימין ג' {יז ע"ג} שלישים מג"פ, ר"ל שלישי מכל פרק ופרק, שהוא נצח שבנצח דנצח, ונצח שבחסד דנצח, ונצח שבחכמה דנצח, ועתה נתוסף ונגדל שלישי א' בכל פרק מהם, שהוא חסד שבכל פרק ופרק, וכל זה בחיצוניות. אך בתיכונה באו הו"ק שבה בפעם א', שהרי עצמותן הוא בחי' חג"ת, לכן תכף נגדלה בפעם א' כל בחי' ו"ק. והבן זה למה נקרא בחי' התיכונה יצירה ובחי' ו"ק, ולמה אמרו כי היניקה הוא מבחי' ו"ק, והיה ראוי לומר שהם ג' קצוות ¹²³⁸ לבד דוגמת העיבור שהיו ג' קצוות תחתונים נה"י, אמנם נקרא ו"ק יען הם ו"ק התיכונים שנגמרים בפ"א יחד. הרי טעם א' בעבור החג"ת עצמן ¹²³⁹, וגם חיצוניות נשלמו לו"ק כנ"ל הרי טעם ב', וגם כי אלו הם בחי' ו"ק דיניקה ¹²⁴⁰ של הגדלות כולו בכללות.

אח"כ בגדלות נכנסו בחי' פנימיות שהם חב"ד בט"ס ¹²⁴¹, ומתלבשין מעט מעט תוך ט"ס דבחי' אמצעי שאינם רק חג"ת נה"י של בחי' האמצעית, ועתה נגדל בחי' זו אמצעית בבחינת ט"ס ¹²⁴² חב"ד שבה, כי כיון שנכנסה בחי' פנימית שכולה הוא בחי' חב"ד כנ"ל, לכן החב"ד שבבחי' אמצעית גם הוא נגדל ונתגלה. נמצא, כי חכמה שבנצח וחכמה שבחסד וחכמה שבבינה של התיכונות נתגלו ונגדלו, וכן בינה שבהוד ובינה שבגבורה ובינה שבבינה, ודעת שביסוד ודעת

¹²³³ כאן פרק חדש זכתי (הגוז"י).

¹²³⁴ נמחק בקה"י.

¹²³⁵ על אף שיש בחי' ראש בגוף אבל זה לא מכלל הג"ר אלא מכלל הז"ת והג"ר היא סוד אור המתלבש בתוך המוחין דז"א (ביאורים ח"א ס ע"א), וממילא כל הט"ס כאן הם בכלל הו"ק. ועי' דע"ה ח"א פה ע"א שהו"ק הוא כלל הקומה, וזה כולל אפילו הראש, שכל בחי' הג"ר היא רק המוחין שבראש שהרי בתינוק יש ראש ורק חסר לו מוחין. הסיבה היותו רק ט' עי' לעיל הערה 472.

¹²³⁶ כולם (קה"י ולש"י).

¹²³⁷ זמן (נוסף בקה"י).

¹²³⁸ עליונים (נוסף בקה"י).

¹²³⁹ "בעבור החג"ת עצמן" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "בעיבור עצמן".

¹²⁴⁰ ויניקה (קה"י).

¹²⁴¹ זט"פ (קה"י).

¹²⁴² נמחק בקה"י.

מאיר העיץ חלק ד'

שבת"ת ודעת שבדעת נגדלו, והרי נשלמו ט"פ דתיכונות שכולם הם ג"ס חג"ת לבד והגדילו שליש
[א']¹²⁴³ עתה, ואז נשלם¹²⁴⁴ קומת האיש לגמרי. וגם בחיצוניות נגדלו החב"ד שבהם ע"ד הנ"ל
בתיכונות, והרי נשלם עתה הגדלות שבהם¹²⁴⁵ ט"פ דחב"ד תוך ט"פ דחג"ת תוך ט"פ דנה"י, אמנם
אינן רק ט"ס לבד, ובכל א' ג"פ, הרי כ"ז בחי' בז"א הנזכר בפרקין דלעיל.

והנה, בזה תבין איך הנה"י הם נפש וחג"ת רוח וחב"ד נשמה וחייה, שהם בחי' אבי"ע. לכן
הכבד בו הנפש והוא נגד נה"י בסיום הת"ת, כי שם נקשרים ג"פ העליונים דנה"י כנודע, דתמן
דביקין רישי ירכין, והלב בו רוח ועומד בג' אמצעות חג"ת, ומוח בו הנשמה¹²⁴⁶ ועומד בג"ר. אמנם
משם מסתעף כל א' ממקומו, כל א' במדרגתו. כיצד, הנפש אשר מתגלית בכבד שכנגד רישי פרקין
דנה"י כנ"ל, בודאי שגם (שם)¹²⁴⁷ היתה למעלה בכל בחי' כלים חיצונים העליונים, האמנם לא
נתגלית ולא עלתה בשם עד נה"י דז"א, כי עומדין הנה"י דנה"י ונה"י דחג"ת ונה"י דחב"ד וכולם
בחי' נפש ונה"י, אך הרוח נגלה בלב העומד בחג"ת דז"א, כי שם חג"ת דנה"י וחג"ת דחג"ת וחג"ת
דחב"ד, והנשמה נתגלית במוח העומד בחב"ד דז"א, כי שם חב"ד דנה"י וחב"ד דחג"ת וחב"ד
דחב"ד¹²⁴⁸. אך העיקר, כי הנפש נתלבשת בכלי¹²⁴⁹ חיצונים והרוח בתיכון¹²⁵⁰ והנשמה בפנימים.
ונמצא, כי במוח יש נר"ן, אלא שכולם הם בחי' נשמה, שהוא נשמת הנשמה ונשמת הרוח ונשמת
הנפש, ולכן אנו אומרים כי הנשמה במוח. אח"כ בלב יש נר"ן, וכולן בחי' רוח, שהוא¹²⁵¹ רוח
הנשמה, ורוח הרוח, ורוח הנפש, לכן אנו אומרים שהרוח בלב. ואח"כ בכבד יש נר"ן וכולם בחי'
נפש, שהם נפש שבנשמה, נפש הרוח, נפש הנפש, לכן אנו אומרים שהנפש בכבד.

הכלל העולה כי מוח לב כבד להיותן כלים פנימים דגוף, וכל א' יש בו ג' בחי', פנימי תיכון
וחיצון כנודע, כי אפי' בעיבור ויניקה יש אל העובר מח לב כבד. אך להיותן יותר פנימי מכל הגוף,
שם מתלבשין ומתגלין עיקר הנר"ן. יען שלשתן בקו האמצעי שהוא עיקר הגוף, ומשם משלחין
הארתן בכל האברים באופן זה, כי הכבד מחיצוניות שלו שולח נפש שבנפש לנצח הוד יסוד
דחיצוניות, ורוח שבנפש שולח מהתיכונות שלו אל חג"ת שבחיצוניות¹²⁵², ומפנימותו שולח נשמה
לחב"ד שבנפש¹²⁵³ דחיצוניות. ואח"כ הלב¹²⁵⁴ שולח נפש של רוח אל נה"י דתיכונות, ורוח דרוח
לחג"ת דתיכונות, ומפנימיותו שולח נשמה דרוח לחב"ד דתיכונות. ואח"כ המוח שולח {יז ע"ד}
מחיצונותו נפש שבנשמה לנה"י דפנימיות, ומתיכונותו שולח רוח דנשמה לחג"ת דפנימיות,
ומפנימותו שולח נשמה שבנשמה לחב"ד שבפנימיות.

והרי נתבאר כי כל הז"א אינו רק ט"ס, אע"פ שנחלק לג' בחי', ואלו הם ט"ס גמורות, וא"צ
יותר. ואמנם כל ספי' מאלו נחלקין לכמה פרטים, כי כל ספירה דחיצוניות נחלק לאלף רבוא, וכל

¹²⁴³ קה"י גורס את המוסגר.

¹²⁴⁴ גדלות (נוסף בקה"י).

¹²⁴⁵ ש"ס (קה"י).

¹²⁴⁶ עגו"י פרק ג'.

¹²⁴⁷ נמחך בקה"י.

¹²⁴⁸ והנשמה נתגלית במוח העומד בחב"ד דז"א, כי שם חב"ד דנה"י וחב"ד דחג"ת וחב"ד דחב"ד (נמחך

בקה"י).

¹²⁴⁹ בכלים (קה"י).

¹²⁵⁰ בתיכונים (קה"י).

¹²⁵¹ ש"ס (קה"י).

¹²⁵² לאמצעות (קה"י).

¹²⁵³ שבנפש לחב"ד (קה"י).

¹²⁵⁴ מחיצוניות (נוסף בקה"י).

מאיר העץ חלק ד'

ספירה מהתיכונות לו' אלפים רבבות, וכל ספירה מהפנימיות נחלק לעשר אלפים רבבות פרסאות¹²⁵⁵, כנזכר תיקון נ"ג (קמח ע"ב)¹²⁵⁶.

שער כז פרק ג'¹²⁵⁷

ודע, כי כמו שכל א' מאלו הט"ס שלימות נחלקות לג' בחי' לבד. כיצד, ספירת חכמה יש בה חח"ן¹²⁵⁸, יען הם מקו ימין, וכעד"ז שאר הספירות, וכן כל בחי' מהם כלולה מג'. וכעד"ז לכמה בחי', כי כמו שהוא ג' כללות¹²⁵⁹, כן הוא בכל ספירה וספירה, ונחלקת לאלף אלפים¹²⁶⁰, וכולם בבחי' ג' לבד. וסבה לזה, כי אין טפה פחותה משיעור י', ויש בה ג' קוצין¹²⁶¹, והוא סוד ג' קוין ימין ושמאל ואמצעית בהכרח. כן הט"ס שלימות הנ"ל נחלקות לג' חלקים וג' קוין כנ"ל. וזכור זה היטב, כי כל בחי' נחלקת לג' בחי' לבד. אמנם, כל בחי' ובחי' מאלו הג' יש בה כללות י"ס, כי כן היו"ד גימטריא עשרה, ואין בה רק ג' קוין לבד. והענין כי היא בעצמה נחלקת לג' קוין, וכל קו יש בו ראש תוך סוף, ג' פרקין, הרי י"ס בכל בחי'. אמנם, כל הי' נקרא בחי' אחת¹²⁶², נמצא כי בכל בחי' ובחי' יש ג' בחי' אשר כל א' מהם כלול מ"ס. כי כן הז"א יש בו ג' קוין לבד, ויש בו ג' פעמים י"ס, פנימי תיכון חיצון.

והנה, כדי שיצטייר בעיניך, נצייר בענין השמות עצמן. הנה כתבנו לעיל כי יש ג' כלים בכל ספירה וספירה, ונצייר בחי' הכתר וממנו יתבארו כולם. ואלו הן: א', חיצון, יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"א. ב', אמצעי, יו"ד ה"י וי"ו ה"א¹²⁶³. ג', פנימי, אל"ף ה"י יו"ד ה"י¹²⁶⁴. והנה בעיבור לא נגלה תחלה רק בחי' חיצון ולא כולו, רק יו"ד ה"י וי"ו ה"א, אשר בסוף השם זהו בחי' נה"י שבכתר. אח"כ נתגלה בניקה משם התיכון, בחי' וי"ו ה"א שבו, וגם משם החיצון נתגלה יו"ד ה"י וי"ו שבו. ואח"כ בגדלות נתגלה שם הפנימי כולו, וגם משם התיכון נתגלה יו"ד ה"י ובוזה נשלם. וגם משם החיצון נתגלה יו"ד, יו"ד ה"י, ונשלם כולו. וכעד"ז בכל ספירה וספירה.

והנה בעת אצילות המלכים, יצאו בחי' א"א ואו"א בכל ג' בחינותיהן, לכן כל א' מהם היו בט"ס¹²⁶⁵ גמורות, אשר הג"ר שבהם הם בחי' הפנימים בט' פרקיהן, והג' אמצעים הם בחי'

¹²⁵⁵ נמחק בקה"י.

¹²⁵⁶ ז"ל, ובה סליקת כל ספירה לעשרת אלפים רבי רבבות ו' שעוריה בכל ספירה וספירה ששת אלפים

רבי רבבות.

¹²⁵⁷ קה"י

¹²⁵⁸ לבד (נוסף בקה"י).

¹²⁵⁹ ג' כללות" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "בכללות".

¹²⁶⁰ חלוקות (נוסף בקה"י).

¹²⁶¹ עי' לעיל אנ"כ א' במ"ק, ועי' זהר ח"ג ר"ג ע"ב וז"ל, כל יחודא שלים הכא איהו יי' אלקינו יי', דהא רזא דיליה מראש צורים איהו, ואתייחד ברישא בגזעא ושבילא, יי' דא רישא עלאה אוירא דסלקא, אלקינו דא גזעא דאתמר גזע ישי, יי' דא שבילא דלתתא, ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות, עכ"ל, ועי' אריז"ל בשער מאמרי רשב"י ה' ע"ב וז"ל, שלש טיפין דאזדרקו מן מוחא נמשכים מן ג' מוחין, חכמה ובינה ודעת הנז' באדרא רבא ונרמזים ביו"ד עצמה קוצא לעילא וקוצא לתתא וגי"ו (נ"א ושוריק) באמצעיתא, והם הם שרשא וגזעא ושבילא הנז' בפ' בלק בדף ר"ג סוף ע"ב, עכ"ל, ועי' יהל אור ח"א ז' ע"ב וז"ל, באות יו"ד אית ביה קוצא וגזעא ושבילא קוצא הוא קוץ העליון, גזעא גוף היו"ד, ושבילא קוץ התחתון, ולכן ביו"ד התחברות כל ג"ר, כי גזעא גוף היו"ד הוא חכמה, ובקוצא נקשר כתר עליון, ובשביל התחתון בינה, והוא נעיץ בינה בה"א של השם שהוא קוץ הימין של ה"א שהוא י' כידוע, עכ"ל.

¹²⁶² אחד?

¹²⁶³ ###למה זה לא כמו כל ס"ג?

¹²⁶⁴ עי' שער השמות פרק ג'.

¹²⁶⁵ זו ט' ספירות (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

התיכונים בט"פ, וג"ת הם בחי' חיצוניות בט"פ. אך ז"ן יצאו באופן אחר, כי ז"א יצא בב' בחי', חיצון ותיכון, אשר ב' בחי' אלו נקרא ו"ק לבד בין שניהן כנ"ל. אך הפנימי לא נכנס בו עד אחר התיקון. והנוקבא לא יצאה רק בחי' א' לבד, ר"ל כי לא נגלית בה רק מלכות שבכל הט"ס של בחי' החיצוניות שלה.

לכן היה בז"א ג' זמנים, שהם בעיבור ד"ת נהי"ם, וביניקה חג"ת, ובגדלות חב"ד. אך המלכות היה לה ד' בחי', א' נקודה והיא בסוד המלכות שבה. ב', שנגדלת גם נהי"ם. ג', שנגדלו גם חג"ת. ד', שנגדלו גם חב"ד. (ואלו הד' זמנים הם כנגד ד' ההי"ן שבשם ב"ן, והם נקראו ד' נשים¹²⁶⁶)¹²⁶⁷ וכולם בחי' חיצוניות שלה לבד. והטעם, כי כיון שהוא בחי' המלכות, לכן היה בה זמן שלא היה בה רק בחי' מלכות לבד, לכן נקרא נקודה. והיה בו בז"א ו' בחי' מלכות אשר בו"ק. אך בנוקבא, היה בה מלכות א' לבד שבמלכות, והיא נקודה א'. אך כולם הם נקודות, ולכן מתו. אך עתה בעיבור שנגדל גם נהי"ם שבו לא מית. והבן טעם זה איך בעיבור לא מית, שלא היה כבתחלה. וז"ס שבארנו שנתקן שנעשה עתה בעיבור פרצוף בקוין, ואין קוין { יח ע"א } אלא בבחי' ג' נקודות נהי"ם. אך בהיותו ו' נקודות מלכות לבד, לא יש ג' קוין¹²⁶⁸. גם תבין למה נקראו כולם מלכים¹²⁶⁹, כי אין בהם רק בחי' מלכות אף בז"א¹²⁷⁰. ונ"ל כפי דרך זה, כי כל בחי' חיצוניות נק' מל' כנ"ל, דנהי"ם הם ג' רישין דנוקבא, וא"כ היה תחלה בחי' חיצונית, ואח"כ בעיבור נתקן החיצונית נהי"ם, וביניקה נתוסף התיכון ובגדלות הפנימי.

שער כז פרק ד'¹²⁷¹

ודע, כי הב' בחי' ראשונים, כיון שאין בהם רק ו"ק נקרא אלהים, כנודע כי כל בחי' ו"ק נקרא אלקים, כי כן ז"א, להיותו ו"ק של כללות עולם האצילות נקרא אלקים בערך א"א הנקרא הוי"ה כנוצר באדרא (קמא ע"ב). נמצא כי הו"ק דז"א נקרא אלקים, והמוחין הוי"ה, א"כ כל אלו אינם רק ו"ק של כללות (האצילות)¹²⁷². ואע"פ שתראה שיש הוי"ה בחיצוניות ותיכונים אפילו בכלים, הוא בפרטות. אמנם כללות החיצונית נקרא אלקים כמו שנודע, כי כל הז"א¹²⁷³ נקרא אלקים. ומזה שם אלקים מתחלקין לכמה רבבות שמות של הוי"ה. וכן הנוקבא דז"א האוחזת כל ג' ודע,

¹²⁶⁶ זה א' מהסיבות שהיא נקראת אות ד' (דע"ה ח"א ד ע"ג), עי' לקמן שער לד פרק ב' אות ט'. כל זה דוגמת הד' נשים שבאמא עלאה עי' אר"א סוף פרק ח' והם חב"ד חג"ת נהי"ם ומלכות שהם בינה תבונה ראשונה תבונה שניה ותבונה שלישית (ביאורים ח"א לו ע"ג).

¹²⁶⁷ קה"י גורס את המוסגר.

¹²⁶⁸ אלא רק קו א'.

¹²⁶⁹ כלומר מלכיות דב"ן (ביאורים ח"ב פד ע"א)

¹²⁷⁰ וזה נראה יותר אמיתי ואפשר ג"כ באופן אחר. כי ז"א ילא צב' בחינות, החיכונה והתיכונה, אשר צ' בחינות אלו הוא בחינת ו' קצוות לבד בין שניהם כנז"ל. אך הפנימיות לא נכנסה בו עד אחר התיקון. והנוק' לא יצאת רק צ' בחינת נקודה אחד לבד, ר"ל כי לא נגלית בה רק בחי' המלכות שצככל א' מהטו' ספירות של בחינת החיכונה שלה, ולכן היו בז"א ג' זמנים לבד שהם בעיבור ד' תחתונות נהי"ם, וביניקה חג"ת, ובגדלות חב"ד. אך במלכות היתה ד', בחינות א' נקודה, והיא בסוד מלכות שבה, שנית כשגדלה גם נהי"ם, ג' כשגדלה גם חג"ת, רביעית כשגדלה גם חב"ד. ואלו הד' זמנים הם כנגד ד' ההי"ן שצשם צ"ן, והם נקראים ד' נשים, וכולם בחינת חיצונית שלה לבד. והטעם כי כיון שהיא בחינת מלכות, לכן היה בה זמן שלא היה בה רק מלכות לבדה. אך ז"א שאינו נקבה, לא היה בו זמן הנקודה שהוא של מלכות לבד רק תמיד היה ו"ק (קה"י).

¹²⁷¹ קה"י

¹²⁷² קה"י גורס את המוסגר.

¹²⁷³ הבינה (קה"י).

מאיר העיץ חלק ד'

עולמות¹²⁷⁴ ונקראת אלקים, ויש בחי' הויו"ת למטה אפילו במלאכים כנודע, אלא שהם הויו"ת נמשכין כולם בשם¹²⁷⁵ אלהים.

ועתה נבאר הענין יותר בפרטות. דע, כי כל זה שאמרנו אפילו בגדלות אינו רק בחי' נה"י לבד. פי' כי חב"ד של פנימים הם ג"פ עליונים דנה"י דז"א, וחג"ת דפנימים הם ג"פ תיכונים דנה"י דז"א, ונה"י דפנימים הם ג"פ תחתונים דנה"י דז"א. וכעד"ז הנ"ל יש בחי' תיכונים בנה"י אלו, והם ט"פ ונקרא תיכונים דנה"י. וכעד"ז יש בחי' חיצוניות בנה"י אלו, והם ט"פ ונקרא חיצוניות דנה"י. ונמצא כי הם ג"פ נה"י תוך נה"י, ונה"י תוך נה"י, וכולם נקראו נה"י לבד, אלא שיש בו ג' כלים זה לפנים מזה, וכולם מנה"י לבד. ואם כן, הט"ס דז"א בג' בחינותיהם אינם רק מנה"י דז"א לבד מט"פ, אלא שאח"כ אנו רוצין לדבר דרך פרטי יותר, לומר כי אלו הג' כלים הם זה לפנים מזה חיצון נה"י, והתיכון חג"ת, ופנימי חב"ד, לפי שהם נר"ן דנה"י. אמנם שלשתן בחי' נה"י לבד, וז"ס צ' דצלם. ואח"כ, כל הנ"ל הוא בל' דצלם הם חג"ת דז"א, והם ט"פ ט' ספירות גמורות בחי' נפש נקרא נה"י, ובתוכם יש חג"ת אחרים בט"פ אחרים¹²⁷⁶ והם בחי' רוח ונק' חג"ת, ובתוכם יש חג"ת פנימי בט"פ¹²⁷⁷, והם בחי' נשמה ונקרא חב"ד, אך כולם אינם רק חג"ת. ועד"ז בס' דצלם הם חב"ד וכתר דז"א, והם ממש ע"ד הנ"ל.

נמצא, כי אין נקרא זעיר אנפין גדול לגמרי עד שיכנסו כל בחי' דצלם שלשתן, ואז הוא שלם ב"ס¹²⁷⁸ גמורות, דוגמת תבונה, אשר הצלם מתלבש ב"ס שלה כנודע, כי צ' בנה"י שלה, ול' בחג"ת¹²⁷⁹, וס' בחב"ד שלה. אך החילוק הוא כנ"ל, כי ד' נשים יש בנקבה, וכמו כן ד' נשים בבינה אמא עלאה. שבחי' חב"ד שלה נקרא אמא, בינה עלאה, וחג"ת שלה נקרא תבונה ראשונה, ונה"י שלה נקרא תבונה שניה, ומלכות שלה נקרא תבונה ג' והיא רביעית בערך הבינה. ובזו התבונה הג' בכל י"ס שלה מתלבש כל הצלם כולו דז"א¹²⁸⁰, באופן שז"א גדול כמו המלכות דאימא עילאה כולו שוה בשוה ממש, באופן כי מלכות¹²⁸¹ היא בחי' רביעית בערך אימא, וזה סוד (במדבר כג י) ומספר את רובע ישראל, כי ז"א נקרא ישראל, רובע של אמא עלאה.

¹²⁷⁴ זי"ע (נוסף בקה"י).

¹²⁷⁵ משס (קה"י).

¹²⁷⁶ נמחק בקה"י.

¹²⁷⁷ בט"פ (קה"י).

¹²⁷⁸ י' או ט' עי' לעיל ריש פרק א'.##

¹²⁷⁹ טלה (נוסף בקה"י).

¹²⁸⁰ מלכות דמלכות של המלוכת דאצילות מתלבש בבריאה וכן בכל ספירה וספירה וכן הוא כי לעולם מתלבשים זה בזה בחלק הי"ב (דע"ה ח"ב קנא ע"ב) (עי' לעיל שער כג פרק ד')

¹²⁸¹ שמו' ללכס דז"א (קה"י) "כי מלכות" נמחק.

מאיר העיץ חלק ד'

¹²⁸²שער כח פרק א מ"ח

שער השנים עשר שער העיבורים ויתחלק לה' פרקים
טעם למה הוצרכו זו"ן להתעבר במעוי דאמא כמבואר אצלינו (אנ"כ א), הענין הוא עם מ"ש
לעיל בענין המלכים { יח ע"ב } שמלכו בארץ אדום ומיתו. כי הנה, טרם שנאצל עולם האצילות
המוזכר תמיד בספר הזהר בשם זה ¹²⁸³, יצא הי"ס הכוללים כל עולם אצילות בכללות, ויצאו נפרדות
זה מזה, כי היו י"ס זה למטה מזה, וזה מקבלת מזו שלמעלה ממנה, ולא היה בשום א' מהם בחי'
פרצוף, רק היו בסוד כללות, כי כל א' היתה כלולה מכולן, והיו הכללות מעורב בהן בכל א' מהן,
והיה בלתי סדר ותיקון. עד שאח"כ, הע"ק אתתקן גרמיה בקדמיתא כנזכר באדרא (זוטא רפט ע"ב),
ואז ספירת הכתר נעשה פרצוף שלם ביי"ס ונקרא בחי' א"א, ואח"כ נעשו או"א מחו"ב כמבואר.
והנה עתה בא ¹²⁸⁴ עת וזמן תיקון ז"ת שבאצילות, אשר מהם נעשה זו"ן אחר התיקון, הנה
רצה המאציל העליון לתקנם, כי ¹²⁸⁵ בתחלה היה כל א' מהם מובדלת מחברתה הבדל גמור, והיה
נקרא רה"ר כמבואר היטב (שער השבירה פרק ב'), ע"ש איך לסכה זו לא יכלו הכלים האלו לקבל
האורות שבתוכם ונשברו ומתו. לכן רצה המאציל העליון לתקנם, ואי אפשר להתתקן א"כ יתחברו
יחד כל הו"ק זו בזו בסוד פרצוף א', מקושרים זה בזה, כנזכר שם ביאור הפרצוף המקושר דרך קוין
מה ענינו, ועי"ז יחזור להיות רה"י שהוא פרצוף א' כלול הנקרא ז"א. ואמנם, כדי שיתקשרו ויתחברו
יחד, צריך לעלותן להכניסן במעוי דאמא, ושם בסוד ימי העיבור יתאחדו ויתקשרו ויתחברו יחד ¹²⁸⁶
יחוד גמור, ויצאו אח"כ בזמן הלידה בבחי' פרצוף א' מיוחד ¹²⁸⁷ בכל פרטיו. וגם הספירה (הז') ¹²⁸⁸
שהיא מלכות הנקרא נוקבא דז"א ¹²⁸⁹, הוצרך שגם היא תהיה עמהם בעת העיבור, כדי שתהיה כלולה
עמהם לצורך היחוד הראוי לה עם ז"א בעלה כנודע.
לכן נבאר עניני העיבור, ונאמר כי הלא ב' בחי' יש בעיבור, וכל בחי' כלולה משני עיבורים,
שהוא ג' זמנים ¹²⁹⁰. וביאור הדברים, כי תחלה הכל היו זו"ן בסוד העיבור, והיו בבחי' ג' כלילין בג',
ונקודת מלכות כלולה עמהן. ואח"כ נולד והיה לו זמן יניקה, ואחר כך הגדיל והיה לו עיבור ב'
לצורך המוחין שלו, שאז נקרא זמן הגדלות. נמצא שהם ג' זמנים וב' עיבורים, עיבור דג' כליל ¹²⁹¹
בג', ויניקה, ועיבור ב' ¹²⁹². והרי זה בחי' א' בסוד חיצוניות. ואחר כך היתה לו בחי' אחרת שנייה
דוגמתה בג' זמנים וב' עיבורים, וכ"ז ¹²⁹³ לצורך הפנימים, באופן שהם ד' עיבורים וז' זמנים, כי
הזמנים הם ו' אבל העיבורים שבהם אינן רק ד'.

¹²⁸² או"ח

¹²⁸³ כלומר אצילות

¹²⁸⁴ צבא (או"ח).

¹²⁸⁵ רצה המאציל העליון לתקנם כי – נמחק צאו"ח.

¹²⁸⁶ (ויתקשרו ויתחברו יחד) – מוסגר צאו"ח.

¹²⁸⁷ (נ"א מאוחד) (או"ח).

¹²⁸⁸ או"ח גורם את המוסגר

¹²⁸⁹ כלומר כל הז' מלכים של נוק' עי' &

¹²⁹⁰ נמחק צאו"ח

¹²⁹¹ כלילין – או"ח

¹²⁹² דמוחין (נוסף צאו"ח).

¹²⁹³ מוסגר צאו"ח

מאיר העיץ חלק ד'

¹²⁹⁴ונבאר ענין חיצוניות ופנימיות מה ענינם, כי החיצוניות הם מציאות העולמות ¹²⁹⁵,
ופנימיות הם בחי' הנשמות ¹²⁹⁶. והענין, כי ¹²⁹⁷הנה יש בזו"ן וכעד"ז בכל הפרצופים ב' בחי', הא'
הוא בחי' החיצונית אשר בהם כדמיון הגוף אל הנשמה שמבפנים, ומזה החיצוניות דז"א ¹²⁹⁸(נ"א
זו"ן דאצילות) נבראו כל העולמות כולן של בי"ע כנודע. כי כל הנבראים וכל הבריות שיש, כולם הם
בציר דמות פרצוף אדם, כנזכר בזהר פרשה תולדות (קלד ע"ב ¹²⁹⁹) דכל שייפי ושייפי איתקרי אדם,
ואפילו המלאכים כולם הם מבחי' חיצונית דזו"ן דאצילות. אמנם, יש בחי' ב', והוא הפנימית שבו,
שהוא כעין נשמה אל הגוף שמבחוץ ¹³⁰⁰, ומבחי' זו נבראו נשמות בני אדם ¹³⁰¹, הצדיקים
התחתונים ¹³⁰². כי נשמת הזכרים מז"א ונשמת הנקבות מנוקבא דזעיר אנפין, באופן כי כל נשמות
הצדיקים הם יותר פנימים מהמלאכים כולם, חוץ מהנשמות שהם מבחי' בי"ע כנודע ¹³⁰³. גם ¹³⁰⁴
נשמות אלו יהיו פנימים אל ערך המלאכים אשר מן העולם ההוא שממנו חצבו הנשמות, כמ"ש
במקומו בע"ה. וז"ס (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה, וארז"ל (מדרש זוטא איכה פרשה א ¹³⁰⁵) אפי'
מלאכי שלום אינן יכולין לכנוס כו'. וצריך להבין מאי אפילו דקאמר, ולמה נשתנו אלו המלאכים
מזולתן, עד שהוצרך להשמיענו חידוש שאפי' הם אינם נכנסים. אבל הענין מובן עם הנ"ל, כי להיות
שכל המלאכים הם מחיצוניות והנשמות מהפנימיות, והנה יש בחי' מלאכים קרובים אל הנשמות של
הצדיקים יותר משאר מלאכים, ונקרא מלאכי שלום. מהו דתימא, כי כיון שבבחי' זו שיש לאלו
המלאכים על השאר, והוא שהם כת המלאכים המקבלין ¹³⁰⁶ את נשמת הצדיקים כשנפטרין מן
העוה"ז, ואומרים { יח ע"ג } לו (ישעיה נז ב) יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכחו, כמו שאמרו
רז"ל (כתובות קד ע"א), לכן נקראו מלאכי שלום, ומצד בחינה זו היה אפשר שיכנסו בפנימיות עם
הנשמות, ולזה השמיענו שאפילו הם עומדין בחוץ ואין נכנסין בפנים.
ונמצא א"כ, כי תחלה היו זו"ן בבחי' חיצוניות שלהם לבד בסוד העיבור של ג' כלילין
בג', ¹³⁰⁷ ואח"כ נולדו והיה להם זמן יניקה, ואח"כ באו להם מוחין בעיבור ב', ואחר כך פעם ב' היה

¹²⁹⁴ מבז"ס לו ע"א

¹²⁹⁵ והמלאכים (פת"ש גדלות דז"א מג)

¹²⁹⁶ דצדיקים (פת"ש גדלות דז"א מג)

¹²⁹⁷ החיצוניות הם מציאת העולמות ופנימיות הם בחי' הנשמות והענין כי – מוסגר צלול"ח

¹²⁹⁸ דז"א נמחה צלול"ח וגורס את המוסגר

¹²⁹⁹ ז"ל, לית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ביה בבר נש דלא הוי לקבליה בריה בעלמא

¹³⁰⁰ מש"כ שהנשמות הם מהפנימיות ר"ל גם מהפנימיות כי הפנימיות בלתי חיצוניות אי אפשר
עי' עוד פו"ח דורש י' (כללים ח"א קג ע"ד).

¹³⁰¹ בני אדם מוסגר צלול"ח

¹³⁰² אמנם יש כמה מיני מדרגות נשמות לאין חקר וכמה מדרגות חיצוניות שהם המלאכים לאין
חקר (כללים ח"א ב ע"א).

¹³⁰³ עי' אד"ו רצד ע"ב וסימן דא אוקימנא, כל ההוא דמגלה רזין, בידוע דנשמתא לאו איהו מנופא דמלכא

קדישא.

¹³⁰⁴ (נ"א ואמנס) צלול"ח

¹³⁰⁵ בני יצאוני ואינם אין נוטה עוד אהלי ומקים יריעותי (ירמיה י' כ) ומלאכי השרת עונין אחריו
הן אראלים צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכוין (ישעיה ל"ג ז) באותה שעה נכנסו מלאכי השרת
לנחמו ולא רצה לקבל תנחומין הדא הוא דכתיב על כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי אל תאיצו לנחמני
על שוד בת עמי (שם כ"ב ד)***

¹³⁰⁶ המקדימים שלום (מבז"ס).

¹³⁰⁷ כלומר שהחג"ת נעלמים בתוך הנה"י עי' לקמן אנ"כ ו', וכן שער מ פרק ד'.

מאיר העיץ חלק ד'

להם כל ג' בחי' אלו בבחי' פנימית שלהם, והיו תחלה בסוד העיבור ג' כליל בג', ואח"כ זמן היניקה, ואחר כך עיבור ב' לצורך המוחין.¹³⁰⁸

שער כח פרק ב'¹³⁰⁹

ונבאר עתה סדרי העיבורים בבחי' חיצוניות ופנימיות. ונאמר, כי הנה ג' זמני עיבורים יש: א', הוא עיבור די"ב חודש כנזכר בגמרא (יבמות פ ע"ב) מעשה דהוי אשתהי תריסר ירחי שתא ואכשריה רבה תוספאה¹³¹⁰. ב', הוא עיבור של ט' חדשים המורגל תמיד ברוב העולם. ג', עיבור של ז' חדשים. ואמנם בבחי' חיצונית שמשו ב' עיבורים הראשונים שהם עיבור של י"ב וט', ובבחי' פנימיות שבו שמשו ב' עיבורים של ט' ושל ז'. ונתחיל לבאר ענין החיצוניות שמשו בו ב' עיבורים א' משל י"ב ושל ט'¹³¹¹.

¹³⁰⁸ עי' פת"ש גדלות דז"א מג ז"ל והיינו, כי עיבור ראשון דחיצוניות כבר נתבאר שהיו סוד העלאת הכלים למעי אימא, ששם הוסר מהם כל סיג ע"י אורות אימא שמרחקים ממנו כל קטרות, והיניקה הוא שכבר נתגלה מדרגת הז"א בסוד הלידה, וצריך שיקבל מאימא גידול לחג"ת שלו שהם בסוד שם שד"י שהוא מן השדים דאימא [עי' זהר ח"ב רנ"ג ע"א ויהל אור שם], שהם ג' שמות של חג"ת כלולים בשם הו"ה בפשוט כ"ו בת"ת ושם הו"ה במילוי יוד"ן חס"ד גי' ע"ב, ובגבורה הוא ג"פ ע"ב ר"ו גי' גבורה, ושלושה השמות גי' שד"י, וז"ס מ"ש (שמות ו ג) וארא אל אברהם וגו' באל שד"י וגו' שחג"ת הם סוד האבות ויניקה זו נמשכת עד ט' שנים ויום א', ואח"כ הוא סוד עיבור שני, והיינו שהמוחין שלו עולים לאימא להיות נסדר שם להתגדל ולסדרם אח"כ בז"א בסוד הנהגה פנימיות, והם ד' מוחין נמשכים מט' שנים עד י"ג ויום א', וכן עולה חשבון י"ג שנים בסוד ו"ק שלו הם ו' שנים, ואח"כ ד' מוחין קודם התלבשם בנה"י הם ד' מדרגות, ואח"כ בהכנסם בנה"י הם ג', הם ז' ו' שהם י"ג. אח"כ הוא ג' בחינות הנ"ל בפנימיות, שהוא סוד גידול הנשמה נר"ן שלו שהוא בסוד הפנימיות, שג' מדרגות הראשונות של עיבור יניקה מוחין הוא להוסיף גידול בעולמות ב"ע עצמם לכל צבאם, אבל בחינה השניה של עי"מ הוא להגדיל אור הנשמות ושורש הפנימי של כולם, שהוא בסוד אדם דנשמה שהוא פנימיותם, ותחילה הוא סוד העיבור של ט' חדשים שבמדרגה זו הוצרך א"א שגם חב"ד שלו יהיו נכללים בו"ק שלו שחב"ד הם לעולם פנימיות של הו"ק, וכמו כן כדי שיתגדל הפנימיות שלהם ולצאת מן התהו, הוצרך לגלות בהם מדרגה עליונה של חב"ד שלו, ועיבור ב' הוא בסוד ז' חדשים, כי הוא הארה נמשכת מז' תיקוני עתיק שבז' תיקוני גלגלתא דרישא דיליה, שאלו הז' תיקונים הם הפנימיות של כל העולמות, והם כוללים כל ז"ת שהם תליין בשיתא קדמאי (עי' סד"צ ט ע"א) שהם הפנימיות ועיקר המחשבה של כל מע"ב, והוא סוד עיבור של הנשמה דנשמות בסוד חב"ד שלהם, שהם בנשמות בסוד המוחין שלהם, ודי בזה. [לבדוק שזה מקום המתאים @]

¹³⁰⁹ אר"ת, מצו"ש לו ע"ב, שעה"ק עח ע"ג.

¹³¹⁰ עי' שער התיקון פרק א' וכן שער ז"א פרק א' ואנ"כ א' י', שער המוחין פרק א'.

¹³¹¹ והנה נתבאר לעיל כי בחי' החיצוניות קודם אל הפנימיות, ועכ"ז נבאר תחילה בקיצור גדול ענין הפנימיות, ואח"כ צפ' הבאים נבאר ענין החיצוניות, כי דוגמתן ממש היה בפנימיות, ואין הפרש ביניהם אלא במספר חדשי העיבור כנז', ומן החיצוניות תלמוד אל הפנימיות בכל שאר הבחי'. הנה אחר שהיו תרין עיבורין ויניקה א' של החיצוניות, חזר פעם ב' א"א להזדווג מיניה וביה בבחי' פנימיותו, ולא נתלבש תוך אר"א כמו שהיה בחיצוניות, שהלבישו ז"ן בסוד תלת כלילין בג' בנה"י דאר"א ואר"א הלבישו לז"ן. אמנם כאן בפנימיות לא היה כן, אכן א"א מיניה וביה נזדווג בנוק', והמשיך בחי' פנימות אל ז"ן אשר משם נמשכו נמשות הלדיקים כנ"ל.

גם יש בזה הפרש אחר, כי בחיצוניות הלבישו נה"י דאריך לחג"ת שלו ונכללו בהם. אך עתה בפנימיות, נכללו נה"י דאריך בחג"ת שלו, ונוסף על זה כי גם חג"ת שלו נכללו ונתלבשו בחב"ד שלו. ונמצאו עתה שנה"י שלו כולוין בג' וג' שהם ט', ונכללו יחד כל הט' ספירות דאר"א, ומשם נמשך זה הפנימיות דז"א, והיה בעיבור ט' חדשים כמנין תשעה ספירות דאריך שנכללו יחד. ואז מזה העיבור הא' של הפנימיות דאריך שנזדווג מיניה וביה, ממנו נעשה פנימיות גופא דז"ן, שהם בחי' ו"ק פנימים שבהם. אח"ך היה

מאיר העיץ חלק ד'

ונתחיל מן הא'¹³¹² ונאמר, כי הנה עיבור א' היה בבחי' א"א עצמו בבחי' נה"י שבו, ומן הזווג שבו עצמו נעשה ו"ק הז"א בבחי' ג' כלילין בג' וע"ש. וענין זווג א"א הוא זה, כי הנה נת"ל כי אין בא"א רק ט"ס לבד, ולא נזכר בו בחי' מלכות¹³¹³, האמנם היסוד שבו כלול מזו"ן כדמיון התמר הכלול מזו"ן, בסוד (תהלים צב יג) צדיק כתמר יפרח הנזכר בזוהר (אד"ז רצב ע"א¹³¹⁵¹³¹⁴), ואז נתעלו נה"י שלו בחג"ת שלו¹³¹⁶, אשר שם מעמד ומצב או"א. כנודע, כי אבא מלביש חסד וחצי ת"ת הימין, ואימא מלבשת גבורה וחצי ת"ת השמאל, ועלה הנצח דא"א בחסד שלו אשר שם אבא, ועלה הוד דא"א בגבורה אשר שם אמא, ועלה היסוד דא"א בת"ת אשר שם בחי' הדעת שהוא היסוד של שניהן, חציו כאן וחציו כאן. ואז ע"י התלבשות נה"י שלו תוך או"א עצמן אשר הם זכר ונקבה ממש, שמשו אז ע"י יסוד דאריך אנפין הכלול מזכר ונקבה מיניה וביה¹³¹⁷, ואז הוציא את החיצוניות ו"ק דז"א ג' כלילין בג', ואת הנוקבא בסוד (זחר בלק רג ע"ב) פסיעה לבר כמבואר אצלינו, ועיין לעיל היטב, ותכלית כוונתו היה להתלבש בתוכם כנ"ל. ונמצא שעליית נה"י דא"א במקום חג"ת שבו היה לטעם הנ"ל, להתלבש תוך או"א שהם זו"ן¹³¹⁸, ועל ידם גם היסוד שבו יזווג מיניה וביה כמ"ש.

וזמן היניקה בסוד הפנימיות דז"א, ול"א קבלתי ענינה. ואח"כ היה עיבור ב' של מוחין של פנימיות זו"ן, וזה היה זווג עליון גדול מאד, כי הז"ת דעתיק יומין שנתלבשו בשבעה תיקוני דגולגלתא דאריך כנ"ז בש"ג ח"ב פ"ב, מהם נמשך פנימיות המוחין בג"ר דזו"ן, ולכן עיבור הזה נמשך שבעה חדשים כנגד ז"ת דעתיק. ואמנם בחי' העליון של ספי' החסד דעתיק יומין ח"ב להם שום השגה כלל בשום אפשרות. ומכ"ש משם ולמעלה. ולכן ז' חדשים האלו ח"ב שלמים, וז"ס משארז"ל כל היוולדת לשבעה יולדת למקוטעים, כי כל עיבור שבעה נמשך מלאו ואינם שלמים לסיבה הנז'. והנה גם מזה הפנימיות של המוחין דזו"ן נמשכו ונעשו נשמות הדיקים, וז"ס אותם הדיקים הגדולים שכולם נולדו לז' חדשים מקוטעים, כמו משה ושמואל ופרץ וזרח, כי כל אלו הנשמות נמשכין מז' דעתיק שז' דגולגלתא דא"א, והבן זה (מזו"ן פ).

עי' כ"ז במבר"ש לח ע"א (לש"ו).@

עי' בהגר"א בס"י ח ע"א הובא בהערה. **Error! Bookmark not defined.**

ח"א פב ע"א (לש"ו).@

ח"א פב ע"א (אול"ח).¹³¹⁵

עיבור הראשון דז"א היה על ידי עליית הנה"י דא"א בחג"ת שלו כי משום שמציאות הזו"ן שרשם מהנה"י דא"א שם הם נתהוו ונעשו על ידי הזווג דא"א וע"י עיבור במעי אימא הרי נמשך מציאות משורשם שבנה"י דא"א ובאמצעות או"א דווקא (כללים ח"א נד ע"א), וכן הוא בלידת המ"ה בתיקון העולמות (כללים ח"ב יג ע"ד)

שהוא השפע היסוד דא"א שהוא התפשטות השני דא"א שממנו נעשה כל המציאות דז"א (כללים ח"א כט ע"ד) מאחר שז"א יוצא מא"א וא"א סובב א"א פנים ואחור ולכן ז"א ג"כ מסבב את א"א פנים ואחור (ביאורים ח"ב צו ע"ד) כאן נתעלו הכלים דנה"י גם כן בחג"ת שהוא במקום או"א וכדי לעשות בהם העיבור דזו"ן, ויש סתירה בדברי הרב אם רק הכלים עלו שם ולא העצמות, ומה שעלה חזר וירד, ועוד שעלה בתור מ"ן והוריד דבר שלם, ומה שאמרנו שיש סתירה אם עלו אורות ולא כלים או גם כלים, לצורך עיבור ראשון דזו"ן עלו הכלים ולא ירדו, ורק בעיבור שני אז עלו הכלים וירדו עוד פעם, ועליית הנה"י בחג"ת דא"א לצורך תיקון העיבור לא היה למעלה מן הפרסא אלא לפנים מן הפרסא בחלל שבין השדרה לפרסא כי הפרסא מתחיל מהחזה מצד פנים ונמשך ומתעקם לצד אחור עד כנגד הטבור והחלק שבו אשר מבפנים לצד חוט השדרה נקרא בשם חג"ת הגם שהוא למטה מן החזה, אבל הצד חוץ הוא מכלל הנה"י, אם כן לצד פנים מסתיים החג"ת בסוף החזה שהוא טבורא דליבא ומצד אחור הוא לפנים מן הפרסא ושם היה זיווג מיניה וביה והוא כנגד ישס"ת שהוא במקום מזל תחתון (עי' עיבורים ב) וכן נזדווגו ע"ז כללות או"א שישס"ת נכללו באו"א עלאין, ונעשה על ידי כ"ז העיבור דז"א בתבונה (עי' הולדות או"א ג') (ביאורים ח"ב צא ע"א). כל קבלת ז"א מא"א היא דרך או"א (כללים ח"ב כ ע"ג), ו"ת דא"א שבו מתהווים הו"ק דז"א (דע"ה ח"ב סו ע"ג).

##כלומר תוך חג"ת דא"א ששם עלו זו"ן¹³¹⁸*

מאיר העיץ חלק ד'

עוד יש טעם אחר, והוא כבר נת"ל (שער השבירה פרק ב') כי ז"א היה בבחי' רה"ר, ו"ק נפרדין זה מזה, ותיקונו הוא לקשרו בסוד פרצוף א' מיוחד לעשות (נ"א ונקרא)¹³¹⁹ רה"י, לכן הוצרכו גם נה"י דא"א להכלל בחג"ת שלו עצמו, ויהיו אז ו"ק דא"א כלולין ג' גו ג', כדי לכלול גם את ז"א שהוא ו"ק בבחי' ג' גו ג' ויתקשרו יחד¹³²⁰.

והנה העיבור זה היה¹³²¹ זמנו יב"ח, וטעם הדבר הוא לסבת א"א עצמו, כי הנה היו נה"י שלו נכללין בחג"ת של או"א¹³²², הרי הם כללות של ו'. וגם יש כללות הנה"י {יח ע"ד} שלו שנכללו בחג"ת שלו עצמן, הרי הם כללות של ו' אחרים, והרי הם י"ב.

ועוד טעם ב' בענין א"א עצמו, כי כמו שנכללו נה"י בחג"ת והם ו' מתתא לעילא, גם נכללו מעילא לתתא, חג"ת מן הנה"י ו', והרי הם י"ב.

עוד טעם ג', כי הנה זווג זה הוא דא"א, אלא שהיו בהתלבשותו בגו אבא ואמא, והנה זווג או"א עיקרו הוא מן המזל הח' דדיקנא דא"א, כמבואר אצלינו (שער או"א פרק א') שאבא יונק מן הח' ואמא מן הי"ג. וגם נתבאר כי מזל הח' הוא ג' שמות של מילוי יודי"ן¹³²³, ונמצא שיש בו י"ב יודי"ן, וכדי לקבל שפע מאלו י"ב, הוצרכו להתעכב שם יב"ח.

גם טעם ד' בענין זו"ן עצמם, והוא כי גם בז"א עצמו נכללו נה"י שלו בחג"ת שלו הרי ו', וכן חג"ת שלו נכללו בנה"י שלו הרי ו' אחרים, נמצא שהם י"ב בחי'.

עוד טעם ה', כי הנה אלו היו תחלה ג' בחי' שהם חג"ת, ובאלו הג' היו הד' אחרות שהם נה"ים כלולין בכל א' וא' מהם מהג"ר, נמצא שהם ג"פ ד', הרי י"ב.

עוד טעם ו', כי צריך שהמלכות תהיה כלולה מכל הג' נה"י הרי ג', ואח"כ כל א' מאלו ג' תהיה נכללת בכל הג"ר שהם ט', הרי י"ב, וכל זה בהיות ז"א ו"ק ג' גו ג', והמלכות רביעית אליו.

והנה נמצא כי זמן עיבור א' עיקרו הוא בא"א, אלא שהיתה ע"י היותו מתלבש תוך או"א כנ"ל, כי הנה היתה כוונתו לעשות אליו בחי' לבושים מן זו"ן, שילבשהו מטבורא דיליה עד סיום גופו כנ"ל. נמצא כי היה זמנו יב"ח, וז"ס במאמר קו המדה דבתיקונים (זהר חדש ואתחנן נו ע"ד)¹³²⁴.

וכן בזוהר פ' בראשית (דף לה ע"ב) כי הנטיעות כקרני חגבים היו, ואתנטעו ואשתהו י"ב ירחי שתא. ואח"כ נולדו זו"נ ובא זמן היניקה, ובכח¹³²⁵ היניקה נתפשטו ו"ק דז"א ממה שהיו תחלה ג'¹³²⁶ בג' ונעשה עתה פרצוף גמור קשורים זה בזה¹³²⁷ בסוד קוין כנ"ל בתחלת דרוש זה. והנה בחי' יניקה אין בה עיבור כנ"ל (בפ"א)¹³²⁸, כי ב' עיבורים הם לבד. אמנם עכ"ז בבחי' א' גם היניקה יש בה סוד עיבור¹³²⁹, והענין כי הנה היניקה זאת הם יונקים מן השדים ורדים של אמא, ונודע כי בחי' הדדים נקרא שם שד"י (נדה מח ע"א¹³³⁰). והנה נתבאר אצלינו כי שד"י הוא גימטריא הוי"ה, שד' אותיות הוי"ה הם כ"ו, גם נעשי' בחי' ע"ב, גם בחי' רי"ו שהם ג"פ ע"ב כמבואר אצלינו (שענה"כ

¹³¹⁹ "מיוחד לעשות (נ"א ונקרא)" נמחק בלוח"ה, ובמקומו איתא "מיוחד נקרא".

¹³²⁰ עי' דברינו (ביאורים) טנת"א פ"א אות כה @ ובעקודים פרק ה' סוף אות ו' @ ובספר הכללים כלל טו ענף ג' אות יב (לש"ו) נ"ל שהציון בכללים בטעות מאחר שזה לא שייך לכאן.

¹³²¹ מוסגר בלוח"ח

¹³²² שלו בלוח"ח (אול"ח), ו"של או"א" נמחק.

¹³²³ ##*? ועי' אנ"כ א' במ"ק.

¹³²⁴ מוסגר בגר"א בתז"ח דף יח ע"א.

¹³²⁵ (נ"א ובבא) (אול"ח).

¹³²⁶ כלילין (נוסף בלוח"ח).

¹³²⁷ יחד (נוסף בלוח"ח).

¹³²⁸ נמחק בלוח"ח.

¹³²⁹ כן הוא במלכים סוף פרק ט' (לש"ו).

¹³³⁰ ##*#

מאיר העיץ חלק ד'

דרושי ויעבור) ע"פ (שמות לד ו) ויעבור ה' על פניו ויקרא, ושם נתבאר כי ג' בחי' אלו הם גימ' שד"י שהם כ"ו ע"ב רי"ו, אשר מקומן בג' קוין של חג"ת. כי בת"ת הוא שם הוי"ה עצמה שהוא כ"ו, וחסד הוא גי' ע"ב, וגבורה הוא גי' רי"ו. לכן מקום הדדים הם בחזה שבין חג"ת, וכל בחינותו¹³³¹ יחד הם שד"י. ומזה השם של שד"י שהוא בדדים של אמא יונק ז"א, ומתפשט ונתקנו הג' קצוות ראשונים שלו שהם חג"ת אשר יש בהם ע"ב רי"ו כ"ו גימטריא שד"י כנ"ל. ואח"כ גם נה"י שבו ינקו משם ונעשו ע"ב רי"ו כ"ו אחרים, כנודע כי כל מה שיש בחג"ת יש בנה"י, אלא שבבחי' חג"ת הם רחמים ונקרא שד"י ברפה, בסוד (שיה"ש א יג) בין שדי ילין, שהם מקום הדדים ממש. ובנה"י נקרא שד"י בדגש, בסוד א"ל שד"י כנודע¹³³², לפי שהוא יותר דינין כנודע, כי הדגש ורפה הם דין ורחמים¹³³³, והנה נמצא כי גם בבחי' יניקה נמשך מסוד ע"ב רי"ו שהם אותיות עיבור ודי בזה. ויניקה¹³³⁴ זו { יט ע"א } נמשכת עד היותו בן ט' שנים ויום אחד.

ואח"כ בא זמן הגדלות ולזה צריך עיבור ב', וענינו הוא מבחי' זווג או"א לתת מוחין לזו"ן, כי בעיבור הא' היה עיקרו מזווג או"א מיניה וביה אלא שהיה ע"י התלבשות באו"א, אבל זה העיבור הב' עיקרו הוא מזווג או"א וא"א טפל לו¹³³⁵ היפך מן העיבור אחד¹³³⁶. וטעם הדבר כמ"ש בגמרא

¹³³¹ בחינותם (אול"ח).

¹³³² עי' מבר"ש מז סוף ע"א מדפוה"ח ומ"ש בסוד אל שד"י ר"ל שהוא שם היסוד ומלמדינו הרב כאן שהשם א"ל שד"י הוא בדגש וכן הוא בתורה בפרשת לך ופרשת וישלח ופרשת ויחי ובסוף פרשת תולדות ופרשת מקץ אבל בין שדי ילין בשה"ש א יג הנה הוא בפרה (לש"ו).
¹³³³ עי' ס"י פ"ד מ"א ז' כפולות בדגש ורפה.

¹³³⁴ עי' לעיל הערה 1308.

¹³³⁵ "וא"א טפל לו" נמחק באול"ח, ובמקומו איתא "אללל שהוא ע"י היות א"א מתלבש בתוכס".

¹³³⁶ הא' (אול"ח ולק"ו).

כי או"א לא הולך בהם רק זיווג א' דאריך, אמנם בזו"ן הולכנו תרין זיווגים, א' דא"א, וא' דאו"א. והטעם הוא, כי או"א כבר היה להם מציאותם ע"י הדיקנא ופערות רישא דא"א, ולא היה חסר להם רק בחי' נה"י שלהם והמוחין, כי זה תלוי בזה, הנה"י צביאת המוחין כנזכר קס. אמנם זו"ן עדיין לא היה להם שום מציאות כלל, ולכן הולך זיווג הא' דא"א להמציא לו את מציאותו הראשון לעשותו בחי' תלת כלילן בג' ע"י עיבור הא', כי בחי' זו היא העיקר שהם שרש ז"א, ואח"ך היה עיבור ב' של המוחין ע"י זיווג או"א. ואל תתמה איך המוחין הגדולים נעשו ע"י זיווג או"א, ובחי' ג' כלילן בג' נעשו ע"י זיווג א"א עצמו, שהוא למעלה מהם. והענין, כי המציאות וההוי"ה הראשונה שהם הו' קצוות הוא העיקר, ולכן נעשה ע"י א"א, כי מכחו נעשה כל מציאות האצילות, ובו נתלים כולם ומלבישים אותו כנודע. אמנם המוחין שהם תוספת הטובה, הם ע"י או"א, כי אינו שורש המציאות של זו"ן.

גם טעם אחר קרוב לזה תצינהו כמשז"ל, ששאל טורנפוס את רבי עקיבא, איזה מעשים נאים של הקב"ה או של זו"ן וכו', וכונתו היתה לשאול למה צרא הקב"ה את האדם פגום וחסר ע"י הערלה, והולך להתקן ע"י בני אדם המוהלים אותו אחר שנולד. והשיב לו, כי השי"ת עושה העיקר והשורש והמציאות הראשון, ורובה שאח"כ ע"י בני אדם יגמר תיקוני האמיתי, דוגמת החיטים שהם מציאות הראשון, ואח"כ בני אדם צורכים וטוחנים ומרקדים ולשין ואפיין ומתקנים, וכל תקונם נעשה על ידיהם, ונעשים אח"ך גלוסקאות יפות.

גם יש ט"א והוא לסיבת הא"א בעצמו, והוא כי הנה נתבאר ב"א ח"ב פ"ג כי או"א זו"ן הם הם לבושי א"א לגופא דיליה, שאו"א מלבישים אותו מן הגרון עד טיבורא דאריך, שהוא בסוף ב' שלישי הת"ת שלו, וזו"ן מלבישים אותו מן הטיבור עד סיום קומתו. והנה עתה, קודם תיקון זו"ן, היה א"א חלוו ולמטה מגולה, והיה כריך להתלבש, ולכן הולך הוא בעצמו להזווג מיניה וביה, להוציא את זו"ן

מאיר העיץ חלק ד'

(ילקוט שמעוני ויקרא רמז תקמז) שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע איזה מעשים נאים של הקב"ה או של בשר ודם וכו'¹³³⁷, וכוונתו היה למה לא נברא האדם מהול, והביא לו ראייה מן החטים הנבראים ע"י השם יתברך, ומן הגלוסקאות הנעשים ע"י בשר ודם. נראה מזה, כי יש דברים שהניחם הבורא ביד בשר ודם התחתונים לתקנם והוא לא תיקנם, לכן אל תתמה אם העיבור שהוא לצורך ו"ק בז"א היה ע"י א"א, ועיבור ב' שהוא לצורך מוחין דז"א היה לו ע"י א"א¹³³⁸, כי יש דברים נתקנים ע"י תחתונים כנ"ל. ובפרט כמ"ש, כי עיקר הכל הוא להוציא עיקר ושורש הז"א שהוא ו"ק, אבל הג' מוחין שבו הם בסוד תוספת אליו, כי לכך משתנים והולכין (נ"א ותוזרים)¹³³⁹ ואינם בקבע בו¹³⁴⁰. גם זמן עיבור הזה¹³⁴¹ היה ט' חדשים, והטעם הוא, כי הנה עתה יש בו ו"ק וג' מוחין שהם ט'. עוד טעם ב' ממה שנת"ל, כי א"א זווגם הוא מכח המזל הח' שבדיקנא דא"א שיש בו ג' הוי"ת

כדי שיתלבש בהם, כי גם לסיבתו היה הז"א צחינת תלת כלין בג' כמ"ל בע"ה צפ"ה, ולכן זיווג הזה לעיבור הא' דז"א, היה ע"י אריך אנפין עלמנו. אמנם, עיבור ב' דמוחין, שכבר א"א איננו אריך אל לבושים, כי כבר נתלבש, ואז אין אורך אל העיבור ההוא רק אל ז"א עלמנו, לכן נעשה זיווג של אורך עיבור הב' ההוא ע"י א"א, שהם העליונים מז"א, ונמשכו להם המוחין על ידיהם.

ודע, כי אע"פ שאנו אומרים כי זה העיבור הא' היה ע"י זיווג אריך, ועיבור הב' דמוחין היה ע"י זיווג א"א, הכונה היא כי בעיבור הא' עיקר הזיווג היה בא"א, לסיבות הנ"ל, אמנם להיות מדרגה א"א גדולה על ז"א, אי אפשר לז"א לקבל הארת א"א אלא על ידם, ולכן אחר שעיקר הזיווג נעשה בא"א, ומשם נמשך העיקר, אח"ך נעשה זיווג גם בא"א, וקבלו אותו המליאות שנעש' בזיווג אריך, ומהם ניתן לז"א ע"י זיווגם גם הם. נמצא כי בעיבור הא' שהוא להמליא ו' קאות ז"א, היה עיקר הזיווג מן א"א עלמנו, וזיווג אבא ואימא טפל לו, כמ"ש שהיה ז"א בתוך אבא ואימא בעיבור הראשון הזה, ובפ"ח נתבאר היטב זה ע"ש. אך בעיבור ב' דמוחין, זיווג אבא ואימא היה העיקרי אז להמשיך להם מוחין, אלא שהיה ע"י התלבשות אריך בתוכם כנודע, כי תמיד הוא מתלבש בהם.

ודע, כי זה הזיווג שאנו אומרים שהיה בא"א לצורך עיבור הא' דז"א, הנה נחלק לתרין זיווגים: הא', הוא נקרא זיווג עליון בסוד נשיקין. והב', נק' זווג תחתון בסוד היסוד. וכבר נתבאר בחי' אלו הב' מיני זיווגים. ונמצא כי תחלה נזווג א"א לעיבור זה בזווג עליון דנשיקין, ומשם נמשכה טיפת זיווג ההוא העליון עד היסוד בו, ושם נעשה זיווג ב' תחתון, ומשם חזרה ללאת טיפה ההוא ונמשכה בא"א, וגם הם נזווגו והמשיכו לז"א, ואז נשאהר בסוד עיבור במעי אימא, כמ"ש כל זה בע"ה צפ"ח ט' וי'. והנה מליאות זיווג זה של הנשיקין העליון שבאריך יתבאר בפ"ו, ולכן נבאר תחילה סדר התלבשות והתכלות דא"א מיניה וביה ז"א וא"א, וע"י כל זה ההתלבשות נעשו הזיווגים דא"א וא"א כמ"ש בפרק הבא בע"ה (מבו"ש לו ע"ג).

¹³³⁷ ז"ל:

¹³³⁸ עי' ספר הכללים כלל יח ענף ז' אות ד' סמוך לסופו (לש"ו). ונ"ל שזה טעות שאין לזה קשר

לכאן.

¹³³⁹ אול"ח גורם את המוסגר

¹³⁴⁰ עי' לשון הגר"א בסד"צ ז ע"ג וז"ל, כל שבא בתוספות חסרין לפעמים, ואינן באים אלא ע"י תפלות התחתונים, אבל כל שבא בתחילה א"א שיחסר לעולם, וכן שם דף א ע"ד ז"ל, כל מה שלא היה בתחלה קודם התיקון אינו אלא תוספת ולא נחשב במנין, שלכן ז"א נקרא ו"ק אע"ג שלאחר התיקון יש בו ע"ס שלימות.

¹³⁴¹ של יניקה?

מאיר העיץ חלק ד'

דיודיין, ויש בו ט' וויין, ומשם נמשך בהם שפע¹³⁴² בסוד עיבור ט' חדשים אלו לצורך המוחין. והנה אחר ט' שנים ויום אחד שהיו לז"א באו לו המוחין אלו, מאז עד תשלום י"ג שנה שלמים ויום אחד, ואז נעשה בחי' ז"א גדול, והגדיל ונקרא אדם גמור. וטעם היות י"ג שנים הוא, כי תחלה היה לו ו"ק, ואח"כ נמשכין לו ד' מוחין שהם חו"ב ודעת כלול מחו"ג, ואלו נמשכו לו תחלה בסוד מקיפים, קודם שיכנסו תוך פנימותו כנ"ל, כי אז הם בלי לבושין, הם ד' מוחין, ואח"כ מתלבשים תוך נה"י דתבונה¹³⁴³ כנ"ל, ואז נכנסין ומתפשטין תוך פנימית ז"א, ואז אינן רק ג' מוחין, כי החו"ג נתלבשו ביסוד בינה שהוא כלי אחד ונעשו מוח אחד¹³⁴⁴, ונקרא דעת. ונמצא כי ו"ק וד' מקיפים { ע"ב } וג' מוחין פנימים, הרי י"ג¹³⁴⁵.

שער כח פרק ג'¹³⁴⁶

ועתה נבאר בחי' הפנימית דזו"ן, כי הנה אחר כל הנ"ל היה פעם ב', כל הנ"ל לצורך פנימית הזו"ן כנ"ל. והנה עיבור אחד¹³⁴⁷ היה בבחי' הפנימים של א"א עצמו ולא ע"י התלבשות דאו"א, והיה זמנו ט' חדשים, לפי שעתה בפעם ב'¹³⁴⁸ הזאת לא די שנכללו נה"י הפנימים של א"א עצמו בחג"ת שלו, ע"ד שהיו למעלה בעיבור אחד¹³⁴⁹ של החיצונית, אמנם גם החג"ת שלו עלו ונכללו בחב"ד של עצמו. ונמצא ט"ס דא"א נכללו, והיו בבחי' ג' של ג' ג', ומזווג זה נעשה העיבור בט' חדשים כמספר ט"ס דא"א, ואז נעשו ו"ק פנימים של זו"ן ג"כ¹³⁵⁰, ומפנימיותם נמשכין כל הנשמות כולם כנ"ל.

ואח"כ היה העיבור הב' של המוחין של הפנימיות, וזה היה בסוד ז' חדשים לבד. והענין, כי עיבור זה נעלם ועליון מאד, כי הוא בסוד ז' ספירות תחתונות של עתיק המתלבשים תוך ז' תקוני דגלגולתא דרישא דא"א כמבואר אצלנו¹³⁵¹, וכנגדן היה העיבור זה מן ז' חדשים. ודע, כי באותן ז"ת דעתיק, אין יכולת להשיג כלל בחצי עליון של החסד שבו, רק מחציו ולמטה בלבד. לכן ארז"ל (נדה לח ע"ב) שכל היולדת לז' יולדת למקוטעים, ואינו בעיבור כל הז' חדשים שלמים. והנה גם מזה הפנימיות של המוחין¹³⁵² דזו"ן נמשכו ונעשו נשמות הצדיקים, והבן וראה, כי כמה צדיקים וחסידי עליון קדושים כולם נולדו למקוטעים לז' חדשים עיבור, כמשה ושמואל הנביא ופרץ זורח וכיוצא

¹³⁴² והיו (נוסף צאול"ח). כי המשכה הוא ו' וגם הז"א הוא ו' לכן נמשך מווי"ן והיה צסוד עיבור (כת"י הגוב"י)

¹³⁴³ הראשונים (נוסף צאול"ח).

¹³⁴⁴ בז"א (נוסף צאול"ח).

¹³⁴⁵ לצורך עיבור הראשון דז"א נכללים הבינה ותבונה גם בנה"י וחג"ת דא"א ונמשך ונעשה ה"ק דז"א על ידי כלילותם בא"א אבל לצורך עיבור ב' דמוחין דגדלות אינם נכללים בא"א כי מציאות ו"ק דז"א הוא בחי' גוף וכלי (ביאורים ח"א מו ע"ג), ועי' דע"ה ח"א סח ע"ב שמזכיר מכאן שבימי העיבור עולים שברי כלים ונשתהו באימא עליונה כל משך סוד ימי העיבור – מיקום?

¹³⁴⁶ אול"ח

¹³⁴⁷ הא' (אול"ח).

¹³⁴⁸ נמחק צאול"ח

¹³⁴⁹ הא' (אול"ח).

¹³⁵⁰ מוסגר צאול"ח

¹³⁵¹ ומהם נמשך פנימיות המוחין בג"ר דזו"ן (אול"ח).

¹³⁵² (דמוחין) (אול"ח).

מאיר העיץ חלק ד'

באלו. ונמצא, כי כל אלו (הנשמות) נמשכין מאותן הז' דעתיק (המלובשים) בז' דגולגלתא¹³⁵³ דא"א, ודי בזה.

שער כח פרק ד מ"ב¹³⁵⁴

א'. דע, סוד שארז"ל במסכת ב"מ (פה ע"ב) בכולהו גוהרקי תסתכל לבר מר' חייא. הנה נשמות הצדיקים הם {יט ע"ג} למעלה ממדרגת המלאכים, וז"ש כאן, שבכל הכסאות של נשמות הצדיקים היו המלאכים מעלים אותן, חוץ מכסא דר' חייא שהוא עולה מאליו, והיה נראה שיותר כבוד היה שיעלו אותו המלאכים משתעלה היא בעצמה, א"כ מה מעלה הזאת. ופירש שאלו המלאכים המעלין כסאות של נשמות הצדיקים הם המלאכים שנחצבו עם הנשמה והכסא נושאת אותם, כמשרז"ל (זו"ח מ ע"א) הכסא נושא את נושאו, והארון נושא נושאו (סוטה לה ע"א), ונראה שהמלאכים מעלין את כסא, אבל (באמת) הכסא מעלה אותן עד מדריגתן, שהמלאך אינו עולה יותר ממדרגתו אפילו נקודה א'. ולזה הכסא של ר' חייא שהיתה למעלה ממדרגת המלאכים היתה עולה מאליה, שלא היו המלאכים יכולין לעלות עמה, וזהו מגרמא סלקא ומגרמא נחתא כנ"ל, שע"י שהצדיקים עוסקין בתורה ובמע"ט מדרגתן למעלה מן המלאכים.

¹³⁵⁵ב'. מ"ק בהיות זו"ן בבטן אמא היה ג' גו' בסוד ר' שבתוך הה'¹³⁵⁶, ושם המל' בסוד פסיעה לבר (זהר בלק רג ע"ב) ברגל הו'¹³⁵⁷, ומכאן נתפשטו לז'. הוא ו' והיא ז' לו באחור¹³⁵⁸, ואימא נותנת¹³⁵⁹ לו נה"י שלה¹³⁶⁰, והם לו בחי' חב"ד¹³⁶¹, כי ר"ת בינה הם בינה יסוד נצח הוד, וזהו בסוד העיבור הנעשה באדם אחר לידתו. והמ"ב זווגים¹³⁶² דפ' בראשית (זהר דף א ע"א)¹³⁶³ הם מ"ב זווגים דח"ך וגרון דא"א¹³⁶⁴, והם בסוד העיבור הזה¹³⁶⁵. והנה הנה"י שבו נעשים חג"ת¹³⁶⁶, ונוקבא שם

¹³⁵³ "הז' דעתיק (המלובשים) בז' דגולגלתא" נמחק באול"ח, ובמקומו איתא "הז' דעתיק) הז' דגולגלתא".

¹³⁵⁴ גם שער זה הוא של עניינים נפרדים אין להם קשר זה עם זה (שמ"ש).

¹³⁵⁵ מ"ק שעה"ק מד ע"ד

¹³⁵⁶ עלאה שבהיה (נוסף בשעה"ק)

¹³⁵⁷ היא (נוסף בשעה"ק).

¹³⁵⁸ אחור באחור (שעה"ק).

¹³⁵⁹ נתנה (שעה"ק).

¹³⁶⁰ של האימא.

¹³⁶¹ שבו (נוסף בשעה"ק).

¹³⁶² זרעין כפולין (שעה"ק).

¹³⁶³ עי' פת"ש או"א טז וז"ל, כמו שבזיווג גופני נכללים כל האברים דדו"נ ביחד ע"י הטיפה היוצאת מכולם, כמו כן הוא בזיווג הנשיקין שכולל כל אהבתו אליה ורוצה לקשר נפשו בנפשה שיהיה להם רצון אחד, ולכן בנשיקין נכלל כל האותיות שהוא הקול היוצא מן החיך וגרון ולשון שכוללים כל הכ"ב אותיות שהם כלל כל המדרגות, וזה ג"כ סוד מ"ב זיווגים שנזכר בזהר בראשית (א' ע"א) והיינו, שעיקר האותיות הם כ"א (וכן הוא לקמן פרק ג'), שהאל"ף הוא הכלל ושאר האותיות הם הפרטים, וכן בנקבא הם כ"א בסוד תשר"ק למפרע, ולכן הם מ"ב ובהם נכללים כל האברים וכל המדרגות שהם סוד כל מעשי בראשית שנברא בשם מ"ב (עי' זהר ח"ג רנ"ו ע"ב).

¹³⁶⁴ לחיך וגרון נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "הם תוך בטן אמא".

¹³⁶⁵ שהוא אות ו' שם הוא בסוד שם מ"ב ואח"כ הרגל של הו' מרמז שהיא ג"כ כלולה מו"ק והרי הנה"י וכו' (כת"י הגוב"י)

¹³⁶⁶ נעשים חג"ת ונוקבא שם כו' ר"ל כי הנוק' הוא מושרש לעולם באחורי הת"ת וכמ"ש לקמן בתינוק פרק ד' בבחי' ג' שם ועיין ש"ש כאן ופע"ח שער קריאת שמע ריש פרק כז (לש"ו).

מאיר העיץ חלק ד'

במה שחזר עתה יסוד¹³⁶⁷ להיות ת"ת, והנה עתה חסר נה"י¹³⁶⁸ (לו), ואז תבונה שהם אותיות ב"ן וב"ת ו"ה, והנה תבונה זו מתפשטת לעשות בו נה"י אשר חסרים לו, ונעשין ג"כ חב"ד לנוקבא, ואז ז"א נותן לנוקבא ג"כ שית¹³⁶⁹ דיליה (החיצונית)¹³⁷⁰ עצמם, ואז נשלמת ליי"ס, ולכן נקרא נה"י לבר מגופא (זהר בראשית כא ע"ב), לפי שלא היה לו נה"י עד שניתנו לו מן התבונה כנ"ל, לכן נקראת אספקלריא דלית לה מגרמה כלום (זהר ח"א רמט ע"ב)¹³⁷¹, כי הכל בא לה מחדש, ג' מתבונה, ו' מז"א. (הנה סוד ציצית טלית קטן הוא סוד או"מ בחי' ו' בלתי ראש בהיותו ג' גו ג' וטלית גדול הוא אחר התפשטות).

ג'. מעיקרא היה הת"ת בסוד ו"ק לבד, ולמה הוצרך לעיבור ג' גו ג'. והענין, כי תחלה נאצלו י' נקודות¹³⁷², כל א' כלולה מי', והקשר שהיה להם שהיו מקבלות זו מזו כפי סדר המדרגות. ותחלה היו הנקודות האלה בסוד העצמות פנימים, והיו כל הכוחות כלולים בעצמות ולא ניכרין כל א' ואחד לעצמו, רק כדמיון הנשמה הכלולה מראיה ושמיעה כו', אבל אינם ניכרות בה כל א' לבדה, וע"י הגוף מראה כחותיה, וכל הי' (נ"א הה') כחות הכלולין בה א' א' לבדו, כיצד השמיעה באוזן כו'. וכן היה באצילות הזה, כי נתקנו והיה התיקון כדי לעשות להם כלי א' מגביל הרוחניות האלו, ובו כלי לשמיעה וכלי לראיה וכיוצא בזה, וזה התיקון¹³⁷³ שנתקן תחלה בא"א והוא הכתר. אח"כ עשה מב' נקודות השניות שהם חו"ב ב' פרצופים גמורים¹³⁷⁴ כלים והם או"א, והז"ת נידחו כולם למטה במקום המל'¹³⁷⁵, ולכן הוצרך לסוד העיבור כדי ליחדם ולכלול ג' בג', כדי שמכל הו' נפרדין יעשו פרצוף א', ואז עדיין הם בסוד העצמות. ואח"כ בסוד הלידה נעשו הו' אחדים¹³⁷⁶, ונעשה {יט ע"ד} להם כלי א'¹³⁷⁷. ואח"כ ע"י המוחין נגמר ונשלם הפרצוף.

¹³⁶⁷ נמחק בשעה"ק.

¹³⁶⁸ עי' נסירה פרק ח' ובספד"צ בהגר"א פרק ג' מד ע"ג [כז ע"ג ד"ה אתקין – שכולם נכללים בחג"ת] ומ"ה סוף ע"ב [כח ע"א] ועי' שעה"כ צב ע"ד ולעיל שער הצלם פרק ג' ופרצופי ז'ו"ן פרק ג' ושעה"פ מח ע"ב ושעה"ק לה ע"ג (לש"ו).
¹³⁶⁹ ו"ק (שעה"ק).

¹³⁷⁰ נמחק בשעה"ק.

¹³⁷¹ עניה ענתות בגין דאיהי אספקלריא דלא נהרא (עלה) עניה ודאי לית לה נהורא לסיהרא מגרמה אלא מה דיהיב לה שמשא תרגום:

אין לנה"י יסוד בעליון והם מתהווים ונעשים מהתפשטות המוחין היוצאים ומתגלים מהיסוד דבינה בחזה דז"א ולכן הו' הנה"י לעולם לבר מגופא כי אינם מעיקר המציאות דפרצוף אלא שהם מתפשטים בו ונתוספים בו (ביאורים ח"ב ס ע"ג)

¹³⁷² על אף שכתוב כאן שהכלים דנקודות לא היו מתוקנים עכ"ז היו מתוקנים קצת שאם לא כן לא היו יוצאים למלוכה בכלל ותיקון זה נעשה על ידי כתר והחכמה עי' לעיל נקודות א' (כללים ח"א צט ע"ד), מיקום @?

¹³⁷³ תיקון זה הוא בכלל כניסת האורות לתוך הכלים בזמן שבירת הכלים. וכל התיקון הנאמר כאן בכתר וח"ב הוא רק תיקון בערך ז"ת שהרי הג"ר עמדו בדרך ג' קוים והוא כדמיון פרצוף, (עי' מבו"ש שער ב ח"ב פ"א (ה ע"א) וע"ח מלכים ה') (דע"ה ח"א סט ע"א)

¹³⁷⁴ עיין במבו"ש שע"ב ח"ב פ"א ותראה משם שהלשון הזה אינו מדוקדק כי לא היו גם הג"ר פרצופים גמורים כי אם רק כעין ובדוגמא קצת ועיין לעיל מלכים פ"ה ובכללים רפ"ב ובתיקון נוק' פרק ב' אות ט' (לש"ו).

¹³⁷⁵ במאמרי רשב"י פקודי כב ע"ג אמר שם ואז ירדו כו' תחת מקום המלכות דאצילות לגמרי עכ"ל וצ"ל ג"כ למטה ממקום כו' (לש"ו).

¹³⁷⁶ אהדות א' (לש"ו וכן צכת"י הגוב"י)

¹³⁷⁷ כלומר שהו"ק היא רק פרצוף א'? עי' כללים כלל טז ענף א' וזה תמצית דבריו: באצילות היה צורך שישתנה גילוי הו"ק ויוכללו כולם יחד ויעמדו רק בגילוי כללי א' לבד, כי הוא השורש היותר קרוב לבי"ע, ובאצילות היה צורך להסתיר אור א"ס ולהתצמצם כדי להוציא הבי"ע על תכונת הפירוד,

מאיר העיץ חלק ד'

¹³⁷⁸ד'. ענין זמני העיבור. עיין בביאורנו עליהן, כי יש בפנימית וחיצונית, ומה שמצאתי כאן בחילוף כתבתיו וזה הענין: כי סוד העיבור של ט' חדשים כדי לעשות מוחין לז"א כדי שיוכל להוליד, לכן נתקשרו ו"ק דא"א בג"ר, חב"ד שבו בא"א עצמו שהם מוחין ממש, ועי"ז נעשה לז"א מוחין בסוד עיבור דט' חדשים ¹³⁷⁹. והנה עיבור זה של ט' חדשים הוא לצורך חיצונית ז"א, ויוליד בחי' עולמות ¹³⁸⁰, אבל עיבור ז' חדשים הוא לצורך ¹³⁸¹ פנימית ז"א שיווליד בחי' נשמות. והענין כי לצורך פנימית ז"א, הוצרך שיתקשרו ט"ס דא"א ¹³⁸² בז' דגלגלתא דיליה כנזכר בס"ד ¹³⁸³, ואלו הז' דגלגלתא, ד' מהן בחי' מקיפים וג' מהן בחי' מוחין ¹³⁸⁴, ואלו יתלבשו למטה בת"ת ¹³⁸⁵ בתוך המוחין כדי שיוכל לברא פנימיות נשמות בכל העולמות ¹³⁸⁶. והנה בהצטרף י"ב וט' גימטריא אהי"ה שהוא סוד עיבור כנודע מהזוהר ¹³⁸⁷ (ויקרא יא ו"א) ¹³⁸⁸.

¹³⁸⁹ה'. דע, כי הי"ס הם ה' פרצופים שלימים, א"א והוא כתר ויש בו י"ס, וכן או"א פרצופים שלימים ויש בהם י"ס בכל א' מהם, וכן זו"ן ¹³⁹⁰ כל א' כלול מי'. אך דע, כי הת"ת ¹³⁹¹ כשנאצל לא היה רק מציאות ו', ונקרא ו"ק מחסד עד יסוד, ולא היה בו ראש ¹³⁹². וז"ס ו' שבתוך ה' ¹³⁹³ בבינה שאין לה ראש. ואמנם אחר שיצא לחוץ אז נעשה לו ראש ¹³⁹⁴, וז"ס (תהלים קי ז) מנחל בדרך ישתה, כי מנחל יסוד בינה, ישתה הת"ת ¹³⁹⁵ בהיותו בדרך, פירש ¹³⁹⁶ אחר שיצא ממנה, ואז נקרא ירים ראש.

שעיקר בריאת הבי"ע על ידי הו"ק דאצילות, ועל"ז יהיה מושרש בהם כח היחוד שיתקרב עצמם אל היחוד. ולכן באצילות יצאו הו"ק בתכונת הגילוי קצוות שבהם, אבל אם היו יוצאים בתכונת גילוי הקצוות שבהם כל א' כפרצוף מיוחד אז היו נוטים לקצה יותר מדאי, ולא היה מתקיים העולם, ולכן בתיקון יצאו כפרצוף א'. הנ"ל רק שייך לו"ק אבל או"א הם שורש הקצוות אבל אינם נוטים שהם תמיד פונים זה לזה, כתרין ריעין דלא מתפרשין, והג"ר עומדים כג' פרצופים ולא מתבטלים באור היחוד, אבל בעולמות יותר למעלה כל הי"ס פונים א' לשני לדבר א', עוד בג"ר וו"ק דאצילות שהג"ר הם יונקים מאור נקבי הטבור והיסוד דא"ק שהם נקבים פתוחים משא"כ בו"ק שהם יונקים מהנ"ה הסתומים.

¹³⁷⁸שעה"ק מז ע"א

¹³⁷⁹כנגד ט"ס הנז' אמנם המוחין האלו של עיבור (נוסף בשעה"ק).

¹³⁸⁰ולכן נקרא מוחין של חיצונית (נוסף בשעה"ק).

¹³⁸¹מוחין (נוסף בשעה"ק).

¹³⁸²זמה שלמעלה מהם (נוסף בשעה"ק).

¹³⁸³בספרא דצניעותא [ה ע"א עד ז ע"ג].

¹³⁸⁴כדוגמת ל"מ דצלם?##

¹³⁸⁵ז"א (שעה"ק).

¹³⁸⁶ובזה יתבאר לך היטב מה ענין הפנימיות והחיצונית (נוסף בשעה"ק).

¹³⁸⁷לחקרי אהי"ה כלו' דאנא זמין להולדא (נוסף בשעה"ק).

¹³⁸⁸עי' לקמן שער הנסירה פרק א' במ"ק.

¹³⁸⁹שעה"ק נב ע"א

¹³⁹⁰הס ז' פרופים שלמים (נוסף בשעה"ק).

¹³⁹¹ז"א (שעה"ק).

¹³⁹²שהם הג' ראשונות (שעה"ק).

¹³⁹³הראשונה הנק' אימא (שעה"ק).

¹³⁹⁴כסוד ו' של הוי"ה (שעה"ק).

¹³⁹⁵הז"א (שעה"ק).

¹³⁹⁶שהוא (שעה"ק).

מאיר העיץ חלק ד'

והענין הוא, כי חג"ת שלו נעשין לו חו"ב (ודעת)¹³⁹⁷, ונה"י נעשה לו חג"ת, וזה ע"י המשכת שפע דאו"א, וה"ס התפשטות ב' עטרין דמתעטרין (להו) וכו'¹³⁹⁸, וזהו (שיה"ש ג יא) בעטרה שעטרה לו אמו¹³⁹⁹, שהוא רישא דיליה. ואמנם עתה נשאר חסר לו נה"י¹⁴⁰⁰, אז הוצרכה בינה להאריך רגליה למטה (נו"ה) וסוד הארת היסוד שבה, כי גם היא¹⁴⁰¹ עלמא דדכורא (זחר ח"א רמו ע"א¹⁴⁰²), ואז נעשה לו נה"י, כי זה הנזכר בזוהר (ת"ז נב ע"א) ומבינה נביאים, וז"ס (משלי ג יט) כונן שמים בתבונה, וז"ס (משלי כד ג) ובתבונה יתכונן. ולכן, להיות הנה"י משם ואינן לא מן הת"ת ולא מן המלכות¹⁴⁰³, ולכן¹⁴⁰⁴ מועילין לשניהן, כי נעשו רגלים לז"א¹⁴⁰⁵ ומוחין למלכות¹⁴⁰⁶. ולכן תבין כי או"א מציאות (א' והב' למטה המוחין הנעשים לז"א, והבן גם דע כי ספירין תתאין של או"א) שהם מחכמה ולמטה, ר"ל כשתסיר כתר דאו"א ישארו לכל א' ט"ס, ומאלו נמשכו ונעשו סוד (ט' תיקונים) דיקנא של ז"א, ט' תיקונים כפולים מצד או"א.

בג'¹⁴¹¹, ובחי' המלכות שבו בסוף הו' בסוד פסיעה לבר (עי' זחר בלק רג ע"ב). ואח"כ כשיצא לחוץ, אז נתפשטו כל הו"ק ו' שלימה, ובסופה סוד המלכות. ואח"כ בקניית המוחין נשלם ל"ס, הרי ג' בחינות. והראשונה היא סוד ראובן שמעון לוי¹⁴¹² (ואח"כ יהודה עוד), בחי' ב' והוא¹⁴¹³ כי הלא בהיות הז"א (נ"א המלכות) בסוד ו"ק אז המלכות אינה רק נקודה זעירא ואין בה שום התפשטות,

¹³⁹⁷ שעה"ק גורם את המוסגר.

¹³⁹⁸ מלשון האד"ז רצא ע"א וז"ל, מאי ירותא דא אחסנתא דאבוי ואימיה ותרין עטרין דהוו גניזין בגווייהו ואחסינו לבן דא מסטרא דאבוי הוה גניז בגווייהו חד עטרא דאקרי חסד ומסטרא דאימא חד עטרא דאקרי גבורה וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון וכד נהרין אלין אב ואם עליה כלהו אקרונ תפילין דרישא.

תרגום:

¹³⁹⁹ עי' לעיל שער המוחין פרק ב'.

¹⁴⁰⁰ עי' לעיל הערה הערה 1371.

¹⁴⁰¹ נקראת (נוסף בשעה"ק).

¹⁴⁰² שהרי היא שורש הזו"ן ושם בחי' דכורא (ביאורים ח"א מז ע"ג)

¹⁴⁰³ מן הת"ת ולא מן המלכות נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא אל הז"א ולא אל הנוק'.

¹⁴⁰⁴ אמנם (שעה"ק).

¹⁴⁰⁵ שהם נה"י שבו (נוסף בשעה"ק).

¹⁴⁰⁶ מכאן עד סוף פיסקא לא מופיע בשעה"ק, ובמקומו איתא:

ובזה הנז"ל, יתבאר לך חלוק והפרק, שיש בין שמות או"א, אל שמות חו"ב, הנזכר בס"ה. כי או"א, הוא מליאות אחד. וחו"ב הם למטה, שהם תרין מוחין דז"א. ולמעלה ג"כ נתבאר הדרוש הזה, ומלאת שם כי תדרשנו. ופעם אחרת. שמעתי ממורי ז"ל, כי אחר שנוכל ז"א, נתהוו ונעשו בחי' מוחין אל ז"א, ואז עלו חג"ת דז"א הראשונים, ונעשו בחי' כלים אל המוחין ההם, ונתעלו להיות במדרגת חז"ד, והנה"י נתעלו בסוד ח"ג ת"ת, ואז מרוב הארת המוחין ההם, נתנוצצו ונאלצו נה"י אל ז"א.

¹⁴⁰⁷ שעה"ק סט ע"ד לרוש ב'

¹⁴⁰⁸ עי' לעיל שער טז פרק ה'.

¹⁴⁰⁹ עי' בזוהר ח"ג ע"ב ועוד כמה מקומות שו' זעירא רמוז ליסוד.

¹⁴¹⁰ בלי ראש ובחי' (נוסף בשעה"ק).

¹⁴¹¹ ונוק' לא הייתה אז רק בחי' המלכות (נוסף בשעה"ק).

¹⁴¹² בז"א ואח"כ הד' יהודה בסופס הוא נוק' (שעה"ק).

¹⁴¹³ שנוכל כי אז נתפשטו ו"ק שבו והיו בחי' ו' שלימה ולא זעירא (שעה"ק).

מאיר העיץ חלק ד'

אבל היא כלולה מי' אבל אינה נחלקת לפרטי איברים¹⁴¹⁴. ואח"כ בבחי' הג' בקניית המוחין נגדלים שניהם¹⁴¹⁵ בסוד פב"פ. אח"כ יש בחי' ה'¹⁴¹⁶ והוא כאשר נתמעטת¹⁴¹⁷, אז לא היה בה רק {כ ע"א} מציאות אותה נקודה א', רק שעתה נחלקת לפרטי איברים בסוד י"ס, אבל אין בכמותה רק ההיא נקודה לבדה, כי כדי שיוכלו חיילותיה להתנהג על ידה, צריכה להתחלק לי"ס, ואז נתמעטה וירדה כבריאה, ושם מקומה בו' היכלין ובו' היכלין שבהיכל ק"ק שהוא כחב"ד, כי המל' שבמל' היא בהיכל הז' דיצירה¹⁴¹⁸.

שער כח פרק ה'¹⁴¹⁹

עיבור ב' של ז"א אחר היניקה לצורך המוחין¹⁴²⁰.
כבר ידעת ענין היניקה מה הועילה אל התפשטות ו"ק ממה שהיו תחלה ג' כליל בג', ואמנם עתה, נדבר בבחי' ג"ר הנקרא ראש, שבודאי שהקטן בהיותו תוך בטן אמא יש לו ראש וגם אח"כ בעת יניקה¹⁴²¹, א"כ צריך לדעת, מה נתחדש אח"כ בעיבור המוחין. והנה דע, כי כבר הודעתך איך הז"א שיעורו בנה"י וחצי ת"ת דא"א, אמנם אותו התלבשות הנעשה אל נה"י דא"א ע"י זווג או"א הוא סוד (נ"א על דרך)¹⁴²² הז"א עצמו¹⁴²³. והנה¹⁴²⁴, מאותו חצי ת"ת דא"א¹⁴²⁵ נעשה ראש, שהם¹⁴²⁶ ג"ר דז"א בהיותו במעי אמא. ואמנם מוחין שלו הם¹⁴²⁷ אל"ם דאלהי"ם¹⁴²⁸ @, לכן אין בו כח הדיבור בהיותו בבטן אמא. והנה אל"ם גימטריא ע"א שהם שם (הוי"ה)¹⁴³⁰ מלוי דאלפין עולה מ"ה והשם עצמו כ"ו הרי ע"א, ואז הוא אל"ם. והנה מילוי אותיות אל"ם גימטריא צד"ק: ל"ף, מ"ד, ס', והוא סוד המוחין שבמל' הנקרא צדק שהיו כלולין שם, וז"ס (תהלים נח ב) האמנם אל"ם צדק תדברון.

¹⁴¹⁴ ומקומה היה נקודת העוקץ התחתון שצסוף ו' שלימה (שעה"ק).

¹⁴¹⁵ ואז נשלים זי"ס גמורות ונוק' נגדלה ג"כ כמוהו (שעה"ק).

¹⁴¹⁶ ד' (שעה"ק).

¹⁴¹⁷ צדק מיעוט הירח (שעה"ק).

¹⁴¹⁸ העליון שצילירה (נוסף בשעה"ק).

¹⁴¹⁹ ספר הדרושים, שעה"ק ע"א ע"ב, פ ע"א.

¹⁴²⁰ עי' נסירה פרק ג, ועי' שער מאמ"ר נג ע"ב וע"ג (לש"ו).

¹⁴²¹ עי' לעיל הערה 794.

¹⁴²² נמחק דלרושים.

¹⁴²³ הוא סוד (נ"א על דרך) הז"א עצמו – נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "שהוליו את ז"א והוא

עצמו המלביש את א"א מחלי ת"ת תחתון שבו ולמטה"

¹⁴²⁴ עי' לעיל מוחין דקטנות פרק א'.

¹⁴²⁵ התחתון (נוסף דלרושים).

¹⁴²⁶ הכולל (שעה"ק).

¹⁴²⁷ סוד (נוסף דלרושים).

¹⁴²⁸ עיון

¹⁴²⁹ עי' לקמן שער מ' פרק י' (דף פד עד שורה יד) ע"ש היטב וכן הוא במב"ש ש"ה ח"א פרק יג

מג רע"א (לש"ו). עי' הגוב"י ע"ש עוד קח ע"ב ובדפוה"ח הוא מג ע"א (מב"ש) שורה ד' ה' ו' אמנם הוא רק המוחין דעיבור אשר מצד אימא אבא המוחין דעיבור אשר מצד אבא עי' פע"ח שער חג המצות פ"ב וכן שם כוונת יחץ ועיין מ"ש בגליון שם משם המ"ח (לפנינו הוא בגליון פרע"ח ח"ב הערה קע"ב) ועי' שעה"כ דף פג ע"א בהגהת רמ"פ אות י' ובמב"ש שער ה' ח"ב פ"ז ע"ש היטב (לש"ו).

¹⁴³⁰ נמחק דלרושים.

מאיר העיץ חלק ד'

@¹⁴³¹ ולהיות כי ג' מוחין¹⁴³² היו נעשין מסוד ת"ת דא"א, לכן לא היה עדיין היכר לל"ב נתיבות חכמה ונ' שערי בינה. וגם הדעת לא היה נחלק¹⁴³³ לאדרין ואכסדראין¹⁴³⁴, רק היה כל זה¹⁴³⁵ כבחי' כללות לבד. וכאשר נולד ויונק משדי אמו, אז ע"י היניקה נתגלו¹⁴³⁶ המוחין האלו בסוד ל"ב נתיבות חכמה, וכן הבינה בסוד נ' שערים, וכן הדעת, ואז ניכר הכל. ולכן הולד כשיונק, אז יוצאין לו השיניים, שהם ל"ב, נגד ל"ב נתיבות חכמה שנתגלו עתה. וז"ס (בראשית מט יב) ולבן שיניים מחלב, פי' הל"ב של ולבן, הוא ל"ב נתיבות חכמה, ונ' היא נ' שערי בינה, והוא"ו של ולבן, הוא סוד הדעת סוד ו'. וכל זה הוא לסבת¹⁴³⁷ [מסבת] החלב, וזו ולבן שיניים מחלב. ואז המוחין האלו נקרא אלקים¹⁴³⁸, והם ג' אלקים בג' מוחין, שהוא סוד מלא י"ה, שיתמלאו¹⁴³⁹ המוחין הנקרא י"ה, והוא צירוף מלא י"ה. ואלהים גימטריא פ"ה עם כולל, וז"ס הפה הניתן לאדם, שהוא סוד המוחין שהיו נקרא אל"ם שהוא שם מ"ה כנ"ל, כי מ"ה גימטריא אלהים כזה, מ"ם ה"א. גם אלם מאלהים הוא מ"ה וכ"ו, לכן עתה מתחיל התינוק לדבר. וז"ש¹⁴⁴⁰ (שמות ד יא) מי שם פה לאדם¹⁴⁴¹ או מי ישום אלם או חרש. מי הוא בינה, וע"י החלב שמניקה, שם פה לאדם. ואלו הם ל"ב אלקים דעובדא דבראשית¹⁴⁴², דמוח¹⁴⁴³ החכמה¹⁴⁴⁴.

עיון¹⁴³¹

ההס (נוסף לרוקיס).¹⁴³²

לאלף אלפין (נוסף בשעה"ק).¹⁴³³

מלשון האד"ר קלו ע"א מחללא תליתאה נפקי אלף אלפין אדרין ואכסדראין.¹⁴³⁴

כל זה נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ג' המוחין ההס".¹⁴³⁵

פרטות – נוסף בשעה"ק.¹⁴³⁶

בסיבת (לרוקיס).¹⁴³⁷

וכן מפסידים ז"ן בשעת חטא שחוזרים למציאות של יניקה והם שמות אלקים שהם דינים ושורש לחיצונים (דע"ה ח"ב מז ע"ג).¹⁴³⁸

שנתמלכות (לרוקיס).¹⁴³⁹

וז"ס (לרוקיס).¹⁴⁴⁰

שמהם יוצא כל הדיבור אמנם הוא רק על ידי הדעת שביסוד כי הוא מוציא את גילויים לחוץ (ביאורים ח"א נה ע"ד).¹⁴⁴¹

המוחין דשם אלקים הם מה"ס דנפש, וקשה שהרי כל הל"ב אלקים דמעשה בראשית הם אחרי התיקון, לכן הם צריכים להיות של גדלות. אלא כתוב במעשה בראשית 'ויאמר' יחד עם אלקים, ומש"כ 'ויאמר' הוא סוד אמ"ר אור מים רקיע (עי' לקמן מ"ן ומ"ד פרק ה') והם אורות מוחין דגדלות, אם כן ב'ויאמר' יש מוחין דגדלות וב'אלקים' יש מוחין דקטנות ויחד אז נשלם ונעשה הכל, ולא נזכר שם הוי"ה, שאם כן לא היה אפשרות שינוי, וממילא אין מקום לשכר ועונש, אם כן נברא הכל על ידי מוחין דגדלות אך היו מכוסים ונעלמים (ביאורים ח"א סט ע"א, וכללים ח"ב מט ע"ב), אמנם עי' בפת"ש תיקון ב' שכל ו' ימי בראשית נבראו בסוד שם ב"ן לבד קודם שנברא האדם שהוא שם מ"ה, כשיטת הגר"א דלא כאר"י.

אז נדחו כל הקטנות למטה שהוא בראש הבריאה ונבראו בהם כל העולמות ב"ע שכל הל"ב אלה"ם דמע"ב הנה הם הל"ב אלה"ם דקטנות והוא אחר שנדחו למטה בראש הבריאה ע"י יציאת כל המוחין והאורות דהגדלות בהאצילות כולו ונתמלא ונשתלם כל האצילות (ביאורים ח"א ע"ד) ועי' דורש ש"ך פ"ר רפ"ח סי' ט' שהל"ב אלקים הם כאשר הל"ב נתיבות חכמה מתלבשים בבינה. עי' ת"ז כז ע"ב ז"ל, בראשית מאמר קדמאה דכלא כלילא מעשר אמירן ואיהי ל"ב אלקים דעובדא דבראשית (ס"א דברית אש) ומסטרא דשמאלא אתיהיבת דאיהי גבורה אשא סומקא, עי' בהגר"א בת"ז ח ע"א ד"ה ל"ב ז"ל, אינון ל"ב אלהים שהם מסט' דגבורה במעש"ב, אע"ג דהן בחכמה מ"מ הן בבוצינא דקרדוניתא שהוא גבורה דעתיק, ועי' דע"ה ח"א ז ע"א שרק בגבורות מתגלה דברים שבחסד הכל מתאחד, ולכן דווקא הבריאה נעשה בשם אלקים.

במוח (לרוקיס).¹⁴⁴³

מאיר העין חלק ד'

ואחר היניקה נגדלו המוחין האלו עד י"ג שנים באופן זה, כי המוחין ג', שהם ג' אלקים יורדין למטה, ונעשית מהן סוד הגרון¹⁴⁴⁵. כי גרון גימטריא ג' אלקים, ומוחין אלו שבשם אלקים¹⁴⁴⁶, מהתבונה כנודע, וכולן נכללין בגרון¹⁴⁴⁷, ולכן הגרון הוא בבינה¹⁴⁴⁸. ולפי ששורש הגרון הזה נעשה ע"י המוחין האלו, גם בינה נקרא מוח¹⁴⁴⁹ (גרון)¹⁴⁵⁰, כנודע בזוהר במקומות רבים¹⁴⁵¹, לכן הבינה נקרא אלקים¹⁴⁵². וז"ס (בראשית יב ד) ואברם בן ע"ה שנה בצאתו מחרן, כי אברהם סוד זרוע ימין של החסד, יצא מן הבינה הנקרא גרון גימטריא חרן. וזהו בצאתו מחרן, כי כל אלקים דינא קשיא סוד חרון אף, וזהו (תהלים סט ד) נח"ר גרונ"י¹⁴⁵³.

ובזה תבין איך הגרון אינו רחב, אלא אדרבה הוא יותר קטן מרוחב הראש, וכ"ש מרוחב הגוף, והטעם, כי אותן מוחין הקטנים שבתוך הראש הם סוד הגרון, ולכן אינו רחב כ"כ, וגם כי כל אלקים הוא דינין¹⁴⁵⁴, ולכן אין הדברים ברוחב אלא בקיצור גדול. והנה הראש להיותו בסוד מוחין אלו של אלקים נקרא ראש, והוא סוד { כ ע"ב } אלקים במילוי ורבוה, גימטריא ש"ר וא'¹⁴⁵⁵ כללות השם, הרי ראש¹⁴⁵⁶. אמנם אברם בצאתו מחרן, סוד ג' אלקים, נתחלף שם אלקים בחילוף אכדט"ם גימטריא ע"ה, וזהו ואברם בן ע"ה שנה בצאתו מחרן.

ונחזור לעיל, כי נשאר למעלה סוד ג' חללי דגלגלתא, שהוא אותו התלבושות הנעשה בת"ת דא"א (נ"א דז"א)¹⁴⁵⁷ בלתי מוחין בפנים, ואז נשאר כל אלו החללים בסוד הקרומות דמוחין והיו¹⁴⁵⁸ שבילי החכמה, ושערי הבינה ניכרין בהם בסוד קרומות וצינורות. ואח"כ נתעלו חג"ת ז"א ונעשה מהם סוד עצמות של גלגלתא על הקרומות הנ"ל, ואח"כ נכנסו בהם המוחין העיקרין, והם סוד ד' הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, מלובשים בנה"י דתבונה¹⁴⁵⁹ כנודע. וכבר ידעת, כי המוחין האלו מתפשטין בכל ט"ס דז"א, מוח חכמה בחח"ן, ומוח בינה בבג"ה, ומוח דעת בדת"י, וא"כ הוא מוכרח כי ברדת אלו ג' מוחין להתפשט בגוף שיעברו דרך הגרון, דרך ג' אלקים אשר שם, ואז נעשין

¹⁴⁴⁴ עי' פת"ש גדלות דז"א מד היכן מרמוז ג' מיני עיבורים במעשה בראשית. עי' לקמן שער לד פרק ד בחי' ג'.

¹⁴⁴⁵ עי' שער מוחין דקטנות פרק ג' ז"ל, ועתה נבאר הסדר כשנכנסין ג"ר דמוחין דאמא אז מורדין את המוחין דקטנות למטה בגרון דז"א – ועי' שם בפת"ש שזה כח הדיבור שלו ¹⁴⁴⁶ שצקס אלקים נמחק דרוקיס.

¹⁴⁴⁷ סוד השחיטה הוא למתק הדינים שבגרון וכי שם הוא עיקרם וגילויים ותוקפם (דע"ה ח"ב נז ע"ג), אלו הג' אלהים שבגרון הם סוד שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים כמ"ש האריז"ל בשער הפסוקים ולק"ת פ' וישב וכן הגר"א בתיקונים תיקון ס"ט קכ"ז ע"ב, כי אלו הג' שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים הם בקנה וושט וורדין הג' דינין דמוחין אלהים דקטנות (הקדו"ש סד ע"ב). ¹⁴⁴⁸ כלומר הבינה ירדה בגרון (שער א"א פרק ח').

¹⁴⁴⁹ נמחק צכת"י הגוב"י ולק"ו.

¹⁴⁵⁰ נמחק דרוקיס, והלק"ו גורסו.

¹⁴⁵¹ לא מצאתי אף א' מהגרסאות בזה, וכל פעם שאכן כתוב בזהר לגבי בינה זה לב ולא מוח.

¹⁴⁵² הנעשית מאלו האלהים שהם מוחין דקטנות אבל עיקר מוח אינו אלל מן החכמה (שעה"ק).

¹⁴⁵³ עי' זהר ח"ג מה ע"ב ז"ל, בני אמי, אלין אינון דאתיין מסטרא דדינא קשיא, נחרו בי, כמה דאת אמר (תהלים סט ד) נחר גרונ"י, הדא הוא דכתיב (איכה ה ה) על צוארנו נרדפנו, ע"כ. ¹⁴⁵⁴ הוא אש שמתקמט ואינו מתרחב (נוסף צענה"ק).

¹⁴⁵⁵ ואות א' (דרוקיס).

¹⁴⁵⁶ עי' לעיל שער מוחין דקטנות פרק ב'.

¹⁴⁵⁷ נמחק דרוקיס.

¹⁴⁵⁸ ל"ב (נוסף צענה"ק).

¹⁴⁵⁹ הבינה (דרוקיס).

מאיר העיץ חלק ד'

שם הוי"ה אלקים ג"פ, והם ג"פ יב"ק בגרון¹⁴⁶⁰, וז"ס (בדאשית לב כב) ויעבר את מעבר יב"ק שהוא גרון, והוא סוד ויעבור די"ג מדות שאנו אומרים בתפלה תחלה כדי¹⁴⁶¹ ליקח מכאן את אור הגרון¹⁴⁶² (נ"א המוחין) הנ"ל היורדין מכאן¹⁴⁶³.

וכבר ידעת¹⁴⁶⁴ כי עתה אחר חרבן אנו צריכין לחדש מוחין בכל תפלה, והנה באמצע היום אין שם מוחין, והם בסוד הדינין ונקרא חרן כנ"ל, שהם סוד ג' אלקים. וזהו¹⁴⁶⁵ (סוטה ג ע"א) אין אדם חוטא אא"כ נכנס בו רוח שטות, שמתמלאין המוחין בסוד רוח אחרת של דין קשה, וז"ס שנאמר בדוד (שמואל ב' טו לב) ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים, כי בראש הזה הוא סוד אלקים ברבוע במילוי כנ"ל, שהוא גימטריא ראש, ושם הם ג' מוחין של אלקים, וזהו אשר ישתחוה שם לאלקים, ורצה להחריב את העולם להחזיר אלו למקומם, כמשארז"ל (סנהדרין קז ע"א) בקש דוד לעבוד ע"ז.

¹⁴⁶⁰ יב"ק היא גי'מ הוי"ה אלקים.

¹⁴⁶¹ תחלה כדי – נמחק לרוקים.

¹⁴⁶² דרקים גורם את המוסגר.

¹⁴⁶³ נוסף בשעה"ק; והנה נתבאר אלכינו במקומות רבים, כי ג' בחי' יס' צמוחין אלו דגלות דז"א, שהם ג' אותיות כלם. וזהו פירושם האמיתי, כבר ידעת, כי להוליד אלו המוחין, הולך חכמה להכלל בישראל סבא. והולכה בינה לרדת למטה, עד מקום התבונה, ונכללה בה. ושם למטה, היה הזווג של או"א, והולאו טפות מוחין אלו, ונתעכבו שם זמן העיבור בצטון התבונה. ואח"כ ילדה התבונה את המוחין האלו, וילאו בסוד הלידה מן הרחם, שהוא היסוד שבה, ולחוז, ושם נתגלו מוחין אלו, בחי' גילוי. והנה עתה, נה"י התבונה, הם למעלה מראשו של ז"א. והרי זו בחי' ראשונה אל המוחין האלו, ועתה הם בסוד א"מ על ראש ז"א, ועדיין לא נתלבשו בנה"י לתבונה.

הבחי' הב' הוא, שהנה"י של התבונה, נכנסים ומתלבשים תוך הקרומות, שהם בחי' הראש, שהיה לו לז"א בזמן היניקה, כנז"ל, ואז המוחין הנז' דגלות דז"א, נכנסים ומתלבשים תוך הנה"י לתבונה, שנתלבשו בתוך הקרומות כנזכר.

הבחי' השלישית הוא, אח"כ, כי נגדלים חוג"ת דז"א, ועולים למעלה, ומהם נעשה ענש הגלגלת, המכסה וחופה על הקרומות הנזכר. ועתה, הוא עיקר זמן הכנסת המוחין בגלגלת דז"א. ואלו הם הג' בחי', שנתבארו אלכינו במקום אחר, בסוד אותיות, כל"ס. ול"ל. ול'. והם, בתחלה, המוחין מגולים אחר לידתם. השנית, כשנתלבשו תוך הנה"י לתבונה. והכוונה לומר, כי גם הנה"י לתבונה נתלבשו תוך הקרומות דרישא דז"א. ועדיין לא היה בו גלגלתא, ולכן עדיין אין זה נקרא הכנסה דרישא דז"א. והג', כשנעשה להם גלגלתא ממש, ולבחי' זו אנו קוראים הכנסת המוחין דרישא דז"א ממש.

¹⁴⁶⁴ ##*

¹⁴⁶⁵ סוד (נוסף דרוקים).